॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

စရိယာပိဋက-အဋ္ဌကထာ

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

စရိယာ သဗ္ဗလောကဿ၊ ဟိတာ ယဿ မဟေသိနော။
အစိန္တေယျာနုဘာဝံ တံ၊ ဝန္ဒေ **လောကဂ္ဂနာယကံ** ။

ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နာ၊ ယေန နီယန္တိ လောကတော။
ဝန္ဒေ တမုတ္တမံ **ဓမ္မံ၊** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပူဇိတံ။

သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နော၊ ဌိတော မဂ္ဂဖလေသု ယော။
ဝန္ဒေ **အရိယသင်္ဃံ** တံ၊ ပုညက္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ။

ဝန္ဒနာဇနိတံ ပုညံ၊ ဣတိ ယံ ရတနတ္တယေ။
ဟတန္တရာယော သဗ္ဗတ္ထ၊ ဟုတွာဟံ တဿ တေဇသာ။

ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပသ္မိံ၊ သမ္ဗောဓတ္ထာယ ယာ သုဒုက္ကရာ။
ဥက္ကံသဟာရမိပ္ပတ္တာ၊ အနပာရမိတာဒယော။

တာသံ သမ္ဗောဓိစရိယာနံ၊ အာနုဘာဝဝိဘာဝနံ။
သက္ကေသု နိဂြောဓာရာမေ၊ ဝသန္တေန မဟေသိနာ။

ယံ ဓမ္မသေနာပတိနော၊ သဗ္ဗသာဝကကေတုနော။
လောကနာထေန **စရိယာ-ပိဋကံ** နာမ ဒေသိတံ။

ယံ ခုဒ္ဒကနိကာယသ္မိံ၊ သင်္ဂါယိံသု မဟေသယော။
ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ သတ္ထု၊ ဟေတုသမ္ပတ္တိဒီပနံ။

တဿ သမ္ဗောဓိသမ္ဘာရ-ဝိဘာဂနယယောဂတော။
ကိဉ္စာပိ ဒုက္ကရာ ကာတုံ၊ **အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ** မယာ။

သဟ သံဝဏ္ဏနံ ယသ္မာ၊ ဓရတေ သတ္ထု သာသနံ။
ပုဗ္ဗာစရိယသီဟာနံ၊ တိဋ္ဌတေဝ ဝိနိစ္ဆယော။

တသ္မာ တံ အဝလမ္ဗိတွာ၊ ဩဂါဟိတွာ စ သဗ္ဗသော။
ဇာတကာနုပနိဿာယ၊ ပောရာဏဋ္ဌကထာနယံ။

နိဿိတံ တစနာမဂ္ဂံ၊ သုဝိသုဒ္ဓမနာကုလံ။
မဟာဝိဟာရတသီနံ၊ နိပုဏတ္ထဝိနိစ္ဆယံ။

နိတနေယျတ္ထဘေအ စ၊ ဟရမိ ပရိဒီပယံ။
ကရိဿာမိ တံ **စရိယာ-ပိဋကဿတ္ထဝဏ္ဏနံ** ။

ဣတိ အာကင်္ခမာနဿ၊ သဒ္ဓမ္မဿ စိရဋ္ဌိတိံ။
ဝိဘဇန္တဿ တဿတ္ထံ၊ နိသာမယထ သာဓဝေါတိ။

တတ္ထ **စရိယာပိဋက**န္တိ ကေနဋ္ဌေန စရိယာပိဋကံ? အတီတာသု ဇာတီသု သတ္တု စရိယာနုဘာဝပ္ပကာသိနီ ပရိယတ္တီတိ ကတ္ဝာ, ပရိယတ္တိအတ္ထော ဟိ အယံ ပိဋကသဒ္ဒေါ, "မာ ပိဋကသမ္ပဒါနေနာ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) ဝိယ။ အထ တ ယသ္မာ သာ ပရိယတ္တိ တဿေဝ သတ္တု ပုရိမဇာတီသု စရိယာနံ အာနုဘာဝပ္ပကာသနေန ဘာဇနဘူတာ, တသ္မာပိ "စရိယာပိဋက"န္တိ ဝုစ္စတိ, ဘာဇနတ္ထောပိ ဟိ ပိဋကသဒ္ဒေါ နိဒ္ဒိဋ္ဌော "အထ ပုရိသော အာဂစ္ဆေယ္ယ, ကုဒ္ဒါလပိဋကံ အာဒါယာ"တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၂၈; အ. နိ. ၃.၇၀) ဝိယ။ တံ ပနေတံ **စရိယာပိဋကံ** ဝိနယပိဋကံ, သုတ္တန္တပိဋကံ, အဘိဓမ္မပိဋကန္တိ တီသု ပိဋကေသု **သုတ္တန္တပိဋက** ပရိယာပန္နံ။ ဒီဃနိကာယော, မဇ္ဈိမနိကာယော, သံယုတ္တနိကာယော, အင်္ဂုတ္တရနိကာယော, ခုဒ္ဒကနိကာယောတိ ပဉ္စသု နိကာယေသု **ခုဒ္ဒကနိကာယ** ပရိယာပန္နံ။ သုတ္တံ, ဂေယျံ, ဝေယျာကရဏံ, ဂါထာ, ဥဒါနံ, ဣတိဝုတ္တကံ, ဇာတကံ, အဗ္ဘုတဓမ္မံ, ဝေဒလ္လန္တိ နဝသု သာသနင်္ဂေသု **ဂါထာ**သင်္ဂဟံ။

"ဒွါသီတိ ဗုဒ္ဓတော ဂဏှိံ၊ ဒွေ သဟဿာနိ ဘိက္ခုတော။
စတုရာသီတိ သဟဿာနိ၊ ယေ မေ ဓမ္မာ ပဝတ္တိနော"တိ။ (ထေရဂါ. ၁၀၂၇) –

ဧဝံ ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကေန ပဋိညာတေသု စတုရာသီတိယာ ဓမ္မက္ခန္ဓသဟဿေသု ကတိပယဓမ္မက္ခန္ဓသင်္ဂဟံ။ ဝဂ္ဂတော အကိတ္တိဝဂ္ဂေါ, ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂေါ, ယုဓဉ္စယဝဂ္ဂေါတိ ဝဂ္ဂတ္တယသင်္ဂဟံ။ စရိယတော အကိတ္တိဝဂ္ဂေ ဒသ, ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂေ ဒသ, ယုဓဉ္စယဝဂ္ဂေ ပဉ္စဒသာတိ ပဉ္စတိံသစရိယာသင်္ဂဟံ။ တီသု ဝဂ္ဂေသု **အကိတ္တိဝဂ္ဂေါ** အာဒိ, စရိယာသု **အကိတ္တိစရိယာ**။ တဿာပိ –

"ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊ စတုရော စ အသင်္ခိယေ။
ဧတ္ထန္တရေ ယံ စရိတံ၊ သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစန"န္တိ။ –

အယံ ဂါထာ အာဒိ။ တဿ ဣတော ပဘုတိ အနုက္ကမေန အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ဟောတိ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဒါနကထာ

သာ ပနာယံ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ယသ္မာ ဒူရေနိဒါနံ, အဝိဒူရေနိဒါနံ, သန္တိကေနိဒါနန္တိ ဣမာနိ တီဏိ နိဒါနာနိ ဒဿေတွာ ဝုစ္စမာနာ သုဏန္တေဟိ သမုဒါဂမတော ပဋ္ဌာယ သုဋ္ဌု ဝိညာတာ နာမ ဟောတိ။ တသ္မာ တေသံ နိဒါနာနံ အယံ ဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဒီပင်္ကရ ဒသဗလဿ ဟဒမူလသ္မိဉ္ဟိ ကတာဘိနီဟာရဿ မဟာဗောဓိသတ္တဿ ယာဝ တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **ဒူရေနိဒါနံ** နာမ။ တုသိတဘဝနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဗောဓိမဏ္ဍေ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပတ္တိ, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **အဝိဒူရေနိဒါနံ** နာမ။ မဟာဗောဓိမဏ္ဍတော ပန ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု, တာဝ ပဝတ္တော ကထာမဂ္ဂေါ **သန္တိကေနိဒါနံ** နာမ။ ဣမေသု တီသု နိဒါနေသု ယသ္မာ ဒူရေနိဒါနအဝိဒူရေနိဒါနာနိ သဗ္ဗသာဓာရဏာနိ, တသ္မာ တာနိ **ဇာတကဋ္ဌကထာယံ** (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ) ဝိတ္ထာရိတနယေနေဝ ဝိတ္ထာရတော ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ သန္တိကေနိဒါနေ ပန အတ္ထိ ဝိသေသောတိ တိဏ္ဏမ္ပိ နိဒါနာနံ အယမာဒိတော ပဋ္ဌာယ သင်္ခေပကထာ။

ဒီပင်္ကရဿ ဘဂဝတော ပါဒမူလေ ကတာဘိနီဟာရော ဗောဓိသတ္တဘူတော လောကနာထော အတ္တနော အဘိနီဟာရာနုရူပံ သမတ္တိံသပါရမိယော ပူရေတွာ, သဗ္ဗညုတညာဏသမ္ဘာရံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ, တုသိတဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တော ဗုဒ္ဓဘာဝါယ ဥပ္ပတ္တိကာလံ အာဂမယမာနော, တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စုတော သက္ယရာဇကုလေ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အနန္တေန ပရိဟာရေန မဟန္တေန သိရိသောဘဂ္ဂေန ဝဍ္ဎမာနော အနုက္ကမေန ယောဗ္ဗနံ ပတွာ ဧကူနတိံသေ ဝယသ္မိံ ကတမဟာဘိနိက္ခမနော, ဆဗ္ဗဿာနိ မဟာပဓာနံ ပဒဟိတွာ, ဝေသာခပုဏ္ဏမာယံ ဗောဓိရုက္ခမူလေ နိသိန္နော သူရိယေ အနတ္ထင်္ဂမိတေယေဝ မာရဗလံ ဝိဓမိတွာ ပုရိမယာမေ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရိတွာ, မဇ္ဈိမယာမေ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဝိသောဓေတွာ, ပစ္ဆိမယာမေ ဒိယဍ္ဎကိလေသသဟဿံ ခေပေတွာ, အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိမဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။

တတော တတ္ထေဝ သတ္တသတ္တာဟေ ဝီတိနာမေတွာ, အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယံ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ **အညာသိကောဏ္ဍည** ပ္ပမုခာ အဋ္ဌာရသ ဗြဟ္မကောဋိယော ဓမ္မာမတံ ပါယေန္တော, ဓမ္မစက္ကံ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; မဟာဝ. ၁၃ အာဒယော; ပဋိ. မ. ၂.၃၀) ပဝတ္တေတွာ, **ယသာ**ဒိကေ ဝေနေယျေ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ, တေ သဗ္ဗေဝ သဋ္ဌိ အရဟန္တေ လောကာနုဂ္ဂဟာယ ဝိဿဇ္ဇေတွာ, ဥရုဝေလံ ဂစ္ဆန္တော ကပ္ပာသိကဝနသဏ္ဍေ တိံသ **ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယေ** သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ, ဥရုဝေလံ ဂန္တွာ အၯုဍ္ဎာနိ ပါဋိဟာရိယသဟဿာနိ ဒဿေတွာ ဥရုဝေလကဿပါဒယော သဟဿဇဋိလပရိဝါရေ **တေဘာတိကဇဋိလေ** ဝိနေတွာ, တေဟိ ပရိဝုတော ရာဇဂဟနဂရူပစာရေ လဋ္ဌိဝနုယျာနေ နိသိန္နော **ဗိမ္ဗိသာရ** ပ္ပမုခေ ဒွါဒသနဟုတေ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ သာသနေ ဩတာရေတွာ, မဂဓရာဇေန ကာရိတေ ဝေဠုဝနဝိဟာရေ ဝိဟရတိ။

အထေဝံ ဘဂဝတိ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တေ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု အဂ္ဂသာဝကဋ္ဌာနေ ဌပိတေသု သာဝကသန္နိပါတေ ဇာတေ, သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ “ပုတ္တော ကိရ မေ ဆဗ္ဗဿာနိ ဒုက္ကရကာရိကံ စရိတွာ ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော ရာဇဂဟံ နိဿာယ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရတီ”တိ သုတွာ ဒသပုရိသသဟဿပရိဝါရေ, အနုက္ကမေန ဒသ အမစ္စေ ပေသေသိ “ပုတ္တံ မေ ဣဓာနေတွာ ဒဿေထာ”တိ။ တေသု ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ သတ္ထု ဓမ္မဒေသနာယ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌိတေသု ကာဠုဒါယိတ္ထေရေန ရညော အဓိပ္ပာယေ အာရောစိတေ ဘဂဝါ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ရာဇဂဟတော နိက္ခမိတွာ သဋ္ဌိယောဇနံ ကပိလဝတ္ထုံ ဒွီဟိ မာသေဟိ သမ္ပာပုဏိ။ သက္ယရာဇာနော “အမှာကံ ဉာတိသေဋ္ဌံ ပဿိဿာမာ”တိ သန္နိပတိတွာ နိဂြောဓာရာမံ ဘဂဝတော စ ဘိက္ခုသင္ဃဿ စ ဝသနယောဂ္ဂံ ကာရေတွာ, ဂန္ဓပုပ္ဖာဒိဟတ္ထာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ, သတ္ထာရံ နိဂြောဓာရာမံ ပဝေသေသုံ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသီဒိ။ သာကိယာ မာနတ္ထဒ္ဓါ သတ္ထု ပဏိပါတံ နာကံသု။ ဘဂဝါ တေသံ အဇ္ဈာသယံ ဩလောကေတွာ မာနံ ဘဉ္ဇိတွာ တေ ဓမ္မဒေသနာယ ဘာဇနေ ကာတုံ အဘိညာပါဒကံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ အာကာသံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ တေသံ သီသေ ပါဒပံသုံ ဩကိရမာနော ဝိယ, ကဏ္ဍမ္ဗရုက္ခမူလေ ကတပါဋိဟာရိယသဒိသံ ယမကပါဋိဟာရိယံ အကာသိ။ ရာဇာ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ “အယံ လောကေ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော”တိ ဝန္ဒိ။ ရညာ ပန ဝန္ဒိတေ တေ ဌာတုံ နာမ န သက္ကောန္တိ, သဗ္ဗေပိ သာကိယာ ဝန္ဒိံသု။

တအာ ကိရ ဘဂဝါ ယမကပါဋိဟာရိယံ ကရောန္တော လောကဝိဝရဏပါဋိဟာရိယမ္ပိ အကာသိ – ယသ္မိံ ဝတ္တမာနေ မနုဿာ မနုဿလောကေ ယထာဌိတာ ယထာနိသိန္နာဝ စာတုမဟာရာဇိကတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ သဗ္ဗေ ဒေဝေ တတ္ထ တတ္ထ အတ္တနော ဘဝနေ ကီဠန္တေ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေန ဇောတန္တေ မဟတိံ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တေ သန္တာနိ သမာပတ္တိသုခါနိ အနုဘဝန္တေ အညမညံ ဓမ္မံ သာကစ္ဆန္တေ စ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန အတ္တနော မံသစက္ခုနာဝ ပဿန္တိ။ တထာ ဟေဋ္ဌာပထဝိယံ အဋ္ဌသု မဟာနိရယေသု, သောဠသသု စ ဥဿဒနိရယေသု, လောကန္တရနိရယေ စာတိ တတ္ထ တတ္ထ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝမာနေ သတ္တေ ပဿန္တိ။ ဒသသဟဿိလောကဓာတုယံ ဒေဝါ မဟာစေတိယာနုဘာဝေန တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ ပဉ္ဇလိကာ နမဿမာနာ ပယိရုပါသန္တိ, ဗုဒ္ဓဂုဏပဋိသံယုတ္တာ ကထာယော ဥဒာဟရန္တာ ထောမေန္တိ အပ္ဖောဋေန္တိ ဟသန္တိ ပီတိသောမနဿံ ပဝေဒေန္တိ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

“ဘုမ္မာ မဟာရာဇိကာ တာဝတိံသာ၊ ယာမာ စ ဒေဝါ တုသိတာ စ နိမ္မိတာ။

ပရနိမ္မိတာ ယေပိ စ ဗြဟ္မကာယိကာ၊ အာနန္ဒိတာ ဝိပုလမကံသု ဃောသ”န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁.၆)

တအာ ဟိ ဒသဗလော “အတုလံ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဗလံ ဒဿေဿာမီ”တိ မဟာကရုဏာယ သမုဿာဟိတော အာကာသေ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠသမာဂမေ စင်္ကမံ မာပေတွာ, ဒွတ္တဒသယောဇနဝိတ္ထတေ သဗ္ဗရတနမယေ စင်္ကမေ ဌိတော ယထာဝုတ္တံ ဒေဝမနုဿနယနဝိဟင်္ဂာနံ ဧကေနိဟတဘူတမစ္ဆရိယံ အနညသာဓာရဏံ ဗုဒ္ဓါနံ သမာဓိညာဏာနုဘာဝဒီပနံ ပာဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာ, ပုန တသ္မိံ စင်္ကမေ စင်္ကမန္တော ဝေနေယျာနံ အဇ္ဈာသယာနုရူပံ အစိန္တေယျာနုဘာဝတာယ အနောပမာယ ဗုဒ္ဓလီဠှာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“န ဟေတေ ဇာနန္တိ သဒေဝမာနုသာ၊ ဗုဒ္ဓေါ အယံ ကီဒိသကော နရုတ္တမော။
ဣဒ္ဓိဗလံ ပညာဗလဉ္စ ကီဒိသံ၊ ဗုဒ္ဓဗလံ လောကဟိတဿ ကီဒိသံ။

“န ဟေတေ ဇာနန္တိ သဒေဝမာနုသာ၊ ဗုဒ္ဓေါ အယံ ဧဒိသကော နရုတ္တမော။
ဣဒ္ဓိဗလံ ပညာဗလဉ္စ ဧဒိသံ၊ ဗုဒ္ဓဗလံ လောကဟိတဿ ဧဒိသံ။

“ဟန္ဒာဟံ ဒဿယိဿာမိ၊ ဗုဒ္ဓဗလမနုတ္တရံ။
စင်္ကမံ မာပယိဿာမိ၊ နဘေ ရတနမဏ္ဍိတ”န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁.၃-၅)။

ဧဝံ တထာဂတေ အတ္တနော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝဒီပနံ ပာဋိဟာရိယံ ဒဿေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေန္တေ အာယသ္မာ ဓမ္မသေနာပတိ သာရိပုတ္တော ရာဇဂဟေ ဂိဇ္ဈကူဋမှိ ပဗ္ဗတေ ဌိတော ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ပဿိတွာ, တေန ဗုဒ္ဓါနုဘာဝသန္ဒဿနေန အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတော “ဟန္ဒာဟံ ဘိယျောသောမတ္တာယ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ လောကဿ ပာကဋံ ကရိဿာမီ”တိ သဉ္ဇာတပရိဝိတက္ကော အတ္တနော ပရိဝာရဘူတာနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ ဣဒ္ဓိယာ အာကာသေန တာဝဒေဝ အာဂန္တွာ သပရိဝါရော ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဉ္စပတိဋ္ဌိတေန ဝန္ဒိတွာ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလမဉ္ဇလိံ သိရသိ ပဂ္ဂယှ တထာဂတဿ မဟာဘိနီဟာရံ ပာရမိပရိပူရဏဉ္စ ပုစ္ဆိ။ ဘဂဝါ တံ ကာယသက္ခိံ ကတွာ တတ္ထ သန္နိပတိတမနုဿာနဉ္စေဝ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠဒေဝဗြဟ္မာနဉ္စ အတ္တနော ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ပရိဒီပယန္တော **ဗုဒ္ဓဝံသံ** ဒေသေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“သာရိပုတ္တော မဟာပညော၊ သမာဓိဇ္ဈာနကောဝိဒေါ။
ပညာယ ပာရမိပ္ပတ္တော၊ ပုစ္ဆတိ လောကနာယကံ။

“ကီဒိသော တေ မဟာဝီရ၊ အဘိနီဟာရော နရုတ္တမ။
ကမှိ ကာလေ တယာ ဓီရ၊ ပတ္ထိတာ ဗောဓိမုတ္တမာ။

“အနံ သီလဉ္စ နေက္ခမ္မံ၊ ပညာ ဝီရိယဉ္စ ကီဒိသံ။
ခန္တိ သစ္စမဓိဋ္ဌာနံ၊ မေတ္တုပေက္ခာ စ ကီဒိသာ။

“ဒသ ပာရမီ တယာ ဓီရ၊ ကီဒိသီ လောကနာယက။
ကထံ ဥပပာရမီ ပုဏ္ဏာ၊ ပရမတ္ထပာရမီ ကထံ။

“တဿ ပုဋ္ဌော ဝိယာကာသိ၊ ကရဝီကမဓုရဂိရော။
နိဗ္ဗာပယန္တော ဟဒယံ၊ ဟာသယန္တော သဒေဝက”န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁.၇၄-၇၈)။

ဧဝံ ဘဂဝတာ ဗုဒ္ဓဝံသေ ဒေသိတေ အာယသ္မာ ဓမ္မသေနာပတိ “အဟော ဗုဒ္ဓါနံ ဟေတုသမ္ပဒါ, အဟော သမုဒါဂမသမ္ပတ္တိ, အဟော မဟာဘိနီဟာရသမိဒ္ဓိနာ, ဒုက္ကရံ ဝတ ဘဂဝတာ ကတံ တွေကံ ကာလံ ဧဝံ ပာရမိယော ပူရေန္တေန, ဧဝံဝိဓဿ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏဿ အနုစ္ဆဝိကမေဝ စေတံ ဖလံ, ယဒိဒံ သဗ္ဗညုတာ ဗလေသု စ ဝသီဘာဝေါ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကတာ ဧဝံမဟာနုဘာဝတာ”တိ ဗုဒ္ဓဂုဏာရမ္မဏံ ဉာဏံ ပေသေသိ။ သော အနညသာဓာရဏံ ဘဂဝတော သီလံ သမာဓိ

ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ ဟိရိဩတ္တပ္ပံ သဒ္ဓာဝီရိယံ သတိသမ္ပဇညံ သီလဝိသုဒ္ဓိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ သမထဝိပဿ
နာ တီဏိ ကုသလမူလာနိ တီဏိ သုစရိတာနိ တယော သမ္မာဝိတက္ကာ တိဿော အနဝဇ္ဇသညာယော တိဿော ဓာတု
ယော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ စတ္တာရော အရိယမဂ္ဂါ စတ္တာ
ရိ အရိယဖလာနိ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ စတုယောနိပရိစ္ဆေဒကဉာဏာနိ စတ္တာရော အရိယဝံသာ စတ္တာရိ ဝေသာရဇ္ဇ
ဉာဏာနိ ပဉ္စ ပဓာနိယင်္ဂါနိ ပဉ္စင်္ဂိကော သမ္မာသမာဓိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ပဉ္စ ဗလာနိ ပဉ္စ နိဿရဏိယာ ဓာတုယော ပဉ္စ ဝိမုတ္
တာယတနဉာဏာနိ ပဉ္စ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ ဆ သာရဏီယာ ဓမ္မာ ဆ အနုဿတိဋ္ဌာနာနိ ဆ ဂါရဝါ ဆ နိဿရ
ဏီယာ ဓာတုယော ဆ သတတဝိဟာရာ ဆ အနုတ္တရိယာနိ ဆ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယာ သညာ ဆ အဘိညာ ဆ အသာဓာရဏဉာ
ဏာနိ သတ္တ အပရိဟာနိယာ ဓမ္မာ သတ္တ အရိယဓနာနိ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ သတ္တ သပ္ပုရိသဓမ္မာ သတ္တ နိဒ္ဒသဝတ္ထူနိ သတ္တ
သညာ သတ္တ ဒက္ခိဏေယျပုဂ္ဂလဒေသနာ သတ္တ ခီဏာသဝဗလဒေသနာ အဋ္ဌ ပညာပဋိလာဘဟေတုဒေသနာ အဋ္ဌ သ
မ္မတ္တာနိ အဋ္ဌ လောကဓမ္မာတိက္ကမာ အဋ္ဌ အာရမ္ဘဝတ္ထူနိ အဋ္ဌ အက္ခဏဒေသနာ အဋ္ဌ မဟာပုရိသဝိတက္
ကာ အဋ္ဌ အဘိဘာယတနဒေသနာ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခာ နဝ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဓမ္မာ နဝ ပါရိသုဒ္ဓိပဓာနိယင်္
ဂါနိ နဝ သတ္တာဝါသဒေသနာ နဝ အာဃာတပ္ပဋိဝိနယာ နဝ ပညာ နဝ နာနတ္တဒေသနာ နဝ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရာ ဒသ နာထ
ကရဏာ ဓမ္မာ ဒသ ကသိဏာယတနာနိ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ဒသ သမ္မတ္တာနိ ဒသ အရိယဝါသာ ဒသ အသေက္ခာ ဓ
မ္မာ ဒသ ရတနာနိ ဒသ တထာဂတဗလာနိ ဧကာဒသ မေတ္တာနိသံသာ ဒွါဒသ ဓမ္မစက္ကာကာရာ တေရသ ဓုတင်္ဂဂုဏာ စုဒ္
ဒသ ဗုဒ္ဓဉာဏာနိ ပဉ္စဒသ ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာ ဓမ္မာ သောဠသဝိဓာ အာနာပါနဿတိ သောဠသ အပရမ္ပရိယာ ဓမ္မာ အဋ္
ဌာရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ ဧကူနဝီသတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ စတုစတ္တာလီသ ဉာဏဝတ္ထူနိ ပညာသ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာနိ ပ
ရောပဏ္ဏာသ ကုသလဓမ္မာ သတ္တသတ္တတိ ဉာဏဝတ္ထူနိ စတုဝီသတိကောဋိသတသဟဿသမာပတ္တိသဉ္စာရိတမဟာဝ
ဇိရဉာဏံ အနန္တနယသမန္တပဋ္ဌာနပဝိစယပစ္စဝေက္ခဏဒေသနာဉာဏာနိ တထာ အနန္တာသု လောကဓာတူသု အနန္တာနံ
သတ္တာနံ အာသယာဒိဝိဘာဝနဉာဏာနိ စာတိ ဧဝမာဒိကေ အစိန္တေယျာနုဘာဝေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ ဓမ္မန္ဝယတော အနုဂစ္ဆန္
တော အနုဿရန္တော နေဝ အန္တံ, န ပမာဏံ ပဿိ။ ထေရော ဟိ အတ္တနောပိ နာမ ဂုဏာနံ အန္တံ ဝါ ပမာဏံ ဝါ အာဝ
ဇ္ဇန္တော န ပဿတိ, သော ဘဂဝတော ဂုဏာနံ ပမာဏံ ကိံ ပဿိဿတိ? ယဿ ယဿ ဟိ ပညာ မဟတီ ဉာဏံ
ဝိသဒံ, သော သော ဗုဒ္ဓဂုဏေ မဟန္တတော သဒ္ဒဟတိ, ဣတိ ထေရော ဘဂဝတော ဂုဏာနံ ပမာဏံ ဝါ ပရိစ္ဆေဒံ ဝါ အပ
ဿန္တော "မာဒိသဿ နာမ သာဝကပါရမိဉာဏေ ဌိတဿ ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကာ, ပဂေဝ ဣ
တရေသံ။ အဟော အစိန္တေယျာ အပရိမေယျဘေဒာ မဟာနုဘာဝါ သဗ္ဗညုဂုဏာ, ကေဝလံ ပနေတေ ဧကဿ ဗုဒ္ဓဉာ
ဏဿေဝ သဗ္ဗသော ဂေါစရာ, နာညေသံ။ ကထေတုံ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေဟိပိ ဝိတ္ထာရတော န သက္ကာယေဝါ"တိ နိဋ္ဌမဂ
မာသိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> "ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊ ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
> ခီယေထ ကပ္ပော စိရဒီဃမန္တရေ၊ ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ"တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၀၄; ၃.၁၄၁;
> ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၅၃)။

ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏမဟန္တတံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဗလဝပီတိသောမနဿော ပုန စိန္တေသိ – "ဝေရူဟာနံ နာမ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ
ဟေတုဘူတာ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ ပါရမိယော အဟော မဟာနုဘာဝါ။ ကတမာသု နု ခေါ ဇာတီသု ပါရမိတာ ပရိပါစိတာ,
ကထံ ဝါ ပရိပါကံ ဂတာ, ဟန္ဒာဟံ ဣမမတ္ထံ ပုစ္ဆန္တော ဧဝမ္ပိ သမုဒါဂမတော ပဋ္ဌာယ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝံ ဣမဿ သဒေ
ဝကဿ လောကဿ ပါကဋံ ကရိဿာမီ"တိ။ သော ဧဝံ စိန္တေတွာ ဘဂဝန္တံ ဣမံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ – "ကတမာ
သု နု ခေါ, ဘန္တေ, ဇာတီသု ဣမေ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ ပရိပါစိတာ, ကထံ ဝါ ပရိပါကံ ဂတာ"တိ? အထဿ ဘဂဝါ တ
သ္မိံ ရတနစင်္ကမေ တိသန္ဓိပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ယုဂန္ဓရပဗ္ဗတေ ဗာလသူရိယော ဝိယ ဝိရောစမာနော နိသိန္နော "သာ
ရိပုတ္တ, မယှံ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ သမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရံ သက္ကစ္စကာရိတာယ ဝီရိယူပတ္ထမ္ဘေန စ သ
ဗ္ဗေသု ကပ္ပေသု ဘဝတော ဘဝံ ဇာတိတော ဇာတိံ ပရိပစ္စန္တာယေဝ အဟေသုံ, ဣမသ္မိံ ပန ဘဒ္ဒကပ္ပေ ဣမာသု ဇာ
တီသု တေ ပရိပက္ကာ ဇာတာ"တိ ဒဿေန္တော "ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ"တိအာဒိနာ စရိယာပိဋကံ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယန္
တိ ဒုတိယာဘိဓာနံ ဓမ္မပရိယာယံ အဘာသိ။ အပရေ ပန "ရတနစင်္ကမေ စင်္ကမန္တော ဒေဝါတိဒေဝေါ ဒေဝဗြဟ္မာဒီဟိ
ပူဇိယမာနော နိဂြောဓာရာမေ ဩတရိတွာ ဝီသတိသဟဿခီဏာသဝပရိဝုတော ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓါသနေ နိသိန္နော ဘဂ
ဝါ ဝုတ္တနယေနေဝ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန ပုဋ္ဌော စရိယာပိဋကံ ဒေသေသီ"တိ ဝဒန္တိ။ တတ္ထာဝတာ ဒူရေ

နိဒါနအဝိဒူရေနိဒါနာနိ သင်္ခေပတော ဒဿေတွာ စရိယာပိဋကဿ သန္တိကေနိဒါနံ ဝိတ္ထာရတော နိဒ္ဒိသိတုံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒူရေနိဒါနံ ပန အသင်္ချေယျဝိဘာဝနာယံ အာဝိ ဘဝိဿတီတိ။

၁. ကာလာနိ **“ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ”** တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ စရိယာပိဋကပာဠိယာ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ ဟောတိ။ တတ္ထာယံ **ကပ္ပ** -သဒ္ဒော သဥပသဂ္ဂေါ အနုပသဂ္ဂေါ စ ဝိတက္ကဝိဓာနပဋိဘာဂပညတ္တိကာလပရမာယုသမဏကတေဟာရသမန္တဘာဝအဘိသဒ္ဒဟန- ဆေဒနဝိနိယောဂဝိနယကိရိယာလေသန္တရကပ္ပတဏှာဟာဒိဋ္ဌိအသင်္ချေယျကပ္ပမဟာကပ္ပာဒီသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟေသ “နေက္ခမ္မသင်္ကပ္ပော အဗျာပါဒသင်္ကပ္ပော”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၃.၁၃၇) ဝိတက္ကေ အာဂတော။ “စီဝရေ ဝိကပ္ပံ အာပဇ္ဇေယျာ”တိအာဒီသု (ပာရာ. ၆၄၂) ဝိဓာနေ, အဓိကဝိဓာနံ အာပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။ “သတ္ထုကပ္ပေန ဝတ ကိရ, ဘော, သာဝကေန သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ န ဇာနိမှာ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၆၀) ပဋိဘာဂေ။ သတ္ထုသဒိသေနာတိ အယဉှိ တတ္ထ အတ္ထော။ “ကာဏယသ္မာ, ကပ္ပော”တိအာဒီသု (သု. နိ. ၁၀၉၈) ပညတ္တိယံ။ “ယေန သုဒံ နိစ္စကပ္ပံ ဝိဟရာမိ”တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၈၇) ကာလေ။ “အာကင်္ခမာနော, အာနန္ဒ, တထာဂတော ကပ္ပံ တ တိဋ္ဌေယျ ကပ္ပာဝသေသံ ဝါ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၈; ဥဒာ. ၅၁) ပရမာယုမှိ။ အာယုကပ္ပောဟိ ကာလ ကပ္ပောတိ အဓိပ္ပေတော။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ”န္တိအာဒီသု (စူဠဝ. ၂၅၀) သမဏကတေဟာရေ။ “ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ”တိအာဒီသု (ခု. ပာ. ၅.၁; သု. နိ. မင်္ဂလသုတ္တ) သမန္တဘာဝေ။ “သဒ္ဓါ သဒ္ဒဟနာ ဩကပ္ပနာ အဘိပ္ပသာဒေါ”တိအာဒီသု (ဓ. သ. ၁၂) အဘိသဒ္ဒဟနေ, သဒ္ဒဟနာယန္တိ အတ္ထော။ “အလင်္ကတော ကပ္ပိတကေသမဿု”တိအာဒီသု (ဝိ. ဝ. ၁၀၉၄; ဇာ. ၂.၂၂.၁၃၆၈) ဆေဒနေ။ “ဝေမေဝ ကာတော ဒိန္နံ, ပေတာနံ ဥပကပ္ပတီ”တိအာဒီသု (ခု. ပာ. ၇.၇; ပေ. ဝ. ၂၀) ဝိနိယောဂေ။ “ကပ္ပကတေန အကပ္ပကတံ သံသိဗ္ဗိတံ ဟောတီ”တိအာဒီသု (ပာစိ. ၃၇၁) ဝိနယကိရိယာယံ။ “အတ္ထိ ကပ္ပော နိပဇ္ဇိတုံ, ဟန္ဒာဟံ နိပဇ္ဇာမိ”တိအာဒီသု လေသေ။ “အာဟာယိကော နေရယိကော ကပ္ပဋ္ဌော သင်္ဃဘေဒကော။ပေ။ ကပ္ပံ နိရယမှိ ပစ္စတီ”တိ (ကာတိ ဝု. ၁၈; စူဠဝ. ၃၅၄; ကထာ. ၆၅၇, ၈၆၂) စ အာဒီသု အန္တရကပ္ပေ။

“န ကပ္ပယန္တိ န ပုရေက္ခရောန္တိ ဓမ္မာပိ တေသံ န ပဋိစ္ဆိတာသေ။
န ဗြာဟ္မဏော သီလဝတေန နေယျော၊ ပာရင်္ဂတော န ပစ္စေတိ တာဒီ”တိ။ –

အာဒီသု (သု. နိ. ၈၀၉) တဏှာဟာဒိဋ္ဌီသု။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **နိဒ္ဒေသေ** “ကပ္ပာတိ ဥဒ္ဒါနတော ဒွေ ကပ္ပာ တဏှာကပ္ပော ဒိဋ္ဌိကပ္ပော”တိ (မဟာနိ. ၂၈)။ “အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၄၄; မ. နိ. ၁.၆၈) အသင်္ချေယျကပ္ပေ။ “စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ကပ္ပဿ အသင်္ချေယျာနီ”တိအာဒီသု (အ. နိ. ၄.၁၅၆) မဟာကပ္ပေ။ ကာဏပိ မဟာကပ္ပေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၉; ၃.၂၇၅; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၁၂၈; ခု. ပာ. အဋ္ဌ. ၅.ဝေမိစ္စာဒိပဒဝဏ္ဏနာ)။

တတ္ထာယံ **ပဒသိဒ္ဓိ** – ကပ္ပိယတီတိ ကပ္ပော, ဧတ္တကာနိ ဝဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဝဿသတာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဝဿသဟဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဝဿသတသဟဿာနီတိ ဝါ သံဝစ္ဆရဝသေန ဂဏေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ကေဝလံ သာသပရာသိဥပမာဒီဟိ ကပ္ပေတဗ္ဗော ပရိကပ္ပေတဗ္ဗပရိမာဏောတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

“ကီဝ ဒီဃော နု ခော, ဘန္တေ, ကပ္ပောတိ? ဒီဃော ခော, ဘိက္ခု, ကပ္ပော, သော န သုကရော သင်္ခါတုံ ‘ဧတ္တကာနိ ဝဿာနီ’တိ ဝါ ‘ဧတ္တကာနိ ဝဿသတာနီ’တိ ဝါ ‘ဧတ္တကာနိ ဝဿသဟဿာနီ’တိ ဝါ ‘ဧတ္တကာနိ ဝဿသတသဟဿာနီ’တိ ဝါ။ သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, ဥပမံ ကာတုန္တိ? ‘သက္ကာ, ဘိက္ခူ’တိ ဘဂဝါ အဝေါစ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ယောဇနံ အာယာမေန ယောဇနံ ဝိတ္ထာရေန ယောဇနံ ဥဗ္ဗေဓေန မဟာသာသပရာသိ။ တတော ဝဿသတဿ ဝဿသဟဿဿ အစ္စယေန ဧကမေကံ သာသပံ ဥဒ္ဓရေယျ, ခိပ္ပတရံ ခော သော, ဘိက္ခု, မဟာသာသပရာသိ ဣမိနာ ဥပက္ကမေန ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျ, န တွေဝ ကပ္ပော, ဧဝံ ဒီဃော ခော, ဘိက္ခု, ကပ္ပော”တိ (သံ. နိ. ၂.၁၂၈)။

သွာယံ မဟာကပ္ပော သံဝဋ္ဋာဒိဝသေန စတုအသင်္ချေယျကပ္ပသင်္ဂဟော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ကပ္ပဿ အသင်္ချေယျာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? သံဝဋ္ဋော, သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ, ဝိဝဋ္ဋော, ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ”တိ (အ. နိ. ၄.၁၅၆)။

တတ္ထ တယော သံဝဋ္ဋာ – တေဇောသံဝဋ္ဋော, အာပေါသံဝဋ္ဋော, ဝါယောသံဝဋ္ဋောတိ။ တိဿော သံဝဋ္ဋသီမာ – အာဘဿရာ, သုဘကိဏှာ, ဝေဟပ္ဖလာတိ။ ယဒါ ဟိ ကပ္ပော တေဇေန သံဝဋ္ဋတိ, အာဘဿရတော ဟေဋ္ဌာ အဂ္ဂိနာ ဍယှတိ။ ယဒါ အာပေန သံဝဋ္ဋတိ, သုဘကိဏှတော ဟေဋ္ဌာ ဥဒကေန ဝိလီယတိ။ ယဒါ ဝါယုနာ သံဝဋ္ဋတိ, ဝေဟပ္ဖလတော ဟေဋ္ဌာ ဝါတေန ဝိဒ္ဓံသတိ။ ဝိတ္ထာရတော ပန ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠံ ဝိနဿတိ, ယံ ဗုဒ္ဓါနံ အာဏာက္ခေတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ။ တေသု တီသု သံဝဋ္ဋေသု ယထာက္ကမံ ကပ္ပဝိနာသကမဟာမေဃတော ယာဝ ဇာလာယ ဝါ ဥဒကဿ ဝါ ဝါတဿ ဝါ ဥပစ္ဆေဒေါ ဧကံ ဧကံ အသင်္ချေယျံ **သံဝဋ္ဋော** နာမ။ ကပ္ပဝိနာသကဇာလာဒိပစ္ဆေဒတော ယာဝ ကောဋိသတသဟဿစက္ကဝာဠပရိပူရကော သမ္ပတ္တိမဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟတိ, ဣဒံ ဒုတိယံ အသင်္ချေယျံ **သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ** နာမ။

သမ္ပတ္တိမဟာမေဃတော ယာဝ စန္ဒိမသူရိယပါတုဘာဝေ, ဣဒံ တတိယံ အသင်္ချေယျံ **ဝိဝဋ္ဋော** နာမ။ စန္ဒိမသူရိယပါတုဘာဝတော ယာဝ ပုန ကပ္ပဝိနာသကမဟာမေဃော, ဣဒံ စတုတ္ထံ အသင်္ချေယျံ **ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ** နာမ။ ဣမေသု စတူသဋ္ဌိအန္တရကပ္ပသင်္ဂဟံ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ။ တေန သမာနကာလပရိစ္ဆေဒာ ဝိဝဋ္ဋာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “ဝီသတိအန္တရကပ္ပသင်္ဂဟ”န္တိ ဧကေ။ ဣတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ ဧကော မဟာကပ္ပော ဟောတိ။ တေန ဝုတ္တံ “သတံ မဟာကပ္ပေ သံဝဋ္ဋာဒိဝသေန စတုအသင်္ချေယျကပ္ပသင်္ဂဟော”တိ။

ကပ္ပေ တိ စ အစ္စန္တသံယောဂဝသေန ဥပယောဂဗဟုဝစနံ။ **သတသဟဿေ** တိ ကပ္ပသဒ္ဒသမ္ဗန္ဓေန စာယံ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော, ဣဓာပိ အစ္စန္တသံယောဂဝသေနေဝ ဗဟုဝစနံ။ သမာနာဓိကရဏဥ္စေတံ ပဒဒွယံ။ **စတုရော စ အသင်္ခိယေ**တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ ကဿ ပန အသင်္ခိယေတိ အညဿ အဝုတ္တတ္တာ ကပ္ပဿ စ ဝုတ္တတ္တာ ပကရဏတော ကပ္ပာနန္တိ အယမတ္ထော ဝိညာယတေဝ။ န ဟိ ဝုတ္တံ ဝဇ္ဇေတွာ အဝုတ္တဿ ကဿစိ ဂဟဏံ ယုတ္တန္တိ။ **စ**-သဒ္ဒေါ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, မဟာကပ္ပာနံ စတုရော အသင်္ချေယျေ သတသဟဿေ စ မဟာကပ္ပေတိ အယဥ္စေတ္ထ အတ္ထော။ **အသင်္ခိယေ** တိ ဧတ္ထ သင်္ချာတုံ န သက္ကာတိ အသင်္ခိယာ, ဂဏနံ အတိက္ကန္တာတိ အတ္ထော။ “အသင်္ချေယျန္တိ ဧကော ဂဏနဝိသေသော”တိ ဧကေ။ တေ ဟိ ဧကတော ပဋ္ဌာယ မဟာဖလကွဲပရိယောသာနာနိ ဧကူနသဋ္ဌိဋ္ဌာနာနိ ဝဇ္ဇေတွာ ဒသမဟာဖလကွာနိ အသင်္ချေယျံ နာမ, သဋ္ဌိမဋ္ဌာနန္တရန္တိ ဝဒန္တိ။ တံ န ယုဇ္ဇတိ, သင်္ချာဋ္ဌာနန္တရံ နာမ ဂဏနဝိသေသော, တဿ အသင်္ချေယျဘာဝဘာဝတော ဧကံ ဌာနန္တရံ အသင်္ချေယျဥ္စာတိ ဝိရုဒ္ဓမေတံ။ နနု စ အသင်္ချဘာဝေန အသင်္ချေယျတ္တေပိ တဿ စတုဗ္ဗိဓဘာဝေ န ယုဇ္ဇတီတိ? နော န ယုဇ္ဇတိ။ စတူသု ဌာနေသု အသင်္ချေယျဘာဝဿ ဣစ္ဆိတတ္တာ။ တတြာယမာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝိဘာဝနာ –

အတီတေ ကိရ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ တဏှင်္ကရော မေဓင်္ကရော သရဏင်္ကရော ဒီပင်္ကရောတိ စတ္တာရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အနုက္ကမေန လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ တေသု ဒီပင်္ကရဿ ဘဂဝတော ကာလေ အမရဝတီ နာမ နဂရံ အဟောသိ။ တတ္ထ သုမေဓော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပဋိဝသတိ ဥဘတော သုဇာတော မာတိတော စ ပိတိတော စ, သံသုဒ္ဓဂဟဏိကော ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အက္ခိတ္တော အနုပက္ကုဋ္ဌော ဇာတိဝါဒေန, အဘိရူပေ ဒဿနီယော ပါသာဒိကော ပရမာယ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ သမန္နာဂတော။ သော အညံ ကမ္မံ အကတွာ ဗြာဟ္မဏသိပ္ပမေဝ ဥဂ္ဂဏှိ။ တဿ ဒဟရကာလေယေဝ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ အထဿ ရာသိဝဍ္ဎကော အမစ္စော အာယပေါတ္ထကံ အာဟရိတွာ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိဘရိတေ သာရဂဗ္ဘေ ဝိဝရိတွာ “ဧတ္တကံ တေ, ကုမာရ, မာတုသန္တကံ, ဧတ္တကံ တေ ပိတုသန္တကံ, ဧတ္တကံ တေ အယျကပယျကာန”န္တိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ဓနံ အာစိက္ခိတွာ “ဧတံ ဓနံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ”တိ အာဟ။ **သုမေဓပဏ္ဍိတော** စိန္တေသိ – “ဣမံ ဓနံ ဗဟုံ ဓနံ သံဟရိတွာ မယှံ မာတာပိတာဒယော ပရလောကံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကကဟာပဏမ္ပိ ဂဟေတွာ န ဂတာ, မယာ ပန ဂဟေတွာ ဂမနကာရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော ရညော အာရောစေတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ မဟာဇနဿ ဒါနံ ဒတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသံ ဂန္တွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တာဟေနေဝ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ သမာပတ္တိဝိဟာရေဟိ ဝိဟရတိ။

တသ္မိဉ္စ ကာလေ **ဒီပင်္ကရ** ဒသဗလော ပရမာဘိသမ္ဗောဓိံ ပတွာ ပဝတ္တိတဝရဓမ္မစက္ကော စတူဟိ ခီဏာသဝသတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော အနုပုဗ္ဗေန စာရိကံ စရမာနော **ရမ္မဝတီ** နဂရံ နာမ ပတွာ တဿ အဝိဒူရေ **သုဒဿန**မဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတိ။ ရမ္မဝတီနဂရဝါသိနော "သတ္ထာ ကိရ အမှာကံ နဂရံ ပတွာ သုဒဿနမဟာဝိဟာရေ ပဋိဝသတီ"တိ သုတွာ ဂန္ဓမာလာဒိဟတ္ထာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ သွာတနာယ နိမန္တေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု။ တေ ပုနဒိဝသေ မဟာဒါနံ သဇ္ဇေတွာ နဂရံ အလင်္ကရိတွာ ဒသဗလဿ အာဂမနမဂ္ဂံ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ သောဓေန္တိ။

တသ္မိဉ္စ ကာလေ **သုမေဓ**တာပသော အာကာသေန ဂစ္ဆန္တော တေ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေ မနုဿေ ဒိသွာ "အမ္ဘော, ကဿ တုမှေ ဣမံ မဂ္ဂံ သောဓေထာ"တိ ပုစ္ဆိ? တေဟိ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အာဂမနမဂ္ဂံ သောဓေမာ"တိ ဝုတ္တေ အတီတေသု ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရတ္တာ "ဗုဒ္ဓော"တိ ဝစနံ သုတွာ ဥပ္ပန္နပီတိသောမနဿော တာဝဒေဝ အာကာသတော ဩရုယှ "မယှမ္ပိ ဩကာသံ ဒေထ, အဟမ္ပိ သောဓေဿာမီ"တိ တေဟိ ဒိန္နံ ဩကာသံ "ကိဉ္စာပိ အဟံ ဣမံ ဣဒ္ဓိယာ သတ္တရတနဝိစိတ္တံ ကတွာ အလင်္ကရိတုံ ပဟောမိ, အဇ္ဇ ပန မယာ ကာယဝေယျာဝစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကာယာရဟံ ပုညံ ဂဏှိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တိဏကစဝရာဒယော နီဟရိတွာ ပံသုံ အာဟရိတွာ သမံ ကရောန္တော သောဓေတိ။ အနိဋ္ဌိတေယေဝ ပန တဿ ပဒေသဿ သောဓနေ ဒီပင်္ကရော ဘဂဝါ မဟာနုဘာဝါနံ ဆဠဘိညာနံ ခီဏာသဝါနံ စတူဟိ သတသဟဿေဟိ ပရိဝုတော တံ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သုမေဓပဏ္ဍိတော "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ မာ စိက္ခလ္လံ အက္ကမန္တူ"တိ အတ္တနော ဝါကစီရဉ္စ စမ္မခဏ္ဍဉ္စ ဇဋာကလာပဉ္စ ပသာရေတွာ သယဉ္စ ယေန ဘဂဝါ တေန သီသံ ကတွာ အဝကုဇ္ဇော နိပဇ္ဇိ။ ဧဝဉ္စ စိန္တေသိ – "သစာဟံ ဣစ္ဆိဿာမိ, ဣမဿ ဘဂဝတော သာဝကော ဟုတွာ အဇ္ဇေဝ ကိလေသေ ဃာတေဿာမိ။ ကိံ မယှံ ဧကေနေဝ သံသာရမဟောဃတော နိတ္ထရဏေန? ယံနူနာဟမ္ပိ ဧဝရူပေါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ သဒေဝကံ လောကံ သံသာရမဟဏ္ဏဝတော တာရေယျ"န္တိ။ ဣတိ သော အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတမဟာဘိနီဟာရဝသေန စိတ္တံ ပဏိဓေသိ။ အထ ဘဂဝါ အာဂန္တွာ တဿ ဥဿီသကေ ဌတွာ စိတ္တာစာရံ သမိဇ္ဈနဘာဝဉ္စဿ ဉတွာ "အယံ ဣတော ကပ္ပသတသဟဿာဓိကာနံ စတုန္နံ အသင်္ချေယျာနံ မတ္ထကေ ဂေါတမော နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ"တိ သဗ္ဗံ ဣမံ ဘဂဝတော ပဝတ္တိံ ဗျာကရိတွာ ပက္ကာမိ။

တတော အပရေပိ ကောဏ္ဍညဘဂဝန္တံ အာဒိံ ကတွာ အနုက္ကမေန ဥပ္ပန္နာ ယာဝ ကဿပဒသဗလပရိယောသာနာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ မဟာသတ္တံ "ဗုဒ္ဓော ဘဝိဿတီ"တိ ဗျာကရိံသု။ ဣတိ အမှာကံ ဗောဓိသတ္တဿ ပါရမိယော ပူရေန္တဿေဝ စတုဝီသတိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဥပ္ပန္နာ။ ယသ္မိံ ပန ကပ္ပေ ဒီပင်္ကရဒသဗလော ဥဒပါဒိ, တသ္မိံ အညေပိ တယော ဗုဒ္ဓါ အဟေသုံ။ တေသံ သန္တိကေ ဗောဓိသတ္တဿ ဗျာကရဏံ နာဟောသိ, တသ္မာ တေ ဣဓ န ဂဟိတာ။ **ပေါရာဏဋ္ဌကထာယံ** ပန တမှာ ကပ္ပါ ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗဗုဒ္ဓေ ဒဿေတုံ ဣဒံ ဝုတ္တံ –

"တဏှင်္ကရော မေဓင်္ကရော၊ အထောပိ သရဏင်္ကရော။
ဒီပင်္ကရော စ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ကောဏ္ဍညော ဒွိပဒုတ္တမော။

"မင်္ဂလော စ သုမနော စ၊ ရေဝတော သောဘိတော မုနိ။
အနောမဒဿီ ပဒုမော၊ နာရဒော ပဒုမုတ္တရော။

"သုမေဓော စ သုဇာတော စ၊ ပိယဒဿီ မဟာယသော။
အတ္ထဒဿီ ဓမ္မဒဿီ၊ သိဒ္ဓတ္ထော လောကနာယကော။

"တိဿော ဖုဿော စ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ ဝိပဿီ သိခိ ဝေဿဘူ။
ကကုသန္ဓော ကောဏာဂမနော၊ ကဿပော စာပိ နာယကော။

"ဧတေ အဟေသုံ သမ္ဗုဒ္ဓါ၊ ဝီတရာဂါ သမာဟိတာ။
သတရံသီဝ ဥပ္ပန္နာ၊ မဟာတမဝိနောဒနာ။

ဇလိတ္ဝာ အဂ္ဂိက္ခန္ဓာဝ၊ နိဗ္ဗုတာ တေ သသာဝကာ''တိ။ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ)။

တတ္ထ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ စ ကောဏ္ဍညဒသဗလဿ စ အန္တရေ မဟာကပ္ပာနံ ဇေကံ အသင်္ခေယျံ ဗုဒ္ဓသုညော လောကော အဟောသိ, တထာ ဘဂဝတော ကောဏ္ဍညဿ စ ဘဂဝတော မင်္ဂလဿ စ အန္တရေ, တထာ ဘဂဝတော သောဘိတဿ စ ဘဂဝတော အနောမဒဿိဿ စ အန္တရေ, တထာ ဘဂဝတော နာရဒဿ စ ဘဂဝတော ပဒုမုတ္တရဿ စ အန္တရေ။ ဝုတ္တဉ္စေဟေတံ **ဗုဒ္ဓဝံသေ** (ဗု. ဝံ. ၂၈.၃, ၄, ၆, ၉) –

''ဒီပင်္ကရဿ ဘဂဝတော၊ ကောဏ္ဍညဿ စ သတ္ထုနော။
ဧတေသံ အန္တရာ ကပ္ပာ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ။

''ကောဏ္ဍညဿ အပရေန၊ မင်္ဂလော နာမ နာယကော။
တေသမ္ပိ အန္တရာ ကပ္ပာ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ။

''သောဘိတဿ အပရေန၊ အနောမဒဿီ မဟာယသော။
တေသမ္ပိ အန္တရာ ကပ္ပာ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ။

''နာရဒဿ ဘဂဝတော၊ ပဒုမုတ္တရဿ သတ္ထုနော။
တေသမ္ပိ အန္တရာ ကပ္ပာ၊ ဂဏနာတော အသင်္ခိယာ''တိ။

ဇဝံ ဂဏနာတီတတာယ အသင်္ခေယျတ္တေပိ စတူသု ဌာနေသု မဟာကပ္ပာနံ ဂဏနာတိက္ကမေန ''စတုရော စ အသင်္ခိယေ''တိ ဝုတ္တံ, န သင်္ချာဝိသေသေနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန ပဒုမုတ္တရဒသဗလဿ စ သုမေဓဒသဗလဿ စ အန္တရေ တိံသကပ္ပသဟဿာနိ, သုဇာတဒသဗလဿ စ ပိယဒဿီဒသဗလဿ စ အန္တရေ နဝသဟဿာဓိကာနံ ကပ္ပာနံ သဋ္ဌိသဟဿာနိ ဒွတ္တိံသုတ္တရာနိ အဋ္ဌ စ သတာနိ, ဓမ္မဒဿီဒသဗလဿ စ သိဒ္ဓတ္ထဒသဗလဿ စ အန္တရေ ဝီသတိ ကပ္ပာ, သိဒ္ဓတ္ထဒသဗလဿ စ တိဿဒသဗလဿ စ အန္တရေ ဇကော ကပ္ပော , ဘဂဝတော ဝိပဿိဿ စ ဘဂဝတော သိခိဿ စ အန္တရေ သဋ္ဌိ ကပ္ပာ, ဘဂဝတော စ ဝေဿဘုဿ ဘဂဝတော စ ကကုသန္ဓဿ အန္တရေ တိံသ ကပ္ပာ, ဣတိ ပဒုမုတ္တရဒသဗလဿ ဥပ္ပန္နကပ္ပတော ပဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌာ တေသံ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပန္နကပ္ပေဟိ ဣမိနာ စ ဘဒ္ဒကပ္ပေန သဒ္ဓိံ သတသဟဿမဟာကပ္ပာ။ တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ''တိ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ ဝိတ္ထာရိယမာနေ သဗ္ဗံ ဗုဒ္ဓဝံသဟဋ္ဌံ အာဟရိတ္ဝာ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗံ ဟောတီတိ အတိဝိတ္ထာရဘီရုကဿ မဟာဇနဿ စိတ္တံ အနုရက္ခန္တာ န ဝိတ္ထာရယိမ္ဟ။ အတ္ထိကေဟိ **ဗုဒ္ဓဝံသတော** (ဗု. ဝံ. ၁.၁ အာဒယော) ဂဟေတဗ္ဗော။ ယောပိ စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗော ကထာမဂ္ဂေါ, သောပိ **အဋ္ဌသာလိနိယာ** (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄. သုမေဓကထာ) ဓမ္မသင်္ဂဟဝဏ္ဏနာယ **ဇာတကဋ္ဌကထာယ** (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ) စ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဇတ္ထန္တရေ တိ ဇတ္ထ **အန္တရ** သဒ္ဒေါ –

''နဒီတီရေသု သဏ္ဌာနေ၊ သဘာသု ရထိယာသု စ။
ဇနာ သင်္ဂမ္မ မန္တေန္တိ၊ မဉ္စ တဉ္စ ကိမန္တရ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၂၈) –

အာဒီသု ကာရဏေ အာဂတော။ ''အဒ္ဒသာ ခော မံ, ဘန္တေ, အညတရာ ဣတ္ထီ ဝိဇ္ဇန္တရိကာယ ဘာဇနံ ဓောဝန္တီ''တိ အာဒီသု (မ. နိ. ၂.၁၄၉) ခဏေ, ဝိဇ္ဇုနိစ္ဆရဏက္ခဏေတိ အတ္ထော။ ''ယဿန္တရတော န သန္တိ ကောပာ''တိအာဒီသု (ဥဒါ. ၂၀) စိတ္တေ။ ''အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ''န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၈၅; မဟာဝ. ၁၁) ဝိဝရေ။ ''န ဥပဇ္ဈာယဿ ဘဏမာနဿ အန္တရန္တရာ ကထာ ဩပါတေတဗ္ဗာ''တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၆၆) ဝေမဇ္ဈေ။ ဣဓာပိ ဝေမဇ္ဈေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄.၃၆), တသ္မာ ဇတေသိံ အန္တရေ ဝေမဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝု

တ္တံ ဟောတိ – ယသ္မိံ မဟာကပ္ပေ အမှ္ဟာကံ ဘဂဝါ သမ္ဗောဓိံ ပတ္တော၊ တတော ပုရိမတရံ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ဘဂဝတော ဟတ္ထမူလေ –

> ''မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
> ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ''တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉) –

ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ မဟာဘိနီဟာရံ အကာသိ, သမတ္တိံသ ပါရမိယော ပဝိစိနိ သမာဒိယိ, သ ဗ္ဗေပိ ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ သမာဒေတုံ အာရဘိ, ယမှိ စေတသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ သဗ္ဗသော ပူရိတပါရမီ ဟုတွာ အနုတ္ တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိ။ ဣမေသံ ဒွိန္နံ မဟာကပ္ပါနံ အန္တရေ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေ ကာလဝိသေသေ တိ။ ကထံ ပနေတံ ဝိညာယတီတိ? ''ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ, စတုရော စ အသင်္ခိယေ''တိ ဣဒဉှိ မဟာကပ္ပါနံ ပရိစ္ဆေဒတော အပရိစ္ဆေဒတော စ သင်္ခ္ယာဒဿနံ။ သာ ခော ပနာယံ သင်္ခ္ယာ သင်္ချေယျဿ အာဒိပရိယောသာ နဂ္ဂဟဏံ ဝိနာ န သမ္ဘဝတီတိ ယတ္ထ ဗောဓိသမ္ဘာရာနမာရမ္ဘော ယတ္ထ စ တေ ပရိယောသိတာ တဒုဘယမ္ပိ အဝဓိ ဘာဝေန ''ဧတ္ထန္တရေ''တိ ဧတ္ထ အတ္ထတော ဒဿိတန္တိ ဝိညာယတိ။ အဝဓိ စ ပနာယံ အဘိဝိဓိဝသေန ဝေဒိတဗ္ ဗော, န မရိယာဒါဝသေန, အာရမ္ဘောသာနကပ္ပါနံ ဧကဒေသေန အန္တောဂဓတ္တာ။ နနု စ နိပ္ပဒေသေန တေသံ အပရိ ယာဒါနတော အဘိဝိဓိ စ ဣဓ န သမ္ဘဝတီတိ? န ဣဒမေဝံ တဒေကဒေသေပိ တဗ္ဗောဟာရတော။ ယော ဟိ တဒေက ဒေသဘူတော ကပ္ပော, သော နိပ္ပဒေသတော ပရိယာဒိန္နောတိ။

ယံ စရိတံ, သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစနန္တိ ဧတ္ထ **စရိတ**န္တိ စရိယာ, သမတ္တိံသပါရမိသင်္ဂဟာ အနသီလာဒိပဋိပတ္ တိ, ဉာတတ္ထစရိယာလောကတ္ထစရိယာဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာနံ တဒန္တောဂဓတ္တာ။ တထာ ယာ ဣမာ အဋ္ဌ စရိယာ, သေယျ ထိဒံ – ပဏိဓိသမ္ပန္နာနံ စတူသု ဣရိယာပထေသု **ဣရိယာပထစရိယာ,** ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရာနံ အဇ္ဈတ္တိ ကာယတနေသု **အာယတနစရိယာ,** အပ္ပမာဒဝိဟာရီနံ စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု **သတိစရိယာ,** အဓိစိတ္တမနုယုတ္တာနံ စတူ သု ဈာနေသု **သမာဓိစရိယာ,** ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နာနံ စတူသု အရိယသစ္စေသု **ဉာဏစရိယာ,** သမ္မာ ပဋိပန္နာနံ စတူသု အရိယမဂ္ဂေ သု **မဂ္ဂစရိယာ,** အဓိဂတဖလာနံ စတူသု သာမညဖလေသု **ပတ္တိစရိယာ,** တိဏ္ဏံ ဗုဒ္ဓါနံ သဗ္ဗသတ္တေသု **လောကတ္ထစ ရိယာ**တိ။ တတ္ထ ပဒေသတော ဒွိန္နံ ဗောဓိသတ္တာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနဉ္စ လောကတ္ထစရိယာ, မဟာဗောဓိသ တ္တာနံ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနဉ္စ နိပ္ပဒေသတော။ ဝုတ္တဉှေတံ **နိဒ္ဒေသေ** (စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၃; ပဋိ. မ. ၁.၁၉၇) ''စရိယာတိ အဋ္ဌ စရိယာယော ဣရိယာပထစရိယာ အာယတနစရိယာ''တိ ဝိတ္ထာရော။ ''အဓိမုစ္စန္တော သဒ္ဓါယ စရတိ, ပဂ္ဂဏှန္တော ဝီရိယေန စရတိ, ဥပဋ္ဌဟန္တော သတိယာ စရတိ, အဝိက္ခိပန္တော သမာဓိနာ စရတိ, ပဇာနန္တော ပညာယ စရတိ, ဝိဇာနန္တော ဝိညာဏေန စရတိ, ဧဝံ ပဋိပန္နဿ ကုသလာ ဓမ္မာ အာယတန္တီတိ အာယတနစရိယာယ စရတိ, ဧဝံ ပဋိပန္နော ဝိသေသမဓိဂစ္ဆတီတိ ဝိသေသစရိယာယ စရတီ''တိ ယာ ဣမာ အပရာပိ အဋ္ဌ စရိယာ ဝုတ္တာ, တာသံ သဗ္ဗာသံ ပါရမိတာသွေဝ သမောရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ ''စရိတန္တိ စရိ ယာ, သမတ္တိံသပါရမိသင်္ဂဟာ အနသီလာဒိပဋိပတ္တီ''တိ။ ဟေတုစရိယာယ ဧဝ ပန ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ မဂ္ဂစရိယာ ပတ္တိစရိယာနံ ဣဓ အနဝရောဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေန ဝုတ္တံ ''သဗ္ဗံ တံ ဗောဓိပါစန''န္တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗ**-သဒ္ဒော သဗ္ဗသဗ္ဗံ အာယတနသဗ္ဗံ သက္ကာယသဗ္ဗံ ပဒေသသဗ္ဗန္တိ စတူသု အတ္ထေသု ဒိဿ တိ။ တထာ ဟိ ''သဗ္ဗေ ဓမ္မာ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော ဉာဏမုခေ အာပါထမာဂစ္ဆန္တီ''တိအာဒီသု (မဟာနိ. ၁၅၆; စူဠနိ. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၅) သဗ္ဗသဗ္ဗသ္မိံ။ ''သဗ္ဗံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ တံ သု ဏာထ, ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ စက္ခုဉ္စေဝ ရူပါ စ။ပေ။ မနော စေဝ ဓမ္မာ စာ''တိ (သံ. နိ. ၄.၂၃) ဧတ္ထ အာယတနသ ဗ္ဗသ္မိံ။ ''သဗ္ဗံ သဗ္ဗတော သညာနာတီ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၆) သက္ကာယသဗ္ဗသ္မိံ။ ''သဗ္ဗေသမ္ပိ ဝေါ, သာရိပုတ္ တ, သုဘာသိတံ ပရိယာယေနာ''တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၃၄၅) ပဒေသသဗ္ဗသ္မိံ။ ဣဓာပိ ပဒေသသဗ္ဗသ္မိံ ဧဝ ဝေဒိတဗ္ဗော, ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတဿ စရိတဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

ဗောဓီတိ ရုက္ခောပိ အရိယမဂ္ဂေါပိ နိဗ္ဗာနမ္ပိ သဗ္ဗညုတညာဏမ္ပိ။ ''ဗောဓိရုက္ခမူလေ ပဌမာဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ''တိ (မဟာဝ. ၁; ဥဒါ. ၁) စ ''အန္တရာ စ ဂယံ အန္တရာ စ ဗောဓိ''န္တိ (မ. နိ. ၁.၂၈၅; မဟာဝ. ၁၁) စ အာဂတဋ္ဌာနေ ဗုဇ္ဈတိ ဧတ္ထာတိ ရုက္ခော ဗောဓိ။ ''ဗောဓိ ဝုစ္စတိ စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏ''န္တိ (စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၂၁)

အာဂတဋ္ဌာနေ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ အရိယမဂ္ဂေ ဗောဓိ။ ''ပတ္တော န ဗောဓိံ အမတံ အသင်္ခ တ''န္တိ အာဂတဋ္ဌာနေ ဗုဇ္ဈတိ ဧတသ္မိံ နိမိတ္တဘူတေတိ နိဗ္ဗာနံ ဗောဓိ။ ''ပပ္ပောတိ ဗောဓိံ ဝရဘူရိမေဓသော''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၂၁၇) အာဂတဋ္ဌာနေ သဗ္ဗေ ဓမ္မေ သဗ္ဗာကာရေန ဗုဇ္ဈတိ ဧတေနာတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဗောဓိ။ ဣဓာပိ သဗ္ဗညုတ ညာဏံ အဓိပ္ပေတံ။ အရဟတ္တမဂ္ဂသဗ္ဗညုတညာဏာနိ တ ဣဓ ဗောဓီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၁), မဟာဗော ဓိယာ အဓိပ္ပေတတ္တာ ဘဂဝတော။ အာသဝက္ခယညာဏပဒဋ္ဌာနဥ္ဟိ သဗ္ဗညုတညာဏံ သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနဉ္စ အာ သဝက္ခယညာဏံ ''မဟာဗောဓိ''တိ ဝုစ္စတိ။ ဧတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒေ ယံ မမ အနာ သီလာဒိပဋိပတ္တိသင်္ခါတံ စရိတံ, တံ သဗ္ဗံ အနဝသေသံ မဟာဗောဓိယာ ဟစနံ သာဓကံ နိဗ္ဗတ္တကန္တိ။ ဧတေန ဗော ဓိသမ္ဘာရာနံ နိရန္တရဘာဝနံ ဒဿေတိ။ အထ တ **သဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထန္တရေ ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒေ ယံ စရိတံ, တံ သဗ္ဗံ သကလမေဝ အနဝသေသံ ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတမေဝ။ ဧတေန သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနံ ဒဿေတိ။

တဿော ဟိ **ဗောဓိသမ္ဘာရေသု ဘာဝနာ** သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ နိရန္တရဘာဝနာ စိရကာလဘာဝနာ သက္ကစ္စ ဘာဝနာ စာတိ။ တာသု ''ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ, စတုရော စ အသင်္ခိယေ''တိ ဣမိနာ **စိရကာလဘာဝနာ** ဝုတ္တာ။ ယော စေတ္ထ အစ္စန္တသံယောဂေ, တေန ပဌမေ အတ္ထဝိကပ္ပေ သဗ္ဗဂ္ဂဟဏေန စ **နိရန္တရဘာဝနာ,** ဒုတိယေ အ တ္ထဝိကပ္ပေ သဗ္ဗံ စရိတ''န္တိ ဣမိနာ **သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ,** ဗောဓိပါစန''န္တိ ဣမိနာ **သက္ကစ္စဘာဝနာ** ဝုတ္တာ ဟောတိ, ယထာ တံ စရိတံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပါစေတိ ဇနကဘူတဘာဝဒီပနတော။ တထာ ဟိ တံ ''ဗောဓိပါစန''န္တိ ဝုတ္တဗ္ဗ တံ အရဟတိ, န အညထာတိ။ ကထံ ပနေတ္ထ ဗောဓိစရိယာယ နိရန္တရဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော? ယဒိ စိတ္တနိရန္တရတာ ယ တံ န ယုဇ္ဇတိ, န ဟိ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ မဟာဘိနီဟာရတော ဥဒ္ဓံ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏစိတ္တတော အညံ စိတ္တံ နပ္ပဝတ္တတီတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ အထ ကိရိယမယစိတ္တပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုစ္စေယျ, ဧဝမ္ပိ န ယုဇ္ဇတိ, န ဟိ သဗ္ဗာနိ တေသံ ကိရိယမယစိတ္တာနိ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏဝသေနေဝ ပဝတ္တန္တိ။ ဧတေနေဝ ပယောဂနိရန္တရ တာပိ ပဋိက္ခိတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဇာတိနိရန္တရတာယ ပန နိရန္တရဘာဝနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယဿဥ္ဟိ ဇာတိယံ မဟာဗော ဓိသတ္တေန မဟာပဏိဓာနံ နိဗ္ဗတ္တိတံ, တတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ စရိမတ္တဘာဝ န သာ နာမ ဇာတိ ဥပလဗ္ဘတိ, ယာ သဗ္ ဗေန သဗ္ဗံ ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘတာ န သိယာ အန္တမသော အနဟရမိမတ္တံ ဥပာဒာယ။ အယဥ္ဟိ နိယတိပတ္တိတာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ ဓမ္မတာ။ ယာဝ စ တေ ကမ္မာဒီသု ဝသီဘာဝံ န ပာပုဏန္တိ, တာဝ သပ္ပဒေသမ္ပိ သမ္ဘာရေသု ပယောဂမာ ပဇ္ဇန္တိ။ ယဒာ ပန သဗ္ဗသော ကမ္မာဒီသု ဝသီဘာဝပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ, အထ တတော ပဋ္ဌာယ နိပ္ပဒေသတော ဧဝ ဗောဓိ သမ္ဘာရေသု သမီဟနံ သာတစ္စကိရိယာ စ သမ္ပဇ္ဇတိ။ သက္ကစ္စကာရိတာ ပန သဗ္ဗကာလံ ဟောတိ, ဧဝံ ယေန ယေန ဗောဓိသတ္တာနံ တတ္ထ တတ္ထ ယထာဓိပ္ပာယံ သမိဇ္ဈနံ သမ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဧဝမေတာယ ကထာယ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု သဗ္ဗသမ္ဘာရဘာဝနာ စိရကာလဘာဝနာ နိရန္တရဘာဝနာ သက္ကစ္စဘာဝနာ စာတိ စတဿောပိ ဘာဝနာ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တတ္ရ ယသ္မာ ဗောဓိသတ္တစရိတံ ဗောဓိသမ္ဘာရာ ဗောဓိစရိယာ အင်္ဂယာနံ ဟရမိယောတိ အတ္ထတော ဧကံ, ဗုဒ္ဓ နမေဝ နာနံ, ယသ္မာ စ ပရတော ဝိဘာဂေန ဝက္ခမာနာနံ အနဟရမိအာဒီနံ စရိတန္တိ ဣဒံ အဝိသေသဝစနံ, တသ္မာ သဗ္ဗ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု ကောသလ္လဇနနတ္ထံ ဟရမိယော ဣဓ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗာ။ တာ ပရတော **ပကိဏ္ဏကကထာယံ** သဗ္ ဗာကာရေန သံဝဏ္ဏယိဿာမ။

၂. ဣတိ ဘဂဝါ အတ္တနော ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ စရိတံ အာရမ္ဘတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပရိယောသာနာ မဟာဗောဓိယာ ပရိပာစနမေဝါတိ အဝိသေသတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တဿ ပရမုက္ကံသဂမနေန အတိသယတော ဗောဓိပရိပာစန ဘာဝံ ဒဿေတုံ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ ကတိပယာ ပုဗ္ဗစရိယာ ဝိဘာဂတော ဝိဘာဝေန္တော **''အတီတကပ္ပေ''** တိအာဒိ မာဟ။

တတ္ထ **အတီတကပ္ပေ** တိ ဣတော ပုရိမေ ပုရိမတရေ ဝါ သဗ္ဗသ္မိံ အတိက္ကန္တေ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒေ မဟာကပ္ပေ, ကပ္ပာနံ သတသဟဿာဓိကေသု စတူသု အသင်္ချေယျေသူတိ အတ္ထော။ **စရိတန္တိ** စိဏ္ဏံ အနာဒိ ပဋိပတ္တိံ။ **ဌပယိတွာတ** တိ မုဥ္စိတ္ဝာ အဂ္ဂဟေတွာ, အဝတွာတိ အတ္ထော။ **ဘဝါဘဝေ**တိ ဘဝေ စ အဘဝေ စ, ''ဣတိ ဘဝါဘဝကထ''န္တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၇) ဧတ္ထ ဟိ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော ဘဝါဘဝါတိ ဝုတ္တာ။ ''ဣတိဘဝါဘဝတဉ္စ ဝီတိဝတ္ တော''တိ (ဥဒာ. ၂၀) ဧတ္ထ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိဝုဒ္ဓိဟာနိသဿတုစ္ဆေဒပုညပာပါနိဘဝါဘဝါတိ အဓိပ္ပေတာနိ။ ''ဣတိ

ဘတာဘဝဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော တဏှာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’’တိ (အ. နိ. ၄.၉; ဣတိဝု. ၁၀၅) ဧတ္ထ ပန ပဏီတပဏီတတရာနိ သပ္ပိနဝနီတာဒိဘေသဇ္ဇာနိ ဘတာဘတတိ အဓိပ္ပေတာနိ။ သမ္ပတ္တိဘဝေသု ပဏီတတရာ ပဏီတတမာ ဘတာဘတတိပိ ဝဒန္တိ ဧဝ, တသ္မာ ဣဓာပိ သော ဧဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, ခုဒ္ဒကေ စေဝ မဟန္တေ စ ဘဝသ္မိန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣမမှိ ကပ္ပေ**တိ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ။ **ပဝက္ခိဿ**န္တိ ကထယိဿံ။ **သုဏောဟီ**တိ ဓမ္မသေနာပတိံ သဝနေ နိယောဇေတိ။ **မေ**တိ မမ သန္တိကေ, မမ ဘာသတောတိ အတ္ထော။

နိဒါနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. အကိတ္တိဝဂ္ဂေါ

၁. အကိတ္တိစရိယာဝဏ္ဏနာ

၃. ဧဝံ ဘဂဝတာ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဒေဝမနုဿာယ စ ပရိသာယ အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိယာယ သဝနေ ဥဿာဟံ ဇနေတွာ က္ကအနိ တံ ပုဗ္ဗစရိတံ ဘဝန္တရပဋိစ္ဆန္နံ ဟတ္ထတလေ အာမလကံ ဝိယ ပစ္စက္ခံ ကရောန္တော **“ယဒါ အဟံ ဗြဟာရညေ”** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ယဒါ**တိ ယသ္မိံ ကာလေ။ **ဗြဟာရညေ** တိ မဟာအရညေ, အရညာနိယံ, မဟန္တေ ဝနေတိ အတ္ထော။ **သုညေ**တိ ဇနဝိဝိတ္တေ။ **ဝိပိနကာနနေ**တိ ဝိပိနဘူတေ ကာနနေ, ပဒဒ္ဝယေနာပိ တဿ အရညဿ ဂဟနဘာဝမေဝ ဒီပေတိ, သဗ္ဗမေတံ ကာရဒီပံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **အဇ္ဈောဂဟေတွာ** တိ အနုပဝိသိတွာ။ **ဝိဟရာမီ**တိ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယအာနေဉ္ဇဝိဟာရေဟိ သမုပ္ပာဒိတသုခဝိသေသေန ဣရိယာပထဝိဟာရေန သရီရဒုက္ခံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဟရာမိ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေမိ။ **အကိတ္တိ နာမ တာပသော**တိ ဧဝံနာမကော တာပသော ဟုတွာ ယဒါ အဟံ တသ္မိံ အရညေ ဝိဟရာမီတိ အတ္ထော။ သတ္ထာ တဒါ အတ္တနော အကိတ္တိတာပသဘာဝံ ဓမ္မသေနာပတိဿ ဝဒတိ။ တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

အတီတေ ကိရ ဣမသ္မိံယေဝ ဘဒ္ဒကပ္ပေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ နာမ ရာဇိနိ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, “အကိတ္တီ”တိဿ နာမံ ကရိံသု။ တဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ ဘဂိနီပိ ဇာယိ။ “ယသဝတီ”တိဿာ နာမံ ကရိံသု။ သော သောဠသဝဿကာလေ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပစ္စာဂမာသိ။ အထဿ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ သော တေသံ ပေတကိစ္စာနိ ကာရေတွာ ကတိပယဒိဝသာတိက္ကမေန ရတနာဝလောကနံ အာယုတ္တကပုရိသေဟိ ကာရယမာနော “ဧတ္တကံ မတ္တိကံ, ဧတ္တကံ ပေတ္တိကံ, ဧတ္တကံ ပိတာမဟ”န္တိ သုတွာ သံဝိဂ္ဂမာနသော ဟုတွာ “ဣဒံ ဓနမေဝ ပညာယတိ, န ဓနဿ သံဟာရကာ, သဗ္ဗေ ဣမံ ဓနံ ပဟာယေဝ ဂတာ, အဟံ ပန နံ အာဒါယ ဂမိဿာမီ”တိ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတွာ ဘေရိံ စရာပေသိ – “ဓနေန အတ္ထိကာ အကိတ္တိပဏ္ဍိတဿ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တူ”တိ။

သော သတ္တာဟံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ ဓနေ အခီယမာနေ “ကိံ မေ ဣမာယ ဓနကီဠာယ, အတ္ထိကာ ဂဏှိဿန္တီ”တိ နိဝေသနဒ္ဝာရံ ဝိဝရိတွာ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိဘရိတေ သာရဂဗ္ဘေ ဝိဝရာပေတွာ “ဒိန္နံယေဝ ဟရန္တူ”တိ ဂေဟံ ပဟာယ ဉာတိပရိဝဋ္ဋဿ ပရိဒေဝန္တဿ ဘဂိနိံ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိတော နိက္ခမိတွာ နဒိံ ဥတ္တရိတွာ ဒွေ တီဏိ ယောဇနာနိ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ ပဏ္ဏသာလံ ကရိတွာ ဝသတိ။ ယေန ပန ဒွာရေန တဒါ နိက္ခမိ, တံ အကိတ္တိဒွာရံ နာမ ဇာတံ။ ယေန တိတ္ထေန နဒိံ ဩတိဏ္ဏော, တံ အကိတ္တိတိတ္ထံ နာမ ဇာတံ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ ဗဟူ မနုဿာ ဂာမနိဂမရာဇဓာနိဝါသိနော တဿ ဂုဏေဟိ အာကဍ္ဎိယမာနဟဒယာ အနုပဗ္ဗဇိံသု။ မဟာပရိဝါရော အဟောသိ, မဟာလာဘသက္ကာရော နိဗ္ဗတ္တိ, ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒော ဝိယ အဟောသိ။ အထ မဟာသတ္တော “အယံ လာဘသက္ကာရော မဟာ, ပရိဝါရောပိ မဟန္တော, ကာယဝိဝေကမတ္တမ္ပိ ဣဓ န လဗ္ဘတိ, မယာ ဧကာကိနာ ဝိဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ပရမပ္ပိစ္ဆဘာဝတော ဝိဝေကနိန္နတာယ စ ကဿစိ အဇာနာပေတွာ ဧကကောဝ နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဒမိဠရဋ္ဌံ ပတွာ ကာဝီရပဋ္ဋနသမီပေ ဥယျာနေ ဝိဟရန္တော ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တတ္ရာပိဿ မဟာလာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော တံ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဆဍ္ဍေတွာ အာကာသေန ဂန္တွာ ကာရဒီပေ ဩတရိ။ တဒါ ကာရဒီပော အဟိဒီပော နာမ။ သော တတ္ထ မဟန္တံ ကာရရုက္ခံ ဥပနိဿာယ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ တသ္မိံ ကပ္ပေသိ။ အပ္ပိစ္ဆတာယ ပန ကတ္ထစိ အဂန္တွာ တဿ ရုက္ခဿ ဖလကာလေ ဖလာနိ ခါဒန္တော ဖလေ အသတိ ပတ္တာနိ ဥဒကသိတ္တာနိ ခါဒန္တော ဈာနသမာပတ္တီဟိ ဝီတိနာမေသိ။

တဿ သီလတေဇေန သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော “ကော နု ခေါ မံ ဣမမှာ ဌာနာ စာဝေတုကာမော”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ပဏ္ဍိတံ ဒိသွာ “ကိမတ္ထံ နု ခေါ အယံ တာပသော ဧဝံ ဒုက္ကရံ တပံ စရတိ, သက္ကတ္တံ နု ခေါ ပတ္ထေတိ, ဥဒါဟု အညံ, ဝီမံသိဿာမိ နံ။ အယဉှိ သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီမနောသမာစာရော ဇီဝိတေ နိရပေက္ခော ဥဒကသိတ္တာနိ ကာရပတ္တာနိ ခါဒတိ, သစေ သက္ကတ္တံ ပတ္ထေတိ အတ္တနော သိတ္တာနိ ကာရပတ္တာနိ မယှံ ဒဿတိ, နော စေ, န ဒဿတီ”တိ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ကာရပတ္တာနိ သေဒေတွာ “သီတလီဘူတာနိ ခါဒိဿာမီ”တိ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသီဒိ။ အထဿ ပုရတော သက္ကော ဗြာဟ္မဏရူပေန ဘိက္ခာယ အတ္ထိကော ဟုတွာ အဋ္ဌာသိ။ မဟာသတ္တော တံ ဒိသွာ “လာဘာ ဝတ မေ, သုလဒ္ဓံ ဝတ မေ, စိရဿံ ဝတ မေ ယာစကော ဒိဋ္ဌော”တိ သောမနဿပ္ပတ္တော ဟုတွာ “အဇ္ဇ မမ မနောရထံ မတ္ထကံ ပါပေတွာ ဒါနံ ဒဿာမီ”တိ ပက္ကဘာဇနေနေဝ အာဒါယ ဂန္တွာ အနုပုရိမံ အာဝဇ္ဇေတွာ အတ္တနော အသေသေတွာဝ တဿ ဘိက္ခာဘာဇနေ ပက္ခိပိ။ သက္ကော တံ ဂဟေတွာ ထောကံ ဂန္တွာ အန္တရဓာယိ။ မဟာသတ္တောပိ တဿ ဒတွာ ပုန ပရိယေဋ္ဌိ အနာပဇ္ဇိတွာ တေနေဝ ပီတိသုခေန ဝီတိနာမေသိ။

ဒုတိယဒိဝသေ ပန ကာရပတ္တာနိ ပစိတွာ “ဟိယျော ဒက္ခိဏေယျံ အလဘိံ, အဇ္ဇ နု ခော ကထ”န္တိ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ နိသီဒိ။ သက္ကောပိ တထေဝ အာဂမိ။ မဟာသတ္တော ပုနပိ တထေဝ ဒတွာ ဝီတိနာမေသိ။ တတိယဒိဝသေ စ တထေဝ ဒတွာ “အဟော ဝတ မေ လာဘာ, ဗဟုံ ဝတ ပုညံ ပသဝါမိ, သစာဟံ ဒက္ခိဏေယျံ လဘေယျံ, ဧဝမေဝ မာသမ္ပိ ဒွေမာသမ္ပိ ဒါနံ ဒဒေယျ”န္တိ စိန္တေသိ။ တီသုပိ ဒိဝသေသု “တေန အနေန န လာဘသက္ကာရသိလောကံ န စ က္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိံ န သက္ကသမ္ပတ္တိံ န ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိံ န သာဝကဗောဓိံ န ပစ္စေကဗောဓိံ ပတ္ထေမိ, အပိ စ ဣဒံ မေ ဒါနံ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတူ”တိ ယထာဓိကာရံ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၄. “တဒါ မံ တပတေဇေန၊ သန္တတ္တော တိဒိဝါဘိဘူ။
ဓာရေန္တော ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏံ၊ ဘိက္ခာယ မံ ဥပာဂမိ။

၅. “ပဝနာ အာဘတံ ပဏ္ဏံ၊ အတေလဉ္စ အလောဏိကံ။
မမ ဒွါရေ ဌိတံ ဒိသွာ၊ သကဋာဟေန အာကိရိံ။

၆. “တဿ ဒတွာနဟံ ပဏ္ဏံ၊ နိက္ကုဇ္ဇိတွာန ဘာဇနံ။
ပုနေသနံ ဇဟိတွာန၊ ပါဝိသိံ ပဏ္ဏသာလကံ။

၇. “ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ၊ ဥပဂန္တွာ မမန္တိကံ။
အကမ္ပိတော အနောလဂ္ဂေါ၊ ဧဝမေဝမဒါသဟံ။

၈. “န မေ တပ္ပစ္စယာ အတ္ထိ၊ သရီရသ္မိံ ဝိဝဏ္ဏိယံ။
ပီတိသုခေန ရတိယာ၊ ဝီတိနာမေမိ တံ ဒိဝံ။

၉. “ယဒိ မာသမ္ပိ ဒွေမာသံ၊ ဒက္ခိဏေယျံ ဝရံ လဘေ။
အကမ္ပိတော အနောလီနော၊ ဒဒေယျံ ဒါနမုတ္တမံ။

၁၀. “န တဿ ဒါနံ ဒဒမာနော၊ ယသံ လာဘဉ္စ ပတ္ထယိံ။
သဗ္ဗညုတံ ပတ္ထယာနော၊ တာနိ ကမ္မာနိ အာစရိ”န္တိ။

တတ္ထ **တဒါ**တိ ယဒါ အဟံ အကိတ္တိနာမကော တာပသော ဟုတွာ တသ္မိံ ဒီပေ ကာရာရညေ ဝိဟရာမိ, တဒါ ။ **မ**န္တိ မမ။ **တပတေဇေနာ**တိ သီလဟရမိတာနုဘာဝေန။ သီလဉှိ ဒုစ္စရိတသံကိလေသဿ တပနတော “တပေါ”တိ ဝုစ္စတိ, နေက္ခမ္မဝီရိယပာရမိတာနုဘာဝေန တ။ တာပိ ဟိ တဏှာသံကိလေသဿ ကောသဇ္ဇဿ စ တပနတော “တပေါ”တိ ဝုစ္စတိ, ဥက္ကံသဂတာ စ တာ ဗောဓိသတ္တဿ က္ကမသ္မိံ အတ္တဘာဝေတိ။ ခန္တိသံဝရဿ စာပိ ပရမုက္ကံ သဂမနတော “ခန္တိပါရမိတာနုဘာဝေနာ”တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတေဝ။ “ခန္တီ ပရမံ တပေါ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၉၀; ဓ. ပ. ၁၈၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ **သန္တတ္တော** တိ ယထာဝုတ္တဂုဏာနုဘာဝဇနိတေန ဓမ္မတာသိဒ္ဓေန ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနဿ ဥဏှာကာရေန သန္တာပိတော။ **တိဒိဝါဘိဘူ**တိ ဒေဝလောကာဓိပတိ, သက္ကောတိ အတ္ထော။ ပဏ္ဏသာလာယ သမီပေ ဂဟိတမ္ပိ ကာရပဏ္ဏံ ပဏ္ဏသာလာယ အရညမဇ္ဈဂတတ္တာ **“ပဝနာ အာဘတ”**န္တိ ဝုတ္တံ။

အတေလဉ္စ အလောဏိက န္တိ ဒေယျဓမ္မဿ အနုဠာရဘာဝေပိ အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိယာ ဒါနဓမ္မဿ မဟာဇု တိကဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **မမ ဒွါရေ**တိ မယှံ ပဏ္ဏသာလာယ ဒွါရေ။ **သကဋာဟေန အာကိရိ**န္တိ က္ကမိနာ

အတ္တနော ကိဉ္စိပိ အသေသေတ္ဝာ ဒိန္နဘာဝံ ဒဿေတိ။

ပုနေသနံ **ဇဟိတ္ဝာတနာ**တိ ''ကောဒိ၀သံ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဃာသေသနံ န သလ္လေခ''န္တိ စိန္တေတ္ဝာ အနပီတိယာ တိတ္ တော ဝိယ ဟုတ္ဝာ တသ္မိံ ဒိဝသေ ပုန အာဟာရပရိယေဋ္ဌိံ အကတ္ဝာ။

အကမ္ပိတော တိ သုဒ္ဒူရဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ မစ္ဆရိယေန အစလိတော အနဗ္ဘာသယတော စလနမတ္တမ္ပိ အကာရိ တော။ **အနောလဂ္ဂေ** တိ လောဘဝသေန ဤသကမ္ပိ အလဂ္ဂေ။ **တတိယမ္ပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒေန ဒုတိယမ္ပိတိ ဣမံ သမ္ပိဏ္ ဍေတိ။ **ဇေမေဝမအာသဟ**န္တိ ယထာ ပဌမံ, ဇေမေဝံ ဒုတိယမ္ပိ, တတိယမ္ပိ အအာသိံ အဟံ။

န မေ တပ္ပစ္စယာ တိ ကထာယ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဟကဋ္ဌံ ကရောတိ။ တတ္ထ **တပ္ပစ္စယာ** တိ အနပစ္စယာ တီသု ဒိဝ သေသု ဆိန္နာဟာရတာယ သရီရသ္မိံ ယေန ဝေဝဏ္ဏိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တမ္ပိ မေ **သရီရသ္မိံ ဝိဝဏ္ဏိယံ** အနပစ္စယာယေ ဝ နတ္ထိ ။ ကသ္မာ? အနဝိသယေန **ပီတိသုခေန** အနဝိသယာယ ဇဝ စ **ရတိယာ။ ဝီတိနာမေမိ တံ ဒိဝ**န္တိ တံ သကလံ တိမတ္တ ဒိဝသံ ဝီတိနာမေမိ, န ကေဝလဉ္စ တီဏိ ဇဝ ဒိဝသာနိ, အထ ခော မာသဒ္ဝိမာသမတ္တမ္ပိ ကာလံ, ဇေမေဝ အတုံ ပဟောမိ တိ ဒဿေတုံ **''ယဒိ မာသမ္ပိ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အနောလီနော**တိ အလီနစိတ္တော, အနေ အသင်္ကုစိတစိတ္တောတိ အ တ္ထော။

တဿာ တိ ဗြာဟ္မဏရူပေန အာဂတဿ သက္ကဿ။ **ယသ**န္တိ ကိတ္တိံ, ပရိတရသမ္ပတ္တိံ တ။ **လာဘဉ္စာ** တိ ဒေဝမနုဿေသု စက္ကဝတ္တိအာဒိဘာဝေန လဒ္ဓဗ္ဗံ လာဘံ တ **န ပတ္ထယိံ** ။ အထ ခော သဗ္ဗညုတံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ **ပတ္ထယာနော** အာကင်္ခမာနော **တာနိ** တီသု ဒိဝသေသု အနေကတရံ ဥပ္ပန္နာနိ အနမယာနိ ပုည**ကမ္မာနိ** အနဿ တ ပ ရိတရဘူတာနိ ကာယသုစရိတာဒီနိ ပုညကမ္မာနိ **အာစရိံ** အကာသိန္တိ။

ဣတိ ဘဂဝါ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ အတ္တနော သုဒုက္ကရံ ပုညစရိတမတ္တမေဝ ဣဓ မဟာထေရဿ ပကာသေသိ။ ဇာ **တကဒေသနာယံ** ပန စတုတ္ထဒိဝသေ သက္ကဿ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တဿ အဇ္ဈာသယဇာနနံ ဝရေန ဥပနိမန္ တနာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝရသမ္ပဋိစ္ဆနသီသေန ဓမ္မဒေသနာ ဒေယျဓမ္မဒက္ခိဏေယျာနံ ပုန သက္ကဿ အနာဂမန ဿ စ အာကင်္ခမာနတာ စ ပကာသိတာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

''အကိတ္တိံ ဒိသွာန သမ္မန္တံ၊ သက္ကော ဘူတပတီ ဗြဝိ။
ကိံ ပတ္ထယံ မဟာဗြဟ္မေ၊ ဧကော သမ္မသိ ဃမ္မနိ။

''ဒုက္ခော ပုနဗ္ဘဝေ သက္က၊ သရီရဿ စ ဘေဒနံ။
သမ္မောဟမရဏံ ဒုက္ခံ၊ တသ္မာ သမ္မာမိ၊ ဝာသဝ။

''ဧတသ္မိံ တေ သုလပိတေ၊ ပတိရူပေ သုဘာသိတေ။
ဝရံ ကဿပ တေ ဒမ္မိ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။

''ဝရဉ္စေ မေ အဒေါ သက္က၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
ယေန ပုတ္တေ စ ဒါရေ စ၊ ဓနဓညံ ပိယာနိ စ။
လဒ္ဓာ နရာ န တပ္ပန္တိ၊ သော လောဘော န မယီ ဝသေ။

ဧတသ္မိံ တေ သုလပိတေ။ပေ.။ မနသိစ္ဆသိ။

''ဝရဉ္စေ မေ အဒေါ သက္က၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
ခေတ္တံ ဝတ္ထုံ ဟိရညဉ္စ၊ ဂဝဿံ ဒါသပေါရိသံ။
ယေန ဇာတေန ဇီယန္တိ၊ သော ဒေါသော န မယီ ဝသေ။

''ဧတသ္မိံ တေ သုလပိတေ။ပေ.။ မနသိစ္ဆသိ။

‘‘ဝရဉ္စေ မေ အဒေါ သက္က၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
ဗာလံ န ပဿေ န သုဏေ၊ န စ ဗာလေန သံဝသေ။
ဗာလေနလ္လာပသလ္လာပံ၊ န ကရေ န စ ရောစယေ။

‘‘ကိံ နု တေ အကရံ ဗာလော၊ ဝဒ ကဿပ ကာရဏံ။
ကေန ကဿပ ဗာလဿ၊ ဒဿနံ နာဘိကင်္ခသိ။

‘‘အနယံ နယတိ ဒုမ္မေဓော၊ အဓုရာယံ နိယုဉ္ဇတိ။
ဒုန္နယော သေယျသော ဟောတိ၊ သမ္မာ ဝုတ္တော ပကုပ္ပတိ။
ဝိနယံ သော န ဇာနာတိ၊ သာဓု တဿ အဒဿနံ။

‘‘တေသိံ တေ သုလပိတော။ပေ.။ မနသိစ္ဆသိ။

‘‘ဝရဉ္စေ မေ အဒေါ သက္က၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
ဓီရံ ပဿေ သုဏေ ဓီရံ၊ ဓီရေန သဟ သံဝသေ။
ဓီရေနလ္လာပသလ္လာပံ၊ တံ ကရေ တဉ္စ ရောစယေ။

‘‘ကိံ နု တေ အကရံ ဓီရော၊ ဝဒ ကဿပ ကာရဏံ။
ကေန ကဿပ ဓီရဿ၊ ဒဿနံ အဘိကင်္ခသိ။

‘‘နယံ နယတိ မေဓာဝီ၊ အဓုရာယံ န ယုဉ္ဇတိ။
သုနယော သေယျသော ဟောတိ၊ သမ္မာ ဝုတ္တော န ကုပ္ပတိ။
ဝိနယံ သော ပဇာနာတိ၊ သာဓု တေန သမာဂမော။

‘‘တေသိံ တေ သုလပိတော။ပေ.။ မနသိစ္ဆသိ။

‘‘ဝရဉ္စေ မေ အဒေါ သက္က၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
တတော ရတျာ ဝိဝသာနေ၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ။
ဒိဗ္ဗာ ဘက္ခာ ပာတုဘဝေယျုံ၊ သီလဝန္တော စ ယာစကာ။

‘‘ဒဒတော မေ န ခီယေထ၊ ဒတွာ နာနုတပေယျဟံ။
ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒေယျံ၊ ဧတံ သက္က ဝရံ ဝရေ။

‘‘တေသိံ တေ သုလပိတော။ပေ.။ မနသိစ္ဆသိ။
‘‘ဝရဉ္စေ မေ အဒေါ သက္က၊ သဗ္ဗဘူတာနမိဿရ။
န မံ ပုန ဥပေယျာသိ၊ ဧတံ သက္က ဝရံ ဝရေ။

‘‘ဗဟူဟိ ဝတစရိယာဟိ၊ နရာ စ အထ နာရိယော။
ဒဿနံ အဘိကင်္ခန္တိ၊ ကိံ နု မေ ဒဿနေ ဘယံ။

‘‘တံ တာဒိသံ ဒေဝဝဏ္ဏံ၊ သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ။
ဒိသွာ တပေ ပမဇ္ဇေယျံ၊ ဧတံ တေ ဒဿနေ ဘယ’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၈၃-၁၀၃)။

အထ သက္ကော ‘‘သာဓု, ဘန္တေ, န တေ ဣတော ပဋ္ဌာယ သန္တိကံ အာဂမိဿာမီ’’တိ တံ အဘိဝါဒေတွာ ပက္ကာမိ။ မဟာသတ္တော ယာဝဇီဝံ တတ္ထေဝ ဝသန္တော အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။

အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော တအာ သက္ကော အဟောသိ, လောကနာထော အကိတ္တိပဏ္ဍိတော။

တသ္သ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ နိက္ခန္တတ္တာ **နေက္ခမ္မပာရမီ**။ သုဝိသုဒ္ဓသီလာစာရတာယ **သီလပာရမီ**။ ကာမဝိတက္ကာဒီနံ သုဋ္ဌု ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ **ဝီရိယပာရမီ**။ ခန္တိသံဝရသ္သ ပရမုက္ကံသဂမနတော **ခန္တိပာရမီ**။ ပဋိညာနုရူပံ ပဋိပတ္တိယာ **သစ္စပာရမီ**။ သဗ္ဗတ္ထ အစလသမာအနာဓိဋ္ဌာနေန **အဓိဋ္ဌာနပာရမီ**။ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဇ္ဈာသယေန **မေတ္တာပာရမီ**။ သတ္တသင်္ခာရကတဝိပ္ပကာရေသု မဇ္ဈတ္တဘာဝပ္ပတ္တိယာ **ဥပေက္ခာပာရမီ**။ တာသံ ဥပကာရာနုပကာရေ ဓမ္မေ ဇာနိတ္ဝာ အနုပကာရေ ဓမ္မေ ပဟာယ ဥပကာရဓမ္မေသု ပဝတ္တာပနပုရေစရာ သဟဇာတာ စ ဥပာယကောသလ္လဘူတာ အတိသလ္လေခဝုတ္တိသာဓနီ စ ပညာ **ပညာပာရမီ**တိ ဣမာပိ ဒသ ပာရမိယော လဗ္ဘန္တိ။

အနဇ္ဈာသယသ္သ ပန အတိဥဠာရဘာဝေန အနမုခေန ဒေသနာ ပဝတ္တာ။ တသ္မာ သဗ္ဗတ္ထ သမကာ မဟာကရုဏာ, ဒွေဝပိ ပုညဉာဏသမ္ဘာရာ, ကာယသုစရိတာဒီနိ တီဏိ ဗောဓိသတ္တသုစရိတာနိ, သစ္စာဓိဋ္ဌာနာဒီနိ စတ္တာရိ အဓိဋ္ဌာနာနိ, ဥဿာဟာဒယော စတဿော ဗုဒ္ဓဘူမိယော, သဒ္ဓာဒယော ပဉ္စ မဟာဗောဓိပရိပာစနီယာ ဓမ္မာ, အလောဘဇ္ဈာသယာဒယော ဆ ဗောဓိသတ္တာနံ အဇ္ဈာသယာ, တိက္ခော တာရေဿာမီတိအာဒယော သတ္တ ပဋိညာ ဓမ္မာ, အပ္ပိစ္ဆသ္သာယံ ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော မဟိစ္ဆသ္သာတိအာဒယော (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၈; အ. နိ. ၈.၃၀) အဋ္ဌ မဟာပုရိသဝိတက္ကာ (ဒီ. နိ. ၃.၃၅၈), နဝ ယောနိသောမနသိကာရမူလကာ ဓမ္မာ, အနဇ္ဈာသယာဒယော ဒသ မဟာပုရိသဇ္ဈာသယာ, အနသီလာဒယော ဒသ ပုညကိရိယဝတ္ထူနီတိ ဧဝမာဒယော ယေ အနေကသတအနေကသဟဿပ္ပဘေဒာ ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတာ မဟာဗောဓိသတ္တဂုဏာ။ တေ သဗ္ဗေပိ ယထာရဟံ ဣဓ နိဒ္ဒိသိတ္ဝာ ဝတ္တဗ္ဗာ။

အပိ စေတ္ထ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ မဟန္တဉ္စ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ ဂေဟတော နိက္ခမနံ, နိက္ခမိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇိတသ္သ ဗဟုဇနသမ္မတသ္သ သတော ပရမပ္ပိစ္ဆဘာဝေန ကုလေသု ဂဏေသု စ အလဂ္ဂတာ, အစ္စန္တမေဝ လာဘသက္ကာရသိလောကဇိဂုစ္ဆာ, ပဝိဝေကာဘိရတိ, ကာယဇီဝိတနိရပေက္ခော ပရိစ္စာဂေ, အနာဟာရသ္သ သေဝ သတော ဒိဝသတ္တယမ္ပိ အနပီတိယာ ပရိတုဋ္ဌသ္သ နိဗ္ဗိကာရသရီရယာပနံ, မာသဒွဝိမာသမတ္တမ္ပိ ကာလံ ယာစကေ သတိ အာဟာရံ တထေဝ ဒတ္ဝာ "အနဂတေနေဝ ပီတိသုခေန သရီရံ ယာပေဿာမီ"တိ ပရိစ္စာဂေ အနောလီနဝုတ္တိတာသင်္ကာ ဥဠာရော အနဇ္ဈာသယော, အနံ ဒတ္ဝာ ပုန အာဟာရပရိယေဋ္ဌိယာ အကရဏဟေတုဘူတာ ပရမသလ္လေခဝုတ္တီတိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တသ္သ ဂုဏာနုဘာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

"ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ၊ အဗ္ဘုတာ စ မဟေသိနော။
မဟာကာရုဏိကာ ဓီရာ၊ သဗ္ဗလောကေကဗန္ဓဝ။

"အစိန္တေယျာနုဘာဝ စ၊ သအာ သဒ္ဓမ္မကေစရာ။
ဗောဓိသတ္တာ မဟာသတ္တာ၊ သုစိသလ္လေခဝုတ္တိနော။

"မဟာတတတသမုဒ္ဒတ-ဝီစိမာလော မဟောဒဓိ။
အပိ လင်္ဃေယျ ဝေလန္တံ၊ ဗောဓိသတ္တာ န ဓမ္မတံ။

"လောကေ သဋ္ဌာတဝဒ္ဓာပိ၊ န တေ ဘာဝိတဘာဝိနော။
လိမ္ပန္တိ လောကဓမ္မေဟိ၊ တောယေန ပဒုမံ ယထာ။

"ယေသံ ဝေ အတ္တနိ သ္နေဟော၊ နိဟီယတိ ယထာ ယထာ။
သတ္တေသု ကရုဏာသ္နေဟော၊ ဝဍ္ဎတေဝ တထာ တထာ။

"ယထာ စိတ္တံ ဝသေ ဟောတိ၊ န စ စိတ္တဝသာနုဂါ။
တထာ ကမ္မံ ဝသေ ဟောတိ၊ န စ ကမ္မဝသာနုဂါ။

"အေသေဟိ နာဘိဘူယန္တိ၊ သမုဋ္ဌာတေန္တိ တ န တေ။

စရန္တာ ဇောဓိပရိယေဋ္ဌိ၊ ပုရိသာဇာနိယာ ဖုဓာ။

‘‘တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေပိ၊ ဒုက္ခတော ပရိမောစယေ။
ပဂေဝတနုကိရိယာ တေသံ၊ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော’’တိ။

ပရမတ္ထဒီပနိယာ စရိယာပိဋကသံဝဏ္ဏနာယ

အကိတ္တိစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သင်္ခဗြာဟ္မဏစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၁-၁၂. ဒုတိယသ္မိံ **ပုနာပရန္တိ** ပုန အပရံ, န ကေဝလမိဒံ အကိတ္တိစရိယမေဝ, အထ ခေါ ပုန အပရံ အညံ သင်္ခစရိယမ္ပိ ပဝက္ခိဿံ, သုဏောဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ က္လတော ပရေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **သင်္ခသဝှယော** တိ သင်္ခနာမော။ **မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမော** တိ သုဝဏ္ဏဘူမိံ ဂန္တုံ နာဝါယ မဟာသမုဒ္ဒံ တရိတုကာမော။ **ဥပဂစ္ဆာမိ ပဋ္ဋန** န္တိ တာမလိတ္တိပဋ္ဋနံ ဥဒ္ဒိဿ ဂစ္ဆာမိ။ သယမ္ဘုဉာဏေန ပစ္စေကဗောဓိယာ အဓိဂတတ္တာ သယမေဝ ဘူတန္တိ **သယမ္ဘုံ** ။ ကိလေသမာရာဒီသု ကေနစိပိ န ပရာဇိတန္တိ **အပရာဇိတံ,** တိဏ္ဏံ မာရာနံ မတ္ထကံ မဒ္ဒိတွာ ဌိတန္တိ အတ္ထော။ **တတ္တာယ ကဌိနဘူမိယာ**တိ ဃမ္မသန္တာပေန သန္တတ္တာယ သက္ခရတလုကာနိစိတတ္တာ ခရာယ ကက္ခဠာယ ဘူမိယာ ။

၁၃. **တန္တိ** တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ။ **က္လမမတ္ထ** န္တိ က္လမံ က္လအနိ ဝက္ခမာနံ ‘‘က္လဒံ ခေတ္တ’’န္တိအာဒိကံ အတ္ထံ။ **ဝိစိန္တယိ** န္တိ တအာ သင်္ခဗြာဟ္မဏဘူတော စိန္တေသိန္တိ သတ္ထာ ဝဒတိ။ တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

အတီတေ အယံ ဗာရာဏသီ မောဠိနီ နာမ အဟောသိ။ မောဠိနီနဂရေ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သင်္ခော နာမ ဗြာဟ္မဏော ဟုတွာ အဍ္ဎော မဟဒ္ဓနော စတူသု နဂရဒွာရေသု နဂရမဇ္ဈေ အတ္တနော နိဝေသနဒွာရေတိ ဆသု ဌာနေသု ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေန္တော ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ မဟာအနံ ပဝတ္တေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ – ‘‘အဟံ ဂေဟေ ဓနေ ခီဏေ အနံ အတုံ န သက္ခိဿာမိ, အပရိက္ခီဏေယေဝ ဓနေ နာဝါယ သုဝဏ္ဏဘူမိံ ဂန္တွာ ဓနံ အာဟရိဿာမီ’’တိ။ သော နာဝံ ဘဏ္ဍဿ ပူရာပေတွာ ပုတ္တအရံ အာမန္တေတွာ ‘‘ယာတဟံ အာဂစ္ဆိဿာမိ, တာဝ မေ အနံ အနုပစ္ဆိန္နန္တာ ပဝတ္တေယျာထာ’’တိ ဝတွာ အသကမ္မကရပရိဝုတော ဥပာဟနံ အာရုယ္ဟ ဆတ္တေန ဓာရိယမာနေန ပဋ္ဋနကမာဘိမုခေါ ဟယာသိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဂန္ဓမာဒနေ ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော သတ္တာဟံ နိရောဓသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ နိရောဓသမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ လောကံ တေလောကေန္တော တံ ဓနာဟရဏတ္ထံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ‘‘မဟာပုရိသော ဓနံ အာဟရိတုံ ဂစ္ဆတိ, ဘဝိဿတိ နု ခေါ အဿ မဟာသမုဒ္ဒေ အန္တရာယော, နော’’တိ အာဝဇ္ဇေတွာ ‘‘ဘဝိဿတီ’’တိ ဉတွာ ‘‘ဧသ မံ ဒိသွာ ဆတ္တဉ္စ ဥပာဟနဉ္စ မယှံ ဒတွာ ဥပာဟနအနနိဿန္ဒေန သမုဒ္ဒေ ဘိန္နာယ နာဝါယ ပတိဋ္ဌံ လဘိဿတိ, ကရိဿာမိဿ အနုဂ္ဂဟ’’န္တိ အာကာသေန ဂန္တွာ တဿ အဝိဒူရေ ဩတရိတွာ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ စဏ္ဍဝါတာတပေန အင်္ဂါရသန္ထတသဒိသံ ဥဏှဝါလုကံ မဒ္ဒန္တော တဿ အဘိမုခံ အာဂစ္ဆိ။ သော တံ ဒိသွာ တာဝ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ‘‘ပုညက္ခေတ္တံ မေ အာဂတံ, အဇ္ဇ မယာ ဧတ္ထ ဗီဇံ ရောပေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ စိန္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ ‘‘တမဟံ ပဋိပထေ ဒိသွာ, က္လမမတ္ထံ ဝိစိန္တယိ’’န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **က္လဒံ ခေတ္တ**န္တိအာဒိ စိန္တိတာကာရဒဿနံ။ **ခေတ္တ**န္တိ ခိတ္တံ ဗီဇံ မဟပ္ဖလဘာဝကရဏေန တာယတီတိ ခေတ္တံ, ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏဝိရုဟနဘူမိ။ က္လဓ ပန ခေတ္တံ ဝိယာတိ ခေတ္တံ, အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော။ တေနေတဟ ‘‘ပုညကာမဿ ဇန္တုနော’’တိ။

၁၄. **မဟာဂမ**န္တိ ဝိပုလဖလာဂမံ, သဿသမ္ပတ္တိအာယကန္တိ အတ္ထော။ **ဗီဇံ န ရောပေတီ**တိ ဗီဇံ န ဝပတိ။

ခေတ္တဝရုတ္တမန္တိ ခေတ္တဝရေသုပိ ဥတ္တမံ။ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နာ ဟိ ဝိသေသတော အရိယသာဝကာ ခေတ္တဝရာ, တတောပိ အဂ္ဂဘူတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ခေတ္တဝရုတ္တမော။ **ကာရ**န္တိ သက္ကာရံ။ ယဒိ န ကရောမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣဒမီဒိသံ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လဘိတွာ တတ္ထ ပူဇာသက္ကာရံ ယဒိ န ကရောမိ, ပုညေန အတ္ထိကော နာမာဟံ န ဘဝေယျန္တိ။

၁၆-၁၇. ယထာ အမစ္စောတိအာဒီနံ ဒွိန္နံ ကထာနံ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – **ယထာ** နာမ ယော ကောစိ ရညာ မုဒ္ဒာဓိကာရေ ဌပိတော လဉ္ဆနဓရော အမစ္စပုရိသော သေနာပတိ တ သော **အန္တေပုရေ ဇနေ** ဗဟိဒ္ဓါ စ ဗလကာယာဒီသု **ရညော** ယထာနုသိဋ္ဌံ န ပဋိပဇ္ဇတိ **န တေသံ ဓနမညံ ဒေတိ,** တံ တံ ကတ္တဗ္ဗံ ဝတ္တံ ပရိဟာပေတိ။ သော **မုဒ္ဒိတော** ပရိဟာယတိ မုဒ္ဒာဓိကာရလဒ္ဓဝိဘဝတော ပရိဓံသတိ, **ဧဝမေဝ** အဟမ္ပိ ပုညကမ္မဿ ရတော လဒ္ဓဗ္ဗပုညဖလသင်္ခါတံ **ပုညကာမော** ဒက္ခိဏာယ ဝိပုလဖလဘာဝကရဏေန **ဝိပုလံ ဒိသွာန** တံ **ဒက္ခိဏံ** ဥဠာရံ ဒက္ခိဏေယျံ လဘိတွာ **တဿ အနံ ယဒိ န ဒဒါမိ ပုညတော** အာယတိံ ပုညဖလတော စ ပရိဓံသာမိ။ တသ္မာ ဣဓ မယာ ပုညံ ကာတဗ္ဗမေဝါတိ။

ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ မဟာပုရိသော ဒူရတောဝ ဥပါဟနာ ဩရောဟိတွာ ဝေဂေန ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, မယှံ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ ဣမံ ရုက္ခမူလံ ဥပဂစ္ဆထာ”တိ ဝတွာ တသ္မိံ ရုက္ခမူလံ ဥပသင်္ကမန္တေ တတ္ထ တလုကံ ဥဿာပေတွာ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ပညာပေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ တတ္ထ နိသိန္နေ ဝန္ဒိတွာ တသိတပရိဿာဝိတေန ဥဒကေန တဿ ပါဒေ ဓောဝိတွာ, ဂန္ဓတေလေန မက္ခေတွာ, အတ္တနော ဥပါဟနံ ပုဉ္ဆိတွာ, ဂန္ဓတေလေန မက္ခေတွာ, တဿ ပါဒေ ပဋိမုဉ္စိတွာ “ဘန္တေ, ဣမံ ဥပါဟနံ အာရုယှ, ဣမံ ဆတ္တံ မတ္ထကေ ကတွာ ဂစ္ဆထာ”တိ ဆတ္တုပါဟနံ အဒါသိ။ သောပိဿ အနုဂ္ဂဟတ္ထာယ တံ ဂဟေတွာ ပသာဒသံဝဍ္ဎနတ္ထံ ပဿန္တဿေဝ ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဂန္ဓမာဒနံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၈. “တေဟံ စိန္တယိတွာန, ဩရောဟိတွာ ဥပါဟနာ။
တဿ ပါဒါနိ ဝန္ဒိတွာ, အဒါသိံ ဆတ္တုပါဟန”န္တိ။

ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ အတိဝိယ ပသန္နစိတ္တော ပဋ္ဋနံ ဂန္တွာ နာဝံ အဘိရုဟိ။ အထဿ မဟာသမုဒ္ဒံ တရန္တဿ သတ္တမေ ဒိဝသေ နာဝါ ဝိဝရမဒါသိ။ ဥဒကံ ဥဿိဉ္စိတုံ နာသက္ခိံသု။ မဟာဇနော မရဏဘယဘီတော အတ္တနော အတ္တနော ဒေဝတာ နမဿိတွာ မဟာဝိရဝံ ဝိရဝိ။ ဗောဓိသတ္တော ဧကံ ဥပဋ္ဌာကံ ဂဟေတွာ သကလသရီရံ တေလေန မက္ခေတွာ သပ္ပိနာ သဒ္ဓိံ သက္ခရစုဏ္ဏာနိ ယာဝဒတ္ထံ ခါဒိတွာ တမ္ပိ ခါဒါပေတွာ တေန သဒ္ဓိံ ကူပကယဋ္ဌိမတ္ထကံ အာရုယှ “ဣမာယ ဒိသာယ အမှာကံ နဂရ”န္တိ ဒိသံ ဝဝတ္ထပေတွာ မစ္ဆကစ္ဆပပရိပန္ထတော အတ္တာနံ သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန ပမောစေန္တော တေန သဒ္ဓိံ ဥသဘမတ္တဋ္ဌာနံ အတိက္ကမိတွာ ပတိတွာ သမုဒ္ဒံ တရိတုံ အာရဘိ။ မဟာဇနော ပန တတ္ထေဝ ဝိနာသံ ပါပုဏိ။ တဿ တရန္တဿေဝ သတ္တ ဒိဝသာ ဂတာ။ သော တသ္မိမ္ပိ ကာလေ လောဏောဒကေန မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဥပေါသထိကော အဟောသိယေဝ။

တဒါ ပန ဤဒိသာနံ ပုရိသဝိသေသာနံ ရက္ခဏတ္ထာယ စတူဟိ လောကပါလေဟိ ဌပိတာ မဏိမေခလာ နာမ ဒေဝဓီတာ အတ္တနော ဣဿရိယေန သတ္တာဟံ ပမဇ္ဇိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ တံ ဒိသွာ “သစာယံ ဣဓ မရိဿ, အတိဝိယ ဂါရယှာ အဘဝိဿ”န္တိ သံဝိဂ္ဂဟဒယာ သုဝဏ္ဏပါတိယာ ဒိဗ္ဗဘောဇနဿ ပူရေတွာ ဝေဂေနာဂန္တွာ “ဗြာဟ္မဏ, ဣဒံ ဒိဗ္ဗဘောဇနံ ဘုဉ္ဇာ”တိ အာဟ။ သော တံ ဥလ္လောကေတွာ “နာဟံ ဘုဉ္ဇာမိ, ဥပေါသထိကောမှီ”တိ ပဋိက္ခိပိတွာ တံ ပုစ္ဆန္တော –

“ယံ တွံ သုခေနာဘိသမေက္ခသေ မံ, ဘုဉ္ဇဿု ဘတ္တံ ဣတိ မံ ဝဒေသိ။
ပုစ္ဆာမိ တံ နာရိ မဟာနုဘာဝေ, ဒေဝီ နုသိ တွံ ဥဒ မာနုသီ နူ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၂) –

အာဟ။ သာ တဿ ပဋိဝစနံ ဒေန္တီ –

“ဒေဝီ အဟံ သင်္ခ မဟာနုဘာဝါ, ဣဓာဂတာ သာဂရဝါရိမဇ္ဈေ။
အနုကမ္ပိကာ နော စ ပဒုဋ္ဌစိတ္တာ, တဝေဝ အတ္ထာယ ဣဓာဂတာသ္မိ။

‘‘ကူဓနေ့ဟနံ သယနာသနဥ္စ၊ ယာနာနိ နာနာဝိဝိဓာနိ သဠ္ဓ။
သဗ္ဗဿ တ္ယာဟံ ပဋိပာဒယာမိ၊ ယံ ကိဉ္စိ တုယှံ မနသာဘိပတ္ထိတ’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၃-၄၄) –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။ တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ‘‘အယံ ဒေဝဓီတာ သမုဒ္ဒပိဋ္ဌေ မယှံ ‘ကူဒဥ္စိဒဥ္စ ဒမ္မိ’တိ ဝဒတိ, ယဋ္ဌေသာ မယှံ ဒေတိ, တမ္ပိ မမ ပုညေနေဝ, တံ ပန ပုညံ အယံ ဒေဝဓီတာ ဇာနာတိ နု ခေါ, ဥဒာဟု န ဇာနာတိ, ပုစ္ဆိဿာမိ တာဝ န’’န္တိ စိန္တေတွာ ပုစ္ဆန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

‘‘ယံ ကိဉ္စိ ယိဋ္ဌဥ္စ ဟုတဥ္စ မယှံ၊ သဗ္ဗဿ နော ဣဿရာ တွံ သုဂတ္တေ။
သုဿောဏိ သုဗ္ဘုရု ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ၊ ကိဿ မေ ကမ္မဿ အယံ ဝိပါကော’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၅)။

တတ္ထ **ယိဋ္ဌ** န္တိ အနုဝသေန ယဇိတံ။ **ဟုတ** န္တိ အာဟုနပာဟုနဝသေန ဒိန္နံ။ **သဗ္ဗဿ နော ဣဿရာ တွံ** န္တိ အမှာကံ ပုညကမ္မဿ သဗ္ဗဿ တွံ ဣဿရာ, ‘‘အယံ ဣမဿ ဝိပါကော, အယံ ဣမဿာ’’တိ ဗျာကရိတုံ သမတ္ထာ။ **သုဿောဏိ** တိ သုန္ဒရဇဃနေ။ **သုဗ္ဘုရု** တိ သုန္ဒရေဟိ ဘမုကေဟိ ဉိရူဟိ စ သမန္နာဂတေ။ **ဝိလဂ္ဂမဇ္ဈေ** တိ ဝိလဂ္ဂတနုမဇ္ဈေ။ **ကိဿ မေ** တိ မယာ ကတကမ္မေသု ကတရ **ကမ္မဿ အယံ ဝိပါကော,** ယေနာဟံ အပ္ပတိဋ္ဌေ မဟာသမုဒ္ဒေ အဇ္ဇ ပတိဋ္ဌံ လဘာမီတိ။

တံ သုတွာ ဒေဝဓီတာ ‘‘အယံ ဗြာဟ္မဏော ‘ယံ အတ္တနာ ကုသလကမ္မံ ကတံ, တံ ကမ္မံ န ဇာနာတီ’တိ သညာယ ပုစ္ဆတိ မညေ, ကထေဿာမိ န’’န္တိ နာတဘိရူဟနဒိဝသေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဆတ္တုပာဟနအနုပုညမေဝ တဿ ကာရဏန္တိ ကထေန္တီ –

‘‘ဃမ္မေ ပထေ ဗြာဟ္မဏ ဧကဘိက္ခုံ၊ ဥဂ္ဃဋ္ဋပါဒံ တသိတံ ကိလန္တံ။
ပဋိပာဒယီ သင်္ဃ ဥပာဟနာနိ၊ သာ ဒက္ခိဏာ ကာမဒုဟာ တဝဇ္ဇာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၆) –

ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဧကဘိက္ခု** န္တိ ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ သန္ဓာယာဟ။ **ဥဂ္ဃဋ္ဋပါဒ** န္တိ ဥဏှပတလုကာယ ဃဋ္ဋပါဒံ, ဝိဗာဓိတပါဒန္တိ အတ္ထော။ **တသိတ** န္တိ ပိပါသိတံ။ **ပဋိပာဒယီ** တိ ပဋိပါဒေသိ ယောဇေသိ။ **ကာမဒုဟာ** တိ သဗ္ဗကာမဒာယိကာ။

တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ‘‘ဧဝရူပေပိ နာမ အပ္ပတိဋ္ဌေ မဟာသမုဒ္ဒေ မယာ ဒိန္နံ ဆတ္တုပာဟနဒါနံ မမ သဗ္ဗကာမဒဒံ ဇာတံ အဟော သုဒိန္န’’န္တိ တုဋ္ဌစိတ္တော –

‘‘သာ ဟောတု နာဝါ ဖလကူပပန္နာ၊ အနဝဿုတာ ဧရကဝါတယုတ္တာ။
အညဿ ယာနဿ န ဟေတ္ထ ဘူမိ၊ အဇ္ဇေဝ မံ မောဠိနိံ ပာပယဿူ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၇) –

ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဖလကူပပန္နာ** တိ မဟာနာဝတာယ ဗဟူဟိ ဖလကေဟိ ဥပေတာ။ ဥဒကပ္ပဝေသနာဘာဝေန **အနဝဿုတာ** ။ သမ္မာ ဂဟေတွာ ဂမနကတာတေန **ဧရကဝါတယုတ္တာ** ။

ဒေဝဓီတာ တဿ ဝစနံ သုတွာ တုဋ္ဌဟဋ္ဌာ ဒီဃတော အဋ္ဌဥသဘံ ဝိတ္ထာရတော စတုဥသဘံ ဂမ္ဘီရတော ဝီသတိယဋ္ဌိကံ သတ္တရတနမယံ နာဝံ မာပေတွာ ကူပဖိယာရိတ္တယုတ္တာနိ ဣန္ဒနီလရဇတသုဝဏ္ဏမယာဒီနိ နိမ္မိနိတွာ သတ္တန္နံ ရတနာနံ ပူရေတွာ ဗြာဟ္မဏံ အာလိင်္ဂေတွာ နာဝံ အာရောပေသိ, ဥပဋ္ဌာကံ ပနဿ န ဩလောကေသိ။ ဗြာဟ္မဏော အတ္တနာ ကတကလျာဏတော တဿ ပတ္တိံ အဒါသိ, သော အနုမောဒိ။ အထ ဒေဝဓီတာ တမ္ပိ အာလိင်္ဂေတွာ နာဝါယ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တံ နာဝံ မောဠိနိနဂရံ နေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ဃရေ ဓနံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

‘‘သာ တတ္ထ ဝိတ္တာ သုမနာ ပတီတာ၊ နာဝံ သုစိတ္တံ အဘိနိမ္မိနိတွာ။
အာအယ သင်္ဃံ ပုရိသေန သဒ္ဓိံ၊ ဥပာနယီ နဂရံ သာဓုရမ္မ’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၈)။

မဟာပုရိသဿ ဟိ စိတ္တသမ္ပတ္တိယာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ စ နိရောဓတော ဝုဋ္ဌိတဘာဝေန သတ္တသု စေတနာသု အာဒိစေတနာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာ အတိဥဠာရဖလာ စ ဇာတာ။ က္လာဒမ္ပိ တဿ အနုဿ အပ္ပမတ္တဖလန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အပရိမာဏဖလဥပ္ပတ္တိ တံ အနံ ဗောဓိသမ္ဘာရဘူတံ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၉. ‘‘တေနေတဟံ သတဂုဏတော၊ သုခုမာလော သုခေဓိတော။
အပိ စ အနံ ပရိပူရေန္တော၊ ဇဝံ တဿ အအာသဟ’’န္တိ။

တတ္ထ **တေနာ**တိ တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတော, **သတဂုဏတော**တိ သတဂုဏေန **အဟံ** တအာ သင်္ဃဘူတော **သုခုမာလော,** တသ္မာ **သုခေဓိတော** သုခသံဝဍ္ဎော, **အပိ စ** ဇဝံ သန္တေပိ **အနံ ပရိပူရေန္တော, ဇဝံ** မယ္ဟံ အနပာရမီ ပရိပူရေတူတိ **တဿ** ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ အတ္တနော သရီရဒုက္ခံ အနပေက္ခိတွာ ဆတ္တုပာဟနံ **အအာသိ**န္တိ အတ္တနော အနုဗ္ရူဟာသယဿ ဥဠာရဘာဝံ သတ္တာ ပဝေဒေသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ယာဝဇီဝံ အမိတနေဂေဟံ အဇ္ဈာဝသန္တော ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ အနာနိ ဒတွာ သီလာနိ ရက္ခိတွာ အာယုပရိယောသာနေ သပရိသော ဒေဝနဂရံ ပူရေသိ။

တအာ ဒေဝဓီတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အဟောသိ, ပုရိသော အာနန္ဒတ္ထေရော, လောကနာထော သင်္ခဗြာဟ္မဏော။

တဿ သုဝိသုဒ္ဓနိစ္စသီလဥပေါသထသီလာဒိဝသေန သီလပာရမီ အနသီလာဒီနံ ပဋိပက္ခတော နိက္ခန္တတ္တာ ကုသလဓမ္မဝသေန နေက္ခမ္မပာရမီ, အနာဒိနိပ္ဖာဒနတ္ထံ အဗ္ဘုဿဟနဝသေန တထာ မဟာသမုဒ္ဒတရဏတယာမဝသေန စ ဝီရိယပာရမီ, တဒတ္ထံ အဓိတသနခန္တိဝသေန ခန္တိပာရမီ, ပဋိညာနုရူပပ္ပဋိပတ္တိယာ သစ္စပာရမီ, သဗ္ဗတ္ထ အစလသမာအာနာဓိဋ္ဌာနဝသေန အဓိဋ္ဌာနပာရမီ, သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဇ္ဈာသယဝသေန မေတ္တာပာရမီ, သတ္တသင်္ခါရကတဝိပ္ပကာရေသု မဇ္ဈတ္တဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဥပေက္ခာပာရမီ, သဗ္ဗပာရမီနံ ဥပကာရာနုပကာရေ ဓမ္မေ ဇာနိတွာ အနုပကာရေ ဓမ္မေ ပဟာယ ဥပကာရဓမ္မေသု ပဝတ္တာပနပုရေစရာ သဟဇာတာ စ ဥပာယကောသလ္လဘူတာ ပညာ ပညာပာရမီတိ က္လမာပိ ပာရမိယော လဗ္ဘန္တိ။

အနုဗ္ရူသယဿ ပန အတိဥဠာရဘာဝေန အနပာရမီဝသေန ဒေသနာ ပဝတ္တာ။ ယသ္မာ စေတ္ထ ဒသ ပာရမိယော လဗ္ဘန္တိ, တသ္မာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ မဟာကရုဏာဒယော ဗောဓိသတ္တဂုဏာ က္လဏာပိ ယထာရဟံ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ အတ္တနော ဘောဂသုခံ အနပေက္ခိတွာ မဟာကရုဏာယ ‘‘အနပာရမိံ ပူရေဿာမီ’’တိ အနသမ္ဘာရသံဟရဏတ္ထံ သမုဒ္ဒတရဏံ, တတ္ထ စ သမုဒ္ဒပတိတဿပိ ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနံ, သီလခဏ္ဍဘယေန ဒေဝဓီတာယပိ ဥပဂတာယ အာဟာရာနာဟရဏန္တိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တဿ ဂုဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ က္လအာနိ ဝက္ခမာနေသု သေသစရိတေသု က္လမိနာဝ နယေန ဂုဏနိဒ္ဓါရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ တတ္ထ တတ္ထ ဝိသေသမတ္တမေဝ ဝက္ခာမ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

‘‘ဇဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ၊ အဗ္ဘုတာ စ မဟေသိနော။ပေ.။။
ပဂေတနုကိရိယာ တေသံ၊ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော’’တိ။

သင်္ခဗြာဟ္မဏစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ကုရုရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဖ္လတိယေ **က္လန္ဒပတ္တေ ပုရုတ္တမေ**တိ က္လန္ဒပတ္တနာမကေ ကုရုရဋ္ဌဿ ပုရဝရေ ဥတ္တမနဂရေ။ **ရာဇာ**တိ ဓမ္မေန သမေန စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ပရိသံ ရဉ္ဇေတီတိ ရာဇာ။ **ကုသလေ ဒသဟုပာဂတော**တိ ကုသလေဟိ ဒသဟိ သမန္နာဂတော, အနာဒီဟိ ဒသဟိ ပုညကိရိယဝတ္ထူဟိ, ဒသဟိ ကုသလကမ္မပထေဟိ တ ယုတ္တောတိ အတ္ထော။

၂၁. **ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ**တိ ကလိင်္ဂရဋ္ဌသင်္ခါတဝိသယာ။ **ဗြာဟ္မဏာ ဥပဂစ္ဆုံ မ**န္တိ ကလိင်္ဂရာဇေန ဥယျောဇိတာ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏာ မံ ဥပသင်္ကမိံသု။ ဥပသင်္ကမိတွာ စ ပန **အာယာစုံ မံ ဟတ္ထိနာဂ**န္တိ ဟတ္ထိဘူတံ မဟာနာဂံ မံ အာယာစိံသု။ **ဓည**န္တိ ဓနာယိတဗ္ဗံ သိရိသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ လက္ခဏသမ္ပန္နံ။ **မင်္ဂလသမ္မတ**န္တိ တာယ ယေဝ လက္ခဏသမ္ပတ္တိယာ မင်္ဂလံ အဘိဝုဍ္ဎိကာရဏန္တိ အဘိသမ္မတံ ဇနေဟိ။

၂၂. **အဝုဋ္ဌိကော**တိ ဝဿရဟိတော။ **ဒုဗ္ဘိက္ခော**တိ ဒုလ္လဘဘောဇနော။ **ဆာတကော မဟာ**တိ မဟတီ ဇိဃစ္ဆာဗာဓာ ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ဒဒါဟီ**တိ ဒေဟိ။ **နီလ**န္တိ နီလဝဏ္ဏံ။ **အဉ္ဇနသဝ္ဟယ**န္တိ အဉ္ဇနသဒ္ဒေန အဝ္ဟာတဗ္ဗံ, အဉ္ဇနနာမကန္တိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အမှာကံ ကလိင်္ဂရဋ္ဌံ အဝုဋ္ဌိကံ, တေန ဣဒါနိ မဟာဒုဗ္ဘိက္ခံ တတ္ထ မဟန္တံ ဆာတကဘယံ ဥပ္ပန္နံ, တဿ ဝူပသမတ္ထာယ ဣမံ အဉ္ဇနဂိရိသင်္ကာသံ တုယှံ အဉ္ဇနနာမကံ မင်္ဂလဟတ္ထိံ ဒေဟိ, ဣမသ္မိဉှိ တတ္ထ နီတေ ဒေဝေါ ဝဿိဿတိ, တေန တံ သဗ္ဗဘယံ ဝူပသမိဿတီတိ။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

အတီတေ ကုရုရဋ္ဌေ ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ ဗောဓိသတ္တော ကုရုရာဇဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဟေတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဝိညုတံ ပတ္တော, တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ယောဂဝိဟိတာနိ သိပ္ပာယတနာနိ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ စ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပစ္စာဂတော ပိတရာ ဥပရဇ္ဇေ ဌပိတော, အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပတွာ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေန္တော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ ဓနဉ္စယော နာမ နာမေန။ သော စတူသု နဂရဒွါရေသု နဂရမဇ္ဈေ နိဝေသနဒွါရေတိ ဆ ဒါနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿံ ဓနံ ဝိဿဇ္ဇေန္တော သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကတွာ ဒါနံ အဒါသိ။ တဿ ဒါနဇ္ဈာသယတာ ဒါနာဘိရတိ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ပတ္ထရိ။

တသ္မိံ ကာလေ ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယံ ဆာတကဘယံ ရောဂဘယန္တိ တီဏိ ဘယာနိ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ သကလရဋ္ဌဝါသိနော ဒန္တပုရံ ဂန္တွာ ရာဇဘဝနဒွါရေ ဥက္ကုဋ္ဌိမကံသု "ဒေဝံ ဝဿာပေဟိ ဒေဝ"တိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ "ကိံကာရဏာ ဧတေ ဝိရဝန္တီ"တိ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ အမစ္စာ ရညော တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပေါရာဏကရာဇာနော ဒေဝေ အဝဿန္တေ ကိံ ကရောန္တီတိ။ "ဒေဝေါ ဝဿတူ"တိ ဒါနံ ဒတွာ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာယ သမာဒိန္နသီလာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ ဒဗ္ဗသန္ထရေ သတ္တာဟံ နိပဇ္ဇန္တီတိ။ တံ သုတွာ တထာ အကာသိ။ ဒေဝေါ န ဝဿိ, ဧဝံ ရာဇာ အဟံ မယာ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ အကာသိံ, ဒေဝေါ န ဝဿတိ, ကိန္တိ ကရောမာတိ။ ဒေဝ, ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ ဓနဉ္စယဿ နာမ ကုရုရာဇဿ မင်္ဂလဟတ္ထိမှိ အာနီတေ ဒေဝေါ ဝဿိဿတီတိ ။ သော ရာဇာ ဗလဝါဟနသမ္ပန္နော ဒုပ္ပသဟော, ကထမဿ ဟတ္ထိံ အာနေဿာမာတိ။ မဟာရာဇ, တေန သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓကိစ္စံ နတ္ထိ, ဒါနဇ္ဈာသယော သော ရာဇာ ဒါနာဘိရတော ယာစိတော သမာနော အလင်္ကတသီသမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ပသာဒသမ္ပန္နာနိ အက္ခီနိပိ ဥပ္ပာဋေတွာ သကလရဇ္ဇမ္ပိ နိယျာတေတွာ ဒဒေယျ, ဟတ္ထိမှိ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ, အဝဿံ ယာစိတော သမာနော ဒဿတီတိ။ ကေ ပန ယာစိတုံ သမတ္ထာတိ? ဗြာဟ္မဏာ, မဟာရာဇာတိ။ ရာဇာ အဋ္ဌ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ပရိဗ္ဗယံ ဒတွာ ဟတ္ထိယာစနတ္ထံ ပေသေသိ။ တေ သဗ္ဗတ္ထ ဧကရတ္တိဝါသေန တုရိတဂမနံ ဂန္တွာ ကတိပါဟံ နဂရဒွါရေ ဒါနသာလာသု ဘုဉ္ဇန္တာ သရီရံ သန္တပ္ပေတွာ ရညော ဒါနဂ္ဂံ အာဂမနပထေ ကာလံ အာဂမယမာနာ ပါစီနဒွါရေ အဋ္ဌံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ ပာတောဝ နှာတာနုလိတ္တော သဗ္ဗာလင်္ကာရပ္ပဋိမဏ္ဍိတော အလင်္ကတဝရဝါရဏက္ခန္ဓဂတော မဟန္တေန ရာဇာနုဘာဝေန ဒါနသာလံ ဂန္တွာ ဩတရိတွာ သတ္တဋ္ဌဇနာနံ သဟတ္ထေန ဒါနံ ဒတွာ "ဣမိနာဝ နီဟာရေန ဒေထာ"တိ ဝတွာ ဟတ္ထိံ အဘိရုဟိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရံ အဂမာသိ။ ဗြာဟ္မဏာ ပါစီနဒွါရေ အာရက္ခဿ ဗလဝတာယ ဩကာသံ အလဘိတွာ ဒက္ခိဏဒွါရံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဥလ္လောကယမာနာ ဒွါရတော နာတိဒူရေ ဥန္နတဋ္ဌာနေ ဌိတာ သမ္ပတ္တံ ရာဇာနံ ဟတ္ထေ ဥက္ခိပိတွာ ဇယာပေသုံ။ ရာဇာ ဝဇိရင်္ကုသေန ဝါရဏံ နိဝတ္တေတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ တေ ဗြာဟ္မဏေ "ကိံ ဣစ္ဆထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ "ကလိင်္ဂရဋ္ဌံ ဒုဗ္ဘိက္ခဘယေန ဆာတကဘယေန ရောဂဘယေန စ ဥပဒ္ဒုတံ။ သော ဥပဒ္ဒဝေါ ဣမသ္မိံ တဝ မင်္ဂလဟတ္ထိမှိ နီတေ ဝူပသမိဿတိ။ တသ္မာ ဣမံ အဉ္ဇနဝဏ္ဏံ နာဂံ အမှာကံ ဒေဟီ"တိ အာဟံသု။ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော သတ္ထာ အာဟ "ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ။ပေ။ အဉ္ဇနသဝ္ဟယ"န္တိ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တော ဧဝ။

အထ ဗောဓိသတ္တော “န မေတံ ပတိရူပံ, ယံ မေ ယာစကကာနံ မနောရထဝိဃာတော သိယာ, မယှံ ဟဒ္ဓ သမာအနဘော အေ သိယာ”တိ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဩတရိတွာ “သစေ အနလင်္ကတဌာနံ အတ္ထိ, အလင်္ကရိတွာ ဒဿာမိ”တိ သမန္တတော ဩလောကေတွာ အနလင်္ကတဌာနံ အဒိသွာ သောဏ္ဍာယ နံ ဂဟေတွာ ဗြာဟ္မဏာနံ ဟတ္ထေသု ဌပေတွာ ရတနဘိင်္ဂါရေန ပုပ္ဖဂန္ဓဝါသိတံ ဥဒကံ ပါတေတွာ အဒါသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၂၃. “န မေ ယာစကမနုပ္ပတ္တေ၊ ပဋိက္ခေပေ အနုစ္ဆဝေါ။
မာ မေ ဘိဇ္ဇိ သမာဒါနံ၊ ဒဿာမိ ဝိပုလံ ဂဇံ။

၂၄. “နာဂံ ဂဟေတွာ သောဏ္ဍာယ၊ ဘိင်္ဂါရေ ရတနာမယေ။
ဇလံ ဟတ္ထေ အာကိရိတွာ၊ ဗြာဟ္မဏာနံ အဒံ ဂဇ”န္တိ။

တတ္ထ **ယာစကမနုပ္ပတ္တေ** တိ ယာစကေ အနုပ္ပတ္တေ။ **အနုစ္ဆဝေါ** တိ အနုစ္ဆဝိကော ပတိရူပေါ။ **မာ မေ ဘိဇ္ဇိ သမာဒါန**န္တိ သဗ္ဗညုတညာဏတ္ထာယ သဗ္ဗဿ ယာစကဿ သဗ္ဗံ အနဝဇ္ဇံ ဣစ္ဆိတံ ဒဒန္တော အနပါရမိံ ပူရေဿာမီတိ ယံ မယှံ သမာဒါနံ, တံ မာ ဘိဇ္ဇိ။ တသ္မာ **ဒဿာမိ ဝိပုလံ ဂဇ** န္တိ မဟန္တံ ဣမံ မင်္ဂလဟတ္ထိံ ဒဿာမီတိ။ **အဒ**န္တိ အဒါသိံ။

ဖုသ္သိံ ပန ဟတ္ထိမှိ ဒိန္နေ အမစ္စာ ဗောဓိသတ္တံ ဧတဒဝေါစုံ – “ကသ္မာ, မဟာရာဇ, မင်္ဂလဟတ္ထိံ ဒတွာ ထ, နနု အညော ဟတ္ထိ ဒါတဗ္ဗော, ရညာ နာမ ဧဝရူပေ ဩပဝယှော မင်္ဂလဟတ္ထိ ဣဿရိယံ အဘိဝိဇယဥ္စ အာ ကင်္ခန္တေန န ဒါတဗ္ဗော”တိ ။ မဟာသတ္တော ယံ မံ ယာစကာ ယာစန္တိ, တဒေဝ မယာ ဒါတဗ္ဗံ, သစေ ပန မံ ရဇ္ဇံ ယာစေယျုံ, ရဇ္ဇမ္ပိ တေသံ ဒဒေယျံ, မယှံ ရဇ္ဇတောပိ ဇီဝိတတောပိ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ပိယတရံ, တသ္မာ တံ ဟတ္ထိံ အဒါသိန္တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ **“တဿ နာဂေ ပဒိန္နမှိ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **တဿာ** တိ တဿ တေန, တသ္မိံ **နာဂေ** ဟတ္ထိမှိ ဒိန္နေ။

၂၆. **မင်္ဂလသမ္မန္န** န္တိ မင်္ဂလဂုဏေဟိ သမန္နာဂတံ။ **သင်္ဂါမဝိဇယုတ္တမ** န္တိ သင်္ဂါမဝိဇယာ ဥတ္တမံ, သင် ကမဝိဇယေ တ ဥတ္တမံ ပဓာနံ ပဝရံ နာဂံ။ **ကိံ တေ ရဇ္ဇံ ကရိဿတီ** တိ တသ္မိံ နာဂေ အပဂတေ တဝ ရဇ္ဇံ ကိံ ကရိဿ သတိ, ရဇ္ဇကိစ္စံ န ကရိဿတိ, ရဇ္ဇမ္ပိ အပဂတမေဝါတိ ဒဿေတိ။

၂၇. **ရဇ္ဇမ္ပိ မေ ဒဒေ သဗ္ဗ** န္တိ တိဋ္ဌတု နာဂေ တိရစ္ဆာနဂတော, ဣဒံ မေ သဗ္ဗံ ကုရုရဋ္ဌမ္ပိ ယာစကာနံ ဒဒေယျံ။ **သရီရံ ဒဇ္ဇမတ္တနော** တိ ရဇ္ဇေပိ တ ကိံ ဝတ္တဗ္ဗံ, အတ္တနော သရီရမ္ပိ ယာစကာနံ ဒဒေယျံ, သဗ္ဗောပိ ဟိ မေ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရော ပရိဂ္ဂဟော လောကဟိတတ္ထမေဝ မယာ ပရိစ္စတ္တော။ ယသ္မာ **သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ** သဗ္ဗညု တာ စ အနပါရမိံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗပါရမိယော အပူရေန္တေန န သက္ကာ လဒ္ဓုံ, တသ္မာ နာဂံ အဒါသိံ အဟန္တိ ဒဿေတိ။

ဧဝမ္ပိ တသ္မိံ နာဂေ အာနီတေ ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒေဝေါ န ဝဿတေဝ။ ကလိင်္ဂရာဇာ “ကြအနိပိ န ဝဿတိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “ကုရုရာဇာ ဂရုဓမ္မေ ရက္ခတိ, တေနဿ ရဋ္ဌေ အန္တဝဍ္ဍမာသံ အနုဒသာဟံ ဒေဝေါ ဝ ဿတိ, ရညော ဂုဏာနုဘာဝေန သေ, န ကြမဿ တိရစ္ဆာနဂတဿာ”တိ ဇာနိတွာ “မယမ္ပိ ဂရုဓမ္မေ ရက္ခိဿာ မ, ဂစ္ဆထ ခနဥ္စယကောရဗျဿ သန္တိကေ တေ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခါပေတွာ အာနေထာ”တိ အမစ္စေ ပေသေသိ။ ဂရုဓမ္မာ ဝုစ္စန္တိ ပဉ္စ သီလာနိ, တာနိ ဗောဓိသတ္တော သုပရိသုဒ္ဓါနိ ကတွာ ရက္ခတိ, ယထာ စ ဗောဓိသတ္တော။ ဧဝ မဿ မာတာ အဂ္ဂမဟေသီ, ကနိဋ္ဌဘာတာ ဥပရာဇာ, ပုရောဟိတော ဗြာဟ္မဏော, ရဇ္ဇုဂ္ဂါဟကော အမစ္စော, သာရ ထိ သေဋ္ဌိ, ဒေါဏမာပကော ဒောဝါရိကော, နဂရသောဘိနီ ဝဏ္ဏဒါသီတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ရာဇာ မာတာ မဟေသီ စ၊ ဥပရာဇာ ပုရောဟိတော။
ရဇ္ဇုဂ္ဂါဟော သာရထီ သေဋ္ဌိ၊ ဒေါဏော ဒောဝါရိကော တထာ။
ဂဏိကာ တေ ဧကာဒသ၊ ဂရုဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတာ”တိ။

တေ အမစ္စာ ဖောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ မဟာသတ္တော ''မယှံ ဂရုဓမ္မေ ကုက္ကုစ္စံ အတ္ထိ, မာတာ ပန မေ သုရက္ခိတံ ရက္ခတိ, တသ္မာ သန္တိကေ ဂဏှထာ''တိ ဝတွာ တေဟိ ''မဟာရာဇ, ကုက္ကုစ္စံ နာမ သိက္ခာကာမဿ သလ္လေခဝုတ္တိနော ဟောတိ, ဒေထ နော''တိ ယာစိတော ''ဟဏော န ဟန္တဗ္ဗော, အဒိန္နံ န အာဒါတဗ္ဗံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော န စရိတဗ္ဗော, မုသာ န ဘဏိတဗ္ဗံ, မဇ္ဇံ န ပါတဗ္ဗ''န္တိ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခါပေတွာ ''ဣဒံ သန္တေပိ မာတု သန္တိကေ ဂဏှထာ''တိ အာဟ။

ဒူတာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဒေဝိ, တုမှေဟ ကိရ ဂရုဓမ္မံ ရက္ခထ, တံ နော ဒေထာ''တိ ဝဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာပိ တထေဝ အတ္တနော ကုက္ကုစ္စဿ အတ္ထိဘာဝံ ဝတွာ တံ တေဟိ ယာစိတာ အဒါသိ။ တထာ မဟေသိအာဒယောပိ။ တေ သဗ္ဗေသမ္ပိ သန္တိကေ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ ဂရုဓမ္မေ လိခါပေတွာ ဒန္တပုရံ ဂန္တွာ ကလိင်္ဂရညော ဒတွာ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသုံ။ သောပိ ရာဇာ တသ္မိံ ဓမ္မေ ဝတ္တမာနော ပဉ္စ သီလာနိ ပူရေသိ။ တတော သကလကလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒေဝေ ဝဿိ။ တီဏိ ဘယာနိ ဝူပသန္တာနိ။ ရဋ္ဌံ ခေမံ သုဘိက္ခံ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ယာဝဇီဝံ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သပရိသော သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

တဒာ ဂဏိကာဒယော ဥပ္ပလဝဏ္ဏာဒယော အဟေသုံ။ ဝုတ္တဥ္စေဟံ –

''ဂဏိကာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ၊ ပုဏ္ဏော ဒောဝါရိကော တဒါ။
ရဇ္ဇုဂ္ဂါဟော စ ကစ္စာနော၊ ဒောဏမာပကော စ ကောလိတော။

''သာရိပုတ္တော တဒါ သေဋ္ဌိ၊ အနုရုဒ္ဓော စ သာရထိ။
ဗြာဟ္မဏော ကဿပော ထေရော၊ ဥပရာဇာနန္ဒပဏ္ဍိတော။

''မဟေသီ ရာဟုလမာတာ၊ မာယာဒေဝီ ဇနေတ္တိကာ။
ကုရုရာဇာ ဗောဓိသတ္တော၊ ဧဝံ ဓာရေထ ဇာတက''န္တိ။ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၂.၃၆၁ ဟံသဃာတကဘိက္ခုဝတ္ထု)။

ဣဓာပိ နေက္ခမ္မပာရမိအာဒယော သေသဓမ္မာ စ ဝုတ္တနယေနေဝ နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာတိ။

ကုရုရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. မဟာသုဒဿနစရိယာဝဏ္ဏနာ

၂၈. စတုတ္ထေ **ကုသာဝတိမှိ နဂရေ**တိ ကုသာဝတီနာမကေ နဂရေ, ယသ္မိံ ဌာနေ ဧတရဟိ ကုသိနာရာ နိဝိဋ္ဌာ။ **မဟီပတီ**တိ ခတ္တိယော, နာမေန **မဟာသုဒဿနော** နာမ။ **စက္ကဝတ္တီ**တိ စက္ကရတနံ ဝတ္တေတိ စတူဟိ ဝါ သမ္ပတ္တိစက္ကေဟိ ဝတ္တတိ, တေဟိ စ ပရံ ပဝတ္တေတိ, ပရဟိတာယ စ ဣရိယာပထစက္ကာနံ ဝတ္တော ဧတသ္မိံ အတ္ထီတိပိ စက္ကဝတ္တီ။ အထ ဝါ စတူဟိ အစ္ဆရိယဓမ္မေဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ စ သမန္နာဂတေန, ပရေဟိ အနဘိဘဝနီယဿ အနတိက္ကမနီယဿ အာဏာသင်္ခါတဿ စက္ကဿ ဝတ္တော ဧတသ္မိံ အတ္ထီတိပိ **စက္ကဝတ္တီ**။ ပရိဏာယကရတနပုဗ္ဗင်္ဂမေန ဟတ္ထိရတနာဒိပမုခေန မဟာဗလကာယေန ပုညာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တေန ကာယဗလေန စ သမန္နာဂတတ္တာ **မဟဗ္ဗလော။ ယဒါ အာသိ**န္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

အတီတေ ကိရ မဟာပုရိသော သုဒဿနတ္တဘာဝတော တတိယေ အတ္တဘာဝေ ဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တော ဓရမာနကဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ဧကံ ထေရံ အရညတသံ ဝသန္တံ အတ္တနော ကမ္မေန အရညံ ပဝိဋ္ဌော ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ''ဣဓ မယာ အယျဿ ပဏ္ဏသာလံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော ကမ္မံ ပဟာယ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရံ ဆိန္ဒိတွာ နိတသယောဂ္ဂံ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ ဒွာရံ ယောဇေတွာ ကဋ္ဌတ္ထရဏံ ကတွာ ''ကရိဿတိ နု ခေါ ပရိဘောဂံ, န နု ခေါ ကရိဿတီ''တိ ဧကမန္တေ နိသီဒိ။ ထေရော အန္တောဂါမတော အာဂန္တွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ကဋ္ဌတ္ထရဏေ နိသီဒိ။ မဟာသတ္တောပိ နံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဖာသုကာ, ဘန္တေ, ပဏ္ဏသာလာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဖာသုကာ, ဘဒ္ဒမုခ, ပဗ္ဗဇိတသာရုပ္ပာတိ။ ဝသိဿထ, ဘန္တေ, ဣဓာတိ? အာမ, ဥပာသကာတိ။ သော အဓိဝါသနာကာရေ

နေ၀ “ဝသိဿတီ”တိ ဥတ္တ “နိဗဒ္ဓံ မယှံ ဃရဒ္ဓတရံ အာဂန္တ္ဗ”န္တိ ပဋိဇာနာပေတ္တ နိစ္စံ အတ္တနော ဃရေယေ ၀ ဘတ္တဝိဿဂ္ဂံ ကာရာပေသိ။ သော ပဏ္ဏာသာလာယံ ကဋ္ဋသာရကံ ပတ္ထရိတ္တ မဥ္စပီဌံ ပညပေသိ, အပဿေနံ နိက္ခိပိ, ပာဒကဌလိကံ ဌပေသိ, ပောက္ခရဏိံ ခဏိ, စင်္ကမံ ကတ္တ တလုကံ ဩကိရိ, ပရိဿယဝိနောဒနတ္ထံ ပဏ္ဏ သာလံ ကဏ္ဍကဝတိယာ ပရိက္ခိပိ, တထာ ပောက္ခရဏိံ စင်္ကမဥ္စ။ တေသံ အန္တောဝတိပရိယန္တေ တာလပန္တိယော ရောပေသိ။ ဧဝမာဒိနာ အာတသံ နိဋ္ဌာပေတ္တ ထေရဿ တိစီဝရံ အာဒိံ ကတ္တ သဗ္ဗံ သမဏပရိက္ခာရံ အဒါသိ။ ထေရ ဿ ဟိ တအာ ဗောဓိသတ္တေန တိစီဝရပိဏ္ဍပာတပတ္တထာလကပရိဿာဝနဓမကရဏပရိဘောဂဘာဇနဆတ္တုပာဟ နဥဒကတုမ္ဗသူစိကတ္တရ- ယဋ္ဌိအာရကဏ္ဍကပိပ္ဖလိနခစ္ဆေဒနပဒီပေယ္ယာဒိ ပဗ္ဗဇိတာနံ ပရိဘောဂဇာတံ အဒိန္နံ နာမ နာပေဟာသိ။ သော ပဥ္စ သီလာနိ ရက္ခန္တော ဥပောသထံ ကရောန္တော ယာဝဇီဝံ ထေရံ ဥပဋ္ဌဟိ။ ထေရော တတ္တေ ၀ ဝသန္တော အရဟတ္တံ ပတ္တ ပရိနိဗ္ဗာယိ။

၂၉. ဗောဓိသတ္တောပိ ယာဝတာယုကံ ပုညံ ကတ္တ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိတ္တ တတော စုတော မနုဿလော ကံ အာဂစ္ဆန္တော ကုသာဝတိယာ ရာဇဓာနိယာ နိဗ္ဗတ္တိတ္တ မဟာသုဒဿနော နာမ ရာဇာ အဟောသိ စက္ကဝတ္တ တီ။ တဿိဿရိယာနုဘာဝေ “ဘူတပုဗ္ဗံ, အာနန္ဒ, ရာဇာ မဟာသုဒဿနော နာမ အဟောသိ ခတ္တိယော မုဒ္ဓာဝသိ တ္တော”တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၂.၂၄၂) နယေန သုတ္တေ အာဂတော ဧဝ။ တဿ ကိရ စတုရာသီတိ နဂရသဟဿာနိ ကု သာဝတီရာဇဓာနိပ္ပမုခာနိ, စတုရာသီတိ ပာသာဒသဟဿာနိ ဓမ္မပာသာဒပ္ပမုခာနိ, စတုရာသီတိ ကူဋ္ဌာကရသဟဿာနိ မဟာဗျူဟကူဋ္ဌာကရပ္ပမုခာနိ, တာနိ သဗ္ဗာနိ တဿ ထေရဿ ကတာယ ဧကိဿာ ပဏ္ဏသာလာယ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ, စတုရာသီတိ ပလ္လင်္ကသဟဿာနိ နာဂသဟဿာနိ အဿသဟဿာနိ ရထသဟဿာနိ တဿ ဒိ န္နဿ မဥ္စပီဌဿ, စတုရာသီတိ မဏိသဟဿာနိ တဿ ဒိန္နဿ ပဒီပဿ, စတုရာသီတိ ပောက္ခရဏိသဟဿ သာနိ ဧကပောက္ခရဏိယာ, စတုရာသီတိ ဣတ္ထိသဟဿာနိ ပုတ္တသဟဿာနိ ဂဟပတိသဟဿာနိ စ ပတ္တထာ လကာဒိပရိဘောကရဟဿ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရဒာနဿ, စတုရာသီတိ ဓေနုသဟဿာနိ ပဥ္စဂေရသဒာနဿ, စတု ရာသီတိ ဝတ္ထကောဋ္ဌသဟဿာနိ နိဝာသနပာရုပနဒာနဿ, စတုရာသီတိ ထာလိပာကသဟဿာနိ ဘောဇနဒာနဿ နိဿန္ဒေန နိဗ္ဗတ္တာနိ။ သော သတ္တဟိ ရတနေဟိ စတူဟိ ဣဒ္ဓီဟိ စ သမန္နာဂတော ရာဇာဓိရာဇာ ဟုတ္တ သကလံ သာဂရပရိယန္တံ ပထဝိမဏ္ဍလံ ဓမ္မေန အဘိဝိဇိယ အဇ္ဈာဝသန္တော အနေကသတေသု ဌာနေသု အနသာလာယော ကာ ရေတ္တ မဟာဒာနံ ပဋ္ဌပေသိ။ ဒိဝသဿ တိက္ခတ္တုံ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ “ယော ယံ ဣစ္ဆတိ, သော အနသာလာ သု အာဂန္တ္တ တံ ဂဏှာတူ”တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“တတ္ထာပဟံ ဒိဝသေ တိက္ခတ္တုံ, ဃောသာပေမိ တဟိံ တဟိ”** န္တိ အာဒိ။

တတ္ထ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ နဂရေ။ “တအာပ”န္တိပိ ပါဌော, တဿ တအာ အပိ, မဟာသုဒဿနကာလေတိ အ တ္ထော။ **တဟိံ တဟိ**န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ, တဿ တဿ ပာကာရဿ အန္တော စ ဗဟိ စာတိ အတ္ထော။ **ကော ကိံ ဣစ္ဆတီ**တိ ဗ္ရာဟ္မဏာဒီသု ယော ကောစိ သတ္တော အန္နာဒီသု ဒေယ္ယဓမ္မေသု ယံ ကိဉ္စိ ဣစ္ဆတိ။ **ပတ္ထေတီ** တိ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ကဿ ကိံ ဒီယတု ဓန** န္တိ အနေကတရံ ပရိယာယန္တရေဟိ စ အနဃောသနာယ ပဝတ္တိတဘာဝ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ဧတေန အနပာရမိယာ သရူပံ ဒဿေတိ။ ဒေယ္ယဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဝိကပ္ပရဟိတာ ဟိ ဗောဓိသတ္တ တာနံ အနပာရမီတိ။

၃၀. ဣဒါနိ အနဃောသနာယ တဿ တဿ ဒေယ္ယဓမ္မဿ အနုစ္ဆဝိကပုဂ္ဂလပရိကိတ္တနံ ဒဿေတုံ **“ကော ဆာတကော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဆာတကော**တိ ဇိဃစ္ဆိတော။ **တသိတော**တိ ပိပါသိတော။ **ကော မာလံ ကော ဝိလေပန**န္တိပိ “ဣစ္ဆ တီ”တိ ပဒံ အာနေတ္တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နဂ္ဂေ** တိ ဝတ္ထဝိကလော, ဝတ္ထေန အတ္ထိကောတိ အဓိပ္ပါယော။ **ပရိဒဟိ ဿတီ**တိ နိဝါသိဿတိ။

၃၁. **ကော ပထေ ဆတ္တမာဒေတီ** တိ ကော ပထိကော ပထေ မဂ္ဂေ အတ္တနော ဝဿာတပပရိက္ခာဏတ္ထံ ဆတ္တ တံ ဂဏှာတိ, ဆတ္တေန အတ္ထိကောတိ အတ္ထော။ **ကောပါဟနာ မုဒူ သုဘာ**တိ ဒဿနီယတာယ သုဘာ သုခသမ္ဖ ဿတာယ မုဒူ ဥပါဟနာ အတ္တနော ပါဒါနံ စက္ခုန္ဒဥ္စ ရက္ခဏတ္ထံ။ **ကော အာဒေတီ**တိ ကော တာပိ အတ္ထိကောတိ

အဓိပ္ပာယော။ **သာယဏှ ဟတော စာ** တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန မဇ္ဈန္ဟိကေ စာတိ အာဟရိတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ “ဒိဝသေ တိက္ခတ္တုံ ဃောသာပေမီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

၂၂. **န တံ ဒသသု ဌာနေသူ**တိ တံ အနံ န ဒသသု ဌာနေသု ပဋိယတ္တန္တိ ယောဇနာ။ **နပိ ဌာနသတေသု တ ပဋိယတ္တံ,** အပိ စ ခော အနေကသတေသု ဌာနေသု ပဋိယတ္တံ။ **ယာစကေ ဓနန္တိ** ယာစကေ ဥဒ္ဒိဿ ဓနံ ပဋိယတ္တံ ဥပက္ခဋံ။ ဒွါဒသယောဇနာယာမေ ဟိ နဂရေ သတ္တယောဇနဝိတ္ထတေ သတ္တသု ပာကာရန္တရေသု သတ္တ တာလပန္တိပရိက္ခေပ, တာသု တာလပန္တီသု စတုရာသီတိ ပောက္ခရဏီသဟဿာနိ ဟဋ္ဌိယေက္ကံ ပောက္ခရဏိတီရေ မဟာအနံ ပဋ္ဌပိတံ။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ –

> “ပဋ္ဌပေသိ ခော, အာနန္ဒ, ရာဇာ မဟာသုဒဿနော တာသံ ပောက္ခရဏီနံ တီရေ ဧဝရူပံ အနံ အန္နံ အန္နတ္ထိကဿ, ပါနံ ပါနတ္ထိကဿ, ဝတ္ထံ ဝတ္ထတ္ထိကဿ, ယာနံ ယာနတ္ထိကဿ, သယနံ သယနတ္ထိကဿ, ဣတ္ထိံ ဣတ္ထိတ္ထိကဿ, ဟိရညံ ဟိရညတ္ထိကဿ, သုဝဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏတ္ထိကဿာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၅၄)။

၂၃. တတ္ထာယံ အနုဿ ပဝတ္တိတာကာရော – မဟာပုရိသော ဟိ ဣတ္ထီနဉ္စ ပုရိသာနဉ္စ အနုစ္ဆဝိကေ အလင်္ကာရေ ကာရေတွာ ဣတ္ထိမတ္တမေဝ တတ္ထ ပရိစာရဝသေန သေသဉ္စ သဗ္ဗံ ပရိစ္စာဂဝသေန ဌပေတွာ “ရာဇာ မဟာသုဒဿနော အနံ ဒေတိ, တံ ယထာသုခံ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ မဟာဇနာ ပောက္ခရဏီတီရံ ဂန္တွာ နှာတွာ ဝတ္ထာဒီနိ နိဝါသေတွာ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ယေသံ တာဒိသာနိ အတ္ထိ, တေ ပဟာယ ဂစ္ဆန္တိ။ ယေသံ နတ္ထိ, တေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ။ ယေ ဟတ္ထိယာနာဒီသုပိ နိသီဒိတွာ ယထာသုခံ ဝိစရိတွာ ဝရသယနေသုပိ သယိတွာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ဣတ္ထီဟိပိ သဒ္ဓိံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ သတ္တဝိဓရတနပသာဓနာနိ ပသာဓေတွာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိတွာ ယံ ယံ အတ္ထိကာ, တံ တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တိ, အနတ္ထိကာ ဩဟာယ ဂစ္ဆန္တိ။ တမ္ပိ အနံ ဥဋ္ဌာယ သမုဋ္ဌာယ ဒေဝသိကံ ဒီယတေဝ။ တဒါ ဇမ္ဗုဒီပဝါသီနံ အညံ ကမ္မံ နတ္ထိ, အနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တာ ဝိစရန္တိ။ န တဿ အနုဿ ကာလပရိစ္ဆေဒေါ အဟောသိ။ ရတ္တိဉ္စာပိ ဒိဝါပိ ယဒါ ယဒါ အတ္ထိကာ အာဂစ္ဆန္တိ, တဒါ တဒါ ဒီယတေဝ။ ဧဝံ မဟာပုရိသော ယာဝဇီဝံ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကတွာ မဟာအနံ ပဝတ္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဒိဝါ ဝါ ယဒိ ဝါ ရတ္တိံ, ယဒိ ဧတိ ဝနိဗ္ဗကော”** တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဒိဝါ ဝါ ယဒိ ဝါ ရတ္တိံ, ယဒိ ဧတိ** တိ ဧတေနဿ ယထာကာလံ အနံ ဒဿေတိ။ ယာစကာနဉှိ လာဘာသာယ ဥပသင်္ကမနကာလော ဧဝ ဗောဓိသတ္တာနံ အနုဿ ကာလော နာမ။ **ဝနိဗ္ဗကော** တိ ယာစကော။ **လဒ္ဓာ ယဒိစ္ဆကံ ဘောဂန္တိ** ဧတေန ယထာဘိရုစိတံ အနံ။ ယော ယော ဟိ ယာစကော ယံ ယံ ဒေယျဓမ္မံ ဣစ္ဆတိ, တဿ တဿ တံတဒေဝ ဗောဓိသတ္တော ဒေတိ။ န တဿ မဟဂ္ဃဒုလ္လဘာဒိဘာဝံ အတ္တနော ဥပရောဓံ စိန္တေသိ။ **ပူရဟတ္ထောဝ ဂစ္ဆတီ**တိ ဧတေန ယာဝဒိစ္ဆကံ အနံ ဒဿေတိ, ယတ္တကဉှိ ယာစကာ ဣစ္ဆန္တိ, တတ္တကံ အပရိဟာပေတွာဝ မဟာသတ္တော ဒေတိ ဥဠာရဇ္ဈာသယတာယ စ မဟိဒ္ဓိကတာယ စ။

၂၄. **“ယာဝဇီဝိက”**န္တိ ဧတေန အနုဿ ကာလပရိယန္တာဘာဝံ ဒဿေတိ။ သမာဒါနတော ပဋ္ဌာယ ဟိ မဟာသတ္တာ ယာဝဟရိပူရိ ဝေမဇ္ဈေ န ကာလပရိစ္ဆေဒံ ကရောန္တိ, ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏေ သဉ္ဇောတဘာဝေန အန္တရန္တရာ အဝသာနာပတ္တိတော မရဏေနပိ အနုပစ္ဆေဒေါ ဧဝ, တတော ပရမ္ပိ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇနတော, “ယာဝဇီဝိက”န္တိ ပန မဟာသုဒဿနစရိတဿ ဝသေန ဝုတ္တံ။ **နပါဟံ ဒေဿံ ဓနံ ဒမ္မိ** တိ ဣဒံ ဓနံ နာမ မယှံ န ဒေဿံ အမနာပန္တိ ဧဝရူပံ မဟာအနံ ဒဒန္တော ဂေဟတော စ ဓနံ နီဟရာပေမိ။ **နပိ နတ္ထိ နိစယော မယီ**တိ မမ သမီပေ ဓနနိစယော ဓနသင်္ဂဟော နာပိ နတ္ထိ, သလ္လေခဝုတ္တိသမဏော ဝိယ အသင်္ဂဟောပိ န ဟောမီတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ယေန အဇ္ဈာသယေန တဒိဒံ မဟာအနံ ပဝတ္တိတံ, တံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။

၂၅. ဣဒါနိ တံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ **“ယထာပိ အာတုရော နာမာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထိဒံ ဥပမာသံသန္ဒနေန သဒ္ဓိံ အတ္ထဒဿနံ – ယထာ နာမ **အာတုရော** ရောဂါဘိဘူတော ပုရိသော ရောဂတော အတ္တာနံ ပရိမောစေတုကာမော **ဓ**

နေန ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိနာ **ဝေဇ္ဇံ** တိကိစ္ဆကံ **တပေပွတ္တတ** အာရာဓေတ္တာ ယထာဝိဓိ ပဋိပဇ္ဇန္တော တတော **ရောဂ တော** ဝိမုစ္စတိ။

၃၆. တထေဝ ဧဝမေဝ အဟမ္ပိ အင်္ဂဒ ဘူတံ သကလလောကံ ကိလေသရောဂတော သကလသံသာရဒုက္ခရောဂတော စ ပရိမောစေတုကာမော တသ္မာ တတော ပရိမောစနတ္ထာ အယံ သဗ္ဗသာပတေယျပရိစ္စာဂေ အနုဟရမိဥဟယောတိ **ဇာန မာနော** ဗုဇ္ဈမာနော **အသေသတော** ဒေယျဓမ္မဿ ပဋိဂ္ဂဟကာနဉ္စ ဝသေန အနဝသေသတော မဟာအနဿ ဝ သေန သတ္တာနံ အဇ္ဈာသယံ **ပရိပူရေတုံ** အတ္တနော စ န မယှံ အနုဟရမိ ပရိပုဏ္ဏာ, တသ္မာ **ဦနမနန္တိ** ပဝတ္တံ ဦနံ မနံ **ပူရယိတုံ** ပဝတ္တယိတုံ **ဝနိဗ္ဗကေ** ယာစကေ **အဒာသိံ တံ အနံ** ဧဝရူပံ မဟာအနံ ဒအမိ, တဉ္စ ခော တသ္မိံ အနဓမ္မေ တဿ စ ဖလေ **နိရာလယော** အနပေက္ခော **အပစ္စာသော** ကိဉ္စိပိ အပစ္စာသီသမာနော ကေဝလံ **သမ္ဗောဓိမနုပတ္တိ ယာ** သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ အဓိဂန္တုံ **ဒေမီ**တိ။

ဇဝံ မဟာသတ္တော မဟာအနံ ပဝတ္တေန္တော အတ္တနော ပုညာနုဘာဝနိဗ္ဗတ္တံ ဓမ္မဟသာဒံ အဘိရုယှ မဟာဗ္ ယူဟကူဋ္ဌာကရဒ္ဒတရေ ဧဝ ကာမဝိတက္ကာဒယော နိဝတ္တေတွာ တတ္ထ သောဝဏ္ဏမယေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသိန္နော ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တတော နိက္ခမိတွာ သောဝဏ္ဏမယံ ကူဋ္ဌာကရံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ ရဇတမယေ ပလ္ လင်္ကေ နိသိန္နော စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ဈာနသမာပတ္တီဟိ ဝီတိ နာမေတွာ မရဏသမယေ ဒဿနာယ ဥပဂတာနံ သုဘဒ္ဒာဒေဝီပမုခာနံ စတုရာသီတိယာ ဣတ္ထာဂါရသဟဿာနံ အမ စ္စဟရိသဇ္ဇာဒီနဉ္စ –

"အနိစ္စာ ဝတ သင်္ခါရာ၊ ဥပ္ပာဒဝယဓမ္မိနော။
ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊ တေသံ ဝူပသမော သုခေါ"တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၁၊ ၂၇၂; သံ. နိ. ၁.၁၈၆; ၂.၁၄၃) –

ဣမာယ ကထာယ ဩဝဒိတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။

တအာ သုဘဒ္ဒာဒေဝီ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ပရိဏာယကရတနံ ရာဟုလော, သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, မဟာသုဒ ဿနော ပန လောကနာထော။

ဣဓာပိ ဒသ ပာရမိယော သရူပတော လဗ္ဘန္တိ ဧဝ, အနဇ္ဈာသယဿ ပန ဥဋ္ဌာရတာယ အနုဟရမိ ဧဝ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတာ။ သေသဓမ္မာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာ ဧဝ။ တထာ ဥဠာရေ သတ္တရတနသမုဇ္ဇလေ စတုဒီပိဿရိယေပိ ဌိတဿ တာဒိသံ ဘောဂသုခံ အနလင်္ကရိတွာ ကာမဝိတက္ကာဒယော ဒူရတော ဝိက္ခမ္ဘေတွာ တထာရူပေ မဟာအနေ ပဝတ္ တေန္တဿေဝ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ သမာပတ္တီဟိ ဝီတိနာမေတွာ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မကထံ က တွာပိ ဝိပဿနာယ အနုဿုက္ကနံ သဗ္ဗတ္ထ အနိဿင်္ဂတာတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာတိ။

မဟာသုဒဿနစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မဟာဂောဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ

ပဉ္စမေ **သတ္တရာဇပုရောဟိတော**တိ သတ္တဘူအာဒီနံ သတ္တန္နံ ရာဇူနံ သဗ္ဗကိစ္စာနုသာသကပုရောဟိတော။ **ပူဇိတော နရဒေဝေဟီ**တိ တေဟိ ဧဝ အညေဟိ စ ဇမ္ဗုဒီပေ သဗ္ဗေဟေဝ ခတ္တိယေဟိ စတုပစ္စယပူဇာယ သက္ကာရသမ္မာနေန စ ပူ ဇိတော။ **မဟာဂောဝိန္ဒဗြာဟ္မဏော**တိ မဟာနုဘာဝတာယ ဂောဝိန္ဒဿာဘိသေကေန အဘိသိတ္တတာယ စ "မဟာ ဂောဝိန္ဒော"တိ သင်္ခံ ဂတော ဗြာဟ္မဏော, အဘိသိတ္တကာလတော ပဌာယ ဟိ ဇောဓိသတ္တဿ အယံ သမညာ ဇာတာ, နာမေန ပန **ဇောတိပာလော** နာမ။ တဿ ကိရ ဇာတဒိဝသေ သဗ္ဗာဝုဓာနိ ဇောတိံသု။ ရာဇာပိ ပစ္စူသသမယေ အတ္တနော မင်္ဂလာဝုဓံ ပဇ္ဇလိတံ ဒိသွာ ဘီတော အတ္တနော ပုရောဟိတံ ဇောဓိသတ္တဿ ပိတရံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ပုစ္ ဆိတွာ "မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, မယှံ ပုတ္တော ဇာတော, တဿာနုဘာဝေန န ကေဝလံ ရာဇဂေဟေယေဝ, သကလန ဂရေပိ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသု, န တံ နိဿာယ တုယှံ အန္တရာယော အတ္ထိ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ပန ပညာယ တေန သ မော န ဘဝိဿတိ, တဿေတံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တ"န္တိ ပုရောဟိတေန သမဿာသိတော တုဋ္ဌစိတ္တော "ကုမာရဿ ခီရ

မူလံ ဟောတူ''တိ သဟဿံ ဒတွာ ''ဝယပ္ပတ္တကာလေ မယှံ ဒဿေထာ''တိ အာဟ။ သော ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော အပရဘာဂေ အလမတ္ထဒဿော သတ္တန္နံ ရာဇူနံ သဗ္ဗကိစ္စာနုသာသကော ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ စ သတ္တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာသမ္ပရာယိကေဟိ အနတ္ထေဟိ ဟလေတွာ အတ္ထေဟိ နိယောဇေသိ။ ဣတိ ဇောတိတတ္တာ ဟလနသမတ္ထတာယ စ ''ဇောတိပာလော''တိဿ နာမံ အကံသု။ တေန ဝုတ္တံ ''နာမေန ဇောတိပာလော နာမာ''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၀၄)။

တတ္ထ ဗောဓိသတ္တော ဒိသမ္ပတိဿ နာမ ရညော ပုရောဟိတဿ ဂောဝိန္ဒဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ တ အတ္တနော ပိတု တဿ စ ရညော အစ္စယေန တဿ ပုတ္တော ရေဏု, သဟာယာ စဿ သတ္တဘူ, ဗြဟ္မဒတ္တော, ဝေဿဘူ , ဘရတော, ဒွေ စ ဓတရဋ္ဌာတိ ဣမေ သတ္တ ရာဇာနော ယထာ အညမညံ န ဝိဝဒန္တိ။ ဧဝံ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ တေသံ အတ္ထဓမ္မေ အနုသာသန္တော ဇမ္ဗုဒီပတလေ သဗ္ဗေသံ ရာဇူနံ အညေသဉ္စ ဗြာဟ္မဏာနံ ဒေဝနာဂဂဟပတိကာနံ သက္ကတော ဂရုကတော မာနိတော ပူဇိတော အပစိတော ဥတ္တမံ ကရဝဏ္ဏာနံ ပတ္တော အဟောသိ။ တဿ အတ္ထဓမ္မေသု ကုသလတာယ ''မဟာဂောဝိန္ဒော''တွေဝ သမညာ ဥဒပါဒိ။ ယထာဟ ''ဂောဝိန္ဒော ဝတ, ဘော ဗြာဟ္မဏော, မဟာဂောဝိန္ဒော ဝတ, ဘော ဗြာဟ္မဏော''တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၀၅)။ တေန ဝုတ္တံ –

၃၇. ''ပုနာပရံ ယဒာ ဟောမိ၊ သတ္တရာဇပုရောဟိတော။
ပူဇိတော နရဒေဝေဟိ၊ မဟာဂောဝိန္ဒဗြာဟ္မဏော''တိ။

အထ ဗောဓိသတ္တဿ ပုညာနုဘာဝသမုဿာဟိတေဟိ ရာဇူဟိ တေသံ အနုယုတ္တေဟိ ခတ္တိယေဟိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေဟိ နေဂမဇာနပဒေဟိ စ ဥပရူပရိ ဥပနီတော သမန္တတော မဟောဃော ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရမာနော အပရိမေယျော ဥဠာရော လာဘသက္ကာရော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ယထာ တံ အပရိမာဏာသု ဇာတီသု ဥပစိတပိပုလပုညသဉ္စယဿ ဥဠာရာဘိဇာတဿ ပရိသုဒ္ဓသီလာစာရဿ ပေသလဿ ပရိယောဒာတသဗ္ဗသိပ္ပဿ သဗ္ဗသတ္တေသု ပုတ္တသဒိသမဟာကရုဏာဝိပ္ဖာရသိနိဒ္ဓမုဒုဟဒယဿ။ သော စိန္တေသိ – ''ဧတရဟိ ခော မယှံ မဟာလာဘသက္ကာရော, ယံ နူနာဟံ ဣမိနာ သဗ္ဗသတ္တေ သန္တပ္ပေတွာ အနဟာရမိံ ပရိပူရေယျ''န္တိ။ သော နဂရဿ မဇ္ဈေ စတူသု ဒွာရေသု အတ္တနော နိဝေသနဒွာရေတိ ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ အပရိမိတနေပရိစ္စာဂေန မဟာဒာနံ ပဝတ္တေသိ။ ယံ ယံ ဥပာယနံ အာနီယတိ, ယဉ္စ အတ္တနော အတ္ထာယ အဘိသင်္ခရီယတိ, သဗ္ဗံ တံ အနသာလာသု ဧဝ ပေသေသိ။ ဧဝံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ မဟာပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ စဿ စိတ္တဿ တိတ္တိ တ သန္တောသော တ နာဟောသိ, ကုတော ပန သင်္ကောစော။ အနုဂ္ဂဉ္စဿ လာဘာသာယ အာဂစ္ဆန္တေဟိ ဒေယျဓမ္မံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေဟိ စ မဟာသတ္တဿ စ ဂုဏာဝိသေသေ ကိတ္တယန္တေဟိ မဟာဇနကာယေဟိ အန္တောနဂရံ ဗဟိနဂရဉ္စ သမန္တတော ဧကောဃဘူတံ ကပ္ပဝုဋ္ဌာနမဟာတယုသင်္ခုဇွ္ဖရိတ္တမိတံ ဝိယ မဟာသမုဒ္ဒံ ကောကောလာဟလံ ဧကနိန္နာဒံ အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၃၈. ''တဒါဟံ သတ္တရဇ္ဇေသု၊ ယံ မေ အာသိ ဥပာယနံ။
တေန ဒေမိ မဟာဒါနံ၊ အက္ခောဘံ သာဂရူပမ''န္တိ။

တတ္ထ **တဒါဟ**န္တိ ယဒါ သတ္တရာဇပုရောဟိတော မဟာဂောဝိန္ဒဗြာဟ္မဏော ဟောမိ, တဒါ အဟံ။ **သတ္တရဇ္ဇေသူ**တိ ရေဏုအာဒီနံ သတ္တန္နံ ရာဇူနံ ရဇ္ဇေသု။ **အက္ခောဘ**န္တိ အဗ္ဘန္တရေဟိ စ ဗာဟိရေဟိ စ ပစ္စတ္ထိကေဟိ အပ္ပဋိသေဓနီယတာယ ကေနစိ အက္ခောဘနီယံ။ ''အစ္စုဗ္ဘ''န္တိပိ ပဌန္တိ။ အတိပုဏ္ဏအနုဗ္ဗာသယဿ ဒေယျဓမ္မဿ စ ဥဠာရဘာဝေန ဝိပုလဘာဝေန စ အတိဝိယ ပရိပုဏ္ဏန္တိ အတ္ထော။ **သာဂရူပမ**န္တိ သာဂရသဒိသံ, ယထာ သာဂရေ ဥဒကံ သကလေနပိ လောကေန ဟရန္တေန ခေပေတုံ န သက္ကာ, ဧဝံ တဿ အနဂ္ဂေ ဒေယျဓမ္မန္တိ။

၃၉. ဒြသာနကထာယ **ဝရံ ဓန**န္တိ ဥတ္တမံ ဣဋ္ဌိတံ တ ဓနံ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ပဌမကပ္ပိကမဟာမေဃော ဝိယ မဟာဝဿံ အဝိဘာဂေန မဟန္တံ အနဝဿံ ဝဿာပေန္တော အနုဗ္ဗာဝဋ္ဋော ဟုတွာပိ သေသံ သတ္တန္နံ ရာဇူနံ အတ္ထဓမ္မေ အပ္ပမတ္တော အနုသာသတိ။ သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံ သိက္ခာပေတိ, သတ္တ စ နှာတကသတာနိ မန္တေ တစေတိ။ တဿ အပရေန သမယေန ဧဝံ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော ''သက္ခိ မဟာဂောဝိန္ဒော ဗြာဟ္မဏော ဗြဟ္မာနံ ပဿတိ, သက္ခိ မဟာ

ကောဝိန္ဒော ဗ္ရာဟ္မဏော ဗ္ရဟ္မုနာ သာကစ္ဆေတိ သလ္လပတိ မန္တေတီ’’တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၂)။ သော စိန္တေသိ – ‘‘ဧတရဟိ ခေါ မယှံ အယံ အဘူတော ကိတ္တိသဒ္ဒေါ အဗ္ဘုဂ္ဂတော ‘ဗ္ရဟ္မာနံ ပဿတိ, သက္ခိ မဟာကောဝိန္ဒော ဗ္ရာဟ္မဏော ဗ္ရဟ္မုနာ သာကစ္ဆေတိ သလ္လပတိ မန္တေတီ’တိ, ယံနူနာဟံ ဣမံ ဘူတံ ဧဝ ကရေယျ’’န္တိ။ သော ‘‘တေ သတ္တ ရာဇာနော သတ္တ စ ဗ္ရာဟ္မဏမဟာသာလေ သတ္တ စ နှာတကသတာနိ အတ္တနော ပုတ္တဒါရဉ္စ အာပုစ္ဆိတွာ ဗ္ရဟ္မာနံ ပဿေယျ’’န္တိ စိတ္တံ ပဏိဓာယ ဝဿိကေ စတ္တာရော မာသေ ဗ္ရဟ္မဝိဟာရဘာဝနမနုယုဉ္ဇိ။ တဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယ ဗ္ရဟ္မာ သနင်္ကုမာရော ပုရတော ပာတုရဟောသိ။ တံ ဒိသွာ မဟာပုရိသော ပုစ္ဆိ –

‘‘ဝဏ္ဏဝါ ယသဝါ သိရိမာ, ကော နု တွံမသိ မာရိသ။
အဇာနန္တာ တံ ပုစ္ဆာမ, ကထံ ဇာနေမု တံ မယ’’န္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၈)။

တဿ ဗ္ရဟ္မာ အတ္တာနံ ဇာနာပေန္တော –

‘‘မံ ဝေ ကုမာရံ ဇာနန္တိ, ဗ္ရဟ္မလောကေ သနန္တနံ။
သဗ္ဗေ ဇာနန္တိ မံ ဒေဝါ, ဧဝံ ကောဝိန္ဒ ဇာနာဟီ’’တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၈) –

ဝတွာ တေန –

‘‘အာသနံ ဥဒကံ ပဇ္ဇံ, မဓုသာကဉ္စ ဗ္ရဟ္မုနော။
အဂ္ဃေ ဘဝန္တံ ပုစ္ဆာမ, အဂ္ဃံ ကုရုတု နော ဘဝ’’န္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၈) –

ဥပနီတံ အတိထိသက္ကာရံ အနုတ္တိကောပိ ဗ္ရဟ္မာ တဿ စိတ္တသမ္ပဟံသနတ္ထံ ဝိဿာသကရဏတ္ထဉ္စ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော ‘‘ပဋိဂ္ဂဏှာမ တေ အဂ္ဃံ, ယံ, တွံ ကောဝိန္ဒ, ဘာသသီ’’တိ။ ဝတွာ ဩကာသအနုတ္တံ –

‘‘ဒိဋ္ဌဓမ္မဟိတတ္ထာယ, သမ္ပရာယသုခါယ စ။
ကတာဝကာသော ပုစ္ဆဿု, ယံကိဉ္စိ အဘိပတ္ထိတ’’န္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၈) –

ဩကာသမကာသိ။

အထ နံ မဟာပုရိသော သမ္ပရာယိကံ ဧဝ အတ္ထံ –

‘‘ပုစ္ဆာမိ ဗ္ရဟ္မာနံ သနင်္ကုမာရံ, ကင်္ခီ အကင်္ခိံ ပရဝေဒိယေသု။
ကတ္ထဋ္ဌိတော ကိမှိ စ သိက္ခမာနော, ပပ္ပောတိ မစ္စော အမတံ ဗ္ရဟ္မလောက’’န္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၉) –

ပုစ္ဆိ။

တဿ ဗ္ရဟ္မာ ဗျာကရောန္တော –

‘‘ဟိတွာ မမတ္တံ မနုဇေသု ဗ္ရဟ္မေ, ဧကောဒိဘူတော ကရုဏေဓိမုတ္တော။
နိရာမဂန္ဓော ဝိရတော မေထုနသ္မာ, ဧတ္ထဋ္ဌိတော ဧတ္ထ စ သိက္ခမာနော။
ပပ္ပောတိ မစ္စော အမတံ ဗ္ရဟ္မလောက’’န္တိ။ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁၉) –

ဗ္ရဟ္မလောကကမိမဂ္ဂံ ကထေသိ။

တတ္ထ **မံ ဝေ ကုမာရံ ဇာနန္တိ** တိ ဧဝ ဇာ်သေန မံ ‘‘ကုမာရော’’တိ ဇာနန္တိ။ **ဗ္ရဟ္မလောကေ** တိ သေဋ္ဌလောကေ။ **သနန္တန** န္တိ စိရတနံ ပောရာဏံ။ **ဧဝံ, ကောဝိန္ဒ, ဇာနာဟီ** တိ, ကောဝိန္ဒ, ဧဝံ မံ ဓာရေဟိ။

အာသနန္တိ ကြောဒံ ဘောတော ဗြဟ္မုနော နိသီဒနတ္ထာယ အာသနံ ပညတ္တံ။ ကြောဒံ **ဥဒကံ** ပရိဘောဇနီယံ ဟအနံ
ဓောဝနတ္ထံ ဟနီယံ ပိဟာသဟရဏတ္ထာယ။ ကြောဒံ **ပဇ္ဇံ** ပရိသ္သမဝိနောဒနတ္ထံ ဟဒဗ္ဘဥ္ဇနတေလံ။ ကြောဒံ **မဓုသာကံ** အ
တက္ကံ အလောဏိကံ အဓူပနံ ဥဒကေန သေဒိတံ သာကံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ တအ ဟိ ဗောဓိသတ္တသ္သ တံ စတုမာသံ ဗြ
ဟ္မစရိယံ အဘိသလ္လေခဝုတ္တိပရမုက္ကဋ္ဌံ အဟောသိ။ တသ္သိမေ သဗ္ဗေ **အဌ္ဌေ** ကတွတ **ပုဌ္ဌာမ,** တယိဒံ **အဌ္ဌံ**
ကုရုတု ပဋိဂ္ဂဏှဟာတု **နော ဘဝံ** ကြောဒံ အဌ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကြောတိ မဟာပုရိသော ဗြဟ္မုနော နေသံ အပရိဘုဥ္ဇနံ
ဇာနန္တောပိ ဝတ္တသီသေ ဌတွတ အတ္တနော အာစိဏ္ဏံ အတိထိပူဇနံ ဒဿေန္တော ဝေမာဟ။ ဗြဟ္မာပိသ္သ အဓိပ္ပာ
ယံ ဇာနန္တော "ပဋိဂ္ဂဏှဟာမ တေ အဌ္ဌံ, ယံ တွံ, ကေဝိန္ဒ, ဘာသသီ"တိ အာဟ။

တတ္ထ တသ္သ တေ အာသနေ မယံ နိသိန္နာ နာမ ဟောမ, ဟအောဒကေန ဟအာ ဓောတာ နာမ ဟောန္တု, ဟနီယံ ပိ
တာ နာမ ဟောမ, ဟဒဗ္ဘဥ္ဇနေန ဟအာ မက္ခိတာ နာမ ဟောန္တု, ဥဒကသာကမ္ပိ ပရိဘုတ္တံ နာမ ဟောတူတိ အတွ
ထော။

ကင္ခီ အကင္ခံ ပရဝေဒိယေသူ တိ အဟံ သဝိစိကိစ္ဆော ပရေန သယံ အဘိသင္ခတတ္တာ ပရသ္သ ဟာကဋ္ဌေသု ပ
ရဝေဒိယေသု ပဋ္ဋေဟာသု နိဗ္ဗိစိကိစ္ဆံ။

ဟိတွတ မမတ္တန္တိ "ကြောဒံ မမ, ကြောဒံ မမာ"တိ ပဝတ္တနကံ ဥပကရဏတဏှဟံ စဇိတွတ။ **မနုဇေသူ**တိ သတ္တေသု။ **ဗွ**
ရဟ္မေတိ ဗောဓိသတ္တံ အာလပတိ။ **ကောဓိဘူတော**တိ ကောေ ဥဒေတိ ပဝတ္တတီတိ ကောဓိဘူတော ကီဘူတော, ဧ
ကေန ကာယဝိဝေကံ ဒဿေတိ။ အထ တ ကောေ ဥဒေတီတိ ကောဓိ, သမာဓိ။ တံ ဘူတော ပတ္တောတိ **ကောဓိဘူ**
တော, ဥပစာရပ္ပနာသမာဓီဟိ သမာဟိတောတိ အတ္ထော။ တေံ ကောဓိဘာဝံ ကရုဏာဗြဟ္မဝိဟာရဝသေန ဒဿေန္တွ
တော **"ကရုဏောဓိမုတ္တော"** တိ အာဟ။ ကရုဏာဇ္ဈာနေ အဓိမုတ္တော, တံ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွတတိ အတ္ထော။ **နိရာမဂ**
န္ဓောတိ ကိလေသသင္ခာတဝိသ္သဂန္ဓရဟိတော။ **ဝိတ္တင္ဂိတော** တိ ဧတေသု ဓမ္မေသု ဌိတော, ဧတေ ဓမ္မေ သမ္ပာဒေ
တွတ။ **တွေ စ သိက္ခမာနော** တိ ဧတေသု ဓမ္မေသု သိက္ခမာနော , တေံ ဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝနံ ဘာဝေန္တောတိ အတွ
ထော။ အယမေတ္ထ သင္ခေပေ, ဝိတ္ထာရော ပန **ဟာဋီယံ** (ဒီ. နိ. ၂.၂၉၃ အာဒယော) အာဂတောယေတတိ။

အထ မဟာပုရိသော တသ္သ ဗြဟ္မုနော ဝစနံ သုတွတ အာမဂန္ဓေ ဖိဂုစ္ဆန္တော "ကြောအနေတဟံ ပဗ္ဗဇိသ္
သာမီ"တိ အာဟ။ ဗြဟ္မာပိ "သာဓု, မဟာပုရိသ, ပဗ္ဗဇသ္သု။ ဧဝံ သတိ မယ္ဟမ္ပိ တဝ သန္တိကေ အာဂမနံ သ္တဂမန
မေဝ ဘဝိသ္သတိ, တွံ, တာတ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂပုရိသော ပဌမဝယေ ဌိတော, ဧဝံ မဟန္တံ နာမ သမ္ပတ္တိံ ကြောသ္
သရိယဥ္စ ပဟာယ ပဗ္ဗဇနံ နာမ ဂန္ဓဟတ္ထိနော အယောဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွတ ဝနဂမနံ ဝိယ အတိဥဠာရံ, ဗုဒ္ဓတန္တိ နာမေ
သာ"တိ မဟာဗောဓိသတ္တသ္သ ဒဋ္ဌဟီကမ္မံ ကတွတ ဗြဟ္မလောကမေဝ ဂတော။ မဟာသတ္တောပိ "မမ ကြောတော နိ
က္ခမိတွတ ပဗ္ဗဇနံ နာမ န ယုတ္တံ, အဟံ ရာဇကုလာနံ အတ္ထံ အနုသာသာမိ, တသ္မာ တေသံ အာရောစေတွတ သစေ
တေပိ ပဗ္ဗဇန္တိ သုန္ဒရမေဝ, နော စေ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ နိယ္ယာတေတွတ ပဗ္ဗဇိသ္သာမီ"တိ စိန္တေတွတ ရေဏုသ္သ
တာဝ ရညော အာရောစေတွတ တေန ဘိယ္ယောသောမတ္တာယ ကာမေဟိ နိမန္တိယမာနော အတ္တနော သံဝေဂဟေတုံ ဧ
ကန္တေန ပဗ္ဗဇိတုကာမတဥ္စသ္သ နိဝေဒေတွတ တေန "ယဒိ ဧဝံ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိသ္သာမီ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓူ"တိ သမ္
ပဋိစ္ဆိတွတ ဧတေနေဝ နယေန သတ္တဘူအာဒယော ဆ ခတ္တိယေ, သတ္တ စ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလေ, သတ္တ စ နှဟာတက
သတာနိ, အတ္တနော ဘရိယာယော စ အာပုစ္ဆိတွတ သတ္တာဟမတ္တမေဝ တေသံ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ ဌတွတ မဟာဘိ
နိက္ခမနသဒိသံ နိက္ခမိတွတ ပဗ္ဗဇိ။

တသ္သ တေ သတ္တရာဇာနော အာဒိံ ကတွတ သဗ္ဗေဝ အနုပဗ္ဗဇိံသု။ သာ အဟောသိ မဟတီ ပရိသာ။ အနေကယောဇ
နဝိတ္ထာရာယ ပရိသာယ ပရိဝုတော မဟာပုရိသော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ကမနိဂမဇနပဒရာဇဓာနီသု စာရိကံ စရတိ, မဟာဇ
နံ ပုညေ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ဗုဒ္ဓကောလာဟလံ ဝိယ ဟောတိ။ မနုဿာ "ကေဝိန္ဒပဏ္ဍိတော ကိရ အာဂစ္ဆ
တီ"တိ သုတွတ ပုရေတရမေဝ မဏ္ဍပံ ကာရေတွတ တံ အလင်္ကာရာပေတွတ ပစ္စုဂ္ဂန္တွတ မဏ္ဍပံ ပဝေသေတွတ နာန
ဂ္ဂရသဘောဇနေန ပတိမာနေန္တိ။ မဟာလာဘသက္ကာရော မဟောဃော ဝိယ အဇ္ဈောတ္ထရန္တော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ မဟာပုရိ
သော မဟာဇနံ ပုညေ ပတိဋ္ဌာပေသိ သီလသမ္ပဒာယ ကြောန္ဒိယသံဝရေ ဘောဇနေ မတ္တညုတာယ ဇာဂရိယာနုယောဂေ က
သိဏပရိကမ္မေ စျာနေသု အဘိညာသု အဋ္ဌသမာပတ္တီသု ဗြဟ္မဝိဟာရေသူတိ။ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒကာလော ဝိယ အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တော ဈာနတော ယုကံ ဟာရမိယော ပူရေန္တော သမာပတ္တိသုခေန ဝီတိနာမေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တသ္မိံ တံ ဗြဟ္မစရိယံ ဣဒ္ဓိမ္ပဋိဝ ဖီတဥ္စ ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ ပုထုဘူတံ ယာဝ ဒေဝ မနုဿေဟိ သုပ္ပကာသိတံ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာနံ ပဝတ္တိတ္ထ။ တသ္မိံ ယေ သာသနံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အာဇာနိံသု, တေ ကာ ယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ ဗြဟ္မလောကံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ န အာဇာနိံသု, တေ အပ္ပေကစ္စေ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ အပ္ပေကစ္စေ နိမ္မာနရတီနံ။ပေ.။ တုသိတာနံ ယာမာနံ တာဝတိံသာနံ စာတုမဟာရာဇိကာနံ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇိံသု။ ယေ သဗ္ဗနိဟီနာ, တေ ဂန္ဓဗ္ဗကာယံ ပရိပူရေသုံ။ ဣတိ မဟာဇနော ယေဘုယျေန ဗြဟ္မလောကူပဂေ သဂ္ဂူပဂေ စ အဟောသိ။ တသ္မာ ဒေဝဗြဟ္မလောကာ ပရိပူရိံသု။ စတ္တာရော အဟယာ သုညာ ဝိယ အဟေသုံ။

ဣမာပိ **အကိတ္တိဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၈၃ အာဒယော) ဝိယ ဗောဓိသမ္ဘာရနိဒ္ဒါရဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – တအာ သတ္တ ရာဇာ နော မဟာထေရာ အဟေသုံ, သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, မဟာကောဝိန္ဒော လောကနာထော။ တထာ ရေဏုအာဒီနံ သတ္တန္နံ ရာဇူနံ အညမညာဝိရောဓေန ယထာ သကရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပနံ, တထာ မဟတိ သတ္တဝိဓေ ရဇ္ဇေ တေသံ အတ္တဓမ္မာနုသာ သနေ အပ္ပမာဒေ, "ဗြဟ္မုနာပိ သာကစ္ဆံ သမာပဇ္ဇတိ" တိ ပဝတ္တသမ္ဘာဝနံ ယထာဘူတံ ကာတုံ စတ္တာရော မာသေ ပရမုက္ကံသဂတော ဗြဟ္မစရိယတသော။ တေန ဗြဟ္မုနော အတ္တနိ သမာပဇ္ဇနံ, ဗြဟ္မုနော ဩတဒေ ဌတွာ သတ္တဟိ ရာဇူဟိ သကလေန စ လောကေန ဥပနီတံ လာဘသက္ကာရံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ဆဍ္ဍေတွာ အပရိမာဏာယ ခတ္တိယဗြာဟ္မဏာဒိပရိသာယ အနုပဗ္ဗဇ္ဇာနိမိတ္တာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အနုဋ္ဌာနံ, ဗုဒ္ဓါနံ သာသနဿ ဝိယ အတ္တနော သာသနဿ စိ ရကာလာနုပ္ပဗန္ဓောတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

မဟာကောဝိန္ဒစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. နိမိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၄၀. ဆဋ္ဌေ **မိထိလာယံ ပုရုတ္တမေ** တိ မိထိလာနာမကေ ဝိဒေဟာနံ ဥတ္တမနဂရေ။ **နိမိ နာမ မဟာရာဇာ**တိ နေမိံ ဃဋ္ဋေ န္တော ဝိယ ဥပ္ပန္နော "နိမိ" တိ လဒ္ဓနာမော, မဟန္တေဟိ အနဝသီလာဒိဂုဏဝိသေသေဟိ မဟတာ စ ရာဇာနုဘာဝေန သမ န္နာဂတတ္တာ မဟန္တော ရာဇာတိ မဟာရာဇာ။ **ပဏ္ဍိတော ကုသလတ္ထိကော** တိ အတ္တနော စ ပရေသဥ္စ ပုညတ္ထိ ကော။

အတီတေ ကိရ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလာနဂရေ အမ္ဗဟာကံ ဗောဓိသတ္တော မဃဒေဝော နာမ ရာဇာ အဟောသိ။ သော စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ကုမာရကီဠံ ကီဠိတွာ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ဥပရဇ္ဇံ ကာရေတွာ စတုရာသီ တိ ဝဿသဟဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော "ယဒါ မေ သိရသ္မိံ ပလိတာနိ ပဿေယျာသိ, တဒါ မေ အာရောစေယျာ သီ" တိ ကပ္ပကဿ ဝတွာ အပရဘာဂေ တေန ပလိတာနိ ဒိသွာ အာရောစိတေ သုဝဏ္ဏသဏ္ဍာသေန ဥဒ္ဓရာပေတွာ တ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပလိတံ ဩလောကေတွာ "ဟတုဘူတော ခော မဃဒံ ဒေဝဒူတော" တိ သံဝေဂဇာတော "ဣဒါနိ မယာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ" တိ စိန္တေတွာ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ကာမဝရံ ကပ္ပကဿ ဒတွာ ဇေဋ္ဌကုမာရံ ပက္ကောသာပေတွာ တဿ –

"ဥတ္တမင်္ဂရုဟာ မယှံ၊ ဣမေ ဇာတာ ဝယောဟရာ။
ပါတုဘူတာ ဒေဝဒူတာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသမယော မမာ" တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၉) –

ဝတွာ သာဓုကံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ ယဒိပိ အတ္တနော အညာနိပိ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ အာယု အတ္ထိ, ဧဝံ သန္တေပိ မစ္စုနော သန္တိကေ ဌိတံ ဝိယ အတ္တာနံ မညမာနော သံဝိဂ္ဂဟဒယော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ရောစေတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

"သိရသ္မိံ ပလိတံ ဒိသွာ၊ မဃဒေဝေ ဒိသမ္ပတိ။
သံဝေဂံ အလဘီ ဓီရော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယီ" တိ။ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၀၉)။

သော ပုတ္တံ “ကုမိနာ၀ နီဟာရေန ၀တ္တေယျာသိ ယထာ မယာ ပဋိပန္နံ, မာ ခေါ တ္ဝံ အန္တိမပုရိသော အဟောသီ”တိ ဩဝဒိတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ ဘိက္ခုပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ စတုရာသီတိ ဝဿသဟဿာနိ ဈာနသမာပတ္တိဟိ ဝီတိနာမေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။ ပုတ္တောပိဿ ဗဟူနိ ဝဿသဟဿာနိ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ တေနေဝ ဥပာယေန ပဗ္ဗဇိတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။ တထာ တဿ ပုတ္တော, တထာ တဿ ပုတ္တောတိ ဧဝံ ဒ္ဝီဟိ ဦနာနိ စတုရာသီတိ ခတ္တိယသဟဿာနိ သီသေ ပလိတံ ဒိသွာ ဝ ပဗ္ဗဇိတာနိ။ အထ ဇာဓိသတ္တော ဗြဟ္မလောကေ ဌိတောဝ “ပဝတ္တတိ နု ခေါ မယာ မနုဿလောကေ ကတံ ကလျာဏံ န ပဝတ္တတီ”တိ အာဝဇ္ဇေန္တော အဒ္ဒသ “တ္တေကံ အဒ္ဓါနံ ပဝတ္တံ, ဣဒါနိ နပ္ပဝတ္တိဿတီ”တိ။ သော “န ခေါ ပနာဟံ မယှံ ပဝေဏိယာ ဥစ္ဆိဇ္ဇိတုံ ဒဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝံသေ ဇာတရညော ဧဝ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ အတ္တနော ဝံသဿ နေမိံ ဃဋေန္တော ဝိယ နိဗ္ဗတ္တော။ တေန ဝုတ္တံ “နေမိံ ဃဋေန္တော ဝိယ ဥပ္ပန္နောတိ နိမီတိ လဒ္ဓနာမော”တိ။

တဿ ဟိ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ပိတရာ အာနီတာ လက္ခဏပာဌကာ။ လက္ခဏာနိ ဩလောကေတွာ “မဟာရာဇ, အယံ ကုမာရော တုမှာကံ ဝံသံ ပဂ္ဂဏှိတွာ, ပိတုပိတာမဟေဟိပိ မဟာနုဘာဝေါ မဟာပုညော”တိ ဗျာကရိံသု။ တံ သုတွာ ရာဇာ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန “နိမိ”တိဿ နာမံ အကာသိ, သော ဒဟရကာလတော ပဋ္ဌာယ သီလေ ဥပေါသထကမ္မေ စ ယုတ္တပ္ပယုတ္တော အဟောသိ။ အထဿ ပိတာ ပုရိမနယေနေဝ ပလိတံ ဒိသွာ ကပ္ပကဿ ကမဝရံ ဒတွာ ပုတ္တံ ရဇ္ဇေ သမနုသာသိတွာ နဂရာ နိက္ခမ္မ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာနိ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။

နိမိရာဇာ ပန အနုဗျာသယတာယ စတူသု နဂရဒ္ဝါရေသု နဂရမဇ္ဈေ စာတိ ပဉ္စ အနုသာလာယော ကာရေတွာ မဟာ အနံ ပဝတ္တေသိ။ ဧကေကာယ အနုသာလာယ သတသဟဿံ သတသဟဿံ ကတွာ ဒေဝသိကံ ပဉ္စသတသဟဿာနိ ပရိစ္စဇိ, ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိ, ပက္ခဒိဝသေသု ဥပေါသထကမ္မံ သမာဒိယိ , မဟာဇနမ္ပိ အနာဒီသု ပုညေသု သမာဒပေသိ, သဂ္ဂမဂ္ဂံ အာစိက္ခိ, နိရယဘယေန တဇ္ဇေသိ, ဟပတော နိတရေသိ။ တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ မဟာဇနော အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ တတော စုတော ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ, ဒေဝလောကော ပရိပူရိ, နိရယော တုစ္ဆော ဝိယ အဟောသိ။ တဒာ ပန အတ္တနော အနုဗျာသယဿ ဥဠာရဘာဝံ သဝိသေသံ အနုပာရမိယာ ပူရိတဘာဝဉ္စ ပဝေဒေန္တော သတ္ထာ –

၄၁. “တဒာဟံ မာပယိတွာန၊ စတုဿာလံ စတုမ္မုခံ။
တတ္ထ အနံ ပဝတ္တေသိံ၊ မိဂပက္ခိနရာဒိန”န္တိ။ – အာဒိမာဟ။

တတ္ထ **တဒါ**တိ တသ္မိံ နိမိရာဇကာလေ။ **မာပယိတွာန**ာတိ ကာရာပေတွာ။ **စတုဿာလ**န္တိ စတူသု ဒိသာသု သမ္ဗန္ဓသာလံ။ **စတုမ္မုခ**န္တိ စတူသု ဒိသာသု စတူဟိ ဒ္ဝါရေဟိ ယုတ္တံ။ အနုသာလာယ ဟိ မဟန္တဘာဝတော ဒေယျဓမ္မဿ ယာစကဇနဿ စ ဗဟုဘာဝတော န သက္ကာ ဧကေနေဝ ဒ္ဝါရေန အနုစမ္မံ ပရိယန္တံ ကာတုံ ဒေယျဓမ္မဉ္စ ပရိယောသာပေတုန္တိ သာလာယ စတူသု ဒိသာသု စတ္တာရိ မဟာဒ္ဝါရာနိ ကာရာပေသိ။ တတ္ထ ဒ္ဝါရတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ကောဏာ ဒေယျဓမ္မော ရာသိကတော တိဋ္ဌတိ။ အရုဏုဂ္ဂံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ ပကတိယာ သံဝေသနကာလော, တာဝ အနံ ပဝတ္တေတိ။ ဣတရသ္မိမ္ပိ ကာလေ အနေကသတာ ပဒီပာ ဈာယန္တိ။ ယအ ယအ အတ္ထိကာ အာဂစ္ဆန္တိ, တအ တအ ဒီယတေဝ။ တဉ္စ အနံ န ကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကာနညေဝ , အထ ခေါ အမှာနံ မဟာဘောကနမ္ပိ ဥပကပ္ပနဝသေန မဟာသုဒဿနအနသဒိသံ ဥဠာရတရပဏီတတရာနံ ဒေယျဓမ္မာနံ ပရိစ္စဇနတော သဗ္ဗေပိ သကလဇမ္ဗုဒီပတသိနော မနုဿာ ပဋိဂ္ဂဟေသုဉ္စေဝ ပရိဘုဉ္ဇိံသု စ။ သကလဇမ္ဗုဒီပဥ္ဇဟိ ဥန္နင္ဂလံ ကတွာ မဟာပုရိသော တအ မဟာအနံ ပဝတ္တေသိ။ ယထာ စ မနုဿာနံ, ဧဝံ မိဂပက္ခိကေ အာဒိံ ကတွာ တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ အနုသာလာယ ဗဟိ ဧကမန္တေ တေသံ ဥပကပ္ပနဝသေန အနံ ပဝတ္တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ – “တတ္ထ အနံ ပဝတ္တေသိံ, မိဂပက္ခိနရာဒိန”န္တိ။ န ကေဝလဉ္စ တိရစ္ဆာနာနမေဝ, ပေတာနမ္ပိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပတ္တိံ အပေသိ။ ယထာ စ ဧကိဿာ အနုသာလာယ, ဧဝံ ပဉ္စသုပိ အနုသာလာသု အနံ ပဝတ္တိတ္ထ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ပန “တဒါဟံ မာပယိတွာန, စတုဿာလံ စတုမ္မုခ”န္တိ ဧကံ ဝိယ ဝုတ္တံ, တံ နဂရမဇ္ဈေ အနုသာလံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၄၂. ဣတာနိ တတ္ထ ဒေယျဓမ္မံ ကေဒေသေန ဒဿေန္တော **“အန္တာဒနဥ္စ သယနံ, အန္နံ ဟနဥ္စ ဘောဇနေ”** န္တိ အာဟ။

တတ္ထ **အန္တာဒန** န္တိ ခေမသုခမာဒိနာနာဝိဓနိတသနဟရုပနံ။ **သယန** န္တိ မဥ္စပလ္လင်္ကာဒိဥ္စေဝ ကေနကစိတ္တကာဒိဥ္စ အနေကဝိဓံ သယိတဗ္ဗကံ, အာသနမ္ပိ စေတ္ထ သယနဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အန္နံ ဟနဥ္စ ဘောဇန** န္တိ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ ယထာဘိရုစိတံ နာနဂ္ဂရသံ အန္နဥ္စေဝ ဟနဥ္စ အဝသိဋ္ဌံ နာနာဝိဓဘောဇနဝိကတိဥ္စ။ **အဗ္ဘောစ္စိန္နံ ကရိတ္ဝာန** တိ အာရဒ္ဓတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အာယုပရိယောသာနာ အဟောရတ္တံ အဝိစ္ဆိန္နံ ကတ္ဝာ။

၄၃-၄. ဣတာနိ တဿ အနဿ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အာရဗ္ဘ အနဟာရမိဘာဝေန ပဝတ္တိတဘာဝံ ဒဿေန္တော ယထာ တအ အတ္တနော အဇ္ဈာသယော ပဝတ္တော, တံ ဥပမာယ ဒဿေတုံ **“ယထာပိ သေဝကော”**တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ယထာ နာမ သေဝကပုရိသော အတ္တနော သာမိကံ ကာလာနုကာလံ သေဝနဝသေန ဥပဂတော လဒ္ဓဗ္ဗနေဟေတု ကာယေန တစာယ မနသာ သဗ္ဗထာပိ ကာယဝစီမနောကမ္မေဟိ ယထာ သော အာရာဓိတော ဟောတိ, ဧဝံ **အာရာဓနီယံ** အာရာဓနမေဝ **သေတိ** ဂဝေသတိ, တထာ **အဟမ္ပိ** ဗောဓိသတ္တဘူတော သဒေဝကဿ လောကဿ သာမိဘူတံ အနုတ္တရံ ဗုဒ္ဓဘာဝံ **သေဝေတုကာမော** တဿ အာရာဓနတ္ထံ **သဗ္ဗဘာဝေ** သဗ္ဗသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဘဝေ အနဟာရမိပရိပူရဏဝသေန **အနေန သဗ္ဗသတ္တေ** သန္တပ္ပေတ္ဝာ ဗောဓိသဗ္ဗာတတော အရိယမဂ္ဂဉာဏတော ဇာတတ္တာ **“ဗောဓိဇ”**န္တိ လဒ္ဓနာမံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပရတော သဗ္ဗထာ နာနူဟယေဟိ ဧသိဿာမိ ဂဝေသိဿာမိ, တံ **ဥတ္တမံ ဗောဓိံ** သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ဇီဝိတပရိစ္စာကာဒိံ ယံကိဉ္စိ ကတ္ဝာ **ဣစ္ဆာမိ** အဘိပတ္ထေမီတိ။

ဧဝမိဓ အနဇ္ဈာသယဿ ဥဠာရဘာဝံ ဒဿေတုံ အနဟာရမိဝသေနေဝ ဒေသနာ ကတာ။ **ဇာတကဒေသနာယံ** ပနဿ သီလဟာရမိအာဒီနမ္ပိ ပရိပူရဏံ ဝိဘာဝိတမေဝ, တထာ ဟိဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သီလာဒိဂုဏေဟိ အတ္တာနံ အလင်္ကရိတ္ဝာ မဟာဇနံ တတ္ထ ပတိဋ္ဌပေန္တဿ ဩတဒေ ၒတ္ဝာ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ သုဓမ္မာယံ ဒေဝသဘာယံ သန္နိပတိတာ “အဟော အမှာကံ နိမိရာဇာနံ နိဿာယ မယံ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပတ္တာ, ဧဝရူပါ နာမ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ မဟာဇနဿ ဗုဒ္ဓကိစ္စံ သာဓယမာနာ အစ္ဆရိယမနုဿာ လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ”တိ မဟာပုရိသဿ ဂုဏေ ဝဏ္ဏေန္တာ အဘိတ္ထဝိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

“အစ္ဆေရံ ဝတ လောကသ္မိံ၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝိစက္ခဏာ။
ယဒါ အဟု နိမိရာဇာ၊ ပဏ္ဍိတော ကုသလတ္ထိကော”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၂၁) –

အာဒိ။

တံ သုတ္ဝာ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ အာဒိံ ကတ္ဝာ သဗ္ဗေ ဒေဝါ ဗောဓိသတ္တံ ဒဋ္ဌုကာမာ အဟေသုံ။ အထေကဒိဝသံ မဟာပုရိသဿ ဥပေါသထိကဿ ဥပရိပါသာဒဝရဂတဿ ပစ္ဆိမယာမေ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတ္ဝာ နိသိန္နဿ ဧဝံ စေတသော ပရိဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ “အနံ နု ခေါ ဝရံ, ဥဒာဟု ဗ္ရဟ္မစရိယ”န္တိ။ သော တံ အတ္တနော ကင်္ခံ ဆိန္ဒိတုံ နာသက္ခိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော တံ ကာရဏံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဗောဓိသတ္တံ တထာ ဝိတက္ကေန္တံ ဒိသွာ “ဟန္ဒဿ ဝိတက္ကံ ဆိန္ဒိဿာမီ”တိ အာဂန္တွာ ပုရတော ဌိတော တေန “ကောသိ တွံ”န္တိ ပုဋ္ဌော အတ္တနော ဒေဝရာဇဘာဝံ အာရောစေတွာ “ကိံ, မဟာရာဇ, စိန္တေသီ”တိ ဝုတ္တော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သက္ကော ဗ္ရဟ္မစရိယမေဝ ဥတ္တမံ ကတွာ ဒဿေန္တော –

“ဟီနေန ဗ္ရဟ္မစရိယေန၊ ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
မဇ္ဈိမေန စ ဒေဝတ္တံ၊ ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတိ။

“န ဟေတေ သုလဘာ ကာယာ၊ ယာစယောဂေန ကေနစိ။
ယေ ကာယေ ဥပပဇ္ဇန္တိ၊ အနကာရာ တပဿိနော”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၂၉-၄၃၀) –

အာဟ။

တတ္ထ ပုထုတိတ္ထာယတနေသု မေထုနဝိရတိမတ္တံ **ဟီနံ ဗြဟ္မစရိယံ** နာမ, တေန ခတ္တိယကုလေ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဈာနဿ ဥပစာရမတ္တံ **မဇ္ဈိမံ** နာမ, တေန ဒေဝတ္တံ ဥပပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌသမာပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနံ ပန **ဥတ္တမံ** နာမ, တေန ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ တဉ္ဟိ ဗာဟိရကာ “နိဗ္ဗာန”န္တိ ကထေန္တိ။ တေနာဟ “ဝိသုဇ္ဈတီ”တိ။ သာသနေ ပန ပရိသုဒ္ဓသီလဿ ဘိက္ခုနော အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပတ္ထေန္တဿ ဗြဟ္မစရိယစေတနာ ဟီနတာယ **ဟီနံ** နာမ, တေန ယထာပတ္ထိတေ ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ပရိသုဒ္ဓသီလဿ အဋ္ဌသမာပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနံ **မဇ္ဈိမံ** နာမ, တေန ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ပရိသုဒ္ဓသီလဿ ပန ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တပ္ပတ္တိ **ဥတ္တမံ** နာမ, တေန ဝိသုဇ္ဈတီတိ။ ဣတိ သက္ကော “မဟာရာဇ, အနတော ဗြဟ္မစရိယတော ဝ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန မဟပ္ဖလော”တိ ဝဏ္ဏေသိ။ **ကာယာ**တိ ဗြဟ္မဂဏာ။ **ယာစယောဂေနာ**တိ ယာစနယုတ္တေန။ “ယာဇယောဂေနာ”တိပိ ပါဠော, ယဇနယုတ္တေန, အနယုတ္တေနာတိ အတ္ထော။ **တပဿိနော** တိ တပနိဿိတကာ။ ဣမာယပိ ကထာယ ဗြဟ္မစရိယတဿေဝ မဟာနုဘာဝတံ ဒီပေတိ။ ဝတ္ထု ပန ဝတွာ “ကိဉ္စာပိ, မဟာရာဇ, အနတော ဗြဟ္မစရိယမေဝ မဟပ္ဖလံ, ဒွေပိ ပန ေတေ မဟာပုရိသကတ္တဗ္ဗာဝ ။ ဒွီသုပိ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ ဒါနဉ္စ ဒေဟိ သီလဉ္စ ရက္ခာဟီ”တိ ဝတွာ တံ ဩဝဒိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

အထ နံ ဒေဝဂဏော “မဟာရာဇ, ကုဟိံ ဂတတ္ထာ”တိ အာဟ။ သက္ကော “မိထိလာယံ နိမိရညော ကင်္ခံ ဆိန္ဒိတု”န္တိ တမတ္ထံ ပကာသေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏေ ဝိတ္ထာရတော ဝဏ္ဏေသိ။ တံ သုတွာ ဒေဝတာ “မဟာရာဇ, မယ္ဟံ နိမိရာဇာနံ ဒဋ္ဌုကာမမှာ, သာဓု နံ ပက္ကောသာပေဟီ”တိ ဝဒိံသု။ သက္ကော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မာတလိံ အာမန္တေသိ – “ဂစ္ဆ နိမိရာဇာနံ ဝေဇယန္တံ အာရောပေတွာ အာနေဟီ”တိ ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရထေန ဂန္တွာ တတ္ထ မဟာသတ္တံ အာရောပေတွာ တေန ယာစိတော ယထာကမ္မံ ပါပကမ္မိနံ ပုညကမ္မိနဉ္စ ဌာနာနိ အာစိက္ခန္တော အနုက္ကမေန ဒေဝလောကံ နေသိ ။ ဒေဝတာပိ နံ “နိမိရာဇာ အာဂတော”တိ သုတွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓတသပုပ္ဖဟတ္ထာ ယာဝ စိတ္တကူဋဒွါရကောဋ္ဌကာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ မဟာသတ္တံ ဒိဗ္ဗဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇေန္တာ သုဓမ္မံ ဒေဝသဘံ အာနယိံသု။ ရာဇာ ရထာ ဩတရိတွာ ဒေဝသဘံ ပဝိသိတွာ သက္ကေန သဒ္ဓိံ ဧကာသနေ နိသီဒိတွာ တေန ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ နိမန္တိယမာနော “အလံ, မဟာရာဇ, မယ္ဟံ ဣမေဟိ ယာစိတကူပမေဟိ ကာမေဟီ”တိ ပဋိက္ခိပိတွာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ မနုဿဂဏနာယ သတ္တာဟမေဝ ဌတွာ “ဂစ္ဆာမဟံ မနုဿလောကံ, တတ္ထ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရိဿာမီ”တိ အာဟ။ သက္ကော “နိမိရာဇာနံ မိထိလံ နေဟီ”တိ မာတလိံ အာဏာပေသိ။ သော တံ ဝေဇယန္တရထံ အာရောပေတွာ ပါစီနဒိသာဘာဂေန မိထိလံ ပါပုဏိ။ မဟာဇနော ဒိဗ္ဗရထံ ဒိသွာ ရညော ပစ္စုဂ္ဂမနံ အကာသိ။ မာတလိ သီဟပဉ္ဇရေ မဟာသတ္တံ ဩတာရေတွာ အာပုစ္ဆိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ မဟာဇနောပိ ရာဇာနံ ပရိဝါရေတွာ “ကီဒိသော, ဒေဝ, ဒေဝလောကော”တိ ပုစ္ဆိ။ ရာဇာ ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိံ ဝဏ္ဏေတွာ “တုမှေပိ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောထ, ဧဝံ တသ္မိံ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿထာ”တိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော အပရဘာဂေ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ပလိတံ ဒိသွာ ပုတ္တဿ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ကာမေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။

တဒါ သက္ကော အနုရုဒ္ဓေါ အဟောသိ။ မာတလိ အာနန္ဒော။ စတုရာသီတိ ရာဇသဟဿာနိ ဗုဒ္ဓပရိသာ။ နိမိရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဗောဓိသမ္ဘာရာ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဗြဟ္မလောကသမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ ပဝတ္တိတံ ကလျာဏဝတ္တံ အနုပ္ပဗန္ဓေဿာမီတိ မဟာကရုဏာယ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တနံ, ဥဠာရော အနဇ္ဈာသယော, တဒနုရူပါ ဒါနာဒီသု ပဋိပတ္တိ, မဟာဇနဿ စ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာပနံ, ယာဝ ဒေဝမနုဿာနံ ပတ္ထဋ္ဌယသတာ, သက္ကဿ ဒေဝရာဇဿ ဥပသင်္ကမနေ အတိဝိမှယတာ, တေန ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ နိမန္တိယမာနောပိ တံ အနလင်္ကရိတွာ ပုညသမ္ဘာရပရိဗြူဟနတ္ထံ ပုန မနုဿတ္တူပဂမနံ, လာဘသမ္ပတ္တီသု သဗ္ဗတ္ထ အလဂ္ဂဘာဝေါတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝါ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာတိ။

နိမိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ

၄၅. သတ္တမေ **ကေရာဇသ္သ အတြဇော** တိ ကေရာဇသ္သ နာမ ကာသိရညော ဩရသပုတ္တော။ **နဂရေ ပုပ္ဖဝတိယာ**တိ ပုပ္ဖဝတိနာမကေ နဂရေ။ **စန္ဒသဝှယော** တိ စန္ဒသဒ္ဒေန အဝှာတဗ္ဗော, စန္ဒနာမောတိ အတ္ထော။

အတီတေ ကိရ အယံ ဗာရာဏသီ ပုပ္ဖဝတီ နာမ အဟောသိ။ တတ္ထ ဝသဝတ္တိရညော ပုတ္တော ကေရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တသ္သ ကေတုမိယာ နာမ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသိ။ “စန္ဒကုမာရော”တိသ္သ နာမမကံသု။ တသ္သ ပဒသာ ဂမနကာလေ အပရောပိ ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော, တသ္သ “သူရိယကုမာရော”တိ နာမမကံသု။ တသ္သ ပဒသာ ဂမနကာလေ ဧကာ ဓီတာ ဥပ္ပန္နာ, “သေလာ”တိသ္သာ နာမမကံသု။ ဝေမာတိကာ စ နေသံ ဘဒ္ဒသေနော သူရော စာတိ ဒွေ ဘာတရော အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော အနုပုဗ္ဗေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော သိပ္ပေသု စ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေသု စ ပာရံ အဂမာသိ။ တသ္သ ရာဇာ အနုစ္ဆဝိကံ စန္ဒံ နာမ ရာဇဓီတရံ အာနေတွာ ဥပရဇ္ဇံ အဒာသိ။ ဗောဓိသတ္တသ္သ ဧကော ပုတ္တော ဥပ္ပန္နော, တသ္သ “ဝသုလော”တိ နာမမကံသု။ တသ္သ ပန ရညော ခဏ္ဍဟာလော နာမ ပုရောဟိတော, တံ ရာဇာ ဝိနိစ္ဆယေ ဌပေသိ။ သော လဉ္ဇဝိတ္တကော ဟုတွာ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ အသ္သာမိကေ သာမိကေ ကရောတိ, သာမိကေ စ အသ္သာမိကေ ကရောတိ။ အထေကဒိဝသံ အဋ္ဋပရာဇိတော ဧကော ပုရိသော ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနေ ဥပက္ကောသေန္တော နိက္ခမိတွာ ရာဇူပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တံ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ တသ္သ ပာဒေသု နိပတိတွာ “သာမိ ခဏ္ဍဟာလော ဝိနိစ္ဆယေ ဝိလောပံ ခါဒတိ, အဟံ တေန လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ပရာဇယံ ပာပိတော”တိ အဋ္ဋသ္သရမကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော “မာ ဘာယီ”တိ တံ အသ္သာသေတွာ ဝိနိစ္ဆယံ နေတွာ သာမိကမေဝ သာမိကံ အကာသိ။ မဟာဇနော မဟာသဒ္ဒေန သာဓုကာရမဒာသိ။

ရာဇာ “ဗောဓိသတ္တေန ကိရ အဋ္ဋော သုဝိနိစ္ဆိတော”တိ သုတွာ တံ အာမန္တေတွာ “တာတ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တွမေဝ အဋ္ဋကရဏေ ဝိနိစ္ဆယံ ဝိနိစ္ဆိနာဟီ”တိ ဝိနိစ္ဆယံ ဗောဓိသတ္တသ္သ အဒာသိ။ ခဏ္ဍဟာလသ္သ အာယော ပစ္ဆိဇ္ဇိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ ဩတာရာပေက္ခော ဝိစရိ။ သော ပန ရာဇာ မုဒုပ္ပသန္နော။ သော ဧကဒိဝသံ သုပိနန္တေန ဒေဝလောကံ ပသ္သိတွာ တတ္ထ ဂန္တုကာမော ဟုတွာ “ပုရောဟိတံ ဗြဟ္မလောကကာမိမဂ္ဂံ အာစိက္ခာ”တိ အာဟ။ သော “အတိအာနံ ဒဒန္တော သဗ္ဗစတုက္ကေန ယညံ ယဇသ္သူ”တိ ဝတွာ ရညာ “ကိံ အတိအာန”န္တိ ပုဋ္ဌော “အတ္တနော ပိယပုတ္တာ ပိယဘရိယာ ပိယဓီတရော မဟာဝိဘဝသေဋ္ဌိနော မင်္ဂလဟတ္ထိအသ္သာဒယောတိ ဧတေ စတ္တာရော စတ္တာရော ကတွာ ဒွိပဒစတုပ္ပဒေ ယညတ္ထာယ ပရိစ္စဇိတွာ တေသံ ဂလလောဟိတေန ယဇနံ အတိအာနံ နာမာ”တိ သညာပေသိ။ ဣတိ သော “သဂ္ဂမဂ္ဂံ အာစိက္ခိသ္သာမီ”တိ နိရယမဂ္ဂံ အာစိက္ခိ။

ရာဇာပိ တသ္မိံ ပဏ္ဍိတသညီ ဟုတွာ “တေန ဝုတ္တဝိဓိ သဂ္ဂမဂ္ဂေ”တိ သညာယ တံ ပဋိပဇ္ဇိတုကာမော မဟန္တံ ယညာဝါဋံ ကာရာပေတွာ တတ္ထ ဗောဓိသတ္တာဒိကေ စတ္တာရော ရာဇကုမာရေ အာဒိံ ကတွာ ခဏ္ဍဟာလေန ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ ဒွိပဒစတုပ္ပဒံ ယညပသုတဋ္ဌာနေ နေထာတိ အာဏာပေသိ။ သဗ္ဗဉ္စ ယညသမ္ဘာရံ ဥပက္ခဋံ အဟောသိ။ တံ သုတွာ မဟာဇနော မဟန္တံ ကောလာဟလံ အကာသိ။ ရာဇာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ခဏ္ဍဟာလေန ဥပတ္ထမ္ဘိတော ပုနပိ တထာ တံ အာဏာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ခဏ္ဍဟာလေန ဝိနိစ္ဆယဋ္ဌာနံ အလဘန္တေန မယိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ မမေဝ မရဏံ ဣစ္ဆန္တေန မဟာဇနသ္သ အနယဗျသနံ ဥပ္ပာဒိတ”န္တိ ဇာနိတွာ နာနာဝိဓေဟိ ဥပာယေဟိ ရာဇာနံ တတော ဒုဂ္ဂဟိတဂ္ဂါဟတော ဝိဝေစေတုံ တယမိတွာပိ နာသက္ခိ။ မဟာဇနော ပရိဒေဝိ, မဟန္တံ ကာရုညမကာသိ။ မဟာဇနသ္သ ပရိဒေဝန္တသ္သေဝ ယညာတဋ္ဌေ သဗ္ဗကမ္မာနိ နိဋ္ဌာပေသိ။ ရာဇပုတ္တံ နေတွာ ဂီဝါယ နာမေတွာ နိသီဒာပေသုံ။ ခဏ္ဍဟာလော သုဝဏ္ဏပာတိံ ဥပနာမေတွာ ခဂ္ဂံ အာဒာယ “တသ္သ ဂီဝံ ဆိန္ဒိသ္သာမီ”တိ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ စန္ဒာ နာမ ရာဇပုတ္တသ္သ ဒေဝီ “အညံ မေ ပဋိသရဏံ နတ္ထိ, အတ္တနော သစ္စဗလေန သာမိကသ္သ သောတ္ထိံ ကရိဿာမီ”တိ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ပရိသာယ အန္တရေ ဝိစရန္တီ “ဣဒံ ကေန္တေနေဝ ဟာပကမ္မံ, ယံ ခဏ္ဍဟာလော သဂ္ဂမဂ္ဂေတိ ကရောတိ။ ဣမိနာ မယှံ သစ္စဝစနေန မမ သာမိကသ္သ သောတ္ထိ ဟောတု။

“ယာ ဒေဝတာ ဣဓ လောကေ၊ သဗ္ဗာ တာ သရဏံ ဂတာ။
အနာထံ တာယထ မံ၊ ယထာဟံ ပတိမာ သိယ”န္တိ။ –

သစ္စကိရိယမကာသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တဿာ ပရိဒေဝနသဒ္ဒံ သုတွာ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ဇလိတံ အယော ကူဋံ အာဒာယ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ တာသေတွာ သဗ္ဗေ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ သက္ကောပိ တဒါ အတ္တနော ဒိဗ္ဗရူပံ ဒဿေတွာ သမ္ပဇ္ဇလိတံ သဇောတိဘူတံ ဝဇိရံ ပရိဗ္ဘမန္တော "အရေ, ဟာပရာဇ ကာဠကဏ္ဏိ, ကဒါ တယာ ဟဏ္ဏာတိ ဟာတေန သုဂတိဂမနံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ, စန္ဒကုမာရံ သဗ္ဗဥ္စ ဣမံ ဇနံ ဗန္ဓနတော မောစေဟိ, နော စေ မောစေဿသိ, ဧတ္ထေဝ တေ ဣမဿ စ ဒုဋ္ဌဗ္ရာဟ္မဏဿ သီသံ ဖာလေဿာမီ"တိ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ရာဇာ ဗှု ရာဟ္မဏော စ သီဃံ သဗ္ဗေ ဗန္ဓနာ မောစေသုံ။

အထ မဟာဇနော ဧကကောလာဟလံ ကတွာ သဟသာ ယညာဝဋံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ခဏ္ဍဟာလဿ ဧကေ ကံ လေဍ္ဍုပ္ပဟာရံ ဒေန္တော တတ္ထေဝ နံ ဇီဝိတက္ခယံ ဟာပေတွာ ရာဇာနမ္ပိ မာရေတုံ အာရဘိ။ ဗောဓိသတ္တော ပု ရေတရမေဝ ပိတရံ ပလိဿဇိတွာ ဌိတော မာရေတုံ န အဒါသိ။ မဟာဇနော "ဇီဝိတံ တာဝဿ ဟာပရညော ဒေမ, ဆတ္တံ ပနဿ န ဒဿာမ, နဂရေ တသံ တ န ဒဿာမ, တံ စဏ္ဍာလံ ကတွာ ဗဟိနဂရေ တသာပေဿာမာ"တိ ရာဇဝေ သံ ဟာရေတွာ ကာသာဝံ နိဝတသာပေတွာ ဟလိဒ္ဒိပိလောတိကာယ သီသံ ဝေဌေတွာ စဏ္ဍာလံ ကတွာ စဏ္ဍာလကမံ ပဟိဏိံသု။ ယေ ပန တံ ပသုဃာတယညံ ယဇိံသု စေဝ ယဇာပေသုဥ္စ အနုမောဒိံသု စ, သဗ္ဗေ တေ နိရယပရာယနာ အဟေသုံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

"သဗ္ဗေ ပတိဋ္ဌာ နိရယံ၊ ယထာ တံ ဟာပကံ ကရိတွာန။
န ဟိ ဟာပကမ္မံ ကတွာ၊ လဗ္ဘာ သုဂတိံ ဣတော ဂန္တု"န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၁၄၃)။

အထ သဗ္ဗာပိ ရာဇပရိသာ နာဂရာ စေဝ ဇာနပဒါ စ သမာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိံသု။ သော ဓမ္မေ န ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တော တံ အတ္တနော မဟာဇနဿ စ အကာရဏေနေဝ ဥပ္ပန္နံ အနယဗျသနံ အနုဿရိတွာ သံဝေဂဇာတော ပုညကိရိယာသု ဘိယျောသောမတ္တာယ ဥဿာဟဇာတော မဟာဒာနံ ပဝတ္တေသိ, သီလာနိ ရက္ခိ, ဥ ပောသထကမ္မံ သမာဒိယိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၄၆. "တဒါဟံ ယဇနာ မုတ္တော၊ နိက္ခန္တော ယညဝါဋတော။
သံဝေဂံ ဇနယိတွာန၊ မဟာဒာနံ ပဝတ္တယိ"န္တိ။ – အာဒိ။

တတ္ထ **ယဇနာ မုတ္တော** တိ ခဏ္ဍဟာလေန ဝိဟိတယညဝိဓိတော ဝုတ္တနယေန ဃာတေတဗ္ဗတော မုတ္တော။ **နိက္ခန္တော ယညဝါဋတော**တိ အဘိသေကကရဏတ္ထာယ ဥဿာဟဇာတေန မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ တတော ယညဘူမိ တော နိဂ္ဂတော။ **သံဝေဂံ ဇနယိတွာန**တိ ဇဝံ "ဗဟုအန္တရာယော လောကသန္နိဝါသော"တိ အတိဝိယ သံဝေဂံ ဥပ္ပာ ဒေတွာ။ **မဟာဒာနံ ပဝတ္တယိ** န္တိ ဆ အနုသာလာယော ကာရာပေတွာ မဟတာ ဓနပရိစ္စာဂေန ဝေဿန္တရဒါနသဒိ သံ မဟာဒါနမဒါသိ။ ဧတေန အဘိသေကကရဏတော ပဋ္ဌာယ တဿ မဟာဒာနဿ ပဝတ္တိတဘာဝံ ဒဿေတိ။

၄၇. ဒက္ခိဏေယျေ အဒတွာန တိ ဒက္ခိဏာရဟေ ပုဂ္ဂလေ ဒေယျဓမ္မံ အပရိစ္စဇိတွာ။ **အပိ ဆပ္ပဉ္စ ရတ္တိ ယော**တိ အပ္ပေကဒါ ဆပိ ပဉ္စပိ ရတ္တိယော အတ္တနော ပိဝနခါဒနဘုဥ္ဇနာနိ န ကရောမီတိ ဒဿေတိ။

တဒါ ကိရ ဗောဓိသတ္တော သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဉန္နင္ဂလံ ကတွာ မဟာမေဃော ဝိယ အဘိဝဿန္တော မဟာဒာနံ ပ ဝတ္တေသိ။ တတ္ထ ကိဥ္စာပိ အနုသာလာသု အန္နပာနာဒိဥဠာရုဠာရပဏီတပဏီတမေဝ ယာစကာနံ ယထာရုစိတံ ဒိဝသေ ဒိ ဝသေ ဒီယတိ, တထာပိ အတ္တနော သဇ္ဇိတံ အာဟာရံ ရာဇာရဟဘောဇနမ္ပိ ယာစကာနံ အဒတွာ န ဘုဥ္ဇတိ, တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **"နာဟံ ပိဝါမိ"**တိအာဒိ။

၄၈. ဣဒါနိ တထာ ယာစကာနံ အနေ ကာရဏံ ဒဿေန္တော ဥပမံ တာဝ အာဟရတိ **"ယထာပိ ဝဏိဇော နာ မာ"**တိအာဒိနာ။ တဿတ္ထော – ယထာ နာမ ဝဏိဇော ဘဏ္ဍဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ အပ္ပေန ဟာဘတေန ဗဟုံ ဘဏ္ဍံ ဝိက္ကိ ဏိတွာ ဝိပုလံ ဘဏ္ဍသန္နိစယံ ကတွာ ဒေသကာလံ ဇာနန္တော **ယတ္ထ ဿ လာဘော ဥဒယော မဟာ ဟောတိ, တတ္ထ** ဒေသေ ကာလေ တ **တံ ဘဏ္ဍံ ဟရတိ** ဥပနေတိ ဝိက္ကိဏာတိ။

၄၉. **သကဘုတ္တာပီ** တိ သကဘုတ္တတောပိ အတ္တနာ ပရိဘုတ္တတောပိ။ ''သကပရိဘုတ္တာပီ''တိပိ ပါဌော။ **ပရေ** တိ ပရသ္မိံ ပဋိက္ကပဟကပုဂ္ဂလေ။ **သတတဘာဂေ**တိ အနေကသတတဘာဂေ အာယတိံ ဘဝိဿတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ တဏ္ဍုလနေ ကီတဘဏ္ဍံ တတ္ထေဝ အဝိက္ကိဏိတ္ဝာ တထာရူပေ ဒေသေ ကာလေ စ ဝိက္ကိဏိယမာနံ ဗဟုံ ဉဒယံ ဝိပုလံ ဖလံ ဟောတိ, တထေဝ အတ္တနော သန္တကံ အတ္တနာ အနုပဘုဉ္ဇိတ္ဝာ ပရသ္မိံ ပဋိက္ကပဟကပုဂ္ဂလေ ဒိန္နံ မဟပ္ ဖလံ အနေကသတတဘာဂေ ဘဝိဿတိ, တသ္မာ အတ္တနာ အဘုဉ္ဇိတ္ဝာပိ ပရဿ အတဗ္ဗမေဝါတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ ဘ ဂဝတာ – ''တိရစ္ဆာနဂတေ အနံ ဒတ္ဝာ သတဂုဏာ ဒက္ခိဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ။ ပုထုဇ္ဇနဒုဿီလေ အနံ ဒတ္ဝာ သဟ ဿဂုဏာ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၉) ဝိတ္ထာရော။ အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ ''ဧဝံ စေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဇာနေယျုံ အနသံဝိဘာဂ ဿ ဝိပာကံ, ယထာဟံ ဇာနာမိ, န အဒတ္ဝာ ဘုဉ္ဇေယျုံ, န စ နေသံ မစ္ဆေရမလံ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌေယျ။ ယောပိ နေသံ အဿ စရိမော အာလောပေါ စရိမံ ကဗဠံ, တတောပိ န အသံဝိဘဇိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇေယျုံ''န္တိအာဒိ (ဣတိဝု. ၂၆)။

၅၀. **ဧဝမတ္ထဝသံ ဉတ္ဝာ** တိ ဧဝံ အနဿ မဟပ္ဖလဘာဝသင်္ခါတဉ္စေဝ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပစ္စယဘာဝသင် ခါတဉ္စ အတ္ထဝသံ ကာရဏံ ဇာနိတ္ဝာ။ **န ပဋိက္ကမာမိ အနတော** တိ အနဟာရမိတော ဉဿကမ္ပိ န နိဝတ္တာမိ အဘိ က္ကမာမိ ဧဝ။ ကိမတ္ထံ? **သမ္ဗောဓိမနုပတ္တိယာ** တိ သမ္ဗောဓိံ သဗ္ဗညုတညာဏံ အနုပ္ပတ္တိယာ အနုပ္ပတ္တိယတ္ထံ, အဓိဂန္တုန္တိ အတ္ထော။

တဒါ ဗောဓိသတ္တော မဟာဇနေန ပိတရိ စဏ္ဍာလကမ္မံ ပဝေသိတေ အာတဗ္ဗယုတ္တကံ ပရိဗ္ဗယံ အပေသိ နိတာသ နာနိ ဟာရပနာနိ စ။ သောပိ နဂရံ ပဝိသိတုံ အလဘန္တော ဗောဓိသတ္တေ ဉယျာနကီဠာဒိအတ္ထံ ဗဟိဂတေ ဉပသင်္ကမ တိ, ပုတ္တသညာယ ပန န ဝန္ဒတိ, န အဉ္ဇလိကမ္မံ ကရောတိ, ''စိရံ ဇီဝ, သာမီ''တိ ဝဒတိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဒိဋ္ဌဒိဝသေ အတိရေကသမ္မာနံ ကရောတိ။ သော ဧဝံ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတ္ဝာ အာယုပရိယောသာနေ သပရိသော ဒေဝလောကံ ပူရေ သိ။

တဒါ ခဏ္ဍဟာလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ဂေါတမီ ဒေဝီ မဟာမာယာ, စန္ဒာ ရာဇဓီတာ ရာဟုလမာတာ, ဝသု လော ရာဟုလော, သေလာ ဉပ္ပလဝဏ္ဏာ, သူရော မဟာကဿပေါ, ဘဒ္ဒသေနော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, သူရိယကု မာရော သာရိပုတ္တော, စန္ဒရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ သေသပါရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တဒါ ခဏ္ဍဟာလဿ ကက္ခဠဖရုသဘာဝံ ဇာနန္တောပိ အဇ္ဈုပေက္ခိတ္ဝာ ဓမ္မေန သမေန အဌဿ ဝိနိစ္ဆယော, အတ္တာနံ မာရေတုကာမ ဿေဝ ခဏ္ဍဟာလဿ တထာ ယညဝိဓာနံ ဇာနိတ္ဝာပိ တဿ ဉပရိ စိတ္တပ္ပကောပဘာဝေ, အတ္တနော ပရိသံ ဂ ဟေတ္ဝာ ပိတု သတ္တုံ ဘဝိတုံ သမတ္ထောပိ ''မာဒိသဿ နာမ ဂရူဟိ ဝိရောဓော န ယုတ္တော''တိ အတ္တာနံ ပုရိသပသုံ ကတ္ဝာ ဃာတာပေတုကာမဿ ပိတု အာဏာယံ အဝဋ္ဌာနံ, ကောသိယာ အသိံ ဂဟေတ္ဝာ သီသံ ဆိန္ဒိတုံ ဉပက္ကမန္ တေ ပုရောဟိတေ အတ္တနော ပိတရိ ပုတ္တေ သဗ္ဗသတ္တေသု စ မေတ္တာဖရဏေန သမစိတ္တတာ, မဟာဇနေ ပိတရံ မာရေတုံ ဉပက္ကမန္တေ သယံ ပလိဿဇိတ္ဝာ တဿ ဇီဝိတအနုဂ္ဂဟ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဝေဿန္တရအနုသဒိသံ မဟာအနံ ဒဒ တောပိ အနေန အတိတ္တဘာဝေ, မဟာဇနေန စဏ္ဍာလေသု တသာပိတဿ ပိတု အာတဗ္ဗယုတ္တကံ ဒတ္ဝာ ဟေသနံ, မဟာဇနံ ပုညကိရိယာသု ပတိဋ္ဌာပနန္တိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာတိ။

စန္ဒကုမာရစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၅၁. အဋ္ဌမေ **အရိဋ္ဌသဝ္ဟယေ နဂရေ** တိ အရိဋ္ဌပုရနာမကေ နဂရေ။ **သိဝိ နာမာသိ ခတ္တိယော** တိ သိဝီတိ ဂေါတ္ တတော ဧဝံနာမကော ရာဇာ အဟောသိ။

အတီတေ ကိရ သိဝိရဋ္ဌေ အရိဋ္ဌပုရနဂရေ သိဝိရာဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ မဟာသတ္တော တဿ ပုတ္တော ဟုတ္ တ နိဗ္ဗတ္တိ။ ''သိဝိကုမာရော''တိဿ နာမမကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဉဂ္ဂဟိတသိပ္ပော အာဂ

န္တွာ ပိတု သိပ္ပံ ဒဿေတွာ ဥပရတ္ထ လဘိတွာ အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန ရာဇာ ဟုတွာ အဂတိဂမနံ ပဟာယ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေတွာ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော နဂရဿ စတူသု ဒွာရေသု နဂရမဇ္ဈေ နိဝေသနဒွာရေတိ ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿပရိစ္စာဂေန မဟာဒာနံ ပဝတ္တေသိ။ အဋ္ဌမိစာတုဒ္ဒသိပန္နရသီသု သယံ အနသာလံ ဂန္တွာ အနဂ္ဃံ ဩလောကေတိ။

သော ဧကဒိ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဟတောဝ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရာဇပလ္လင္ကေ နိသိန္နော အတ္တနာ ဒိန္နဒာနံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဗာဟိရဝတ္ထုံ အတ္တနာ အဒိန္နံ နာမ အဒိသွာ “န မေ ဗာဟိရကဒာနံ တထာ စိတ္တံ တောသေတိ, ယထာ အဇ္ဈတ္တိကဒာနံ, အဟော ဝတ မမ အနသာလံ ဂတကာလေ ကောစိ ယာစကော ဗာဟိရဝတ္ထုံ အယာစိတွာ အဇ္ဈတ္တိကမေဝ ယာစေယျ, သစေ ဟိ မေ ကောစိ သရီရေ မံသံ တ လောဟိတံ တ သီသံ တ ဟဒယမံသံ တ အက္ခီနိ တ ဥပမုသရီရံ တ သကလမေဝ တ အတ္တဘာဝံ အသဘာဝေန ယာစေယျ, တံတဒေဝဿ အဓိပ္ပာယံ ပူရေန္တော အတုံ သက္ကောမိ”တိ စိန္တေသိ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ပန အက္ခီနံ ဧဝ ဝသေန အာဂတာ။ တေန ဝုတ္တံ –

“နိသဇ္ဇ ပာသာဒဝရေ၊ ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒာ”။

၅၂. “ယံကိဉ္စိ မာနုသံ ဒာနံ၊ အဒိန္နံ မေ န ဝိဇ္ဇတိ။
ယောပိ ယာစေယျ မံ စက္ခုံ၊ ဒဒေယျံ အဝိကမ္ပိတော”တိ။

တတ္ထ **မာနုသံ ဒာန**န္တိ ပကတိမနုဿေဟိ အတဗ္ဗဒာနံ အန္နပာနာဒိ။ ဧဝံ ပန မဟာသတ္တဿ ဥဠာရေ အနဇ္ဈာသယေ ဥပ္ပန္နေ သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော တဿ ကာရဏံ အာဝဇ္ဇေန္တော ဗောဓိသတ္တဿ အဇ္ဈာသယံ ဒိသွာ “သိဝိရာဇာ အဇ္ဇ သမ္ပတ္တယာစကာ စက္ခူနိ စေ ယာစန္တိ, စက္ခူနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဒေသံ ဒဿာမီတိ စိန္တေသိ”တိ သက္ကော ဒေဝပရိသာယ ဝတွာ “သော သက္ခိဿတိ နု ခေါ တံ အတုံ, ဥဒာဟု နောတိ ဝီမံသိဿာမိ တာဝ န”န္တိ ဗောဓိသတ္တေ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ နှာတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရေဟိ ပဋိမဏ္ဍိတေ အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတေ အနဂ္ဃံ ဂစ္ဆန္တေ ဇရာဇိဏ္ဏော အန္ဓဗ္ရာဟ္မဏော ဝိယ ဟုတွာ တဿ စက္ခုပထေ ဧကသ္မိံ ဥန္နတပ္ပဒေသေ ဥဘော ဟတ္ထေ ပသာရေတွာ ရာဇာနံ ဇယာပေတွာ ဌိတော ဗောဓိသတ္တေန တဒဘိမုခံ တရဏံ ပေသေတွာ “ဗြာဟ္မဏ, ကိံ ကူစ္ဆသီ”တိ ပုစ္ဆိတော “တဝ အနဇ္ဈာသယံ နိဿာယ သမုဂ္ဂတေန ကိတ္တိဃောသေန သကလလောကသန္နိတသော နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌော, အဟဉ္စ အန္ဓော, တသ္မာ တံ ယာစာမိ”တိ ဥပစာရဝသေန ဧကံ စက္ခုံ ယာစိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၅၃. “မမ သင်္ကပ္ပမညာယ၊ သက္ကော ဒေဝါနမိဿရော။
နိသိန္နော ဒေဝပရိသာယ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိ။

၅၄. “နိသဇ္ဇ ပာသာဒဝရေ၊ သိဝိရာဇာ မဟိဒ္ဓိကော။
စိန္တေန္တော ဝိဝိဓံ ဒာနံ၊ အဒေယျံ သော န ပဿတိ။

၅၅. “တထံ နု ဝိတထံ နေတံ၊ ဟန္ဒ ဝီမံသယာမိ တံ။
မုဟုတ္တံ အာဂမေယျာထ၊ ယာဝ ဇာနာမိ တံ မနံ။

၅၆. “ပဝေဓမာနော ပလိတသိရော၊ ဝလိဂတ္တော ဇရာတုရော။
အန္ဓဝဏ္ဏောဝ ဟုတွာန၊ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိ။

၅၇. “သော တဒါ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ဝါမံ ဒက္ခိဏဗာဟု စ။
သိရသ္မိံ အဉ္ဇလိံ ကတွာ၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိ။

၅၈. “‘ယာစာမိ တံ မဟာရာဇ၊ ဓမ္မိက ရဋ္ဌဝဍ္ဎန။
တဝ ဒါနရတာ ကိတ္တိ၊ ဥဂ္ဂတာ ဒေဝမာနုသေ။

၅၉. “‘ဥဘောပိ နေတ္တာ နယနာ၊ အန္ဓာ ဥပဟတာ မမ။

ကော် မေ နယန် ဒေဟိ၊ တွံဝမ္ပိ ကေန ယာပယာ’’’တိ။

တတ္ထ **စိန္တေန္တော ဝိဝိဓံ အန** န္တိ အတ္တနာ ဒိန္နံ ဝိဝိဓံ အနံ စိန္တေန္တော, အာဝဇ္ဇေန္တော အနံ တ အတ္တနာ ဒိန္နံ ဝိဝိဓံ ဗာဟိရံ ဒေယျဓမ္မံ စိန္တေန္တော။ **အဒေယျံ သော န ပဿတိ** တိ ဗာဟိရံ ဝိယ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုမ္ပိ အဒေယျံ အတုံ အသက္ကုဏေယျံ န ပဿတိ, ‘‘စက္ခုံပိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဒဿာမီ’’တိ စိန္တေသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တထံ နု ဝိတထံ နေတန္တိ** တော် အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုနောပိ အဒေယျဿ အဒဿနံ ဒေယျဘာဝေနေဝ ဒဿနံ စိတ္တံ သစ္စံ နု ခော, ဥဒါဟု, အသစ္စန္တိ အတ္ထော။ **သော တအာ ပဂ္ဂဟေတွာတန, တမံ ဒက္ခိဏာဗာဟု စာ** တိ တမဗာဟုံ ဒက္ခိဏဗာဟု ဥ တအာ ပဂ္ဂဟေတွာ, ဥဘော ဗာဟူ ဥက္ခိပိတွာတိ အတ္ထော။ **ရဋ္ဌဝမုနာ** တိ ရဋ္ဌဝမိုကရ။ **တွံဝမ္ပိ ကေန ယာပယာ**တိ ကေန စက္ခုနာ သမဝိသမံ ပဿန္တော သကံ အတ္တဘာဝံ တွံ ယာပေဟိ, အဟမ္ပိ ဘဝတော လဒ္ဓေန ကေန ယာပေမီတိ ဒဿေတိ။

တံ သုတွာ မဟာသတ္တော တုဋ္ဌမာနသော ‘‘က္ကအနေတဟံ ဟသာဒေ နိသိန္နော ဝံ စိန္တေတွာ အာဂတော, အ ယစ္ဆ မေ စိတ္တံ ဥတ္တ ဝိယ စက္ခုံ ယာစတိ, အဟော ဝတ မေ လာဘာ, အဇ္ဇ မေ မနောရထော မတ္ထကံ ဟာပုဏိသ္သတိ, အဒိန္နပုဗ္ဗံ ဝတ အနံ ဒဿာမီ’’တိ ဥဿာဟဇာတော အဟောသိ။ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော သတ္ထာ အာဟ –

၆၀. ‘‘တဿာဟံ ဝစနံ သုတွာ၊ ဟဋ္ဌော သံဝိဂ္ဂမာနသော။
ကတဉ္ဇလီ ဝေဒဇာတော၊ ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိံ။

၆၁. ‘‘‘က္ကအနာဟံ စိန္တယိတွာတန၊ ဟသာဒတော ဣဓာဂတော။
တွံ မမ စိတ္တမညာယ၊ နေတ္တံ ယာစိတုမာဂတော။

၆၂. ‘‘‘အဟော မေ မာနသံ သိဒ္ဓံ၊ သင်္ကပ္ပော ပရိပူရိတော။
အဒိန္နပုဗ္ဗံ အနဝရံ၊ အဇ္ဇ ဒဿာမိ ယာစကေ’’’တိ။

တတ္ထ **တဿာ** တိ တဿ ဗ္ရာဟ္မဏရူပဓရဿ သက္ကဿ။ **ဟဋ္ဌော** တိ တုဋ္ဌော။ **သံဝိဂ္ဂမာနသော** တိ မမ စိတ္တံ ဇာနိတွာ ဝိယ က္ကမိနာ ဗ္ရာဟ္မဏေန စက္ခု ယာစိတံ, ဏ္ဏောကံ ကာလံ ဝံ အစိန္တေတွာ ပမဇ္ဇိတော ဝတမှိတိ သံဝိဂ္ဂစိတ္တော။ **ဝေဒဇာတော**တိ ဇာတပီတိပာမောဇ္ဇော။ **အဗ္ရဝိ** န္တိ အဘာသိံ။ **မာနသ**န္တိ မနသိ ဘဝံ မာနသံ, အနုဇ္ဈာသယော, ‘‘စက္ခုံ ဒဿာမီ’’တိ ဥပ္ပန္နအနုဇ္ဈာသယောတိ အတ္ထော။ **သင်္ကပ္ပော** တိ မနောရထော။ **ပရိပူရိတော**တိ ပရိပုဏ္ဏော။

အထ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘အယံ ဗ္ရာဟ္မဏော မမ စိတ္တာစာရံ ဥတွာ ဝိယ ဒုစ္စဇမ္ပိ စက္ခုံ မံ ယာစတိ, သိယာ နု ခော ကာယစိ ဒေဝတာယ အနုသိဋ္ဌော ဘဝိဿတိ, ပုစ္ဆိဿာမိ တာဝ န’’န္တိ စိန္တေတွာ တံ ဗ္ရာဟ္မဏံ ပု စ္ဆိ။ တေနာဟ ဘဂဝတ **ဇာတကဒေသနာယံ** –

‘‘ကေနာနုသိဋ္ဌော က္ကဓမာဂတောသိ၊ ဝနိဗ္ဗက စက္ခုပထာနိ ယာစိတုံ။
သုဒုစ္စဇံ ယာစသိ ဥတ္တမင်္ဂံ၊ ယမာဟု နေတ္တံ ပုရိသေန ဒုစ္စဇ’’န္တိ။(ဇာ. ၁.၁၅.၅၃)။

တံ သုတွာ ဗ္ရာဟ္မဏရူပဓရော သက္ကော အာဟ –

‘‘ယမာဟု ဒေဝေသု သုဇမ္ပတီတိ၊ မဃဝါတိ နံ အာဟု မနုဿလောကေ။
တေနာနုသိဋ္ဌော က္ကဓမာဂတောသ္မိ၊ ဝနိဗ္ဗကော စက္ခုပထာနိ ယာစိတုံ။

‘‘ဝနိဗ္ဗတော မယှံ ဝနိံ အနုတ္တရံ၊ ဒဒါဟိ တေ စက္ခုပထာနိ ယာစိတော။
ဒဒါဟိ မေ စက္ခုပထံ အနုတ္တရံ၊ ယမာဟု နေတ္တံ ပုရိသေန ဒုစ္စဇ’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၅၄-၅၅)။

မဟာသတ္တော အာဟ –

‘‘ယေန အတ္တေန အာဂစ္ဆိ၊ ယမတ္ထမဘိပတ္ထယံ။
တေ တေ ဣဒ္ဓေန္တု သင်္ကပ္ပါ၊ လဘ စက္ကူနိ ဗြာဟ္မဏ။

‘‘ဇောံ တေ ယာစမာနဿ၊ ဥဘယာနိ ဒဒါမဟံ။
သ စက္ခုမာ ဂစ္ဆ ဇနဿ ပေက္ခတော၊
ယဒိစ္ဆသေ တွံ တဒ တေ သမိဇ္ဈတူ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၅၆-၅၇)။

တတ္ထ **ဝနိဗ္ဗကာ** တိ တံ အာလပတိ။ **စက္ခုပထာနီ**တိ ဒဿနဿ ပထဘာဝတော စက္ခူနမေဝေတံ နာမံ။ **ယမာဟု** တိ ယံ လောကေ ‘‘ဒုစ္စဇ’’န္တိ ကထေန္တိ။ **ဝနိဗ္ဗတော** တိ ယာစန္တဿ။ **ဝနိန္တိ** ယာစနံ။ **တေ တေ**တိ တေ တဝ တဿ အနွဿ သင်္ကပ္ပါ။ **သ စက္ခုမာ**တိ သော တွံ မမ စက္ခူဟိ စက္ခုမာ ဟုတွာ။ **တဒ တေ သမိဇ္ဈတူ** တိ ယံ တွံ မမ သန္တိကာ ဣစ္ဆသိ, တံ တေ သမိဇ္ဈတူတိ။

ရာဇာ ဧတ္တကံ ကထေတွာ ‘‘အယံ ဗြာဟ္မဏော သက္ကေန အနုသိဋ္ဌော ဣဓာဂတောသို့တိ ဘဏတိ, နူန ဣမဿ ဣမိနာ ဥပာယေန စက္ခု သမ္ပဇ္ဇိဿတီ’’တိ ဥတွာ ‘‘ဣဓေဝ မယာ စက္ခူနိ ဥပ္ပာဋေတွာ အတုံ အသာရုပ္ပ’’န္တိ စိန္တေတွာ ဗြာဟ္မဏံ အာဒာယ အန္တေပုရံ ဂန္တွာ ရာဇာသနေ နိသီဒိတွာ သိဝကံ နာမ ဝေဇ္ဇံ ပက္ကောသာပေသိ။ အထ ‘‘အမှာကံ ကိရ ရာဇာ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ အာတုကာမော’’တိ သကလနဂရေ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ။ အထ နံ ရညော ဉာတိသေနာပတိအာဒယော ရာဇဝလ္လဘာ အမစ္စာ ဟရိသဇ္ဇာ နာဂရာ ဩရောဓာ စ သဗ္ဗေ သန္နိပတိတွာ နာနာဥပာယေဟိ နိတရေသုံ။ ရာဇာပိ နေ အနုတရေသိ တေနာဟ –

‘‘မာ နော ဒေဝ အဒါ စက္ခုံ၊ မာ နော သဗ္ဗေ ပရာကရိ။
ဓနံ ဒေဟိ မဟာရာဇ၊ မုတ္တာ ဝေဠုရိယာ ဗဟူ။

‘‘ယုတ္တေ ဒေဝ ရထေ ဒေဟိ၊ အာဇာနိယေ စလင်္ကတေ။
နာဂေ ဒေဟိ မဟာရာဇ၊ ဟေမကပ္ပနတာသသေ။

‘‘ယထာ တံ သိဝယော သဗ္ဗေ၊ သယောဂ္ဂါ သရထာ သဒါ။
သမန္တာ ပရိကိရေယျုံ၊ ဧဝံ ဒေဟိ ရထေသဘာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၅၈-၆၀)။

အထ ရာဇာ တိဿော ကထာ အဘာသိ –

‘‘ယော ဝေ ဒဿန္တိ ဝတွာန၊ အဒါနေ ကုရုတေ မနော။
ဘူမ္ယံ သော ပတိတံ ပာသံ၊ ဂီဝါယံ ပဋိမုဉ္စတိ။

‘‘ယော ဝေ ဒဿန္တိ ဝတွာန၊ အဒါနေ ကုရုတေ မနော။
ပာပါ ပာပတရော ဟောတိ၊ သမ္ပတ္တော ယမသာဓနံ။

‘‘ယဉှိ ယာစေ တဉှိ ဒဒေ၊ ယံ န ယာစေ န တံ ဒဒေ။
သွာဟံ တမေဝ ဒဿာမိ၊ ယံ မံ ယာစတိ ဗြာဟ္မဏော’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၆၁-၆၃)။

တတ္ထ **မာ နော, ဒေဝါတိ နော**တိ နိပါတမတ္တံ။ ဒေဝ, မာ **စက္ခုံ** အဒါသိ။ **မာ နော သဗ္ဗေ ပရာကရိ** တိ အမှေ သဗ္ဗေ မာ ပရိစ္စဇိ။ အက္ခီသု ဟိ ဒိန္နေသု တွံ ရဇ္ဇံ န ကရိဿသိ, ဧဝံ တယာ မယံ ပရိစ္စတ္တာ နာမ ဘဝိဿာမာတိ အဓိပ္ပာယေန ဧဝမာဟံသု။ **ပရိကိရေယျုံ** န္တိ ပရိဝါရေယျုံ။ **ဧဝံ ဒေဟီ**တိ ယထာ တံ အဝိကလစက္ခုံ သိဝယော စိရံ ပရိဝါရေယျုံ, ဧဝံ ဒေဟိ ဓနမေဝဿ ဒေဟိ, မာ အက္ခီနိ, အက္ခီသု ဟိ ဒိန္နေသု န တံ သိဝယော ပရိဝါရေဿန္တီတိ ဒဿေတိ။

ပဋိမုဉ္စတီ တိ ပဋိပဝေသေတိ။ **ဟဟ ဟပတရော ဟောတီ**တိ လာမကာ လာမကတရော နာမ ဟောတိ။ **သမ္ပတ္တော ယမသာဓနန္တိ** ယမဿ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနံ ဥဿဒနိရယံ သေ ပတ္တော နာမ ဟောတိ။ **ယဥ္စဟိ ယာစေ**တိ ယံ ဝတ္ထုံ ယာစကော ယာစတိ, အယာကောပိ တဒေဝ ဒဒေယျ, န အယာစိတံ, အယဉ္စ ဗ္ရာဟ္မဏော စက္ခုံ မံ ယာစတိ, န မုတ္တာဒိကံ ဓနံ, တံ ဒဿာမီတိ ဝဒတိ။

အထ နံ "အာယုအာဒီသု ကိံ ပတ္ထေတွာ စက္ခုံ ဒေသိ ဒေဝ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ မဟာပုရိသော "နာဟံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ သမ္ပရာယိကံ တ သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေတွာ ဒေမိ, အပိ စ ဗောဓိသတ္တာနံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏော ပေါရာဏကမဂ္ဂေါ သေ, ယဒိဒံ အနုပာရမိပူရဏံ နာမာ"တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

"အာယုံ နု ဝဏ္ဏံ နု သုခံ ဗလံ နု၊ ကိံ ပတ္ထယာနော နု ဇနိန္ဒ ဒေသိ။
ကထဉ္ဟိ ရာဇာ သိဝိနံ အနုတ္တရော၊ စက္ခူနိ ဒဇ္ဇာ ပရလောကဟေတု။

"န တာဟမေတံ ယသသာ ဒဒာမိ၊ န ပုတ္တမိစ္ဆေ န ဓနံ န ရဋ္ဌံ။
သတဉ္စ ဓမ္မော စရိတော ပုရာဏော၊ ဣစ္စေဝ အနေ ရမတေ မနော မမာ"တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၆၄-၆၅)။

တတ္ထ **ပရလောကဟေတူ**တိ, မဟာရာဇ, ကထံ နာမ တုမ္ဟာဒိသော ပဏ္ဍိတပုရိသော သက္ကသမ္ပတ္တိသဒိသံ သန္ဒိဋ္ဌိကံ ဣဿရိယံ ပဟာယ ပရလောကဟေတု စက္ခူနိ ဒဒေယျာတိ။

န တာဟန္တိ န ဝေ အဟံ။ **ယသသာ**တိ ဒိဗ္ဗဿ တ မာနုသဿ တ ဣဿရိယဿ ကာရဏာ, အပိစ **သတံ** ဗောဓိသတ္တာနံ **ဓမ္မော** ဗုဒ္ဓကာရကော **စရိတော** အာစရိတော အာစိဏ္ဏော ပုရာတနော **ဣစ္စေဝ** ဣမိနာ ကာရဏေန **အနေ** ယေဝ ဤဒိသော **မမ မနော** နိရတောတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ရာဇာ အမစ္စေ သညာပေတွာ သိဝကံ ဝေဇ္ဇံ အာဏာပေသိ – "ဧဟိ, သိဝက, မမ ဥဘောပိ အက္ခီနိ ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ အတုံ သီဃံ ဥပ္ပာဋေတွာ ဟတ္ထေ ပတိဋ္ဌပေဟီ"တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၃. "ဧဟိ သိဝက ဥဋ္ဌေဟိ၊ မာ ဒန္ဓယိ မာ ပဝေဓယိ။
ဥဘောပိ နယနံ ဒေဟိ၊ ဥပ္ပာဋေတွာ ဝနိဗ္ဗကေ။

၆၄. "တတော သော စောဒိတော မယှံ၊ သိဝကော ဝစနံကရော။
ဥဒ္ဓရိတွာန ဟာအာသိ၊ တာလမိဉ္ဇံဝ ယာစကေ"တိ။

တတ္ထ **ဥဋ္ဌေဟီ** တိ ဥဋ္ဌာနဝီရိယံ ကရောဟိ။ ဣမဿိံ မမ စက္ခုဒါနေ သဟာယကိစ္စံ ကရောဟီတိ ဒဿေတိ။ **မာ ဒန္ဓယီ**တိ မာ စိရာယိ။ အယဉ္ဟိ အတိဒုလ္လဘော စိရကာလံ ပတ္ထိတော မယာ ဥတ္တမော အနက္ခဏော ပဋိလဒ္ဓေါ, သော မာ ဝိရဇ္ဈီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မာ ပဝေဓယီ**တိ "အမ္ဟာကံ ရညော စက္ခူနိ ဥပ္ပာဋေမီ"တိ စိတ္တုတြာသဝသေန မာ ဝေဓယိ သရီရကမ္ပံ မာ အာပဇ္ဇိ။ **ဥဘောပိ နယနန္တိ** ဥဘောပိ နယနေ။ **ဝနိဗ္ဗကေ** တိ ယာစကဿ **မယှန္တိ** မယာ။ **ဥဒ္ဓရိတွာန ဟာအာသီ**တိ သော ဝေဇ္ဇော ရညော အက္ခိကူပတော ဥဘောပိ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ရညော ဟတ္ထေ အအာသိ။

ဒေန္တော စ န သတ္ထကေန ဥဒ္ဓရိတွာ အအာသိ။ သော ဟိ စိန္တေသိ – "အယုတ္တံ မာဒိသဿ သုသိက္ခိတဝေဇ္ဇဿ ရညော အက္ခိသု သတ္ထပာတန"န္တိ ဘေသဇ္ဇာနိ ဃံသေတွာ ဘေသဇ္ဇစုဏ္ဏေန နီလုပ္ပလံ ပရိဘာဝေတွာ တ ဒက္ခိဏက္ခိ ဥပသိင္ဃာပေသိ, အက္ခိ ပရိဝတ္တိ, ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ပရိဘာဝေတွာ ပုနပိ ဥပသိင္ဃာပေသိ, အက္ခိ အက္ခိကူပတော မုစ္စိ, ဗလဝတရာ ဝေဒနာ ဥဒပါဒိ, တတိယတရေ ခရတရံ ပရိဘာဝေတွာ ဥပနာမေသိ, အက္ခိ ဩသဓဗလေန ပရိဗ္ဘမိတွာ အက္ခိကူပတော နိက္ခမိတွာ နှာရုသုတ္တကေန ဩလမ္ဗမာနံ အဋ္ဌာသိ, အဓိမတ္တာ ဝေဒနာ ဥဒပါဒိ, လောဟိတံ ပဂ္ဃရိ, နိဝတ္ထသာဋကာပိ လောဟိတေန တေမိံသု။ ဩရောဓာ စ အမစ္စာ စ ရညော ပါဒမူလေ ပတိတွာ "ဒေဝ, အက္ခီနိ မာ ဒေဟိ, ဒေဝ, အက္ခီနိ မာ ဒေဟီ"တိ မဟာပရိဒေဝံ ပရိဒေဝိံသု။

ရာဇာ ဝေဒနံ အဓိဝါသေတွာ “တာတ, မာ ပပဉ္စံ ကရီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓု, ဒေဝ”တိ ဝါမဟတ္ထေန အက္ခိံ ဓာရေတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန သတ္ထကံ အာဒါယ အက္ခိသုတ္တကံ ဆိန္ဒိတွာ အက္ခိံ ဂဟေတွာ မဟာသတ္တဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ သော ဝါမက္ခိနာ ဒက္ခိဏက္ခိံ ဩလောကေတွာ ပရိစ္စာဂပီတိယာ အဘိဘုယျမာနံ ဒုက္ခဝေဒနံ ဝေဒေန္တော “ဧဟိ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ ဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသာပေတွာ “မမ ဣတော စက္ခုတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန သမန္တစက္ခုမေဝ ပိယတရံ, တဿ မေ ဣဒံ အက္ခိဒါနံ ပစ္စယော ဟောတူ”တိ ဗြာဟ္မဏဿ အက္ခိံ အဒါသိ။ သော တံ ဥက္ခိပိတွာ အတ္တနော အက္ခိမှိ ဌပေသိ, တံ တဿာနုဘာဝေန ဝိကသိတနီလုပ္ပလံ ဝိယ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာသိ။ မဟာသတ္တော ဝါမက္ခိနာ တဿ တံ အက္ခိံ ဒိသွာ “အဟော သုဒိန္နံ မယာ အက္ခိ”တိ အန္တောသမုဂ္ဂတာယ ပီတိယာ နိရန္တရံ ဖုဋ္ဌသရီရော ဟုတွာ အပရမ္ပိ အဒါသိ။ သက္ကောပိ တံ တထေဝ ကတွာ ရာဇနိဝေသနာ နိက္ခမိတွာ မဟာဇနဿ ဩလောကေန္တဿေဝ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။

ရညော နစိရဿေဝ အက္ခီနိ အာဝဋ္ဋဘာဝံ အပ္ပတ္တာနိ ကမ္ဗလဂေဏ္ဍုကံ ဝိယ ဥဂ္ဂတေန မံသပိဏ္ဍေန ပူရေတွာ စိတ္တကမ္မရူပဿ ဝိယ ရုဟိံသု, ဝေဒနာ ပစ္ဆိဇ္ဇိ။ အထ မဟာသတ္တော ကတိပာဟံ ပါသာဒေ ဝသိတွာ “ကိံ အန္ဓဿ ရဇ္ဇေနာ”တိ အမစ္စာနံ ရဇ္ဇံ နိယျာတေတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ အမစ္စာနံ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ “မုခဓောဝနာဒိဒါယကော ဧကော ပုရိသော မယှံ သန္တိကေ ဟောတု, သရီရကိစ္စဋ္ဌာနေသုပိ မေ ရဇ္ဇုကံ ဗန္ဓထာ”တိ ဝတွာ သိဝိကာယ ဂန္တွာ ပေါက္ခရဏိတီရေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။ အမစ္စာပိ ဝန္ဒိတွာ ပဋိက္ကမိံသု။ ဗောဓိသတ္တောပိ အတ္တနော ဒါနံ အာဝဇ္ဇေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ အာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော တံ ဒိသွာ “မဟာရာဇဿ ဝရံ ဒတွာ စက္ခုံ ပဋိပါကတိကံ ကရိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ သမီပံ ဂန္တွာ ပဒသဒ္ဒမကာသိ။ မဟာသတ္တေန စ “ကော ဧသော”တိ ဝုတ္တေ –

“သက္ကောဟမသ္မိ ဒေဝိန္ဒော၊ အာဂတောသ္မိ တဝန္တိကေ။
ဝရံ ဝရဿု ရာဇိသိ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၇၁) –

ဝုတ္တေ တေန –

“ပဟူတံ မေ ဓနံ သက္က၊ ဗလံ ကောသော စနပ္ပကော။
အန္ဓဿ မေ သတော ဒါနိ၊ မရဏညေဝ ရုစ္စတီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၇၂) –

ဝုတ္တေ အထ နံ သက္ကော အာဟ – “သိဝိရာဇ, ကိံ ပန တွံ မရိတုကာမော ဟုတွာ မရဏံ ရောစေသိ, ဥဒါဟု အန္ဓဘာဝေနာ”တိ။ အန္ဓဘာဝေန, ဒေဝါတိ။ “မဟာရာဇ, ဒါနံ နာမ န ကေဝလံ သမ္ပရာယတ္ထမေဝ ဒီယတိ, ဒိဋ္ဌဓမ္မတ္ထာယပိ ပစ္စယော ဟောတိ, တသ္မာ တဝ ဒါနပုညမေဝ နိဿာယ သစ္စကိရိယံ ကရောဟိ, တဿ ဗလေနေဝ တေ စက္ခု ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ ဝုတ္တေ “တေန ဟိ မယာ မဟာဒါနံ သုဒိန္န”န္တိ ဝတွာ သစ္စကိရိယံ ကရောန္တော –

“ယေ မံ ယာစိတုမာယန္တိ၊ နာနာဂေါတ္တာ ဝနိဗ္ဗကာ။
ယောပိ မံ ယာစတေ တတ္ထ၊ သောပိ မေ မနသော ပိယော။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ စက္ခု မေ ဥပပဇ္ဇထာ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၇၄) –

အာဟ။

တတ္ထ **ယေ မန္တိ** ယေ မံ ယာစိတုမာဂစ္ဆန္တိ, တေသုပိ အာဂတေသု **ယော** ဣမံ နာမ ဒေဟီတိ ဝါစံ နိစ္ဆာရေန္တော **မံ ယာစတေ, သောပိ မေ မနသော ပိယော။ ဧတေနာ**တိ သစေ မယှံ သဗ္ဗေပိ ယာစကာ ပိယာ, သစ္စမေဝေတံ မယာ ဝုတ္တံ, ဧတေန **မေ** သစ္စဝစနေန ဧကံ **စက္ခု ဥပပဇ္ဇထ** ဥပ္ပဇ္ဇတူတိ။

အထဿ ဝစနသမနန္တရမေဝ ပဌမံ စက္ခု ဥဒပါဒိ။ တတော ဒုတိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇနတ္ထာယ –

“ယံ မံ သော ယာစိတုံ အာဂါ၊ ဒေဟိ စက္ခုန္တိ ဗြာဟ္မဏော။

တသ္သ စက္ခုနိ ဟအသိ၊ ဗြာဟ္မဏဿ ဝနိဗ္ဗတော။

“ဘိယျော မံ အာဝိသီ ပီတိ၊ သောမနဿဉ္စနပ္ပကံ။
တေေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဒုတိယံ မေ ဥပပဇ္ဇထာ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၇၅-၇၆) –

အာဟ။

တတ္ထ **ယံ မန္တိ** ယော မံ။ **သောတိ** သော စက္ခုယာစကော **ဗြာဟ္မဏော။ အာက** တိ အာဂတော။ **ဝနိဗ္ဗတော** တိ ယာစန္တဿ။ **မံ အာဝိသီ**တိ ဗြာဟ္မဏဿ စက္ခုနိ ဒတွာ အန္ဓကာလေပိ တထာရူပံ ဝေဒနံ အဂဏေတွာ “အဟော သုဒိန္နံ မေ အန”န္တိ ပစ္စဝေက္ခန္တံ မံ **ဘိယျော** အတိရေကတရာ ပီတိ အာဝိသိ။ **သောမနဿဉ္စနပ္ပက** န္တိ အပရိမာဏံ သောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **တေေနာ**တိ သစေ တအ မမ အနပ္ပကံ ပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပန္နံ, သစ္စမေဝေတံ မယာ ဝုတ္တံ, တေေန **မေ** သစ္စဝစနေန ဒုတိယမ္ပိ စက္ခု ဥပပဇ္ဇတူတိ။

တံခဏညေဝ ဒုတိယမ္ပိ စက္ခု ဥဒပာဒိ။ တာနိ ပနဿ စက္ခုနိ နေဝ ပာကတိကာနိ, န ဒိဗ္ဗာနိ။ သက္ကဗြာဟ္မဏဿ ဟိ ဒိန္နံ စက္ခုံ ပုန ပာကတိကံ ကာတုံ န သက္ကာ, ဥပဟတစက္ခုနော စ ဒိဗ္ဗစက္ခု နာမ နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဝုတ္တနယေန ပနဿ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု အဝိပရီတံ အတ္တနော အနပီတိံ ဥပာအာယ ပီတိဖရဏဝသေန နိဗ္ဗတ္တာနိ “သစ္စပာရမိတာ စက္ခုနီ”တိ ဝုတ္တာနိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၅. “ဒဒမာနဿ ဒေန္တဿ၊ ဒိန္နအနဿ မေ သတော။
စိတ္တဿ အညထာ နတ္ထိ၊ ဗောဓိယာယေဝ ကာရဏာ”တိ။

တတ္ထ **ဒဒမာနဿာ** တိ စက္ခုနိ အတုံ ဝေဇ္ဇေန ဥပ္ပာဋေန္တဿ။ **ဒေန္တဿာ** တိ ဥပ္ပာဋိတာနိ တာနိ သက္ကဗြာဟ္မဏဿ ဟတ္ထေ ဌပေန္တဿ။ **ဒိန္နအနဿာ** တိ စက္ခုအနံ ဒိန္နဝတော။ **စိတ္တဿ အညထာ** တိ အနုဇ္ဈာသယဿ အညထာဘာဝေါ။ **ဗောဓိယာယေဝ ကာရဏာ**တိ တဉ္စ သဗ္ဗညုတညာဏဿေဝ ဟေတူတိ အတ္ထော။

၆၆. သဗ္ဗညုတညာဏဿ သုဒုလ္လဘတာယ ဇီဝံ သုဒုက္ကရံ မယာ ကတန္တိ န စက္ခုနံ န အတ္တဘာဝဿပိ အပ္ပိယတာယာတိ ဒဿေန္တော **“န မေ ဒေဿာ”** တိ ဩသာနကထမာဟ။ တတ္ထ **အတ္တာ န မေ န ဒေဿိယော** တိ ပဌမော **န**-ကာရော နိပါတမတ္တော။ အတ္တာ န မေ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗော, န အပ္ပိယောတိ အတ္ထော။ “အတ္တာနံ မေ န ဒေဿိယ”န္တိပိ ပာဌော။ တဿတ္ထော – မေ အတ္တာနံ အဟံ န ဒေဿိယံ န ကုဇ္ဈေယျံ န ကုဇ္ဈိတုံ အရဟာမိ န သော မယာ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗောတိ။ “အတ္တာပိ မေ န ဒေဿိယော”တိပိ ပဌန္တိ။ **အအာသဟ**န္တိ အအာသိံ အဟံ။ “အအာသိဟ”န္တိပိ ပာဌော။

တအ ပန ဗောဓိသတ္တဿ သစ္စကိရိယာယ စက္ခုသု ဥပ္ပန္နေသု သက္ကာနုဘာဝေန သဗ္ဗာ ရာဇပရိသာ သန္နိပတိတာဝ အဟောသိ။ အထဿ သက္ကော မဟာဇနမဇ္ဈေ အာကာသေ ဌတွာ –

“ဓမ္မေန ဘာသိတာ ကထာ၊ သိဝီနံ ရဋ္ဌဝဍ္ဎန။
တောနိ တဝ နေတ္တာနိ၊ ဒိဗ္ဗာနိ ပဋိဒိဿရေ။

“တိရောကုဋ္ဋံ တိရောသေလံ၊ သမတိဂ္ဂယှ ပဗ္ဗတံ။
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဒဿနံ အနုဘောန္တု တေ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၇၇-၇၈) –

ဣမာဟိ ကထာဟိ ထုတိံ ကတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တောပိ မဟာဇနပရိဝုတော မဟန္တေန သက္ကာရေန နဂရံ ပဝိသိတွာ ရာဇဂေဟဒွာရေ သုသဇ္ဇိတေ မဟာမဏ္ဍပေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရာဇပလ္လင္ကေ နိသိန္နော စက္ခုပဋိလာဘေန တုဋ္ဌဟဋ္ဌပမုဒိတာနံ ဒဇ္ဈ အာဂတာနံ နာဂရာနံ ဇာနပအာနံ ရာဇပရိသာယ စ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော –

‘‘ကော နီဓ ဝိတ္တံ န ဒဒေယျ ယာစိတော၊ အပိ ဝိသိဋ္ဌံ သုပိယမ္ပိ အတ္တနော။
တဒိင်ဃ သဗ္ဗေ သိဝယော သမာဂတာ၊ ဒိဗ္ဗာနိ နေတ္တာနိ မမဇ္ဇ ပဿထ။

‘‘တိရောကုဋ္ဋံ တိရောသေလံ၊ သမတိဂ္ဂယှ ပဗ္ဗတံ။
သမန္တာ ယောဇနသတံ၊ ဒဿနံ အနုဘောန္တိ မေ။

‘‘န စာဂမတ္တာ ပရမတ္ထိ ကိဉ္စိ၊ မစ္စာနံ ဣဓ ဇီဝိတေ။
ဒတွာန မာနုသံ စက္ခုံ၊ လဒ္ဓံ မေ စက္ခု အမာနုသံ။

‘‘ဧတမ္ပိ ဒိသွာ သိဝယော၊ ဒေထ ဒါနာနိ ဘုဉ္ဇထ။
ဒတွာ စ ဘုတွာ စ ယထာနုဘာဝံ၊ အနိန္ဒိတာ သဂ္ဂမုပေထ ဌာန’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၇၉-၈၂) –

ဣမာ ကထာ အဘာသိ။ တတ္ထ **ဓမ္မေန ဘာသိတာ** တိ, မဟာရာဇ, ဣမာ တေ ကထာ ဓမ္မေန သဘာဝေနေဝ ဘာသိတာ။ **ဒိဗ္ဗာနိ** တိ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝယုတ္တာနိ။ **ပဋိဒိဿရေ** တိ ပဋိဒိဿန္တိ။ **တိရောကုဋ္ဋ** န္တိ ပရကုဋ္ဋံ။ **တိရောသေလ**န္တိ ပရသေလံ။ **သမတိဂ္ဂယှဟာ** တိ အတိက္ကမိတွာ။ **သမန္တာ** ဒသဒိသာ **ယောဇနသတံ** ရူပဒဿနံ **အနုဘောန္တု** သာဓေန္တု။

ကော နီဓာတိ ကော နု ဣဓ။ **အပိ ဝိသိဋ္ဌ** န္တိ ဥတ္တမမ္ပိ သမာနံ။ **န စာဂမတ္တာ** တိ စာဂပ္ပမာဏတော အညံ ဝရံ နာမ နတ္ထိ။ **ဣဓ ဇီဝိတေ**တိ ဣမသ္မိံ ဇီဝလောကေ။ ‘‘ဣဓ ဇီဝတ’’န္တိပိ ပဌန္တိ၊ ဣမသ္မိံ လောကေ ဇီဝမာနာနန္တိ အတ္ထော။ **အမာနုသ**န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခု မယာ **လဒ္ဓံ,** ဣမိနာ ကာရဏေန ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ ‘‘စာဂတော ဥတ္တမံ နာမ နတ္ထီ’’တိ။ **ဧတမ္ပိ ဒိသွာ** တိ ဧတံ မယာ လဒ္ဓံ ဒိဗ္ဗစက္ခုံ ဒိသွာပိ။

ဣတိ ဣမာဟိ စတူဟိ ကထာဟိ န ကေဝလံ တသ္မိံယေဝ ခဏေ, အထ ခော အနွဍ္ဎမာသမ္ပိ ဥပောသထေ မဟာဇနံ သန္နိပာတေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တံ သုတွာ မဟာဇနော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ဒေဝလောကပရာယနော အဟောသိ။

တဒာ ဝေဇ္ဇော အာနန္ဒတ္ထေရော အဟောသိ, သက္ကော အနုရုဒ္ဓတ္ထေရော, သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, သိဝိ ရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ ဟာရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ယထာ အဒိန္နပုဗ္ဗံ ဗာဟိရဒေယျဓမ္မဝတ္ထုံ န ဟောတိ, ဧဝံ အပရိမိတံ မဟာအနံ ပဝတ္တေန္တဿ တေန အပရိတုဋ္ဌဿ ကထံ နု ခော အဟံ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကံ အနံ ဒဒေယျံ, ကအာ နု ခော မံ ကောစိ အာဂန္တွာ အဇ္ဈတ္တိကံ ဒေယျဓမ္မံ ယာစေယျ, သစေ ဟိ ကောစိ ယာစကော မေ ဟဒယမံသဿ နာမံ ဂဏှေယျ, ကဏယေန နံ နီဟရိတွာ ပသန္နဥဒကတော သနာဠံ ပဒုမံ ဥဒ္ဓရန္တော ဝိယ လောဟိတဗိန္ဒူ ပဂ္ဃရန္တံ ဟဒယံ နီဟရိတွာ ဒဿာမိ။ သစေ သရီရမံသဿ နာမံ ဂဏှေယျ, အဝလေခနေန တာလဂုဠပဋလံ ဥပ္ပာဋေန္တော ဝိယ သရီရမံသံ ဥပ္ပာဋေတွာ ဒဿာမိ။ သစေ လောဟိတဿ နာမံ ဂဏှေယျ, အသိနာ ဝိဇ္ဈိတွာ ယန္တမုခေ တ ပတိတွာ ဥပနီတံ ဘာဇနံ ပူရေတွာ လောဟိတံ ဒဿာမိ။ သစေ ပန ကောစိ ‘‘ဂေဟေ မေ ကမ္မံ နပ္ပဝတ္တတိ, တတ္ထ မေ အသကမ္မံ ကရောဟီ’’တိ ဝဒေယျ, ရာဇဝေသံ အပနေတွာ တဿ အတ္တာနံ သာဝေတွာ အသကမ္မံ ကရိဿာမိ။ သစေ တ ပန ကောစိ အက္ခီနံ နာမံ ဂဏှေယျ, တာလမိဉ္ဇံ နီဟရန္တော ဝိယ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ တဿ ဒဿာမီတိ ဧဝံ အနညသာဓာရဏဝသီဘာဝပ္ပတ္တာနံ မဟာဗောဓိသတ္တာနံယေဝ အာဝေဏိကာ ဥဠာရတရာ ပရိဝိတက္ကုပ္ပတ္တိ, စက္ခုယာစကံ လဘိတွာ အမစ္စဟရိသဇ္ဇာဒီဟိ နိတရိယမာနဿာပိ တေသံ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ အတ္တနော ပရိဝိတက္ကာနုရူပံ ပဋိပတ္တိယာ စ ပရမာ ပီတိပဋိသံဝေဒနာ, တဿာ ပီတိမနတာယ အဝိတထဘာဝံ နိဿာယ သက္ကဿ ပုရတော သစ္စကိရိယာကရဏံ, တေန စ အတ္တနော စက္ခုနံ ပဋိပာကတိကဘာဝေ, တေသဉ္စ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝတာတိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

သိဝိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝေဿန္တရစရိယာဝဏ္ဏနာ

၆၇. နဝမေ **ယာ မေ အဟောသိ ဇနိကာ**တိ ဧတ္ထ **မေ**တိ ဝေဿန္တရဘူတံ အတ္တာနံ သန္ဓာယ သတ္ထာ ဝဒတိ။ တေနေတဟ – ''ဖုဿတီ နာမ ခတ္တိယာ''တိ။ တအာ ဟိဿ မာတာ ''ဖုဿတီ''တိ ဝံနာမိကာ ခတ္တိယာနီ အဟောသိ။ **သာ အတီတာသု ဇာတီသူ**တိ သာ တတော အနန္တရာတီတဇာတိယံ။ ဧကတ္ထေ ဟိ ဇတံ ဗဟုဝစနံ။ **သက္ကဿ မဟေသီ ပိယာ** အဟောသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အထ တ ယာ မေ အဟောသိ ဇနိကာ ဣမသ္မိံ စရိမတ္တဘာဝေ, သာ အတီတာသု ဇာတီသု ဖုဿတီ နာမ, တတ္ထ အတီတာယ ဇာတိယာ ခတ္တိယာ, ယတ္ထာဟံ တဿာ ကုစ္ဆိမှိ ဝေဿန္တရော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိံ, တတော အနန္တရာတီတာယ သက္ကဿ မဟေသီ ပိယာ အဟောသီတိ။ တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

ဣတော ဟိ ဧကနဝုတေ ကပ္ပေ ဝိပဿီ နာမ သတ္ထာ လောကေ ဥဒပါဒိ။ တသ္မိံ ဗန္ဓုမတီနဂရံ ဥပနိဿာယ ခေမေ မိဂဒါယေ ဝိဟရန္တေ ဗန္ဓုမာ ရာဇာ ကေနစိ ရညာ ပေသိတံ မဟဂ္ဃံ စန္ဒနသာရံ အတ္တနော ဇေဋ္ဌဓီတာယ အဒါသိ။ သာ တေန သုခုမံ စန္ဒနစုဏ္ဏံ ကာရေတွာ သမုဂ္ဂံ ပူရေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထု သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ သရီရံ ပူဇေတွာ သေသစုဏ္ဏာနိ ဂန္ဓကုဋိယံ ဝိကိရိတွာ ''ဘန္တေ, အနာဂတေ တုမှာဒိသဿ ဗုဒ္ဓဿ မာတာ ဘဝေယျ''န္တိ ပတ္ထနံ အကာသိ။ သာ တတော စုတာ တဿာ စန္ဒနစုဏ္ဏပူဇာယ ဖလေန ရတ္တစန္ဒနပရိပ္ဖောသိတေန ဝိယ သရီရေန ဒေဝေသု စ မနုဿေသု စ သံသရန္တီ တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကဿ ဒေဝရညော အဂ္ဂမဟေသီ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထဿာ အာယုပရိယောသာနေ ပုဗ္ဗနိမိတ္တေသု ဥပ္ပန္နေသု သက္ကော ဒေဝရာဇာ တဿာ ပရိက္ခီဏာယုကတံ ဉတွာ တဿာ အနုကမ္ပာယ ''ဘဒ္ဒေ, ဖုဿတိ ဒသ တေ ဝရေ ဒမ္မိ, တေ ဂဏှဿူ''တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၈. ''တဿာ အာယုက္ခယံ ဉတွာ, ဒေဝိန္ဒော တေဒဗြဝိ။
'ဒဒာမိ တေ ဒသ ဝရေ, ဝရ ဘဒ္ဒေ ယဒိစ္ဆသီ'''တိ။

တတ္ထ **ဝရာ**တိ ဝရဿု ဝရံ ဂဏှာ။ **ဘဒ္ဒေ, ယဒိစ္ဆသီ**တိ, ဘဒ္ဒေ, ဖုဿတိ ယံ ဣစ္ဆသိ ယံ တဝ ပိယံ, တံ ဒသဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ ''ဝရံ ဝရဿု ပဋိဂ္ဂဏှာဟီ''တိ ဝဒတိ။

၆၉. **ပုနိဒမဗြဝိ** တိ ပုန ဣဒံ သာ အတ္တနော စဝနဓမ္မတံ အဇာနန္တီ **''ကိံ နု မေ အပရာဓတ္ထိ''** တိအာဒိကံ အဘာသိ။ သာ ဟိ ပမတ္တာ ဟုတွာ အတ္တနော အာယုက္ခယံ အဇာနန္တီ အယံ ''ဝရံ ဂဏှာ''တိ ဝဒန္တော ''ကတ္ထစိ မမ ဥပ္ပဇ္ဇနံ ဣစ္ဆတီ''တိ ဉတွာ ဧဝမာဟ။ တတ္ထ **အပရာဓတ္ထိ** တိ အပရာဓော အတ္ထိ။ **ကိံ နု ဒေဿာ အဟံ တဝ** တိ ကိံ ကာရဏာ အဟံ တဝ ဒေဿာ ကုဇ္ဈိတဗ္ဗာ အပ္ပိယာ ဇာတာ။ **ရမ္မာ စာဝေသိ မံ ဌာနာ** တိ ရမဏီယာ ဣမသ္မာ ဌာနာ စာဝေသိ။ **တတောဝ ဓရဏီရုဟန္တိ** ယေန ဗလဝတာ မာလုတေန ဝိယ ရုက္ခံ ဥမ္မူလေန္တော ဣမမှာ ဒေဝလောကာ စာဝေတုကာမောသိ ကိံ နု ကာရဏန္တိ တံ ပုစ္ဆတိ။

၇၀. **တဿိဒ** န္တိ တဿာ ဣဒံ။ **န စေဝ တေ ကတံ ပာပ**န္တိ န စေဝ တယာ ကိဉ္စိ ပာပံ ကတံ ယေန တေ အပရာဓော သိယာ။ **န စ မေ တွံသိ အပ္ပိယာ** တိ မမ တွံ န စာပိ အပ္ပိယာ, ယေန ဒေဿာ နာမ မမ အပ္ပိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

၇၁. ဣဒါနိ ယေန အဓိပ္ပာယေန ဝရေ အဒါသိ တံ ဒဿေန္တော **''တေတ္တကံယေဝ တေ အာယု, စဝနကာလော ဘဝိဿတီ''**တိ ဝတွာ ဝရေ ဂဏှာပေန္တော **''ပဋိဂ္ဂဏှ မယာ ဒိန္နေ, ဝရေ ဒသ ဝရုတ္တမေ''** တိ အာဟ။

တတ္ထ **ဝရုတ္တမေ** တိ ဝရေသု ဥတ္တမေ အဂ္ဂဝရေ။

၇၂. **ဒိန္နဝရာ** တိ ''ဝရေ ဒဿာမီ''တိ ပဋိညာအနုဝသေန ဒိန္နဝရာ။ **တုဋ္ဌဟဋ္ဌာ** တိ ဣစ္ဆိတလာဘပရိတောသေန တုဋ္ဌာ စေဝ တဿ စ သိဒ္ဓိပ္ပတ္တိဒဿနေန ဟာသဝသေန ဟဋ္ဌာ စ။ **ပမောဒိတာ**တိ ဗလဝပါမောဇ္ဇေန ပမုဒိတာ။ **မမံ အဗ္ဘန္တရံ ကတွာ** တိ တေသု ဝရေသု မံ အဗ္ဘန္တရံ ကရိတွာ။ **ဒသ ဝရေ ဝရီ**တိ သာ အတ္တနော ခီဏာယုကဘာဝံ ဉတွာ သက္ကေန ဝရအနုတ္တံ ကတောကာသာ သကလဇမ္ဗုဒီပတလံ ဩလောကေန္တီ အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကံ သိဝိရညော နိဝေသနံ ဒိသွာ တတ္ထ တဿာ အဂ္ဂမဟေသိဘာဝေ နီလနေတ္တတာ နီလဘမုကတာ ဖုဿတီတိနာမံ ဂဏှ

ဝိသေသယုတ္တပုတ္တပဋိလာဘော အနုန္နတကုစ္ဆိဘာဝေါ အလမ္ဗတ္ထနတာ အပလိတဘာဝေါ သုခုမစ္ဆဝိတာ ဝဇ္ဈေဇနာနံ မောစနသမတ္ထတာ စာတိ ဣမေ ဒသ ဝရေ ဂဏှာဟိ။

ဣတိ သာ ဒသ ဝရေ ဂဟေတွာ တတော စုတာ မဒ္ဒရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဇာယမာနာ စ သာ စန္ဒနစုဏ္ဏပရိပ္ဖောသိတေန ဝိယ သရီရေန ဇာတာ။ တေနဿာ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ “ဖုဿတီ” တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ သာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎိတွာ သောဠသဝဿကာလေ ဥတ္တမရူပဓရာ အဟောသိ။ အထ နံ ဇေတုတ္တရနဂရေ သိဝိမဟာရာဇာ ပုတ္တဿ သဉ္စယကုမာရဿတ္ထာယ အာနေတွာ သေတစ္ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ တံ သောဠသန္နံ ဣတ္ထိသဟဿာနံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၇၂. “တတော စုတာ သာ ဖုဿတီ၊ ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇထ။
ဇေတုတ္တရမှိ နဂရေ၊ သဉ္စယေန သမာဂမီ”တိ။

သာ သဉ္စယရညော ပိယာ အဟောသိ မနာပါ။ အထ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော “မယာ ဖုဿတိယာ ဒိန္နဝရေသု နဝ ဝရာ သမိဒ္ဓါ”တိ ဒိသွာ “ပုတ္တဝရော န သမိဒ္ဓေါ, တမ္ပိဿာ သမိဇ္ဈာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဗောဓိသတ္တံ တံ တဒါ တာဝတိံသဒေဝလောကေ ခီဏာယုကံ ဒိသွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “မာရိသ, တယာ မနုဿလောကေ သိဝိသဉ္စယရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ တဿ စေဝ အညေသဉ္စ စဝနဓမ္မာနံ သဋ္ဌိသဟဿာနံ ဒေဝပုတ္တာနံ ပဋိညံ ဂဟေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ မဟာသတ္တောပိ တတော စဝိတွာ တတ္ထုပ္ပန္နော။ သေသာ ဒေဝပုတ္တာပိ သဋ္ဌိသဟဿာနံ အမစ္စာနံ ဂေဟေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ မဟာသတ္တေ ကုစ္ဆိဂတေ ဖုဿတိဒေဝီ စတူသု နဂရဒွါရေသု နဂရမဇ္ဈေ နိဝေသနဒွါရေတိ ဆ ဒါနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဒါနံ ဒါတုံ ဒောဟဠိနီ အဟောသိ။ ရာဇာ တဿာ ဒောဟဠံ သုတွာ နေမိတ္တကေ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ ပုစ္ဆိတွာ “မဟာရာဇ, ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ ဒါနာဘိရတော ဥဠာရော သတ္တော ဥပ္ပန္နော, ဒါနေန တိတ္တိံ န ဟာပုဏိဿတီ”တိ သုတွာ တုဋ္ဌမာနသော ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဒါနံ ပဋ္ဌပေသိ။ သမဏဗြာဟ္မဏဇိဏ္ဏာတုရကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကေ သန္တပ္ပေသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏတော ပဋ္ဌာယ ရညော အာယဿ ပမာဏံ နာဟောသိ။ တဿ ပုညာနုဘာဝေန သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇာနော ပဏ္ဏာကာရံ ပဟိဏန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၇၃. “ယဒါဟံ ဖုဿတိယာ ကုစ္ဆိံ၊ ဩက္ကန္တော ပိယမာတုယာ။
မမ တေဇေန မေ မာတာ၊ တဒါ ဒါနရတာ အဟု။

၇၄. “အဓနေ အာတုရေ ဇိဏ္ဏေ၊ ယာစကေ အဒ္ဓိကေ ဇနေ။
သမဏေ ဗြာဟ္မဏေ ခီဏေ၊ ဒေတိ ဒါနံ အကိဉ္စနေ”တိ။

တတ္ထ **မမ တေဇေနာ**တိ မမ ဒါနဇ္ဈာသယာနုဘာဝေန။ **ခီဏေ**တိ ဘောဂါဒီဟိ ပရိက္ခီဏေ ဟာရိဇုညပ္ပတ္တေ။ **အကိဉ္စနေ**တိ အပရိဂ္ဂဟေ။ သဗ္ဗတ္ထ ဝိသယေ ဘုမ္မံ။ အဓနာဒယော ဟိ ဒါနဓမ္မဿ ပဝတ္တိယာ ဝိသယော။

ဒေဝီ မဟန္တေန ပရိဟာရေန ဂဗ္ဘံ ဓာရေန္တီ ဒသမာသေ ပရိပုဏ္ဏေ နဂရံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟုတွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ဒေဝနဂရံ ဝိယ နဂရံ အလင်္ကာရာပေတွာ ဒေဝိံ ရထဝရံ အာရောပေတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကာရေသိ။ တဿာ ဝေဿဝီထိယာ မဇ္ဈပ္ပတ္တကာလေ ကမ္မဇဝါတာ စလိံသု။ အမစ္စာ ရညော အာရောစေသုံ။ သော ဝေဿဝီထိယံယေဝဿာ သူတိဃရံ ကာရေတွာ အာရက္ခံ ဂဏှာပေသိ။ သာ တတ္ထ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တေနာဟ –

၇၅. “ဒသမာသေ ဓာရယိတွာန၊ ကရောန္တေ ပုရံ ပဒက္ခိဏံ။
ဝေဿာနံ ဝီထိယာ မဇ္ဈေ၊ ဇနေသိ ဖုဿတီ မမံ။

၇၆. “န မယှံ မတ္တိကံ နာမံ, နာပိ ပေတ္တိကသမ္ဘဝံ။

ဇာတေတ္ထ ဝေဿဝီထိယံ၊ တသ္မာ ဝေဿန္တရော အဟူ”တိ။

တတ္ထ **ကရောန္တေ ပုရံ ပဒက္ခိဏ**န္တိ ဒေဝိံ ဂဟေတွာ သဒ္ဓိံ မဟာရာဇေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကုရုမာနေ။ **ဝေဿာန**န္တိ ဝါဏိဇာနံ။

န မတ္တိကံ နာမန္တိ န မာတုအာဂတံ မာတာမဟာဒီနံ နာမံ။ **ပေတ္တိကသမ္ဘဝ**န္တိ ပိတု ဣဒန္တိ ပေတ္တိကံ, သမ္ဘဝတိ ဧတသ္မာတိ သမ္ဘဝော, တံ ပေတ္တိကံ သမ္ဘဝော ဧတဿာတိ ပေတ္တိကသမ္ဘဝံ, နာမံ။ မာတာပိတုသမ္ဗန္ဓဝသေန န ကတန္တိ ဒဿေတိ။ **ဇာတေတ္ထာ**တိ ဇာတော ဧတ္ထ။ “ဇာတောမှီ”တိပိ ပာဌော။ **တသ္မာ ဝေဿန္တရော အဟူ**တိ ယသ္မာ တတ္ထ ဝေဿဝီထိယံ ဇာတော, တသ္မာ ဝေဿန္တရော နာမ အဟောသိ, ဝေဿန္တရောတိ နာမံ အကံသူတိ အတ္ထော။

မဟာသတ္တော မာတု ကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တော ဝိသဒော ဟုတွာ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာဝ နိက္ခမိ။ နိက္ခန္တမတ္တေဝ စ မာတု ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ “အမ္မ, ဒါနံ ဒဿာမိ, အတ္ထိ ကိဉ္စီ”တိ အာဟ။ အထဿ မာတာ “တာတ, ယထာဇ္ဈာသယံ ဒါနံ ဒေဟီ”တိ ဟတ္ထသမီပေ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟိ **ဥမ္မင်္ဂဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) ဣမသ္မိံ **ဇာတကေ** ပစ္ဆိမတ္တဘာဝေတိ တီသု ဌာနေသု ဇာတမတ္တောဝ ကထေသိ။ ရာဇာ မဟာသတ္တဿ အတိဒီဃာဒိဒောသဝိဝဇ္ဇိတာ မဓုရခီရာ စတုသဋ္ဌိဓာတိယော ဥပဋ္ဌာပေသိ။ တေန သဒ္ဓိံ ဇာတာနံ သဋ္ဌိယာ ဒါရကသဟဿာနမ္ပိ ဓာတိယော ဒါပေသိ။ သော သဋ္ဌိဒါရကသဟဿေဟိ သဒ္ဓိံ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဝဍ္ဎတိ။ တဿ ရာဇာ သတသဟဿဂ္ဃနကံ ကုမာရပိဠန္ဓနံ ကာရာပေတွာ အဒါသိ။ သော စတုပဉ္စဝဿိကကာလေ တံ ဩမုဉ္စိတွာ ဓာတီနံ ဒတွာ ပုန တာဟိ ဒီယမာနံ န ဂဏှာတိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ “မမ ပုတ္တေန ဒိန္နံ သုဒိန္န”န္တိ ဝတွာ အပရမ္ပိ ကာရေသိ။ တမ္ပိ ဒေတိ။ ဒါရကကာလေယေဝ ဓာတီနံ နဝဝါရေ ပိဠန္ဓနံ အဒါသိ။

အဋ္ဌဝဿိကကာလေ ပန သယနပိဋ္ဌေ နိသိန္နော စိန္တေသိ – “အဟံ ဗာဟိရကဒါနံ ဒေမိ, န တံ မံ ပရိတောသေတိ, အဇ္ဈတ္တိကဒါနံ ဒါတုကာမောမှိ။ သစေ ဟိ မံ ကောစိ ဟဒယံ ယာစေယျ, ဟဒယံ နီဟရိတွာ ဒဒေယျံ။ သစေ အက္ခီနိ ယာစေယျ, အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ ဒဒေယျံ။ သစေ သကလသရီရေ မံသံ ရုဓိရမ္ပိ ဝါ ယာစေယျ, သကလသရီရတော မံသံ ဆိန္ဒိတွာ ရုဓိရမ္ပိ အသိနာ ဝိဇ္ဈိတွာ ဒဒေယျံ။ အထာပိ ကောစိ ‘ဒါသော မေ ဟောဟီ’တိ ဝဒေယျ, အတ္တာနံ တဿ သာဝေတွာ ဒဒေယျ”န္တိ။ တဿေဝံ သဘာဝံ သရသံ စိန္တေန္တဿ စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ အယံ မဟာပထဝီ ဥဒကပရိယန္တံ ကတွာ ကမ္ပိ။ သိနေရုပဗ္ဗတရာဇာ ဩနမိတွာ ဇေတုတ္တရနဂရာဘိမုခော အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၇၈. “ယဒါဟံ ဒါရကော ဟောမိ၊ ဇာတိယာ အဋ္ဌဝဿိကော။
တဒါ နိသဇ္ဇ ပါသာဒေ၊ ဒါနံ ဒါတုံ ဝိစိန္တယိံ။

၇၉. “ဟဒယံ ဒဒေယျံ စက္ခုံ၊ မံသမ္ပိ ရုဓိရမ္ပိ စ။
ဒဒေယျံ ကာယံ သာဝေတွာ၊ ယဒိ ကောစိ ယာစယေ မမံ။

၈၀. “သဘာဝံ စိန္တယန္တဿ၊ အကမ္ပိတမသဏ္ဌိတံ။
အကမ္ပိ တတ္ထ ပထဝီ၊ သိနေရုဝနဝဋံသကာ”တိ။

တတ္ထ **သာဝေတွာ**တိ “အဇ္ဇ ပဋ္ဌာယ အဟံ ဣမဿ ဒါသော”တိ ဒါသဘာဝံ သာဝေတွာ။ **ယဒိ ကောစိ ယာစယေ မမ**န္တိ ကောစိ မံ ယဒိ ယာစေယျ။ **သဘာဝံ စိန္တယန္တဿာ**တိ အဝိပရီတံ အတ္တနော ယထာဘူတံ သဘာဝံ အတိတ္တိမံ ယထာဇ္ဈာသယံ စိန္တေန္တဿ မမ, မယိ စိန္တေန္တေတိ အတ္ထော။ **အကမ္ပိတ**န္တိ ကမ္ပိတရဟိတံ။ **အသဏ္ဌိတ**န္တိ သင်္ကောစရဟိတံ။ ယေန ဟိ လောဘာဒိနာ အဗောဓိသတ္တာနံ စက္ခာဒိဒါနေ စိတ္တုတြာသသင်္ခါတံ ကမ္ပိတံ သင်္ကောစသင်္ခါတံ သဏ္ဌိတဉ္စ သိယာ, တေန ဝိနာတိ အတ္ထော။ **အကမ္ပီ**တိ အစလိ။ **သိနေရုဝနဝဋံသကာ**တိ သိနေရုမှိ ဥဋ္ဌိတနန္ဒနဝနဖာရုသကဝနမိဿကဝနစိတ္တလတာဝနာဒိကပ္ပကတရုဝနံ သိနေရုဝနံ။ အထ ဝါ သိနေရု စ ဇမ္ဗုဒီပါဒီသု ရမဏီယဝနဉ္စ သိနေရုဝနံ, တံ ဝနံ ဝဋံသကံ ဧတဿာတိ သိနေရုဝနဝဋံသကာ။

ဝေဠု ပထဝိကမ္ပနေ ဝတ္တမာနေ မစုရဂ္ဂီရဒေတေ ဂဇ္ဇန္တော ခဏိကဝသ္သံ ဝဿိ, ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆရိံသု, မဟာသမုဒ္ဒေါ ဥဗ္ဘိဇ္ဇိ, သက္ကော ဒေဝရာဇာ အပ္ဖောဋေသိ, မဟာဗြဟ္မာ သာဓုကာရမဒါသိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ ကောလာဟလံ အဟောသိ။ မဟာသတ္တော သောဠသဝဿကာလေယေဝ သဗ္ဗသိပ္ပာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ပာပုဏိ။ တဿ ပိတာ ရဇ္ဇံ အတုကာမော မာတရာ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ မဒ္ဒရာဇကုလတော မာတုလဓီတရံ မဒ္ဒိံ နာမ ရာဇကညံ အာနေတွာ သောဠသန္နံ ဣတ္ထိသဟဿာနံ ဇေဋ္ဌကံ အဂ္ဂမဟေသိံ ကတွာ မဟာသတ္တံ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိ။ မဟာသတ္တော ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေန္တော အနုဝဒ္ဓမာသံ အနံ ဩလောကေတုံ ဥပသင်္ကမတိ။ အပရဘာဂေ မဒ္ဒိဒေဝီ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တံ ကဉ္စနဇာလေန သမ္ပဋိစ္ဆိံသု, တေနဿ "ဇာလိကုမာရော"တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ တဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ သာ ဓီတရံ ဝိဇာယိ။ တံ ကဏှာဇိနေန သမ္ပဋိစ္ဆိံသု, တေနဿာ "ကဏှာဇိနာ"တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၁. "အနုဝဒ္ဓမာသေ ပန္နရသေ၊ ပုဏ္ဏမာသေ ဥပေါသထေ။
ပစ္စယံ နာဂမာရုယှ၊ အနံ အတုံ ဥပာဂမိ"န္တိ။

တတ္ထ **အနုဝဒ္ဓမာသေ** တိ အနုအဒ္ဓမာသေ, အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေတိ အတ္ထော။ **ပုဏ္ဏမာသေ** တိ ပုဏ္ဏမာသိယံ, မာသပရိပူရိယာ စန္ဒပရိပူရိယာ စ သမန္နာဂတေ ပန္နရသေ အနံ အတုံ ဥပာဂမိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတြာယံ ယောဇနာ – **ပစ္စယံ နာဂမာရုယှ** အဒ္ဓမာသေ အဒ္ဓမာသေ **အနံ အတုံ** အနုသာလံ **ဥပာဂမိံ,** ဧဝံ ဥပဂစ္ဆန္တော စ ယဒာ ကေသိံ ပန္နရသေ ပုဏ္ဏမာသိဥပေါသထေ အနံ အတုံ ဥပာဂမိံ, တဒါ **ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ ဗြာဟ္မဏာ ဥပဂဉ္ဆု** မန္တိ တတ္ထ **ပစ္စယံ နာဂ** န္တိ ပစ္စယနာမကံ မင်္ဂလဟတ္ထိံ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ဇာတဒိဝသေ ဧကာ အာကာသစာရိနီ ကရေဏုကာ အဘိမင်္ဂလသမ္မတံ သဗ္ဗသေတဟတ္ထိပေါတကံ အာနေတွာ မင်္ဂလဟတ္ထိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပက္ကာမိ။ တဿ မဟာသတ္တံ ပစ္စယံ ကတွာ လဒ္ဓတ္တာ "ပစ္စယော"တွေဝ နာမံ ကရိံသု။ တံ ပစ္စယနာမကံ ဩပဝယှံ ဟတ္ထိနာဂံ အာရုယှ အနံ အတုံ ဥပာဂမိန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၂. "ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ၊ ဗြာဟ္မဏာ ဥပဂဉ္ဆု မံ။
အယာစုံ မံ ဟတ္ထိနာဂံ၊ ဓညံ မင်္ဂလသမ္မတံ။

၈၃. "အဝုဋ္ဌိကော ဇနပဒေါ၊ ဒုဗ္ဘိက္ခော ဆာတကော မဟာ။
ဒဒါဟိ ပဝရံ နာဂံ၊ သဗ္ဗသေတံ ဂဇုတ္တမ"န္တိ။

တတ္ထ **"ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝိသယာ"** တိအာဒိကထာ ဟေဋ္ဌာ **ကုရုရာဇစရိတေပိ** (စရိယာ. ၁.၂၁-၂၂) အာဂတာ ဧဝ, တသ္မာ တာသံ အတ္ထော ကထာမဂ္ဂေ စ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဓ ပန မင်္ဂလဟတ္ထိနော သေတတ္တာ **"သဗ္ဗသေတံ ဂဇုတ္တမ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော –

၈၄. "ဒဒါမိ န ဝိကမ္ပာမိ၊ ယံ မံ ယာစန္တိ ဗြာဟ္မဏာ။
သန္တံ နပ္ပဋိဂူဟာမိ၊ ဒါနေ မေ ရမတေ မနော"တိ။ –

အတ္တနော အနာဘိရတိံ ပဝေဒေန္တော –

၈၅. "န မေ ယာစကမနုပ္ပတ္တေ၊ ပဋိက္ခေပေါ အနုစ္ဆဝေါ။
မာ မေ ဘိဇ္ဇိ သမာဒါနံ၊ ဒဿာမိ ဝိပုလံ ဂဇ"န္တိ။ (စရိယာ. ၁.၂၃) –

ပဋိဇာနိတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓတော ဩရုယှ အနလင်္ကတဋ္ဌာနံ ဩလောကနတ္ထံ အနုပရိယာယိတွာ အနလင်္ကတဋ္ဌာနံ အဒိသွာ ကုသုမမိဿဂန္ဓောဒကဘရိတံ သုဝဏ္ဏဘိင်္ဂါရံ ဂဟေတွာ "ဘောန္တော ဣတော ထေ"တိ အလင်္ကတရဇတအမသဒိသံ ဟတ္ထိသောဏ္ဍံ တေသံ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဥဒကံ ပာတေတွာ အလင်္ကတတရဏံ အဒါသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၆. "နာဂံ ဂဟေတွာ သောဏ္ဍာယ၊ ဘိင်္ဂါရေ ရတနာမယေ။

ဇလံ ဟတ္ထေ အာကိရိတ္ဝာ၊ ဗြာဟ္မဏာနံ အဒံ ဂဇ”န္တိ။ (စရိယာ. ၁.၂၄)။

တတ္ထ **သန္တံ** န္တိ ဝိဇ္ဇမာနံ ဒေယ္ယဓမ္မံ။ **နပ္ပဋိဂူဟာမိ** တိ န ပဋိစ္ဆာဒေမိ။ ယော ဟိ အတ္တနော သန္တကံ “မယှံ ဟမေဝ ဟောတူ”တိ စိန္တေတိ, ယာစိတော တ ပဋိက္ခိပတိ, သော ယာစကာနံ အဘိမုခေ ဋ္ဌိတမ္ပိ အတ္တတော ပဋိစ္ဆာ ဒေတိ နာမ။ မဟာသတ္တော ပန အတ္တနော သီသံ အာဒိံ ကတ္ဝာ အဇ္ဈတ္တိကအနံ အာတုကာမော, ကထံ ဗာဟိရံ ပဋိက္ခိ ပတိ, တသ္မာ အာဟ “သန္တံ နပ္ပဋိဂူဟာမီ”တိ။ တေနေတဟ “အနေ မေ ရမတေ မနော”တိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

တသ္သ ပန ဟတ္ထိနော စတူသု ဟဒေသု အလင်္ကာရာ စတ္တာရိ သတသဟဿာနိ အင်္ဂန္တိ, ဥဘောသု ပဿေသု အလင်္ကာရာ ဒွေ သတသဟဿာနိ, ဟေဋ္ဌာ ဥဒရေ ကမ္ဗလံ သတသဟဿံ, ပိဋ္ဌိယံ မုတ္တာဇာလံ မဏိဇာလံ ကဉ္စနဇာလန္တိ တီဏိ ဇာလာနိ တီဏိ သတသဟဿာနိ, ဥဘော ကဏ္ဏာလင်္ကာရာ ဒွေ သတသဟဿာနိ, ပိဋ္ဌိယံ အတ္ထတကမ္ဗလံ သတသဟဿံ, ကုမ္ဘာလင်္ကာရော သတသဟဿံ, တယော ဝဋံသကာ တီဏိ သတသဟဿာနိ, ကဏ္ဏစူဠာလင်္ကာရော သတသဟဿံ, ဒ္ဝိန္နံ ဒန္တာနံ အလင်္ကာရာ ဒွေ သတသဟဿာနိ, သောဏ္ဍာယ သောဝတ္ထိကာလင်္ကာရော သတသဟဿံ, နင်္ဂုဋ္ဌာလင်္ကာရော သတသဟဿံ, အာရောဟဏနိဿေဏိ သတသဟဿံ, ဘုဉ္ဇနကဋာဟံ သတသဟဿံ, ဌပေတ္ဝာ အနဂ္ဃဘဏ္ဍံ ဣဒံ တာဝ တွေကံ စတုဝီသတိ သတသဟဿာနိ အဂ္ဃတိ။ ဆတ္တပိဏ္ဍိယံ ပန မဏိ, စူဠာမဏိ, မုတ္တာဟာရေ မဏိ, အင်္ကုသေ မဏိ, ဟတ္ထိကဏ္ဌဝေဌနမုတ္တာဟာရေ မဏိ, ဟတ္ထိကုမ္ဘေ မဏီတိ ဣမာနိ ဆ အနဂ္ဃာနိ, ဟတ္ထီပိ အနဂ္ဃော ဧတေတိ ဟတ္ထိနာ သဒ္ဓိံ သတ္တ အနဂ္ဃာနိ, တာနိ သဗ္ဗာနိ ဗြာဟ္မဏာနံ အဒာသိ။ တထာ ဟတ္ထိနော ပရိစာရကာနိ ပဉ္စ ကုလသတာနိ ဟတ္ထိမေဏ္ဍဟတ္ထိ ဂောပကေဟိ သဒ္ဓိံ အဒာသိ။ သဟ အနေန ပနဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဘူမိကမ္ပာဒယော အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၇. “ပုနာပရံ ဒဒန္တဿ၊ သဗ္ဗသေတံ ဂဇုတ္တမံ။
တဒာပိ ပထဝီ ကမ္ပိ၊ သိနေရုဝနဝဋံသကာ”တိ။

ဇာတကေပိ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၆၇၃) ဝုတ္တံ –

“တဒာသိ ယံ ဘိံသနကံ၊ တဒာသိ လောမဟံသနံ။
ဟတ္ထိနာဂေ ပဒိန္နမှိ၊ မေဒနီ သမ္ပကမ္ပထာ”တိ။

၈၈. တဿ နာဂဿ အနေနာ တိ ဆဟိ အနဃေဟိ သဒ္ဓိံ စတုဝီသတိသတသဟဿဂ္ဃနိကအလင်္ကာရဘဏ္ဍ ဥသပိတဿ တဿ မင်္ဂလဟတ္ထိဿ ပရိစ္စာဂေန။ **သိဝယော**တိ သိဝိရာဇကုမာရာ စေဝ သိဝိရဋ္ဌဝါသိနော စ။ “သိဝယော”တိ စ ဒေသနာသီသမေတံ။ တတ္ထ ဟိ အမစ္စာ ဟရိသဇ္ဇာ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာ နေဂမဇာနပဒာ နာဂရာ သကလရဋ္ဌဝါသိနော စ သဉ္စယမဟာရာဇံ ဖုသ္သတိဒေဝိံ မဒ္ဒိဒေဝိဉ္စ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗေ ဧဝ။ **ကုဒ္ဓာ** တိ ဒေဝတာဝတ္တ နေန ဖောဓိသတ္တဿ ကုဒ္ဓါ။ **သမာဂတာ**တိ သန္နိပတိတာ။ တေ ကိရ ဗြာဟ္မဏာ ဟတ္ထိံ လဘိတ္ဝာ တံ အဘိရုဟိ တ္ဝာ မဟာဒ္ဝါရေန ပဝိသိတ္ဝာ နဂရမဇ္ဈေန ဟယိံသု။ မဟာဇနေန စ “အမ္ဘော ဗြာဟ္မဏာ, အမှာကံ ဟတ္ထိံ ကု တော အဘိရုဠှာ”တိ ဝုတ္တေ “ဝေဿန္တရမဟာရာဇေန နော ဟတ္ထီ ဒိန္နော, ကေ တုမှေဟ”တိ ဟတ္ထဝိကာရာ ဒီဟိ ဃဋ္ဋေန္တာ အဂမံသု။ အထ အမစ္စေ အာဒိံ ကတ္ဝာ မဟာဇနာ ရာဇဒ္ဝါရေ သန္နိပတိတ္ဝာ “ရညာ နာမ ဗြာဟ္မဏာနံ ဓနံ ဝါ ဓညံ ဝါ ခေတ္တံ ဝါ ဝတ္ထုံ ဝါ ဒာသိဒာသပရိစာရိကာ ဝါ အဒာတဗ္ဗာ သိယာ, ကထဥှိ နာမာယံ ဝေဿန္တရ မဟာရာဇာ ရာဇာရဟံ မင်္ဂလဟတ္ထိံ ဒဿတိ, န ဣဒာနိ ဧဝံ ရဇ္ဇံ ဝိနာသေတုံ ဒဿာမာ”တိ ဥဇ္ဈာယိတ္ဝာ သဉ္စယ မဟာရာဇဿ တမတ္ထံ အာရောစေတ္ဝာ တေန အနုနီယမာနာ အနနုယန္တာ အဂမံသု။ ကေဝလံ ပန –

“မာ နံ ဒဏ္ဍေန သတ္ထေန၊ န ဟိ သော ဗန္ဓနာရဟော။
ပဗ္ဗာဇေဟိ စ နံ ရဋ္ဌာ၊ ဝင်္ကေ ဝသတု ပဗ္ဗတေ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၆၈၇) –

ဝဒိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ပဗ္ဗာဇေသုံ သကာ ရဋ္ဌာ၊ ဝင်္ကံ ဂစ္ဆတု ပဗ္ဗတ’’န္တိ။

တတ္ထ **ပဗ္ဗာဇေသု** န္တိ ရဇ္ဇတော ဗဟိ တာသတ္တာယ ဥဿုက္ကမကံသု။ –

ရာဇာပိ ‘‘မဟာ ခော အယံ ပဋိပက္ခော, ဟန္ဒ မမ ပုတ္တော ကတိပာဟံ ရဇ္ဇတော ဗဟိ ဝသတူ’’တိ စိန္တေတွာ –

‘‘သော စေ သိဝီနံ ဆန္ဒော၊ ဆန္ဒံ နပ္ပနုဒာမသေ။
ကာမံ သော ဝသတု ရတ္တိံ၊ ကာမေ စ ပရိဘုဉ္ဇတု။

‘‘တတော ရတ္တျာ ဝိဝသာနေ၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ။
သမဂ္ဂါ သိဝယော ဟုတွာ၊ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇယန္တု န’’န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၆၈၈-၁၆၈၉) –

ဝတွာ ပုတ္တဿ သန္တိကေ ကတ္တာရံ ပေသေသိ ‘‘ကာမံ ပဝတ္တိံ မမ ပုတ္တဿ အာရောစေဟီ’’တိ။ သော တထာ အကာသိ။

မဟာသတ္တောပိ တံ သုတွာ –

‘‘ကိသ္မိံ မေ သိဝယော ကုဒ္ဓါ၊ နာဟံ ပဿာမိ ဒုက္ကဋံ။
တံ မေ ကတ္တေ ဝိယာစိက္ခ၊ ကသ္မာ ပဗ္ဗာဇယန္တိ မ’’န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၇၀၁) –

ကာရဏံ ပုစ္ဆိ။ တေန ‘‘တုမှာကံ ဟတ္ထိဒာနေနာ’’တိ ဝုတ္တေ သောမနဿပ္ပတ္တော ဟုတွာ –

‘‘ဟဒယံ စက္ခုမ္ပဟံ ဒဇ္ဇံ၊ ကိံ မေ ဗာဟိရကံ ဓနံ။
ဟိရညံ ဝါ သုဝဏ္ဏံ ဝါ၊ မုတ္တာ ဝေဠုရိယာ မဏိ။

‘‘ဒက္ခိဏံ ဝါပဟံ ဗာဟုံ၊ ဒိသွာ ယာစကမာဂတေ။
ဒဒေယျံ န ဝိကမ္ပေယျံ၊ ဒာနေ မေ ရမတေ မနော။

‘‘ကာမံ မံ သိဝယော သဗ္ဗေ၊ ပဗ္ဗာဇေန္တု ဟနန္တု ဝါ။
နေဝ ဒါနာ ဝိရမိဿံ၊ ကာမံ ဆိန္ဒန္တု သတ္တဓာ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၇၀၃-၁၇၀၅) –

ဝတွာ ‘‘နာဂရာ မေ ဧကဒိဝသံ အနုံ အတုံ ဩကာသံ ဒေန္တု, သွေဝ အနံ ဒတွာ တတိယဒိဝသေ ဂမိဿာမီ’’တိ ဝတွာ ကတ္တာရံ တေသံ သန္တိကေ ပေသေတွာ ‘‘အဟံ သွေဝ သတ္တသတကံ နာမ မဟာအနံ ဒဿာမိ , သတ္တဟတ္ထိသတာနိ သတ္တအဿသတာနိ သတ္တရထသတာနိ သတ္တကညာသတာနိ သတ္တဓေနုသတာနိ သတ္တဒါသသတာနိ သတ္တဒါသိသတာနိ ပဋိယာဒေဟိ, နာနပ္ပကာရဥ္စ အန္နပါနာဒိံ သဗ္ဗံ အတဗ္ဗယုတ္တကံ ဥပဋ္ဌပေဟီ’’တိ သဗ္ဗကမ္မိကံ အမစ္စံ အာဏာပေတွာ ဧကကောဝ မဒ္ဒိဒေဝိယာ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ‘‘ဘဒ္ဒေ မဒ္ဒိ, အနုကမ္မိကနိမိ နိဒဟမာနာ, သီလဝန္တေသု ဒဒေယျာသီ’’တိ တမ္ပိ အနေ နိယောဇေတွာ တဿာ အတ္တနော ဂမနကာရဏံ အာစိက္ခိတွာ ‘‘အဟံ ဝနံ ဝသနတ္ထာယ ဂမိဿာမိ, တွံ ကုလေ ဧဝ အနုကုလဏ္ဍိတာ ဝသာဟီ’’တိ အာဟ။ သာ ‘‘နာဟံ, မဟာရာဇ, တုမှေဟိ ဝိနာ ဧကဒိဝသမ္ပိ ဝသိဿာမီ’’တိ အာဟ။

ဒုတိယဒိဝသေ သတ္တသတကံ မဟာအနံ ပဝတ္တေသိ။ တဿ သတ္တသတကံ အနံ ဒေန္တဿေဝ သာယံ အဟောသိ။ အလင်္ကတရထေန မာတာပိတူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ‘‘အဟံ သွေဝ ဂမိဿာမီ’’တိ တေ အာပုစ္ဆိတွာ အကာမကာနံ တေသံ အဿုမုခါနံ ရောဒန္တာနံယေဝ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတော နိက္ခမိတွာ တံ ဒိဝသံ အတ္တနော နိဝေသနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ‘‘ဂမိဿာမီ’’တိ ဟာသာဒတော ဩတရိ။ မဒ္ဒိဒေဝီ သဿုသသုရေဟိ နာနာနယေဟိ ယာစိတွာ နိဝတ္တိယမာနာပိ တေသံ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ တေ ဝန္ဒိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ သေသိတ္ထိယော အပလောကေတွာ ဒွေ ပုတ္တေ အာဒာယ ဝေဿန္တရဿ ပဌမတရံ ဂန္တွာ ရထေ အဋ္ဌာသိ။

မဟာပုရိသော ရထံ အဘိရုဟိတွာ ရထေ ဌိတော မဟာဇနံ အာပုစ္ဆိတွာ ''အပ္ပမတ္တာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောထာ''တိ ဩဝါဒမဒါသိ ဒတွာ နဂရတော နိက္ခမိ။ ဖောဓိသတ္တဿ မာတာ ''ပုတ္တော မေ အနဝိတ္တကော အနံ ဒေတူ''တိ အာဘရဏေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တရတနပူရာနိ သကဋ္ဌာနိ ဥဘောသု ပဿေသု ပေသေသိ။ သောပိ အတ္တနော ကာယာရုဠ္ဟမေဝ အာဘရဏဘဏ္ဍံ သမ္ပတ္တယာစကာနံ အဋ္ဌာရသ တရေ ဒတွာ သေသံ သဗ္ဗမဒါသိ။ နဂရာ နိက္ခမိတွာဝ နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတုကာမော အဟောသိ။ အထဿ ပုညာနုဘာဝေန ရထပ္ပမာဏေ ဌာနေ မဟာပထဝီ ဘိဇ္ဇိတွာ ပရိဝတ္တိတွာ ရထံ နဂရာဘိမုခံ အကာသိ။ သော မာတာပိတူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေသိ။ တေန ကာရုညေန ပထဝိကမ္ပော အဟောသိ။ တေန ဝုတ္တံ **''တေသံ နိစ္ဆုဘမာနာန''** န္တိအာဒိ။

၈၉-၉၀. တတ္ထ **နိစ္ဆုဘမာနာန** န္တိ တေသု သိဝီသု နိက္ကမုန္တေသု, ပဗ္ဗာဇေန္တေသူတိ အတ္ထော။ တေသံ တ နိက္ခမန္တာနံ။ **မဟာအနံ ပဝတ္တေတု** န္တိ သတ္တသတကမဟာအနံ အတုံ။ **အာယာစိဿ** န္တိ ယာစိံ။ **သာဝယိတွာတိ** ဃောသာပေတွာ။ **ကဏ္ဏဘေရိ** န္တိ ယုဂလမဟာဘေရိံ။ **ဒဒာမဟ**န္တိ ဒဒါမိ အဟံ။

၉၁. အထေတ္ထာ တိ အထေဝံ အနေ ဒီယမာနေ တေသ္မိံ အနုဂ္ဂေ။ **တုမူလော**တိ ကောလာဟလီဘူတော။ **ဘေရဝေ**တိ ဘယာဝဟော။ မဟာသတ္တဉ္ဟိ ဌပေတွာ အညေသံ သော ဘယံ ဇနေတိ, တဿ ဘယဇနနာကာရံ ဒဿေတုံ။ **''အနေနိမ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ က္ကမံ ဝေဿန္တရမဟာရာဇာနံ အနေန ဟေတုနာ သိဝယော ရဋ္ဌတော နီဟရန္တိ ပဗ္ဗာဇေန္တိ, တထာပိ ပုန စ ဇေဝရူပံ အနံ ဒေတိ အယန္တိ။

၉၂-၉၄. က္ကအနိ တံ အနံ ဒဿေတုံ **''ဟတ္ထိ''** န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ဂဝန္တိ** ဓေနုံ။ **စတုဝာဟိံ ရထံ ဒတွာတိ** ဝဟန္တီတိ တဟိနော, အဿာ, စတုရော အာဇညသိန္ဓဝေ ရထဉ္စ ဗြာဟ္မဏာနံ ဒတွာတိ အတ္ထော။ မဟာသတ္တော ဟိ တထာ နဂရတော နိက္ခမန္တော သဟဇာတေ သဋ္ဌိသဟဿေ အမစ္စေ သေသဇနဉ္စ အဿုပုဏ္ဏမုခံ အနုဗန္ဓန္တံ နိဝတ္တေတွာ ရထံ ဟဇေန္တော မဒ္ဒိံ အာဟ – ''သစေ, ဘဒ္ဒေ, ပစ္ဆတော ယာစကာ အာဂစ္ဆန္တိ, ဥပဓာရေယျာသီ''တိ။ သာ ဩလောကေန္တီ နိသီဒိ။ အထဿ သတ္တသတကမဟာအနံ ဂမနကာလေ ကတာအနဉ္စ သမ္ပာပုဏိတုံ အသက္ကောန္တာ စတ္တာရော ဗြာဟ္မဏာ အာဂန္တွာ ''ဝေဿန္တရော ကုဟိ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အနံ ဒတွာ ရထေန ဂတော''တိ ဝုတ္တေ ''အဿေ ယာစိဿာမာ''တိ အနုဗန္ဓိံသု။ မဒ္ဒီ တေ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ''ယာစကာ, ဒေဝ''တိ အာရောစေသိ။ မဟာသတ္တော ရထံ ဌပေသိ။ တေ အာဂန္တွာ အဿေ ယာစိံသု။ မဟာသတ္တော အဿေ အဒါသိ။ တေ တေ ဂဟေတွာ ဂတာ။ အဿေသု ပန ဒိန္နေသု ရထဓုရံ အာကာသေယေဝ အဋ္ဌာသိ။ အထ စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ ရောဟိတမိဂဝဏ္ဏေနာဂန္တွာ ရထဓုရံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အဂမံသု။ မဟာသတ္တော တေသံ ဒေဝပုတ္တဘာဝံ ဉတွာ –

> ''ဣင္ဃ မဒ္ဒိ နိသာမေဟိ၊ စိတ္တရူပံဝ ဒိဿတိ။
> မိဂရောဟိစ္စဝဏ္ဏေန၊ ဒက္ခိဏဿာ ဝဟန္တိ မ''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၁၈၆၄) –

မဒ္ဒိယာ အာဟ။

တတ္ထ **စိတ္တရူပံဝ** တိ အစ္ဆရိယရူပံ ဝိယ။ **ဒက္ခိဏဿာ** တိ သုသိက္ခိတအဿာ ဝိယ **မံ ဝဟန္တိ** ။

အထ နံ ဇဝံ ဂစ္ဆန္တံ အပရော ဗြာဟ္မဏော အာဂန္တွာ ရထံ ယာစိ။ မဟာသတ္တော ပုတ္တဒါရံ ဩတာရေတွာ ရထံ အဒါသိ။ ရထေ ပန ဒိန္နေ ဒေဝပုတ္တာ အန္တရဓာယိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန သဗ္ဗေပိ ပတ္တိကာဝ အဟေသုံ။ အထ မဟာသတ္တော ''မဒ္ဒိ, တွံ ကဏှာဇိနံ ဂဏှာဟိ, အဟံ ဇာလိကုမာရံ ဂဏှာမီ''တိ ဥဘောပိ ဒွေ ဝ အရကေ အင်္ကေနာဒာယ အညမညံ ပိယသလ္လာပ ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တေ မနုဿေ ဝင်္ကပဗ္ဗတဿ မဂ္ဂံ ပုစ္ဆန္တာ သယမေဝ ဩနတေသု ဖလရုက္ခေသု ဖလာနိ အရကာနံ ဒဒန္တာ အတ္တကာမာဟိ ဒေဝတာဟိ မဂ္ဂဿ သင်္ခိပိတတ္တာ တဒဟေဝ စေတရဋ္ဌံ သမ္ပာပုဏိံသု။ တေန ဝုတ္တံ **''စတုဝာဟိံ ရထံ ဒတွာ''**တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဌတွာ စာတုမ္မဟာပထေ** တိ အတ္တနော ဂမနမဂ္ဂေန ပဿတော အာဂတေန တေန ဗြာဟ္မဏေန အာဂတမဂ္ဂေန စ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဂတဋ္ဌာနတ္တာ စတုက္ကသဏ္ဌာနေ စတုမဟာပထေ ဌတွာ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ရထံ

ဒတ္တာ။ **ကောကိယောတိ** အမစ္စသေဝကာဒိသဟာယာဘာဝေန ကေကော။ တေနေတဟ **“အဒုတိယော”**တိ။ **မဒ္ဒိဒေဝိ ကုဒမဗ္ဗုဝိ**တိ မဒ္ဒိဒေဝိ ကုဒ္ဒံ အဘာသိ။

၉၆-၉၉. ပဒုမံ ပုဏ္ဍရီကံတ တိ ပဒုမံ ဝိယ, ပုဏ္ဍရီကံ ဝိယ စ။ **ကဏှာဟာဇိနဂ္ဂဟီ** တိ ကဏှာဟာဇိနံ အဂ္ဂဟေသိ။ **အဘိဇာတာ**တိ ဇာတိသမ္ပန္နာ။ **ဝိသမံ သမန္တိ** ဝိသမံ သမဥ္စ ဘူမိပ္ပဒေသံ။ **ဧန္တိ** တိ အာဂစ္ဆန္တိ။ **အနုမဂ္ဂေ ပဋိပ္ပထေ** တိ အနုမဂ္ဂေ တ ပဋိပထေ တတိ **တ**-သဒ္ဒသ္သ လောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ကရုဏန္တိ** ဘာဝနပုံသကနိဒ္ဒေသော, ကရုဏာယိတတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဒုက္ခံ တေ ပဋိဝေဒေန္တိ** တိ ကုမေ ဇေ သုခုမာလာ ပဒသာ ဂစ္ဆန္တိ, ဒူရေဝ ကုတော ဝင္ကပဗ္ဗတောတိ တေ တအာ အမ္ဓေဟသု ကာရုညဝသေန အတ္တနာ ဒုက္ခံ ပဋိလဘန္တိ, တထာ အတ္တနော ဥပ္ပန္နဒုက္ခံ ပဋိဝေဒေန္တိ တတိ အတ္ထော။

၁၀၀-၁. ပဝနေတိ မဟာဝနေ။ **ဖလိနေ**တိ ဖလဝန္တေ။ **ဥဗ္ဗိဒ္ဓာ** တိ ဥဒ္ဓံ ဥဂ္ဂတာ ဥစ္စာ။ **ဥပဂစ္ဆန္တိ အရကေ** တိ ယထာ ဖလာနိ အရကာနံ ဟတ္ထုပ္ပဂယ္ဟကာနိ ဟောန္တိ, ဇေ ရုက္ခာ သယမေဝ သာခာဟိ ဩနမိတ္တတ အရကေ ဥပေန္တိ။

၁၀၂. အစ္ဆရိယ န္တိ အစ္ဆရာယောဂ္ဂံ, အစ္ဆရံ ပဟရိတုံ ယုတ္တံ။ အဘူတပုဗ္ဗံ ဘူတန္တိ **အဗ္ဘုတံ** ။ လောမာနံ ဟံသနသမတ္ထတာယ **လောမဟံသနံ။ သာဟုကာရ**န္တိ သာဓုကာရံ, အယမေဝ တ ဟဇ္ဇော။ ကုတ္တိရတနဘာဝေန သဗ္ဗဗေဟိ အင်္ဂေဟိ အဝယဝေဟိ သောဘတီတိ **သဗ္ဗင်္ဂသောဘနာ** ။

၁၀၃-၄. အစ္ဆေရံ ဝတာ တိ အစ္ဆရိယံ ဝတ။ **ဝေဿန္တရဿ တေဇေနော** တိ ဝေဿန္တရဿ ပုညာနုဘာဝေန။ **သင်္ခိပိံသု ပထံ ယက္ခာ** တိ ဒေဝတာ မဟာသတ္တဿ ပုညတေဇေန စောဒိတာ တံ မဂ္ဂံ ပရိက္ခယံ ဟပေသုံ, အပ္ပကံ အကံသု, တံ ပန အရကေသု ကရုဏာယ ကတံ ဝိယ ကတ္တတ ဝုတ္တံ **“အနုကမ္ပာယ အရကေ”** တိ။ ဇေတုတ္တရနဂရတော ဟိ သုဝဏ္ဏဂိရိတာလော နာမ ပဗ္ဗတော ပဉ္စ ယောဇနာနိ, တတော ကောန္တိမာရာ နာမ နဒီ ပဉ္စ ယောဇနာနိ, တတော မာရဉ္ဇနာဂိရိ နာမ ပဗ္ဗတော ပဉ္စ ယောဇနာနိ, တတော ဒဏ္ဍဗြာဟ္မဏကမော နာမ ပဉ္စ ယောဇနာနိ, တတော မာတုလနဂရံ ဒသ ယောဇနာနိ, ကုတိ တံ ရဋ္ဌံ ဇေတုတ္တရနဂရတော တိံသ ယောဇနာနိ ဟောတိ။ ဒေဝတာ ဗောဓိသတ္တဿ ပုညတေဇေန စောဒိတာ မဂ္ဂံ ပရိက္ခယံ ဟပေသုံ။ တံ သဗ္ဗံ ကောဟေနေဝ အတိက္ကမိံသု။ တေန ဝုတ္တံ **“နိက္ခန္တဒိဝသေနေဝ, စေတရဋ္ဌမုပာဂမု”**န္တိ။

ဇေ မဟာသတ္တော သာယန္ဟသမယံ စေတရဋ္ဌေ မာတုလနဂရံ ပတ္တတ တဿ နဂရဿ ဒွာရသမီပေ သာလာယံ နိသီဒိ။ အထဿ မဒ္ဒိဒေဝီ ဟဒေသု ရဇံ ပုဉ္ဆိတ္တတ ဟဒေ သမ္ဗာဟိတ္တတ “ဝေဿန္တရဿ အာဂတဘာဝံ ဇာနာပေဿာမိ”တိ သာလတော နိက္ခမိတ္တတ တဿ စက္ခုပထေ သာလဒွာရေ အဋ္ဌာသိ။ နဂရံ ပဝိသန္တိယော စ နိက္ခမန္တိယော စ ကုတ္တိယော တံ ဒိသွာတ ပရိတရေသုံ။ မဟာဇနော တဉ္စ ဝေဿန္တရဉ္စ ပုတ္တေ စဿ တထာ အာဂတေ ဒိသွာတ ရာဇူနံ အာစိက္ခိ။ သဋ္ဌိသဟဿာ ရာဇာနော ရောဒန္တာ ပရိဒေဝန္တာ တဿ သန္တိကံ အာဂန္တွာ မဂ္ဂပရိဿမံ ဝိနောဒေတ္တတ တထာ အာဂမနကာရဏံ ပုစ္ဆိံသု။

မဟာသတ္တော ဟတ္ထိအနံ အာဒိံ ကတ္တတ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ တံ သုတ္တတ တေ အတ္တနော ရဇ္ဇေန နိမန္တယိံသု။ မဟာပုရိသော “မယာ တုမှာကံ ရဇ္ဇံ ပဋိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတု, ရာဇာ ပန မံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေတိ, တသ္မာ ဝင်္ကပဗ္ဗတမေဝ ဂမိဿာမိ”တိ ဝတ္တတ တေဟိ နာနပ္ပကာရံ တတ္ထ တသံ ယာစိယမာနောပိ တံ အနလင်္ကရိတ္တတ တေဟိ ဂဟိတာရက္ခော တံ ရတ္တိံ သာလာယမေဝ ဝသိတ္တတ ပုနဒိဝသေ ဟတောဝ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတ္တတ တေဟိ ပရိဝုတော နိက္ခမိတ္တတ ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တ္တတ ဝနဒွတရေ ဌတ္တတ တေ နိဝတ္တေတ္တတ ပုရတော ပန္နရသယောဇနမဂ္ဂံ တေဟိ အာစိက္ခိတနိယာမေနေဝ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၀၅. “သဋ္ဌိရာဇသဟဿာနိ၊ တဒာ ဝသန္တိ မာတုလေ။
သဗ္ဗေ ပဉ္စလိကာ ဟုတ္တတ၊ ရောဒမာနာ ဥပာဂမုံ။

၁၀၆. “တတ္ထ ဝတ္တေတ္တတ သလ္လာပံ၊ စေတေဟိ စေတပုတ္တေဟိ။

တေ တတော နိက္ခမိတွာန၊ ဝင်္ကံ အဂမု ပဗ္ဗတ”န္တိ။

တတ္ထ **တတ္ထ ဝတ္တေတွာ သလ္လာပ**န္တိ တတ္ထ တေဟိ ရာဇူဟိ သမာဂမေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသမ္မောဒမာနာ ကထံ ပဝတ္တေတွာ။ **စေတပုတ္တေဟီ**တိ စေတရာဇပုတ္တေဟိ။ **တေ တတော နိက္ခမိတွာနာ**တိ တေ ရာဇာနော တတော ဝနဒွါရဋ္ဌာနေ နိဝတ္တေတွာ။ **ဝင်္ကံ အဂမု ပဗ္ဗတ**န္တိ အမှေ စတ္တာရော ဇနာ ဝင်္ကပဗ္ဗတံ ဥဒ္ဒိဿ အဂမမှာ။

အထ မဟာသတ္တော တေဟိ အာစိက္ခိတမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တော ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတံ ပတွာ တံ ဒိဝသံ တတ္ထ ဝသိတွာ တတော ဥတ္တရဒိသာဘိမုခော ဝေပုလ္လပဗ္ဗတပါဒေန ဂန္တွာ ကေတုမတီနဒီတီရေ နိသီဒိတွာ ဝနစရကေန ဒိန္နံ မဓုမံသံ ခါဒိတွာ တဿ သုဝဏ္ဏသူစိံ ဒတွာ နှာတွာ ပိဝိတွာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓဒရထော နဒိံ ဥတ္တရိတွာ သာနုပဗ္ဗတသိခရေ ဌိတဿ နိဂြောဓဿ မူလေ ထောကံ နိသီဒိတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တော နာဠိကပဗ္ဗတံ ပရိဟရန္တော မုစလိန္ဒသရံ ဂန္တွာ သရတီရေန ပုဗ္ဗုတ္တရကဏ္ဏံ ပတွာ ဧကပဒိကမဂ္ဂေနေဝ ဝနဃဋံ ပဝိသိတွာ တံ အတိက္ကမ္မ ဂိရိဝိဒုဂ္ဂါနံ နဒီပဘဝါနံ ပုရတော စတုရဿပေါက္ခရဏိံ ပါပုဏိ။

၁၀၇. တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော “မဟာသတ္တော ဟိမဝန္တံ ပဝိဋ္ဌော, ဝသနဋ္ဌာနံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ဝိဿကမ္မံ ပေသေသိ – “ဂစ္ဆ ဝင်္ကပဗ္ဗတကုစ္ဆိမှိ ရမဏီယေ ဌာနေ အဿမပဒံ မာပေဟီ”တိ။ သော တတ္ထ ဒွေ ပဏ္ဏသာလာယော ဒွေ စင်္ကမေ ဒွေ စ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ မာပေတွာ တေသု တေသု ဌာနေသု နာနာပုပ္ဖဝိစိတ္တေ ရုက္ခေ ဖလိတေ ရုက္ခေ ပုပ္ဖဂစ္ဆေ ကဒလိဝနာဒီနိ စ ဒဿေတွာ သဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခါရေ ပဋိယာဒေတွာ “ယေ ကေစိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ, တေ ဂဏှန္တူ”တိ အက္ခရာနိ လိခိတွာ အမနုဿေ စ ဘေရဝသဒ္ဒေ မိဂပက္ခိနော စ ပဋိက္ကမာပေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

မဟာသတ္တော ဧကပဒိကမဂ္ဂံ ဒိသွာ “ပဗ္ဗဇိတာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဘဝိဿတီ”တိ မဒ္ဒိဉ္စ ပုတ္တေ စ တတ္ထေဝ ဌပေတွာ အဿမပဒံ ပဝိသိတွာ အက္ခရာနိ ဩလောကေတွာ “သက္ကေန ဒိန္နောသ္မိ”တိ ပဏ္ဏသာလဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ပဝိဋ္ဌော ခဂ္ဂဉ္စ ဓနုဉ္စ အပနေတွာ သာဋကေ ဩမုဉ္စိတွာ ဣသိဝေသံ ဂဟေတွာ ကတ္တရဒဏ္ဍံ အာဒါယ နိက္ခမိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသဒိသေန ဥပသမေန အာရကာနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ မဒ္ဒီဒေဝီပိ မဟာသတ္တံ ဒိသွာ ပါဒေသု ပတိတွာ ရောဒိတွာ တေနေဝ သဒ္ဓိံ အဿမံ ပဝိသိတွာ အတ္တနော ပဏ္ဏသာလံ ဂန္တွာ ဣသိဝေသံ ဂဏှိ။ ပစ္ဆာ ပုတ္တေပိ တာပသကုမာရကေ ကရိံသု။ ဗောဓိသတ္တော မဒ္ဒိံ ဝရံ ယာစိ “မယံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ပဗ္ဗဇိတာ နာမ, ဣတ္ထီ စ နာမ ဗြဟ္မစရိယဿ မလံ, မာ ဒါနိ အကာလေ မမ သန္တိကံ အာဂစ္ဆာ”တိ။ သာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မဟာသတ္တမ္ပိ ဝရံ ယာစိ “ဒေဝ, တုမှေ ပုတ္တေ ဂဟေတွာ ဣဓေဝ ဟောထ, အဟံ ဖလာဖလံ အာဟရိဿာမီ”တိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ အရညတော ဖလာဖလာနိ အာဟရိတွာ တယော ဇနေ ပဋိဇဂ္ဂိ။ ဣတိ စတ္တာရော ခတ္တိယာ ဝင်္ကပဗ္ဗတကုစ္ဆိယံ သတ္တမာသမတ္တံ ဝသိံသု။ တေန ဝုတ္တံ **“အာမန္တယိတွာ ဒေဝိန္ဒော, ဝိဿကမ္မံ မဟိဒ္ဓိက”**န္တိ အာဒိ။

တတ္ထ **အာမန္တယိတွာ**တိ ပက္ကောသာပေတွာ။ **မဟိဒ္ဓိက**န္တိ မဟတိယာ ဒေဝိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတံ။ **အဿမံ သုကတ**န္တိ အဿမပဒံ သုကတံ ကတွာ။ **ရမ္မံ** ဝေဿန္တရဿ ဝသနာနုစ္ဆဝိကံ **ပဏ္ဏသာလံ။ သုမာပယာ**တိ သုဋ္ဌု မာပယ။ အာဏာပေသီတိ ဝစနသေသော။ **သုမာပယီ**တိ သမ္မာ မာပေသိ။

၁၁၁. အသုညောတိ ယထာ သော အဿမော အသုညော ဟောတိ, ဧဝံ တဿ အသုညဘာဝကရဏေန အသုညော ဟောမိ။ “အသုညေ”တိ ဝါ ပါဌော, မမ ဝသနေနေဝ အသုညေ အဿမေ အရကေ အနုရက္ခန္တော ဝသာမိ တတ္ထ တိဋ္ဌာမိ။ ဗောဓိသတ္တဿ မေတ္တာနုဘာဝေန သမန္တာ တိယောဇနေ သဗ္ဗေ တိရစ္ဆာနာပိ မေတ္တံ ပဋိလဘိံသု။

ဧဝံ တေသု တတ္ထ ဝသန္တေသု ကလိင်္ဂရဋ္ဌဝါသီ **ဇူဇကော** နာမ ဗြာဟ္မဏော **အမိတ္တတာပနာယ** နာမ ဘရိယာယ “နာဟံ တေ နိစ္စံ ဓညကောဋ္ဋနဥဒကာဟရဏယာဂုဘတ္တပစနာဒီနိ ကာတုံ သက္ကောမိ, ပရိစာရကံ မေ ဒါသံ ဝါ ဒါသိံ ဝါ အာနေဟီ”တိ ဝုတ္တေ “ကုတောဟံ တေ ဘောတိ ဒုဂ္ဂတော ဒါသံ ဝါ ဒါသိံ ဝါ လဘိဿာမီ”တိ ဝတွာ တာယ “ဧသ ဝေဿန္တရော ရာဇာ ဝင်္ကပဗ္ဗတေ ဝသတိ။ တဿ ပုတ္တေ မယှံ ပရိစာရကေ ယာစိတွာ အာနေ

ဟိ''တိ ဝုတ္တေ ကိလေသဝသေန တဿာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ တဿာ ဝစနံ အတိက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော ဟထေယျံ ပဋိယာဒါပေတွာ အနုက္ကမေန ဇေတုတ္တရနဂရံ ပတွာ ''ကုဟိံ ဝေဿန္တရမဟာရာဇာ''တိ ပုစ္ဆိ။

မဟာဇနော ''ဣမေသံ ယာစကာနံ အတိဒါနေန အမှာကံ ရာဇာ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇိတော, ဧဝံ အမှာကံ ရာဇာနံ နာသေတွာ ပုနပိ ဣဓေဝ အာဂစ္ဆတီ''တိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒိဟတ္ထော ဥပက္ကောသန္တော ဗြာဟ္မဏံ အနုဗန္ဓိ။ သော ဒေဝတာဝိဂ္ဂဟိတော ဟုတွာ တတော နိက္ခမိတွာ ဝင်္ကပဗ္ဗတဂါမိမဂ္ဂံ အဘိရုဠှော အနုက္ကမေန ဝနဒွါရံ ပတွာ မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂါဟေတွာ မဂ္ဂမူဠှော ဟုတွာ ဝိစရန္တော စေတိယ ရာဇူဟိ စောဒိတသုတ္တဿ အာရက္ခဏတ္ထာယ ဌပိတေန စေတပုတ္တေန သမာဂစ္ဆိ။ တေန ''ကဟံ, ဘော ဗြာဟ္မဏ, ဂစ္ဆသီ''တိ ပုဋ္ဌော ''ဝေဿန္တရမဟာရာဇဿ သန္တိက''န္တိ ဝုတ္တေ ''အဒ္ဓာ အယံ ဗြာဟ္မဏော တဿ ပုတ္တေ ဝါ ဒေဝိံ ဝါ ယာစိတုံ ဂစ္ဆတီ''တိ စိန္တေတွာ ''မာ ခေါ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, တတ္ထ ဂစ္ဆိ, သစေ ဂစ္ဆသိ, ဧတ္ထေဝ တေ သီသံ ဆိန္ဒိတွာ မယှံ သုနခါနံ ဃာသံ ကရိဿာမီ''တိ တေန သန္တဇ္ဇိတော မရဏဘယဘီတော ''အဟမဿ ပိတရာ ပေသိတော ဒူတော, 'တံ အာနေဿာမီ'တိ အာဂတော''တိ မုသာဝါဒံ အဘာသိ။ တံ သုတွာ စေတပုတ္တော တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ဗြာဟ္မဏဿ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ဝင်္ကပဗ္ဗတဂါမိမဂ္ဂံ အာစိက္ခိ။ သော တတော ပရံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ အစ္စုတေန နာမ တာပသေန သဒ္ဓိံ သမာဂန္တွာ တမ္ပိ မဂ္ဂံ ပုစ္ဆိတွာ တေနာပိ မဂ္ဂေ အာစိက္ခိတေ တေန အာစိက္ခိတသညာယ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တော အနုက္ကမေန ဗောဓိသတ္တဿ အဿမပဒဋ္ဌာနသမီပံ ဂန္တွာ မဒ္ဒိဒေဝိယာ ဖလာဖလတ္ထံ ဂတကာလေ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥဘော ဒါရကေ ယာစိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၂. ''ပဝနေ ဝသမာနဿ၊ အဒ္ဓိကော မံ ဥပာဂမိ။
အယာစိ ပုတ္တကေ မယှံ၊ ဇာလိံ ကဏှာဇိနံ စုဘော''တိ။

ဧဝံ ဗြာဟ္မဏေန ဒါရကေသု ယာစိတေသု မဟာသတ္တော ''စိရဿံ ဝတ မေ ယာစကော အဓိဂတော, အဇ္ဇာဟံ အနဝသေသတော ဒါနပါရမိံ ပူရေဿာမီ''တိ အဓိပ္ပာယေန သောမနဿဇာတော ပသာရိတဟတ္ထေ သဟဿတ္ထဝိကံ ဌပေန္တော ဝိယ ဗြာဟ္မဏဿ စိတ္တံ ပရိတောသေန္တော သကလမ္ပိ တံ ပဗ္ဗတကုစ္ဆိံ ဥန္နာဒေန္တော ''ဒဒါမိ တဝ မယှံ ပုတ္တကေ, အပိ စ မဒ္ဒိဒေဝီ ပန ပါတောဝ ဖလာဖလတ္ထာယ ဝနံ ဂန္တွာ သာယံ အာဂမိဿတိ, တာယ အာဂတာယ တေ ပုတ္တကေ ဒဿေတွာ တွဉ္စ မူလဖလာဖလံ ခါဒိတွာ ဧကရတ္တိံ ဝသိတွာ ဝိဂတပရိဿမော ပါတောဝ ဂမိဿသီ''တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော ''ကာမဉ္စေသ ဥဠာရဇ္ဈာသယတာယ ပုတ္တကေ ဒဒါတိ, မာတာ ပန ဝစ္ဆဂိဒ္ဓါ အာဂန္တွာ ဒါနဿ အန္တရာယမ္ပိ ကရေယျ, ယံနူနာဟံ ဣမံ နိပ္ပီဠေတွာ ဒါရကေ ဂဟေတွာ အဇ္ဇေဝ ဂစ္ဆေယျ''န္တိ စိန္တေတွာ ''ပုတ္တာ စေ တေ မယှံ ဒိန္နာ, ကိံ အညံ မာတရံ ဒဿေတွာ ပေသိတေဟိ, ဒါရကေ ဂဟေတွာ အဇ္ဇေဝ ဂမိဿာမီ''တိ အာဟ။ ''သစေ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, ရာဇပုတ္တိံ မာတရံ ဒဋ္ဌုံ န ဣစ္ဆသိ, ဣမေ ဒါရကေ ဂဟေတွာ ဇေတုတ္တရနဂရံ ဂစ္ဆ, တတ္ထ သဉ္စယမဟာရာဇာ ဒါရကေ ဂဟေတွာ မဟန္တံ တေ ဓနံ ဒဿတိ, တေန အဒါသဒါသိယော ဂဏှိဿသိ, သုခဉ္စ ဇီဝိဿသိ, အညထာ ဣမေ သုခုမာလာ ရာဇဒါရကာ, ကိံ တေ ဝေယျာဝစ္စံ ကရိဿန္တီ''တိ အာဟ။

ဗြာဟ္မဏော ''ဧဝမ္ပိ မယာ န သက္ကာ ကာတုံ, ရာဇဒဏ္ဍတော ဘာယာမိ, မယှမေဝ ကမံ နေဿာမီ''တိ အာဟ။ ဣမံ တေသံ ကထာသလ္လာပံ သုတွာ ဒါရကာ ''ပိတာ နော ခေါ အမှေဟ ဗြာဟ္မဏဿ ဒါတုကာမော''တိ ပက္ကမိတွာ ပောက္ခရဏိံ ဂန္တွာ ပဒုမိနိဂစ္ဆေ နိလီယိံသု။ ဗြာဟ္မဏော တေ အဒိသွာဝ ''တွံ 'ဒါရကေ ဒဒါမီ'တိ ဝတွာ တေ အပက္ကမာပေသိ, ဧသော တေ သာဓုဘာဝေါ''တိ အာဟ။ အထ မဟာသတ္တော သဟသာဝ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဒါရကေ ဂဝေသန္တော ပဒုမိနိဂစ္ဆေ နိလီနေ ဒိသွာ ''ဧထ, တာတာ, မာ မယှံ ဒါနပါရမိယာ အန္တရာယံ အကတ္ထ, မမ အဇ္ဈာသယံ မတ္ထကံ ပါပေထ, အယဉ္စ ဗြာဟ္မဏော တုမှေ ဂဟေတွာ တုမှာကံ အယျကဿ သဉ္စယမဟာရာဇဿ သန္တိကံ ဂမိဿတိ, တာတ ဇာလိ, တွံ ဘုဇိဿော ဟောတုကာမော ဗြာဟ္မဏဿ နိက္ခသဟဿံ ဒတွာ ဘုဇိဿော ဘဝေယျာသိ, ကဏှာဇိနေ တွံ ဒါသသတံ ဒါသိသတံ ဟတ္ထိသတံ အဿသတံ ဥသဘသတံ နိက္ခသတန္တိ သဗ္ဗသတံ ဒတွာ ဘုဇိဿာ ဘဝေယျာသီ''တိ ကုမာရေ အဂ္ဃာပေတွာ သမဿာသေတွာ ဂဟေတွာ အဿမပဒံ ဂန္တွာ ကမဏ္ဍလုနာ ဥဒကံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပစ္စယံ ကတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ပါတေတွာ အတိဝိယ ပီတိသောမနဿဇာတော ဟုတွာ ပထဝိံ ဥန္နာဒေန္တော ပိယပုတ္တဒါနံ အဒါသိ။ ဣဓာပိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ ပထဝိကမ္ပာဒယော အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၃. ''ယာစကံ ဥပဂတံ ဒိသွာ၊ ဟာသော မေ ဥပပဇ္ဇထ။
ဥဘော ပုတ္တေ ဂဟေတွာန၊ အအာသိ ဗြာဟ္မဏော တဒါ။
၁၁၄. ''သကေ ပုတ္တေ စဇန္တဿ၊ ဇူဇကေ ဗြာဟ္မဏေ ယဒါ။
တဒါပိ ပထဝီ ကမ္ပိ၊ သိနေရုဝနဝဋံသကာ''တိ။

အထ ဗြာဟ္မဏော အရညေ အဂန္တုကာမေ လတာယ ဟတ္ထေသု ဗန္ဓိတွာ အာကမိ။ တေသံ ဗန္ဓဋ္ဌာနေ ဆဝိံ ဆိန္ဒိတွာ လောဟိတံ ပဂ္ဃရိ။ သော လတာဒဏ္ဍေန ပဟာရန္တော အာကမိ။ တေ ပိတရံ ဩလောကေတွာ။

''အမ္မာ စ တာတ နိက္ခန္တာ၊ တွဉ္စ နော တာတ ဒဿသိ။
မာ နော တွံ တာတ အဒဒါ၊ ယာဝ အမ္မာပိ ဧတု နော။
တဒါယံ ဗြာဟ္မဏော ကာမံ၊ ဝိက္ကိဏာတု ဟနာတု ဝါ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၁၂၆) –

ဝတွာ ပုနပိ အယံ ဝေရူပေ ဃောရဒဿနော ကုရူရကမ္မန္တော –

''မနုဿော ဥဒါဟု ယက္ခော၊ မံသလောဟိတဘောဇနော။
ဂါမာ အရညမာဂမ္မ၊ ဓနံ တံ တာတ ယာစတိ။
နီယမာနေ ပိသာစေန၊ ကိံ နု တာတ ဥဒိက္ခသီ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၁၃၀-၂၁၃၁) –

အာဒီနိ ဝဒန္တာ ပရိဒေဝိံသု။ တတ္ထ **ဓနန္တိ** ပုတ္တဓနံ။

ဇူဇကော အရညေ တထာ ပရိဒေဝန္တေယေဝ ပောထေန္တော ဂဟေတွာ ပက္ကာမိ။ မဟာသတ္တဿ အရကာနံ ကရုဏံ ပရိဒေဝိတေန တဿ စ ဗြာဟ္မဏဿ အကာရုညဘာဝေန ဗလဝသောကော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဝိပ္ပဋိသာရော စ ဥဒပါဒိ။ သော တင်္ခဏညေဝ ဗောဓိသတ္တာနံ ပဝေဏိံ အနုဿရိ။ ''သဗ္ဗေဝ ဟိ ဗောဓိသတ္တာ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇိတွာ ဗုဒ္ဓါ ဘဝိဿန္တိ, အဟမ္ပိ တေသံ အဗ္ဘန္တရော, ပုတ္တဒါနဉ္စ မဟာပရိစ္စာကနံ အညတရံ, တသ္မာ ဝေဿန္တရ အနံ ဒတွာ ပစ္ဆာနုတာပေ န တေ အနုစ္ဆဝိကော''တိ အတ္တာနံ ပရိဘာသေတွာ ''ဒိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ မမ တေ န ကိဉ္စိ ဟောန္တီ''တိ အတ္တာနံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဒဠှသမာဒာနံ အဓိဋ္ဌာယ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ ပာသာ ဏဖလကေ ကဉ္စနပဋိမာ ဝိယ နိသီဒိ။

အထ မဒ္ဒိဒေဝီ အရညတော ဖလာဖလံ ဂဟေတွာ နိဝတ္တန္တီ ''မာ မဟာသတ္တဿ အနန္တရာယော ဟော တူ''တိ တဒ္ဓမိဂရူပေရာဟိ ဒေဝတာဟိ ဥပရုဒ္ဓမဂ္ဂါ တေသု အပဂတေသု စိရေန အဿမံ ပတွာ ''အဇ္ဇ မေ ဒုဿုပိနံ ဒိဋ္ဌံ, ဒုန္နိမိတ္တာနိ စ ဥပ္ပန္နာနိ, ကိံ နု ခော ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေန္တီ အဿမံ ပဝိသိတွာ ပုတ္တကေ အပဿန္တီ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ဒေဝ, န ခော အမှာကံ ပုတ္တကေ ပဿာမိ, ကုဟိံ တေ ဂတာ''တိ အာဟ။ သော တုဏှီ အဟောသိ။ သာ ပုတ္တကေ ဥပဓာရေန္တီ တဟိံ တဟိံ ဥပဓာဝိတွာ ဂဝေသန္တီ အဒိသွာ ပုနပိ ဂန္တွာ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ကက္ခဠကထာယ နံ ပုတ္တသောကံ ဇဟာပေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ –

''နူန မဒ္ဒီ ဝရာရောဟာ၊ ရာဇပုတ္တီ ယသဿိနီ။
ပါတော ဂတာသိ ဥဉ္ဆာယ၊ ကိမိဒံ သာယမာဂတာ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၃၅) –

ဝတွာ တာယ စိရာယနကာရဏေ ကထိတေ ပုနပိ အရညေ သန္ဓာယ န ကိဉ္စိ အာဟ။ သာ ပုတ္တသောကေန တေ ဥပဓာ ရေန္တီ ပုနပိ တတတဝေဂေန ဝနာနိ ဝိစရိ။ တာယ ဧကရတ္တိယံ ဝိစရိတဋ္ဌာနံ ပရိဂ္ဂဏှန္တံ ပန္နရသယောဇနမတ္တံ အဟောသိ။ အထ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ မဟာသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဌိတာ အရကာနံ အဒဿနေန ဗလဝ သောကာဘိဘူတာ တဿ ပါဒမူလေ ဆိန္နကဒလီ ဝိယ ဘူမိယံ ဝိသညီ ဟုတွာ ပတိ။ သော ''မတာ''တိ သညာယ ကမ္ပမာနော ဥပ္ပန္နဗလဝသောကောပိ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ''ဇာနိဿာမိ တာဝ ဇီဝတိ, န ဇီဝတီ''တိ သတ္တမာသေ ကာယ သံသဂ္ဂံ အနာပန္နပုဗ္ဗောပိ အညဿ အဘာဝေန တဿာ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ဦရူသု ဌပေတွာ ဥဒကေန ပရိပ္ဖောသိ တွာ ဥရဉ္စ မုခဉ္စ ဟဒယဉ္စ ပရိမဇ္ဇိ။ မဒ္ဒိပိ ခော ထောကံ ဝီတိနာမေတွာ သတိံ ပဋိလဘိတွာ ဟိရောတ္တပ္ပံ ပစ္စုပဋ္ဌ ပေတွာ ''ဒေဝ, အရကာ တေ ကုဟိံ ဂတာ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ – ''ဒေဝိ, ဧကဿ မေ ဗြာဟ္မဏဿ မံ ယာစိတွာ

တ အာဂတဿ အသတ္တာယ ဒိန္နာ’’တိ ဝတွာ တာယ ‘‘ကသ္မာ, ဒေဝ, ပုတ္တေ ဗြာဟ္မဏဿ ဒတွာ မမ သဗ္ဗရတ္တိံ ပရိဒေဝိတွာ ဝိစရန္တိယာ နာစိက္ခီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ပဌမမေဝ ဝုတ္တေ တဝ စိတ္တဒုက္ခံ ဗဟု ဘဝိဿတိ, ဣဒါနိ ပန သရီရဒုက္ခေန တနုကံ ဘဝိဿတီ’’တိ ဝတွာ –

‘‘မံ ပဿ မဒ္ဒိ မာ ပုတ္တေ, မာ ဗာဠှံ ပရိဒေဝသိ။
လစ္ဆာမ ပုတ္တေ ဇီဝန္တာ, အရောဂါ စ ဘဝါမသေ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၆၀) –

သော သမဿာသေတွာ ပုန –

‘‘ပုတ္တေ ပသုဉ္စ ဓညဉ္စ, ယဉ္စ အညံ ဃရေ ဓနံ။
ဒဇ္ဇာ သပ္ပုရိသော ဒါနံ, ဒိသွာ ယာစကမာဂတံ။
အနုမောဒါဟိ မေ မဒ္ဒိ, ပုတ္တကေ ဒါနမုတ္တမ’’န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၆၁) –

ဝတွာ အတ္တနော ပုတ္တဒါနံ တံ အနုမောဒာပေသိ။

သာပိ –

‘‘အနုမောဒါမိ တေ ဒေဝ, ပုတ္တကေ ဒါနမုတ္တမံ။
ဒတွာ စိတ္တံ ပသာဒေဟိ, ဘိယျော ဒါနံ ဒဒေါ ဘဝ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၆၂) –

ဝတွာ အနုမောဒိ။

ဧဝံ တေသု အညမညံ သမ္မောဒနီယံ ကထံ ကထေန္တေသု သက္ကော စိန္တေသိ – ‘‘မဟာပုရိသော ဟိယျော ဇူဇကဿ ပထဝိံ ဥန္နာဒေတွာ ဒါရကေ အဒါသိ။ ဣဒါနိ နံ ကောစိ ဟီနပုရိသော ဥပသင်္ကမိတွာ မဒ္ဒိဒေဝိံ ယာစိတွာ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆေယျ, တတော ရာဇာ နိပ္ပစ္စယော ဘဝေယျ, ဟန္ဒာဟံ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန နံ ဥပသင်္ကမိတွာ မဒ္ဒိံ ယာစိတွာ ပါရမိကူဋံ ဂါဟာပေတွာ ကဿစိ အဝိဿဇ္ဇိယံ ကတွာ ပုန နံ တဿေဝ ဒတွာ အာဂမိဿာမီ’’တိ။ သော သူရိယုဂ္ဂမနဝေလာယံ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တံ ဒိသွာ မဟာပုရိသော ‘‘အတိထိ နော အာဂတော’’တိ ပီတိသောမနဿဇာတော တေန သဒ္ဓိံ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ‘‘ဗြာဟ္မဏ, ကေနတ္ထေန ဣဓာဂတောသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ သက္ကော မဒ္ဒိဒေဝိံ ယာစိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၅. ‘‘ပုနဒေဝ သက္ကော ဩရုယှ, ဟုတွာ ဗြာဟ္မဏသန္နိဘော။
အယာစိ မံ မဒ္ဒိဒေဝိံ, သီလဝန္တိံ ပတိဗ္ဗတ’’န္တိ။

တတ္ထ **ပုနဒေဝါ**တိ အရညေ ဒိန္နဒိဝသတော ပစ္ဆာ ဧဝ။ တဒနန္တရမေဝါတိ အတ္ထော။ **ဩရုယှာ**တိ ဒေဝလောကတော ဩတရိတွာ။ **ဗြာဟ္မဏသန္နိဘော**တိ ဗြာဟ္မဏသမာနဝဏ္ဏော။

အထ မဟာသတ္တော ‘‘ဟိယျော မေ ဒွေဝပိ အရညေ ဗြာဟ္မဏဿ ဒိန္နာ, အဟမ္ပိ အရညေ ဧကကောဝ, ကထံ တေ မဒ္ဒိံ သီလဝန္တိံ ပတိဗ္ဗတံ ဒဿာမီ’’တိ အဝတွာဝ ပသာရိတဟတ္ထေ အနဂ္ဃရတနံ ဌပေန္တော ဝိယ အသဇ္ဇိတွာ အဗဇ္ဈိတွာ အနောလီနမာနသော ‘‘အဇ္ဇ မေ ဒါနပါရမီ မတ္ထကံ ပာပုဏိဿတီ’’တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဂိရိံ ဥန္နာဒေန္တော ဝိယ –

‘‘ဒဒါမိ န ဝိကမ္ပာမိ, ယံ မံ ယာစသိ ဗြာဟ္မဏ။
သန္တံ နပ္ပဋိဂူဟာမိ, ဒါနေ မေ ရမတီ မနော’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၇၈) –

ဝတွာ သီဃမေဝ ကမဏ္ဍလုနာ ဥဒကံ အာဟရိတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ဟတ္ထေ ဥဒကံ ဟာတေတွာ ဘရိယမဒါသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၆. ''မဒ္ဒိံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာန၊ ဥဒကဥ္စလိ ပူရိယ။
ပသန္နမနသင်္ကပ္ပေါ၊ တဿ မဒ္ဒိံ အဒါသဟ''န္တိ။

တတ္ထ **ဥဒကဥ္စလိ** တိ ဥဒကံ အဥ္စလိံ, ''ဥဒက''န္တိ စ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, ဥဒကေန တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဥ္စလိံ ပသာရိတဟတ္ထတလံ ပူရေတွာတိ အတ္ထော။ **ပသန္နမနသင်္ကပ္ပေါ** တိ ''အဒ္ဓာ ဣမိနာ ပရိစ္စာဂေန အနဟရမိံ မတ္ထကံ ပာပေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အဓိဂမိဿာမီ''တိ ဥပန္နသဒ္ဓါပသာဒေန ပသန္နစိတ္တသင်္ကပ္ပေါ။ တင်္ခဏညေဝ ပေဟဒ္ဓာ ဝုတ္တပ္ပကာရာနိ သဗ္ဗဟမ္မိုဟာရိယာနိ ဟုတုရဟေသုံ။ ''ဣဒါနိဿ န ဒူရေ သမ္မာသမ္ဗောဓိ''တိ ဒေဝဂဏာ ဗြဟ္မဂဏာ အတိဝိယ ပီတိသောမနဿဇာတာ အဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၇. ''မဒ္ဒိယာ ဒီယမာနာယ၊ ဂဂနေ ဒေဝ ပမောဒိတာ။
တဒါပိ ပထဝီ ကမ္ပိ၊ သိနေရုဝနဝဋံသကာ''တိ။

တဒော ပန ဒီယမာနာယ မဒ္ဒိယာ ဒေဝိယာ ရုက္ခံ တ ဒုမ္မုခံ တ ဘာကုဋိမတ္တံ တ နာဟောသိ, ဧဝံ စဿာ အဟောသိ ''ယံ ဒေတေ ဣစ္ဆတိ, တံ ကရောတူ''တိ။

''ကောမာရီ ယဿာဟံ ဘရိယာ၊ သာမိကော မမ ဣဿရော။
ယဿိစ္ဆေ တဿ မံ ဒဇ္ဇာ၊ ဝိက္ကိဏေယျ ဟနေယျ တ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၈၂) –

အာဟ။

မဟာပုရိသောပိ ''အမ္ဘော, ဗြာဟ္မဏ, မဒ္ဒိတော မေ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ပိယတရံ, ဣဒံ မေ အနံ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတူ''တိ ဝတွာ အဒါသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၈. ''ဇာလိံ ကဏှာဇိနံ ဓီတံ၊ မဒ္ဒိဒေဝိံ ပတိဗ္ဗတံ။
စဇမာနော န စိန္တေသိံ၊ ဗောဓိယာယေဝ ကာရဏာ။

၁၁၉. န မေ ဒေဿာ ဥဘော ပုတ္တာ၊ မဒ္ဒိဒေဝီ န ဒေဿိယာ။
သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ၊ တသ္မာ ပိယေ အဒါသဟ''န္တိ။

တတ္ထ **စဇမာနော န စိန္တေသိ** န္တိ ပရိစ္စဇန္တော သန္တာပဝသေန န စိန္တေသိံ, ဝိဿဋ္ဌော ဟုတွာ ပရိစ္စဇိန္တိ အတ္ထော။

ဇ္တောဟ – ကသ္မာ ပနာယံ မဟာပုရိသော အတ္တနော ပုတ္တဒါရေ ဇာတိသမ္ပန္နေ ခတ္တိယေ ပရဿ အသဿာ ဝေန ပရိစ္စဇိ, န ဟိ ယေသံ ကေသဥ္စိပိ ဘုဇိဿာနံ အဘုဇိဿဘာဝကရဏံ သာဓုဓမ္မောတိ? ဝုစ္စတေ – အနုဓမ္မဘာဝ တော။ အယဥှိ ဗုဒ္ဓကာရကေ ဓမ္မေ အနုဂတဓမ္မတာ, ယဒိဒံ သဗ္ဗဿ အတ္တနိယဿ မမန္တိ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုနော အန ဝသေသပရိစ္စာဂေ, န ဟိ ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂာဟကဝိကပ္ပရဟိတံ အနဟရမိံ ပရိပူရေတုံ ဥဿုက္ကမာပန္နာနံ ဗောဓိသ တ္တာနံ မမန္တိ ပရိဂ္ဂဟိတဝတ္ထုံ ယာစန္တဿ ယာစကဿ န ပရိစ္စဇိတုံ ယုတ္တံ, ပောရာဏောပိ စာယမနုဓမ္မော။ သဗ္ဗေသဥှိ ဗောဓိသတ္တာနံ အယံ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏဓမ္မော ကုလဝံသော ကုလပ္ပဝေဏီ, ယဒိဒံ သဗ္ဗဿ ပရိစ္စာ ဂေ။ တတ္ထ စ ဝိသေသတော ပိယတရဝတ္ထုပရိစ္စာဂေ, န ဟိ ကေစိ ဗောဓိသတ္တာ ဝံသာနုဂတံ ရဇ္ဇဿိရိယာဒိဓနပရိ စ္စာဂံ, အတ္တနော သီသနယနာဒိအင်္ဂပရိစ္စာဂံ, ပိယဇီဝိတပရိစ္စာဂံ, ကုလဝံသပတိဋ္ဌာပကပိယပုတ္တပရိစ္စာဂံ, မနာပစာ ရိနိပိယဘရိယာပရိစ္စာဂန္တိ ဣမေ ပဥ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ အပရိစ္စဇိတွာ ဗုဒ္ဓါ နာမ ဘူတပုဗ္ဗာ အတ္ထိ။ တထာ ဟိ မင်္ဂ လေ ဘဂဝတိ ဗောဓိသတ္တဘူတေ ဗောဓိပရိယေသနံ စရမာနေ စ စရိမတ္တဘာဝတော တတိယေ အတ္တဘာဝေ သပုတ္တဒါရေ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗတေ ဝသန္တေ ခရဒါဋ္ဌိကော နာမ ယက္ခော မဟာပုရိသဿ အနဇ္ဈာသယံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏေန ဥပသင်္ကမိတွာ မဟာသတ္တံ ဒွေ ဝ အရကေ ယာစိ။

မဟာသတ္တော “ဒအမိ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တကေ”တိ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော ဥဒကပရိယန္တံ ပထဝိံ ကမ္ပေန္တော ဒွေပိ အရကေ အအာသိ။ ယက္ခော စင်္ကမနကောဋိယံ အာလမ္ဗနဖလကံ နိဿာယ ဌိတော မဟာသတ္တဿ ပဿန္တဿေဝ မုဠာလကလာပံ ဝိယ ဒွေဝ အရကေ ခာဒိ။ အင်္ဂါရာလံ ဝိယ လောဟိတဓာရံ ဥဂ္ဂိရမာနံ ယက္ခဿ မုခံ ဩလောကေန္တဿ မဟာပုရိသဿ “ဝဉ္စေသိ ဝတ မံ ယက္ခော”တိ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တုပ္ပာဒဿ ဩကာသံ အဒေန္တဿ ဥပာယကောသလ္လဿ သုဘာဝိတတ္တာ အတီတဓမ္မာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိသဘာဝတော အနိစ္စာဒိဝသေန သင်္ခါရာနံ သုပရိမဒ္ဒိတဘာဝတော စ ဧဝံ ကြတ္တရဋ္ဌိတိကေန ပဘင်္ဂုရာ အသာရေန သင်္ခါရကလာပေန “ပူရိတာ ဝတ မေ အနဟာရမိ, မဟန္တံ ဝတ မေ အတ္ထံ သာဓေတွာ ကြဒံ အဓိဂတ”န္တိ သောမနဿမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ကြဒံ အနညသာဓာရဏံ တသ္မိံ ခဏေ အတ္တနော စိတ္တာစာရံ ဥတွာ “ကြမဿ နိဿန္ဒေန အနာဂတေ ကြမိနာဝ နီဟာရေန သရီရတော ရသ္မိယော နိက္ခမန္တူ”တိ ပတ္ထနမကာသိ။ တဿ တံ ပတ္ထနံ နိဿာယ ဗုဒ္ဓဘူတဿ သရီရပ္ပဘာ နိစ္စမေဝ ဒသသဟဿိ လောကဓာတုံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ (ခ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ)။ ဧဝံ အညေပိ ဗောဓိသတ္တာ အတ္တနော ပိယတရံ ပုတ္တဒါရံ ပရိစ္စဇိတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိံသု။

အပိ စ ယထာ နာမ ကောစိ ပုရိသော ကဿစိ သန္တိကေ ကမံ တ ဇနပဒံ တ ကေဏိယာ ဂဟေတွာ ကမ္မံ ကရောန္တော အတ္တနော အန္တေဝါသိကာနံ တ ပမာဒေန ပူတိဘူတံ ဓနံ ဓာရေယျ, တမေနံ သော ကဟာပေတွာ ဗန္ဓနာကရံ ပဝေသေယျ။ တဿ ဧဝမဿ “အဟံ ခေါ ကြမဿ ရညော ကမ္မံ ကရောန္တော တွေက်ကံ နာမ ဓနံ ဓာရေမိ, တေနာဟံ ရညာ ဗန္ဓနာကရေ ပဝေသိတော, သစာဟံ ကြခေဝ ဟောမိ, အတ္တာနဉ္စ ဇီယေယျ, ပုတ္တဒါရကမ္မကရပေါရိသာ စ မေ ဇီဝိကာပဂတာ မဟန္တံ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇေယျုံ။ ယံနူနာဟံ ရညော အာရောစေတွာ အတ္တနော ပုတ္တံ တ ကနိဋ္ဌဘာတရံ တ ကြမ ဌပေတွာ နိက္ခမေယျံ ။ တေဟံ ကြတော ဗန္ဓနတော မုတ္တော နစိရဿေဝ ယထာမိတ္တံ ယထာသန္ဒိဋ္ဌံ ဓနံ သံဟရိတွာ ရညော ဒတွာ တမ္ပိ ဗန္ဓနတော မောစေမိ, အပ္ပမတ္တောဝ ဟုတွာ ဥဋ္ဌာနဗလေန အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ပဋိဟကတိကံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော တထာ ကရေယျ။ ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တတြိဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ရာဇာ ဝိယ ကမ္မံ, ဗန္ဓနာကရော ဝိယ သံသာရော, ရညာ ဗန္ဓနာကရေ ဌပိတပုရိသော ဝိယ ကမ္မဝသေန သံသာရစာရကေ ဌိတော မဟာပုရိသော, တဿ ဗန္ဓနာကရေ ဌိတပုရိသဿ တတ္ထ ပုတ္တဿ တဘာတုနော တ ပရာဓိနဘာဝကရဏေန တေသံ အတ္တနော စ ဒုက္ခပ္ပမောစနံ ဝိယ မဟာပုရိသဿ အတ္တနော ပုတ္တာဒိကေ ပရေသံ ဒတွာ သဗ္ဗညုတညာဏပ္ပဋိလာဘေန သဗ္ဗသတ္တာနံ ဝဋ္ဋဒုက္ခပ္ပမောစနံ, တဿ ဝိဂတဒုက္ခဿ တေဟိ သဒ္ဓိံ ယထာဓိပ္ပေတသမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌာနံ ဝိယ မဟာပုရိသဿ အရဟတ္တမဂ္ဂေန အပဂတဝဋ္ဋဒုက္ခဿ ဗုဒ္ဓဘာဝေန ဒသဗလာဒိသဗ္ဗညုတညာဏသမ္ပတ္တိသမန္နာဂမော အတ္တနော ဝစနကာရကာနံ ဝိဇ္ဇတ္တယာဒိသမ္ပတ္တိသမန္နာဂမော စာတိ ဧဝံ အနဝဇ္ဇသဘာဝတော ဧဝ မဟာပုရိသာနံ ပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂေ။ တေတေနေဝ နယေန နေသံ အင်္ဂဇီဝိတပရိစ္စာဂေ ယာစေဒနာ, သာပိ ဝိသောဓိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ဧဝံ ပန မဟာသတ္တေန မဒ္ဒိဒေဝိယာ ဒိန္နာယ သက္ကော အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတော ဟုတွာ –

“သဗ္ဗေ ဇိတာ တေ ပစ္စူဟာ၊ ယေ ဒိဗ္ဗာ ယေ စ မာနုသာ။
နိန္နာဒိတာ တေ ပထဝီ၊ သဒ္ဒော တေ တိဒိဝံ ဂတော။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၈၃-၂၂၈၄)။

“ဒုဒ္ဒဒံ ဒဒမာနာနံ၊ ဒုက္ကရံ ကမ္မ ကုဗ္ဗတံ။
အသန္တော နာနုကုဗ္ဗန္တိ၊ သတံ ဓမ္မော ဒုရန္နယော။

“တသ္မာ သတဉ္စ အသတံ၊ နာနာ ဟောတိ ဣတော ဂတိ။
အသန္တော နိရယံ ယန္တိ၊ သန္တော သဂ္ဂပရာယနာ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၈၆-၂၂၈၇) –

အာဒိနာ နယေန မဟာပုရိသဿ အနာနုမောဒနဝသေန ထုတိံ အကာသိ။

တတ္ထ **ပစ္စူဟာ** တိ ပစ္စတ္ထိကာ။ **ဒိဗ္ဗာ** တိ ဒိဗ္ဗယသပဋိဗာဟကာ။ **မာနုသာ**တိ မနုဿယသပဋိဗာဟကာ။ ကေ ပန တေတိ? မစ္ဆရိယဓမ္မာ, တေ သဗ္ဗေ ပုတ္တဒါရံ ဒေန္တေန မဟာသတ္တေန ဇိတာတိ ဒဿေတိ။ **ဒုဒ္ဒဒ** န္တိ ပုတ္တ

အရာဒိုဒ္ဒံ **ဒဒမာနာနံ** တမေဝ **ဒုက္ကရံ ကုဗ္ဗတံ** တုမှာဒိသာနံ ကမ္မံ အညေ သာဝကပစ္စေကဗောဓိသတ္တာ နာနုကုဗ္ဗန္တိ, ပဂေဝ အသန္တော မစ္ဆရိနော။ တသ္မာ **သတံ ဓမ္မော ဒုရန္နယော** သာဓူနံ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ ပဋိပတ္တိဓမ္မော အညေဟိ ဒုရနုဂမော။

ဧဝံ သက္ကော မဟာပုရိသဿ အနုမောဒနဝသေန ထုတိံ ကတွာ မဒ္ဒိဒေဝိံ နိယျာတေန္တော –

''ဒဒါမိ ဘောတော ဘရိယံ၊ မဒ္ဒိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘနံ။
တွဉ္စေဝ မဒ္ဒိယာ ဆန္နော၊ မဒ္ဒီ စ ပတိနော တဝ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၈၉) –

ဝတွာ တံ မဒ္ဒိံ ပဋိဒတွာ ဒိဗ္ဗတ္တဘာဝေန ဇလန္တော တရုဏသူရိယော ဝိယ အာကာသေ ဌတွာ အတ္တာနံ အာစိက္ခန္တော –

''သက္ကောဟမသ္မိ ဒေဝိန္ဒော၊ အာဂတောသ္မိ တဝန္တိကေ။
ဝရံ ဝရဿု ရာဇိသိ၊ ဝရေ အဋ္ဌ ဒဒါမိ တေ''တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၂၉၂) –

ဝတွာ ဝရေဟိ နိမန္တေသိ။ မဟာသတ္တောပိ ''ပိတာ မံ ပုနဒေဝ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေတု, ဝဇ္ဈပ္ပတ္တံ ဝဓတော မောစေယျံ, သဗ္ဗသတ္တာနံ အဝဿယော ဘဝေယျံ, ပရဒာရံ န ဂစ္ဆေယျံ, ဣတ္ထီနံ ဝသံ န ဂစ္ဆေယျံ, ပုတ္တော မေ ဒီဃာယုကော သိယာ, အန္နပာနာဒိဒေယျဓမ္မော ဗဟုကော သိယာ, တဉ္စ အပရိက္ခယံ ပသန္နစိတ္တော ဒဒေယျံ, ဧဝံ မဟာဒာနာနိ ပဝတ္တေတွာ ဒေဝလောကံ ဂန္တွာ တတော ဣဓာဂတော သဗ္ဗညုတံ ပာပုဏေယျ''န္တိ ဣမေ အဋ္ဌ ဝရေ ယာစိ။ သက္ကော ''နစိရဿေဝ ပိတာ သဉ္စယမဟာရာဇာ ဣဓေဝ အာဂန္တွာ တံ ဂဟေတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေဿတိ, ဣတရော စ သဗ္ဗော တေ မနောရထော မတ္ထကံ ပာပုဏိဿတိ, မာ စိန္တယိ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ''တိ ဩဝဒိတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော စ မဒ္ဒိဒေဝီ စ သမ္မောဒမာနာ သက္ကဒတ္တိယေ အဿမေ ဝသိံသု။

ဇူဇကေပိ ကုမာရေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဒေဝတာ အာရက္ခမကံသု။ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဧကာ ဒေဝဓီတာ ရတ္တိဘာဂေ အာဂန္တွာ မဒ္ဒိဝဏ္ဏေန ကုမာရေ ပဋိဇဂ္ဂိ။ သော ဒေဝတာဝိဂ္ဂဟိတော ဟုတွာ ''ကလိင်္ဂရဋ္ဌံ ဂမိဿာမီ''တိ အဓုမာသေန ဇေတုတ္တရနဂရမေဝ သမ္ပာပုဏိ။ ရာဇာ ဝိနိစ္ဆယေ နိသိန္နော ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ အရကေ ရာဇင်္ဂဏေန ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ ဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ တေ ပက္ကောသာပေတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တေန ကထိတနိယာမေနေဝ ဓနံ ဒတွာ ကုမာရေ ကိဏိတွာ နှာပေတွာ ဘောဇေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတေ ကတွာ ရာဇာ အရကံ ဖုဿတိဒေဝီ အရိကံ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ရာဇပုတ္တိယာ စ ပဝတ္တိံ သုဏိံသု။

တံ သုတွာ ရာဇာ ''ဘူနဟစ္စံ ဝတ မယာ ကတ''န္တိ သံဝိဂ္ဂမာနသော တာဝဒေဝ ဒ္ဒါဒသအက္ခောဘဏီပရိမာဏံ သေနံ သန္နယှိတွာ ဝင်္ကပဗ္ဗတာဘိမုခော ဟယာသိ သဒ္ဓိံ ဖုဿတိဒေဝိယာ စေဝ အရကေဟိ စ။ အနုက္ကမေန ဂန္တွာ ပုတ္တေန စ သုဏိသာယ စ သမာဂစ္ဆိ။ ဝေဿန္တရော ပိယပုတ္တေ ဒိသွာ သောကံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တော ဝိသညီ ဟုတွာ တတ္ထေဝ ပတိ, တထာ မဒ္ဒီ မာတာပိတရော သဟဇာတာ သဋ္ဌိသဟဿာ စ အမစ္စာ။ တံ ကာရုညံ ပဿန္တေသု ဧကောပိ သကဘာဝေန သန္ဓာရေတုံ နာသက္ခိ, သကလံ အဿမပဒံ ယုဂန္ဓရဝါတပမဒ္ဒိတံ ဝိယ သာလဝနံ အဟောသိ။ သက္ကော ဒေဝရာဇာ တေသံ ဝိသညိဘာဝဝိနောဒနတ္ထံ ပောက္ခရဝဿံ ဝဿာပေသိ, တေမေတုကာမာ တေမေန္တိ, ပောက္ခရေ ပတိတဝဿံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တိတွာ ဥဒကံ ဂစ္ဆတိ။ သဗ္ဗေ သညံ ပဋိလဘိံသု။ တဒာပိ ပထဝိကမ္ပာဒယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရာ အစ္ဆရိယာ ပာတုရဟေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၂၀. ''ပုနာပရံ ဗြဟာရညေ၊ မာတာပိတုသမာဂမေ။
ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တေ၊ သလ္လပန္တေ သုခံ ဒုခံ။

၁၂၁. ''ဟိရောတ္တပ္ပေန ဂရုနာ၊ ဥဘိန္နံ ဥပသင်္ကမိ။
တဒာပိ ပထဝီ ကမ္ပိ၊ သိနေရုဝနဝဋံသကာ''တိ။

တတ္ထ **ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တေ**တိ မာတာပိတရော အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗသ္မိံ အာဂတဇနေ ကရုဏံ ပရိဒေဝမာနေ။ **သလ္လပန္တေ သုခံ ဒုခန္တိ** သုခဒုက္ခံ ပုစ္ဆိတွာ ပဋိသန္ထာရဝသေန အာလာပသလ္လာပံ ကရောန္တေ။ **ဟိရောတ္တပ္ပေန ဂရုနာ ဥဘိန္နန္တိ** ကမေ သိဝီနံ ဝစနံ ဂဟေတွာ အဒူသကံ ဓမ္မေ ဌိတံ မံ ပဗ္ဗာဇယိံသူတိ စိတ္တုပ္ပကောပံ အကတွာ ဥဘောသု ဇနေသု မာတာပိတူသု ဓမ္မဂါရဝသမုဋ္ဌိတေန ဟိရောတ္တပ္ပေန ယထာရူပေ **ဥပသင်္ကမိ** ။ တေန မေ ဓမ္မတေဇေန **တဒာပိ ပထဝီ ကမ္ပိ** ။

အထ သဉ္စယမဟာရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ခမာပေတွာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ တင်္ခဏညေဝ ကေသမဿုကမ္မာဒီနိ ကာရာပေတွာ နှာပေတွာ သဗ္ဗာဘရဏဝိဘူသိတံ ဒေဝရာဇာနမိဝ ဝိရောစမာနံ သဟ မဒ္ဒိဒေဝိယာ ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိတွာ တာဝဒေဝ စ တတော ပဋ္ဌာယ ဒ္ဒတဒသအက္ခောဘဏီပရိမာဏာယ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ စ ပုတ္တံ ပရိတရယိတွာ ဝင်္ကပဗ္ဗတတော ယာဝ ဇေတုတ္တရနဂရာ သဋ္ဌိယောဇနမဂ္ဂံ အလင်္ကာရာပေတွာ ဒွီဟိ မာသေဟိ သုခေနေဝ နဂရံ ပဝေသေသိ။ မဟာဇနော ဥဠာရံ ပီတိသောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေသိ။ စေလုက္ခေပာဒယော ပဝတ္တိံသု။ နဂရေ စ နန္ဒိဘေရိံ စရာပေသုံ။ အန္တမသော ဗိဠာရေ ဥပာဒာယ သဗ္ဗေသံ ဗန္ဓနေ ဌိတာနံ ဗန္ဓနမောက္ခော အဟောသိ။ သော နဂရံ ပဝိဋ္ဌဒိဝသေယေဝ ပစ္စူသကာလေ စိန္တေသိ – “သွေဝ ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ မမာဂတဘာဝံ သုတွာ ယာစကာ အာဂမိဿန္တိ, တေသာဟံ ကိံ ဒဿာမီ”တိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ အာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ တာဝဒေဝ ရာဇနိဝေသနဿ ပုရိမဝတ္ထုံ ပစ္ဆိမဝတ္ထုဉ္စ ကဋိပ္ပမာဏံ ပူရေန္တော ဃနမေဃော ဝိယ သတ္တရတနဝဿံ ဝဿာပေသိ။ သကလနဂရေ ဇဏ္ဏုပ္ပမာဏံ ဝဿာပေသီတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၂၂. “ပုနာပရံ ဗြဟာရညာ, နိက္ခမိတွာ သဉာတိဘိ။
ပဝိသာမိ ပုရံ ရမ္မံ, ဇေတုတ္တရံ ပုရုတ္တမံ။

၁၂၃. “ရတနာနိ သတ္တ ဝဿိံသု, မဟာမေဃော ပဝဿထ။
တဒာပိ ပထဝီ ကမ္ပိ, သိနေရုဝနဝဋံသကာ။

၁၂၄. “အစေတနာယံ ပထဝီ, အဝိညာယ သုခံ ဒုခံ။
သာပိ ဒါနဗလာ မယှံ, သတ္တက္ခတ္တုံ ပကမ္ပထာ”တိ။

ဇဝံ သတ္တရတနဝဿေ ဝုဋ္ဌေ ပုနဒိဝသေ မဟာသတ္တော “ယေသံ ကုလာနံ ပုရိမပစ္ဆိမဝတ္ထူသု ဝုဋ္ဌဓနံ, တေသညေဝ ဟောတူ”တိ အပေတွာ အဝသေသံ အာဟရာပေတွာ အတ္တနော ဂေဟဝတ္ထုသ္မိံ ဓနေန သဒ္ဓိံ ကောဋ္ဌာဂါရေသု သြကိရာပေတွာ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ **အစေတနာယံ ပထဝီ**တိ စေတနာရဟိတာ အယံ မဟာဘူတာ ပထဝီ, ဒေဝတာပန စေတနာသဟိတာ။ **အဝိညာယ သုခံ ဒုခန္တိ** အစေတနတ္တာ ဧဝ သုခံ ဒုက္ခံ အဇာနိတွာ။ သတိပိ သုခဒုက္ခပစ္စယသံယောဂေ တံ နာနုဘဝန္တီ။ **သာပိ ဒါနဗလာ မယှန္တိ** ဇဝံဘူတာပိ သာ မဟာပထဝီ မမ အနပုညာနုဘာဝဟေတု။ **သတ္တက္ခတ္တုံ ပကမ္ပထာ**တိ အဋ္ဌဝဿိကကာလေ ဟဒယမံသာဒီနိပိ ယာစကာနံ ဒဒေယျန္တိ အနစ္ဆာသယုပ္ပာဒေ မင်္ဂလဟတ္ထိဒါနေ ပဗ္ဗာဇနကာလေ ပဝတ္တိတမဟာဒါနေ ပုတ္တဒါနေ ဘရိယာဒါနေ ဝင်္ကပဗ္ဗတေ ဉာတိသမာဂမေ နဂရံ ပဝိဋ္ဌဒိဝသေ ရတနဝဿကာလေတိ ကမေသု ဌာနေသု သတ္တတရံ အကမ္ပိတ္ထ။ ဇဝံ ဧကသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ သတ္တက္ခတ္တုံ မဟာပထဝိကမ္ပနာဒိအစ္ဆရိယဟေတုဘာဝဟေတုဘူတာနိ ယာဝတာယုကံ မဟာဒါနာနိ ပဝတ္တေတွာ မဟာသတ္တော အာယုပရိယောသာနေ တုသိတပုရေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

“တတော ဝေဿန္တရော ရာဇာ, ဒါနံ ဒတွာန ခတ္တိယော။
ကာယဿ ဘေဒါ သပ္ပညော, သဂ္ဂံ သော ဥပပဇ္ဇထာ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၄၄၀)။

တဒါ ဇူဇကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, အမိတ္တတာပနာ စိဉ္စမာဏဝိကာ , စေတပုတ္တော ဆန္နော, အစ္စုတတာပသော သာရိပုတ္တော, သက္ကော အနုရုဒ္ဓေါ, မဒ္ဒီ ရာဟုလမာတာ, ဇာလိကုမာရော ရာဟုလော, ကဏှာဇိနာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ, သေသပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ဝေဿန္တရော ရာဇာ လောကနာထော။

ဣဓာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ သေသဟရမိယော နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ မဟာသတ္တေ ကုစ္ဆိဂတေ မာတု ဒေဝသိကံ ဆသတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတ္ဝာ တ အနံ အတုကာမတာအောဟဋော, တထာ ဒီယမာနေပိ ခေနဿ ပရိက္ခယာဘာဝေ, ဇာတက္ခဏေ ဧဝ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ "အနံ ဒဿာမိ, အတ္ထိ ကိဉ္စိ"တိ တစာနိဿာရဏံ, စတုပဉ္စဝဿိကကာလေ အတ္တနော အလင်္ကာရဿ ဓာတီနံ ဟတ္ထဂတဿ ပုန အဂ္ဂဟေတုကာမတာ, အဋ္ဌဝဿိကကာလေ ဟဒယမံသာဒိကဿ အတ္တနော သရီရာဝယဝဿ အတုကာမတာတိ ဧဝမာဒိကာ သတ္တက္ခတ္တုံ မဟာပထဝိကမ္ပနာဒိအနေကစ္ဆရိယဟေတုဘာဝဟေတုဘူတာ ဣမေ မဟာပုရိသဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

"ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ၊ အဗ္ဘုတာ စ မဟေသိနော။ပေ.။။
တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေပိ၊ ဒုက္ခတော ပရိမောစယေ။
ပဂေဝ တနုကိရိယာ တေသံ၊ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော"တိ။

ဝေဿန္တရစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သသပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၂၅-၆. ဒသမေ **ယဒာ ဟောမိ, သသကော**တိ အဟံ, သာရိပုတ္တ, ဗောဓိပရိယေသနံ စရမာနော ယဒာ သသပဏ္ဍိတော ဟောမိ။ ဗောဓိသတ္တာ ဟိ ကမ္မဝသိပ္ပတ္တာပိ တာဒိသာနံ တိရစ္ဆာနာနံ အနုဂ္ဂဏှနတ္ထံ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ **ပဝနစာရကော**တိ မဟာဝနစာရီ။ ဒဗ္ဗာဒိတိဏာနိ ရုက္ခဂစ္ဆေသု ပဏ္ဏာနိ ယံကိဉ္စိ သာကံ ရုက္ခတော ပတိတဖလာနိ စ ဘက္ခော တေဿာတိ **တိဏပဏ္ဏသာကဖလဘက္ခော။ ပရဟေဌနဝိဝဇ္ဇိတော** တိ ပရပီဠာဝိရဟိတော။ **သုတ္တ တပေတော စာ**တိ ဥဒ္ဒပေတော စ။ **အဟံ တဒါ**တိ ယဒါဟံ သသကော ဟောမိ, တဒါ ဧတေ မက္ကဋ္ဌာဒယော တယော သဟာယေ ဩဝဒါမိ။

၁၂၇. ကိရိယေ ကလျာဏပါပကေ တိ ကုသလေ စေဝ အကုသလေ စ ကမ္မေ။ **ဟဟာနီ**တိ အနုသာသနာကာရဒဿနံ။ တတ္ထ **ဟဟာနိ ပရိဝဇ္ဇေထာ** တိ ဟဏာတိပါတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ ဣမာနိ ဟဟာနိ ပရိဝဇ္ဇေထ။ **ကလျာဏေ အဘိနိဝိဿထာ**တိ အနံ သီလံ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌုဇုကမ္မန္တိ ဣဒံ ကလျာဏံ, ဣမသ္မိံ ကလျာဏေ အတ္တနော ကာယတစာစိတ္တာနိ အဘိမုခဘာဝေန နိဝိဿထ, ဣမံ ကလျာဏပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇထာတိ အတ္ထော။

ဧဝံ မဟာသတ္တော တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ ဉာဏသမ္ပန္နတာယ ကလျာဏမိတ္တော ဟုတွာ တေ သံ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ကာလေန ကာလံ ဥပဂတာနံ ဩဝါဒဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တေ တဿ ဩဝါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသိတွာ ဝသန္တိ။ ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဗောဓိသတ္တော အာကာသံ ဩလောကေတွာ စန္ဒံ ဟရိပူရိံ ဒိသွာ "ဥပေါသထကမ္မံ ကရောထာ"တိ ဩဝဒိ။ တေနာဟ –

၁၂၈. "ဥပေါသထမှိ ဒိဝသေ၊ စန္ဒံ ဒိသွာန ပူရိတံ။
ဧတေသံ တတ္ထ အာစိက္ခိံ၊ ဒိဝသော အဇ္ဇုပေါသထော။

၁၂၉. "အနာနိ ပဋိယာဒေထ၊ ဒက္ခိဏေယျဿ ဒါတဝေ။
ဒတွာ အနံ ဒက္ခိဏေယျေ၊ ဥပဝဿထုပေါသထ"န္တိ။

တတ္ထ **စန္ဒံ ဒိသွာ န ပူရိတ** န္တိ ဇုဏှပက္ခစာတုဒ္ဒသိယံ ဤသကံ အပရိပုဏ္ဏဘာဝေန စန္ဒံ န ပရိပူရိတံ ဒိသွာ တတော ဝိဘာတာယ ရတ္တိယာ အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယမေဝ **ဥပေါသထမှိ ဒိဝသေ** ပန္နရသေ **ဧတေသံ** မက္ကဋ္ဌာဒီနံ မယှံ သဟာယာနံ **ဒိဝသော အဇ္ဇုပေါသထော** ။ တသ္မာ **"အနာနိ ပဋိယာဒေထ"**တိအာဒိနာ တတ္ထ ဥပေါသထဒိဝသေ ပဋိပတ္တိဝိဓာနံ **အာစိက္ခိံ** န္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **အနာနီ**တိ ဒေယျဓမ္မေ။ **ပဋိယာဒေထာ**တိ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ သဇ္ဇေထ။ **အတဝေ**တိ အတုံ။ **ဥပဝဿထာ** တိ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောထ, ဥပေါသထသီလာနိ ရက္ခထ, သီလေ ပ

တိဋ္ဌာယ ဒိန္နအန္နံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, တသ္မာ ယာစကေ သမ္ပတ္တေ တုမှေဟိ ခာဒိတဗ္ဗာဟာရတော ဒတွာ ခာဒေ
ယျာထာတိ ဒဿေတိ။

တေ “သာဓူ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒံ သိရသာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟိံသု။ တေသု ဥဒ္ဒ
ပေါတော ပါတောဝ “ဂေါစရံ ပရိယေသိဿာမီ”တိ နဒီတီရံ ဂတော။ အထေကော ဗာဠိသိကော သတ္တ ရောဟိတမစ္ဆေ
ဥဒ္ဓရိတွာ ဝလ္လိယာ အာဝုဏိတွာ နဒီတီရေ ဝါလုကာယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ မစ္ဆေ ဂဏှန္တော နဒိယာ အဓော သော
တံ ဘဿိ။ ဥဒ္ဒော မစ္ဆဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဝါလုကံ ဝိယူဟိတွာ မစ္ဆေ ဒိသွာ နီဟရိတွာ “အတ္ထိ နု ခေါ ဧတေသံ
သာမိကော”တိ တိက္ခတ္တုံ ဃောသေတွာ သာမိကံ အပဿန္တော ဝလ္လိယံ ဍံသိတွာ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ
“ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။ သိင်္ဂါလောပိ ဂေါစရံ ပရိယေသန္တော ဧ
ကဿ ခေတ္တဂေါပကဿ ကုဋိယံ ဒွေ မံသသူလာနိ ဧကံ ဂေါဓံ ဧကဉ္စ ဒဓိဝါရကံ ဒိသွာ “အတ္ထိ နု ခေါ ဧတေသံ
သာမိကော”တိ တိက္ခတ္တုံ ဃောသေတွာ သာမိကံ အဒိသွာ ဒဓိဝါရကဿ ဥဂ္ဂဟဏရဇ္ဇုကံ ဂီဝါယံ ပဝေသေတွာ
မံသသူလေ စ ဂေါဓဉ္စ မုခေန ဍံသိတွာ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ “ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော သီ
လံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။ မက္ကဋောပိ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ အမ္ဗပိဏ္ဍံ အာဟရိတွာ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ
“ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန “ဝေလာယမေဝ နိက္ခမိတွာ ဒဗ္ဗာဒိတိဏာနိ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေယေဝ နိ
ပဇ္ဇိ။ ...

တိဏ္ဏမ္ပိ “အဟော ဣမေ နူန ယာစကော
အာဂစ္ဆေယျာ”တိ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၃၀. “တေ မေ သာဓူတိ ဝတွာန, ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ။
အနာနိ ပဋိယာဒေတွာ, ဒက္ခိဏေယျံ ဂဝေသိသု”န္တိ။

ဗောဓိသတ္တော ပန “ဝေလာယမေဝ နိက္ခမိတွာ ဒဗ္ဗာဒိတိဏာနိ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေယေဝ နိ
သိန္နော စိန္တေသိ – “မမ သန္တိကံ အာဂတာနံ ယာစကာနံ တိဏာနိ ခါဒိတုံ န သက္ကာ, တိလတဏ္ဍုလာဒယောပိ မယှံ
ဟံ နတ္ထိ, သစေ မေ သန္တိကံ ယာစကော အာဂမိဿတိ, အဟံ တိဏေန ယာပေမိ, အတ္တနော သရီရမံသံ ဒဿာမီ”တိ။
တေနာဟ ဘဂဝါ –

၁၃၁. “အဟံ နိသဇ္ဇ စိန္တေသိံ, အနံ့ ဒက္ခိဏနုစ္ဆဝံ။
ယဒိဟံ လဘေ ဒက္ခိဏေယျံ, ကိံ မေ အန္နံ ဘဝိဿတိ။

၁၃၂. “န မေ အတ္ထိ တိလာ မုဂ္ဂါ, မာသာ ဝါ တဏ္ဍုလာ ဃတံ။
အဟံ တိဏေန ယာပေမိ, န သက္ကာ တိဏ ဒါတဝေ။

၁၃၃. “ယဒိ ကောစိ ဧတိ ဒက္ခိဏေယျော, ဘိက္ခာယ မမ သန္တိကေ။
ဒဇ္ဇာဟံ သကမတ္တာနံ, န သော တုစ္ဆော ဂမိဿတီ”တိ။

တတ္ထ **အန္နံ ဒက္ခိဏနုစ္ဆဝ**န္တိ ဒက္ခိဏာဘာဝေန အနုစ္ဆဝိကံ အန္နံ ဒက္ခိဏေယျဿ အာတဗ္ဗံ ဒေယျဓမ္မံ **စိ
န္တေသိံ။ ယဒိဟံ လဘေ**တိ ယဒိ အဟံ ကိဉ္စိ ဒက္ခိဏေယျံ အဇ္ဇ လဘေယျံ။ **ကိံ မေ အန္နံ ဘဝိဿတီ**တိ ကိံ မမ အာ
တဗ္ဗံ ဘဝိဿတိ။ **န သက္ကာ တိဏ ဒါတဝေ**တိ ယဒိ ဒက္ခိဏေယျဿ အာတုံ တိလမုဂ္ဂါဒိကံ မယှံ နတ္ထိ, ယံ ပန
မမ အာဟာရဘူတံ, တံ န သက္ကာ တိဏံ ဒက္ခိဏေယျဿ အာတုံ။ **ဒဇ္ဇာဟံ သကမတ္တာန**န္တိ ကိံ ဝါ မယှံ တော
ယ ဒေယျဓမ္မစိန္တာယ, နနု ဣဒမေဝ မယှံ အနဝဇ္ဇံ အပရာဓီနတာယ သုလဘံ ပရေသဉ္စ ပရိဘောဂရဟံ သရီရံ
သစေ **ကောစိ ဒက္ခိဏေယျော** မမ သန္တိကံ အာဂစ္ဆတိ, တဿ သကမတ္တာနံ တဿ ဒဇ္ဇာမဟံ။ ဧဝံ သန္တေ **န
သော တုစ္ဆော** မမ သန္တိကံ အာဂတော အရိတ္တဟတ္ထော ဟုတွာ **ဂမိဿတီ**တိ။

ဧဝံ မဟာပုရိသဿ ယထာဘူတသဘာဝံ ပရိဝိတက္ကေန္တဿ ပရိဝိတက္ကာနုဘာဝေန သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္
ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇေန္တော ဣမံ ကာရဏံ ဒိသွာ “သသရာဇံ ဝီမံသိဿာမီ”တိ ပ
ဌမံ ဥဒ္ဒဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏဝေသေန အဋ္ဌာသိ။ တေန “ကိမတ္ထံ, ဗြာဟ္မဏ, ဌိတောသီ”တိ စ ဝုတ္
တေ သစေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ, ဥပေါသထိကော ဟုတွာ သမဏဓမ္မံ ကရေယျန္တိ။ သော “သာဓူတိ တေ
အာဟာရံ ဒဿာမီ”တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘သတ္တ မေ ရောဟိတာ မစ္ဆာ၊ ဥဒကာ ထလမုဗ္ဗတာ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊ ဧတံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၆၁)။

ဗြာဟ္မဏော ‘‘ပဂေဝ တာဝ ဟောတု, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ’’တိ တထေဝ သိင်္ဂါလဿ မက္ကဋဿ စ သန္တိကံ ဂန္တွာ တေဟိပိ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနေဟိ ဒေယျဓမ္မေဟိ နိမန္တိတော ‘‘ပဂေဝ တာဝ ဟောတု, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ’’တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ဒုဿ မေ ခေတ္တပာလဿ၊ ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတံ။
မံသသူလာ စ ဒွေ ဂေါဓာ၊ ဧကဉ္စ ဒဓိဝါရကံ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊ ဧတံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ’’တိ။

‘‘အမ္ဗပက္ကံ ဒကံ သီတံ၊ သီတစ္ဆာယာ မနောရမာ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊ ဧတံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၆၂-၆၃)။

တတ္ထ **ဒုဿာ** တိ အမုဿ။ **ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတ** န္တိ ရတ္တိဘောဇနတော အပနီတံ။ **မံသသူလာ စ ဒွေ ဂေါဓာ**တိ အင်္ဂါရပက္ကာနိ ဒွေ မံသသူလာနိ ဧကာ စ ဂေါဓာ။ **ဒဓိဝါရက**န္တိ ဒဓိဝါရကော။

၁၃၄. အထ ဗြာဟ္မဏော သသပဏ္ဍိတဿ သန္တိကံ ဂတော။ တေနာပိ ‘‘ကိမတ္ထမာဂတောသီ’’တိ ဝုတ္တော တထေဝ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ **‘‘မမ သင်္ကပ္ပမညာယ’’** တိအာဒိ။

တတ္ထ **မမ သင်္ကပ္ပမညာယ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပရိဝိတက္ကံ ဇာနိတွာ။ **ဗြာဟ္မဏဝဏ္ဏိနာ** တိ ဗြာဟ္မဏရူပဝတာ အတ္တဘာဝေန။ **အာသယန္တိ** ဝသနဂုမ္ဗံ။

၁၃၅-၇. သန္တုဋ္ဌော တိ သမ္မံ သတ္တဘာဂေနေဝ တုဋ္ဌော။ **ဃာသဟေတူ**တိ အာဟာရဟေတု။ **အဒိန္နပုဗ္ဗ** န္တိ ယေဟိ ကေဟိစိ အဇောဓိသတ္တေဟိ အဒိန္နပုဗ္ဗံ။ **အနဝရ**န္တိ ဥတ္တမအာနံ။ **‘‘အဇ္ဇ ဒဿာမိ တေ အဟ’’** န္တိ ဝတွာ **တုဝံ သီလဂုဏူပေတော, အယုတ္တံ တေ ပရဟေဌန**န္တိ တံ ဟဏာတိပါတတော အပနေတွာ ဣအနိ တဿ ပရိဘောဂယောဂ္ဂံ အတ္တာနံ ကတွာ အတုံ **‘‘ဧဟိ အဂ္ဂိံ ပဒီပေဟီ’’** တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အဟံ ပစိဿမတ္တာန** န္တိ တယာ ကတေ အင်္ဂါရဂဗ္ဘေ အဟမေဝ ပတိတွာ အတ္တာနံ ပစိဿံ။ **ပက္ကံ တွံ ဘက္ခယိဿသီ**တိ တထာ ပန ပက္ကံ တွံ ခာဒိဿသိ။

၁၃၈-၉. နာနာကဋ္ဌေ သမာနယီတိ သော ဗြာဟ္မဏဝေသဓာရီ သက္ကော နာနာအရူနိ သမာနေန္တော ဝိယ အဟောသိ။ **မဟန္တံ အကာသိ စိတကံ, ကတွာ အင်္ဂါရဂဗ္ဘက** န္တိ ဝီတစ္စိကံ ဝိဂတဓူမံ အင်္ဂါရဘာရိတဗ္ဘန္တရံ သမန္တတော ဇလမာနံ မမ သရီရဿ နိမုဇ္ဇနပ္ပဟောနကံ တင်္ခဏညေဝ မဟန္တံ စိတကံ အကာသိ, သဟသာ ဣဒ္ဓိယာ အဘိနိမ္မိနီတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **‘‘အဂ္ဂိံ တတ္ထ ပဒီပေသိ, ယထာ သော ခိပ္ပံ မဟာ ဘဝေ’’** တိ။

တတ္ထ **သော**တိ သော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော သီဃံ မဟန္တော ယထာ ဘဝေယျ, တထာ **ပဒီပေသိ။ ဖောဋေတွာ ရဇဂတေ ဂတ္တေ**တိ ‘‘သစေ လောမန္တရေသု ပာဏကာ အတ္ထိ, တေ မာ မရိံသူ’’တိ ပံသုဂတေ မမ ဂတ္တေ တိက္ခတ္တုံ ဝိဓုနိတွာ။ **ဧကမန္တံ ဥပါဝိသိ** န္တိ န တာဝ ကဋ္ဌာနိ အာဒိတ္တာနီတိ တေသံ အာဒီပနံ ဥဒိက္ခန္တော ထောကံ ဧကမန္တံ နိသီဒိံ။

၁၄၀. ယဒာ မဟာကဋ္ဌပုဉ္ဇော, အာဒိတ္တော ဓမဓမာယတီ တိ ယဒါ ပန သော အရုရာသိ သမန္တတော အာဒိတ္တော တပုဝေဂသမုဒ္ဒဋ္ဌာနံ ဇာလသိခာနံ ဝသေန ‘‘ဓမဓမာ’’တိ ဧဝံ ကရောတိ။ **တဒုပ္ပတိတွာ ပတတိ, မဇ္ဈေ ဇာလသိခန္တရေ**တိ တဒာ တသ္မိံ ကာလေ ‘‘မမ သရီရဿ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏနသမတ္ထော အယံ အင်္ဂါရရာသီ’’တိ စိန္တေတွာ ဥပ္ပတိတွာ

ဥလ္လင်္ဃိတွာ ဇာလသိခါနံ အဗ္ဘန္တရဘူတေ တသ္မိံ အင်္ဂါရရာသိသ္မိံ မဇ္ဈေ ပဒုမပုဋ္ဌေ ရာဇဟံသော ဝိယ ပမုဒိတစိတ္တော သကလသရီရံ အနုမုခေ ဒတွာ ပတတိ။

၁၄၁-၂. **ပဝိဋ္ဌံ ယသ္မိံ ကသ္မိံစိ**တိ ယထာ ဃမ္မကာလေ သီတလံ ဥဒကံ ယေန ကေနစိ ပဝိဋ္ဌံ တဿ ဒရထပရိဠာဟံ ဝူပသမေတိ, အဿာဒံ ပီတိဉ္စ ဥပ္ပာဒေတိ။ **တထေဝ ဇလိတံ အဂ္ဂိ**န္တိ ဧဝံ တထာ ပဇ္ဇလိတံ အင်္ဂါရရာသိ တဒါ မမ ပဝိဋ္ဌဿ ဥသုမမတ္တမ္ပိ နာဟောသိ။ အညဒတ္ထု အနပီတိယာ သဗ္ဗဒရထပရိဠာဟဝူပသမော ဧဝ အဟောသိ။ စိရဿံ ဝတ မေ ဆဝိစမ္မာဒိကော သဗ္ဗော သရီရာဝယဝတေ အနုမုခေ ဇုဟိတဗ္ဗတံ ဥပဂတော အဘိပတ္ထိတော မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တောတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၄၃. “ဆဝိံ စမ္မံ မံသံ နှာရုံ၊ အဋ္ဌိံ ဟဒယဗန္ဓနံ။
ကေဝလံ သကလံ ကာယံ၊ ဗြာဟ္မဏဿ အဒါသဟ”န္တိ။

တတ္ထ **ဟဒယဗန္ဓန**န္တိ ဟဒယမံသပေသိ။ တဉှိ ဟဒယဝတ္ထုံ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဌိတတ္တာ “ဟဒယဗန္ဓန”န္တိ ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ **ဟဒယဗန္ဓန**န္တိ ဟဒယဉ္စ ဗန္ဓနဉ္စ, ဟဒယမံသဉ္စေဝ တံ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဌိတယကနမံသဉ္စာတိ အတ္ထော။ **ကေဝလံ သကလံ ကာယ**န္တိ အနဝသေသံ သဗ္ဗံ သရီရံ။

ဧဝံ တသ္မိံ အဂ္ဂိမှိ အတ္တနော သရီရေ လောမကူပမတ္တမ္ပိ ဥဏှံ ကာတုံ အသက္ကောန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပဒုမဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌော ဝိယ ဟုတွာ ဗြာဟ္မဏရူပဓရံ သက္ကံ ဧဝမာဟ – “ဗြာဟ္မဏ, တယာ ကတော အဂ္ဂိ အတိသီတလော, ကိံ နာမေတ”န္တိ? ပဏ္ဍိတ, နာဟံ ဗြာဟ္မဏော, သက္ကောဟမသ္မိ, တဝ ဝီမံသနတ္ထံ အာဂတော ဧဝမကာသိန္တိ။ “သက္က, တွံ တာဝ တိဋ္ဌတု, သကလောပိ စေ လောကော မံ အနေန ဝီမံသေယျ, နေဝ မေ အဒါတုကာမတံ ကထဉ္စိ ဥပ္ပာဒေယျ ပဿေထ န”န္တိ ဗောဓိသတ္တော သီဟနာဒံ နဒိ။

အထ နံ သက္ကော “သသပဏ္ဍိတ, တဝ ဂုဏာ သကလကပ္ပမ္ပိ ပါကဋာ ဟောန္တူ”တိ ပဗ္ဗတံ ပီဠေတွာ ပဗ္ဗတရသံ အာဒါယ စန္ဒမဏ္ဍလေ သသလက္ခဏံ အာလိခိတွာ ဗောဓိသတ္တံ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ တတ္ထေဝ ဝနဂုမ္ဗေ တရုဏဒဗ္ဗတိဏပီဌေ နိပဇ္ဇာပေတွာ အတ္တနော ဒေဝလောကမေဝ ဂတော။ တေပိ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ နိစ္စသီလံ ဥပောသထသီလဉ္စ ပူရေတွာ ယထာရဟံ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

တဒါ ဥဒ္ဒော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အဟောသိ, သိင်္ဂါလော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, မက္ကဋော သာရိပုတ္တော, သသပဏ္ဍိတော ပန လောကနာထော။

တဿ ဣမာပိ သီလာဒိပါရမိယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ သတိပိ တိရစ္ဆာနုပပတ္တိယံ ကုသလာဒိဓမ္မေ ကုသလာဒိတော ယထာဘူတာဝဗောဓော, တေသု အဏုမတ္တမ္ပိ ဝဇ္ဇံ ဘယတော ဒိသွာ သုဋ္ဌု အကုသလတော ဩရမဏံ, သမ္မဒေဝ စ ကုသလဓမ္မေသု အတ္တနော ပတိဋ္ဌာပနံ, ပရေသဉ္စ “ဣမေ နာမ ပါပဓမ္မာ တေ ဧဝံ ဂဟိတာ ဧဝံ ပရာမဋ္ဌာ ဧဝံဂတိကာ ဘဝန္တိ ဧဝံအဘိသမ္ပရာယာ”တိ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ တတော ဝိရမဏေ နိယောဇနံ, ဣဒံ ဒါနံ နာမ, ဣဒံ သီလံ နာမ, ဣဒံ ဥပောသထကမ္မံ နာမ, ဧတ္ထ ပတိဋ္ဌိတာနံ ဒေဝမနုဿသမ္ပတ္တိယော ဟတ္ထဂတာ တေတိအာဒိနာ ပုညကမ္မေသု အာနိသံသံ ဒဿေတွာ ပတိဋ္ဌာပနံ, အတ္တနော သရီရဇီဝိတနိရပေက္ခံ, ပရေသံ သတ္တာနံ အနုဂ္ဂဏှနံ, ဥဠာရော စ ဒါနဇ္ဈာသယောတိ ဧဝမာဒယော ဣမေ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝါ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ – “ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ။ပေ.။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော”တိ။

သသပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဣဒါနိ **“အကိတ္တိဗြာဟ္မဏော”**တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တေ ဒသပိ စရိယာဝိသေသေ ဥဒါနေတွာ နိဂမေတိ။ တတ္ထ **အဟမေဝ တဒါ အာသိံ, ယော တေ ဒါနဝရေ အဒါ**တိ ယော တာနိ ဥတ္တမဒါနာနိ အဒါသိ, သော အကိတ္တိဗြာဟ္မဏာဒိကော အဟမေဝ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ အဟောသိံ, န အညောတိ။ ဣတိ တေသု အတ္တဘာဝေသု သတိပိ သီလာဒိပါရမီနံ ယထာရဟံ ပူရိတဘာဝေ အတ္တနော ပန တဒါ ဒါနဇ္ဈာသယဿ အတိဝိယ ဥဠာရဘာဝံ သန္ဓာယ ဒါနပါရမိဝသေနေ

ဝ ဒေသနံ အာရောပေသိ။ **ဧတေ အနုပရိက္ခာရာ, ဧတေ အနုသ္သ ဟာရမီ** တိ ယေ ဣမေ **အကိတ္တိဇာတကာ**ဒီသု (ဇာ. ၁.၁၃.၈၃ အာဒယော) အနေကာကာရတေကာရာ မယာ ပဝတ္တိတာ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စာက မမ သရီရာဝယဝပုတ္တာအရပရိစ္စာက ပရမကောဋ္ဌိကာ, ကိဉ္စာပိ တေ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တိတတ္တာ အနုသ္သ ပရမုက္ကံသဂမနေန အနုဟာရမီ ဧဝ, တထာပိ မမ အနုသ္သ ပရမတ္ထဟာရမိဘူတသ္သ ပရိက္ခရဏ တောသန္တာနုသ္သ ပရိဘာဝနာဝသေန အဘိသင္ခရဏတော ဧတေ အနုပရိက္ခာရာ နာမ။ ယသ္သ ပနေတေ ပရိက္ခာရာ, တံ ဒဿေတုံ **“ဇီဝိတံ ယာစကေ ဒတ္ဝာ, ဣမံ ဟာရမိ ပူရယိ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ဌပေတွာ သသပဏ္ဍိတစရိယံ သေသာသု နဝသု စရိယာသု ယထာရဟံ အနုဟာရမိအနုဥပဟာရမိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ, **သသပဏ္ဍိတစရိယေ** (စရိယာ. ၁.၁၂၅ အာဒယော) ပန အနုပရမတ္ထဟာရမီ။ တေန ဝုတ္တံ –

> ‘‘ဘိက္ခာယ ဥပဂတံ ဒိသွာ, သကတ္တာနံ ပရိစ္စဇိံ။
> အနေန မေ သမော နတ္ထိ, ဧသာ မေ အနုဟာရမီ’’တိ။ (စရိယာ. ၁.တသ္သုဒ္ဒာန)။

ကိဉ္စာပိ ဟိ မဟာပုရိသသ္သ ယထာဝုတ္တေ အကိတ္တိဗ္ရာဟ္မဏာဒိကာလေ အညသ္မိံ စ မဟာဇနကမဟာသုတသောမာဒိကာလေ အနုဟာရမိယာ ပူရိတတ္တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ, တထာပိ ဧကန္တေနေဝ သသပဏ္ဍိတကာလေ အနုဟာရမိယာ ပရမတ္ထဟာရမိဘာဝေ ဝိဘာဝေတဗ္ဗောတိ။

ပရမတ္ထဒီပနိယာ စရိယာပိဋကသံဝဏ္ဏနာယ

ဒသဝိဓစရိယာသင်္ဂဟသ္သ ဝိသေသတော

အနုဟာရမိဝိဘာဝနသ္သ

ပဌမဝဂ္ဂသ္သ အတ္ထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဟတ္ထိနာဂဝဂ္ဂေါ

၁. မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁. ဒုတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **ကုဋ္ဌရော** တိ ဟတ္ထိ။ **မာတုပေါသကော**တိ အန္ဓာယ ဇရာဇိဏ္ဏာယ မာတုယာ ပဋိဇဂ္ဂနကော။ **မဟိယာ**တိ ဘူမိယံ။ **ဂုဏေနာ**တိ သီလဂုဏေန, တအာ **မမ** သဒိသော နတ္ထိ။

ဗောဓိသတ္တော ဟိ တအာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဟတ္ထိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော သဗ္ဗသေတော အဘိရူပေါ လက္ခဏသမ္ပန္နော မဟာဟတ္ထိ အနေကဟတ္ထိသတသဟဿပရိတရော အဟောသိ။ မာတာ ပနဿ အန္ဓာ။ သော မဓုရဖလာဖလာနိ ဟတ္ထီနံ ဟတ္ထေသု ဒတွာ မာတု ပေသေတိ။ ဟတ္ထိနော တဿာ အဒတွာ သယံ ခါဒန္တိ။ သော ပရိဂ္ဂဏှန္တော တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ ''ယူထံ ပဟာယ မာတရမေဝ ပေါသေဿာမီ''တိ ရတ္တိဘာဂေ အညေသံ ဟတ္ထီနံ အဇာနန္တာနံ မာတရံ ဂဟေတွာ စဏ္ဍောရဏပဗ္ဗတပာဒံ ဂန္တွာ ဇော် နဠိနိံ ဥပနိဿာယ ဌိတာယ ပဗ္ဗတဂုဟာယ မာတရံ ဌပေတွာ ပေါသေသိ။

၂-၃. **ပဝနေ ဒိသွာ ဝနစရော**တိ ဇော ဝနစရကော ပုရိသော တသ္မိံ မဟာဝနေ ဝိစရန္တော မံ ဒိသွာ။ **ရညော မံ ပဋိဝေဒယီ**တိ ဗာရာဏသိရညော မံ အာရောစေသိ။

သော ဟိ မဂ္ဂမူဠ္ဟော ဒိသံ ဝဝတ္ထပေတုံ အသက္ကောန္တော မဟန္တေန သဒ္ဒေန ပရိဒေဝိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ ''အယံ ပုရိသော အနာထော, န ခေါ ပနေတံ ပတိရူပံ, ယံ သေ မယိ ဌိတေ ဗျသနံ ဝိနဿေယ့ယာ''တိ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ဘယေန ပလာယန္တံ ဒိသွာ ''အမ္ဘော ပုရိသ, နတ္ထိ တေ မံ နိဿာယ ဘယံ, မာ ပလာယိ, ကသ္မာ တွံ ပရိဒေဝန္တော ဝိစရသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သာမိ, အဟံ မဂ္ဂမူဠ္ဟော အဇ္ဇ မေ သတ္တမော ဒိဝသော''တိ ဝုတ္တေ ''ဘော ပုရိသ, မာ ဘာယိ, အဟံ တံ မနုဿပထေ ဌပေဿာမီ''တိ တံ အတ္တနော ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒာပေတွာ အရညတော နီဟရိတွာ နိဝတ္တိ။ သောပိ ပာပေါ ''နဂရံ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေဿာမီ''တိ ရုက္ခသညံ ပဗ္ဗတသညဉ္စ ကရောန္တော နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ရညော မင်္ဂလဟတ္ထိ မတော ။ သော ပုရိသော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ မဟာပုရိသဿ အတ္တနော ဒိဋ္ဌဘာဝံ အာရောစေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **''တဝါနုစ္ဆဝေ, မဟာရာဇ, ဂဇော ဝသတိ ကာနနေ''**တိအာဒိ။

တတ္ထ **တဝါနုစ္ဆဝေ** တိ တဝ ဩပဝယှံ ကာတုံ အနုစ္ဆဝိကော ယုတ္တော။ **န တဿ ပရိက္ခာယတ္ထော** တိ တဿ ဂဟဏေ ဂမနုပစ္ဆေဒနတ္ထံ သမန္တတော ခဏိတဗ္ဗပရိက္ခာယ တ ကရေဏုယာ ကဏ္ဏပုဋ္ဌေန အတ္တာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ခိတ္တဟာသရဇ္ဇုယာ ဗန္ဓိတဗ္ဗ**အာဠက**သင်္ခာတအာလာနေန တ ယတ္ထ ပဝိဋ္ဌော ကတ္ထစိ ဂန္တုံ န သက္ကောတိ, တာဒိသဝဋ္ဋနကာသုယာ တ အတ္တော ပယောဇနံ နတ္ထိ။ **သဟဂဟိတေ**တိ ဂဟဏသမကာလံ ဇဝ။ **ဟေဟိတီ**တိ အာဂမိဿတိ။

ရာဇာ ဣမံ မဂ္ဂဒေသကံ ကတွာ အရညံ ဂန္တွာ ''ဣမိနာ ဝုတ္တံ ဟတ္ထိနာဂံ အာနေဟီ''တိ ဟတ္ထာစရိယံ သဟ ပရိတရေန ပေသေသိ။ သော တေန သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ နဠိနိံ ပဝိသိတွာ ဂောစရံ ဂဏှန္တံ ပဿိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၄. ''တဿ တံ ဝစနံ သုတွာ၊ ရာဇာပိ တုဋ္ဌမာနသော။
ပေသေသိ ဟတ္ထိဒမကံ၊ ဆေကာစရိယံ သုသိက္ခိတံ။

၅. ''ဂန္တွာ သော ဟတ္ထိဒမကော၊ အဒ္ဒသ ပဒုမဿရေ။
ဘိသမုဠာလံ ဥဒ္ဓရန္တံ၊ ယာပနတ္ထာယ မာတုယာ''တိ။

တတ္ထ **ဆေကာစရိယ**န္တိ ဟတ္ထိဗန္ဓနာဒိဝိဓိမှိ ကုသလံ ဟတ္ထာစရိယံ။ **သုသိက္ခိတ** န္တိ ဟတ္ထီနံ သိက္ခာပနဝိဇ္ဇာယ နိဋ္ဌင်္ဂမနေန သုဋ္ဌု သိက္ခိတံ။

၆. ဝိညာယ မေ သီလဂုဏန္တိ ‘‘ဘဒ္ဒေ အယံ ဟတ္ထာဇာနီယော န မန္ဒော, န စဏ္ဍော, န ဓောမိသ္သသီလော တ’’တိ မမ သီလဂုဏံ ဇာနိတ္ဝာ။ ကထံ? **လက္ခဏံ ဥပဓာရယီ**တိ သုသိက္ခိတဟတ္ထိသိပ္ပတ္တာ မမ လက္ခဏံ သမန္တ တော ဥပဓာရေသိ။ တေန သော **ဖော် ပုတ္တာတိ ဝတ္ဝာတန, မမ သောဏ္ဍာယ အင်္ဂဟိ** ။

၇. ဖောမိသတ္တော ဟတ္ထာစရိယံ ဒိသွာတ – ‘‘ဣဒံ ဘယံ မယှံ တေသ္သ ပုရိသဿ သန္တိကာ ဥပ္ပန္နံ, အဟံ ခော ပန မဟာဗလော ဟတ္ထိသဟဿမ္ပိ ဝိဒ္ဓံသေတုံ သမတ္ထော, ပဟောမိ ကုဇ္ဈိတ္ဝာ သရဋ္ဌကံ သေနာဝါဟနံ နာ သေတုံ, သစေ ပန ကုဇ္ဈိဿာမိ, သီလံ မေ ဘိန္ဒိဿတိ, တသ္မာ သတ္တီဟိ ကောဋ္ဋိယမာနောပိ န ကုဇ္ဈိဿာမီ’’တိ စိတ္တံ အဓိဋ္ဌာယ သီသံ ဩနာမေတွာတ နိစ္စလော ဝ အဋ္ဌာသိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ **‘‘ယံ မေ တဒါ ဟာကတိကံ, သရီရာနုဂတံ ဗလ’’**န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဟာကတိက**န္တိ သဘာဝသိဒ္ဓံ။ **သရီရာနုဂတ**န္တိ သရီရမေဝ အနုဂတံ ကာယဗလံ, န ဥပာယကုသလတာသင် ခါတဉာဏာနုဂတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အဇ္ဇ နာဂသဟဿာန** န္တိ အဇ္ဇကာလေ အနေကေသံ ဟတ္ထိသဟဿာနံ သ မုဒိတာနံ။ **ဗလေန သမသာဒိသ**န္တိ တေသံ သရီရဗလေန သမသမမေဝ ဟုတ္ဝာ သဒိသံ, န ဥပမာမတ္တေန။ မင်္ဂလဟတ္ထိကုလေ ဟိ တဒါ ဖောမိသတ္တော ဥပ္ပန္နောတိ။

၈. ယဒိဟံ တေသံ ပကုပ္ပေယျံ န္တိ မံ ဂဟဏာယ ဥပဂတာနံ တေသံ အဟံ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ, တေသံ ဇီဝိတမဒ္ဒ နေ ပဋိဗလော ဘဝေယျံ။ န ကေဝလံ တေသညေဝ, အထ ခော **ယာဝ ရဇ္ဇမ္ပိ မာနုသ** န္တိ ယတော ရဇ္ဇတော တေသံ အာဂတာနံ မနုဿာနံ သဗ္ဗမ္ပိ ရဇ္ဇံ ဟေထေတွာတ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရေယျံ။

၉. အပိ စာဟံ သီလရက္ခာယာ တိ ဇဝံ သမတ္ထောပိ စ အဟံ အတ္တနိ ပတိဋ္ဌိတာယ သီလရက္ခာယ သီလဂုတ္တိယာ ဂုတ္တော ဗန္ဓော ဝိယ။ **န ကရောမိ စိတ္တေ အညထတ္တ** န္တိ တသ္သ သီလဿ အညထတ္တဘူတံ တေသံ သတ္တာနံ ဟေထနာဒိဝိဓိံ မယှံ စိတ္တေ န ကရောမိ, တတ္ထ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပာဒေမိ။ **ပက္ခိပန္တံ မမာဠကေ** တိ အာလာနတ္ထမ္ဘ ဘေ ပက္ခိပန္တံ, ‘‘ဒိသွာတပီ’’တိ ဝစနသေသော။ ကသ္မာတိ စေ, သီလဟာရမိပူရိယာ ဤဒိသေသု ဌာနေသု သီလံ အခဏ္ဍေ န္တဿ မေ နစိရဿေဝ သီလဟာရမီ ပရိပူရေဿတီတိ သီလဟာရမိပရိပူရဏတ္ထံ တသ္သ အညထတ္တံ စိတ္တေ န ကရောမီတိ ယောဇနာ။

၁၀. ‘‘ယဒိ တေ မ’’န္တိ ကထာယပိ သီလရက္ခာယ ဒဠှံ ကတ္ဝာ သီလဿ အဓိဋ္ဌိတဘာဝမေဝ ဒဿေတိ။ တ တ္ထ **ကောဋ္ဋေယျု** န္တိ ဘိန္ဒေယျုံ။ **သီလခဏ္ဍဘယာ မမာ** တိ မမ သီလဿ ခဏ္ဍနဘယေန။

ဇဝံ ပန စိန္တေတွာတ ဖောမိသတ္တေ နိစ္စလေ ဋ္ဌိတေ ဟတ္ထာစရိယော ပဒုမသရံ ဩတရိတွာတ တဿ လက္ခဏသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာတ ‘‘ဇော် ပုတ္တာ’’တိ ရဇတဒါမသဒိသာယ သောဏ္ဍာယ ဂဟေတွာတ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဗာရာဏသိံ ပာပုဏိ။ သော အန္တရာမဂ္ဂေ ဝတ္တမာနော ဝ ရညော သာသနံ ပေသေသိ။ ရာဇာ နဂရံ အလင်္ကာရာပေသိ။ ဟတ္ထာစရိယော ဖော မိသတ္တံ ကတဂန္ဓပရိဘဏ္ဍံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဟတ္ထိသာလံ နေတွာတ ဝိစိတ္တသာဏိယာ ပရိက္ခိပာပေတွာတ ရ ညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ အာဒာယ ဂန္တွာတ ဖောမိသတ္တဿ အပပေသိ။ သော ‘‘မာတရံ ဝိနာ ကေ စရံ န ဂဏှိဿာမီ’’တိ ပိဏ္ဍံ န ဂဏှာတိ။ ယာစိတောပိ အင်္ဂဟေတွာတ –

> ‘‘သာ နူနသာ ကပဏိကာ၊ အန္ဓာ အပရိဏာယိကာ။
> ခါဏုံ ဟဒေန ဃဋ္ဋေတိ၊ ဂိရိံ စဏ္ဍောရကံ ပတီ’’တိ။ –

အာဟ။ တံ သုတ္ဝာတ ရာဇာ –

> ‘‘ကာ နု တေ သာ မဟာနာဂ၊ အန္ဓာ အပရိဏာယိကာ။
> ခါဏုံ ဟဒေန ဃဋ္ဋေတိ၊ ဂိရိံ စဏ္ဍောရကံ ပတီ’’တိ။ – ပုစ္ဆိတွာတ –

> ‘‘မာတာ မေ သာ မဟာရာဇ၊ အန္ဓာ အပရိဏာယိကာ။

ခါဏုံ ဟဒေန ဃဋ္ဋေတိ၊ ဂိရိံ စဏ္ဍောရဏံ ပတီ’’တိ။ –

ဝုတ္တေ အဇ္ဇ သတ္တမော ဒိဝသော “မာတာ မေ ကေစရံ န လဘိတ္ထာ’’တိ ဝဒတော ဣမဿ ကေစရံ အဂဏှန္တဿ သ။ တသ္မာ –

“မုဠ္ဍထေတံ မဟာနာဂံ၊ ယောယံ ဘရတိ မာတရံ။
သမေတု မာတရာ နာဂေါ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘီ’’တိ။ – ဝတ္တ မုဋ္ဌာပေသိ –

“မုတ္တော စ ဗန္ဓနာ နာဂေါ၊ မုတ္တအာမာယ ကုဥ္ဇရော။
မုဟုတ္တံ အဿာသယိတွာ၊ အဂမာ ယေန ပဗ္ဗတော’’တိ။

တတ္ထ **ကပဏိကာ**တိ ဝရာကာ။ **ခါဏုံ ဟဒေန ဃဋ္ဋေတီ** တိ အန္ဓတာယ ပုတ္တဝိယောဂဒုက္ခေန စ ပရိဒေဝမာနာ တတ္ထ တတ္ထ ရုက္ခကဋ္ဌင်္ဂရေ ဟဒေန ဃဋ္ဋေတိ။ **စဏ္ဍောရဏံ ပတီ** တိ စဏ္ဍောရဏပဗ္ဗတာဘိမုခီ, တသ္မိံ ပဗ္ဗတပဟ ဒေ ပရိဗ္ဘမမာနာတိ အတ္ထော။ **အဂမာ ယေန ပဗ္ဗတော** တိ သော ဟတ္ထိနာဂေ ဗန္ဓနာ မုတ္တော ထောကံ ဝိဿမိ တွာ ရညော ဒသရာဇဓမ္မကထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ “အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, မဟာရာဇာ’’တိ ဩဝဒံ ဒတွာ မဟာဇ နေန ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇိယမာနော နဂရာ နိက္ခမိတွာ တဒဟေဝ မာတရာ သမာဂန္တွာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ သာ တု ဋ္ဌမာနသာ –

“စိရံ ဇီဝတု သော ရာဇာ၊ ကာသီနံ ရဋ္ဌဝဍ္ဎနော။
ယော မေ ပုတ္တံ ပမောစေသိ၊ သဒါ ဝုဒ္ဓာပစာယိက’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၁၂) –

ရညော အနုမောဒနံ အကာသိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏေ ပသီဒိတွာ နဠိနိယာ အဝိဒူရေ ကာမံ မာပေတွာ ဗောဓိသတ္ တဿ မာတု စဿ နိဗဒ္ဓံ ဝတ္တံ ပဋ္ဌပေသိ ။ အပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တော မာတရိ မတာယ တဿာ သရီရပရိဟာရံ ကတွာ ကုရဏ္ဍကအဿမပဒံ နာမ ဂတော။ တသ္မိံ ပန ဌာနေ ဟိမဝန္တတော ဩတရိတွာ ပဉ္စသတာ ဣသယော ဝသိံ သု။ တံ ဝတ္တံ တေသံ ဒတွာ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ သမာနရူပံ သိလာပဋိမံ ကာရေတွာ မဟာသက္ကာရံ ပဝတ္တေ သိ။ ဇမ္ဗုဒီပတလဝါသိနော အနုသံဝစ္ဆရံ သန္နိပတိတွာ ဟတ္ထိမဟံ နာမ ကရိံသု။

တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဟတ္ထိနီ မဟာမာယာ, ဝနစရကော ဒေဝဒတ္တော, မာတုပေါသကဟတ္ထိနာ ဂေ လောကနာထော။

ဣဓာပိ အနဟာရမိအာဒယော ယထာရဟံ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ သီလပါရမီ ပန အတိသယဝတီတိ သာ ဧဝ ဒေသနံ အာဠှ ဋ္ဌဟာ။ တထာ တိရစ္ဆာနယောနိယံ ဥပ္ပန္နောပိ ဗုဟ္မပုဗ္ဗဒေဝပုဗ္ဗာစရိယအာဟုနေယ္ယာဒိဘာဝေန သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေနပိ ပသ တ္ထဘာဝတနုရူပံ မာတုယာ ဂရုစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတွာ “မာတာ နာမေသာ ပုတ္တဿ ဗဟူပကာရာ, တသ္မာ မာတုပဋ္ဌာနံ နာမ ပဏ္ဍိတေန ပညတ္တ’’န္တိ မနသိ ကတွာ အနေကေသံ ဟတ္ထိသဟဿာနံ ဣဿရာဓိပတိ မဟာနုဘာဝေ ယူ ထပတိ ဟုတွာ တေဟိ အနုဝတ္တိယမာနော ကေကဝိဟာရေ အန္တရာယံ အဂဏေတွာ ယူထံ ပဟာယ ကေကော ဟုတွာ တ ဥပကာရိခေတ္တံ ပူဇေဿာမီတိ မာတုပေါသနံ, မဂ္ဂမူဋ္ဌဟပုရိသံ ဒိသွာ အနုကမ္ပာယ တံ ဂဟေတွာ မနုဿကေစ ရသမ္ပာပနံ, တေန စ ကတာပရာဓေပဟနံ , ဟတ္ထာစရိယပ္ပမုခါနံ အတ္တာနံ ဗန္ဓိတုံ အာဂတပုရိသာနံ သမတ္ထောပိ သ မာနော သန္တာသနမတ္တေနပိ တေသံ ပီဠနာ ဘဝိဿတိ, မယှဉ္စ သီလဿ ခဏ္ဍာဒိဘာဝတောတိ တထာ အကတွာ သု ဒန္တေန ဩပဝယှေဟာ ဝိယ သုခေနေဝ ဂဟဏူပဂမနံ, မာတရံ ဝိနာ န ကဥ္စိ အဇ္ဈောဟရိဿာမီတိ သတ္တာဟမ္ပိ အနာဟာရတာ, ဣမိနာဟဟံ ဗန္ဓာပိတောတိ စိတ္တံ အနုပ္ပာဒေတွာ ရာဇာနံ မေတ္တာယ ဖရဏံ, တဿ စ နာနာနယေဟိ ဓမ္မဒေသနာတိ ဧဝမာဒယော ဣဓ မဟာပုရိသဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ တေန ဝုတ္တံ – “ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဧတေ, အဗ္ဘုတာ စ မဟေသိနော။ပေ.။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော’’တိ။

မာတုပေါသကစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၁. ဒုတိယေ **ဘူရိဒတ္တော** တိ ဘူရိသမဒတ္တော။ ဒတ္တောတိ ဟိ တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာပိတူဟိ ကတံ နာမံ။ ယသ္မာ ပနေသော နာဂဘဝနေ ဝိရူပက္ခမဟာရာဇဘဝနေ တာဝတိံသဘဝနေ စ ဥပ္ပန္နေ ပဉှေ သမ္မဒေဝ ဝိနိစ္ဆိနာတိ, ဧကဒိဝသဉ္စ ဝိရူပက္ခမဟာရာဇေ နာဂပရိသာယ သဒ္ဓိံ တိဒသပုရံ ဂန္တွာ သက္ကံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နေ ဒေဝါန မန္တရေ ပဉှော သမုဋ္ဌာသိ။ တံ ကောစိ ကထေတုံ နာသက္ခိ။ သက္ကေန ပန အနုညာတော ပလ္လင်္ကဝရဂတော ဟုတွာ မဟာသတ္တောဝ ကထေသိ။ အထ နံ ဒေဝရာဇာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ "ဒတ္တ, တွံ ပထဝိသမာယ ဝိပုလာယ ပညာယ သမန္နာဂတော ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘူရိဒတ္တော နာမာ"တိ အာဟ။ ဘူရီတိ ဟိ ပထဝိယာ နာမံ, တသ္မာ ဘူရိသမတာယ ဘူတေ အတ္ထေ ရမတီတိ စ ဘူရိသင်္ခါတာယ မဟတိယာ ပညာယ သမန္နာဂတတ္တာ မဟာသတ္တော "ဘူရိဒတ္တော"တိ ပညာယိတ္ထ။ မဟတိယာ ပန နာဂိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတတ္တာ **မဟိဒ္ဓိကော စာ** တိ။

အတီတေ ဟိ ဣမသ္မိံယေဝ ကပ္ပေ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော ပိတရာ ရဋ္ဌတော ပဗ္ဗာဇိတော ဝနေ ဝသန္တော အညတရာယ နာဂမာဏဝိကာယ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ တေသံ သံဝါသမန္ဝာယ ဒွေ ဒါရကာ ဇာယိံသု – ပုတ္တော စ ဓီတာ စ။ ပုတ္တဿ "သာဂရဗြဟ္မဒတ္တော"တိ နာမံ ကရိံသု ဓီတာယ "သမုဒ္ဒဇာ"တိ။ သော အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ အထ ဓတရဋ္ဌော နာမ နာဂရာဇာ ပဉ္စယောဇနသတိကေ နာဂဘဝနေ နာဂရဇ္ဇံ ကာရေန္တော တံ အဘူတဝါဒိကေန စိတ္တစူဠေန နာမ ကစ္ဆပေန "ဗာရာဏသိရာဇာ အတ္တနော ဓီတရံ တုယှံ ဒါတုကာမော, သာ ခော ပန ရာဇဓီတာ သမုဒ္ဒဇာ နာမ အဘိရူပါ ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ စာ"တိ ကထိတံ သုတွာ ဓတရဋ္ဌော စတ္တာရော နာဂမာဏဝကေ ပေသေတွာ တံ ဒါတုံ အနိစ္ဆန္တံ နာဂဝိဘိံသိကာယ ဘိံသာပေတွာ "ဒမ္မီ"တိ ဝုတ္တေ မဟန္တံ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေတွာ မဟတိယာ နာဂိဒ္ဓိယာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန တဿ ဓီတရံ နာဂဘဝနံ နေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ။

သာ အပရဘာဂေ ဓတရဋ္ဌံ ပဋိစ္စ သုဒဿနော, ဒတ္တော, သုဘောဂေါ, အရိဋ္ဌောတိ စတ္တာရော ပုတ္တေ ပဋိလဘိ။ တေသု ဒတ္တော ဗောဓိသတ္တော, သော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ သက္ကေန တုဋ္ဌစိတ္တေန "ဘူရိဒတ္တော"တိ ဂဟိတနာမတ္တာ "ဘူရိဒတ္တော"တွေဝ ပညာယိတ္ထ။ အထ နံ ပိတာ ယောဇနသတိကံ ယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ ဘာဇေတွာ အဒါသိ။ မဟန္တော ယသော အဟောသိ။ သောဠသသောဠသနာဂကညာသဟဿာနိ ပရိဝါရယိံသု။ ပိတုပိ ဧကယောဇနသတမေဝ ရဇ္ဇံ အဟောသိ။ တယော ပုတ္တာ မာသေ မာသေ မာတာပိတရော ပဿိတုံ အာဂစ္ဆန္တိ, ဗောဓိသတ္တော ပန အန္ဝဍ္ဎမာသံ အာဂစ္ဆတိ။

သော ဧကဒိဝသံ ဝိရူပက္ခမဟာရာဇေန သဒ္ဓိံ သက္ကဿ ဥပဋ္ဌာနံ ဂတော ဝေဇယန္တပါသာဒံ သုဓမ္မဒေဝသဘံ ပါရိစ္ဆတ္တကကောဝိဠာရံ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဒေဝစ္ဆရာပရိဝါရံ အတိမနောဟရံ သက္ကသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "ဧတ္တကမတ္တမ္ပိ နာဂတ္တဘာဝေ ဌိတဿ ဒုလ္လဘံ, ကုတော သမ္မာသမ္ဗောဓီ"တိ နာဂတ္တဘာဝံ ဇိဂုစ္ဆိတွာ "နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ ဥပေါသထဝါသံ ဝသိတွာ သီလမေဝ ပဂ္ဂဏှိဿာမိ, တံ ဗောဓိပရိပါစနံ ဟောတိ, ဣမသ္မိံ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ ဘဝိဿတီ"တိ စိန္တေတွာ နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ မာတာပိတရော အာဟ – "အမ္မတာတာ, အဟံ ဥပေါသထကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ။ တေဟိ "ဣဓေဝ ဥပေါသထံ ဥပဝသာဟိ, ဗဟိဂတာနံ နာဂါနံ မဟန္တံ ဘယ"န္တိ ဝုတ္တော ဧကဝါရံ တထာ ကတွာ နာဂကညာဟိ ဥပဒ္ဒုတော ပုနဝါရေ မာတာပိတူနံ အနာရောစေတွာ အတ္တနော ဘရိယံ အာမန္တေတွာ "ဘဒ္ဒေ, အဟံ မနုဿလောကံ ဂန္တွာ ယမုနာတီရေ မဟာနိဂြောဓရုက္ခော အတ္ထိ တဿ အဝိဒူရေ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဘောဂေ အာဘုဇိတွာ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇိတွာ "ဥပေါသထကမ္မံ ကရိဿာမီ"တိ နာဂဘဝနတော နိက္ခမိတွာ တထာ ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဝိရူပက္ခေန မဟာရညာ, ဒေဝလောကမဂစ္ဆဟ"**န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဝိရူပက္ခေန မဟာရညာ** တိ ဝိရူပက္ခေန နာမ နာဂါဓိပတိမဟာရာဇေန။ **ဒေဝလောက**န္တိ တာဝတိံသဒေဝလောကံ။ **အဂစ္ဆဟ** န္တိ အဂစ္ဆိံ, ဥပသင်္ကမိံ အဟံ။

၁၂. **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဒေဝလောကေ။ **ပဿိံ တွတဟ** န္တိ အဒ္ဒက္ခိံ အဟံ **တု**-သဒ္ဒေါ နိပါတမတ္တော။ **ကေန္တ္တံ သုခသမပ္ပိတေ**တိ ကေန္တံ အစ္စန္တမေဝ သုခေန သမင်္ဂီဘူတော။ ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ – ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဖဿာယတနိကာ နာမ သဂ္ဂါ။ ယာဝဉ္စိဒံ, ဘိက္ခဝေ, န သုကရံ အက္ခာနေန ပာပုဏိတုံ ယာဝ သုခာ သဂ္ဂါ''တိ (မ. နိ. ၃.၂၅၅) စ။ **တံသဂ္ဂဂမနတ္ထာယာ** တိ တသ္မိံ သဂ္ဂသ္မိံ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ဂမနတ္ထာယ။ **သီလဗ္ဗတ** န္တိ သီလသင်္ခာတံ ဝတံ။ အထ တ **သီလဗ္ဗတ** န္တိ ဥပေါသထသီလဉ္စေဝ ''မမ စမ္မံ စမ္မတ္ထိကာ ဟရန္တူ''တိအာဒိနာ အတ္တနော သရီရာဝယဝပရိစ္စာဂသမာဒိယနသင်္ခာတံ ဝတဉ္စ။

၁၃. **သရီရကိစ္စ**န္တိ မုခဓောဝနာဒိသရီရပဋိဇဂ္ဂနံ။ **ဘုတွာ ယာပနမတ္တက**န္တိ ဣန္ဒြိယာနိ နိဗ္ဗိသေဝနာနိ ကာတုံ သရီရဋ္ဌိတိမတ္တကံ အာဟာရံ အာဟရိတွာ။ **စတုရော အင်္ဂေ** တိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ **အဓိဋ္ဌာယာ** တိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ။ **သေမီ**တိ သယာမိ။

၁၄. **ဆဝိယာ**တိအာဒိ တေသံ စတုန္နံ အင်္ဂါနံ ဒဿနံ။ တတ္ထ စ ဆဝိစမ္မာနံ ဝိဿဇ္ဇနံ ဧကံ အင်္ဂံ, သေသာနိ ဧကေကမေဝ, မံသဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ ရုဓိရမ္ပိ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧတေနာ**တိ ဧတေဟိ ။ **ဟရာတု သော**တိ ယဿ ဧတေဟိ ဆဝိအာဒီဟိ **ကရဏီယံ** အတ္ထိ, တဿ မယာ ဒိန္နမေဝေတံ။ သဗ္ဗံ သော ဟရတူတိ အတ္တနော အတ္တဘာဝေ အနပေက္ခပဝတ္တိ ပကာသေတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တဿ ဣမိနာ နိယာမေနေဝ အန္တဝဒ္ဓမာသံ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောန္တဿ ဒီဃော အဒ္ဓါ ဝီတိဝတ္တော။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဧကဒိဝသံ အညတရော နေသာဒဗြာဟ္မဏော သောမဒတ္တော နာမ အတ္တနော ပုတ္တေန သဟ တံ ဌာနံ ပတွာ အရုဏုဂ္ဂမနသမယေ နာဂကညာဟိ ပရိဝါရိယမာနံ မဟာသတ္တံ ဒိသွာ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တာဝဒေဝ နာဂကညာယော ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ နာဂဘဝနမေဝ ဂတာ။ ဗြာဟ္မဏော မဟာသတ္တံ ပုစ္ဆိ – ''ကော နု ခော တွံ, မာရိသ, ဒေဝေါ ဝ ယက္ခော ဝ နာဂေါ ဝါ''တိ? ဗောဓိသတ္တော ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိ ကတွာ သစာယံ ဣတော ဂစ္ဆေယျ, ဣမံ မေ ဝသံ မဟာဇနဿ ပာကဋံ ကရေယျ, တေန မေ ဥပေါသထဝါသဿ အန္တရာယောပိ သိယာ။ ယံနူနာဟံ ဣတော ဣမံ နာဂဘဝနံ နေတွာ မဟတိယာ သမ္ပတ္တိယာ ယောဇေယျံ။ ဧဝံ တတ္ထေဝ အဘိရမိဿတိ, တေန မေ ဥပေါသထကမ္မံ အဒ္ဓနိယံ သိယာတိ။ အထ နံ အာဟ – ''ဗြာဟ္မဏ, မဟန္တံ တေ ယသံ ဒဿာမိ, ရမဏီယံ နာဂဘဝနံ, ဧဟိ တတ္ထ ဂစ္ဆာမာ''တိ။ သာမိ, ပုတ္တော မေ အတ္ထိ, တသ္မိံ အာဂစ္ဆန္တေ အာဂမိဿာမီတိ။ ဂစ္ဆ, ဗြာဟ္မဏ, ပုတ္တံ အာနေဟီတိ။ ဗြာဟ္မဏော ဂန္တွာ ပုတ္တဿ တမတ္ထံ အာရောစေ တွာ တံ အာနေသိ။ မဟာသတ္တော တေ ဥဘောပိ အာဒာယ အတ္တနော အာနုဘာဝေန နာဂဘဝနံ အာနေသိ။ တေသံ တတ္ထ ဒိဗ္ဗော အတ္တဘာဝေါ ပါတုဘဝိ။ အထ တေသံ မဟာသတ္တော ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ဒတွာ စတ္တာရိ စတ္တာရိ နာဂကညာသတာနိ အဒါသိ။ တေ မဟတိံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိံသု။

ဗောဓိသတ္တောပိ အပ္ပမတ္တော ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ။ အန္တဝဒ္ဓမာသံ မာတာပိတူနံ ဥပဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဓမ္မကထံ ကထေတွာ တတော စ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အာရောဂျံ ပုစ္ဆိတွာ ''ယေန တေ အတ္ထော, တံ ဝဒေယျာသီ''တိ အာပုစ္ဆိတွာ ''အနုက္ကဏ္ဌမာနော အဘိရမာ''တိ ဝတွာ သောမဒတ္တေနပိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ အတ္တနော နိဝေသနံ ဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏော သံဝစ္ဆရံ တတ္ထ ဝသိတွာ မန္ဒပုညတာယ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ အနိစ္စ ဆမာနမ္ပိ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာပုစ္ဆိတွာ တေန ဒီယမာနံ ဗဟုံ ဓနံ သဗ္ဗကာမဒဒံ မဏိရတနမ္ပိ အလက္ခိ ကတာယ အဂ္ဂဟေတွာ ''မနုဿလောကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော နာဂမာဏဝကေ အာဏာပေတွာ တံ သပုတ္တကံ မနုဿလောကံ ဟာပေသိ။ တေ ဥဘောပိ ဒိဗ္ဗာဘရဏာနိ ဒိဗ္ဗဝတ္ထာနိ စ ဩမုဉ္စိတွာ နှာယိတုံ ဧကံ ပောက္ခရဏိံ ဩတရိံသု, တသ္မိံ ခဏေ တာနိ အန္တရဓာယိတွာ နာဂဘဝနမေဝ အဂမံသု။ အထ ပဌမနိဝ တ္ထကာသာဝပိလောတိကာဝ သရီရေ ပဋိမုဉ္စိ, ဓနုသရသတ္တိယော ဂဟေတွာ အရညံ ဂန္တွာ မိဂေ ဝဓိတွာ ပုရိမနိယာမေနေဝ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသုံ။

တေန စ သမယေန အညတရော တာပသော သုပဏ္ဏရာဇတော လဒ္ဓံ အလမ္ပာယနမန္တံ တဿ အနုစ္ဆဝိကာနိ ဩသဓာနိ မန္တူပစာရဉ္စ အတ္တာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တဿ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏဿ အဒါသိ။ သော ''လဒ္ဓော မေ ဇီဝိကူပါယော''တိ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ တာပသံ အာပုစ္ဆိတွာ ပက္ကမန္တော အနုပုဗ္ဗေန ယမုနာတီရံ ပတွာ တံ မန္တံ

သဇ္ဈာယန္တော မဟာမဂ္ဂေန ဂစ္ဆတိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ဘဂိနီ တဿ ပရိစာရိကာ နာဂမာဏဝိကာ တံ သဗ္ဗကာမဒဒံ မဏိရတနံ အာဒါယ ယမုနာတီရေ တလုကာရာသိမတ္ထကေ ဌပေတွာ တဿောဘာသေန ရတ္တိံ ကီဠိတွာ အရုဏုဂ္ဂမနေ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ မန္တသဒ္ဒံ သုတွာ "သုပဏ္ဏော"တိ သညာယ ဘယတဇ္ဇိတာ မဏိရတနံ အဂ္ဂဟေတွာ ပထဝိယံ နိမုဇ္ဇိတွာ နာဂဘဝနံ အဂမံသု။

ဗြာဟ္မဏော တံ မဏိရတနံ အာဒါယ ပါယာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သော နေသာဒဗြာဟ္မဏော ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ မိဂဝဓာယ အရညံ ဂစ္ဆန္တော တဿ ဟတ္ထေ တံ မဏိရတနံ ဒိသွာ "ဣဒံ ဘူရိဒတ္တဿ သဗ္ဗကာမဒဒံ မဏိရတန"န္တိ သဉ္ဇာနိတွာ တံ ဂဏှိတုကာမော တေန သဒ္ဓိံ အလ္လာပသလ္လာပံ ကတွာ မန္တဝါဒိဘာဝံ ဇာနိတွာ ဧဝမာဟ – "သစေ မေ တွံ ဣမံ မဏိရတနံ ဒဿသိ, တေဟံ တေ မဟာနုဘာဝံ နာဂံ ဒဿေဿာမိ, ယံ တွံ ဂဟေတွာ ဂါမနိဂမရာဇဓာနိယော စရန္တော ဗဟုဓနံ လစ္ဆသီ"တိ။ "တေန ဟိ ဒဿေတွာ ဂဏှာဟီ"တိ ဝုတ္တေ တံ အာဒါယ ဗောဓိသတ္တံ ဥပေါသထကရဏဋ္ဌာနေ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဘောဂေ အာဘုဇိတွာ နိပန္နံ အဝိဒူရေ ဌိတော ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဒဿေသိ။

မဟာသတ္တော တံ နေသာဒံ ဒိသွာ "အယံ ဥပေါသထဿ မေ အန္တရာယံ ကရေယျာတိ နာဂဘဝနံ နေတွာ မဟာသမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌာပိတောပိ န ဣစ္ဆိ။ တတော အပက္ကမိတွာ သယံ ဂန္တုကာမော မယာ ဒီယမာနမ္ပိ မဏိရတနံ ဂဏှိတုံ န ဣစ္ဆိ။ ဣဒါနိ ပန အဟိဂုဏ္ဍိကံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆတိ။ သစာဟံ ဣမဿ မိတ္တဒုဗ္ဘိနော ကုဇ္ဈေယျံ, သီလံ မေ ခဏ္ဍံ ဘဝိဿတိ။ မယာ ခော ပန ပဌမံယေဝ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတော ဥပေါသထော အဓိဋ္ဌိတော, သော ယထာဓိဋ္ဌိတောဝ ဟောတု။ အလမ္ပာယနော မံ ဆိန္ဒတု ဝါ မာ ဝါ, နေဝဿ ကုဇ္ဈိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ အက္ခီနိ နိမ္မီလေတွာ အဓိဋ္ဌာနပာရမိံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ဘောဂန္တရေ သီသံ ပက္ခိပိတွာ နိစ္စလောဝ ဟုတွာ နိပဇ္ဇိ။ နေသာဒဗြာဟ္မဏောပိ "ဘော အလမ္ပာယန, ဣမံ နာဂံ ဂဏှ, မဏိံ မေ ဒေဟီ"တိ အာဟ။ အလမ္ပာယနော နာဂံ ဒိသွာ တုဋ္ဌော မဏိံ ကိသ္မိဉ္စိ အဂဏေတွာ "ဂဏှ, ဗြာဟ္မဏာ"တိ ဟတ္ထေ ခိပိ။ သော တဿ ဟတ္ထတော ဘဿိတွာ ပထဝိယံ ပတိတမတ္တောဝ ပထဝိံ ပဝိသိတွာ နာဂဘဝနမေဝ ဂတော။ နေသာဒဗြာဟ္မဏော မဏိရတနတော ဘူရိဒတ္တေန သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝတော စ ပရိဟာယိတွာ နိပ္ပစ္စယောဝ ပက္ကန္တော။

၁၅. အလမ္ပာယနောပိ မဟာနုဘာဝေဟိ ဩသဓေဟိ အတ္တနော သရီရံ မက္ခေတွာ ထောကံ ခါဒိတွာ ခေဠံ အတ္တနော ကာယသ္မိံ ပရိဘာဝေတွာ ဒိဗ္ဗမန္တံ ဇပ္ပန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတွာ သီသေ ဒဠှံ ဂဏှန္တော မုခမဿ ဝိဝရိတွာ ဩသဓံ ခါဒိတွာ မုခေ သဟခေဠံ ဩသိဉ္စိ။ သုစိဇာတိကော မဟာသတ္တော သီလဘေဒဘယေန အကုဇ္ဈိတွာ အက္ခီနိ န ဥမ္မီလေသိ။ အထ နံ ဩသဓမန္တဗလေန နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ ဟေဋ္ဌာ သီသံ ကတွာ သဉ္စာလေတွာ ဂဟိတဂေါစရံ ဆဍ္ဍာပေတွာ ဘူမိယံ ဒီဃသော နိပဇ္ဇာပေတွာ မသူရကံ မဒ္ဒန္တော ဝိယ ဟတ္ထေဟိ ပရိမဒ္ဒိ။ အဋ္ဌီနိ စုဏ္ဏိယမာနာနိ ဝိယ အဟေသုံ။

ပုန နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ ဒုဿံ ပေါထေန္တော ဝိယ ပေါထေသိ။ မဟာသတ္တော ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ အနုဘောန္တောပိ နေဝ ကုဇ္ဈိတ္ထ။ အညဒတ္ထု အတ္တနော သီလမေဝ အာဝဇ္ဇေသိ။ ဣတိ သော မဟာသတ္တံ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ ဝလ္လီဟိ ပေဠံ သဇ္ဇေတွာ မဟာသတ္တံ တတ္ထ ပက္ခိပိ။ သရီရံ ပနဿ မဟန္တံ တတ္ထ န ပဝိသတိ။ အထ နံ ပဏှိယာ ကောဋ္ဋေန္တော ပဝေသေတွာ ပေဠံ အာဒါယ ဧကံ ဂါမံ ဂန္တွာ ဂါမမဇ္ဈေ ဩတာရေတွာ "နာဂဿ နစ္စံ ဒဋ္ဌုကာမာ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ သဒ္ဒမကာသိ။ သကလဂါမဝါသိနော သန္နိပတိံသု။ တသ္မိံ ခဏေ အလမ္ပာယနော "နိက္ခမ မဟာနာဂါ"တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော စိန္တေသိ – "အဇ္ဇ မယာ ပရိသံ တောသေန္တေန ကီဠိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ အလမ္ပာယနော ဗဟုဓနံ လဘိတွာ တုဋ္ဌော မံ ဝိဿဇ္ဇေဿတိ, ယံ ယံ ဧသ မံ ကာရေတိ, တံ တံ ကရိဿာမီ"တိ။

အထ နံ သော ပေဠတော နိက္ခမန္တံ "မဟာ ဟောဟီ"တိ အာဟ, သော မဟာ အဟောသိ။ "ခုဒ္ဒကော ဝဋ္ဋော ဝိဖဏော ဧကဖဏော ဒွိဖဏော ယာဝ သဟဿဖဏော ဥစ္စော နီစော ဒိဿမာနကာယော အဒိဿမာနကာယော ဒိဿမာနဥပဍ္ဎကာယော နီလော ပီတော လောဟိတော ဩဒါတော မဉ္ဇိဋ္ဌော ဟောဟိ, ဓူမံ ဝိဿဇ္ဇေဟိ, ဇာလသိခံ ဥဒကဉ္စ ဝိဿဇ္ဇေဟီ"တိ ဝုတ္တေ တေန ဝုတ္တံ တံ တံ အာကာရံ နိမ္မိနိတွာ နစ္စံ ဒဿေသိ။ တံ ဒိသွာ မနုဿာ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတာ ဗဟုံ ဟိရညသုဝဏ္ဏဝတ္ထာလင်္ကာရာဒိံ အဒံသု။ ဣတိ တသ္မိံ ဂါမေ သတသဟဿမတ္တံ လဘိ။

သော ကုဍ္ဍာပိ မဟာသတ္တံ ဂဏှန္တော "သဟဿံ လဘိတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ"တိ အာဟ။ တံ ပန ဓနံ လဘိတွာ "ကာမံ ကေပိ တာဝ မယာ တေဟိ ဓနံ လဒ္ဓံ, နဂရေ ကီဠာပေန္တော လဘိဿာမီ"တိ ဓနလောဘေန န မုဉ္စိ။

သော တသ္မိံ ကာမေ ကုဇ္ဈမာနံ သဏ္ဌာပေတွာ ရတနမယံ ပေဠံ ကာရေတွာ တတ္ထ မဟာသတ္တံ ပက္ခိပိတွာ သုခ ယာနကံ အာရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ကာမနိဂမရာဇဓာနီသု တံ ကီဠာပေန္တော ဗာရာဏသိံ ပာပုဏိ, နာဂရာဇဿ မဓု လာဇံ ဒေတိ, အဗဒ္ဓသတ္တာပို ဒေတိ။ သော ကေစရံ န ဂဏှာတိ အဝိဿဇ္ဇနဘယေန။ ကေစရံ အဂဏှာတန္တမ္ပိ စ နံ စ တ္တာရော နဂရဒွါရေ အာဒိံ ကတွာ တတ္ထ တတ္ထ မာသမတ္တံ ကီဠာပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"သံသိတော အကတညုနာ"**တိအာဒိ။

တတ္ထ **သံသိတော**တိ ဧသော နာဂေ အမုကသ္မိံ နိဂြောဓရုက္ခသ္မိံ သမီပေ ဝမ္မိကမတ္ထကေ သယိတောတိ ဧဝံ ဌာနံ ဒဿေတွာ ကထိတော။ **အကတညုနာ**တိ အတ္တနာ ကတံ ဥပကာရံ အဇာနန္တေန မိတ္တဒုဗ္ဘိနာ နေသာဒဗြာဟ္မ ဏေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အလမ္ပာယနော** တိ အလမ္ပာယနဝိဇ္ဇာပရိဇပ္ပနေန "အလမ္ပာယနော"တိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမော အဟိတုဏ္ဍိကဗြာဟ္မဏော။ **မမဂ္ဂဟိ** တိ မံ အဂ္ဂဟေသိ။ **ကီဠေတိ မံ တဟိံ တဟိံ**တိ တတ္ထ တတ္ထ ကာမနိဂမ ရာဇဓာနီသု အတ္တနော ဇီဝိကတ္ထံ မံ ကီဠာပေတိ။

၁၇. တိဏ္ဏတောပိ လဟုကော မမာတိ အတ္တနော ဇီဝိတပရိစ္စာဂေ တိဏသလာကပရိစ္စာဂတောပိ လဟုကော ဟုတွာ တ မမ ဥပဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။ **ပထဝီဥပ္ပတန့် ဝိယာ** တိ သီလဝီတိက္ကမော ပန စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟ ဿဗဟလာယ မဟာပထဝိယာ ပရိဝတ္တနံ ဝိယ တတောပိ တံ ဘာရိယတရံ ဟုတွာ မယှံ ဥပဋ္ဌာတီတိ ဒဿေတိ။

၁၈. နိရန္တရံ ဇာတိသတ န္တိ မမ ဇာတီနံ အနေကသတမ္ပိ အနေကသတာသုပိ ဇာတီသု နိရန္တရမေဝ သီလဿ အ ဝီတိက္ကမနဟေတု။ **မမ ဇီဝိတံ စဇေယျံ** စဇိတုံ သက္ကောမိ။ **နေဝ သီလံ ပဘိန္ဒေယျ** န္တိ သီလံ ပန သမာဒိန္နံ ကေမ္ပိ နေဝ ဘိန္ဒေယျံ န ဝိနာသေယျံ။ **စတုဒ္ဒီပာန ဟေတူ** တိ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇသိရိယာပိ ကာရဏာတိ ဒဿေတိ။

၁၉. ဣဒါနိ ယဒတ္ထံ အတ္တနော ဇီဝိတမ္ပိ ပရိစ္စဇိတွာ တဒါ သီလမေဝ ရက္ခိတံ, တာယ စ သီလရက္ခာယ တထာ အနတ္ထကာရကေသု နေသာဒအလမ္ပာယနဗြာဟ္မဏေသု စိတ္တဿ အညထတ္တံ န ကတံ, တံ ဒဿေတုံ **"အပိ စာ"**တိ ဩသာနဂာထမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

ဧဝံ ပန မဟာသတ္တေ အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထဂတေ တဿ မာတာ ဒုဿုပိနံ ဒိသွာ ပုတ္တဉ္စ တတ္ထ အပဿ န္တီ သောကာဘိဘူတာ အဟောသိ။ အထဿာ ဇေဋ္ဌပုတ္တော သုဒဿနော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ သုဘောဂံ "ဟိမ ဝန္တံ ဂန္တွာ ပဉ္စသု မဟာနဒီသု သတ္တသု မဟာသရေသု ဘူရိဒတ္တံ ဥပဓာရေတွာ ဧဟီ"တိ ပဟိဏိ။ ကာဏာရိဋ္ဌံ "ဒေဝ လောကံ ဂန္တွာ သစေ ဒေဝတာဟိ ဓမ္မံ သောတုကာမာဟိ ဘူရိဒတ္တော တတ္ထ နီတော, တတော နံ အာနေဟီ"တိ ပဟိ ဏိ။ သယံ ပန "မနုဿလောကေ ဂဝေသိဿာမီ"တိ တာပသဝေသေန နာဂဘဝနတော နိက္ခမိ။ အစ္စိမုခီ နာမဿ ဝေ မာတိကာ ဘဂိနီ ဗောဓိသတ္တေ အဓိမတ္တသိနေဟာ တံ အနုဗန္ဓိ။ တံ မဏ္ဍူကစ္ဆာပိံ ကတွာ ဇဋန္တရေ ပက္ခိပိတွာ မဟာသတ္တဿ ဥပေါသထကရဏဋ္ဌာနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဂဝေသန္တော အနုက္ကမေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇဒွါရံ အဂမာသိ။ တဒါ အလမ္ပာယနော ရာဇင်္ဂဏေ မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ ရညော ဘူရိဒတ္တဿ ကီဠံ ဒဿေတုံ ပေဠံ ဝိဝရိတွာ "ဧဟိ မဟာနာဂါ"တိ သညမဒာသိ။

မဟာသတ္တော သီသံ နီဟရိတွာ ဩလောကေန္တော ဇေဋ္ဌဘာတိကံ ဒိသွာ ပေဠတော နိက္ခမ္မ တဒဘိမုခော ဟ ယာသိ။ မဟာဇနော ဘီတော ပဋိက္ကမိ။ သော ဂန္တွာ တံ အဘိဝါဒေတွာ နိဝတ္တိတွာ ပေဠမေဝ ပာဝိသိ။ အလမ္ပာယ နော "ဣမိနာ အယံ တာပသော ဒဋ္ဌော"တိ သညာယ "မာ ဘာယိ, မာ ဘာယီ"တိ အာဟ။ သုဒဿနော "အယံ နာဂေ မ ယှံ ကိံ ကရိဿတိ, မယာ သဒိသော အဟိတုဏ္ဍိကော နာမ နတ္ထီ"တိ တေန ဝါဒပ္ပဋိဝါဒံ သမုဋ္ဌာပေတွာ "တွံ ဣမံ နာဂံ ဂဟေတွာ ဂဇ္ဇသိ, အဟံ တံ ဣမာယ မဏ္ဍူကစ္ဆာပိယာ ဣစ္ဆန္တော နာသယိဿာမီ"တိ ဘဂိနိံ ပက္ ကောသိတွာ ဟတ္ထံ ပသာရေသိ။ သာ တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ ဇဋန္တရေ နိပန္နာ တိက္ခတ္တုံ မဏ္ဍူကဝဿိတံ ဝဿ သိတွာ နိက္ခမိတွာ အံသကူဋေ နိသီဒိတွာ ဥပ္ပတိတွာ တဿ ဟတ္ထတလေ တီဏိ ဝိသဗိန္ဒူနိ ပာတေတွာ ပုန တ ဿ ဇဋန္တရမေဝ ပာဝိသိ။

သုဒဿနော ဝိသဗိန္ဒုံ ဒဿေတွာ "ဣဒံ ဗိန္ဒုံ သစေ ပထဝိယံ ဟတေဿတိ, ဩသဓိတိဏဝနပ္ပတယော သဗ္ဗေ နဿိဿန္တိ။ သစေ အာကာသေ ခိပိဿတိ, သတ္တဝဿာနိ ဒေဝေါ န ဝဿိဿတိ။ သစေ ဥဒကေ ဟတေဿတိ, ယာဝတာ တတ္ထ ဥဒကဇာတာ ပါဏာ သဗ္ဗေ မရေယျု"န္တိ ဝတွာ ရာဇာနံ သဒ္ဒဟာပေတုံ တယော အာဝါဋေ ခဏာပေတွာ ဧကံ နာနာဘေသဇ္ဇာနံ ပူရေသိ, ဒုတိယံ ဂေါမယဿ, တတိယံ ဒိဗ္ဗောသဓာနဉ္စေဝ ပူရေတွာ မဇ္ဈေ အာဝါဋေ ဝိသဗိန္ဒုံ ပက္ခိပိ။ တင်္ခဏညေဝ ဓူမာယိတွာ ဇာလာ ဥဋ္ဌဟိ။ သာ ဂန္တွာ ဂေါမယာဝါဋံ ဂဏှိ။ တတောပိ ဇာလာ ဥဋ္ဌာယ ဒိဗ္ဗောသဓပုဏ္ဏံ ဂဟေတွာ ဒိဗ္ဗောသဓာနိ ဈာပေတွာ နိဗ္ဗာယိ။ အလမ္ပာယနံ တတ္ထ အာဝါဋဿ အဝိဒူရေ ဌိတံ ဥသုမာ ဖရိတွာ သရီရစ္ဆဝိံ ဥပ္ပာဋေတွာ ဂတာ။ သေတကုဋ္ဌီ အဟောသိ။ သော ဘယတဇ္ဇိတော "နာဂရာဇာနံ ဝိဿဇ္ဇေမီ"တိ တိက္ခတ္တုံ ဝါစံ နိစ္ဆာရေသိ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ရတနပေဠာယ နိက္ခမိတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ဒေဝလီဠာယ ဌိတော။ သုဒဿနော စ အစ္စိမုခီ စ တထေဝ အဋ္ဌံသု။

တတော သုဒဿနော အတ္တနော ဘာဂိနေယျဘာဝံ ရညော အာရောစေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ တေ အာလိင်္ဂိတွာ သီသေ စုမ္ဗိတွာ အန္တေပုရံ နေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ဘူရိဒတ္တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တော "တာတ, ဧဝံ မဟာနုဘာဝံ တံ အလမ္ပာယနော ကထံ ဂဏှီ"တိ ပုစ္ဆိ။ သော သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ "မဟာရာဇ, ရညာ နာမ ဣမိနာ နိယာမေန ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ မာတုလဿ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ အထ သုဒဿနော "မာတုလ, မမ မာတာ ဘူရိဒတ္တံ အပဿန္တီ ကိလမတိ, န သက္ကာ အမှေဟိ ဣဓ ပပဉ္စံ ကာတု"န္တိ မာတုလံ အာပုစ္ဆိတွာ ဘူရိဒတ္တအစ္စိမုခီဟိ သဒ္ဓိံ နာဂဘဝနမေဝ ဂတော။

အထ တတ္ထ မဟာပုရိသော ဂိလာနသေယျာယ နိပန္နော ဂိလာနပုစ္ဆနတ္ထံ အာဂတာယ မဟတိယာ နာဂပရိသာယ ဝေဒေ စ ယညေ စ ဗြာဟ္မဏေ စ သမ္ဘာဝေတွာ ကာဏာရိဋ္ဌေ ကထေန္တေ တံ တဒံ ဘိန္ဒိတွာ နာနာနယေဟိ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သီလသမ္ပဒာယ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာယ စ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ယာဝဇီဝံ သီလာနိ ရက္ခိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

တဒါ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ အဟေသုံ။ နေသာဒဗြာဟ္မဏော ဒေဝဒတ္တော, သောမဒတ္တော အာနန္ဒော, အစ္စိမုခီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, သုဒဿနော သာရိပုတ္တော, သုဘောဂေါ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, ကာဏာရိဋ္ဌော သုနက္ခတ္တော, ဘူရိဒတ္တော လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ သေသပါရမိယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ ဣဓာပိ ယောဇနသတိကေ အတ္တနော နာဂဘဝနဋ္ဌာနေ သောဠသဟိ နာဂကညာသဟဿေဟိ စိတ္တရူပံ ဝိယ ပရိစာရိယမာနော ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိသဒိသေ နာဂလောကိဿရိယေ ဌိတောပိ ဣဿရိယမဒံ အကတွာ အန္ဝဍ္ဎမာသံ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနံ, ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယနံ, သကလာယ နာဂပရိသာယ စာတုမဟာရာဇိကပရိသာယ တာဝတိံသပရိသာယ စ သမုဋ္ဌိတပဉှာနံ တံတံပရိသမဇ္ဈေ ကုမုဒနာလကလာပံ ဝိယ သုနိသိတသတ္ထေန အတ္တနော ပညာသတ္ထေန တာဝဒေဝ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ တေသံ စိတ္တာနုကူလဓမ္မဒေသနာ, ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဘောဂသမ္ပတ္တိံ ပဟာယ အတ္တနော သရီရဇီဝိတနိရပေက္ခံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထာဓိဋ္ဌာနံ, တတ္ထ စ ပဋိညာယ ဝိသံဝါဒနဘယေန အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထဂမနံ, တသ္မိဉ္စ မုခေ ဝိသမိဿခေဠဟတနံ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အာဝိဉ္ဆနံ ကမုနံ ဘူမိယံ ဃံသနံ မဒ္ဒနံ ပေါထနန္တိ ဧဝမာဒိ နာနပ္ပကာရဝိပ္ပကာရံ ကရောန္တေပိ ဧဝရူပံ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝတောပိ ကုဇ္ဈိတွာ ဩလောကနမတ္တေန တံ ဆာရိကံ ကာတုံ သမတ္ထဿာပိ သီလပါရမိံ အာဝဇ္ဇိတွာ သီလခဏ္ဍနဘယေန ဤသကမ္ပိ စိတ္တဿ ဝိကာရာဘာဝတော, ဓနံ လဘာပေမီတိ တ တဿ စိတ္တာနုဝတ္တနံ, သုဘောဂေန ပုနာနီတဿ အကတညုနော မိတ္တဒုဗ္ဘိဿ နေသာဒဗြာဟ္မဏဿ သီလံ အနဓိဋ္ဌဟိတွာပိ အကုဇ္ဈနံ, ကာဏာရိဋ္ဌေန ကထိတံ မိစ္ဆာဝါဒံ ဘိန္ဒိတွာ အနေကပရိယာယေန ဓမ္မံ ဘာသိတွာ နာဂပရိသာယ သီလေသု သမ္မာဒိဋ္ဌိယဉ္စ ပတိဋ္ဌာပနန္တိ ဧဝမာဒယော ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝါ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

"ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ။ပေ။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော"တိ။

ဘူရိဒတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. စမ္ပေယျနာဂစရိယာဝဏ္ဏနာ

၂၀. တတိယေ **စမ္ပေယျကော** တိ အင်္ဂမဂဓရဋ္ဌာနံ အန္တရေ စမ္ပာ နာမ နဒီ, တဿာ ဟေဋ္ဌာ နာဂဘဝနမ္ပိ အဝိဒူရဘာဝတ္တာ စမ္ပာ နာမ, တတ္ထ ဇာတော နာဂရာဇာ စမ္ပေယျကော။ **တဒါပိ ဓမ္မိကော အာသိ** န္တိ တသ္မိံ စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေပိ အဟံ ဓမ္မစာရီ အဟောသိံ။

ဗောဓိသတ္တော ဟိ တဒါ စမ္ပာနာဂဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ စမ္ပေယျော နာမ နာဂရာဇာ အဟောသိ, မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေါ။ သော တတ္ထ နာဂရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဒေဝရာဇဘောဂသမ္ပတ္တိသဒိသက္ကဿရိယသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တော ဟရမိပူရဏဿ အနောကာသဘာဝတော “ကိံ မေ ဣမာယ တိရစ္ဆာနယောနိယာ, ဥပေါသထဝါသံ ဝသိတွာ ဣတော မုစ္စိတွာ သမ္မဒေဝ ဟရမိယော ပူရေဿာမီ”တိ တတော ပဋ္ဌာယ အတ္တနော ဟာသာဒေယေဝ ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ။ အလင်္ကတနာဂမာဏဝိကာ တဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တိ။ သော “ဣဓ မေ သီလဿ အန္တရာယော ဘဝိဿတီ”တိ ဟာသာဒတော နိက္ခမိတွာ ဥယျာနေ နိသီဒတိ။ တတြာပိ တာ အာဂစ္ဆန္တိ။ သော စိန္တေသိ – “ဣဓ မေ သီလဿ သံကိလေသော ဘဝိဿတိ, ဣတော နာဂဘဝနတော နိက္ခမိတွာ မနုဿလောကံ ဂန္တွာ ဥပေါသထဝါသံ ဝသိဿာမီ”တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ဥပေါသထဒိဝသေသု နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဧကဿ ပစ္စန္တကမဿ အဝိဒူရေ မဂ္ဂသမီပေ ဝမ္မိကမတ္ထကေ “မမ စမ္မာဒီဟိ အတ္ထိကာ စမ္မာဒီနိ ဂဏှန္တု, ကီဠာသပ္ပံ ဝါ ကာတုကာမာ ကီဠာသပ္ပံ ကရောန္တူ”တိ သရီရံ အနုမုခေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘောဂေ အာဘုဇိတွာ နိပန္နော ဥပေါသထဝါသံ ဝသတိ စာတုဒ္ဒသိယံ ပဉ္စဒသိယဉ္စ, ဟင္ဒီပဒေ နာဂဘဝနံ ဂစ္ဆတိ။ တဿေဝံ ဥပေါသထံ ကရောန္တဿ ဒီဃော အဒ္ဓါ ဝီတိဝတ္တော။

အထ ဗောဓိသတ္တော သုမနာယ နာမ အတ္တနော အဂ္ဂမဟေသိယာ “ဒေဝ, တွံ မနုဿလောကံ ဂန္တွာ ဥပေါသထံ ဥပဝသသိ, သော စ သာသင်္ကော သပ္ပဋိဘယော”တိ ဝုတ္တော မင်္ဂလဟောက္ခရဏိတီရေ ဌတွာ “သစေ မံ, ဘဒ္ဒေ, ကောစိ ပဟရိတွာ ကိလမေဿတိ, ဣမိဿာ ပောက္ခရဏိယာ ဥဒကံ အာဝိလံ ဘဝိဿတိ။ သစေ သုပဏ္ဏော ဂဏှိဿတိ, ဥဒကံ ပက္ကုထိဿတိ။ သစေ အဟိတုဏ္ဍိကော ဂဏှိဿတိ, ဥဒကံ လောဟိတဝဏ္ဏံ ဘဝိဿတီ”တိ တီဏိ နိမိတ္တာနိ တဿာ အာစိက္ခိတွာ စာတုဒ္ဒသီဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌာယ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝမ္မိကမတ္ထကေ နိပဇ္ဇိ သရီရသောဘာယ ဝမ္မိကံ သောဘယမာနော။ သရီရဥ္ဟိဿ ရဇတဒါမံ ဝိယ သေတံ အဟောသိ, မတ္ထကော ရတ္တကမ္ဗလဂေဏ္ဍုကော ဝိယ, သရီရံ နင်္ဂလသီသပ္ပမာဏံ **ဘူရိဒတ္တကာလေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၇၈၄ အာဒယော) ပန ဦရုပ္ပမာဏံ, **သင်္ခပါလကာလေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၁၄၃ အာဒယော) ဧကဒေါဏိကနာဝပ္ပမာဏံ။

တဒါ ဧကော ဗာရာဏသိမာဏဝေါ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ အလမ္ပာယနမန္တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တေန မဂ္ဂေန အတ္တနော ကမံ ဂစ္ဆန္တော မဟာသတ္တံ ဒိသွာ “ကိံ မေ တုစ္ဆဟတ္ထေန ကမံ ဂန္တုံ, ဣမံ နာဂံ ဂဟေတွာ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ကီဠာပေန္တော ဓနံ ဥပ္ပာဒေတွာဝ ဂမိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဒိဗ္ဗောသဓာနိ ဂဟေတွာ ဒိဗ္ဗမန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဒိဗ္ဗမန္တံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ မဟာသတ္တဿ ကဏ္ဏေသု တတ္တသလာကာပဝေသနကာလော ဝိယ အဟောသိ, မတ္ထကေ သိခရေန အဘိမန္ထိယမာနော ဝိယ။ သော “ကော နု ခော ဧသော”တိ ဘောဂန္တရတော သီသံ ဥက္ခိပိတွာ ဩလောကေန္တော အဟိတုဏ္ဍိကံ ဒိသွာ စိန္တေသိ – “မမ ဝိသံ ဥဂ္ဂတေဇံ, သစာဟံ ကုဇ္ဈိတွာ နာသာဝါတံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ, ဧတဿ သရီရံ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိပ္ပကိရိဿတိ, အထ မေ သီလံ ခဏ္ဍံ ဘဝိဿတိ, န နံ ဩလောကေဿာမီ”တိ။ သော အက္ခီနိ နိမ္မိလေတွာ သီသံ ဘောဂန္တရေ ဌပေသိ။ အဟိတုဏ္ဍိကဗြာဟ္မဏော ဩသဓံ ခါဒိတွာ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ခေဠံ မဟာသတ္တဿ သရီရေ ဩသိဉ္စိ။ ဩသဓာနဉ္စ မန္တဿ စ အာနုဘာဝေန ခေဠေန ဖုဋ္ဌဖုဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဖောဋာနံ ဥဋ္ဌာနကာလော ဝိယ အဟောသိ။

အထ သော နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အာကမ္ပိတွာ ဒီဃသော နိပဇ္ဇာပေတွာ အဇပဒေန ဒဏ္ဍေန ဥပ္ပီဠေတွာ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ သီသံ ဒဠှံ ဂဟေတွာ နိပ္ပီဠေသိ။ မဟာသတ္တော မုခံ ဝိဝရိ။ အထဿ မုခေ ခေဠံ ဩသိဉ္စိတွာ ဩသဓမန္တဗလေန ဒန္တေ ဘိန္ဒိ။ မုခံ လောဟိတဿ ပူရိ။ မဟာသတ္တော အတ္တနော သီလဘေဒဘယေန ဝေဒနံ ဒုက္ခံ အဓိဝါသေန္တော အက္ခီနိ ဥမ္မိလေတွာ ဩလောကနမတ္တမ္ပိ နာကာသိ။ သောပိ “နာဂရာဇာနံ ဒုဗ္ဗလံ ကရိဿာမီ”တိ နင်္ဂုဋ္ဌတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌီနိ သံစုဏ္ဏယမာနော ဝိယ သကလသရီရံ မဒ္ဒိတွာ ပဋ္ဋကဝေဌနံ နာမ ဝေဌေသိ, တန္တမဇ္ဇိတံ နာမ မဇ္ဇိ, နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ ဒုဿပေါဌနံ နာမ ပေါဌေသိ။ မဟာသတ္တဿ သကလသရီရံ လောဟိတမက္ခိတံ အဟောသိ, သော မဟာဝေဒနံ အဓိဝါသေသိ။

အထသ္သ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ ဥတ္တ ဝလ္လီဟိ ပေဋ္ဌံ ကရိတ္တ တတ္ထ နံ ပက္ခိပိတ္တ ပစ္စန္တကမံ နေတ္တ မဟာဇန
သ္သ မဇ္ဈေ ကီဠာပေသိ။ နီလာဒီသု ဝဏ္ဏေသု ဝဋ္ဋစတုရဿာဒီသု သဏ္ဌာနေသု အဏုံထူလာဒီသု ပမာဏေသု ယံ ယံ
ဗ္ရာဟ္မဏော ဣစ္ဆတိ, မဟာသတ္တော တံ တဒေဝ ကတ္တ နစ္စတိ, ဖဏသတမ္ပိ ဖဏသဟဿမ္ပိ ကရောတိယေဝ။
မဟာဇနော ပသီဒိတ္တ ဗဟုဓနမဒာသိ။ ဧကဒိဝသမေဝ ကဟာပဏသဟဿဥ္စေဝ သဟဿဂ္ဃနိကေ စ ပရိက္ခာရေ
လဘိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော အာဒိတောဝ "သဟဿံ လဘိတ္တ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ"တိ စိန္တေသိ။ တံ ပန ဓနံ လဘိတ္တ "ပ
စ္စန္တကမေယေဝ တာဝ မေ ဧတ္တကံ ဓနံ လဒ္ဓံ, ရာဇရာဇမဟာမတ္တာနံ ဒဿိတေ ကိံ ဗဟုံ ဓနံ လဘိဿာမီ"တိ
သကဋဥ္စ သုခယာနကဥ္စ ဂဟေတ္တ သကဋေ ပရိက္ခာရေ ဌပေတ္တ သုခယာနကေ နိသိန္နော "မဟန္တေန ပရိဝါရေန
မဟာသတ္တံ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ကီဠာပေန္တော ဗာရာဏသိယံ ဥဂ္ဂသေနရညော သန္တိကေ ကီဠာပေတ္တ ဝိဿဇ္ဇ
ေဿာမီ"တိ အဂမာသိ။ သော မဏ္ဍူကေ မာရေတ္တ နာဂရညော ဒေတိ။ နာဂရာဇာ "ပုနပ္ပုနံ မံ နိဿာယ မာရေဿ
သတီ"တိ န ခါဒတိ။ အထဿ မဓုလာဇေ အဒါသိ။ တေပိ "သစာဟံ ဂေစရံ ဂဏှိဿာမိ, အန္တောပေဠာယမေဝ မရ
ဏံ ဘဝိဿတီ"တိ န ခါဒတိ။

၂၁. ဗ္ရာဟ္မဏော မာသမတ္တေန ဗာရာဏသိံ ပတ္တ ဒ္ဝါရဂါမကေ တံ ကီဠာပေန္တော ဗဟုဓနံ လဘိ။ ရာဇာပိ နံ ပ
က္ကောသာပေတ္တ "အမှာကမ္ပိ ကီဠာပေဟီ"တိ အာဟ။ "သာဓု, ဒေဝ, သ္ဝေ ပန္နရသေ တုမှာကံ ကီဠာပေဿ
ာမီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ "သ္ဝေ နာဂရာဇာ ရာဇင်္ဂဏေ နစ္စိဿတိ, မဟာဇနော သန္နိပတိတ္တ ပဿတူ"တိ ဘေရိံ
စရာပေတ္တ ပုနဒိဝသေ ရာဇင်္ဂဏံ အလင်္ကာရာပေတ္တ ဗ္ရာဟ္မဏံ ပက္ကောသာပေသိ။ သော ရတနပေဠာယ မဟာသ
တ္တံ နေတ္တ ဝိစိတ္တတ္ထရေ ပေဋ္ဌံ ဌပေတ္တ နိသီဒိ။ ရာဇာပိ ပါသာဒာ ဩရုယှ မဟာဇနပရိဝုတော ရာဇာသနေ နိသီ
ဒိ။ ဗ္ရာဟ္မဏော မဟာသတ္တံ နီဟရိတ္တ နစ္စာပေသိ။ မဟာသတ္တော တေန စိန္တိတစိန္တိတာကာရံ ဒဿေသိ။
မဟာဇနော သကဘာဝေန သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ။ စေလုက္ခေပသဟဿာနိ ပဝတ္တန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပ
ရိ ရတနဝဿံ ဝဿိ။ တေန ဝုတ္တံ **"တဒာပိ မံ ဓမ္မစာရိ"**န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **တဒာပီ**တိ ယဒာဟံ စမ္ပေယျကော နာဂရာဇာ ဟောမိ, တဒာပိ။ **ဓမ္မစာရိ**န္တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မံ ဧဝ
စရတိ, န အဓမ္မန္တိ ဓမ္မစာရိ။ **ဥပဝုတ္ထဥပေါသထ** န္တိ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတဿ အရိယုပေါသထသီလ
ဿ ရက္ခဏဝသေန ဥပဝသိတဥပေါသထံ။ **ရာဇဒ္ဝါရမှိ ကီဠတီ**တိ ဗာရာဏသိယံ ဥဂ္ဂသေနရညော ဂေဟဒ္ဝါရေ ကီ
ဠာပေတိ။

၂၂. **ယံ ယံ သော ဝဏ္ဏံ စိန္တယိ** တိ သော အဟိတုဏ္ဍိကဗြာဟ္မဏော "ယံ ယံ နီလာဒိဝဏ္ဏံ ဟောတူ"တိ စိန္
တေသိ။ တေန ဝုတ္တံ "နီလံ ဝ ပီတလောဟိတ"န္တိ။ တတ္ထ **နီလံ ဝ**ာတိ **ဝ**-သဒ္ဒော အနိယမတ္ထော, ကထာသုခတ္ထံ
ရဿံ ကတ္တ ဝုတ္တော, တေန တသဒ္ဒေန ဝုတ္တာဝသိဋ္ဌံ ဩဒာတာဒိဝဏ္ဏဝိသေသဉ္စေဝ ဝဋ္ဋာဒိသဏ္ဌာနဝိသေသဉ္စ
အဏုံထူလာဒိပမာဏဝိသေသဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ **တဿ စိတ္တာနုဝတ္တန္တော** တိ တဿ အဟိတုဏ္ဍိကဿ စိတ္
တံ အနုဝတ္တန္တော။ **စိန္တိတသန္နိဘော** တိ တေန စိန္တိတစိန္တိတာကာရေန ပေက္ခဇနဿ ဥပဋ္ဌဟာမီတိ ဒဿေ
တိ။

၂၃. န ကေဝလဉ္စ တေန စိန္တိတာကာရဒဿနံ ဧဝ မယှံ အာနုဘာဝေါ။ အပိ စ **ထလံ ကရေယျမုဒကံ, ဥဒကမ္
ပိ ထလံ ကရေ**တိ ထလံ မဟာပထဝိံ ဂဟေတ္တ ဥဒကံ, ဥဒကမ္ပိ ဂဟေတ္တ ပထဝိံ ကာတုံ သက္ကုဏေယျံ ဧဝံ မဟာနု
ဘာဝေါ စ။ **ယဒိဟံ တဿ ကုပ္ပေယျ** န္တိ တဿ အဟိတုဏ္ဍိကဿ အဟံ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ။ **ခဏေန ဆာရိကံ
ကရေ**တိ ဧကစ္ဆာဒက္ခဏေ ဧဝ ဘသ္မံ ကရေယျံ။

၂၄. ဧဝံ ဘဂဝါ တဒါ အတ္တနော ဥပ္ပန္နကာနတ္တပဋိဗာဟနေ သမတ္ထတံ ဒဿေတ္တ ဣဒါနိ ယေန အဓိပ္ပာ
ယေန တံ ပဋိဗာဟနံ န ကတံ, တံ ဒဿေတုံ **"ယဒိ စိတ္တဝသီ ဟေဿ"** န္တိအာဒိမာဟ။

တဿတ္ထော – "အယံ အဟိတုဏ္ဍိကော မံ အတိဝိယ ဗာဓတိ, န မေ အာနုဘာဝံ ဇာနာတိ, ဟန္ဒဿ မေ အာနု
ဘာဝံ ဒဿေဿာမီ"တိ ကုဇ္ဈိတ္တ ဩလောကနမတ္တေနာပိ ယဒိ စိတ္တဝသီ အဘဝိဿံ, အထ သော ဘုသမုဋ္ဌိ
ဝိယ ဝိပ္ပကိရိဿတိ။ အဟံ ယထာသမာဒိန္နတော **ပရိဟာယိဿာမိ သီလတော** ။ တထာ စ သတိ **သီလေန ပရိဟီနဿ**

ခဏ္ဍိတသီလဿ ယုတ္တယံ မယာ ဒီပင်္ကရဒသဗလဿ ဟဒမူလတော ပဋ္ဌာယ အဘိပတ္ထိတော , **ဥတ္တမတ္ထော** ဗုဒ္ဓဘာဝေ သော **န သိဇ္ဈတိ** ။

၂၅. ကာမံ ဘိန္ဒတုယံ ကာယော တိ အယံ စာတုမဟာဘူတိကော သြဒနကုမ္မာသူပစယော အနိစ္စုစ္ဆာဒနပရိမဒ္ဒနဘေဒနဝိဒ္ဓံသနဓမ္မော ကာယော ကိဉ္စာပိ ဘိန္ဒတု ဝိနဿတု, **ဣဓေဝ** ဣမသ္မိံ ဧဝ ဌာနေ မဟာတတေ ခိတ္တဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိပ္ပကိရီယတု, **နေဝ သီလံ ပဘိန္ဒေယျံ, ဝိကိရန္တေ ဘုသံ ဝိယာ** တိ သီလံ ပန ဥတ္တမတ္ထသိဒ္ဓိယာ ဟေတုဘူတံ ဣမသ္မိံ ကဋ္ဌေဝရေ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိပ္ပကိရန္တေပိ နေဝ ဘိန္ဒေယျံ, ကာယဇီဝိတေသု နိရပေက္ခော ဟုတွာ သီလပာရမိံယေဝ ပူရေမီတိ စိန္တေတွာ တံ တာဒိသံ ဒုက္ခံ တအာ အဓိဝါသေသိတ္ထိ ဒဿေတိ။

အထ မဟာသတ္တဿ ပန အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထဂတဿ မာသော ပရိပူရိ, ဇေတ္တကံ ကာလံ နိရာဟာရောဝ အဟောသိ။ သုမနာ "အတိစိရာယတိ မေ သာမိကော, ကော နု ခော ပဝတ္တိ"တိ ဟောက္ခရဏိံ သြလောကေန္တီ လောဟိတဝဏ္ဏံ ဥဒကံ ဒိသွာ "အဟိတုဏ္ဍိကေန ဂဟိတော ဘဝိဿတိ"တိ ဉတွာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဝမ္မိကသန္တိကံ ဂန္တွာ မဟာသတ္တဿ ဂဟိတဋ္ဌာနံ ကိလမိတဋ္ဌာနဉ္စ ဒိသွာ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ ပစ္စန္တကမံ ဂန္တွာ ပုစ္ဆိတွာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇဒွာရေ အာကာသေ ရောဒမာနာ အဋ္ဌာသိ။ မဟာသတ္တော နစ္စန္တောဝ အာကာသံ ဥလ္လောကေန္တော တံ ဒိသွာ လဇ္ဇိတော ပေဠံ ပဝိသိတွာ နိပဇ္ဇိ။

ရာဇာ တဿ ပေဠံ ပဝိဋ္ဌကာလေ "ကိံ နု ခော ကာရဏ"န္တိ ဣတော စိတော စ သြလောကေန္တော တံ အာကာသေ ဌိတံ ဒိသွာ "ကာ နု တွံ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တဿာ နာဂကညာဘာဝံ သုတွာ "နိဿံသယံ ခော နာဂရာဇာ ဣမံ ဒိသွာ လဇ္ဇိတော ပေဠံ ပဝိဋ္ဌော, အယဉ္စ ယထာဒဿိတော ဣဒ္ဓါနုဘာဝေ နာဂရာဇဿေဝ , န အဟိတုဏ္ဍိကဿာ"တိ နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ "ဧဝံ မဟာနုဘာဝေ အယံ နာဂရာဇာ, ကထံ နာမ ဣမဿ ဟတ္ထံ ဂတော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အယံ ဓမ္မစာရီ သီလဝါ နာဂရာဇာ, စာတုဒ္ဒသိပန္နရသီသု ဥပောသထံ ဥပဝသန္တော အတ္တနော သရီရံ အနမုဒေ နိယျာတေတွာ မဟာမဂ္ဂသမီပေ ဝမ္မိကမတ္ထကေ နိပဇ္ဇတိ, တတ္ထာယမေတေန ဂဟိတော, ဣမဿ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂ အနေကသဟဿာ ဣတ္ထိယော, ဒေဝလောကသမ္ပတ္တိသဒိသာ နာဂဘဝနသမ္ပတ္တိ, အယံ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝေ သကလပထဝိံ ပရိဝတ္တေတုံ သမတ္ထော, ကေဝလံ 'သီလံ မေ ဘိဇ္ဇိဿတီ'တိ ဧဝရူပံ ဝိပ္ပကာရံ ဒုက္ခဉ္စ အနုဘောတီ"တိ စ သုတွာ သံဝေဂပ္ပတ္တော တာဝဒေဝ တဿ အဟိတုဏ္ဍိကဿ ဗ္ရာဟ္မဏဿ ဗဟုံ ဓနံ မဟန္တဉ္စ ယသံ ဣဿရိယဉ္စ ဒတွာ – "ဟန္ဒ၊ ဘော, ဣမံ နာဂရာဇာနံ ဝိဿဇ္ဇေဟီ"တိ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။

မဟာသတ္တော နာဂဝဏ္ဏံ အန္တရဓာပေတွာ မာဏဝကဝဏ္ဏေန ဒေဝကုမာရော ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ သုမနာပိ အာကာသတော သြတရိတွာ တဿ သန္တိကေ အဋ္ဌာသိ။ နာဂရာဇာ ရညော အဉ္ဇလိံ ကတွာ "ဧဟိ, မဟာရာဇ, မယှံ နိဝေသနံ ပဿိတုံ အာဂစ္ဆာဟီ"တိ ယာစိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

"မုတ္တော စမ္ပေယျကော နာဂေါ၊ ရာဇာနံ တေဒဗ္ရဝိ။
'နမော တေ ကာသိရာဇတ္ထု၊ နမော တေ ကာသိဝဍ္ဍန။
အဉ္ဇလိံ တေ ပဂ္ဂဏှာမိ၊ ပဿေယျံ မေ နိဝေသန"န္တိ။

အထ ရာဇာ တဿ နာဂဘဝနဂမနံ အနုဇာနိ။ မဟာသတ္တော တံ သပရိသံ ဂဟေတွာ နာဂဘဝနံ နေတွာ အတ္တနော ဣဿရိယသမ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ကတိပါဟံ တတ္ထ ဝသာပေတွာ ဘေရိံ စရာပေသိ – "သဗ္ဗာ ရာဇပရိသာ ယာဝဇီဝံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိကံ ဓနံ ဂဏှာတူ"တိ။ ရညော စ အနေကေဟိ သကဋသတေဟိ ဓနံ ပေသေသိ။ "မဟာရာဇ, ရညာ နာမ အနံ အာတဗ္ဗံ, သီလံ ရက္ခိတဗ္ဗံ, ဓမ္မိကာ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိ သဗ္ဗတ္ထ သံဝိဒဟိတဗ္ဗာ"တိ ဒသဟိ ရာဇဓမ္မကထာဟိ သြဝဒိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ရာဇာ မဟန္တေန ယသေန နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိမေဝ ဂတော။ တတော ပဋ္ဌာယ ကိရ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ ဇာတံ။ မဟာသတ္တော သီလာနိ ရက္ခိတွာ အန္ဝဍ္ဍမာသံ ဥပောသထကမ္မံ ကတွာ သပရိသော သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

တအာ အဟိတုဏ္ဍိကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သုမနာ ရာဟုလမာတာ, ဥဂ္ဂသေနော သာရိပုတ္တတ္ထေရော, စမ္ပေယျကော နာဂရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ယထာရဟံ သေသပါရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ ဣဓ ဗောဓိသတ္တဿ အစ္ဆရိယာနုဘာဝတ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာ ဧဝါတိ။

စမ္ပေယျနာဂစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ

၂၆. စတုတ္ထေ **စူဠဗောဓီ**တိ မဟာဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကတ္တဘာဝံ ဥပါဒါယ ဣဓ "စူဠဗောဓိ"တိ သမညာ အာရောပိတာ, န ပန ဣမသ္မိံ ဧဝ ဇာတကေ (ဇာ. ၁.၁၀.၄၉ အာဒယော) အတ္တနော ဇေဋ္ဌဘာတိကာဒိနော မဟာဗောဓိဿ သမ္ဘဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သုသီလဝါ**တိ သုဋ္ဌု သီလဝါ, သမ္ပန္နသီလောတိ အတ္ထော။ **ဘဝံ ဒိသွာန ဘယတော**တိ ကာမာဒိဘဝံ ဘာယိတဗ္ဗဘာဝေန ပဿိတွာ။ **နေက္ခမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒဿ လောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တေန "ဒိသွာနာ"တိ ပဒံ အာကဍ္ဎီယတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏံ အပါယဒုက္ခံ အတီတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, အနာဂတေ ဝဋ္ဋမူလကံ ဒုက္ခံ, ပစ္စုပ္ပန္နေ အာဟာရပရိယေဋ္ဌိမူလကံ ဒုက္ခန္တိ ဣမေသံ အဋ္ဌန္နံ သံဝေဂဝတ္ထူနံ ပစ္စဝေက္ခဏေန သဗ္ဗမ္ပိ ကာမာဒိဘေဒံ ဘဝံ သံသာရဘယတော ဥပဋ္ဌဟမာနံ ဒိသွာ တံ နိဗ္ဗာနံ တဿ ဥပါယဘူတာ သမထဝိပဿနာ တဒုပါယဘူတာ စ ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ ဣဒံ တိဝိဓမ္ပိ နေက္ခမ္မံ အနုဿတဒိသိဒ္ဓေန ဉာဏစက္ခုနာ တပ္ပဋိပက္ခတော ဒိသွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇူပဂမနေန အနေကာဒီနဝါကုလာ ဂဟဋ္ဌဘာဝတ အဘိနိက္ခမိတွာ ဂတောတိ။

၂၇. **ဒုတိယိကာ**တိ ပေါရာဏဒုတိယိကာ, ဂိဟိကာလေ ပဇာပတိဘူတာ။ **ကနကသန္နိဘာ** တိ ကဉ္စနသန္နိဘတ္တစာ။ **ဝဋ္ဋေ အနပေက္ခာ** တိ သံသာရေ နိရာလယာ။ **နေက္ခမ္မံ အဘိနိက္ခမီ** တိ နေက္ခမ္မတ္ထာယ ဂေဟတော နိက္ခမိ, ပဗ္ဗဇီတိ အတ္ထော။

၂၈. အာလယန္တိ သတ္တာ ဧတေနာတိ အာလယော, တဏှာ, တဒဘာဝေန **နိရာလယာ**။ တတော ဧဝ ဉာတီသု တဏှာဗန္ဓနဿ ဆိန္နတ္တာ **ဆိန္နဗန္ဓု** ။ ဧဝံ ဂိဟိဗန္ဓနာဘာဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဗ္ဗဇိတာနမ္ပိ ကေသဉ္စိ ယံ ဟောတိ ဗန္ဓနံ , တဿာပိ အဘာဝံ ဒဿေတုံ **"အနပေက္ခာ ကုလေ ဂဏေ"** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ကုလေ**တိ ဥပဋ္ဌာကကုလေ။ **ဂဏေ**တိ တာပသဂဏေ, သေသာ ဗြဟ္မစာရိနောတိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဥပါဂမု**န္တိ ဥဘောပိ မယံ ဥပါဂမိမှာ။

၂၉. **တတ္ထ** တိ ဗာရာဏသိသာမန္တေ။ **နိပကာ**တိ ပညဝန္တော။ **နိရာကုလေ**တိ ဇနသမ္ဗာဓရဟိတတ္တာ ဇနေဟိ အနာကုလေ, **အပ္ပသဒ္ဒေ** တိ မိဂပက္ခီနံ ဥဋ္ဌာပနတော တေသံ ဝဿိတသဒ္ဒေနာပိ ဝိရဟိတတ္တာ အပ္ပသဒ္ဒေ။ **ရာဇုယျာနေ ဝသာမုဘော**တိ ဗာရာဏသိရညော ဥယျာနေ မယံ ဥဘော ဇနာ တတ္ထ ဝသာမ။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – အတီတေ ဣမသ္မိံ ဧဝ ဘဒ္ဒကပ္ပေ ဗောဓိသတ္တော ဗြဟ္မလောကတော စဝိတွာ အညတရသ္မိံ ကာသိဂါမေ ဧကဿ မဟာဝိဘဝဿ ဗြာဟ္မဏဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏသမယေ "ဗောဓိကုမာရော"တိ နာမံ ကရိံသု။ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ပနဿ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပစ္စာဂတဿ အနိစ္ဆမာနကဿေဝ မာတာပိတရော သမဇာတိကံ ကုလကုမာရိကံ အာနေသုံ။ သာပိ ဗြဟ္မလောကစုတာဝ ဥတ္တမရူပဓရာ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂါ။ တေသံ အနိစ္ဆမာနာနံ ဧဝ အညမညံ အာဝါဟဝိဝါဟံ ကရိံသု။ ဥဘိန္နမ္ပိ ပန နေသံ ကိလေသသမုဒာစာရော န ဘူတပုဗ္ဗော, သာရာဂဝသေန အညမညံ ဩလောကနမ္ပိ နာဟောသိ, ကာ ပန ကထာ ဣတရသံသဂ္ဂေ။ ဧဝံ ပရိသုဒ္ဓသီလာ အဟေသုံ။

အပရဘာဂေ မဟာသတ္တော မာတာပိတူသု ကာလံကတေသု တေသံ သရီရကိစ္စံ ကတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ "ဘဒ္ဒေ, တွံ ဣမံ အသီတိကောဋိဓနံ ဂဟေတွာ သုခေန ဇီဝါဟီ"တိ အာဟ။ "တွံ ပန အယျပုတ္တာ"တိ? "မယှံ ဓနေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ "ကိံ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဣတ္ထီနမ္ပိ န ဝဋ္ဋတီ"တိ? "ဝဋ္ဋတိ, ဘဒ္ဒေ"တိ။ "တေန ဟိ မယှမ္ပိ ဓနေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ တေ ဥဘောပိ သဗ္ဗံ ဝိဘဝံ ပရိစ္စဇိတွာ မဟာဒါနံ ဒတွာ နိက္ခမိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဖလာဖလေဟိ ယာပေန္တာ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေနေဝ ဒသ သံဝစ္ဆရာနိ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိံသု။ တေန ဝုတ္တံ "ရာဇုယျာနေ ဝသာမုဘော"တိ။

၃၀. အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနကီဠံ ဂတော။ ဥယျာနသ္သ ကေပသ္သေ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန ဝီတိနာမေန္တာနံ တေသံ သမီပဌာနံ ဂန္တွာ ပရမဟာသာဒိကံ ဥတ္တမရူပရံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဩလောကေန္တော ကိလေသဝသေန ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ "အယံ တေ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ကိံ ဟောတီ"တိ ပုစ္ဆိ။ တေန "န စ ကိဉ္စိ ဟောတိ, ကေဝလံ ဧကပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိတာ, အပိ စ ခေါ ပန ဂိဟိကာလေ ဟာဒပရိစာရိကာ အဟောသီ"တိ ဝုတ္တေ ရာဇာ "အယံ ကိရေတသ္သ န ကိဉ္စိ ဟောတိ, အပိ စ ခေါ ပနဿ ဂိဟိကာလေ ဟာဒပရိစာရိကာ အဟောသိ, ယံနူနာဟံ ဣမံ အန္တေပုရံ ပဝေသေယျံ, တေနေဝဿ ဣမိဿာ ပဋိပတ္တိံ ဇာနိဿာမီ"တိ အန္ဓဗာလော တတ္ထ အတ္တနော ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တံ နိဝေဒတ္တံ နိဝေဒေတုံ အသက္ကောန္တော အညတရံ ပုရိသံ အာဏာပေသိ "ဣမံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ရာဇနိဝေသနံ နေဟီ"တိ။

သော တဿ ပဋိဿုဏိတွာ "အဓမ္မော လောကေ ဝတ္တတီ"တိအာဒီနိ ဝတွာ ပရိဒေဝမာနံ ဧဝ တံ အာဒာယ ပယာသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿာ ပရိဒေဝနသဒ္ဒံ သုတွာ ဧကတရံ ဩလောကေတွာ ပုန န ဩလောကေသိ။ "သစေ ပနာဟံ တရေယျာမိ, တေသု စိတ္တံ ပဒေါသေတွာ မယှံ သီလဿ အန္တရာယော ဘဝိဿတီ"တိ သီလဟရမ်ိယော ဝအာဝဇ္ဇေန္တော နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဥယျာနဒဿနံ ဂန္တွာ, ရာဇာ အဒ္ဒသ ဗြာဟ္မဏိ"** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **တုယှေဟသာ ကာ ကဿ ဘရိယာ** တိ တုယှံ ဧတ ဝ သော ကာ, ကိံ ဘရိယာ, ဥဒာဟု ဘဂိနီ တ သမာနာ ကဿ အညဿ ဘရိယာ။

၃၁. **န မယှံ ဘရိယာ သော**တိ ကာမဉ္စေသာ မယှံ ဂိဟိကာလေ ဘရိယာ အဟောသိ, ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န မယှံ ဘရိယာ သော, နာပိ အဟံ ဧတိဿာ သာမိကော, ကေဝလံ ပန သဟဓမ္မာ ဧကသာသနီ, အဟမ္ပိ ပရိဗ္ဗာဇကော အယမ္ပိ ပရိဗ္ဗာဇိကာတိ သမာနဓမ္မာ ပရိဗ္ဗာဇကသာသနေန ဧကသာသနီ, သဗြဟ္မစာရိနီတိ အတ္ထော။

၃၂. **တိဿာ သာရတ္တဂဓိတော** တိ ကာမရာဂေန သာရတ္တော ဟုတွာ ပဋိဗဒ္ဓေါ။ **ဂဟာပေတွာန စေဋကေ**တိ စေဋကေဟိ ဂဏှာပေတွာ စေဋကေ တ အတ္တနော ရာဇပုရိသေ အာဏာပေတွာ တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဂဏှာပေတွာ။ **နိပ္ပီဠယန္တော ဗလသာ**တိ တံ အနိစ္ဆမာနံ ဧဝ အာကမုနပရိကမုနာဒိနာ နိပ္ပီဠယန္တော ဗာဓေန္တော, တထာပိ အဂစ္ဆန္တိံ ဗလသာ ဗလက္ကာရေန ရာဇပုရိသေဟိ ဂဏှာပေတွာ အတ္တနော အန္တေပုရံ ပဝေသေသိ။

၃၃. **ဩဒပတ္တကိယာ** တိ ဥဒကပတ္တံ အာမသိတွာ ဂဟိတဘရိယာ ဩဒပတ္တိကာ နာမ, ဣဒံ ဝစနံ ပုရာဏဒုတိယိကာဘာဝေန ဥပလက္ခဏမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ , သာ ပနဿ ဗြာဟ္မဏဝိတဟာဝသေန မာတာပိတူဟိ သမ္ပဋိပာဒိတာ, "ဩဒပတ္တကိယာ"တိ စ ဘာဝေနဘာဝလက္ခဏေ ဘုမ္မံ။ **သဟဇာ**တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဇာတိဝသေန သဟဇာတာ, တေနေတဟ **"ဧကသာသနီ"**တိ။ "ဧကသာသနီ"တိ စ ဣဒံ ဘုမ္မတ္ထေ ပစ္စတ္တံ, ဧကသာသနိယာတိ အတ္ထော။ **နယန္တိယာ** တိ နီယန္တိယာ။ **ကောပေါ မေ ဥပပဇ္ဇထ** တိ အယံ တေ ဂိဟိကာလေ ဘရိယာ ဗြာဟ္မဏီ သီလဝတီ, ပဗ္ဗဇိတကာလေ စ သဗြဟ္မစာရိနီဘာဝတော သဟဇာတာ ဘဂိနီ, သာ တုယှံ ပုရတော ဗလက္ကာရေန အာကမိတွာ နီယတိ။ "ဗောဓိဗြာဟ္မဏ, ကိံ တေ ပုရိသဘာဝ"န္တိ ပုရိသမာနေန ဥဿာဟိတော စိရကာလသယိတော ဝမ္မိကဗိလတော ကေနစိ ပုရိသေန ဃဋ္ဋိတော "သုသူ"တိ ဖဏံ ကရောန္တော အာသိဝိသော ဝိယ မေ စိတ္တတော ကောပေါ သဟသာ ဝုဋ္ဌာသိ။

၃၄-၅. **သဟကောပေ သမုပ္ပန္နေ** တိ ကောပုပ္ပတ္တိယာ သဟ, တဿ ဥပ္ပတ္တိသမနန္တရမေဝတိ အတ္ထော။ **သီလဗ္ဗတမနုဿရိ** န္တိ အတ္တနော သီလဟရမိံ အာဝဇ္ဇေသိံ။ **တတ္ထေဝ ကောပံ နိဂ္ဂဏှိ** န္တိ တသ္မိံ ဧဝ အာသနေ ယထာနိသိန္နောဝ တံ ကောပံ နိဝါရေသိံ။ **နာဒါသိံ ဝမိတုံ ပရိ** တိ တတော ဧကတရုပ္ပတ္တိတော ဥပရိ ဥဒ္ဓံ ဝမိတုံ န အဒါသိံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ကောပေ ဥပ္ပန္နမတ္တေ ဧဝ "နနု တွံ, ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇက, သဗ္ဗဟရမိယော ပူရေတွာ သဗ္ဗညုတညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုကာမော, တဿ တေ ကိမိဒံ သီလမတ္တေပိ ဥပက္ခလနံ, တယိဒံ ဂုန္နံ ခုရမတ္တောဒကေ ဩသီဒန္တဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ ပရတီရံ ဂဏှိတုကာမတာ ဝိယ ဟောတီ"တိ အတ္တာနံ ပရိဘာသိတွာ ပဋိသင်္ခါနဗလေန တသ္မိံ ဧဝ ခဏေ ကောပံ နိဂ္ဂဟေတွာ ပုန ဥပ္ပဇ္ဇနဝသေနဿ ဝမိတုံ န အဒါသိန္တိ။ တေနေတဟ **"ယဒိ နံ ဗြာဟ္မဏိ"** န္တိအာဒိ။

တဿတ္ထော – တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဗြာဟ္မဏိံ သော ရာဇာ တ အညော တ ကောစိ တိဏှာယပိ နိသိတာယ သတ္တိယာ ကောဋ္ဋေယျ, ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ယဒိ ဆိန္ဒေယျ, ဧဝံ သန္တေပိ သီလံ အတ္တနော သီလဟရမိံ နေဝ ဘိန္ဒေယျံ။ က

သမ္မာ? ဗောဓိယာ ဧဝ ကာရဏာ, သဗ္ဗတ္ထ အခဏ္ဍိတသီလေနေဝ သက္ကာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ဟပုဏိတုံ, န ဣတရေနာတိ။

၃၆. န မေ သာ ဗ္ရာဟ္မဏီ ဒေဿာ တိ သာ ဗ္ရာဟ္မဏီ ဇာတိယာ ဧကတ္တေန ကုလပ္ပဒေသေန အာစာရသမ္ပတ္တိယာ စိရပရိစယေန ပဗ္ဗဇ္ဇာဒိဂုဏသမ္ပတ္တိယာ စာတိ သဗ္ဗပ္ပကာရေန န မေ ဒေဿာ န အပ္ပိယာ, ဓေတိဿာ မမ အပ္ပိယဘာဝေ ကောစိ နတ္ထိ။ **နပိ မေ ဗလံ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ မယှံ ဗလံ န န ဝိဇ္ဇတိ, အတ္ထိ ဧဝ။ အဟံ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော, ဣစ္ဆမာနော သဟသာ ဝုဋ္ဌဟိတ္ဝာ တံ အာကမုန္တေ ပုရိသေ နိပ္ပောထေတွာ တံ ဂဟေတွာ ယထိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တုံ သမတ္ထောတိ ဒဿေတိ။ **သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ** န္တိ တတော ပရိဗ္ဗာဇိကတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ မယှံ ပိယံ။ **တသ္မာ သီလာနုရက္ခိဿ** န္တိ တေန ကာရဏေန သီလမေဝ အနုရက္ခိဿံ။

အထ သော ရာဇာ ဥယျာနေ ပပဉ္စံ အကတွာဝ သီဃတရံ ဂန္တွာ တံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ပက္ကောသာပေတွာ မဟန္တေန ယသေန နိမန္တေသိ။ သာ ယသဿ အဂုဏံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏံ အတ္တနော ဗောဓိသတ္တဿ စ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ သံဝေဂေန ပဗ္ဗဇိတဘာဝဥ္စ ကထေသိ။ ရာဇာ ကေနစိ ပရိယာယေန တဿာ မနံ အလဘန္တော စိန္တေသိ – "အယံ ပရိဗ္ဗာဇိကာ သီလဝတီ ကလျာဏဓမ္မာ, သောပိ ပရိဗ္ဗာဇကော ဣမာယ အာကမိုတ္ဝာ နီယမာနာယ န ကိဉ္စိ ဝိပ္ပကာရံ ဒဿေသိ, သဗ္ဗတ္ထ နိရပေက္ခစိတ္တော, န ခေါ ပန မေတံ ပတိရူပံ, ယံ ဧဝရူပေသု ဂုဏဝန္တေသု ဝိပ္ပကာရော, ယံနူနာဟံ ဣမံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဂဟေတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဣမံ, တဉ္စ ပရိဗ္ဗာဇကံ ခမာပေယျ"န္တိ? ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ "ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဥယျာနံ အာနေထာ"တိ ပုရိသေ အာဏာပေတွာ သယံ ပဌမတရံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ – "ဘော ပဗ္ဗဇိတ, ကိံ မယာ တာယ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ နီယမာနာယ ကောပော တေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ထာ"တိ။ မဟာသတ္တော အာဟ –

"ဥပ္ပဇ္ဇိ မေ န မုစ္စိတ္ထ၊ န မေ မုစ္စိတ္ထ ဇီဝတော။
ရဇံဝ ဝိပုလာ ဝုဋ္ဌိ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဝါရယိ"န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၅၂)။

တံ သုတွာ ရာဇာ "ကိံ နု ခေါ သေ ကောပမေဝ သန္ဓာယ ဝဒတိ, ဥဒာဟု အညံ ကိဉ္စိ သိပ္ပာဒိက"န္တိ စိန္တေတွာ ပုန ပုစ္ဆိ –

"ကိံ တေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နော မုစ္စိ၊ ကိံ တေ နော မုစ္စိ ဇီဝတော။
ရဇံဝ ဝိပုလာ ဝုဋ္ဌိ၊ ကတမံ တံ နိဝါရယီ"တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၅၃)။

တတ္ထ **ဥပ္ပဇ္ဇီ** တိ ဧကတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိ, န ပုန ဥပ္ပဇ္ဇိ။ **န မုစ္စိတ္ထာ** တိ ကာယဝစီဝိကာရုပ္ပာဒနဝသေန ပန န မုစ္စိတ္ထ, န နံ ဗဟိ ပဝတ္တိတုံ ဝိဿဇ္ဇေသိန္တိ အတ္ထော။ **ရဇံဝ ဝိပုလာ ဝုဋ္ဌီ** တိ ယထာ နာမ ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ ဥပ္ပန္နံ ရဇံ ဝိပုလာ အကာလဝုဋ္ဌိ ဓာရာ ဌာနသော နိဝါရေတိ, ဧဝံ တံ ဝူပသမေန္တော **နိဝါရယိံ,** နိဝါရေသိန္တိ အတ္ထော။

အထဿ မဟာပုရိသော နာနပ္ပကာရေန ကောဓေ အာဒီနဝံ ပကာသေန္တော –

"ယမှိ ဇာတေ န ပဿတိ၊ အဇာတေ သာဓု ပဿတိ။
သော မေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နော မုစ္စိ၊ ကောဓော ဒုမ္မေဓဂေါစရော။

"ယေန ဇာတေန နန္ဒန္တိ၊ အမိတ္တာ ဒုက္ခမေသိနော။
သော မေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နော မုစ္စိ၊ ကောဓော ဒုမ္မေဓဂေါစရော။

"ယသ္မိဉ္စ ဇာယမာနမှိ၊ သဒတ္ထံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။
သော မေ ဥပ္ပဇ္ဇိ နော မုစ္စိ၊ ကောဓော ဒုမ္မေဓဂေါစရော။

‘‘ယေနာဘိဘူတော ကုသလံ ဇဟာတိ၊ ပရက္ကရေ ဝိပုလဉ္စာပိ အတ္ထံ။
သ ဘီမသေနော ဗလဝါ ပမဒ္ဒီ၊ ကောဓော မဟာရာဇ န မေ အမုစ္စထ။

‘‘ကဋ္ဌသ္မိံ မန္ထမာနသ္မိံ၊ ပာဝကော နာမ ဇာယတိ။
တမေဝ ကဋ္ဌံ ဍဟတိ၊ ယသ္မာ သော ဇာယတေ ဂိနိ။

‘‘ဧဝံ မန္ဒဿ ပေါသဿ၊ ဗာလဿ အဝိဇာနတော။
သာရမ္ဘာ ဇာယတေ ကောဓော၊ သပိ တေနေဝ ဍယှတိ။

‘‘အဂ္ဂိံဝ တိဏကဋ္ဌသ္မိံ၊ ကောဓော ယဿ ပဝဍ္ဍတိ။
နိဟီယတိ တဿ ယသော၊ ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။

‘‘အနိန္ဓော ဓူမကေတူဝ၊ ကောဓော ယဿူပသမ္မတိ။
အာပူရတိ တဿ ယသော၊ သုက္ကပက္ခေဝ စန္ဒိမာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၅၄-၆၁) –

ဣမာဟိ ဂါထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တတ္ထ **န ပဿတီ** တိ အတ္တတ္ထမ္ပိ န ပဿတိ, ပဂေဝ ပရတ္ထံ။ **သာဓု ပဿတီ** တိ အတ္တတ္ထံ ပရတ္ထံ ဥဘယတ္ထဉ္စ သမ္မဒေဝ ပဿတိ။ **ဒုမ္မေဓဂောစရော** တိ နိပ္ပညာနံ ဝိသယဘူတော, နိပ္ပညော ဝါ ဂေါစရော အာဟာရော ဧတဿာတိ ဒုမ္မေဓဂောစရော။ **ဒုက္ခမေသိနော**တိ ဒုက္ခံ ဣစ္ဆန္တာ။ **သဒတ္တ** န္တိ အတ္တနော အတ္ထံ ဝုဍ္ဎိံ။ **ပရက္ကရေ** တိ အပနေယျ ဝိနာသေယျ။ **သဘီမသေနော**တိ သော ဘီမာယ ဘယဇနနိယာ မဟတိယာ ကိလေသသေနာယ သမန္နာဂတော။ **ပမဒ္ဒီ** တိ ဗလဝဘာဝေန သတ္တေ ပမဒ္ဒနသီလော။ **န မေ အမုစ္စထာ** တိ မမ သန္တိကာ မောက္ခံ န လဘိ, အဇ္ဈတ္တရေ ဧဝ ဒမိတော, နိဗ္ဗိသေဝနော ကတောတိ အတ္ထော။ ခီရံ ဝိယ ဝါ မုဟုတ္တံ ဒဓိဘာဝေန စိတ္တေန ပတိဋ္ဌဟိတ္ထာတိပိ အတ္ထော။

မန္ထမာနသ္မိ န္တိ အရဏိသဟိတေ မထိယမာနေ။ ‘‘မထမာနသ္မိ’’န္တိပိ ပာဌော။ **ယသ္မာ** တိ ယတော ကဋ္ဌာ ။ **ဂိနီ**တိ အဂ္ဂိ။ **ဗာလဿ အဝိဇာနတော** တိ ဗာလဿ အဇာနန္တဿ။ **သာရမ္ဘာ ဇာယတေ** တိ ကရဏုတ္တရိယကရဏလက္ခဏာ သာရမ္ဘာ အရဏိမန္ထနတော ဝိယ ပာဝကော ကောဓော ဇာယတေ။ **သပိ တေနေဝ**တိ သောပိ ဗာလော တေနေဝ ကောဓေန ကဋ္ဌံ ဝိယ အဂ္ဂိနာ ဍယှတိ။ **အနိန္ဓော ဓူမကေတူဝ** တိ အနိန္ဓနော အဂ္ဂိ ဝိယ။ **တဿာ** တိ တဿ အဓိဝါသနခန္တိယာ သမန္နာဂတဿ ပုဂ္ဂလဿ **သုက္ကပက္ခေ** စန္ဒော ဝိယ လဒ္ဓော, **ယသော** အပရာပရံ **အာပူရတီ**တိ။

ရာဇာ မဟာသတ္တဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ မဟာပုရိသံ ပရိဗ္ဗာဇိကမ္ပိ ရာဇဂေဟတော အာဂတံ ခမာပေတွာ ‘‘တုမှေ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခံ အနုဘဝန္တာ ဣဓေဝ ဥယျာနေ ဝသထ, အဟံ ဝေါ ဓမ္မိကံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိံ ကရိဿာမီ’’တိ ဝတွာ ဝန္ဒိတွာ ပက္ကာမိ။ တေ ဥဘောပိ တတ္ထေဝ ဝသိံသု။ အပရဘာဂေ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ကာလမကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။

တဒါ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒတ္ထေရော, ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကော လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ယထာရဟံ သေသပာရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ မဟန္တဉ္စ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ ဂေဟတော နိက္ခမနံ, တထာ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိတဿ ဗဟုဇနသမ္မတဿ သတော ပရမပ္ပိစ္ဆတာယ ကုလေသု စ ဂဏေသု စ အလဂ္ဂတာ, အစ္စန္တမေဝ လာဘသက္ကာရဇိဂုစ္ဆာယ ပဝိဝေကာဘိရတိ, အတိသယဝတီ စ အဘိသလ္လေခဝုတ္တိ, တထာရူပာယ သီလဝတိယာ ကလျာဏဓမ္မာယ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ အနနုညာတာ အတ္တနော ပုရတော ဗလက္ကာရေန ပရာမသိယမာနာယ သီလပာရမိံ အာဝဇ္ဇေတွာ ဝိကာရာနာပတ္တိ, ကတာပရာဓေ စ တသ္မိံ ရာဇိနိ ဥပဂတေ ဟိတစိတ္တတံ မေတ္တစိတ္တတံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကေဟိ သမနု

သာသနန္တိ ဧဝမာဒယော ဣမေ မဟာပုရိသဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ ''ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ။ပေ.။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော''တိ။

စူဠဗောဓိစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. မဟိံသရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၃၇. ပဉ္စမေ **မဟိံသော ပဝနစာရကော**တိ မဟာဝနစာရီ ဝနမဟိံသော **ယဒာ ဟောမီ**တိ ယောဇနာ။ **ပဝဍ္ဎကာယော** တိ ဝယသမ္ပတ္တိယာ အင်္ဂပစ္စင်္ဂာနဉ္စ ထူလဘာဝေန အဘိဝဍ္ဎကာယော။ **ဗလဝါ**တိ မဟာဗလော ထာမသမ္ပန္နော။ **မဟန္တော**တိ ဝိပုလသရီရော။ ဟတ္ထိကလဘပ္ပမာဏော ကိရ တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ကာယော ဟောတိ။ **ဘီမဒဿနော** တိ မဟာသရီရတာယ ဝနမဟိံသဇာတိတာယ စ သီလံ အဇာနန္တာနံ ဘယံ ဇနနတော ဘယာနကဒဿနော။

၃၈. **ပဗ္ဘာရေ** တိ ဩလမ္ဗကသိလာကုစ္ဆိယံ။ **ဒကာသယေ**တိ ဇလာသယသမီပေ။ **ဟောတေတ္ထ ဌာန** န္တိ ဧတ္ထ မဟာဝနေ ယော **ကောစိ** ပဒေသော ဝနမဟိံသာနံ တိဋ္ဌနဋ္ဌာနံ ဟောတိ။ **တဟိံ တဟိ**န္တိ တတ္ထ တတ္ထ။

၃၉. **ဝိစရန္တော** တိ ဝိဟာရဖာသုကံ ဝီမံသိတုံ ဝိစရန္တော။ **ဌာနံ အဒ္ဒသ ဘဒ္ဒက** န္တိ ဧဝံ ဝိစရန္တော တသ္မိံ မဟာရညေ ဘဒ္ဒကံ မယှံ ဖာသုကံ ရုက္ခမူလဋ္ဌာနံ အဒ္ဒက္ခိံ။ ဒိသွာ စ **တံ ဌာနံ ဥပဂန္တွာန, တိဋ္ဌာမိ စ သယာမိ စ** ကေစရံ ဂဟေတွာ ဒိဝါ တံ ရုက္ခမူလဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဌာနသယနေဟိ ဝီတိနာမေမီတိ ဒဿေတိ။

၄၀. တဒါ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ မဟိံသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ထာမသမ္ပန္နော မဟာသရီရော ဟတ္ထိကလဘပ္ပမာဏော ပဗ္ဗတပါဒပဗ္ဘာရဂိရိဒုဂ္ဂဝနဃဋာဒီသု ဝိစရန္တော ဧကံ ဖာသုကံ မဟာရုက္ခမူလံ ဒိသွာ ကေစရံ ဂဟေတွာ ဒိဝါ တတ္ထ ဝသတိ။ အထေကော လောလမက္ကဋော ရုက္ခာ ဩတရိတွာ မဟာသတ္တဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိတွာ ဥစ္စာရပဿာဝံ ကတွာ သိင်္ဂေသု ဂဏှိတွာ ဩလမ္ဗန္တော နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အောလာယန္တော ကီဠိ။ ဗောဓိသတ္တော ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပဒာယ တံ တဿ အနာစာရံ န မနသာကာသိ။ မက္ကဋော ပုနပ္ပုနံ တထေဝ ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''အထေတ္ထ ကပိ မာဂန္တွာ''** တိအာဒိ။

တတ္ထ **ကပိ မာဂန္တွာ** တိ ကပိ အာဂန္တွာ, မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ **ပါပေ**တိ လာမကော။ **အနရိယော**တိ အနယေ ဣရိယနေန အယေ စ န ဣရိယနေန အနရိယော, နိဟီနာစာရောတိ အတ္ထော။ **လဟူ**တိ လောလော။ **ခန္ဓေ** တိ ခန္ဓပ္ပဒေသေ။ **မုတ္တေတိ** တိ ပဿာဝံ ကရောတိ။ **ဩဟဒေတီ**တိ ကရီသံ ဩဿဇ္ဇတိ။ **တ**န္တိ တံ မံ, တဒါ မဟိံသဘူတံ မံ။

၄၁. **သကိမ္ပိ ဒိဝသ**န္တိ ဧကဒိဝသမ္ပိ ဒူသေတိ မံ သဗ္ဗကာလမ္ပိ။ တေနာဟ ''ဒူသေတိ မံ သဗ္ဗကာလ''န္တိ။ န ကေဝလဉ္စ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထဒိဝသမတ္တံ, အထ ခော သဗ္ဗကာလမ္ပိ မံ ပဿာဝတီဟိ ဒူသေတိ။ ယဒါ ယဒါ မုတ္တာဒီနိ ကာတုကာမော, တဒါ တဒါ မယှမေဝ ဥပရိ ကရောတီတိ ဒဿေတိ။ **ဥပဒ္ဒုတော** တိ ဗာဓိတော, တေန သိင်္ဂေသု ဩလမ္ဗနာဒိနာ မုတ္တာဒိအသုစိမက္ခဏေန တဿ စ အပဟရဏတ္ထံ အနေကတရံ သိင်္ဂကောဋီဟိ တလဃံ့ဃေန စ အနေကတရံ ကဒ္ဒမပံသုမိဿကံ ဥဒကံ သိဉ္စိတွာ ဆောဝနေန စ နိပ္ပီဠိတော ဟောမီတိ အတ္ထော။

၄၂. **ယက္ခော** တိ တသ္မိံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ။ **မံ ဣဒမဗ္ဗဝီ** တိ ရုက္ခက္ခန္ဓေ ဌတွာ ''မဟိံသရာဇ, ကသ္မာ ဣမဿ ဒုဋ္ဌမက္ကဋဿ အဝမာနံ သဟသီ''တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တော **နာသေဟေတံ ဆဝံ ပာပံ , သိင်္ဂေဟိ စ ခုရေဟိ စာ**တိ ဣဒံ ဝစနံ မံ အဘာသိ။

၄၃. **ဧဝံ ဝုတ္တေ တဒါ ယက္ခေ** တိ တဒါ တသ္မိံ ကာလေ တသ္မိံ ယက္ခေ ဧဝံ ဝုတ္တေ သတိ။ **အဟံ တံ ဣဒမဗ္ဗဝိ** န္တိ အဟံ တံ ယက္ခံ ဣဒံ ဣဒါနိ ဝက္ခမာနံ အဗ္ဗဝိံ အဘာသိံ။ **ကုဏပေနာ**တိ ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏေန သုစိဇာတိကာနံ သာဓူနံ ပရမဇိဂုစ္ဆနီယတာယ အတိဒုဂ္ဂန္ဓတာယနေန စ ကုဏပသဒိသတာယ ကုဏပေန။ **ပါပေနာ**တိ ပါဏာတိပါတပါ ပေန။ **အနရိယေနာ**တိ အနရိယာနံ အသာဓူနံ မာဂဝိကနေသာဒအာဒီနံ ဟီနပုရိသာနံ ဓမ္မတ္တာ အနရိယေန, **ကိံ** ကေန ကာရဏေန, **တွံ** ဒေဝတေ **မံ မက္ခေသိ,** အယုတ္တံ တယာ ဝုတ္တံ မံ ပါပေ နိယောဇေန္တိယာတိ ဒဿေတိ။

၄၄. ဣအနိ တသ္မိံ ဟာပဓမ္မေ အာဒီနဝံ ပကာသေန္တော **“ယဒိဟ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ဘဒ္ဒေ ဒေဝတေ, အဟံ တဿ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ, တတောပိ လာမကတရော ဘဝေယျံ။ ယေန ဟိ အဓမ္မစရဏေန သော ဗာလမက္ကဋော နိဟီနော နာမ ဇာတော, သစေ ပနာဟံ တတောပိ ဗလဝတရံ ဟာပဓမ္မံ စရေယျံ, နနု တေန တတော ဟာပတရော ဘဝေယျံ, အဋ္ဌာနမေ္ဗတံ ယဒိဟံ ဣဓလောကပရလောကံ တဒုတ္တရိ စ ဇာနိတွာ ဌိတော ဧကန္တေနေဝ ပရဟိတာယ ပဋိပန္နော ဝေရူပံ ဟာပဓမ္မံ စရေယျန္တိ။ ကိဥ္စ ဘိယျော – **သီလဥ္စ မေ ပဘိဇ္ဇေယျာ** တိ အဟဥ္စေဝ ခေါ ပန ဝေရူပံ ဟာပံ ကရေယျံ, မယှံ သီလဟာရမိ ခဏ္ဍိတာ သိယာ။ **ဝိညူ စ ဂရဟေယျုံ မ** န္တိ ပဏ္ဍိတာ စ ဒေဝမနုဿာ မံ ဂရဟေယျုံ “ပဿထ, ဘော, အယံ ဗောဓိသတ္တော ဗောဓိပရိယေသနံ စရမာနော ဝေရူပံ ဟာပံ အကာသီ”တိ။

၄၅. **ဟီဠိတာ ဇီဝိတာ တပီတိ တ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ။ ဧဝံ ဝိညူဟိ ဟီဠိတာ ဂရဟိတာ ဇီဝိတာပိ **ပရိသုဒ္ဓေန** ပရိသုဒ္ဓသီလေန ဟုတွာ **မတံ** တ မရဏမေဝ ဝရံ ဥတ္တမံ သေယျော။ **ကျာဟံ ဇီဝိတဟေတုပိ**, **ကာဟာမိ ပရဟေဌနန္တိ** ဧဝံ ဇာနန္တော စ အဟံ မယှံ ဇီဝိတနိမိတ္တမ္ပိ ပရသတ္တဝိဟိံသနံ ကိံ ကာဟာမိ ကိံ ကရိဿာမိ, တေဿ ကရဏေ ကာရဏံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။

အယံ ပန အညေပိ မံ ဝိယ မညမာနော ဧဝံ အနာစာရံ ကရိဿတိ, တတော ယေသံ စဏ္ဍမဟိံသာနံ ဧဝံ ကရိဿတိ, တေ ဧဝ တံ ဝဓိဿန္တိ, သာ တေဿ အညေဟိ မာရဏာ မယှံ ဒုက္ခတော စ ဟဏာတိဟာတတော စ မုတ္တိ ဘဝိဿ သတီတိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

၄၆. “မမေဝါယံ မညမာနော၊ အညေပေဝံ ကရိဿတိ။
တေဝ တဿ ဝဓိဿန္တိ၊ သာ မေ မုတ္တိ ဘဝိဿတီ”တိ။

တတ္ထ **မမေဝါယ**န္တိ မံ ဝိယ အယံ။ **အညေပီ**တိ အညေသမ္ပိ။ သေသံ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၄၇. **ဟီနမဇ္ဈိမဥက္ကဋ္ဌေ** တိ ဟီနေ စ မဇ္ဈိမေ စ ဥက္ကဋ္ဌေ စ နိမိတ္တဘူတေ။ **သဟန္တော အဝမာနိတ** န္တိ ဝိဘာဂံ အကတွာ တေဟိ ပဝတ္တိတံ အဝမာနံ ပရိဘဝံ သဟန္တော ခမန္တော။ **ဧဝံ လဘတိ သပ္ပညော** တိ ဧဝံ ဟီနာဒီသု ဝိဘာဂံ အကတွာ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယံ ဥပဋ္ဌပေတွာ တဒပရာဓံ သဟန္တော သီလာဒိဟာရမိယော ဗျူဟေတွာ **မနသာ ယထာပတ္ထိတံ** ယထိစ္ဆိတံ သဗ္ဗညုတညာဏံ လဘတိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ, တဿ တံ န ဒူရေတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော အတ္တနော အဇ္ဈာသယံ ပကာသေန္တော ဒေဝတာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သော ကတိပာဟစ္စယေန အညတ္ထ ဂတော။ အညော စဏ္ဍမဟိံသော နိတသဖာသုတာယ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ အဋ္ဌာသိ။ ဒုဋ္ဌမက္ကဋော “သော ဧဝ အယ”န္တိ သညာယ တဿ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိတွာ တထေဝ အနာစာရံ အကာသိ။ အထ နံ သော ဝိဓုနန္တော ဘူမိယံ ပာတေတွာ သိင်္ဂေန ဟဒယေ ဝိဇ္ဈိတွာ ပာဒေဟိ မဒ္ဒိတွာ သဉ္စုဏ္ဏေသိ။

တအာ သီလတ မဟိံသရာဇ လောကနာထော။

တဿ ကြဓာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ သေသပာရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ **ဟတ္ထိနာဂ-** (စရိယာ. ၂.၁ အာဒယော) **ဘူရိဒတ္တ-** (စရိယာ. ၂.၁၁ အာဒယော) **စမ္ပေယျနာဂရာဇ-** (စရိယာ. ၂.၂၀ အာဒယော) **စရိယာသု** ဝိယ ဣဓ မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

မဟိံသရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ရုရုမိဂရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၄၈. ဆဋ္ဌေ **သုတတ္တကနကသန္နိဘော** တိ ယထာ သုဋ္ဌု အပဂတသဗ္ဗကာဠကော ဟောတိ, ဧဝံ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိပိတွာ သုတတ္တကနကသန္နိဘော။ **မိဂရာဇာ ရုရု နာမာ**တိ ဇာတိသိဒ္ဓေန နာမေန ရုရု နာမ မိဂရာဇာ, ဇာတိတော ရုရု, မိကနဥ္စ ရာဇာတိ အတ္ထော။ **ပရမသီလသမာဟိတော**တိ ဥတ္တမသီလသမာဟိတော, ဝိသုဒ္ဓသီလော စေဝ သမာဟိတစိတ္တော စ, ဝိသုဒ္ဓသီလေ ဝါ သမ္မာ အာဟိတစိတ္တောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တအာ ဗောဓိသတ္တော ရုရုမိဂယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ သရီရစ္ဆဝိ သုဝဏ္ဏ တာပေတွာ မဇ္ဇိတကဉ္စနပဋ္ဋ ဝဏ္ဏော အဟောသိ, ဟတ္ထပါဒါ လာခါရသပရိကမ္မကတာ ဝိယ, နင်္ဂုဋ္ဌံ စမရီနင်္ဂုဋ္ဌံ ဝိယ, သိင်္ဂါနိ ရဇတဒါမဝဏ္ဏာနိ အက္ခီနိ သုမဇ္ဇိတမဏိဂုဠိကာ ဝိယ, မုခံ ဩဒဟိတွာ ဌပိတရတ္တကမ္ဗလဂေဏ္ဍုကာ ဝိယ။ သော ဇနသံသဂ္ဂံ ပဟာယ ဝိဝေကတ္ထံ ဝသိတုကာမော ပရိတရံ ဆဒ္ဒန္တွာ ဧကကော ဂင်္ဂါနိဝတ္တနေ ရမဏီယေ သာလမိဿကေ သုပုပ္ဖိတ ပဝနေ ဝသတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၄၉. ''ရမ္မေ ပဒေသေ ရမဏီယေ၊ ဝိဝိတ္တေ အမနုဿကေ။
တတ္ထ ဝါသံ ဥပဂစ္ဆိံ၊ ဂင်္ဂါကူလေ မနောရမေ''တိ။

တတ္ထ **ရမ္မေ ပဒေသေ** တိ မုတ္တာတလသဒိသတလုကာစုဏ္ဏပဏ္ဍရေဟိ ဘူမိဘာဂေဟိ သိနိဒ္ဓဟရိတတိဏသ ဉ္ဆရိတေဟိ ဝနတ္ထလေဟိ စိတ္တတ္ထရဏေဟိ ဝိယ နာနာဝဏ္ဏဝိစိတ္တေဟိ သိလာတလေဟိ မဏိက္ခန္ဓနိမ္မလသလိ လေဟိ ဇလာသယေဟိ စ သမန္နာဂတတ္တာ ယေဘုယျေန စ ကာနနေ ပကာဝဏ္ဏာယ ရတ္တာယ သုခသမ္ဖဿာယ တိဏဇာတိယာ သဉ္ဆန္နတ္တာ ရမ္မေ အရညပ္ပဒေသေ။ **ရမ္မဏီယေ** တိ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝတလင်္ကတဝိပုလသာခါဝိနဒ္ဓ ဓေဟိ နာနာဝိဓဒိဇဂဏူပကူဇိတေဟိ ဝိဝိဓတရုလတာဝနဝိရာဇိတေဟိ ယေဘုယျေန အမ္ဗသာလဝနသဏ္ဍမဏ္ဍိတေဟိ ဝ နဂဟနေဟိ ဥပသောဘိတတ္တာ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌဿ ဇနဿ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရမဏီယေ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **ရုရုမိဂရာဇ ဇာတကေ** –

''တေသမ္ဘိ ဝနသဏ္ဍသ္မိံ၊ အမ္ဗာ သာလာ စ ပုပ္ဖိတာ။
ကာနနေ ပကသဉ္ဆန္နော၊ ဧတ္ထေသော တိဋ္ဌတေ မိဂေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၁၁၉)။

ဝိဝိတ္တေ တိ ဇနတာဝိရဟေန သုညေ။ **အမနုဿကေ** တိ သဉ္စရဏမနုဿာနမ္ပိ တတ္ထ အဘာဝေန မနုဿရ ဟိတေ ။ **မနောရမေ**တိ ယထာဝုတ္တဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ဝိသေသတော ပဝိဝေကကာမာနံ မနော ရမေတီတိ မနောရမေ။

၅၀. အထ ဥပရိဂင်္ဂါယ တိ ဧတ္ထ **အထာ**တိ အဓိကာရေ နိပါတော, တေန မယိ တတ္ထ တထာ ဝသန္တေ ကဒါစိ အ ဓိကာရန္တရံ ဥပ္ပန္နန္တိ ဒီပေတိ။ **ဥပရိဂင်္ဂါယ** တိ ဂင်္ဂါယ နဒိယာ ဥပရိသောတေ။ **ဓနိကေဟိ ပရိပီဠိတော**တိ ဣဏံ ဂ ဟေတွာ တံ အဒတ္ဝာ အသက္ကောန္တော ဣဏာယိကေဟိ စောဒိယမာနော။

ဧကော ကိရ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အတ္တနော ပုတ္တံ ''အယံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှန္တော ကိလမိဿတီ''တိ ကိဉ္စိ သိပ္ပံ န ဥ ဂ္ဂဏှာပေသိ။ ဂီတဝါဒိတနစ္စခါဒနဘောဇနတော ဥဒ္ဓံ န ကိဉ္စိ အညာသိ။ တံ ဝယပ္ပတ္တံ ပတိရူပေန ဒါရေန သံ ယောဇေတွာ ဓနံ နိယျာတေတွာ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ သော တေသံ အစ္စယေန ကုတ္တိဓုတ္တသုရာဓုတ္ တာဒိပရိဝုတော နာနာဗျသနမုခေဟိ သဗ္ဗံ ဓနံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဣဏံ အာဒါယ တမ္ပိ အဒတ္ဝာ အသက္ ကောန္တော ဓနိကေဟိ စောဒိယမာနော ''ကိံ မယှံ ဇီဝိတေန, တေနေဝမှိ အတ္တဘာဝေန အညော ဝိယ ဇာတော, မရဏံ မေ သေယျော''တိ စိန္တေတွာ ဣဏာယိကေ အာဟ – ''တုမှာကံ ဣဏပဏ္ဏာနိ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆထ, ဂင်္ဂါတီ ရေ မေ နိဟိတံ ကုလသန္တကံ ဓနံ အတ္ထိ, တံ ဝေါ ဒဿာမီ''တိ။ တေ တေန သဒ္ဓိံ အဂမံသု။ သော ''ဣဓ ဓနံ, ဧတ္ထ ဓန''န္တိ နိဓိဋ္ဌာနံ အာစိက္ခန္တော ဝိယ ''ဇဝံ မေ ဣဏမောက္ခော ဘဝိဿတီ''တိ ပလာယိတွာ ဂင်္ဂါယံ ပတိ။ သော စဏ္ဍသောတေန ဝုယှမာနော ကာရုညရဝံ ရဝိ။ တေန ဝုတ္တံ ''အထ ဥပရိဂင်္ဂါယာ''တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဇီဝါမိ ဝါ မရာမိ ဝါ**တိ ဣမသ္မိံ ဂင်္ဂါသောတေ ပတိတော ဇီဝါမိ ဝါ မရာမိ ဝါ, ဇီဝိတံ ဝါ မေ ဧတ္ထ ဟော တု မရဏံ ဝါ, ဥဘယထာပိ ဣဏာယိကပီဠာ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပါယော။

၅၁. မဇ္ဈေ ဂင်္ဂါယ ဂစ္ဆတီ တိ သော ပုရိသော ရတ္တိန္ဒိဝံ ဂင်္ဂါယ ဝုယှမာနော ဇီဝိတပေမဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္ တာ မရဏံ အပ္ပတ္တော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဟုတွာ ကရုဏံ ရဝံ ရဝန္တော ဂင်္ဂါယ မဇ္ဈေ မဟောဒကေန ဂစ္ဆတိ။

၅၂. အထ မဟာပုရိသော အဍ္ဎရတ္တသမယေ တဿ တံ ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တဿ ပရိဒေဝိတသဒ္ဒံ သုတွာ ''မနု ဿသဒ္ဒော သူယတိ, မာ မယိ ဣဓ ဓရန္တေ မရတု, ဇီဝိတမဿ ဒဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ သယနဂုမ္ဗာ ဝုဋ္ဌာယ နဒီ

တီရံ ဂန္တွာ “အမ္ဘော ပုရိသ, မာ ဘာယိ, ဇီဝိတံ တေ ဒဿာမီ”တိ ဝတွာ အဿာသေတွာ သောတံ ဆိန္ဒိတွာ ဂန္တွာ တံ ပိဋ္ဌိယံ အာရောပေတွာ တီရံ ဟာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ နေတွာ ပရိဿမံ ဝိနောဒေတွာ ဖလာဖလာနိ ဒတွာ ဒွီဟတီဟစ္စယေန တံ အာဟ – “အမ္ဘော ပုရိသ , အဟံ တံ ဗာရာဏသိဂါမိမဂ္ဂံ ဟာပေဿာမိ, တွံ ‘အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ကဉ္စနမိဂေါ ဝသတီ’တိ မာ ကဿစိ အာရောစေဟီ”တိ။ သော “သာဓု, သာမီ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ မဟာသတ္တော တံ အတ္တနော ပိဋ္ဌိံ အာရောပေတွာ ဗာရာဏသိမဂ္ဂေ ဩတာရေတွာ နိဝတ္တိ။ တေန ဝုတ္တံ – “တဿာဟံ သဒ္ဒံ သုတွာန, ကရုဏံ ပရိဒေဝတော”တိအာဒိ။

တတ္ထ **ကောသိ တွံ နရော**တိ တွံ ကော မနုဿော အသိ, ကုတော ဣဓ ဝုယှမာနော အာဂတောသီတိ အတ္ထော။

၅၃. **အတ္တနော ကရဏန္တိ** အတ္တနော ကိရိယံ။ **ဓနိကေဟိ ဘီတော**တိ ဣဏာယိကေဟိ ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ။ **တသိတော**တိ ဥတ္ရဿော။

၅၄. **တဿ ကတွာန ကာရုညံ, စဇိတွာ မမ ဇီဝိတံ**န္တိ ကာရုညံ ကတွာ မဟာကရုဏာယ သမုဿာဟိတော မမ ဇီဝိတံ တဿ ပုရိသဿ ပရိစ္စဇိတွာ။ **ပဝိသိတွာ နီဟရိံ တဿာ**တိ နဒိံ ပဝိသိတွာ သောတံ ဆိန္ဒိတွာ ဥဇုကမေဝ ဂန္တွာ မမ ပိဋ္ဌိံ အာရောပေတွာ တတော တံ နီဟရိံ။ **တဿာ**တိ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ။ “တတ္ထာ”တိပိ ပဌန္တိ, တတ္ထ နဒိယန္တိ အတ္ထော။ **အန္ဓကာရမှိ ရတ္တိယာ**တိ ရတ္တိယာ အန္ဓကာရသမယေ, ကာဠပက္ခရတ္တိယန္တိ အတ္ထော။

၅၅. **အဿတ္ထကာလမညာယာ**တိ ပရိဿမံ အပနေတွာ ဖလာဖလာနိ ဒတွာ ဒွီဟတီဟစ္စယေန ကိလမထသ္သ ဝိဂတကာလံ ဇာနိတွာ။ **ဧကံ တံ ဝရံ ယာစာမီ**တိ အဟံ တံ ဧကံ ဝရံ ယာစာမိ, မယှံ ဧကံ ဝရံ ဒေဟီတိ အတ္ထော။ ကိံ တံ ဝရန္တိ စေ? အာဟ – **မာ မံ ကဿစိ ပာဝဒ**တိ “အသုကဋ္ဌာနေ သုဝဏ္ဏမိဂေါ ဝသတီ”တိ ကဿစိ ရညော ဝါ ရာဇမဟာမတ္တဿ ဝါ မံ မာ ပာဝဒ။

အထ တသ္မိံ ပုရိသေ ဗာရာဏသိံ ပဝိဋ္ဌဒိဝသေယေဝ သော ရာဇာ “အဟံ, ဒေဝ, သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ မိဂံ မယှံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တံ သုပိနေန အဒ္ဒသံ, အဟဥ္စိ သစ္စသုပိနာ, အဒ္ဓါ သော ဝိဇ္ဇတိ, တသ္မာ ကဉ္စနမိဂဿ ဓမ္မံ သောတုကာမာ လဘိဿာမိ စေ ဇီဝိဿာမိ, နော စေ မေ ဇီဝိတံ နတ္ထီ”တိ အဂ္ဂမဟေသိယာ ဝုတ္တော တံ အဿာသေတွာ “သစေ မနုဿလောကေ အတ္ထိ, လဘိဿသီ”တိ ဝတွာ ဗြာဟ္မဏေ ပက္ကောသာပေတွာ “သုဝဏ္ဏမိဂါ နာမ ဟောန္တီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အာမ, ဒေဝ, ဟောန္တီ”တိ သုတွာ သဟဿတ္ထဝိကံ သုဝဏ္ဏစင်္ကောဋကေ ဌပေတွာ တံ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ အာရောပေတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ – “ယော သုဝဏ္ဏမိဂံ အာစိက္ခိဿတိ, တဿ ဟတ္ထိနာ သဒ္ဓိံ ဣမံ ဒဿာမီ”တိ။ တတော ဥတ္တရိမ္ပိ အတုကာမော ဟုတွာ –

> “တဿ ကမဝရံ ဒမ္မိ၊ နာရိယော စ အလင်္ကတာ။
> ယော မေတံ မိဂမက္ခာတိ၊ မိဂါနံ မိဂမုတ္တမ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၁၁၇) –

ကထံ သုဝဏ္ဏပဋ္ဋေ လိခါပေတွာ သကလနဂရေ တစာပေသိ။ အထ သော သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ ကထံ သုတွာ ရာဇပုရိသာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ရညော ဧဝရူပံ မိဂံ အာစိက္ခိဿာမိ, မံ ရာဇာနံ ဒဿေထာ”တိ အာဟ။ ရာဇပုရိသာ တံ ရညော သန္တိကံ နေတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ရာဇာ “သစ္စံ, ဘော, အဒ္ဒသာ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော “သစ္စံ, ဒေဝ, မယာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆတု, အဟံ တံ ဒဿေဿာမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တမေဝ ပုရိသံ မဂ္ဂဒေသကံ ကတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန တံ ဌာနံ ဂန္တွာ တေန မိတ္တဒုဗ္ဘိနာ ပုရိသေန ဒဿိတံ ပဒေသံ အာဝုဓဟတ္ထေ ပုရိသေ သမန္တတော ပရိဝါရေတွာ “ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောထာ”တိ ဝတွာ သယံ ကတိပယေဟိ ဇနေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကမန္တေ အဋ္ဌာသိ။ သောပိ ပုရိသော အဝိဒူရေ အဋ္ဌာသိ။ မဟာသတ္တော သဒ္ဒံ သုတွာ “မဟတော ဗလကာယဿ သဒ္ဒော, အဒ္ဓါ တမှာ မေ ပုရိသာ ဘယေန ဥပ္ပန္နေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဥတွာ ဥဋ္ဌာယ သကလပရိသံ ဩလောကေတွာ “ရညော ဌိတဋ္ဌာနေယေဝ မေ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ”တိ ရာဇာဘိမုခေါ ဟယာသိ။ ရာဇာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “နာဂဗလော အဝတ္ထရန္တော အာဂစ္ဆေယျ

ယာ''တိ သရံ သန္ဓာယဟိတ္ဝာ ''ကြမံ မိဂံ သန္တာသေတွာ သစေ ပလာယတိ, ဝိဇ္ဈိတွာ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ ဂဏှာဟိသ္ဝာမီ''တိ ဗောဓိသတ္တာဘိမုခေါ အဟောသိ။ မဟာသတ္တော –

''အာဂမေဟိ မဟာရာဇ, မာ မံ ဝိဇ္ဈိ ရထေသဘ။
ကော နု တေ ဣဒမက္ခာသိ, ဧတ္ထေသော တိဋ္ဌတေ မိဂေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၁၂၀) –

ကထံ အဘာသိ။ ရာဇာ တဿ မဓုရကထာယ ဗဇ္ဈိတ္ဝာ သရံ ပဋိသံဟရိတွာ ကရဝေန အဋ္ဌာသိ။ မဟာသတ္တောပိ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ မဓုရပဋိသန္ထာရံ အကာသိ။ မဟာဇနောပိ သဗ္ဗာဝုဓာနိ အပနေတွာ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ပရိဝာရေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၅၆. ''နဂရံ ဂန္တွာန အာစိက္ခိ, ပုစ္ဆိတော ဓနဟေတုကော။
ရာဇာနံ သော ဂဟေတွာန, ဥပဂစ္ဆိ မမန္တိက''န္တိ။

တဿတ္ထော – ယော မိတ္တဒုဗ္ဘိ ပာပပုရိသော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ တထာ မယာ ဟဏာသံသယတော မောစိတော ဗာရာဏသိနဂရံ ဂန္တွာ အတ္တနာ လဒ္ဓဗ္ဗဓနနိမိတ္တံ ရညော မံ **အာစိက္ခိ,** အာစိက္ခိတွာ သော ရညော ကဟာပေတုံ မဂ္ဂဒေသကော ဟုတွာ ရာဇာနံ ဂဟေတွာ မမ သန္တိကမုပာဂမီတိ။

မဟာသတ္တော သုဝဏ္ဏကိင်္ကိဏိကံ စာလေန္တော ဝိယ မဓုရဿရေန ရာဇာနံ ပုန ပုစ္ဆိ – ''ကော နု တေ ဣဒမက္ခာသိ, ဧတ္ထေသော တိဋ္ဌတေ မိဂေ''တိ။ တသ္မိံ ခဏေ သော ပာပပုရိသော ထောကံ ပဋိက္ကမိတွာ သောတပထေ အဋ္ဌာသိ ။ ရာဇာ ''ဣမိနာ မေ တ္ဝံ ဒဿိတော''တိ တံ ပုရိသံ နိဒ္ဒိသိ။ တတော ဗောဓိသတ္တော –

''သစ္စံ ကိရေဝ မာဟံသု, နရာ ဧကစ္စိယာ ဣဓ။
ကဋ္ဌံ နိပ္လဝိတံ သေယျော, န တွေဝေကစ္စိယော နရော''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၁၂၃) –

ကထမာဟ။ တံ သုတွာ ရာဇာ သံဝေဂဇာတော –

''ကိံ နု ရုရု ဂရဟသိ မိဂါနံ, ကိံ ပက္ခီနံ ကိံ ပန မာနုသာနံ။
ဘယဉှိ မံ ဝိန္ဒတိနပ္ပရူပံ, သုတွာန တံ မာနုသိံ ဘာသမာန''န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၁၂၄) –

ကထမာဟ။ တတော မဟာပုရိသော ''မဟာရာဇ, န မိဂံ န ပက္ခိံ ဂရဟာမိ, မနုဿံ ပန ဂရဟာမီ''တိ ဒဿေန္တော –

''ယမုဒ္ဓရိံ ဝါဟနေ ဝုယှမာနံ, မဟောဒကေ သလိလေ သီဃသောတေ။
တတောနိဒါနံ ဘယမာဂတံ မမ, ဒုက္ခော ဟဝေ ရာဇ အသဗ္ဘိ သင်္ဂမော''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၃.၁၂၅) –

အာဟ။

တတ္ထ **နိပ္လဝိတ** န္တိ ဥဒ္ဓရိတံ, **ဧကစ္စိယော** တိ ဧကစ္စော မိတ္တဒုဗ္ဘိ ပာပပုရိသော ဥဒကေ ပတန္တောပိ ဥတ္တာရိတော နတွေဝ **သေယျော။ ကဋ္ဌ** ဉှိ နာနပ္ပကာရေန ဥပကာရာယ သံဝတ္တတိ, မိတ္တဒုဗ္ဘိ ပန ဝိနာသာယ, တသ္မာ တတော ကဋ္ဌမေဝ ဝရတရန္တိ။ **မိဂါန**န္တိ ရုရုမိဂရာဇ, မိဂါနံ ကိံ အညတရံ **ဂရဟသိ,** ဥဒာဟု **ပက္ခီနံ** မနုဿာနန္တိ ပုစ္ဆတိ။ **ဘယဉှိ မံ ဝိန္ဒတိနပ္ပရူပ** န္တိ မဟန္တံ ဘယံ မံ ပဋိလဘတိ, အတ္တနော သန္တကံ ဝိယ ကရောတီတိ အတ္ထော။

တဟာနေတိ ပတိတပတိတေ ဝဟိတုံ သမတ္ထေ ဂင်္ဂါဝဟေ။ **မဟောဒကေ သလိလေ**တိ မဟောဒကီဘူတေ သလိလေ။ ဥဘယေနာပိ ဂင်္ဂါဝဟဿ ဗဟူဒကတံ ဒဿေတိ။ **တတော နိဒါန**န္တိ, မဟာရာဇ, ယော မယှံ တယာ ဒဿိတော ပုရိသော, ဧသော မယာ ဂင်္ဂါယ ဝုယှမာနော အမုရတ္တိသမယေ ကရုဏာ ပရိဒေဝန္တော တတော ဥတ္တာရိတော, တတောနိဒါနံ ဣဒံ မယှံ **ဘယမာဂတံ,** အသပ္ပုရိသေဟိ သမာဂမော နာမ ဒုက္ခောတိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ တဿ ကုဇ္ဈိတွာ ''ဇေဝံ ဗဟူပကာရဿ နာမ ဂုဏံ န ဇာနာတိ, ဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဝိဇ္ဈိတွာ နံ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေဿာမီ''တိ သရံ သန္နယှိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၅၇. ''ယာဝတာ ကရဏံ သဗ္ဗံ၊ ရညော အာရောစိတံ မယာ။
ရာဇာ သုတွာန ဝစနံ၊ ဥသုံ တဿ ပကပ္ပယိ။
ဣဓေဝ ဃာတယိဿာမိ၊ မိတ္တဒုဗ္ဘိံ အနရိယ''န္တိ။

တတ္ထ **ယာဝတာ ကရဏ**န္တိ ယံ တဿ မယာ ကတံ ဥပကာရကရဏံ, တံ **သဗ္ဗံ။ ပကပ္ပယီ** တိ သန္နယှိ။ **မိတ္တဒုဗ္ဘိ**န္တိ အတ္တနော မိတ္တေသု ဥပကာရီသု ဒုဗ္ဘနသီလံ။

တတော မဟာသတ္တော ''သေ ဗာလော မံ နိဿာယ မာ နဿီ''တိ စိန္တေတွာ ''မဟာရာဇ, ဝဓော နာမေသ ဗာလဿ တ ပဏ္ဍိတဿ တ န သာဓူဟိ ပသံသိတော, အညဒတ္ထု ဂရဟိတော ဧဝ, တသ္မာ မာ ဣမံ ဃာတေဟိ, အယံ ယထာရုစိ ဂစ္ဆတု, ယဋ္ဌေဝ တဿ 'ဒဿာမီ'တိ တယာ ပဋိညာတံ, တမ္ပိ အဟာပေတွာတဝ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ ''အဟဉ္စ တေ ယံ ဣစ္ဆိတံ, တံ ကရိဿာမိ, အတ္တာနံ တုယှံ ဒမ္မီ''တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

၅၈. ''တမဟံ အနုရက္ခန္တော၊ နိမ္မိနိံ မမ အတ္တနာ။
တိဋ္ဌတေသော မဟာရာဇ၊ ကာမကာရော ဘဝာမိ တေ''တိ။

တတ္ထ **နိမ္မိနိ** န္တိ တံ မိတ္တဒုဗ္ဘိံ ပာပပုဂ္ဂလံ **အနုရက္ခန္တော မမ** အတ္တနော အတ္တဘာဝေန တံ ပရိဝတ္တေသိံ, အတ္တာနံ ရညော နိယျာတေတွာ ရာဇဟတ္ထတော ပတ္တံ တဿ မရဏံ နိတရေသိန္တိ အတ္တော။ **တိဋ္ဌတေ သော**တိအာဒိ ဝိနိမယာကာရဒဿနံ ။

၅၉. ဣအာနိ ယဒတ္ထံ သော အတ္တဝိနိမယော ကတော, တံ ဒဿေတုံ ဩသာနကထမာဟ။ တဿတ္တော – တအာ မံ နိဿာယ တံ မိတ္တဒုဗ္ဘိံ ပုရိသံ တသ္မိံ ရညေ ဇီဝိတာ ဝေရောပေတုကာမေ အဟံ အတ္တာနံ ရညော ပရိစ္စဇန္တော မမ သီလမေဝ အနုရက္ခိံ, **ဇီဝိတံ** ပန **နာရက္ခိံ** ။ ယံ ပနာဟမေဝ အတ္တနော ဇီဝိတနိရပေက္ခံ **သီလတ အာသိံ,** တံ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ဧဝ **ကာရဏာ**တိ။

အထ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တေန အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ တဿ ပုရိသဿ မရဏေ နိတရေန္တေ တုဋ္ဌမာနသော ''ဂစ္ဆ, ဘော, မိဂရာဇဿ အနုဂ္ဂဟေန မမ ဟတ္ထတော မရဏာ မုတ္တော''တိ ဝတွာ ယထာပဋိညာယ တဉ္စ ဿ ဓနံ အာပေသိ။ မဟာသတ္တဿ ယထာရုစိယာ ဝ အနုဇာနိတွာ တံ နဂရံ နေတွာ နဂရဉ္စ ဗောဓိသတ္တဉ္စ အလင်္ကာရာပေတွာ ဒေဝိယာ ဓမ္မံ ဒေသာပေသိ။ မဟာသတ္တော ဒေဝိံ အာဒိံ ကတွာ ရညော စ ရာဇပရိသာယ စ မဓုရာယ မနုဿဘာသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ရာဇာနံ ဒသဟိ ရာဇဓမ္မေဟိ ဩဝဒိတွာ မဟာဇနံ အနုသာသိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ မိဂဂဏပရိဝုတော တသံ ကပ္ပေသိ။ ရာဇာပိ မဟာသတ္တဿ ဩဝာဒေ ဌတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယံ ဒတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သုဂတိပရာယနော အဟောသိ။

တဒါ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, ရုရုမိဂရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ သေသပာရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဣဓာပိ ပဝိဝေကာရာမတာယ ဇနသံသဂ္ဂံ အနိစ္ဆတော ယူထံ ပဟာယ ဧကကဝိဟာရော, အမုရတ္တသမယေ နဒိယာ ဝုယှမာနဿ ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တဿ ပုရိသဿ အဋ္ဋဿရံ သုတွာ သယိတဋ္ဌာနတော ဝုဋ္ဌာယ နဒီတီရံ ဂန္တွာ မဟာဂင်္ဂါယ မဟတိ ဥဒကောဃေ ဝတ္တမာနေ အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ဩတရိတွာ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ တံ ပုရိသံ အတ္တနော ပိဋ္ဌိယံ အာရောပေတွာ တီရံ ပာပေတွာ သမဿာသေတွာ ဖလာဖလာဒီနိ ဒတွာ ပရိဿမဝိနောဒနံ, ပုန တံ အတ္တနော ပိဋ္ဌိံ အာရောပေတွာ အရညတော နီဟရိတွာ မဟာမဂ္ဂေ ဩတာရဏံ, သရံ သန္နယှိတွာ ဝိဇ္ဈိဿာမီတိ အဘိမုခေ ဌိတဿ ရညော နိဗ္ဘယေန ဟုတွာ ပဋိမုခမေဝ ဂန္တွာ ပဌမတရံ မနုဿဘာသာယ အာလပိတွာ မဓုရပဋိသန္ထာရကရဏံ, မိတ္တဒုဗ္ဘိံ ပာပပုရိသံ ဟန္တုကာမံ ရာဇာနံ ဓမ္မကထံ ကတွာ ပုနပိ အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ

မရဏတော ပမောစနံ, တဿ စ ရညော ယထာပဋိညံ ဓနဒါပနံ, ရညာ အတ္တနော ဝရေ ဒိယမာနေ တေန သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယဒါပနံ, ရာဇာနဉ္စ ဒေဝိဉ္စ ပမုခံ ကတွာ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အနာဒိသု ပုညေသု တေသံ ပတိဋ္ဌာပနံ, လဒ္ဓာဘယာနံ မိဂါနံ ဩဝါဒံ ဒတွာ မနုဿာနံ သဿခါဒနတော နိဝါရဏံ, ပဏ္ဏသညာယ စ တဿ ယာဝဇ္ဇကာလာ ထာဝရကရဏန္တိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝါ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

ရုရုမိဂရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. မာတင်္ဂစရိယာဝဏ္ဏနာ

၆၀. သတ္တမေ **ဇဋိလော**တိ ဇဋာဝန္တော, ဇဋာဗန္ဓကေသောတိ အတ္ထော။ **ဥဂ္ဂတာပနော**တိ မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ တာပနတော နိဂ္ဂဏှနတော တပသင်္ခါတံ ဥဂ္ဂတာပနံ ဧတဿာတိ ဥဂ္ဂတာပနော, ဃောရတပေါ ပရမဓိတိန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ နာနပ္ပကာရေ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာဒိဘေဒေ အနတ္ထေ ဥဂ္ဂိရဏတော ဗဟိ ဆဍ္ဍာပနတော ဃောရဘီမဘယာနကဋ္ဌေန ဝါ "ဥဂ္ဂ"တိ လဒ္ဓနာမေ ကိလေသေ ဝီရိယာတပေန သန္တာပနတော ဥဂ္ဂေ တာပေတီတိ **ဥဂ္ဂတာပနော။ မာတင်္ဂေါ နာမ နာမေနာ**တိ နာမေန မာတင်္ဂေါ နာမ။ မာတင်္ဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိယာ ဇာတိယာ အာဂတံ ဟိဿ ဧတံ နာမံ။ **သီလဝါ**တိ သီလသမ္ပန္နော သုပရိသုဒ္ဓသီလော။ **သုသမာဟိတော**တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓီဟိ သုဋ္ဌု သမာဟိတော, ဈာနသမာပတ္တိလာဘီတိ အတ္ထော။

တဒါ ဟိ ဗောဓိသတ္တော စဏ္ဍာလယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ရူပေန ဒုဒ္ဒသိကော ဗဟိနဂရေ စဏ္ဍာလကမ္မေ ဝသတိ။ "မာတင်္ဂပဏ္ဍိတော"တိ ပကာသနာမော။ အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ နဂရေ နက္ခတ္တေ ဃောသိတေ ယေဘုယျေန နာဂရာ နက္ခတ္တံ ကီဠိံသု။ အညတရာပိ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကညာ သောဠသပန္နရသဝဿုဒ္ဒေသိကာ ဒေဝကညာ ဝိယ ရူပေန ဒဿနီယာ ပါသာဒိကာ "အတ္တနော ဝိဘဝါနုရူပံ နက္ခတ္တံ ကီဠိဿာမီ"တိ ပဟူတခဇ္ဇဘောဇ္ဇာဒီနိ သကဋေသု အာရောပေတွာ သဗ္ဗသေတံ ဝဠဝါရထမာရုယှ မဟတာ ပရိဝါရေန ဥယျာနဘူမိံ ဂစ္ဆတိ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ နာမေသာ, သာ ကိရ ဒုဿဏ္ဌိတံ ရူပံ "အဝမင်္ဂလ"န္တိ တံ ဒဋ္ဌုံ န ဣစ္ဆတိ, တေနဿာ "ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ"တွေဝ သမညာ ဥဒပါဒိ။

တဒါ ဗောဓိသတ္တော ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌာယ ပဋပိလောတိကံ နိဝါသေတွာ ဇဇ္ဇရိတမုခဘာဂံ ဝေဏုဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဘာဇနဟတ္ထော နဂရံ ပဝိသတိ မနုဿေ ဒိသွာ ဒူရတောဝ တေသံ ဒူရီကရဏတ္ထံ တေန ဝေဏုဒဏ္ဍေန သညံ ကရောန္တော။ အထ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ "ဥဿရထ ဥဿရထာ"တိ ဥဿာရဏံ ကရောန္တေဟိ အတ္တနော ပုရိသေဟိ နီယမာနာ နဂရဒွါရမဇ္ဈေ မာတင်္ဂံ ဒိသွာ "ကော ဧသော"တိ အာဟ။ "အယျေ, မာတင်္ဂစဏ္ဍာလော"တိ စ ဝုတ္တေ "ဤဒိသံ ဒိသွာ ဂတာနံ ကုတော ဝုဍ္ဎီ"တိ ယာနံ နိဝတ္တာပေသိ။ မနုဿာ "ယံ မယံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဗဟုံ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇာဒိံ လဘေယျာမ, တဿ နော မာတင်္ဂေန အန္တရာယော ကတော"တိ ကုပိတာ "ဂဏှထ, စဏ္ဍာလ"န္တိ လေဍ္ဍူဟိ ပဟရိတွာ ဝိသညီဘူတံ ဟာတေတွာ အဂမံသု။

သော န စိရေနေဝ သတိံ ပဋိလဘိတွာ ဝုဋ္ဌာယ မနုဿေ ပုစ္ဆိ – "ကိံ, အယျာ, ဒွါရံ နာမ သဗ္ဗသာဓာရဏံ, ဥဒါဟု ဗြာဟ္မဏာနံ ဧဝ ကတ"န္တိ? "သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏ"န္တိ။ "ဧဝံ သဗ္ဗသာဓာရဏဒွါရေ ဧကမန္တံ အပက္ကမန္တံ မံ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ မနုဿာ ဣမံ အနယဗျသနံ ပါပေသု"န္တိ ရထိကာယ မနုဿာနံ အာရောစေတွာ "ဟန္ဒာဟံ ဣမိဿာ မာနံ ဘိန္ဒိဿာမီ"တိ တဿာ နိဝေသနဒွါရံ ဂန္တွာ "အဟံ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ အလဒ္ဓာ န ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ နိပဇ္ဇိ။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ပိတာ "ဃရဒွါရေ မာတင်္ဂေါ နိပန္နော"တိ သုတွာ "တဿ ကာကဏိကံ ဒေထ, တေလေန သရီရံ မက္ခေတွာ ဂစ္ဆတူ"တိ အာဟ။ သော "ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ အလဒ္ဓာ န ဥဋ္ဌဟိဿာမီ"စ္စေဝ အာဟ။ တတော ဗြာဟ္မဏေန – "ဒွေ ကာကဏိကေ ဒေထ, မာသကံ ဟာဒံ ကဟာပဏံ ဒွေ တီဏိ ယာဝ ကဟာပဏသတံ ကဟာပဏသဟဿံ ဒေထာ"တိ ဝုတ္တေပိ န သမ္ပဋိစ္ဆတိ ဧဝ။ ဧဝံ တေသံ မန္တေန္တာနံ ဧဝ သူရိယော အတ္ထင်္ဂတော။

အထ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ မာတာ ဟာသာဒါ ဩရုယှ သာဏိပာကာရံ ပရိက္ခိပါပေတွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "တာတ, မာတင်္ဂ, ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ အပရာဓံ ခမ, ဒွေ သဟဿာနိ ဂဏှာဟိ ယာဝ သတသဟဿံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝုတ္တေပိ န သမ္ပဋိစ္ဆိ, နိပဇ္ဇိ ဧဝ။ တဿေဝံ ဆ ဒိဝသေ နိပဇ္ဇိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သမ္ပတ္တေ သမန္တာ သာမန္တ

တဃရာ ပဋ္ဌိဝိသကဃရာ စ မနုဿာ ဥဋ္ဌဟိတွာ "တုမှေဟ မာတင်္ဂံ တ ဥဋ္ဌာပေထ, ဒါရိကံ တ ဒေထ, မာ အမှေဟ နာသယိတ္ထာ"တိ အာဟံသု။ တဒါ ကိရ အယံ တသ္မိံ ဒေသေ ဒေသဓမ္မော "ယဿ ဃရဒွါရေ ဧဝံ နိပဇ္ဇိတွာ စဏ္ဍာလော မရတိ, တေန ဃရေန သဒ္ဓိံ သတ္တသတ္တဃရတသိနော စဏ္ဍာလာ ဟောန္တိ"တိ။

တတော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ မာတာပိတရော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ ပဋ္ဋပိလောတိကံ နိဝါသာပေတွာ စဏ္ဍာလာနုစ္ဆဝိကံ ပရိက္ခာရံ ဒတွာ ပရိဒေဝမာနံ ဧဝ တဿ သန္တိကံ နေတွာ "ဟန္ဒ, ဒါနိ အရိကံ ဥဋ္ဌာယ ဂဏှာဟီ"တိ အဒံသု။ သာ ပဿေ ဌတွာ "ဥဋ္ဌာဟီ"တိ အာဟ။ သော "အဟံ အတိဝိယ ကိလန္တော, ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ မံ ဥဋ္ဌာပေဟီ"တိ အာဟ။ သာ တထာ အကာသိ။ မာတင်္ဂေါ "မယံ အန္တောနဂရေ ဝသိတုံ န လဘာမ, ဧဟိ, ဗဟိနဂရေ စဏ္ဍာလကမံ ဂမိဿာမာ"တိ တံ အပဿာယ အတ္တနော ဂေဟံ အဂမာသိ။ "တဿာ ပိဋ္ဌိံ အဘိရုဟိတွာ"တိ ဇာတကဘာဏကာ ဝဒန္တိ။

ဧဝံ ပန ဂေဟံ ဂန္တွာ ဇာတိသမ္ဘေဒဝီတိက္ကမံ အကတွာဝ ကတိပာဟံ ဂေဟေ ဝသိတွာ ဗလံ ဂဟေတွာ စိန္တေသိ – "အဟံ ဣမံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကညံ မယှံ စဏ္ဍာလဂေဟေ ဝါသာပေသိံ, ဟန္ဒ, ဒါနိ တံ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တံ ကရိဿာမီ"တိ။ သော အရညံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော ပဉ္စာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဣဒ္ဓိယာ စဏ္ဍာလကမဒွါရေ ဩတရိတွာ ဂေဟဒွါရေ ဌိတော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ ပက္ကောသာပေတွာ "သာမိ, ကိဿ မံ အနာထံ ကတွာ ပဗ္ဗဇိတောသီ"တိ ပရိဒေဝမာနံ "တွံ, ဘဒ္ဒေ, မာ စိန္တယိ, တဝ ပေါရာဏကယသတော ဣဒါနိ မဟန္တတရံ ယသံ ကရိဿာမိ, တွံ ပန 'မဟာဗြဟ္မာ မေ သာမိကော, န မာတင်္ဂေါ, သော ဗြဟ္မလောကံ ဂတော, ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ ပုဏ္ဏမာယ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ အာဂမိဿတီ'တိ ပရိသာသု ဝဒေယျာသီ"တိ ဝတွာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတော။

ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာပိ ဗာရာဏသိယံ မဟာဇနမဇ္ဈေ တေသု တေသု ဌာနေသု တထာ ကထေသိ။ အထ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဗောဓိသတ္တော စန္ဒမဏ္ဍလဿ ဂဂနမဇ္ဈေ ဌိတကာလေ ဗြဟ္မတ္တဘာဝံ မာပေတွာ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဘိန္ဒိတွာ ဒွါဒသယောဇနိကံ ဗာရာဏသိံ သကလံ ကာသိရဋ္ဌဉ္စ ဧကောဘာသံ ကတွာ အာကာသတော ဩတရိတွာ ဗာရာဏသိယာ ဥပရိ တိက္ခတ္တုံ ပရိဗ္ဘမိတွာ မဟာဇနေန ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇိယမာနော စဏ္ဍာလကမာဘိမုခော အဟောသိ။ ဗြဟ္မဘတ္တာ သန္နိပတိတွာ တံ စဏ္ဍာလကမကံ ဂန္တွာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ဂေဟံ သုဒ္ဓဝတ္ထဂန္ဓမာလာဒီဟိ ဒေဝဝိမာနံ ဝိယ အလင်္ကရိံသု။ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ စ တဒါ ဥတုနီ ဟောတိ။ မဟာသတ္တော တတ္ထ ဂန္တွာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ အင်္ဂုဋ္ဌေန နာဘိယံ ပရာမသိတွာ "ဘဒ္ဒေ, ဂဗ္ဘော တေ ပတိဋ္ဌိတော, တွံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိဿသိ, တွဉ္စ ပုတ္တောပိ တေ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဘဝိဿထ, တဝ သီသဓောဝနဥဒကံ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇူနံ အဘိသေကောဒကံ ဘဝိဿတိ, နှာနောဒကံ ပန တေ အမတောဒကံ ဘဝိဿတိ, ယေ နံ သီသေ အာသိဉ္စိဿန္တိ, တေ သဗ္ဗရောဂေဟိ မုစ္စိဿန္တိ, ကာဠကဏ္ဏိယာ စ ပရိမုစ္စိဿန္တိ, တဝ ပါဒပိဋ္ဌေ သီသံ ဌပေတွာ ဝန္ဒန္တာ သဟဿံ ဒဿန္တိ, ကထာသဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဝန္ဒန္တာ သတံ ဒဿန္တိ, စက္ခုပထေ ဌတွာ ဝန္ဒန္တာ ဧကေကံ ကဟာပဏံ ဒတွာ ဝန္ဒိဿန္တိ, အပ္ပမတ္တာ ဟောဟီ"တိ တံ ဩဝဒိတွာ ဂေဟာ နိက္ခမ္မ မဟာဇနဿ ပဿန္တဿေဝ စန္ဒမဏ္ဍလံ ပါဝိသိ။

ဗြဟ္မဘတ္တာ သန္နိပတိတွာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကံ မဟန္တေန သက္ကာရေန နဂရံ ပဝေသေတွာ မဟန္တေန သိရိသောဘဂ္ဂေန တတ္ထ ဝါသာပေသုံ။ ဒေဝဝိမာနသဒိသဉ္စဿာ နိဝေသနံ ကာရေသုံ။ တတ္ထ နေတွာ ဥဠာရံ လာဘသက္ကာရံ ဥပနာမေသုံ။ ပုတ္တလာဘာဒိ သဗ္ဗော ဗောဓိသတ္တေန ဝုတ္တသဒိသောဝ အဟောသိ။ သောဠသသဟဿာ ဗြာဟ္မဏာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ ပုတ္တေန သဟ နိဗဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇန္တိ, သဟဿမတ္တာ နံ ပရိဝါရေန္တိ, အနေကသဟဿာနံ ဒါနံ ဒီယတိ။ အထ မဟာသတ္တော "အယံ အဋ္ဌာနေ အဘိပ္ပသန္နော, ဟန္ဒဿ ဒက္ခိဏေယျေ ဇာနာပေဿာမီ"တိ ဘိက္ခာယ စရန္တော တဿာ ဂေဟံ ဂန္တွာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပိတွာ အဂမာသိ။ အထ ကုမာရော ကထမာဟ –

"ကုတော နု အာဂစ္ဆသိ ဒုမ္မဝါသီ၊ ဩတလ္လကော ပံသုပိသာစကောဝ။
သင်္ကာရစောဠံ ပဋိမုဉ္စ ကဏ္ဌေ၊ ကော ရေ တုဝံ ဟောသိ အဒက္ခိဏေယျော"တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၁)။

တေန ဝုတ္တံ အနာစာရံ အသဟမာနာ ဒေဝတာ တဿ တေသဥ္စ သောဠသသဟဿာနံ ဗြာဟ္မဏာနံ မုခံ ဝိပရိဝတ္တေသုံ။ တံ ဒိသွာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ မဟာသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “တသ္မိံ အနာစာရံ အသဟန္တေဟိ ယက္ခေဟိ သော ဝိပ္ပကာရော ကတော, အပိ စ ခေါ ပန ဣမံ ဥစ္ဆိဋ္ဌပိဏ္ဍကံ တေသံ မုခေ အာသိဉ္စိတွာ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဝူပသမေဟီ”တိ အာဟ။ သာပိ တထာ ကတွာ တံ ဝူပသမေသိ။ အထ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ ပုတ္တံ အာဟ – “တာတ, ဣမသ္မိံ လောကေ ဒက္ခိဏေယျာ နာမ မာတင်္ဂပဏ္ဍိတသဒိသာ ဘဝန္တိ, န ဣမေ ဗြာဟ္မဏာ ဝိယ ဇာတိမတ္တေန, မန္တသဇ္ဈာယနမတ္တေန တ မာနတ္ထဒ္ဓါ”တိ ဝတွာ ယေ တဒာ သီလာဒိဂုဏဝိသေသယုတ္တာ ဗျာနသမာပတ္တိလာဘိနော စေဝ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ, တတ္ထေဝသ္မ ပသာဒံ ဥပ္ပာဒေသီတိ။

တအာ ဝေတ္တဝတီနဂရေ ဇာတိမန္တော နာမ ဧကော ဗြာဟ္မဏော ပဗ္ဗဇိတွာပိ ဇာတိံ နိဿာယ မဟန္တံ မာနမကာသိ။ မဟာသတ္တော “တဿ မာနံ ဘိန္ဒိဿာမီ”တိ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ တဿာသန္နေ ဥပရိသောတေ တသံ ကပ္ပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၁. “အဟဉ္စ ဗြာဟ္မဏော ဧကော၊ ဂင်္ဂါကူလေ ဝသာမုဘော။
အဟံ ဝသာမိ ဥပရိ၊ ဟေဋ္ဌာ ဝသတိ ဗြာဟ္မဏော”တိ။

အထ မဟာသတ္တော ဧကဒိဝသံ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ “ဣဒံ ဇာတိမန္တဿ ဇဋာသု လဂ္ဂတူ”တိ အဓိဋ္ဌာယ နဒိယံ ပဟတေသိ။ တံ တဿ ဥဒကံ အာစမေန္တဿ ဇဋာသု လဂ္ဂိ, သော တံ ဒိသွာ “နဿ ဝသလာ”တိ ဝတွာ “ကုတောယံ ကာဠကဏ္ဏိ အာဂတော, ဥပဓာရေဿာမိ န”န္တိ ဥဒ္ဒံသောတံ ဂစ္ဆန္တော မဟာသတ္တံ ဒိသွာ “ကိံဇာတိကောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “စဏ္ဍာလောသ္မီ”တိ။ “တယာ နဒိယံ ဒန္တကဋ္ဌံ ပဟိတ”န္တိ? “အာမ, မယာ”တိ။ “နဿ, ဝသလ, စဏ္ဍာလ, ကာဠကဏ္ဏိ, မာ ဣဓ ဝသိ, ဟေဋ္ဌာသောတေ ဝသာ”တိ ဝတွာ ဟေဋ္ဌာသောတေ ဝသန္တေနပိ ပဟိတေ ဒန္တကဋ္ဌေ ပဋိသောတံ အာဂန္တွာ ဇဋာသု လဂ္ဂန္တေ “နဿ, ဝသလ, သစေ ဣဓ ဝသိဿသိ, သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္တဓာ တေ မုဒ္ဓါ ဖလိဿတီ”တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၂. “ဝိစရန္တော အနုကူလမှိ၊ ဥဒ္ဓံ မေ အဿမဒ္ဒသ။
တတ္ထ မံ ပရိဘာသေတွာ၊ အဘိသပိ မုဒ္ဓဖာလန”န္တိ။

တတ္ထ **ဝိစရန္တော အနုကူလမှီ** တိ ဥစ္ဆိဋ္ဌဒန္တကဋ္ဌေ အတ္တနော ဇဋာသု လဂ္ဂေ တဿ အာဂမနဂဝေသနဝသေန ဂင်္ဂာယ တီရေ အနုဝိစရန္တော။ **ဥဒ္ဓံ မေ အဿမဒ္ဒသာ** တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနတော ဥပရိသောတေ မမ အဿမံ ပဏ္ဏသာလံ အဒ္ဒက္ခိ။ **တတ္ထ မံ ပရိဘာသေတွာ** တိ မမ အဿမံ အာဂန္တွာ ဇာတိံ သုတွာ တတောဝ ပဋ္ဌာယ ကမိတွာ သဝန္နုပစာရေ ဌတွာ “နဿ, ဝသလ စဏ္ဍာလ, ကာဠကဏ္ဏိ မာ ဣဓ ဝသီ”တိအာဒီနိ ဝတွာ ဘယေန သန္တဇ္ဇေတွာ။ **အဘိသပိ မုဒ္ဓဖာလန** န္တိ “သစေ ဇီဝိတုကာမောသိ, ဧတ္တောဝ သီဃံ ပလာယဿူ”တိ ဝတွာ “သစေ န ပက္ကမိဿတိ, ဣတော တေ သတ္တမေ ဒိဝသေ သတ္တဓာ မုဒ္ဓါ ဖလတူ”တိ မေ အဘိသပံ အအာသိ။

ကိံ ပန တဿ အဘိသပေန မုဒ္ဓါ ဖလတီတိ? န ဖလတိ, ကုဟကော ပန သော, ဧဝမယံ မရဏဘယတဇ္ဇိတော သုဒူရံ ပက္ကမိဿတီတိ သညာယ သန္တာသနတ္ထံ တထာ အာဟ။

၆၃. ယဒိဟံ တဿ ပကုပ္ပေယျံ န္တိ တဿ မာနတ္ထဒ္ဓဿ ကူဋဇဋိလဿ အဟံ ယဒိ ကုဇ္ဈေယျံ။ **ယဒိ သီလံ န ဂေါပယေ** တိ သီလံ ယဒိ န ရက္ခေယျံ, ဣဒံ သီလံ နာမ ဇီဝိတနိရပေက္ခံ သမ္မဒေဝ ရက္ခိတဗ္ဗန္တိ ယဒိ န စိန္တေယျန္တိ အတ္ထော။ **ဩလောကေတွာနဟံ တဿ, ကရေယျံ ဆာရိကံ ဝိယာ** တိ သစာဟံ တအာ တဿ အပ္ပတီတော အာဘဝိဿံ ။ မမ စိတ္တာစာရံ ဉတွာ မယိ အဘိပ္ပသန္နာ ဒေဝတာ ခဏေနေဝ တံ ဘသ္မမုဋ္ဌိံ ဝိယ ဝိဒ္ဓံသေယျုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ သတ္ထာ ပန တအာ အတ္တနော အပ္ပတီတဘာဝေ သတိ ဒေဝတာဟိ သာဓေတဗ္ဗံ တဿ အနတ္ထံ အတ္တနာ ကတ္တဗ္ဗံ ဝိယ ကတွာ ဒေသေသိ “ကရေယျံ ဆာရိကံ ဝိယာ”တိ။

ဝိတဏ္ဍာတဒီ ပနာဟ – “ဗောဓိသတ္တောဝ တံ ဇဋိလံ ဣဒ္ဓိမာနော ဣဒ္ဓိယာ ဆာရိကံ ကရေယျ, ဧဝဉှိ သတိ ဣမိဿာ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထော ဥဇုကမေဝ နီတော ဟောတီ”တိ။ သော ဧဝမဿ ဝစနီယော – “တုဝံ ဣဒ္ဓိယာ ပရူပဃာ

တံ ဝဒသိ, ကြဒ္ဓိ နာမေသာ အဓိဋ္ဌာနာ ကြဒ္ဓိ, ဝိကုဗ္ဗနာ ကြဒ္ဓိ, မနောမယာ ကြဒ္ဓိ, ဉာဏဝိပ္ဖာရာ ကြဒ္ဓိ, သမာဓိဝိပ္ဖာရာ ကြဒ္ဓိ, အရိယာ ကြဒ္ဓိ, ကမ္မဝိပာကဇာ ကြဒ္ဓိ, ပုညဝတော ကြဒ္ဓိ, ဝိဇ္ဇာမယာ ကြဒ္ဓိ, တတ္ထ တတ္ထ သမ္မာပယောဂပစ္စယာ ကဇ္ဈနဋ္ဌေန ကြဒ္ဓီတိ ဒသဝိဓာ။ တတ္ထ "ကတရံ ကြဒ္ဓိံ ဝဒေသီ"တိ? "ဘာဝနာမယ"န္တိ။ "ကိံ ပန ဘာဝနာမယာယ ပ ရူပဃာတကမ္မံ ဟောတီ"တိ? အာမ, ဧကစ္စေ အာစရိယာ "ဧကတရံ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ, ယထာ ဟိ ပရံ ပဟရိတုကာမေ န ဥဒကဘာရိတေ ဃဋေ့ ခိတ္တေ ပရောပိ ပဟရိယတိ, ဃဋော့ပိ ဘိဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝ ဘာဝနာမယာယ ကြဒ္ဓိယာ ဧကတရံ ပရူ ပဃာတကမ္မံ ဟောတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပန သာ နဿတိ။

အထ သော "ဘာဝနာမယာယ ကြဒ္ဓိယာ နေဝ ဧကတရံ န ဒွေဝတရံ ပရူပဃာတကမ္မံ ဟောတီ"တိ ဝတွာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော "ကိံ ဘာဝနာမယာ ကြဒ္ဓိ ကုသလာ အကုသလာ အဗျာကတာ, သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ ဒုက္ခာယ ဝေဒနာ ယ သမ္ပယုတ္တာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာ, သဝိတက္ကသဝိစာရာ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တာ အဝိတက္ကအဝိ စာရာ, ကာမာဝစရာ ရူပာဝစရာ အရူပာဝစရာ"တိ? ဇာနန္တော "ဘာဝနာမယာ ကြဒ္ဓိ ကုသလာ အဗျာကတာ တ အဒုက္ခမ သုခဝေဒနိယာ အဝိတက္ကအဝိစာရာ ရူပာဝစရာ စာ"တိ ဝက္ခတိ။ သော ဝတ္တဗ္ဗော "ပာဏာတိပာတစေတနာ ကုသလာဒီ သု ကတရံ ကောဋ္ဌာသံ ဘဇတီ"တိ? ဇာနန္တော ဝက္ခတိ "ပာဏာတိပာတစေတနာ အကုသလာဝ ဒုက္ခဝေဒနာဝ သဝိတက္က သဝိစာရာဝ ကာမာဝစရာတ"တိ။ ဇဝံ သန္တေ "တဝ ပဉှော နေဝ ကုသလတ္တိကေန သမေတိ, န ဝေဒနာတ္တိကေန န ဝိ တက္ကတ္တိကေန န ဘူမန္တရေနာ"တိ ဟဋ္ဌိယာ ဝိရောစံ ဒဿေတွာ သညာပေတဗ္ဗော။ ယဒိ ပန သော "ပုန စပရံ, ဘိ က္ခဝေ, ကြဓေကစ္စော သမဏော တ ဗြာဟ္မဏော တ ကြဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တော အညိဿာ ကုစ္ဆိဂတံ ဂဗ္ဘံ ပ ပကေန မနသာနုပေက္ခိတာ ဟောတိ 'အဟော ဝတ ယံ တံ ကုစ္ဆိဂတံ ဂဗ္ဘံ န သောတ္ထိနာ အဘိနိက္ခမေယျာ'တိ။ ဧဝမ္ ပိ, ဘိက္ခဝေ, ကုလုမ္ပဿ ဥပဃာတော ဟောတီ"တိ သင်္ဂီတိံ အနာရုဠှံ ကုလုမ္ပသုတ္တံ ဥဒာဟရေယျ။ တဿာပိ "တဝံ အတ္ထံ န ဇာနာသိ။ ကြဒ္ဓိမာ စေတောဝသိပ္ပတ္တောတိ ဟိ ဧတ္ထ န ဘာဝနာမယာ ကြဒ္ဓိ အဓိပ္ပေတာ, အာထဗ္ဗ နိကာ ကြဒ္ဓိ အဓိပ္ပေတာ။ သာ ဟိ ဧတ္ထ လဗ္ဘမာနာ လဗ္ဘတီတိ ဘာဝနာမယာယ ကြဒ္ဓိယာ ပရူပဃာတော န သမ္ဘဝ တီယေတ"တိ သညာပေတဗ္ဗော။ နော စေ သညတ္တိံ ဥပေတိ, ကမ္မံ ကတွာ ဥယျောဇေတဗ္ဗော။ တသ္မာ ယထာဝုတ္တံ တနယေနေဝေတ္ထ ကထာယ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ ပန တေန အဘိသပိတော မဟာသတ္တော "သစာဟံ တေဿ ကုဇ္ဈိဿာမိ, သီလံ မေ အရက္ခိတံ ဘဝိဿ သတိ, ဥပာယေနေဝဿ မာနံ ဘိန္ဒိဿာမိ, သာ စဿ ရက္ခာ ဘဝိဿတီ"တိ သတ္တမေ ဒိဝသေ သူရိယုဂ္ဂမနံ တရေ သိ။ မနုဿာ သူရိယဿ အနုဂ္ဂမနေန ဥဗ္ဗာဠှာ ဇာတိမန္တတာပသံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဘန္တေ, တုမှေဟ သူရိယဿ သ ဥဂ္ဂန္တုံ န ဒေထာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော "န မေတံ ကမ္မံ, ဂင်္ဂါတီရေ ပန ဧကော စဏ္ဍာလတာပသော ဝသတိ, တဿ သေတံ ကမ္မံ သိယာ"တိ အာဟ ။ မနုဿာ မဟာသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဘန္တေ, တုမှေဟ သူရိယဿ ဥဂ္ဂန္တုံ န ဒေထာ"တိ ပုစ္ဆိံသု။ "အာမာဝုသော"တိ။ "ကိံကာရဏာ"တိ? "တုမှာကံ ကုလူပကတာပသော မံ နိရပရာဓံ အဘိသပိ, တသ္မိံ အာဂန္တွာ ခမာပနတ္ထံ မမ ပာဒေသု ပတိတေ သူရိယံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ"တိ။ တေ ဂန္တွာ တံ အာကမုန္တ ာ အာနေတွာ မဟာသတ္တဿ ပာဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ခမာပေတွာ "သူရိယံ ဝိဿဇ္ဇေထ, ဘန္တေ"တိ အာ ဟံသု။ "န သက္ကာ ဝိဿဇ္ဇေတုံ, သစာဟံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ, ကြမဿ သတ္တဓာ မုဒ္ဓာ ဖလိဿတီ"တိ။ "အထ, ဘ န္တေ, ကိံ ကရောမာ"တိ။ မဟာသတ္တော "မတ္တိကာပိဏ္ဍံ အာဟရထာ"တိ အာဟရာပေတွာ "ကြမံ တာပသဿ သီ သေ ဌပေတွာ တာပသံ ဩတာရေတွာ ဥဒကေ ဌပေထ, ယဒါ သူရိယော ဒိဿတိ, တဒါ တာပသော ဥဒကေ နိမုဇ္ဇ တူ"တိ ဝတွာ သူရိယံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သူရိယရသ္မီဟိ ဖုဋ္ဌမတ္တေဝ မတ္တိကာပိဏ္ဍော သတ္တဓာ ဘိဇ္ဇိ။ တာပသော ဥ ဒကေ နိမုဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၄. "ယံ သော တဒါ မံ အဘိသပိ၊ ကုပိတော ဒုဋ္ဌမာနသော။
တဿေဝ မတ္ထကေ နိပတိ၊ ယောဂေန တံ ပမောစယိ"န္တိ။

တတ္ထ **ယံ သော တဒါ မံ အဘိသပီ**တိ သော ဇာတိမန္တဇဋိလော ယံ မုဒ္ဓဖာလနံ သန္ဓာယ တဒါ မံ အဘိသပိ, မယှ ဟံ သပံ အဒာသိ။ **တဿေဝ မတ္ထကေ နိပတီ**တိ တံ မယှံ ဥပရိ တေန ကြစ္ဆိတံ တဿေဝ ပန ဥပရိ နိပတိ နိပတန ဘာဝေန အဋ္ဌာသိ။ ဧဝဉ္စေဟတံ ဟောတိ ယထာ တံ အပ္ပဒုဋ္ဌဿ ပဒုဿတော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ – "ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ။ပေ။ ပဋိဝါတံဝ ခိတ္တော"တိ (ဓ. ပ. ၁၂၅; သု. နိ. ၆၆၇; ဇာ. ၁.၅.၉၄)။ **ယောဂေန တံ ပ**

မောစယိန္တိ တံ တဿ ဘာသိတံ မတ္ထကဖာလနံ ဥပာယေန တတော ပမောစေသိ, တံ တ ဓဋ္ဋိလံ တတော ပမောစေသိ, ယေန ဥပာယေန တံ န ပောတိ, တထာ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

ယဥ္စ်ဟိ တေန ပာရမိတာပရိဘာဝနသမိဒ္ဓာဟိ နာနာသမာပတ္တိဝိဟာရပရိပူရိတာဟိ သီလဒိဋ္ဌိသမ္ပဒာဟိ သုသင္ခတသန္တာနေ မဟာကရုဏာဓိတသေ မဟာသတ္တေ အရိယူပတာဒကမ္မံ အဘိသပသင္ခါတံ ဖရုသဝစနံ ပယုတ္တံ, တံ မဟာသတ္တဿ ခေတ္တဝိသေသဘာဝတော တဿ စ အဇ္ဈာသယဖရုသတာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဟုတ္ဝာ သစေ သော မဟာသတ္တံ န ခမာပေယျ, သတ္တမေ ဒိဝသေ ဝိပစ္စနသဘာဝံ ဇာတံ, ခမာပိတေ ပန မဟာသတ္တေ ပယောဂသမ္ပတ္တိပဋိဗာဟိတတ္တာ အဝိပာကဓမ္မတံ အာပဇ္ဇိ အဟောသိကမ္မဘာဝတော။ အယဥ္စ်ဟိ အရိယူပတာဒဟပဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဿ စ ဓမ္မတာ။ တတ္ထ ယံ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဇောဓိသတ္တေန သူရိယုဂ္ဂမနနိဝါရဏံ ကတံ, အယမေတ္ထ ယောဂေတော အဓိပ္ပေတော ဥပာယော။ တေန ဟိ ဥဗ္ဗာဠ္ဟာ မနုဿာ ဇောဓိသတ္တဿ သန္တိကေ တာပသံ အာနေတွာ ခမာပေသုံ။ သောပိ စ မဟာသတ္တဿ ဂုဏေ ဇာနိတွာ တသ္မိံ စိတ္တံ ပသာဒေသီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယံ ပနဿ မတ္ထကေ မတ္တိကာပိဏ္ဍံ ဌဿ ဌပနံ, တဿ စ သတ္တဓာ ဖာလနံ ကတံ, တံ မနုဿာနံ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ, အညထာ ဟိ ဣမေ ပဗ္ဗဇိတာပိ သမာနာ စိတ္တဿ ဝသေ ဝတ္တန္တိ, န ပန စိတ္တံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တာပေန္တီတိ မဟာသတ္တမ္ပိ တေန သဒ္ဒိံ ကတွာ ဂရဟေယျုံ။ တဒဿ နေသံ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာတိ။

၆၅. ဣအနိ ယဒတ္ထံ တအ တသ္မိံ တာပသေ စိတ္တံ အဒူသေတွာ သုပရိသုဒ္ဓံ သီလမေဝ ရက္ခိတံ, တံ ဒဿေတုံ **“အနုရက္ခိ မမ သီလ”** န္တိ ဩသာနကထမာဟ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

တအ မဏ္ဍဗျော ဥဒေနော, မာတင်္ဂေါ လောကနာထော။

ဣဓာပိ သေသပာရမိယော နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ တထာ နိဟီနဇာတိကဿ သတော ယထာဓိပ္ပာယံ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ မာနနိဂ္ဂဟော, ပဗ္ဗဇိတွာ “ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ အဝဿယော ဘဝိဿာမီ”တိ ဥပ္ပန္နစိတ္တော အရညံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေယေဝ ယထာဓိပ္ပာယံ ဈာနာဘိညာနိဗ္ဗတ္တနံ, တတော အာဂန္တွာ ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာယ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ ဥပာယသမ္ပာဒနံ, မဏ္ဍဗျကုမာရဿ မာနနိဂ္ဂဟော, ဇာတိမန္တတာပသဿ မာနနိဂ္ဂဟော, တဿ စ အဇာနန္တဿေဝ ဘာဝိနော ဖီဝိတန္တရာယဿ အပနယနံ, မဟာပရာဓဿာပိ တဿ အကုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော သီလာနုရက္ခဏံ, အဋ္ဌရိယဗ္ဘုတဟဋ္ဋိဟာရိယကရဏန္တိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝတ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။

မာတင်္ဂစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ

၆၆. အဋ္ဌမေ **မဟာပက္ခော** တိ မဟာပရိတရော။ **မဟိဒ္ဓိကော** တိ မဟတိယာ ဒေဝိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတော။ **ဓမ္မော နာမ မဟာယက္ခော**တိ နာမေန ဓမ္မော နာမ မဟာနုဘာဝေ ဒေဝပုတ္တော။ **သဗ္ဗလောကာနုကမ္ပကော** တိ ဝိဘာဂံ အကတွာ မဟာကရုဏာယ သဗ္ဗလောကံ အနုဂ္ဂဏှနကော။

မဟာသတ္တော ဟိ တအ ကာမာဝစရဒေဝလောကေ ဓမ္မော နာမ ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဒိဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော ဒိဗ္ဗရထမဘိရုယှ ဟ အစ္ဆရာဂဏပရိဝုတော မနုဿေသု သာယမာသံ ဘုဉ္ဇိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဃရဒွါရေသု သုခကထာယ နိသိန္နေသု ပုဏ္ဏမုပေါသထဒိဝသေ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု အာကာသေ ဌတွာ “ပါဏာတိပာတာဒီဟိ ဒသဟိ အကုသလကမ္မပထေဟိ ဝိရမိတွာ တိဝိဓသုစရိတဓမ္မံ ပူရေထ, မတ္တေယျာ ပေတ္တေယျာ သာမညာ ဗြဟ္မညာ ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယိနော ဘဝထ, သဂ္ဂပရာယနာ ဟုတွာ မဟန္တံ ယသံ အနုဘဝိဿထာ”တိ မနုဿေ ဒသကုသလကမ္မပထေ သမာဒပေန္တော ဓမ္မဒီပံ ပဒက္ခိဏံ ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၇. “ဒသကုသလကမ္မပထေ၊ သမာဒပေန္တော မဟာဇနံ။
စရာမိ ကမနိဂမံ၊ သမိတ္တော သပရိဇ္ဇနော”တိ။

တတ္ထ **သမိတ္တော** တိ ခမ္မိကေဟိ ဓမ္မတာဒီဟိ သဟာယေဟိ သသဟာယော။

တေန စ သမယေန အခမ္မော နာမဧကော ဒေဝပုတ္တော ကာမာဝစရဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တိ။ “သော ဟဏ ဟနထ, အဒိန္နံ အာဒိယထာ”တိအာဒိနာ နယေန သတ္တေ အကုသလကမ္မပထေ သမာဒပေန္တော မဟတိယာ ပရိသာယ ပရိဝုတော ဇမ္ဗုဒီပံ တမံ ကရောတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၈. “ဟဟေ ကဒရိယော ယက္ခော၊ ဒီပေန္တော ဒသ ပာပကေ။
သောပေတ္ထ မဟိယာ စရတိ၊ သမိတ္တော သပရိဇ္ဇနော”တိ။

တတ္ထ **ဟဟေ**တိ ပာပဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော။ **ကဒရိယော**တိ ထဒ္ဓမစ္ဆရီ။ **ယက္ခော** တိ ဒေဝပုတ္တော။ **ဒီပေန္တော ဒသ ပာပကေ**တိ သဗ္ဗလောကေ ကေစရံ နာမ သတ္တာနံ ဥပဘောဂပရိဘောကယ ဇာတံ။ တသ္မာ သတ္တေ ဝဓိတ္တ ယံကိဉ္စိ ကတ္တ စ အတ္တာ ပိဏေတဗ္ဗော, ကြနိုယာနိ သန္တပ္ပေတဗ္ဗာနီတိအာဒိနာ နယေန ဟဏာတိပာတာဒိကေ ဒသ လာမကဓမ္မေ ကတ္တဗ္ဗေ ကတ္တ ပကာသေန္တော။ **သောပေတ္ထ** တိ သောပိ အခမ္မော ဒေဝပုတ္တော ဣမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ။ **မဟိယာ**တိ ဘူမိယာ အာသန္နေ, မနုဿာနံ ဒဿနသဝနူပစာရေတိ အတ္ထော။

၆၉. တတ္ထ ယေ သတ္တာ သာဓုကမ္မိကာ ဓမ္မဂရုနော, တေ ဓမ္မံ ဒေဝပုတ္တံ တထာ အာဂစ္ဆန္တမေဝ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေန္တော ယာဝ စက္ခုပထသမတိက္ကမနာ တာဝ အဘိတ္ထဝန္တိ, ပဉ္စလိကာ နမဿမာနာ တိဋ္ဌန္တိ, တဿ ဝစနံ သုတွာ အပ္ပမတ္တာ သက္ကစ္စံ ပုညာနိ ကရောန္တိ။ ယေ ပန သတ္တာ ပာပသမာစာရာ ကုရူရကမ္မန္တာ, တေ အခမ္မဿ ဝစနံ သုတွာ အဗ္ဘနုမောဒန္တိ, ဘိယျောသောမတ္တာယ ပာပါနိ သမာစရန္တိ။ ဧဝံ တေ တအာ အညမညဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကတအာ စေဝ ဥဇုဝိပစ္စနီကကိရိယာ စ ဟုတွာ လောကေ ဝိစရန္တိ။ တေနာဟ ဘဂဝ **“ဓမ္မတာဒီ အခမ္မော စ, ဥဘော ပစ္စနီကာ မယ”** န္တိ။

ဧဝံ ပန ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ အထေကဒိဝသံ တေသံ ရထာ အာကာသေ သမ္မုခါ အဟေသုံ။ အထ နေသံ ပရိသာ “တု မှေဟ ကဿ, တုမှေဟ ကဿာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “မယံ ဓမ္မဿ, မယံ အခမ္မဿာ”တိ ဝတွာ မဂ္ဂ ဩက္ကမိတွာ ဒွိဓာ ဇာတာ။ ဓမ္မဿ ပန အခမ္မဿ စ ရထာ အဘိမုခာ ဟုတွာ ဤသာယ ဤသံ အာဟစ္စ အဋ္ဌံသု။ “တဝ ရထံ ဩက္ကမာပေတွာ မယှံ မဂ္ဂံ ဒေဟိ, တဝ ရထံ ဩက္ကမာပေတွာ မယှံ မဂ္ဂံ ဒေဟီ”တိ အညမညံ မဂ္ဂအပနတ္ထံ ဝိတဒံ အကံသု။ ပရိသာ စ နေသံ အာဝုဓာနိ အဘိဟရိတွာ ယုဒ္ဓသဇ္ဇာ အဟေသုံ။ ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ –

“ဓုရေ ဓုရံ ဃဋ္ဋယန္တာ၊ သမိမှာ ပဋိပထေ ဥဘော”။

၇၀. “ကလဟော ဝတ္တတီ ဘေသ္မာ၊ ကလျာဏပာပကဿ စ။
မဂ္ဂ ဩက္ကမနတ္ထာယ၊ မဟာယုဒ္ဓေါ ဥပဋ္ဌိတော”တိ။

တတ္ထ **ဓုရေ ဓုရန္တိ** ဧကဿ ရထိသာယ ဣတရဿ ရထိသံ **ဃဋ္ဋယန္တာ။ သမိမှာ** တိ သမာဂတာ သမ္မုခီဘူတာ။ ပုန **ဥဘော**တိ ဝစနံ ဥဘောပိ မယံ အညမညဿ ပစ္စနီကာ ဟုတွာ လောကေ ဝိစရန္တာ ဧကဒိဝသံ ပဋိမုခံ အာဂစ္ဆန္တာ ဒွိသု ပရိသာသု ဥဘောသု ပဿေသု မဂ္ဂတော ဩက္ကန္တာသု သဟ ရထေန မယံ ဥဘော ဧဝ သမာဂတာတိ ဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ဘေသ္မာ** တိ ဘယဇနကော။ **ကလျာဏပာပကဿ စာ** တိ ကလျာဏဿ စ ပာပကဿ စ။ **မဟာယုဒ္ဓော ဥပဋ္ဌိတော** တိ မဟာသင်္ဂါမော ပစ္စုပဋ္ဌိတော အာသိ။

အညမညဿ ဟိ ပရိသာယ စ ယုဇ္ဈိတုကာမတာ ဇာတာ။ တတ္ထ ဟိ ဓမ္မော အခမ္မံ အာဟ – “သမ္မ, တွံ အဓမ္မော, အဟံ ဓမ္မော, မဂ္ဂေါ မယှံ အနုစ္ဆဝိကော, တဝ ရထံ ဩက္ကမာပေတွာ မယှံ မဂ္ဂံ ဒေဟီ”တိ။ ဣတရော “အဟံ ဒဠှယာနော ဗလဝ အသန္တာသီ, တသ္မာ မဂ္ဂံ န ဒေမိ, ယုဒ္ဓံ ပန ကရိဿာမိ, ယော ယုဒ္ဓေ ဇိနိဿတိ, တဿ မဂ္ဂေါ ဟောတူ”တိ အာဟ။ တေနေတဟ –

“ယသောကရော ပုညကရောဟမသ္မိ၊ သအတ္ထုတော သမဏဗြာဟ္မဏာနံ။
မဂ္ဂါရဟော ဒေဝမနုဿပူဇိတော၊ ဓမ္မော အဟံ ဒေဟိ အဓမ္မ မဂ္ဂံ။

‘‘အဓမ္မယာနံ ဒဠှမာရုဟိတွာ၊ အသန္တသဏ္ဌော ဗလတာဟမသ္မိ။
သ ကိဿု ဟေတုမ္ဟိ တဝဇ္ဇ ဒဇ္ဇံ၊ မဂ္ဂံ အဟံ ဓမ္မ အဒိန္နပုဗ္ဗံ။

‘‘ဓမ္မော ဟဝေ ဟာတုရဟောသိ ပုဗ္ဗေ၊ ပစ္ဆာ အဓမ္မော ဥဒပာဒိ လောကေ။
ဇေဋ္ဌော စ သေဋ္ဌော စ သနန္တနော စ၊ ဥယျာဟိ ဇေဋ္ဌဿ ကနိဋ္ဌ မဂ္ဂါ။

‘‘န ယာစနာယ နပိ ပာတိရူပါ၊ န အရဟတာ တေဟံ ဒဒေယျံ မဂ္ဂံ။
ယုဒ္ဓဉ္စ နော ဟောတု ဥဘိန္နမဇ္ဇ၊ ယုဒ္ဓမ္ဟိ ယော ဇေဿတိ တဿ မဂ္ဂေါ။

‘‘သဗ္ဗာ ဒိသာ အနုဝိသဋော ဟမသ္မိ၊ မဟဗ္ဗလော အမိတယသော အတုလျော။
ဂုဏေဟိ သဗ္ဗေဟိ ဥပေတရူပေါ၊ ဓမ္မော အဓမ္မ တွံ ကထံ ဝိဇေဿသိ။

‘‘လောဟေန ဝေ ဟညတိ ဇာတရူပံ၊ န ဇာတရူပေန ဟနန္တိ လောဟံ။
သစေ အဓမ္မော ဟဉ္ဆတိ ဓမ္မမဇ္ဇ၊ အယော သုဝဏ္ဏံ ဝိယ ဒဿနေယျံ။

‘‘သစေ တုဝံ ယုဒ္ဓဗလော အဓမ္မ၊ န တုယှံ ဝုမှာ စ ဂရူ စ အတ္ထိ။
မဂ္ဂဉ္စ တေ ဒမ္မိ ပိယာပ္ပိယေန၊ ဝါစာ ဒုရုတ္တာနိပိ တေ ခမာမီ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၂၆-၃၂)။

ဣမာ ဟိ တေသံ ဝစနပဋိဝစနကထာ။

တတ္ထ **ယသောကရောတိ** ဓမ္မေ နိယောဇနဝသေန ဒေဝမနုဿာနံ ယသအာယကော။ ဒုတိယပဒေပိ ဧသေဝ နယော။ **သဒာတ္ထုတော** တိ သဒာ ထုတော နိစ္စပ္ပသတ္ထော။ **သ ကိဿု ဟေတုမ္ဟိ တဝဇ္ဇ ဒဇ္ဇ** န္တိ သောမ္ဟိ အဟံ အဓမ္မော အဓမ္မယာနရထံ အဘိရုဠှော အဘီတော ဗလတ, ကိံကာရဏာ အဇ္ဇ, ဘော ဓမ္မ, ကဿစိ အဒိန္နပုဗ္ဗံ မဂ္ဂံ တုယှံ ဒမ္မိ။ **ဟာတုရဟောသီ**တိ ပဌမကပ္ပိကကာလေ ဣမသ္မိံ လောကေ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မော ပုဗ္ဗေ ဟာတုရဟောသိ, ပစ္ဆာ အဓမ္မော။ **ဇေဋ္ဌော စာ** တိ ပုရေ နိဗ္ဗတ္တဘာဝေန အဟံ ဇေဋ္ဌော စ သေဋ္ဌော စ ပောရာဏကော စ, တွံ ပန ကနိဋ္ဌော, တသ္မာ ‘‘မဂ္ဂါ ဥယျာဟီ’’တိ ဝဒတိ။

နပိ ပာတိရူပါတိ အဟဉ္ဟိ ဘောတော နေဝ ယာစနာယ န ပဋိရူပဝစနေန န မဂ္ဂါရဟတာယ မဂ္ဂံ ဒဒေယျံ။ **အနုဝိသဋော**တိ အဟံ စတဿော ဒိသာ စတဿော အနုဒိသာတိ သဗ္ဗာ ဒိသာ အတ္တနော ဂုဏေန ပတ္ထဋော ပညာတော။ **လောဟေနာ**တိ အယောမုဋ္ဌိကေန။ **ဟဉ္ဆတီ** တိ ဟနိဿတိ။ **ယုဒ္ဓဗလော အဓမ္မာ** တိ သစေ တုဝံ ယုဒ္ဓဗလော အသိ အဓမ္မ။ **ဝုမှာ စ ဂရူ စာ** တိ ယဒိ တုယှံ ဣမေ ဝုမှာ ဣမေ ဂရူ ပဏ္ဍိတာတိ ဇတံ နတ္ထိ။ **ပိယာပ္ပိယေနာ** တိ ပိယေန ဝိယ အပ္ပိယေန, အပ္ပိယေနပိ ဒဒန္တော (ဇာ. အဋ္ဌ. ၄.၁၁.၃၂) ပိယေန ဝိယ တေ မဂ္ဂံ ဒဒာမီတိ အတ္ထော။

၇၁. မဟာသတ္တော ဟိ တဒာ စိန္တေသိ – ‘‘သစာဟံ ဣမံ ပာပပုဂ္ဂလံ သဗ္ဗလောကဿ အဟိတာယ ပဋိပန္နံ ဇဝံ မယာ ဝိလောမဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ ဌိတံ အစ္ဆရံ ပဟရိတွာ ‘အနာစာရ မာ ဣဓ တိဋ္ဌ, သီဃံ ပဋိက္ကမ ဝိနဿာ’တိ ဝဒေယျံ, သော တင္ခဏညေဝ မမ ဓမ္မတေဇေန ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိကိရေယျ, န ခော ပန မေတံ ပတိရူပံ, သ္တတာဟံ သဗ္ဗလောကံ အနုကမ္ပန္တော ‘လောကတ္ထစရိယံ မတ္တကံ ပာပေဿာမီ’တိ ပဋိပန္နောမှိ, အယံ ခော ပန ဟာဟော အာယတိံ မဟာဒုက္ခဘာဂီ, သ္တတာယံ မယာ ဝိသေသတော အနုကမ္ပိတဗ္ဗော, တသ္မာဿ မဂ္ဂံ ဒဿာမိ, ဇဝံ မေ သီလံ သုဝိသုဒ္ဓံ အခဏ္ဍိတံ ဘဝိဿတီ’’တိ။ ဇဝံ ပန စိန္တေတွာ ဗောဓိသတ္တေ ‘‘သစေ တုဝံ ယုဒ္ဓဗလော’’တိ ကထံ ဝတွာ ထောကံ မဂ္ဂတော ဩက္ကန္တမတ္တေ ဇဝ အဓမ္မော ရထေ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော အဝံသိရော ပထဝိယံ ပတိတွာ ပထဝိ ယာ ဝိဝရေ ဒိန္နေ ဂန္တွာ အဝီစိမှိ ဇဝ နိဗ္ဗတ္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **‘‘ယဒိဟံ တဿ ကုပ္ပေယျ’’** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **ယဒိဟံ တဿ ကုပ္ပေယျ** န္တိ တဿ အဓမ္မဿ ယဒိ အဟံ ကုဇ္ဈေယျံ။ **ယဒိ ဘိန္ဒေ တပောဂုဏ** န္တိ တေနေဝသဿ ကုဇ္ဈနေန မယှံ တပောဂုဏံ သီလသံဝရံ ယဒိ ဝိနာသေယျံ။ **သဟပရိဇနံ တဿာ** တိ သပရိဇနံ တံ အဓမ္မံ။ **ရဇဘူတ**န္တိ ရဇမိဝ ဘူတံ, ရဇဘာဝံ ပတ္တံ **အဟံ ကရေယျံ** ။

၇၂. **အပိစာဟတ္ထိ တွေ** **အဟတ္ထိ** နိုဟတမတ္တံ။ **သီလရက္ခာယာ** တိ သီလရက္ခဏတ္ထံ။ **နိဗ္ဗာပေတွတနာ** တိ ပ ဋိုကစ္စေဝ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသ္သ ဥပဋ္ဌာပိတတ္တာ တသ္မိံ အဓမ္မေ ဥပ္ပဇ္ဇနကကောဓေ့သ္သ အနုပ္ပာဒနေနေဝ အေ သပရိဋ္ဌာဟဝူပသမနေန မာနသံ ဝူပသမေတွာ။ **သဟ ဇနေနောက္ကမိတွတ** တိ မယှံ ပရိဇနေန သဒ္ဓိံ မဂ္ဂ ဩက္ကမိ တွာ တသ္သ ဟပသ္သ အဓမ္မသ္သ အဟံ မဂ္ဂံ အဒာသိံ။

၇၃. **သဟ ပထတော ဩက္ကန္တေ** တိ ဝုတ္တနယေန စိတ္တသ္သ ဝူပသမံ ကတွာ "မဂ္ဂံ တေ ဒမ္မိ"တိ စ ဝတွာ ထောက် မဂ္ဂတော သဟ ဩက္ကမနေန။ **ဟပယက္ခသ္သာ** တိ အဓမ္မဒေဝပုတ္တသ္သ။ **တာဝဒေတိ** တင်္ခဏံ ဧဝ မဟာပထဝီ ဝိဝရမဒာသိ။ **ဓာတကင္ဈကထာယံ** ပန "မဂ္ဂဥ္စ တေ ဒမ္မိ"တိ ကထာယ ကထိတက္ခဏေယေဝတိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ တသ္မိံ ဘူမိယံ ပတိတေ စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟသ္သဗဟလာ သကလံ ဝရာဝရံ ဓာရေန္တိပိ မဟာပထဝီ "နာဟမိမံ ဟပပုရိသံ ဓာရေမိ"တိ ကထေန္တိ ဝိယ တေန ဌိတဋ္ဌာနေ ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇိ။ မဟာသတ္တော ပန တသ္ မိံ နိပတိတွတ အဝီစိမ္ပဟိ နိဗ္ဗတ္တေ ရထစုရေ ယထာဋ္ဌိတောဝ သပရိဇနော မဟတာ ဒေဝတနုဘာဝေန ဂမနမဂ္ဂေနေဝ ဂန္ တွာ အတ္တနော ဘဝနံ ဟဝိသိ။ တေနာဟ ဘဂဝ –

"ခန္တိဗလော ယုဒ္ဓဗလံ ဝိဇေတွာ၊ ဟန္တွာ အဓမ္မံ နိဟနိတွာ ဘူမျာ။
ဟယာသိ ဝိတ္တော အဘိရုယှ္ဟ သန္ဒနံ၊ မဂ္ဂေနေဝ အတိဗလော သစ္စနိက္ကမော"တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၃၄)။

တအာ အဓမ္မော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, တသ္သ ပရိသာ ဒေဝဒတ္တပရိသာ, ဓမ္မော လောကနာထော, တသ္သ ပ ရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ။

ဣဓာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသဟရမိယော ယထာရဟံ နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဣဓာပိ ဒိဗ္ဗေဟိ အာယု ဝဏ္ဏယသသုခအာဓိပတေယ္ယေဟိ ဒိဗ္ဗေဟောဝ ဥဋ္ဌာရေဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတသ္သ သမင်္ဂီဘူတသ္သ အနေကသ ဟသ္သသင်္ခာဟိ အစ္ဆရာဟိ သဗ္ဗကာလံ ပရိစာရိယမာနသ္သ မဟတိ ပမာဒဋ္ဌာနေ ဌိတသ္သ သတော ဤသကမ္ပိ ပမာ ဒံ အနာပဇ္ဇိတွတ "လောကတ္ထစရိယံ မတ္ထကံ ဟပေသ္သာမီ"တိ မာသေ မာသေ ပုဏ္ဏမိယံ ဓမ္မံ ဒီပေန္တော သပရိ ဇနော မနုသ္သပထေ ဝိစရိတွတ မဟာကရုဏာယ သဗ္ဗသတ္တေ အဓမ္မတော ဝိဝေစေတွတ ဓမ္မေ နိယောဇနံ, အဓမ္မေန သ မာဂတောပိ တေန ကတံ အနာစာရံ အဂဏေတွတ တတ္ထ စိတ္တံ အကောပေတွတ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယမေဝ ပစ္စုပဋ္ဌပေ တွတ အခဏ္ဍံ သုဝိသုဒ္ဓဥ္စ ကတွတ အတ္တနော သီလသ္သ ရက္ခဏန္တိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တသ္သ ဂုဏာနုဘာဝ ဝိ ဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

ဓမ္မဒေဝပုတ္တစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. အလီနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ

၇၄. နဝမေ **ပဥ္စာလရဋ္ဌေ** တိ ဧဝံနာမကေ ဇနပဒေ။ **နဂရဝရေ, ကပိလာယန္တိ** "ကပိလာ"တိ ဧဝံလဒ္ဓနာမေ ဥတ္တမန ဂရေ။ "နဂရဝရေ"တိ ဝတွတ ပုန **"ပုရုတ္တမေ"** တိ ဝစနံ တသ္မိံ ကာလေ ဇမ္ဗုဒီပေ သဗ္ဗနဂရာနံ တသ္သ နဂရသ္သ အဂ္ဂ နဂရဘာဝဒဿနတ္ထံ။ **ဇယဒ္ဒိသော နာမာ** တိ ရညာ အတ္တနော ပစ္စတ္ထိကေ ဇိတေ ဇာတော, အတ္တနော တ ပစ္စာမိတ္တ ဘူတံ ယက္ခိနိံသင်္ခာတံ ဇယဒ္ဒိသံ ဇိတောတိ ဧဝံလဒ္ဓနာမော။ **သီလဂုဏမုပာဂတော**တိ အာစာရသီလဥ္စေဝ ဥဿ္သာဟ သမ္ပတ္တိယာဒိရာဇဂုဏဥ္စ ဥပာဂတော, တေန သမန္နာဂတောတိ အတ္ထော။

၇၅. **တသ္သ ရညော** တိ ဇယဒ္ဒိသရာဇသ္သ, အဟံ ပုတ္တော အဟောသိန္တိ ဝစနသေသော။ **သုတဓမ္မော** တိ ယာဝ တာ ရာဇပုတ္တေန သောတဗ္ဗဓမ္မော နာမ, တသ္သ သဗ္ဗသ္သ သုတတ္တာ သုတဓမ္မော, ဗဟုသ္သုတောတိ အတ္ ထော။ အထ တ **သုတဓမ္မော** တိ ဝိသ္သုတဓမ္မော, ဓမ္မစရိယာယ သမစရိယာယ ပကာသော ပညာတော, လောကေ ပတ္ထိ ဋ္ဌကိတ္တိဓမ္မောတိ အတ္ထော။ **အလီနသတ္တော** တိ ဧဝံနာမော။ **ဂုဏဝတ**တိ ဥဋ္ဌာရေဟိ မဟာပုရိသဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော။ **အနုရက္ခပရိဇနော သဒာ** တိ သင်္ဂဟဒိဂုဏဝိသေသယောဂတော စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သမ္မဒေဝ သင်္ဂဟဏတော စ သဗ္ဗကာလံ သမ္မတ္တပရိတရဇနော။

၇၆. ပိတာ မေ မိဂဝံ ဂန္တွာ, ပေါရိသာဒံ ဥပါဂမီတိ မယှံ ပိတာ ဇယဒ္ဒိသရာဇာ မိဂဝံ စရန္တော အရညမဇ္ဈံ ဂန္တွာ ပေါရိသာဒံ မနုဿခါဒကံ ယက္ခိနိပုတ္တံ ဥပဂဉ္ဆိ, တေန သမာဂမိ။

ဇယဒ္ဒိသရာဇာ ကိရ ကေဒိဝသံ "မိဂဝံ ဂမိဿာမီ"တိ တဒနုရူပေန မဟတာ ပရိဝါရေန ကပိလနဂရတော နိက္ခမိ။ တံ နိက္ခန္တမတ္တမေဝ တက္ကသိလာဝါသီ နန္ဒော နာမ ဗြာဟ္မဏော စတဿော သတာရဟာ ဂါထာ နာမ ကထေတုံ အာဒါယ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တနော အာဂမနကာရဏံ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ "နိဝတ္တိတွာ သုဏိဿာမီ"တိ တဿ ဝသနဂေဟံ ပရိဗ္ဗယဉ္စ ဒါပေတွာ အရညံ ပဝိဋ္ဌော "ယဿ ပဿေန မိဂေ ပလာယတိ, တဿေဝ သော ဂီတ"တိ ဝတွာ မိဂေ ပရိယေသန္တော ဝိစရတိ။ အထေကော ပသဒမိဂေ မဟာဇနဿ ပဒသဒ္ဒေန အာသယတော နိက္ခမိတွာ ရညော အဘိမုခော ဂန္တွာ ပလာယိ။ အမစ္စာ ပရိဟာသံ ကရိံသု။ ရာဇာ တံ အနုဗန္ဓိတွာ တိယောဇနမတ္တကေ တံ ပရိက္ခီဏဇဝံ ဌိတံ ဝိဇ္ဈိတွာ ပါတေသိ။ ပတိတံ ခဂ္ဂေန ဒွိဓာ ကတွာ အနတ္ထိကောပိ "မံသေန မိဂံ ဂဟေတုံ နာသက္ခီ"တိ ဝစနမောစနတ္ထံ ကာဇေ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တော ကေဿ နိဂြောဓဿ မူလေ ဒဗ္ဗတိဏေသု နိသီဒိတွာ ထောကံ ဝိဿမိတွာ ဂန္တုံ အာရဘိ။

တေန စ သမယေန တဿေဝ ရညော ဇေဋ္ဌဘာတာ ဇာတဒိဝသေ ဧဝ ကောယ ယက္ခိနိယာ ခါဒိတုံ ဂဟိတော အာရက္ခမနုဿေဟိ အနုဗဒ္ဓာယ တာယ နိဒ္ဓမနမဂ္ဂေန ဂစ္ဆန္တိယာ ဥရေ ဌပိတော မာတုသညာယ မုခေန ထနဂ္ဂဟဏေန ပုတ္တသိနေဟံ ဥပ္ပါဒေတွာ သံဝဍ္ဎိယမာနော တဒါဟာရောပယောဂိတာယ မနုဿမံသံ ခါဒန္တော အနုက္ကမေန ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော အတ္တာနံ အန္တရဓာပနတ္ထံ ယက္ခိနိယာ ဒိန္နဝေဿဝဏမူလာနုဘာဝေန အန္တရဟိတော ဟုတွာ မနုဿမံသံ ခါဒိတွာ ဇီဝန္တော တာယ ယက္ခိနိယာ မတာယ တံ ဝေဿဝဏမူလံ အတ္တနော ပမာဒေန နာသေတွာ ဒိဿမာနရူပေါဝ မနုဿမံသံ ခါဒန္တော နဂ္ဂေါ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဝိရူပဒဿနော ရာဇပုရိသေဟိ ပဿိတွာ အနုဗန္ဓော ပလာယိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ တဿ နိဂြောဓဿ မူလေ ဝါသံ ကပ္ပေန္တော ရာဇာနံ ဒိသွာ "ဘက္ခောသိ မေ"တိ ဟတ္ထေ အဂ္ဂဟေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"သော မေ ပိတုမဂ္ဂဟေသိ, ဘက္ခောသိ မမ မာ စလီ"**တိအာဒိ။

တတ္ထ **သော မေ ပိတုမဂ္ဂဟေသီ**တိ သော ပေါရိသာဒော မမ ပိတရံ ဇယဒ္ဒိသရာဇာနံ အတ္တနော နိသိန္နရုက္ခသမီပမာဂတံ **"မမ ဘက္ခော** တွံ အာဂတောသိ, ဟတ္ထပရိပ္ဖန္ဒနာဒိဝသေန **မာ စလိ,** စလန္တမ္ပိ အဟံ တံ ခါဒိဿာမီ"တိ ဟတ္ထေ အဂ္ဂဟေသိ။

၇၇. တသ္မာတိ တဿ ယက္ခိနိပုတ္တဿ။ **တသိတဝေဓိတော**တိ စိတ္တုတြာသေန တသိတော သရီရပရိကမ္ပေန ဝေဓိတော။ **ဦရုက္ခမ္ဘော**တိ ဥဘိန္နံ ဦရူနံ ထဒ္ဓဘာဝေါ, ယေန သော တတော ပလာယိတုံ နာသက္ခိ။

မိဂဝံ ဂဟေတွာ မုဉ္စဿုတိ ဧတ္ထ **မိဂဝ**န္တိ မိဂဝဝသေန လဒ္ဓတ္တာ တံ မိဂမံသံ "မိဂဝ"န္တိ အာဟ, ဣမံ မိဂမံသံ ဂဟေတွာ မံ မုဉ္စဿူတိ အတ္ထော။ သော ဟိ ရာဇာ နံ ယက္ခိနိပုတ္တံ ဒိသွာ ဘီတော ဦရုက္ခမ္ဘံ ပတွာ ခါဏုကော ဝိယ အဟောသိ။ သော ဝေဂေန ဂန္တွာ တံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ "ဘက္ခောသိ မေ အာဂတောသီ"တိ အာဟ။ အထနံ ရာဇာ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ "သစေ အာဟာရတ္ထိကော, ဣမံ တေ မံသံ ဒဒါမိ, တံ ဂဟေတွာ ခါဒ, မံ မုဉ္စာဟီ"တိ အာဟ ။ တံ သုတွာ ပေါရိသာဒော "ကိမိဒံ မယှမေဝ သန္တကံ ဒတွာ မယာ တေဟာရံ ကရောသိ, နနု ဣမံ မံသဉ္စ တွဉ္စ မမ ဟတ္ထဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ မယှမေဝ သန္တကံ, တသ္မာ တံ ပဌမံ ခါဒိတွာ ပစ္ဆာ မံသံ ခါဒိဿာမီ"တိ အာဟ။

အထ ရာဇာ "မံသနိက္ကယေနာယံ န မံ မုဉ္စတိ, မယာ စ မိဂဝံ အာဂစ္ဆန္တေန တဿ ဗြာဟ္မဏဿ 'အာဂန္တွာ တေ ဓနံ ဒဿာမီ'တိ ပဋိညာ ကတာ။ သစာယံ ယက္ခော အနုဇာနိဿတိ, သစ္စံ အနုရက္ခန္တော ဂေဟံ ဂန္တွာ တံ ပဋိညံ မောစေတွာ ပုန ဣမဿ ယက္ခဿ ဘတ္တတ္ထံ အာဂစ္ဆေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ တဿ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ တံ သုတွာ ပေါရိသာဒော "သစေ တွံ သစ္စံ အနုရက္ခန္တော ဂန္တုကာမောသိ, ဂန္တွာ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ အာတပ္ပံ ဓနံ ဒတွာ သစ္စံ အနုရက္ခန္တော သီဃံ ပုန အာဂစ္ဆေယျာသီ"တိ ဝတွာ ရာဇာနံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော တေန ဝိဿဋ္ဌော "တွံ မာ စိန္တယိ, အဟံ ပါတောဝ အာဂမိဿာမီ"တိ ဝတွာ မဂ္ဂနိမိတ္တာနိ သလ္လက္ခေန္တော အတ္တနော ဗလကာယံ ဥပဂန္တွာ တေန ပရိဝုတော နဂရံ ပဝိသိတွာ နန္ဒဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသာပေတွာ မဟာရ

ဟော အာသနေ နိသိဳအပေတွာ တာ ကထာ သုတွာ စတ္တာရိ သဟဿာနိ ဒတွာ ယာနံ အာရောပေတွာ ''က္လမံ တက္ကသိလမေဝ နေထာ''တိ မနုဿေ ဒတွာ ဗြာဟ္မဏံ ဥယျောဇေတွာ ဒုတိယဒိဝသေ ဟေရိညာဒဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ကာမော ပုတ္တံ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌပေတုံ အနုသာသနိဥ္စ ဒေန္တော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၇၈. ''မိဂဝံ ဂဟေတွာ မုဥ္စဿု၊ ကတွာ အာဂမနံ ပုန။
ဗြာဟ္မဏဿ ဓနံ ဒတွာ၊ ပိတာ အာမန္တယီ မမံ။

၇၉. ''ရဇ္ဇံ ပုတ္တ ပဋိပဇ္ဇ၊ မာ ပမဇ္ဇိ ပုရံ က္လဒံ။
ကတံ မေ ဟေရိညာဒေန၊ မမ အာဂမနံ ပုနာ''တိ။

တတ္ထ **အာဂမနံ ပုနာ**တိ ပုန အာဂမနံ ပဋိညာတဿ ဟေရိညာဒဿ သင်္ဂရံ ကတွာ။ **ဗြာဟ္မဏဿ ဓနံ ဒတွာ**တိ တက္ကသိလတော အာဂတဿ နန္ဒနာမဿ ဗြာဟ္မဏဿ တာ ကထာ သုတွာ စတုသဟဿပရိမာဏံ ဓနံ ဒတွာ။ **ပိတာ အာမန္တယီ မမ**န္တိ မမ ပိတာ ဇယဒ္ဒိသရာဇာ မံ အာမန္တေသိ။

ကထံ အာမန္တေသီတိ စေ? အာဟ **''ရဇ္ဇ''**န္တိအာဒိ။ တဿတ္ထော – **ပုတ္တ,** တွံ က္လမံ ကုလသန္တကံ ရဇ္ဇံ **ပဋိပဇ္ဇ,** ယထာဟံ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေမိ, ဧဝံ တွမ္ပိ ဆတ္တံ ဥဿာပေတွာ **ရဇ္ဇံ** ကာရေဟိ။ တွံ က္လဒံ ပုရံ ရက္ခန္တော ရဇ္ဇဥ္စ ကာရေန္တော မာ ပမာဒမာပဇ္ဇိ, အသုကသ္မိံ ဌာနေ နိဂ္ရောဓရုက္ခမူလေ ဟေရိညာဒေန ယက္ခေန ကတမေတံ မယာ သင်္ဂရံ မမ ပုန တဿ သန္တိကံ အာဂမနံ ဥဒ္ဒိဿ, ကေဝလံ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဓနအာနယတ္ထံ က္လဓာဂတော သစ္စံ အနုရက္ခန္တော, တသ္မာ တတ္ထာဟံ ဂမိဿာမီတိ။

တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ''မာ ခော တွံ, မဟာရာဇ, တတ္ထ အဂမာသိ, အဟံ တတ္ထ ဂမိဿာမိ။ သစေ ပန တွံ, တာတ, ဂမိဿသိယေဝ, အဟမ္ပိ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိယေဝါ''တိ။ ''ဧဝံ သန္တေ မယံ ဥဘောပိ န ဘဝိဿာမ, တသ္မာ အဟမေဝ တတ္ထ ဂမိဿာမီ''တိ နာနပ္ပကာရေန တရေန္တံ ရာဇာနံ သညာပေတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ ပိတု အတ္တာယ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇိတွာ သောတ္ထိဘာဝတယ ပိတရိ သာသိတတဒံ ပယုဥ္ဇမာနေ မာတုဘဂိနိဘရိယာ သု စ သစ္စကိရိယံ ကရောန္တီသု အာဝုဓံ ဂဟေတွာ နဂရတော နိက္ခမိတွာ အဿုပုဏ္ဏမုခံ မဟာဇနံ အနုဗန္ဓန္တံ အာပုစ္ဆိတွာ ပိတရာ အက္ခာတနယေန ယက္ခတသမင်္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ယက္ခိနိပုတ္တောပိ ''ခတ္တိယာ နာမ ဗဟုမာယာ, ကော ဇာနာတိ ကိံ ဘဝိဿတီ''တိ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတွာ ရညော အာဂမနံ ဩလောကေန္တော နိသိန္နော ကုမာရံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ''ပိတရံ နိဝတ္တေတွာ ပုတ္တော အာဂတော ဘဝိဿတိ, နတ္ထိ မေ ဘယ''န္တိ ဩတရိတွာ တဿ ပိဋ္ဌိ ဒဿေတွာဝ နိသီဒိ။ မဟာသတ္တော အာဂန္တွာ တဿ ပုရတော အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၀. ''မာတာပိတူ စ ဝန္ဒိတွာ၊ နိမ္မိနိတွာန အတ္တနာ။
နိက္ခိပိတွာ ဓနုံ ခဂ္ဂံ၊ ဟေရိညာဒံ ဥပာဂမိ''န္တိ။

၈၁. သသတ္ထဟတ္ထုပဂတန္တိ သသတ္ထဟတ္ထံ ဥပဂတံ အာဝုဓဟတ္ထံ မံ အတ္တနော သန္တိကံ ဥပဂတံ ဒိသွာ။ **ကအာစိ သော တသိဿတီ** တိ သော ယက္ခော အပိ တသေယျ။ **တေန ဘိဇ္ဇိဿတိ သီလ**န္တိ တေန တဿ တာသုပ္ပာဒနေန မယှံ သီလံ ဝိနဿတိ သံကိလိဿတိ။ **ပရိတာသံ ကတေ မယီ**တိ မယိ တဿ ပရိတာသံ ကတေ သတိ။

၈၂. သီလခဏ္ဍဘယာ မယှံ, တဿ ဒေဿံ န ဗျာဟရိန္တိ ယထာ စ သီလဘေဒဘယေန နိဟိတသတ္တော တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ, ဧဝံ မယှံ သီလခဏ္ဍဘယာ ဧဝ တဿ ဟေရိညာဒဿ ဒေဿံ အနိဋ္ဌမ္ပိ န ဗျာဟရိံ, ကေဝလံ ပန မေတ္တစိတ္တေန ဟိတတတီ က္လဒံ က္လအနိ ဝက္ခမာနံ ဝစနံ အဘာသိံ။

မဟာသတ္တော စ ဂန္တွာ ပုရတော ဌိတော။ ယက္ခိနိပုတ္တော တံ ဝီမံသိတုကာမော ''ကောသိ တွံ, ကုတော အာဂတော, ကိံ မံ န ဇာနာသိ 'လုဒ္ဒော မနုဿမံသခါဒကော'တိ, ကသ္မာ စ က္လဓာဂတောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ကုမာရော ''အဟံ ဇယဒ္ဒိသရညော ပုတ္တော, တွံ ဟေရိညာဒကောတိ ဇာနာမိ, ပိတု ဇီဝိတံ ရက္ခိတုံ က္လဓာဂတော, တသ္မာ တံ မုဥ္စ, မံ ခာဒ''တိ အာဟ။ ပုန ယက္ခိနိပုတ္တော မုခါကာရေနေဝ ''တံ တဿ ပုတ္တောတိ အဟံ ဇာနာမိ, ဒုက္ကရံ ပန တယာ ကတံ ဧဝံ အာဂစ္ဆန္တေနာ''တိ အာဟ။ ကုမာရော ''န က္လဒံ ဒုက္ကရံ, ယံ ပိတု အတ္ထေ ဇီဝိတပရိစ္စဇနံ, မာတာပိတုဟေတု ဟိ

ဝေရူပံ ပုညံ ကတွာ ကေန္တေနေဝ သဂ္ဂေ ပမောဒတိ, အဟဉ္စ ‘အမရဏဓမ္မော နာမ ကောစိ သတ္တော နတ္ထီ’တိ ဇာနာမိ, အတ္တနာ စ ကိဉ္စိ ကတံ ဟာပံ နာမ န သရာမိ, တသ္မာ မရဏတောပိ မေ ဘယံ နတ္ထိ, ဣဒံ သရီရံ မယာ တေ နိဿဋ္ဌံ, အဂ္ဂိံ ဇာလေတွာ ခာဒ”တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၃. “ဥဇ္ဇာလေဟိ မဟာအဂ္ဂိံ၊ ပပတိဿာမိ ရုက္ခတော။
တွံ ပက္ကကာလမညာယ၊ ဘက္ခယ မံ ပိတာမဟာ”တိ။

တံ သုတွာ ယက္ခိနိပုတ္တော “န သက္ကာ ဣမဿ မံသံ ခာဒိတုံ, ဥပာယေန ဣမံ ပလာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “တေန ဟိ အရညံ ပဝိသိတွာ သာရဒာရူနိ အာဟရိတွာ နိဒ္ဓူမေ အင်္ဂါရေ ကရောဟိ, တတ္ထ တေ မံသံ ပစိတွာ ခာဒိဿာမီ”တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော တထာ ကတွာ တဿ အာရောစေသိ။ သော တံ ဩလောကေန္တော “အယံ ပုရိသသီဟော မရဏတောပိ ဘယံ နတ္ထိ, ဧဝံ နိဗ္ဘယော နာမ န မယာ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော”တိ လောမဟံသဇာတော ကုမာရံ ဩလောကေသိ။ ကုမာရော ကိဿ မံ ဩလောကေသိ, န ယထာဝုတ္တံ ကရောသီတိ။ ယက္ခိနိပုတ္တော မဟာသတ္တံ “သတ္တဓာ တဿ မုဒ္ဓာ ဖလေယျ, ယော တံ ခာဒေယျာ”တိ အာဟ။ “သစေ မံ န ခာဒိတုကာမောသိ, အထ ကသ္မာ အဂ္ဂိံ ကာရေသီ”တိ? “တဝ ပရိဂ္ဂဏှာနတ္ထာ”န္တိ။ “တွံ ဣဒါနိ မံ ကထံ ပရိဂ္ဂဏှိဿသိ, သွာဟံ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ သက္ကဿ ဒေဝရညော အတ္တာနံ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ န အဒါသိ”န္တိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော –

“ဣဒဉ္စဟိ သော ဗြာဟ္မဏံ မညမာနော၊ သသော အဝါသေသိ သကေ သရီရေ။
တေနေဝ သော စန္ဒိမာ ဒေဝပုတ္တော၊ သသတ္ထုတော ကာမဒုဟဇ္ဇ ယက္ခာ”တိ။(ဇာ. ၁.၁၆.၉၃) –

ကထမာဟ။

တတ္ထ **သသော အဝါသေသိ သကေ သရီရေ**တိ အတ္တနော သရီရဟေတု ဣမံ သရီရံ ခာဒိတွာ ဣဓ ဝသာတိ ဧဝံ သကေ သရီရေ အတ္တနော သရီရံ ဒေန္တော တံ ဗြာဟ္မဏရူပံ သက္ကံ တတ္ထ တသေသိ။ **သသတ္ထုတော** တိ “သသီ”တိ ဧဝံ သသသဒ္ဒေန ထုတော။ **ကာမဒုဟော**တိ ကာမဝဍ္ဎနော။ **ယက္ခာ** တိ ဒေဝ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော စန္ဒေ သသလက္ခဏံ ကပ္ပဋ္ဌိယံ ဟဋ္ဌိဟာရိယံ သက္ခိံ ကတွာ အတ္တနော သက္ကေနပိ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကုဏေယျတံ အဘာသိ။ တံ သုတွာ ပောရိသာဒေ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတစိတ္တဇာတော –

“စန္ဒော ယထာ ရာဟုမုခါ ပမုတ္တော၊ ဝိရောစတေ ပန္နရသေဝ ဘာဏုမာ။
ဧဝံ တုဝံ ပောရိသာဒါ ပမုတ္တော၊ ဝိရောစ ကပိလေ မဟာနုဘာဝ။
အာမောဒယံ ပိတရံ မာတရဉ္စ၊ သဗ္ဗော စ တေ နန္ဒတု ဉာတိပက္ခော”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၆.၉၄) –

ကထံ ဝတွာ “ဂစ္ဆ မဟာဝီရာ”တိ ကုမာရံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သောပိ တံ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ ပဉ္စ သီလာနိ ဒတွာ “ယက္ခော နု ခော ဧသ, နော”တိ ဝိမံသန္တော “ယက္ခာနံ အက္ခီနိ ရတ္တာနိ ဟောန္တိ အနိမိသာနိ စ, ဆာယာ စ န ပညာယတိ, အသမ္ဘီတော ဟောတိ, န ဣမဿ တထာ။ တသ္မာ နာယံ ယက္ခော မနုဿော ဧသော, မယှံ ကိရ ပိတု တယော ဘာတရော ယက္ခိနိယာ ဂဟိတာ, တေသု တာယ ဒွေ ခာဒိတာ ဘဝိဿန္တိ, ဧကော ပုတ္တသိနေဟေန ပဋိဇဂ္ဂိတော ဘဝိဿတိ။ ဣမိနာ တေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ နယဂ္ဂဟေန အနုမာနေန သဗ္ဗညုတညာဏေန ဝိယ အဝိပရီတတော နိဋ္ဌံ ဂန္တွာ “မယှံ ပိတု အာစိက္ခိတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “န တွံ ယက္ခော, ပိတု မေ ဇေဋ္ဌဘာတိကောသိ, ဧဟိ မယာ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ ကုလသန္တကံ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ”တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ “တွံ ပိတာမဟာ”တိ, တွံ မမ မဟာပိတာတိ အတ္ထော။ ဣတရေန “နာဟံ မနုဿော”တိ ဝုတ္တေ တေန သဒ္ဒာတဗ္ဗဿ ဒိဗ္ဗစက္ခုကတာပသဿ သန္တိကံ နေသိ။ တာပသေန “ကိံ ကရောန္တာ ပိတာ ပုတ္တာ အရညေ ဝိစရထာ”တိ ပိတုဘာဝေ ကထိတေ ပောရိသာဒေ သဒ္ဒဟိတွာ “ဂစ္ဆ, တာတ, တွံ, န မေ ရဇ္ဇေန အတ္ထော, ပဗ္ဗဇိဿာမဟ”န္တိ တာပသဿ သန္တိကေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၄. “ဣတိ သီလဝတံ ဟေတု၊ နာရက္ခိံ မမ ဇီဝိတံ။

ပဗ္ဗာဇေသိ စဟံ တသ္မာ သအ ဟဏာတိဟာတိက”န္တိ။

တတ္ထ **သီလဝတံ ဟေတုူ**တိ သီလဝန္တာနံ မမ ပိတူနံ ဟေတု။ အထ တ **သီလဝတံ ဟေတုူ**တိ သီလဝတဟေတု, မယှံ သီလဝတသမာအနန္ဒိမိတ္တံ တသ္မ အဘိဇ္ဇနတ္တံ။ **တသ္မာ** တိ တံ ဟေရိသာဒံ။

အထ မဟာသတ္တော အတ္တနော မဟာပိတရံ ပဗ္ဗဇိတံ ဝန္ဒိတ္ဝာ နဂရသ္မ သမီပံ ဂန္တ္ဝာ “ကုမာရော ကိရ အာဂတော”တိ သုတ္ဝာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌေန ရညာ နာဂရေဟိ နေဂမဇာနပဒေဟိ စ ပစ္စုဂ္ဂတော ရာဇာနံ ဝန္ဒိတ္ဝာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ။ တံ သုတ္ဝာ ရာဇာ တင္ခဏညေဝ ဘေရိံ စရာပေတွာ မဟန္တေန ပရိတရေန တသ္မ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဇေဟိ, ဘာတိက, ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ”တိ အာဟ။ “အလံ, မဟာရာဇာ”တိ။ “တေန ဟိ မယှံ ဥယျာနေ ဝသာ”တိ။ “န အာဂစ္ဆာမီ”တိ။ ရာဇာ တသ္မ အသ္မမသ္မ အဝိဒူရေ ကမံ နိဝေသေတွာ ဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသိ။ သော စုဋ္ဌကမ္မာသဒမ္မ နိဂမော နာမ ဇာတော။

တအာ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ အဟေသုံ, တာပသော သာရိပုတ္တော, ဟေရိသာဒေအ အင်္ဂုလိမာလော, ကနိဋ္ဌာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, အဂ္ဂမဟေသီ ရာဟုလမာတာ, အလီနသတ္တုကုမာရော လောကနာထော။

တသ္မ ဣဓာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ သေသဟာရမိယော နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ ပိတရာ နိတရိယမာနော အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ပိတု ဇီဝိတရက္ခဏတ္ထံ “ဟေရိသာဒသ္မ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ”တိ နိစ္ဆယော, တသ္မ စ သန္တာသပရိဟရဏတ္ထံ နိဟိတသတ္တသ္မ ဂမနံ, “အတ္တနော သီလခဏ္ဍနံ မာ ဟောတူ”တိ တေန ပိယတစာယ သမုအစာရော, တေန စ နာနာနယေဟိ ပရိဂ္ဂဏှိယမာနသ္မ မရဏသန္တာသာဘာဝေ, ပိတု အတ္တေ မယှံ သရီရံ သဖလံ ကရိဿာမီတိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌဘာဝေ, သက္ကေနာပိ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကုဏေယျသ္မ သသဇာတိယမ္ပိ ပရိစ္စာဂတ္ထံ အတ္တနော ဇီဝိတနိရပေက္ခဘာဝသ္မ ဇာနနံ, တေန သမာဂမေပိ ဩသ္မဋ္ဌေပိ စိတ္တသ္မ ဝိကာရာဘာဝေ, တသ္မ စ မနုဿဘာဝမဟာပိတုဘာဝတနံ အဝိပရီတတော ဇာနနံ, ဉာတမတ္တေ စ တံ ကုလသန္တကေ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမတာ, ဓမ္မဒေသနာယ သံဝေဇေတွာ သီလေသု ပတိဋ္ဌာပနန္တိ။ ဧဝမာဒယော ဣဓ ဗောဓိသတ္တသ္မ ဂုဏာနုဘာဝာ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

အလီနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. သင္ခပာလစရိယာဝဏ္ဏနာ

၈၅. ဒသမေ **သင္ခပာလော** တိအာဒီသု အယံ သင္ခေပတ္ထော – ဒေဝဘောဂသမ္ပတ္တိသဒိသာယ မဟတိယာ နာဂိဒ္ဓိယာ သမန္နာဂတတ္တာ **မဟိဒ္ဓိကော** ။ ဟေဋ္ဌာ ဒွေ, ဥပရိ ဒွေတိ စတသ္သော အဋ္ဌာ အာဝုဓာ တေသ္သာတိ **အဋ္ဌာဝုဓော**။ ဥဂ္ဂတေဇဝိသတာယ **ဃောရဝိသော**။ နာဂယောနိသိဒ္ဓာဟိ ဒွီဟိ ဇိဝှာဟိ သမန္နာဂတောတိ **ဒွိဇိဝှော**။ မဟာနုဘာဝတနမ္ပိ ဥရေန ဂမနတော “ဥရဂ”တိ လဒ္ဓနာမာနံ နာဂနံ အဓိပတိဘာဝတော **ဥရဂါဓိဘူ**။

၈၆. ဒွိန္နံ မဂ္ဂနံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ သန္ဓိဘာဝေန ဂတဋ္ဌာနသင်္ခါတေ **စတုပ္ပထေ** ။ အပရာပရံ မဟာဇနသဉ္စရဏဋ္ဌာနဘူတေ **မဟာမဂ္ဂေ** ။ တတော ဧဝ မဟာဇနသမာကိဏ္ဏဘာဝေန **နာနာဇနသမာကုလေ**။ ဣဓာနိ ဝက္ခမာနာနံ စတုန္နံ အင်္ဂာနံ ဝသေန **စတုရော အင်္ဂေ။ အဓိဋ္ဌာယ** အဓိဋ္ဌဟိတွာ, စိတ္တေ ဌပေတွာ။ ယအာဟံ သင္ခပာလော နာမ ယထာဝုတ္တရူပေ နာဂရာဇာ ဟောမိ, တအာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ဌာနေ **တသံ** ဥပေါသထတသဝသေန နိတသံ **အကပ္ပယိံ** ကပ္ပေသိံ။

မဟာသတ္တော ဟိ အနုသီလာဒိပုညပသုတော ဟုတွာ ဗောဓိပရိယေသနဝသေန အပရာပရံ ဒေဝမနုဿဂတီသု သံသရန္တော ကအာစိ ဒေဝဘောဂသဒိသသမ္ပတ္တိကေ နာဂဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ သင္ခပာလော နာမ နာဂရာဇာ အဟောသိ မဟိဒ္ဓိကော မဟာနုဘာဝော။ သော ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ တာယ သမ္ပတ္တိယာ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ မနုဿယောနိံ ပတ္ထေန္တော ဥပေါသထတသံ ဝသိ။ အထသ္မ နာဂဘဝနေ ဝသန္တသ္မ ဥပေါသထတသော န သမ္ပဇ္ဇတိ, သီလံ သံကိလိဿတိ, တေန သော နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ကဏှဝဏ္ဏာယ နဒိယာ အဝိဒူရေ မဟာမဂ္ဂသ္မ စ ဧကပဒိကမဂ္ဂသ္မ

စ အန္တရေ ဇကံ ဝမ္မိကံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဥပေသထံ အဓိဋ္ဌာယ စာတုဒ္ဒသပန္နရသေသု သမာဒိန္နသီလော ''မမ စမ္မာဒိ နိ အတ္ထိကာ ဂဏှန္တု''တိ အတ္တာနံ အနုမုခေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိပဇ္ဇတိ, ဟဋ္ဌပဒေ နာဂဘဝံ ဂစ္ဆတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ပုနာပရံ ယဒာ ဟောမိ, သင်္ခပာလော''** တိအာဒိ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တော ဧဝ။

၈၇. ယံ ပနေတ္ထ **ဆဝိယာ စမ္မေနာ** တိအာဒိကံ ''စတုရော အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌာယာ''တိ ဝုတ္တံ စတုရင်္ဂာဓိဋ္ဌာနဒဿနံ။ ဆဝိစမ္မာနိ ဟိ ကမ္မ ဇေမင်္ဂံ။ ဧဝံ ဥပေသထတသံ ဝသန္တဿ မဟာသတ္တဿ ဒီဃော အဒ္ဓာ ဝီတိဝတ္တော။

အထေကဒိဝသံ တသ္မိံ တထာ သီလံ သမာဒိယိတွာ နိပန္နေ သောဠသ ဘောဇပုတ္တာ ''မံသံ အာဟရိဿာမာ''တိ အာဝုဓဟတ္ထာ အရညေ စရန္တာ ကိဉ္စိ အလဘိတွာ နိက္ခမန္တာ တံ ဝမ္မိကမတ္ထကေ နိပန္နံ ဒိသွာ ''မယံ အဇ္ဇ ဧကဓာဟောတကမ္ပိ န လဘိမှာ, ကမ်ိံ နာဂရာဇာနံ ဝဓိတွာ ခါဒိဿာမာ''တိ စိန္တေတွာ ''မဟာ ခေါ ပနေသ ဂဏှဟ မာနော ပလာယေယျာတိ ယထာနိပန္နကံယေဝ နံ ဘောဂေသု သူလေဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ ဂဏှိဿာ မာ''တိ သူလာနိ အာဒာယ ဥပသင်္ကမိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿာပိ သရီရံ မဟန္တံ ဧကဒေါဏိကနာဝပ္ပမာဏံ ဝဋ္ဋေတွာ ဌပိတသုမနပုပ္ဖဒာမံ ဝိယ ဇိဉ္ဇုကဖလသဒိသေဟိ အက္ခီဟိ ဇယသုမနပုပ္ဖသဒိသေန စ သီသေန သမန္နာဂတံ အတိဝိယ သောဘတိ။ သော တေသံ သောဠသန္နံ ဇနာနံ ပဒသဒ္ဒေန ဘောဂန္တရတော သီသံ နီဟရိတွာ ရတ္တက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ တေ သူလဟတ္ထေ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ''အဇ္ဇ မယှံ မနောရထော မတ္ထကံ ပာပုဏိဿတီ''တိ အတ္တာနံ အနုမုခေ နိယျာတေတွာ ''ကမ္မေ မမ သရီရံ သတ္တီဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ဆိဒ္ဒာဝဆိဒ္ဒံ ကရောန္တေ န ဩလောကေသ္သာမီ''တိ အတ္တနော သီလခဏ္ဍဘယေန ဒဠှံ အဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ သီသံ ဘောဂန္တရေ ဧဝ ပဝေသေတွာ နိပဇ္ဇိ။

အထ နံ တေ ဥပဂန္တွာ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ အာကမုန္တာ ဘူမိယံ ပာတေတွာ တိခိဏသူလေဟိ အဋ္ဌသု ဌာနေ သု ဝိဇ္ဈိတွာ သကဏ္ဋကာ ကာဠဝေတ္တယဋ္ဌိယော ပဟာရမုခေဟိ ပဝေသေတွာ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ကာဇေဟိ အာဒာ ယ မဟာမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ မဟာသတ္တော သူလေဟိ ဝိဇ္ဈနတော ပဋ္ဌာယ ဧကဋ္ဌာနေပိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ တေ န ဩလောကေသိ။ တဿ အဋ္ဌဟိ ကာဇေဟိ အာဒာယ နီယမာနဿ သီသံ ဩလမ္ဗိတွာ ဘူမိံ ပဟရတိ ။ အထ နံ ''သီသ မဿ ဩလမ္ဗတီ''တိ မဟာမဂ္ဂေ နိပဇ္ဇာပေတွာ သုခုမေန သူလေန နာသာပုဋေ ဝိဇ္ဈိတွာ ရဇ္ဇုကံ ပဝေသေတွာ သီ သံ ဥက္ခိပိတွာ ကာဇကောဋိယံ လဂ္ဂေတွာ ပုနပိ ဥက္ခိပိတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၈. ''အဒ္ဒသံသု ဘောဇပုတ္တာ၊ ခရာ လုဒ္ဒါ အကာရုဏာ။
ဥပဂဉ္ဆုံ မမံ တတ္ထ၊ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရပာဏိနော။

၈၉. ''နာသာယ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ၊ နင်္ဂုဋ္ဌေ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ။
ကာဇေ အာရောပယိတွာန၊ ဘောဇပုတ္တာ ဟရိံသု မ''န္တိ။

တတ္ထ **ဘောဇပုတ္တာ** တိ လုဒ္ဒပုတ္တာ။ **ခရာ**တိ ကက္ခဠာ, ဖရုသကာယဝစီကမ္မန္တာ။ **လုဒ္ဒါ** တိ အရုဏာ, ဃောရမာနသာ။ **အကာရုဏာ**တိ နိက္ကရုဏာ။ **ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရပာဏိနော** တိ စတုရဿဒဏ္ဍဟတ္ထာ။ **နာသာယ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ** တိ ရဇ္ဇုကံ ပဝေသေတုံ သုခုမေန သူလေန နာသာပုဋေ ဝိဇ္ဈိတွာ။ **နင်္ဂုဋ္ဌေ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကေ** တိ နင်္ဂုဋ္ဌပ္ပဒေသေ တတ္ထ တတ္ထ ပိဋ္ဌိကဏ္ဋကသမီပေ စ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကာဇေ အာရောပယိတွာနာ**တိ အဋ္ဌသု ဌာနေသု ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဗဒ္ဓေသု အဋ္ဌသု ဝေတ္တလတာမဏ္ဍလေသု ဧကေကသ္မိံ ဩဝိဇ္ဈိတံ ဧကေကံ ကာဇံ ဒွေ ဒွေ ဘောဇပုတ္တာ အတ္တနော အတ္တနော ခန္ဓံ အာရောပေတွာ။

၉၀. **သသာဂရန္တံ ပထဝိ** န္တိ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ မဟာပထဝိံ။ **သကာနနံ သပဗ္ဗတ** န္တိ သဒ္ဓိံ ကာနနေဟိ ပဗ္ဗတေဟိ စာတိ သကာနနံ သပဗ္ဗတဉ္စ။ **နာသာတတေန ဈာပယေ**တိ သစာဟံ **ဣစ္ဆမာနော** ဣစ္ဆန္တော ကုဇ္ဈိတွာ နာသာ တတံ ဝိဿဇ္ဇေယျံ, သမုဒ္ဒပရိယန္တံ သကာနနံ သပဗ္ဗတံ ကမ်ိံ မဟာပထဝိံ ဈာပေယျံ, သဟ နာသာတတဝိဿဇ္ဇ နေန ဆာရိကံ ကရေယျံ, တောဒိသော တဒာ မယှံ အာနုဘာဝေါ။

၉၁. ဧဝံ သန္တေပိ **သူလေဟိ ဝိနိဝိဇ္ဈန္တေ, ကောဋ္ဋယန္တေပိ သတ္တိဘိ။ ဘောဇပုတ္တေ န ကုပ္ပာမိ** တိ ဒုဗ္ဗလ ဘာဝကရဏတ္ထံ ဝေတ္တလတာပဝေသနတ္ထဉ္စ သာရအာရူပိ တစ္ဆေတွာ ကတေဟိ တိခိဏသူလေဟိ အဋ္ဌသု

ဌာနေသု ဝိဇ္ဈန္တေပိ ဒုဗ္ဗလဘာဝကရဏတ္ထံ တိခိဏာဟိ သတ္တီဟိ တဟိံ တဟိံ ကောဋ္ဋယန္တေပိ ဘောဇပုတ္တာနံ လုဒ္ဒါနံ န ကုပ္ပာမိ။ **သော မေ သီလဟာရမီ**တိ ဧဝံ မဟာနုဘာဝဿ တထာ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ ယာ မေ မယှံ သီလခဏ္ဍဘယေန တေသံ အကုဇ္ဈနာ, သော ဧကန္တေနေဝ ဇီဝိတနိရပေက္ခဘာဝေန ပဝတ္တာ မယှံ သီလဟာရမီ, သီလဝသေန ပရမတ္ထပာရမီတိ အတ္ထော။

တထာ ပန ဗောဓိသတ္တေ တေဟိ နီယမာနေ မိထိလနဂရတော အာဠာရော နာမ ကုဋုမ္ဗိကော ပဉ္စသကဋသတာနိ အာဒါယ သုခယာနကေ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တော တေ ဘောဇပုတ္တေ မဟာသတ္တံ ဟရန္တေ ဒိသွာ ကာရုညံ ဥပ္ပာဒေတွာ တေ လုဒ္ဒေ ပုစ္ဆိ – ''ကိဿာယံ နာဂေ နီယတိ, နေတွာ စိမံ ကိံ ကရိဿထာ''တိ? တေ ''ဣမဿ နာဂဿ မံသံ သာဒုဉ္စ မုဒုဉ္စ ထူလဉ္စ ပစိတွာ ခါဒိဿာမာ''တိ အာဟံသု။ အထ သော တေသံ သောဠသဟိ ဝါဟဂဏေဟိ ပသတံ ပသတံ သုဝဏ္ဏမာသကေ သဗ္ဗေသံ နိဝါသနပါရုပနာနိ ဘရိယာနမ္ပိ တေသံ ဝတ္ထာဘရဏာနိ ဒတွာ ''သမ္မာ, အယံ မဟာနုဘာဝေ နာဂရာဇာ, အတ္တနော သီလဂုဏေန တုမှာကံ န ဒုဗ္ဘိ, ဣမံ ကိလမန္တေဟိ ဗဟုံ တုမှေဟိ အပုညံ ပသုတံ, ဝိဿဇ္ဇေထာ''တိ အာဟ။ တေ ''အယံ အမှာကံ မနာပေ ဘက္ခော, ဗဟူ စ နော ဥရဂေ ဘုတ္တပုဗ္ဗာ, တထာပိ တဝ ဝစနံ အမှေဟိ ပူဇေတဗ္ဗံ, တသ္မာ ဣမံ နာဂံ ဝိဿဇ္ဇေဿာမာ''တိ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာသတ္တံ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ အတ္တနော ကက္ခဋ္ဌတာယ တာ ကဏ္ဍကာစိတာ အာဝုတာ ကာဋ္ဌဝေတ္တလတာ ကောဋိယံ ဂဟေတွာ အာကမိုတုံ အာရဘိံသု။

အထ သော နာဂရာဇာနံ ကိလမန္တံ ဒိသွာ အကိလမေန္တော ဝ အသိနာ လတာ ဆိန္ဒိတွာ အရကာနံ ကဏ္ဏဝေဓေ တော ပဋိဟရဏနိယာမေန အဒုက္ခာပေန္တော သဏိကံ နီဟရိ။ တသ္မိံ ကာလေ တေ ဘောဇပုတ္တာ ယံ ဗန္ဓနံ တဿ နတ္ထုတော ပဝေသေတွာ ပဋိမုက္ကံ, တံ ဗန္ဓနံ သဏိကံ မောစယိံသု။ မဟာသတ္တော မုဟုတ္တံ ဟစီနာဘိမုခေါ ဂန္တွာ အဿုပုဏ္ဏေဟိ နေတ္တေဟိ အာဠာရံ ဩလောကေသိ။ လုဒ္ဒာ ထောကံ ဂန္တွာ ''ဥရဂေ ဒုဗ္ဗလော, မတကာလေ ဂဟေတွာ ဝ နံ ဂမိဿာမာ''တိ နိလီယိံသု။ အာဠာရော မဟာသတ္တဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ''ဂစ္ဆဝ ခော တွံ, မဟာနာဂ, မာ တံ လုဒ္ဒါ ပုန ဂဟေသု''န္တိ ဝဒန္တော ထောကံ တံ နာဂံ အနုဂန္တွာ နိဝတ္တိ။

ဗောဓိသတ္တော နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ပပဉ္စံ အကတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန နိက္ခမိတွာ အာဠာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ နာဂဘဝနဿ ဝဏ္ဏံ ကထေတွာ တံ တတ္ထ နေတွာ တီဟိ ကညာသတေဟိ သဒ္ဓိံ မဟန္တမဿ ယသံ ဒတွာ ဒိဗ္ဗေဟိ ကာမေဟိ သန္တပ္ပေသိ။ အာဠာရော နာဂဘဝနေ ဧကဝဿံ ဝသိတွာ ဒိဗ္ဗေ ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ''ဣစ္ဆာမဟံ, သမ္မ, ပဗ္ဗဇိတု''န္တိ နာဂရာဇဿ ကထေတွာ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ ဂဟေတွာ တတော နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ စိရံ ဝသိတွာ အပရဘာဂေ စာရိကံ စရန္တော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဗာရာဏသိရညာ သမာဂတော တေန အာစာရသမ္ပတ္တိံ နိဿာယ ပသန္နေန ''တွံ ဝ ဥဠာရဘောဂေ မညေ ကုလာ ပဗ္ဗဇိတော, ကေန နု ခော ကာရဏေန ပဗ္ဗဇိတောသီ''တိ ပုဋ္ဌော အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာကာရဏံ ကထေန္တော လုဒ္ဒါနံ ဟတ္ထတော ဗောဓိသတ္တဿ ဝိဿဇ္ဇာပနံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ ရညော အာစိက္ခိတွာ –

''ဒိဋ္ဌာ မယာ မာနုသကာပိ ကာမာ၊ အသဿတာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာ။
အာဒီနဝံ ကာမဂုဏေသု ဒိသွာ၊ သဒ္ဓာယဟံ ပဗ္ဗဇိတောမှိ၊ ရာဇ။

''ဒုမပ္ဖလာနီဝ ပတန္တိ မာဏဝါ၊ ဒဟရာ စ ဝုဒ္ဓါ စ သရီရဘေဒါ။
ဧတမ္ပိ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ၊ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော''တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၁၉၁-၁၉၂) –

ဣမာဟိ ကထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ –

''အဒ္ဓါ ဟဝေ သေဝိတဗ္ဗာ သပညာ၊ ဗဟုဿုတာ ယေ ဗဟုဌာနစိန္တိနော။
နာဂဉ္စ သုတွာန တဝဉ္စဠာရ၊ ကာဟာမိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနီ''တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၁၉၃) –

အာဟ။

အထသ္သ တာပသော –

> ‘‘အဒ္ဓာ ဟဝေ သေဝိတဗ္ဗာ သပညာ၊ ဗဟုဿုတာ ယေ ဗဟုဌာနစိန္တိနော။
> နာဂဥ္စ သုတွာန မမဥ္စ ရာဇ၊ ကရောဟိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနီ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၁၉၄) –

ဇံဝ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တတ္ထေဝ စတ္တာရော ဝဿာနမာသေ ဝသိတွာ ပုန ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ယာဝဇီဝံ စတ္တာရော ဗြဟ္မဝိဟာရေ ဘာဝေတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ယာဝဇီဝံ ဥပေါသထတံ ဝသိတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။ သောပိ ရာဇာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတော။

တဒါ အာဠာရော သာရိပုတ္တတ္ထေရော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ အာနန္ဒတ္ထေရော, သင်္ခပါလနာဂရာဇာ လောကနာထော။

တဿ သရီရပရိစ္စာဂေ အနပါရမီ, တထာရူပေနပိ ဝိသတေဇေန သမန္နာဂတဿ တထာရူပါယပိ ပီဠာယ သတိ သီလဿ အဘိန္နတာ သီလပါရမီ, ဒေဝဘောဂသမ္ပတ္တိသဒိသံ ဘောဂံ ပဟာယ နာဂဘဝနတော နိက္ခမိတွာ သမဏဓမ္မကရဏံ နေက္ခမ္မပါရမီ, ‘‘အနာဒိအတ္ထံ ကုဒ္ဒြိဒြဥ္စ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ သံဝိဒဟနံ ပညာပါရမီ, ကာမဝိတက္ကဝိနောဒနံ အဓိ တာသနဝီရိယဥ္စ ဝီရိယပါရမီ, အဓိတာသနခန္တိ ခန္တိပါရမီ, သစ္စသမာအနံ သစ္စပါရမီ, အစလသမာအနာဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ, ဘောဇပုတ္တေ ဥပဟာအယ သဗ္ဗသတ္တေသု မေတ္တာနုဒ္ဒယဘာဝေ မေတ္တာပါရမီ, ဝေဒနာယ သတ္တသင်္ခါရ ကတဝိပ္ပကာရေသု စ မဇ္ဈတ္တဘာဝေ ဥပေက္ခာပါရမီတိ ဇံ ဒသ ပါရမိယော လဗ္ဘန္တိ။ သီလပါရမီ ပန အတိသယ ဝတီတိ ကတွာ သာ ဇဝ ဒေသနံ အာရုဠှာ။ တထာ ဣဓ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝ ‘‘ယောဇနသတိကေ နာဂဘဝန ဌာနေ’’တိအာဒိနာ **ဘူရိဒတ္တစရိယာယံ** (စရိယာ. ၂.၁၁ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ယထာရဟံ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

သင်္ခပါလစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဇတေတိ ယေ ဟတ္ထိနာဂစရိယာဒယော ကမသိံ ဝဂ္ဂေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ အနန္တရကထာယ စ ‘‘ဟတ္ထိနာဂေ ဘူရိဒတ္တော’’တိအာဒိနာ ဥဒ္ဒာနဝသေန သင်္ဂဟေတွာ ဒဿိတာ **နဝ** စရိယာ, တေ သဗ္ဗေ ဝိသေသတော သီလပါရမိပူရဏဝသေန ပဝတ္တိယာ သီလံ ဗလံ ဇတေသန္တိ **သီလဗလာ**။ သီလဿ ပရမတ္ထပါရမိဘူတဿ ပရိက္ခရဏတော သန္တာနသ္သ စ ပရိဘာဝနာဝသေန အဘိသင်္ခရဏတော **ပရိက္ခာရာ**။ ဥက္ကံသဂတာယ သီလပရမတ္ထပါရမိယာ အသမ္ပုဏ္ဏတ္တာ ပဒေသော ဇတေသံ အတ္ထိ, န နိပ္ပဒေသောတိ **ပဒေသိကာ** သပ္ပဒေသော။ ကသ္မာတိ စေ? အာဟ **‘‘ဇီဝိတံ ပရိရက္ခိတွာ, သီလာနိ အနုရက္ခိသ’’**န္တိ, ယသ္မာ ဇတေသု **ဟတ္ထိနာဂစရိယာဒီသု** (စရိယာ. ၂.၁ အာဒယော) အဟံ အတ္တနော ဇီဝိတံ ဇကေဒေသေန ပရိရက္ခိတွာဝ သီလာနိ အနုရက္ခိံ, ဇီဝိတံ န သဗ္ဗထာ ပရိစ္စဇိံ, ဇကန္တေနေဝ ပန **သင်္ခပါလဿ မေ သတော သဗ္ဗကာလမ္ပိ ဇီဝိတံ ယဿ ကဿစိ နိယျာတံ,** သင်္ခပါလနာဂရာဇဿ ပန မေ မဟာနုဘာဝဿ ဥ ဂ္ဂဝိသတေဇဿ သတော သမာနဿ သဗ္ဗကာလမ္ပိ တေဟိ လုဒ္ဒေဟိ သမာဂမေ တတော ပုဗ္ဗေပိ ပစ္ဆာပိ သတော ဇံ ပုဂ္ဂလဝိဘာဂံ အကတွာ ယဿ ကဿစိ သီလာနုရက္ခဏတ္ထမေဝ ဇီဝိတံ ဇကံသေနေဝ **နိယျာတံ** နီယာတိတံ အနမုဓေ နိဿဋ္ဌံ, **တသ္မာ သာ သီလပါရမီ** တိ ယသ္မာ စေတဒေဝံ, တသ္မာ တေန ကာရဏေန သာ ပရမတ္ထပါရမိဘာ ဝံ ပတ္တာ မယှံ သီလပါရမီတိ ဒဿေတီတိ။

ပရမတ္ထဒီပနိယာ စရိယာပိဋကသံဝဏ္ဏနာယ

ဒသဝိဓစရိယာသင်္ဂဟဿ ဝိသေသတော

သီလပါရမိဝိဘာဝနဿ

ဒုတိယဝဂ္ဂဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. ယုဓဉ္စယဝဂ္ဂေါ

၁. ယုဓဉ္စယစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁. တတိယဝဂ္ဂဿ ပဌမေ **အမိတယသော**တိ အပရိမိတပရိဝါရဝိဘဝေါ။ **ရာဇပုတ္တော ယုဓဉ္စယော**တိ ရမ္မနဂရေ သဗ္ဗဒတ္တဿ နာမ ရညော ပုတ္တော နာမေန ယုဓဉ္စယော နာမ။

အယဉ္ဟိ ဗာရာဏသီ **ဥဒယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၃၇ အာဒယော) **သုရုန္ဓနနဂရံ** နာမ ဇာတာ။ **စူဠသုတသောမဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၁၉၅ အာဒယော) **သုဒဿနံ** နာမ, **သောဏနန္ဒဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၀.၉၂ အာဒယော) **ဗြဟ္မဝဍ္ဎနံ** နာမ, **ခဏ္ဍဟာလဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၉၈၂ အာဒယော) **ပုပ္ဖဝတီ** နာမ, ဣမသ္မိံ ပန **ယုဓဉ္စယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၇၃ အာဒယော) **ရမ္မနဂရံ** နာမ အဟောသိ, ဧဝမဿ ကဒါစိ နာမံ ပရိဝတ္တတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''ရာဇပုတ္တောတိ ရမ္မနဂရေ သဗ္ဗဒတ္တဿ နာမ ရညော ပုတ္တော''တိ။ တဿ ပန ရညော ပုတ္တသဟဿံ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဇေဋ္ဌပုတ္တော, တဿ ရာဇာ ဥပရဇ္ဇံ အဒါသိ။ သော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒိဝသေ ဒိဝသေ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဗောဓိသတ္တော ဧကဒိဝသံ ပာတောဝ ရထဝရံ အဘိရုယှိတွာ မဟန္တေန သိရိဝိဘဝေန ဥယျာနကီဠံ ဂစ္ဆန္တော ရုက္ခဂ္ဂတိဏဂ္ဂသာခဂ္ဂမက္ကဋကသုတ္တဇာလာဒီသု မုတ္တာဇာလာကာရေန လဂ္ဂေ ဥဿာဝဗိန္ဒူ ဒိသွာ ''သမ္မ သာရထိ, ကိံ နာမေတ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဧတေ, ဒေဝ, ဟိမသမယေ ပတနကဥဿာဝဗိန္ဒူ နာမာ''တိ သုတွာ ဒိဝသဘာဂံ ဥယျာနေ ကီဠိတွာ သာယနှကာလေ ပစ္စာဂစ္ဆန္တော တေ အဒိသွာ ''သမ္မ သာရထိ, ကဟံ တေ ဥဿာဝဗိန္ဒူ, န တေ ဣဒါနိ ပဿာမီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဒေဝ, သူရိယေ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ သဗ္ဗေ ဘိဇ္ဇိတွာ ဝိလယံ ဂစ္ဆန္တီ''တိ သုတွာ ''ယထာ ဣမေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘိဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ ဣမေသံ သတ္တာနံ ဇီဝိတသင်္ခါရာပိ တိဏဂ္ဂေ ဥဿာဝဗိန္ဒုသဒိသာဝ, တသ္မာ မယာ ဗျာဓိဇရာမရဏေဟိ အပီဠိတေနေဝ မာတာပိတရော အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဥဿာဝဗိန္ဒုမေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ အာဒိတ္တေ ဝိယ တယော ဘဝေ ပဿန္တော အတ္တနော ဂေဟံ အာဂန္တွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာယ ဝိနိစ္ဆယသာလာယ နိသိန္နဿ ပိတု သန္တိကမေဝ ဂန္တွာ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ဥဿာဝဗိန္ဒုံ သူရိယာတပေ၊ ပတိတံ ဒိသွာန သံဝိဇိံ။

၂. ''တဉ္ဉေဝါဓိပတိံ ကတွာ၊ သံဝေဂမနုဗြူဟယိံ။
မာတာပိတူ စ ဝန္ဒိတွာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမနုယာစဟ''န္တိ။

တတ္ထ **သူရိယာတပေ**တိ သူရိယာတပဟေတု, သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿနိမိတ္တံ။ ''သူရိယာတပေနာ''တိပိ ပါဌော။ **ပတိတံ ဒိသွာနာ**တိ ဝိနဋ္ဌံ ပဿိတွာ, ပုဗ္ဗေ ရုက္ခဂ္ဂာဒီသု မုတ္တာဇာလာဒိအာကာရေန လဂ္ဂံ ဟုတွာ ဒိဿမာနံ သူရိယရသ္မိသမ္ဖဿေန ဝိနဋ္ဌံ ပညာစက္ခုနာ ဩလောကေတွာ။ **သံဝိဇိ**န္တိ ယထာ တောနိ, ဧဝံ သတ္တာနံ ဇီဝိတာနိပိ လဟုံ လဟုံ ဘိဇ္ဇမာနသဘာဝါနီတိ အနိစ္စတာမနသိကာရဝသေန သံဝေဂမာပဇ္ဇိံ။

တဉ္ဉေဝါဓိပတိံ ကတွာ, သံဝေဂမနုဗြူဟယိန္တိ တဉ္ဉေဝ ဥဿာဝဗိန္ဒုံ အနိစ္စတံ အဓိပတိံ မုခံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ တတောဝ သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ဣတ္တရဋ္ဌိတိကတံ ပရိတ္တကာလတံ မနသိကရောန္တော ဧကတရံ ဥပ္ပန္နံ သံဝေဂံ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပာဒနေန အနုဝဍ္ဎေသိံ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇမနုယာစဟ**န္တိ ''တိဏဂ္ဂေ ဥဿာဝဗိန္ဒု ဝိယ န စိရဋ္ဌိတိကေ သတ္တာနံ ဇီဝိတေ မယာ ဗျာဓိဇရာမရဏေဟိ အနဘိဘူတေနေဝ ပဗ္ဗဇိတွာ ယတ္ထ တောနိ န သန္တိ, တံ အမတံ မဟာနိဗ္ဗာနံ ဂဝေသိတဗ္ဗ''န္တိ စိန္တေတွာ မာတာပိတရော ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ''ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာနာထာ''တိ တေ အဟံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိံ။ ဧဝံ မဟာသတ္တေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ယာစိတာယ သကလနဂရေ မဟန္တံ ကောလာဟလမဟောသိ – ''ဥပရာဇာ ကိရ ယုဓဉ္စယော ပဗ္ဗဇိတုကာမော''တိ ။

တေန စ သမယေန ကာသိရဋ္ဌဝါသိနော ရာဇာနံ ဒဋ္ဌုံ အာဂန္တွာ ရမ္မကေ ပဋိဝသန္တိ။ တေ သဗ္ဗေပိ သန္နိပတိံသု။ ဣတိ သပရိသော ရာဇာ နေဂမာ စေဝ ဇာနပဒါ စ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာ ဒေဝီ စ သဗ္ဗေ စ ဩရောဓာ မဟာသတ္တ

တံ ''မာ ခော တ္ဝံ, တာတ ကုမာရ, ပဗ္ဗဇီ''တိ နိတရေသုံ။ တတ္ထ ရာဇာ ''သစေ တေ ကာမေဟိ ဦနံ, အဟံ တေ ပရိပူရယာမိ, အဇ္ဇေဝ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ''တိ အာဟ။ တဿ မဟာသတ္တော –

''မာ မံ ဒေဝ နိတရေဟိ၊ ပဗ္ဗဇန္တံ ရထေသဘ။
မာဟံ ကာမေဟိ သမ္မတ္တော၊ ဇရာယ ဝသမန္ဝဂူ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၇၇) –

အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒမေဝ ဝတ္ဝာ တံ သုတ္ဝာ သဒ္ဓိံ ဩရောဓေဟိ မာတုယာ ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တိယာ –

''ဥဿာတေဝ တိဏဂ္ဂမှိ၊ သူရိယုဂ္ဂမနံ ပတိ။
ဧဝမာယု မနုဿာနံ၊ မာ မံ အမ္မ နိတရယာ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၇၈) –

အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာကာရဏံ ကထေတ္ဝာ နာနပ္ပကာရံ တေဟိ ယာစိယမာနောပိ အဘိသံဝဓုမာနသံဝေဂတ္တာ အနောသက္ကိတမာနသော ပိယတရေ မဟတိ ဉာတိပရိဝဋ္ဋေ ဥဋ္ဌာရေ ရာဇိဿရိယေ စ နိရပေက္ခစိတ္တော ပဗ္ဗဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၃. ''ယာစန္တိ မံ ပဉ္စလိကာ၊ သနေဂမာ သရဋ္ဌကာ။
အဇ္ဇေဝ ပုတ္တ ပဋိပဇ္ဇ၊ ဣဒ္ဓံ ဖီတံ မဟာမဟိံ။

၄. ''သရာဇကေ သဟောရောဓေ၊ သနေဂမေ သရဋ္ဌကေ။
ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တေ၊ အနပေက္ခော ပရိစ္စဇိ''န္တိ။

တတ္ထ **ပဉ္စလိကာ** တိ ပဂ္ဂဟိတအဉ္ဇလိကာ။ **သနေဂမာ သရဋ္ဌကာ** တိ နေဂမေဟိ စေဝ ရဋ္ဌတသီဟိ စ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗေ ရာဇပုရိသာ ''မာ ခော, တ္ဝံ ဒေဝ, ပဗ္ဗဇီ''တိ မံ ယာစန္တိ၊ မာတာပိတရော ပန **အဇ္ဇေဝ ပုတ္တ ပဋိပဇ္ဇ,** ကမနိဂမရာဇဓာနိအဘိဝုဒ္ဓိယာ ဝေပုလ္လပ္ပတ္တိယာ စ, **ဣဒ္ဓံ** ဝိဘဝသာရသမ္ပတ္တိယာ သဿာဒိနိပ္ဖတ္တိယာ စ, **ဖီတံ** ဣမံ **မဟာမဟိံ** အနုသာသ, ဆတ္တံ ဥဿာပေတ္ဝာ ရဇ္ဇံ ကာရေဟီတိ ယာစန္တိ။ ဧဝံ ပန သဟ ရညာတိ **သရာဇကေ,** တထာ **သဟောရောဓေ သနေဂမေ သရဋ္ဌကေ** မဟာဇနေ ယထာ သုဏန္တာနမ္ပိ ပဂေဝ ပဿန္တာနံ မဟန္တံ ကာရုညံ ဟောတိ, ဧဝံ **ကရုဏံ ပရိဒေဝန္တေ** တတ္ထ တတ္ထ **အနပေက္ခော** အလဂ္ဂစိတ္တော ''အဟံ တဒာ ပဗ္ဗဇိ''န္တိ ဒဿေတိ။

၅-၆. ဣဒါနိ ယဒတ္ထံ စက္ကဝတ္တိသိရိသဒိသံ ရဇ္ဇသိရိံ ပိယတရေ ဉာတိဗန္ဓဝေ ပဟာယ သိနိဒ္ဓံ ပရိဂ္ဂဟပရိဇနံ လောကာဘိမတံ မဟန္တံ ယသဉ္စ နိရပေက္ခော ပရိစ္စဇိန္တိ ဒဿေတုံ ဒွေ ကထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ကေဝလန္တိ** အနဝသေသံ ဣတ္ထာကရံ သမုဒ္ဒပရိယန္တဉ္စ ပထဝိံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပာယေန စဇမာနော ဧဝံ မေ သမ္မာသမ္ဗောဓိ သက္ကာ အဓိဂန္တုန္တိ **ဗောဓိယာယေဝ ကာရဏာ** န ကိဉ္စိ စိန္တေသိံ, န တတ္ထ ဤသကံ လဂ္ဂံ ဇနေသိန္တိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ မာတာပိတရော တဉ္စ မဟာယသံ **ရဇ္ဇဉ္စ မေ န ဒေဿံ** , ပိယမေဝ, တတော ပန သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ မယှံ ပိယတရံ, တသ္မာ မာတာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ရဇ္ဇံ အဟံ တဒာ **ပရိစ္စဇိ** န္တိ။

တဒေတံ သဗ္ဗံ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ မဟာသတ္တော နိက္ခမန္တေ တဿ ကနိဋ္ဌဘာတာ ယုဓိဋ္ဌိလကုမာရော နာမ ပိတရံ ဝန္ဒိတ္ဝာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တံ အနုဗန္ဓိ။ တေ ဥဘောပိ နဂရာ နိက္ခမ္မ မဟာဇနံ နိဝတ္တေတ္ဝာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတ္ဝာ မနောရမေ ဌာနေ အဿမပဒံ ကတ္ဝာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတ္ဝာ ဝနမူလဖလာဒီဟိ ယာဝဇီဝံ ယာပေတ္ဝာ ဗြဟ္မလောကပရာယနာ အဟေသုံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

''ဥဘော ကုမာရာ ပဗ္ဗဇိတာ၊ ယုဝဉ္စယော ယုဓိဋ္ဌိလော။
ပဟာယ မာတာပိတရော၊ သင်္ဂံ ဆေတ္ဝာန မစ္စုနော''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၈၃)။

တတ္ထ **သင်္ဂံ ဆေတွာတန မစ္စုနော** တိ မစ္စုမာရဿ သဟကာရိကာရဏဘူတတ္တာ သန္တကံ ရာဂဒေါသမောဟသင်္ဂံ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ဆိန္ဒိတွာ ဥဘောပိ ပဗ္ဗဇိတာတိ။

တအာ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ အပဟေသုံ, ယုဓိဋ္ဌိလကုမာရော အာနန္ဒတ္ထေရော, ယုဓဋ္ဌေယော လောကနာထော။

တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာတော ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တိတမဟာအနာနိ စေဝ ရဇ္ဇာဒိပရိစ္စာဂေ စ အနပာရမီ, ကာယဝစီသံဝရော သီလပာရမီ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဈာနာဓိဂမော စ နေက္ခမ္မပာရမီ, အနိစ္စတော မနသိကာရံ အာဒိံ ကတွာ အဘိညာဓိဂမပရိယောသာနာ ပညာ အနာဒီနံ ဥပကာရာနုပကာရဓမ္မပရိဂ္ဂဏှာပနပညာ စ ပညာပာရမီ, သဗ္ဗတ္ထ တဒတ္ထသာဓနံ ဝီရိယံ ဝီရိယပာရမီ , ဉာဏခန္တိ အဓိဝါသနခန္တိ စ ခန္တိပာရမီ, ပဋိညာယ အဝိသံဝါဒနံ သစ္စပာရမီ, သဗ္ဗတ္ထ အစလသမာအနာဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာနပာရမီ, သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတစိတ္တတာယ မေတ္တာဗ္ရဟ္မဝိဟာရဝသေန စ မေတ္တာပာရမီ, သတ္တသင်္ခါရကတဝိပ္ပကာရဉပေက္ခနဝသေန ဥပေက္ခာဗ္ရဟ္မဝိဟာရဝသေန စ ဥပေက္ခာပာရမီတိ ဒသ ပာရမိယော လဗ္ဘန္တိ။ ဝိသေသတော ပန နေက္ခမ္မပာရမီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ **အကိတ္တိစရိယာယံ** ဝိယ ဣဓာပိ မဟာပုရိသဿ အစ္ဆရိယဂုဏာ ယထာရဟံ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ တေန ဝုစ္စတိ "ဧဝံ အစ္ဆရိယာ ဟေတေ, အဗ္ဘုတာ စ မဟေသိနော။ပေ.။ ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော"တိ။

ယုဓဉ္စယစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. သောမနဿစရိယာဝဏ္ဏနာ

၇. ဒုတိယေ **ဣန္ဒပတ္ထေ ပုရုတ္တမေ** တိ ဧဝံနာမကေ နဂရဝရေ။ **ကာမိတော**တိ မာတာပိတုအာဒီဟိ "အဟော ဝတ ဧကော ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ"တိ ဧဝံ စိရကာလေ ပတ္ထိတော။ **ဒယိတော**တိ ပိယာယိတော။ **သောမနဿောတိ ဝိဿုတော**တိ "သောမနဿော"တိ ဧဝံ ပကာသနာမော။

၈. **သီလဝါ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထသီလေန စေဝ အာစာရသီလေန စ သမန္နာဂတော။ **ဂုဏဝမ္ပန္နော** တိ သဒ္ဓါဗာဟုသစ္စာဒိဂုဏေဟိ ဥပေတော, ပရိပုဏ္ဏော ဝါ။ **ကလျာဏပဋိဘာနဝါ** တိ တံတံကိစ္စကတ္တဗ္ဗသာဓနေန ဥပာယကောသလ္လသင်္ခါတေန စ သုန္ဒရေန ပဋိဘာနေန သမန္နာဂတော။ **ဝုဍ္ဎာပစာယီ** တိ မာတာပိတရော ကုလေ ဇေဋ္ဌာတိ ဧဝံ ယေ ဇာတိဝုဍ္ဎာ, ယေ စ သီလာဒိဂုဏေဟိ ဝုဍ္ဎာ, တေသံ အပစာယနသီလော။ **ဟိရီမာ**တိ ပာပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာယ ဟိရိယာ သမန္နာဂတော။ **သင်္ဂဟေသု စ ကောဝိဒေါ** တိ အနပိယဝစနအတ္ထစရိယာသမာနတ္တတာသင်္ခါတေဟိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ယထာရဟံ သတ္တာနံ သင်္ဂဏှနေသု ကုသလော။ ဧဝရူပေ ရေဏုဿ နာမ ကုရုရာဇဿ ပုတ္တော သောမနဿောတိ ဝိဿုတော ယဒာ ဟောမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၉. **တဿ ရညော ပတိကရော** တိ တေန ကုရုရာဇေန ပတိ အဘိက္ခဏံ ဥပကတ္တဗ္ဗဘာဝေန ပတိကရော ဝလ္လဘော။ **ကုဟကတာပသော**တိ အသန္တဂုဏသမ္ဘာဝနလက္ခဏေန ကောဟညေန ဇီဝိတကပ္ပနကော ဧကော တာပသော, တဿ ရညော သက္ကာတဗ္ဗော အဟောသိ။ **အာရာမန္တိ** ဖလာရာမံ, ယတ္ထ ဌ္ဌောလုကလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍတိပုသာဒိဝလ္လိဖလာနိ စေဝ တဏ္ဍုလေယျကာဒိသာကဉ္စ ရောပီယတိ။ **မာလာဝစ္ဆ** န္တိ ဇာတိအတိမုတ္တကာဒိပုပ္ဖဂစ္ဆံ, တေန ပုပ္ဖာရာမံ ဒဿေတိ။ ထွေ စ အာရာမံ ကတွာ တတ္ထ မာလာဝစ္ဆဉ္စ ယထာဝုတ္တဖလဝစ္ဆဉ္စ ရောပေတွာ တတော လဒ္ဓဓနံ သံဟရိတွာ ဌပေန္တော **ဇီဝတီ**တိ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – တအာ မဟာရက္ခိတော နာမ တာပသော ပဉ္စသတတာပသပရိဝါရော ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တော ဣန္ဒပတ္ထနဂရံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ သပရိသော ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ရာဇဒွါရံ ပာပုဏိ။ ရာဇာ ဣသိဂဏံ ဒိသွာ ဣရိယာပထေ ပသန္နော အလင်္ကတမဟာတလေ နိသီဒါပေတွာ ပဏီတေနာဟာရေန ပရိဝိသိတွာ "ဘန္တေ, ဣမံ ဝဿာရတ္တံ မမ ဥယျာနေယေဝ ဝသထာ"တိ ဝတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝသနဋ္ဌာနာနိ ကာရေတွာ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ ဒတွာ နိက္ခမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗေပိ တေ ရာဇနိဝေသနေ ဘုဉ္ဇန္တိ။

ရာဇာ ပန အပုတ္တကော ပုတ္တေ ပတ္ထေတိ, ပုတ္တာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဝဿာရတ္တစ္စယေန မဟာရက္ခိတော “ဟိမဝန္တံ ဂမိဿာမာ”တိ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ရညာ ကတသက္ကာရသမ္မာနော နိက္ခမိတ္ဝာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိ။ ရညာ ပေသိတပုရိသေဟိ ပက္ကောသာပိတော ရာဇဂေဟံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ရာဇုယျာနမေဝ ပစ္စာဂမိ။ ရညော ဥယျာနေ သုဒ္ဓဝိဟာရော အတ္ထိ ဟိမဝန္တပဒေသံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “ရာဇာ အပုတ္တကော, သာဓု ဝတဿ သစေ ရာဇပုတ္တံ လဘေယျာ”တိ။ မဟာရက္ခိတော တံ ကထံ သုတွာ “ဘဝိဿတိ နု ခော ရညော ပုတ္တော, ဥဒါဟု နော”တိ ဥပဓာရေန္တော “ဘဝိဿတီ”တိ ဉတွာ “မာ တုမှေ ဟိ စိန္တယိတ္ထ, အဇ္ဇ ပစ္စူသကာလေ ဧကော ဒေဝပုတ္တော စဝိတွာ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ”တိ အာဟ။

တံ သုတွာ ဧကော ကူဋဇဋိလော “ဣဒါနိ ရာဇကုလူပကော ဘဝိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ တာပသာနံ ဂမနကာလေ ဂိလာနာလယံ ကတွာ နိပဇ္ဇိတွာ “ဧဟိ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န သက္ကောမီ”တိ အာဟ။ မဟာရက္ခိတော တဿ နိပန္နကာရဏံ ဉတွာ “ယဒါ သက္ကောသိ, တဒါ အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ ဣသိဂဏံ အာဒါယ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတော။ ကုဟကော နိဝတ္တိတွာ ဝေဂေန ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ ဌတွာ “မဟာရက္ခိတဿ ဥပဋ္ဌာကတာပသော အာဂတော”တိ ရညော အာရောစာပေတွာ ရညာ ဝေဂေန ပက္កောသာပိတော ဟသာဒံ အဘိရုယှ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ ရာဇာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ဣသီနံ အာရောဂျံ ပုစ္ဆိတွာ “ဘန္တေ, အတိခိပ္ပံ နိဝတ္တိတ္ထ, ကေန တ္ထေန အာဂတတ္ထာ”တိ အာဟ။

မဟာရာဇ, ဣသိဂဏော သုခနိသိန္နော “သာဓု ဝတဿ သစေ ရညော ဝံသာနုရက္ခကော ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာ”တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသိ။ အဟံ တံ ကထံ သုတွာ “ဘဝိဿတိ နု ခော ရညော ပုတ္တော, ဥဒါဟု နော”တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဩလောကေန္တော “မဟိဒ္ဓိကော ဒေဝပုတ္တော စဝိတွာ အဂ္ဂမဟေသိယာ သုဓမ္မာယ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ”တိ ဒိသွာ “အဇာနန္တာ ဂဗ္ဘံ နာသေယျုံ, အာစိက္ခိဿာမိ တာဝ န”န္တိ တုမှာကံ ကထနတ္ထာယ အာဂတော, ကထိတံ ဝေ မယာ, ဂစ္ဆာမဟ”န္တိ။ ရာဇာ “ဘန္တေ, န သက္ကာ ဂန္တု”န္တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ပသန္နစိတ္တော ကုဟကတာပသံ ဥယျာနံ နေတွာ ဝသနဋ္ဌာနံ သံဝိဒဟိတွာ အဒါသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇကုလေ ဘုဉ္ဇန္တော ဝသတိ, “ဒိဗ္ဗစက္ခုကော”တွေဝဿ နာမံ အဟောသိ။

တဒါ ဗောဓိသတ္တော တာဝတိံသဘဝနတော စဝိတွာ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, ဇာတဿ စ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ “သောမနဿော”တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ကုမာရပရိဟာရေန ဝဍ္ဎတိ။ ကုဟကတာပသောပိ ဥယျာနဿ ဧကပဿေ နာနပ္ပကာရံ သူပေယျသာကဉ္စ ဖလဝလ္လိအာဒယော စ ရောပေတွာ ပဏ္ဏိကာနံ ဟတ္ထေ ဝိက္ကိဏန္တော ဓနံ သံဟရတိ။ အထ ဗောဓိသတ္တဿ သတ္တဝဿိကကာလေ ရညော ပစ္စန္တော ကုပိတော။ သော “တာတ, ဒိဗ္ဗစက္ခုတာပသေ မာ ပမဇ္ဇာ”တိ ကုမာရံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတုံ ဂတော။

၁၀-၁၃. အထေကဒိဝသံ ကုမာရော “ဇဋိလံ ပဿိဿာမီ”တိ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ကူဋဇဋိလံ ဧကံ ဂန္ဓိကကာသာဝံ နိဝာသေတွာ ဧကံ ဟရုပိတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဒွေ ဃဋေ ဂဟေတွာ သာကဝတ္ထုသ္မိံ ဥဒကံ သိဉ္စန္တံ ဒိသွာ “အယံ ကူဋဇဋိလော အတ္တနော သမဏဓမ္မံ အကတွာ ပဏ္ဏိကကမ္မံ ကရောတီ”တိ ဉတွာ “ကိံ ကရောသိ ပဏ္ဏိကဂဟပတိကာ”တိ တံ လဇ္ဇာပေတွာ အဝန္ဒိတွာ ဧဝ နိက္ခမိ။

ကူဋဇဋိလော “အယံ ဣဒါနေဝ ဧဝရူပော, ပစ္ဆာ ‘ကော ဇာနာတိ ကိံ ကရိဿတီ’တိ ဣဒါနေဝ နံ နာသေတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ စိန္တေတွာ ရညော အာဂမနကာလေ ဟသာဏဖလကံ ဧကမန္တံ ခိပိတွာ ဟနီယဃဋံ ဘိန္ဒိတွာ ပဏ္ဏသာလာယ တိဏာနိ ဝိကိရိတွာ သရီရံ တေလေန မက္ခေတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ သသီသံ ဟရုပိတွာ မဟာဒုက္ခပ္ပတ္တော ဝိယ မဉ္စေ နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ အာဂန္တွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ နိဝေသနံ အပဝိသိတွာဝ “မမ သာမိကံ ဒိဗ္ဗစက္ခုကံ ပဿိဿာမီ”တိ ပဏ္ဏသာလဒွါရံ ဂန္တွာ တံ ဝိပ္ပကာရံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခော ဧတ”န္တိ အန္တော ပဝိသိတွာ တံ နိပန္နကံ ဒိသွာ ဟတ္ထေ ပရိမဇ္ဇန္တော ပုစ္ဆိ – “ကေန, တွံ ဘန္တေ, ဧဝံ ဝိဟေဌိတော, ကမဇ္ဇ ယမလောကံ နေမိ, တံ မေ သီဃံ အာစိက္ခာ”တိ။

တံ သုတ္တ ကူဋ္ဌဇဋ္ဋိလော နိတ္တုန္တွော ဥဠ္ဌာယ ဒိဋ္ဌော, မဟာရာဇ, တ္ပံ မေ, ပဿိတ္တ တယိ ဝိဿာသေန အဟံ ႀကမံ ဝိပ္ပကာရံ ပတ္တော, တဝ ပုတ္တေနမ္ပိ ဇံ ဝိဟေဌိတောတိ။ တံ သုတ္တ ရာဇာ စောရဃာတကေ အာဏာပေသိ – ''ဂစ္ဆထ ကုမာရဿ သီသံ ဆိန္ဒိတ္တ သရီရဿ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတ္တ ရထိယာ ရထိယံ ဝိကိရထာ''တိ။ တေ မာတရာ အလင်္ကရိတ္တ အတ္တနော အင်္ကေ နိသီဒာပိတံ ကုမာရံ အာကမ္ပိသု – ''ရညော တေ ဝဓော အာဏတ္တော''တိ။ ကုမာရော မရဏဘယတဇ္ဇိတော မာတု အင်္ကတော ဝုဋ္ဌာယ – ''ရညော မံ ဒဿေထ, သဏ္ဍိ ရာဇကိစ္စာနီ''တိ အာဟ။ တေ ကုမာရဿ ဝစနံ သုတ္တ မာရေတုံ အဝိသဟန္တာ ကေဏံ ဝိယ ရဇ္ဇုယာ ပရိကမ္မန္တာ နေတ္တ ရညော ဒဿေသုံ။ တေန ဝုတ္တံ **''တမဟံ ဒိသ္တွာန ကုပာက''**န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **ထုသရာသိံ အတဏ္ဍုလ** န္တိ တဏ္ဍုလကဏေဟိ ဝိရဟိတံ ထုသရာသိ ဝိယ, **ဒုမံဝ** ရုက္ခံ ဝိယ, **အန္တော မဟာသုသိရံ။ ကဒလိံဝ အသာရကံ** သီလာဒိသာရရဟိတံ တာပသံ အဟံ ဒိသ္တ နတ္ထိ ႀကမဿ သတံ သာဓူနံ ဈာနာဒိမေ့ မော။ ကသ္မာ? **သာမညာ** သမဏဘာတ သီလမတ္တတောပိ **အပဂတော** ပရိဟီနော အယံ, တထာ ဟိ အယံ **ဟိရီသုက္ကဓမ္မဇဟိတော** ပဇဟိတဟိရိသဋ္ဌာတသုက္ကဓမ္မော။ **ဇီဝိတဝုတ္တိကာရဏာ** တိ ''ကေဝလံ ဇီဝိတသ္သေဝ ဟေတု အယံ တာပသလိင်္ဂေန စရတီ''တိ စိန္တေသိန္တိ ဒဿေတိ။ **ပရန္တိုဟိ** တိ ပရန္တော ပစ္စန္တော နိတသဘူတော ဇေတသံ အတ္ထိတိ ပရန္တိနော, သီမန္တရိကတသိနော။ တေဟိ ပရန္တိဟိ အဋ္ဌဝိကေဟိ ပစ္စန္တဒေသော ခောဘိတော အဟောသိ။ တံ ပစ္စန္တကောပံ နိသေဓေတုံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆန္တော မမ ပိတာ ကုရုရာဇာ ''တာတ သောမနဿကုမာရ, မယ္ဟံ သာမိကံ **ဥဂ္ဂတာပနံ** ဃောရတပံ ပရမသန္တိန္ဒြိယံ **ဇဋ္ဋိလံ မာ ပမဇ္ဇိ** ။ သော ဟိ အမှာကံ သဗ္ဗကာမဒဒေ, တသ္မာ **ယဒိစ္ဆကံ** စိတ္တရုစိယံ တဿ စိတ္တာနုကူလံ **ပဝတ္တေဟိ** အနုဝတ္တေဟီ''တိ တအ မံ အနုသာသီတိ ဒဿေတိ။

၁၄. တမဟံ ဂန္တွာနုပဋ္ဌာန န္တိ ပိတု ဝစနံ အနုတိဋ္ဌန္တော တံ ကူဋ္ဌတာပသံ ဥပဋ္ဌာနတ္တံ ဂန္တ္တ တံ သာကဝတ္ထုသ္မိံ ဥဒကံ အာသိဉ္စန္တံ ဒိသ္တ ''ပဏ္ဏိကော အယ''န္တိ စ ဥတ္တ **ကစ္စိ တေ, ဂဟပတိ, ကုသလ** န္တိ, ဂဟပတိ, တေ သရီရဿ ကစ္စိ ကုသလံ ကုသလမေဝ, တထာ ဟိ သာကဝတ္ထုသ္မိံ ဥဒကံ အာသိဉ္စသိ။ ကိံ တ တဝ ဟိရညံ တ သုဝဏ္ဏံ တ **အာဟရီယတု,** တထာ ဟိ ပဏ္ဏိကဝုတ္တိံ အနုတိဋ္ဌသီတိ ႀကဒံ ဝစနံ အဘာသိံ။

၁၅. တေန သော ကုပိတော အာသီတိ တေန မယာ ဝုတ္တဂဟပတိတဒေန သော မာနနိဿိတော မာနံ အလ္လီနော ကုပာကော မယ္ဟံ ကုပိတော ကုဒ္ဓော အဟောသိ။ ကုဒ္ဓေ စ သမာနော **''ဃာတာပေမိ တုဝံ အဇ္ဇ, ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇယာမိ တာ''**တိ အာဟ။

တတ္ထ **တုဝံ အဇ္ဇာ** တိ, တ္ပံ အဇ္ဇ, ႀကအနိယေဝ ရညော အာဂတကာလေတိ အတ္ထော။

၁၆. နိသေဓယိတ္တ ပစ္စန္တ န္တိ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတ္တ နဂရံ အပဝိဋ္ဌော တဋ္ဋဏညေဝ ဥယျာနံ ဂန္တ္တ **ကုဟာကံ** ကုဟကတာပသံ **ကစ္စိ တေ, ဘန္တေ, ခမနီယံ, သမ္မာနော တေ ပဝတ္တိတော** တိ ကုမာရေန တေ သမ္မာနော ပဝတ္တိတော အဟောသိ။

၁၇. ကုမာရော ယထာ နာသိယောတိ ယထာ ကုမာရော နာသိယော နာသေတဗ္ဗော ဃာတာပေတဗ္ဗော, တထာ သော **ဟဟေ တဿ** ရညော အာစိက္ခိ။ **အာဏာပေသီ**တိ မယ္ဟံ သာမိကေ ႀကမသ္မိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုတာပသေ သတိ ကိံ မမ န နိပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ပုတ္တေန မေ အတ္ထော နတ္ထိ, တတောပိ အယမေဝ သေယျောတိ စိန္တေတ္တ အာဏာပေသိ။

၁၈. ကိန္တိ ? သီသံ တတ္တေဝ ဆိန္ဒိတ္တတ တိ ယသ္မိံ ဌာနေ တံ ကုမာရံ ပဿထ, တတ္တေဝ တဿ သီသံ ဆိန္ဒိတ္တ သရီရဥ္စဿ **ကတ္တတန စတုခဏ္ဍိကံ** စတုရော ခဏ္ဍေ ကတ္တ ရထိယာ ရထိယံ နီယန္တာ ဝီထိတော ဝီထိံ ဝိကိရိပန္တာ ဒဿေထ။ ကသ္မာ? **သာ ဂတိ ဇဋ္ဋိလဟီဠိတာ**တိ ယေဟိ အယံ ဇဋ္ဋိလော ဟီဠိတော, တေသံ ဇဋ္ဋိလဟီဠိတာနံ သာ ဂတိ သာ နိပ္ဖတ္တိ သော ဝိပာကောတိ။ **ဇဋ္ဋိလဟီဠိတာ**တိ တ ဇဋ္ဋိလဟီဠနဟေတု သာ တဿ နိပ္ဖတ္တီတိ ဇေဠ္ဌေတ္တ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၉. တတ္ထာ တိ တဿ ရညော အာဏာယံ, တသ္မိံ တ တာပသဿ ပရိဘဝေ။ **ကာရဏိကာ**တိ ဃာတကာ, စောရဃာတကာတိ အတ္ထော။ **စဏ္ဍာ** တိ ကုရူရာ။ **လုဒ္ဒာ** တိ သုအရဏာ။ **အကာရုဏာ**တိ တသ္သေဝ ဝေဝစနံ ကတံ။ ''အကရု

ဏာ''တိပိ ပာဠိ, နိက္ကရုဏာတိ အတ္ထော။ **မာတု အင္ကေ နိသိန္နဿာ** တိ မမ မာတု သုစန္ဒာယ ဒေဝိယာ ဥစ္ဆင္ဂေ နိသိန္နဿ။ ''နိသိန္နဿာ''တိ အနာဒရေ သာမိဝစနံ။ **အာကမိတွာ နယန္တိ မ** န္တိ မာတရာ အလင်္ကရိတွာ အတ္တနော အင်္ကေ နိသီဒာပိတံ မံ ရာဇာဏာယ တေ စောရဃာတကာ ကေဏာ ဝိယ ရုဇ္ဇုယာ အာကမိတွာ အာဃာတနံ နယန္တိ။ ကုမာရေ ပန နီယမာနေ အသိဂဏပရိဝုတာ သဒ္ဓိံ ဩရောဓေဟိ သုစန္ဒာ ဒေဝီ နာဂရာပိ ''မယံ နိရပရာဓံ ကုမာရံ မာရေတုံ န ဒဿာမာ''တိ တေန သဒ္ဓိံယေဝ အဂမံသု။

၂၀. **ဗန္ဓတံ ကဍ္ဎဟာဗန္ဓန** န္တိ ကဍ္ဎဟာဗန္ဓနံ ဗန္ဓန္တာနံ တေသံ ကာရဏိကပုရိသာနံ။ **ရာဇကိရိယာနိ အတ္ထိ မေ** တိ မယာ ရညော ဝတ္တဗ္ဗာနိ ရာဇကိစ္စာနိ အတ္ထိ။ တသ္မာ **ရညော ဒဿေထ မံ ခိပ္ပ** န္တိ တေသံ အဟံ ဇဝံ ဝစနံ အဝစံ။

၂၁. **ရညော ဒဿယိံသု, ပာပဿ ပာပသေဝိနော** တိ အတ္တနာ ပာပသီလဿ လာမကာစာရဿ ကူဋဗြာဟ္မဏဿ သေဝနတော ပာပသေဝိနော ရညော မံ ဒဿယိံသု။ **ဒိသွာန တံ သညာပေသိ** န္တိ တံ မမ ပိတရံ ကုရုရာဇာနံ ပဿိတွာ တ ''ကသ္မာ မံ, ဒေဝ, မာရာပေသီ''တိ ဝတွာ တေန ''ကသ္မာ စ ပန တွံ မယှံ သာမိကံ ဒိဗ္ဗစက္ခုတာပသံ ဂဟပတိတဒေန သမုဒာစရိ။ ဣတ္ထဒ္ဓိဒဋ္ဌ ဝိပ္ပကာရံ ကရီ''တိ ဝုတ္တေ ''ဒေဝ, ဂဟပတိညေဝ 'ဂဟပတီ'တိ ဝဒန္တဿ ကော မယှံ အဒေသော''တိ ဝတွာ တဿ နာနာဝိဓာနိ မာလာဝစ္ဆာနိ ရောပေတွာ ပုပ္ဖပဏ္ဏဖလာဖလာဒီနံ ဝိက္ကိဏနံ ဟတ္ထတော စဿ တာနိ ဒေဝသိကံ ဝိက္ကိဏန္တေဟိ မာလာကာရပဏ္ဏိကေဟိ သဒ္ဒဟာပေတွာ ''မာလာဝတ္တုပဏ္ဏဝတ္တုနိ ဥပဓာရေထာ''တိ ဝတွာ ပဏ္ဏသာလဋ္ဌဿ ပဝိသိတွာ ပုပ္ဖာဒိဝိက္ကိယလဒ္ဓံ ကဟာပဏကဘဏ္ဍိကံ အတ္တနော ပုရိသေဟိ နီဟရာပေတွာ ရာဇာနံ သညာပေသိ တဿ ကူဋဗြာဟ္မဏဘာဝံ ဇာနာပေသိ။ **မမဋ္ဌ ဝသမာနယိ** န္တိ တေန သညာပနေန ''သစ္စံ ခေါ ပန ကုမာရော ဝဒတိ, အယံ ကူဋဗြာဟ္မဏော ပုဗ္ဗေ အပ္ပိစ္ဆော ဝိယ ဟုတွာ ဣဒာနိ မဟာပရိဂ္ဂဟော ဇာတော''တိ ယထာ တဿိံ နိဗ္ဗိန္နော မမ ဝသေ ဝတ္တတိ, ဇဝံ ရာဇာနံ မမ ဝသမာနေသိံ။

တတော မဟာသတ္တော ''ဇေဋ္ဌပဿ ဗာလဿ ရညော သန္တိကေ ဝသနတော ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ ယုတ္တ''န္တိ စိန္တေတွာ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိ – ''န မေ, မဟာရာဇ, ဣဓ တသေန အတ္ထော, အနုဇာနာထ မံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ။ ရာဇာ ''တာတ, မယာ အနုပဓာရေတွာတ ဝ တေ ဝဓော အာဏတ္တော, ခမ မယှံ အပရာဓ''န္တိ မဟာသတ္တံ ခမာပေတွာ ''အဇ္ဇေဝ ဣမံ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ''တိ အာဟ။ ကုမာရော ''ဒေဝ, ကိမတ္ထိ မာနုသကေသု ဘောဂေသု, အဟံ ပုဗ္ဗေ ဒီဃရတ္တံ ဒိဗ္ဗဘောဂသမ္ပတ္တိံယော အနုဘဝိံ, န တတ္ထာပိ မေ သင်္ဂေါ, ပဗ္ဗဇိဿာမေဝါဟံ, န တာဒိသဿ ဗာလဿ ပရနေယျဗုဒ္ဓိနော သန္တိကေ ဝသာမီ''တိ ဝတွာ တံ ဩဝဒန္တော –

''အနိဿမ္ဗ ကတံ ကမ္မံ၊ အနဝတ္ထာယ စိန္တိတံ။
ဘေသဇ္ဇဿေဝ ဝေဘင်္ဂေါ၊ ဝိပါကော ဟောတိ ပါပကော။

''နိဿမ္မ စ ကတံ ကမ္မံ၊ သမ္မာဝတ္ထာယ စိန္တိတံ။
ဘေသဇ္ဇဿေဝ သမ္ပတ္တိ၊ ဝိပါကော ဟောတိ ဘဒ္ဒကော။

''အလသော ဂိဟီ ကာမဘောဂီ န သာဓု၊ အသညတော ပဗ္ဗဇိတော န သာဓု။
ရာဇာ န သာဓု အနိဿမ္မကာရီ၊ ယော ပဏ္ဍိတော ကောဓနော တံ န သာဓု။

''နိဿမ္မ ခတ္တိယော ကယိရာ၊ နာနိဿမ္မ ဒိသမ္ပတိ။
နိဿမ္မကာရိနော ရာဇ၊ ယသော ကိတ္တိ စ ဝဍ္ဎတိ။

''နိဿမ္မ ဒဏ္ဍံ ပဏယေယျ ဣဿရော၊ ဝေဂါ ကတံ တပ္ပတိ ဘူမိပါလ။
သမ္မာပဏီဓီ စ နရဿ အတ္ထာ၊ အနာနုတပ္ပာ တေ ဘဝန္တိ ပစ္ဆာ။

''အနာနုတပ္ပာနိ ဟိ ယေ ကရောန္တိ၊ ဝိဘဇ္ဇ ကမ္မာယတနာနိ လောကေ။
ဝိညုပ္ပသတ္ထာနိ သုခုဒြယာနိ၊ ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓါနုမတာနိ တာနိ။

‘‘အာဂန္တွာ ဒေဝတရိကာ ခဂ္ဂဗန္ဓာ၊ ကာသာဝိယာ ဟန္တု မမံ ဇနိန္ဒ။
မာတုစ္စ အင်္ကသ္မိမဟံ နိသိန္နော၊ အာကမ္ပိတော သဟသာ တေဟိ ဒေဝ။

‘‘ကဍ္ဎုကဋုဟိ သမ္ဘာဝံ သုကိစ္စံ ပတ္တော၊ မစ္စုရမ္ပိယံ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ ရာဇ။
ကိစ္ဆေနဟံ အဇ္ဇ ဝဓာ ပမုတ္တော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝာဘိမနောဟမသ္မိ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၂၂၇-၂၃၄) –

ဣမာဟိ ကထာဟိ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

တတ္ထ **အနိသမ္မာ**တိ အနုပဓာရေတွာ။ **အနဝတ္ထာယာ** တိ အဝဝတ္ထပေတွာ။ **ဝေဘင်္ဂေ** တိ ဝိပတ္တိ။ **ဝိပာကောတိ** နိပ္ဖတ္တိ။ **အသညတော**တိ အသံဝုတော ဒုဿီလော။ **ပဏယေယျာ** တိ ပဋ္ဌပေယျ။ **ဝေဂေ**တိ ဝေဂေန သဟသာ။ **သမ္မာပဏိဓီ စာ**တိ သမ္မာပဏိဓိနာ, ယောနိသော ဋပိတေန စိတ္တေန ကတာ **နရဿ အတ္ထာ ပဋ္ဌာ အနာနုတပ္ပာ ဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ ဝိဘဇ္ဇာ**တိ ဣမာနိ ကာတုံ ယုတ္တာနိ, ဣမာနိ အယုတ္တာနီတိ ဇဝံ ပညာယ ဝိဘဇိတွာ။ **ကမ္မာယတနာနီ**တိ ကမ္မာနိ။ **ဗုဒ္ဓာနုမတာနီ**တိ ပဏ္ဍိတေဟိ အနုမတာနိ အနဝဇ္ဇာနိ ဟောန္တိ။ **ကဋုကန္တိ** ဒုက္ခံ အသာတံ, **သမ္ဘာဝံ သုကိစ္စံ** မရဏဘယံ **ပတ္တော** မ္ဟိ။ **လဒ္ဓာ** တိ အတ္တနော ဉာဏဗလေန ဇီဝိတံ လဘိတွာ။ **ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝာဘိမနော** တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိမုခစိတ္တော တေ **ဟမသ္မိ** ။

ဇဝံ မဟာသတ္တေန ဓမ္မေ ဒေသိတေ ရာဇာ ဒေဝိံ အာမန္တေသိ – ‘‘ဒေဝိ, တွံ ပုတ္တံ နိဝတ္တေဟီ’’တိ။ ဒေဝီပိ ကုမာရဿ ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝ ရောစေသိ။ မဟာသတ္တော မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ ‘‘သစေ မယှံ အသော အတ္ထိ, တံ ခမထာ’’တိ ခမာပေတွာ မဟာဇနံ အာပုစ္ဆိတွာ ဟိမဝန္တာဘိမုခော အဂမာသိ။ ဂတေ စ ပန မဟာသတ္တေ မဟာဇနော ကူဋဇဋိလံ ပောထေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ သနာဂရေဟိ အမစ္စဟရိသဇ္ဇာဒီဟိ ရာဇပုရိသေဟိ အသ္သုမုခေဟိ အနုဗန္ဓိယမာနော တေ နိဝတ္တေသိ။ မနုဿေသု နိဝတ္တေသု မနုဿဝဏ္ဏေနာဂန္တွာ ဒေဝတာဟိ နီတော သတ္တ ပဗ္ဗတရာဇိယော အတိက္ကမိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝိဿကမ္မုနာ နိမ္မိတာယ ပဏ္ဏသာလာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၂၂. ‘‘သော မံ တတ္ထ ခမာပေသိ၊ မဟာရဇ္ဇံ အဒာသိ မေ။
သောဟံ တမံ အလယိတွာ၊ ပဗ္ဗဇိံ အနကာရိယ’’န္တိ။

တတ္ထ **တမံ အလယိတွာ**တိ ကာမာဒိနဝဒဿနေန ပဋိပက္ခဘူတံ သမ္မောဟတမံ ဝိဓမိတွာ။ **ပဗ္ဗဇိံ** န္တိ ဥပာဂစ္ဆိံ။ **အနကာရိယန္တိ** ပဗ္ဗဇ္ဇံ။

၂၃. ဣဒာနိ ယဒတ္ထံ တဒာ တံ ရာဇိဿရိယံ ပရိစ္စတ္တံ, တံ ဒဿေတုံ **‘‘န မေ ဒေဿ’’** န္တိ ဩသာနကထမာဟ။ တဿတ္ထော ဝုတ္တနယော၀။

ဇဝံ ပန မဟာသတ္တေ ပဗ္ဗဇိတေ ယာဝ သောဠသဝဿကာလာ ရာဇကုလေ ပရိစာရိကဝေသေန ဒေဝတာယေ၀ နံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ သော တတ္ထ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

တဒါ ကုဟကော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, မာတာ မဟာမာယာ, မဟာရက္ခိတတာပသော သာရိပုတ္တတ္ထေရော, သောမနဿကုမာရော လောကနာထော။

တဿ **ယုဓဉ္စယစရိယာယံ** (စရိယာ. ၃.၁ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဒသ ပာရမိယော နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ ဣဓာပိ နေက္ခမ္မပာရမီ အတိသယဝတီတိ သာ ဇဝ ဒေသနံ အာရုဠ္ဟာ။ တထာ သတ္တဝဿိကကာလေ ဇဝ ရာဇကိစ္စေသု သမတ္ထတာ, တဿ တာပသဿ ကူဋဇဋိလဘာဝပရိဂ္ဂဏှနံ, တေန ပယုတ္တေန ရညာ ဝဓေ အာဏတ္တေ သန္တာသာဘာတေ, ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ နာနာနယေဟိ တဿ သဒေါသတံ အတ္တနော စ နိရပရာဓတံ မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ ပကာသေတွာ ရညော စ ပရနေယျဗုဒ္ဓိတံ ဗာလဘာဝဉ္စ ပဋ္ဌပေတွာ တေန ခမာပိတေပိ တဿ သန္တိကေ တသေတော ရဇ္ဇဖိဿရိယတော စ သံဝေဂမာပဇ္ဇိတွာ နာနပ္ပကာရံ ယာစိယမာနေနပိ ဟတ္ထဂတံ ရဇ္ဇသိရိံ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ဆဍ္ဍေတွာ

တ ကတ္ထစိ အလဂ္ဂစိတ္တေန ဟုတ္ဝာ ပဗ္ဗဇနံ, ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ ပဝိဝေကာရာမေန ဟုတ္ဝာ နစိရဿေဝ အပ္ပကသိရေန ဈာနာဘိညာနိဗ္ဗတ္တနန္တိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝာ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

သောမနဿစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. အယောဃရစရိယာဝဏ္ဏနာ

၂၄. တတိယေ **အယောဃရမ္ဟိ သံဝဍ္ဎော** တိ အမနုဿဥပဒ္ဒဝပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ စတုရဿသာလဝသေန ကတေ မဟာတိ သဗ္ဗအယောမယေ ဂေဟေ သံဝဍ္ဎော။ **နာမေနာသိ အယောဃရော**တိ အယောဃရေ ဇာတသံဝဍ္ဎဘာဝေနေဝ "အယောဃရကုမာရော"တိ နာမေန ပာကဋော အဟောသိ။

၂၅-၆. တဒါ ဟိ ကာသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ပုရိမတ္တဘာဝေ သပတ္တိ "တဝ ဇာတံ ဇာတံ ပဇံ ခါဒေယျံ"န္တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေတွာ ယက္ခိနိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာ ဩကာသံ လဘိတ္ဝာ တဿာ ဝိဇာတကာလေ ဒွေ ဝါရေ ပုတ္တေ ခါဒိ။ တတိယဝါရေ ပန ဗောဓိသတ္တော တဿာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ ရာဇာ "ဒေဝိယာ ဇာတံ ဇာတံ ပဇံ ဧကာ ယက္ခိနီ ခါဒတိ, ကိံ နု ခော ကာတဗ္ဗ"န္တိ မနုဿေဟိ သမ္မန္တေတွာ "အမနုဿာ နာမ အယောဃရဿ ဘာယန္တိ, အယောဃရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝုတ္တေ ကမ္မာရေ အာဏာပေတွာ ထမ္ဘေ အာဒိံ ကတွာ အယောမယေဟေဝ သဗ္ဗဂေဟသမ္ဘာရေဟိ စတုရဿသာလံ မဟန္တံ အယောဃရံ နိဋ္ဌာပေတွာ ပရိပက္ကဂဗ္ဘံ ဒေဝိံ တတ္ထ ဝါသေသိ။ သာ တတ္ထ ဓညပုညလက္ခဏံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ "အယောဃရကုမာရော"တွေဝဿ နာမံ ကရိံသု။ တံ ဓာတီနံ ဒတွာ မဟန္တံ အာရက္ခံ သံဝိဒဟိတွာ ရာဇာ ဒေဝိံ အန္တေပုရံ အာနေသိ။ ယက္ခိနီပိ ဥဒကဝါရံ ဂန္တွာ ဝေဿဝဏဿ ဥဒကံ ဝဟန္တီ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ။

မဟာသတ္တော အယောဃရေယေဝ ဝဍ္ဎိတွာ ဝိညုတံ ပတ္တော, တတ္ထေဝ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိ။ ရာဇာ ပုတ္တံ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကံ ဝိဒိတွာ "ရဇ္ဇမဿ ဒဿာမီ"တိ အမစ္စေ အာဏာပေသိ – "ပုတ္တံ မေ အာနေထာ"တိ။ တေ "သာဓု, ဒေဝါ"တိ နဂရံ အလင်္ကာရာပေတွာ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ မင်္ဂလဟတ္ထိံ အာဒါယ တတ္ထ ဂန္တွာ ကုမာရံ အလင်္ကရိတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ နိသီဒါပေတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကာရေတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ တဿ သရီရသောဘံ ဩလောကေတွာ ဗလဝသိနေဟေန တံ အာလိင်္ဂိတွာ "အဇ္ဇေဝ မေ ပုတ္တံ အဘိသိဉ္စထာ"တိ အမစ္စေ အာဏာပေသိ။ မဟာသတ္တော ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ "န မယှံ ရဇ္ဇေန အတ္ထော, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ မေ အနုဇာနာထာ"တိ အာဟ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဒုက္ခေန ဇီဝိတော လဒ္ဓော"**တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဒုက္ခေနာ** တိ, တာတ, တဝ ဘာတိကာ ဒွေဝ ဧကာယ ယက္ခိနိယာ ခါဒိတာ, တုယှံ ပန တတော အမနုဿဘယတော နိတရဏတ္ထံ ကတေန ဒုက္ခေန မဟတာ အာယာသေန **ဇီဝိတော လဒ္ဓော။ သံပီဠေ ပတိပောသိတော** တိ နာနာဝိဓာယ အမနုဿရက္ခာယ သမ္ဗာဓေ အယောဃရေ ဝိဇာယနကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သောဠသဝဿုပ္ပတ္တိယာ သမ္ဗာဓေ သံဝဍ္ဎိတောတိ အတ္ထော။ **အဇ္ဇေဝ, ပုတ္တ, ပဋိပဇ္ဇ, ကေဝလံ ဝသုဓံ ဣမ** န္တိ ကဥ္စနမာလာလင်္ကတသ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ရတနရာသိမ္ဟိ ဌပေတွာ တီဟိ သင်္ခေဟိ အဘိသိဉ္စိယမာနော ဣမံ ကုလသန္တကံ ကေဝလံ သကလံ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ တတောယေဝ သဟ ရဋ္ဌေဟီတိ **သရဋ္ဌကံ** သဟ နိဂမေဟိ မဟာကမေဟီတိ **သနိဂမံ** အပရိမိတေန ပရိတရဇနေန သဒ္ဓိံ **သဇနံ** ဣမံ ဝသုဓံ မဟာပထဝိံ အဇ္ဇေဝ, ပုတ္တ, ပဋိပဇ္ဇ, ရဇ္ဇံ ကာရေဟီတိ အတ္ထော။ **ဝန္ဒိတွာ ခတ္တိယံ။ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာန, ဣဒံ ဝစနမဗ္ရဝိ** န္တိ ခတ္တိယံ ကာသိရာဇာနံ မမ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ တဿ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ ဣဒံ ဝစနံ အဘာသိံ။

၂၇. **ယေ ကေစိ မဟိယာ သတ္တာ** တိ ဣမိဿာ မဟာပထဝိယာ ယေ ကေစိ သတ္တာ နာမ။ **ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမာ** တိ လာမကာ စေဝ ဥတ္တမာ စ, ဥဘိန္နံ ဝေမဇ္ဈေ ဘဝတ္တာ မဇ္ဈိမာ စ။ **သကေ ဂေဟေ**တိ သဗ္ဗေ တေ သကေ ဂေဟေ။ **သကဉာတိဘိ**တိ သကေဟိ ဉာတီဟိ သမ္မောဒမာနာ ဝိဿဋ္ဌာ အနုက္ကဏ္ဌိတာ ယထာဝိဘဝံ ဝဍ္ဎန္တိ။

၂၈. **ဣဒံ လောကေ ဥတ္တရိယ** န္တိ ဣဒံ ပန ဣမသ္မိံ လောကေ အသဒိသံ, မယှံ ဧဝ အာဝေဏိကံ။ ကိံ ပန တံ **သံပိဋ္ဌေ မမ ပေယသန္တိ** သမ္ဘာဓေ မမ သံဝဓုနံ။ တထာ ဟိ **အယောဃရမှိ သံဝဍ္ဎော, အပ္ပဘော စန္ဒသူရိယေ** တိ စန္ဒသူရိယာနံ ပဘာရဟိတေ အယောဃရေ **သံဝဍ္ဎောမှိ** တိ သံဝဍ္ဎော အမှိ။

၂၉. **ပူတိကုဏပသမ္ပုဏ္ဏာ** တိ ပူတိဂန္ဓနာနပ္ပကာရကုဏပသမ္ပုဏ္ဏာ ဂူထနိရယသဒိသာ။ **မာတု ကုစ္ဆိတော** ဇီဝိတသံသယေ ဝတ္တမာနေ ကထံ **မုစ္စိတ္ဝတ** နိက္ခမိတ္ဝတ။ **တတော ဃောရတရေ**တိ တတောပိ ဂဗ္ဘတသတော အရုဏတရေ, အဝိသ္သဋ္ဌတသေန ဒုက္ခေ။ **ပက္ခိတ္တယောဃရေ** တိ ပက္ခိတ္တော အယောဃရေ, ဗန္ဓနာကရေ ဌပိတော ဝိယ အဟောသိန္တိ ဒဿေတိ။

၃၀. **ယဒိဟန္တိ** တွေ **ယဒီ**တိ နိပာတမတ္တံ။ **တာဒိသန္တိ** ယာဒိသံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ, တာဒိသံ ပရမအရုဏံ ဒုက္ခံ ပတ္တ အဟံ **ရဇ္ဇေသု ယဒိ ရဇ္ဇာမိ** ယဒိ ရမိဿာမိ, ဧဝံ သန္တေ **ဟဟာနံ** လာမကာနံ နိဟီနပုရိသာနံ **ဥတ္တမော** နိဟီနတမော **သိယံ** ။

၃၁. **ဥက္ကဏ္ဌိတောမှိ ကာယေနာ** တိ အပရိမုတ္တဂဗ္ဘတသာဒိနာ ပူတိကာယေန ဥက္ကဏ္ဌိတော နိဗ္ဗိန္နော အမှိ။ **ရဇ္ဇေနမှိ အနတ္ထိကော** တိ ရဇ္ဇေနပိ အနတ္ထိကော အမှိ။ ယက္ခိနိယာ ဟတ္ထတော မုတ္တောပိ ဟိ နာဟံ အဇရာမရော, ကိံ မေ ရဇ္ဇေန, ရဇ္ဇဥဟိ နာမ သဗ္ဗေသံ အနတ္ထာနံ သန္နိဟိတဋ္ဌာနံ, တတ္ထ ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဒုန္နိက္ခမံ ဟောတိ, တသ္မာ တံ အနုပဂန္တွာ **နိဗ္ဗုတိံ ပရိယေသိဿံ, ယတ္ထ မံ မစ္စု န မဒ္ဒိယေ** တိ ယတ္ထ ဌိတံ မံ မဟာသေနော မစ္စုရာဇာ န မဒ္ဒိယေ န ဩတ္ထရေယျ န အဘိဘဝေယျ, တံ နိဗ္ဗုတိံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ပရိယေသိဿာမီတိ။

၃၂. **တေဟံ စိန္တယိတ္ဝတနာ** တိ ဧဝံ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန နာနပ္ပကာရံ သံသာရေ အာဒီနဝံ ပစ္စဝေက္ခဏေန နိဗ္ဗာနေ အာနိသံသဒဿနေန စ ယောနိသော စိန္တေတ္ဝတ။ **ဝိရဝန္တေ မဟာဇနေ** တိ မယာ ဝိပ္ပယောဂဒုက္ခာသဟနေန ဝိရဝန္တေ ပရိဒေဝန္တေ မာတာပိတုပ္ပမုခေ မဟန္တေ ဇနေ။ **နာဂေဝ ဗန္ဓနံ ဆေတ္ဝတ** တိ ယထာ နာမ မဟာဗလော ဟတ္ထိနာဂေ ဒုဗ္ဗလတရံ ရဇ္ဇုဗန္ဓနံ သုခေနေဝ ဆိန္ဒတိ, ဧဝမေဝ ဉာတိသင်္ဂါဒိဘေဒဿ တသ္မိံ ဇနေ တဏှာဗန္ဓနဿ ဆိန္ဒနေန ဗန္ဓနံ ဆေတ္ဝတ ကာနနသင်္ခာတံ မဟာဝနံ ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂမနဝသေန **ဟာဝိသိံ**။ ဩသာနကထာ ဝုတ္တတ္ထာဝ။

တတ္ထ စ မဟာသတ္တော အတ္တနော ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပာယံ ဇာနိတ္ဝတ "တာတ, ကိံကာရဏာ ပဗ္ဗဇသီ"တိ ရညာ ဝုတ္တော "ဒေဝ, အဟံ မာတုကုစ္ဆိမှိ ဒသ မာသေ ဂူထနိရယေ ဝိယ ဝသိတ္ဝတ မာတု ကုစ္ဆိတော နိက္ခန္တော ယက္ခိနိယာ ဘယေန သောဠသဝဿာနိ ဗန္ဓနာကရေ ဝသန္တော ဗဟိ ဩလောကေတုမ္ပိ န လဘိံ, ဥဿဒနိရယေ ပက္ခိတ္တော ဝိယ အဟောသိံ, ယက္ခိနိတော မုတ္တောပိ အဇရာမရော န ဟောမိ, မစ္စု နာမေသ န သက္ကာ ကေနစိ ဇိနိတုံ, ဘဝေ ဥက္ကဏ္ဌိတောမှိ, ယာဝ မေ ဗျာဓိဇရာမရဏာနိ နာဂစ္ဆန္တိ, တာဝဒေဝ ပဗ္ဗဇိတ္ဝတ ဓမ္မံ စရိဿာမိ, အလံ မေ ရဇ္ဇေန, အနုဇာနာဟိ မံ, ဒေဝ, ပဗ္ဗဇိတု"န္တိ ဝတ္ဝတ –

"ယမေကရတ္တိံ ပဋ္ဌမံ၊ ဂဗ္ဘေ ဝသတိ မာဏဝေါ။
အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ၊ သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတီ"တိ။ (ဇာ. ၁.၁၅.၃၆၃) –

အာဒိနာ စတုဝီသတိယာ ကထာဟိ ပိတု ဓမ္မံ ဒေသေတ္ဝတ "မဟာရာဇ, တုမှာကံ ရဇ္ဇံ တုမှာကမေဝ ဟောတု, န မယှံ ဣမိနာ အတ္ထော, တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေန္တေယေဝ ဗျာဓိဇရာမရဏာနိ အာဂစ္ဆေယျုံ, တိဋ္ဌထ တုမှေ"တိ ဝတ္ဝတ အယအာမံ ဆိန္ဒိတ္ဝတ မတ္တဟတ္ထီ ဝိယ, ကဉ္စနပဉ္ဇရံ ဘိန္ဒိတ္ဝတ သီဟပေါတကော ဝိယ, ကာမေ ပဟာယ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတ္ဝတ နိက္ခမိ။ အထဿ ပိတာ "အယံ နာမ ကုမာရော ပဗ္ဗဇိတုကာမော, ကိမင်္ဂံ ပနာဟံ, မမာပိ ရဇ္ဇေန အတ္ထော နတ္ထီ"တိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ တေန သဒ္ဓိံ ဧဝ နိက္ခမိ။ တသ္မိံ နိက္ခမန္တေ ဒေဝီပိ အမစ္စာပိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယောပီတိ သကလနဂရဝါသိနော ဘောဂေ ဆဍ္ဍေတ္ဝတ နိက္ခမိံသု။ သမာဂမော မဟာ အဟောသိ, ပရိသာ ဒွါဒသယောဇနိကာ ဇာတာ, တေ အာဒာယ မဟာသတ္တော ဟိမဝန္တံ ပါဝိသိ။

သဏ္ဌော ဒေဝရာဇာ တသ္မိ နိက္ခန္တဘာဝံ ဉတွာ ဝိသ္သကမ္မံ ပေသေတွာ ဒွာဒသယောဇနာယာမံ သတ္တ ယောဇနဝိတ္ထာရံ အဿမပဒံ ကာရေသိ, သဗ္ဗေ စ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ ပဋိယာဒာပေသိ။ ဣဓ မဟာသတ္တဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဩတာဒအနုဋ္ဌ ဗြဟ္မလောကပရာယနတာ စ ပရိသာယ သမ္မာ ပဋိပတ္တိ စ သဗ္ဗာ **မဟာကောဝိန္ဒစရိယာယံ** (စရိယာ. ၁.၃၇ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တဒာ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ အဟေသုံ, ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, အယောဃရပဏ္ဍိတော လောကနာထော။

တဿ သေသပာရမိနိဒ္ဓါရဏာ အာနုဘာဝဝိဘာဝနာ စ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

အယောဃရစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. ဘိသစရိယာဝဏ္ဏနာ

၃၅. ယဒာ ဟောမိ, ကာသီနံ ပုရဝရုတ္တမေ တိ ''ကာသီ''တိ ဗဟုဝစနဝသေန လဒ္ဓဝေဟာရဿ ရဋ္ဌဿ နဂရဝရေ ဗာရာဏသိယံ ယသ္မိံ ကာလေ ဇာတသံဝဍ္ဎော ဟုတွာ ဝသာမီတိ အတ္ထော။ **ဘဂိနီ စ ဘာတရော သတ္တ, နိဗ္ဗတ္တာ သောတ္တိယေ ကုလေ**တိ ဥပကဉ္စနာဒယော ဆ အဟဉ္စာတိ ဘာတရော သတ္တ သဗ္ဗကနိဋ္ဌာ ကဉ္စနဒေဝီ နာမ ဘဂိနီ စာတိ သဗ္ဗေ မယံ အဋ္ဌ ဇနာ မန္တဇ္ဈေနနိရတတာယ သောတ္တိယေ ဥဒိတောဒိတေ မဟတိ ဗြာဟ္မဏကုလေ တဒါ နိဗ္ဗတ္တာ ဇာတာတိ အတ္ထော။

အယံ ဟိ မဟာသတ္တော ဟိ တဒါ ဗာရာဏသိယံ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ''ကဉ္စနကုမာရော''တိ နာမံ ကရိံသု။ အထဿ ပဒသာ ဝိစရဏကာလေ အပရော ပုတ္တော ဝိဇာယိ။ ''ဥပကဉ္စနကုမာရော''တိဿ နာမံ ကရိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ မဟာသတ္တံ ''မဟာကဉ္စနကုမာရော''တိ သမုဒာစရန္တိ။ ဧဝံ ပဋိပာဋိယာ သတ္တ ပုတ္တာ အဟေသုံ။ သဗ္ဗကနိဋ္ဌာ ပန ဧကာ ဓီတာ။ တဿာ ''ကဉ္စနဒေဝီ''တိ နာမံ ကရိံသု။ မဟာသတ္တော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဟေတွာ ပစ္စာဂဉ္ဆိ။

အထ နံ မာတာပိတရော ဃရာဝါသေန ဗန္ဓိတုကာမာ ''အတ္တနော သမာနဇာတိကုလတော တေ အာရိကံ အာနေဿာမာ''တိ ဝဒိံသု။ သော ''အမ္မ, တာတ, န မယှံ ဃရာဝါသေန အတ္ထော။ မယှဉှိ သဗ္ဗော လောကသန္နိဝါသော အာဒိတ္တော ဝိယ သပ္ပဋိဘယော, ဗန္ဓနာဂါရံ ဝိယ ပလိဗုဒ္ဓနံ, ဥက္ကာရဘူမိ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆော ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, န မေ စိတ္တံ ကာမေသု ရဇ္ဇတိ, အညေ တေ ပုတ္တာ အတ္ထိ, တေ ဃရာဝါသေန နိမန္တေထာ''တိ ဝတွာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတောပိ သဟာယေဟိ ယာစာပိတောပိ န ဣစ္ဆိ, အထ နံ သဟာယာ ''သမ္မ, ကိံ ပန တွံ ပတ္ထယန္တော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဣစ္ဆသီ''တိ ပုစ္ဆိံသု။ သော တေသံ အတ္တနော နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယံ အာရောစေသိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဧတေသံ ပုဗ္ဗဇော အာသိံ''**န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **ဧတေသံ ပုဗ္ဗဇော အာသိ**န္တိ ဧတေသံ ဥပကဉ္စနကာဒီနံ သတ္တန္နံ ဇေဋ္ဌဘာတိကော အဟံ တဒါ အဟောသိံ။ **ဟိရီသုက္ကမုပာဂတော** တိ သုက္ကဝိပာကတ္တာ သန္တာနဿ ဝိသောဓနတော စ သုက္ကံ ဟာပဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏံ ဟိရိံ ဘုသံ အာဂတော, အတိဝိယ ဟာပံ ဇိဂုစ္ဆန္တော အာသိန္တိ အတ္ထော။ **ဘဝံ ဒိသွာန ဘယတော, နေက္ခမ္မာဘိရတော အဟ**န္တိ ကာမဘဝါဒီနံ ဝသေန သဗ္ဗံ ဘဝံ ပက္ခန္ဒိတုံ အာဂစ္ဆန္တံ စဏ္ဍဟတ္ထိံ ဝိယ, ဟိံသိတုံ အာဂစ္ဆန္တံ ဥက္ခိတ္တာသိကံ ဝဓကံ ဝိယ, သီဟံ ဝိယ, ယက္ခံ ဝိယ, ရက္ခသံ ဝိယ, ဃောရဝိသံ ဝိယ, အာသိဝိသံ ဝိယ, အာဒိတ္တံ အင်္ဂါရံ ဝိယ, သပ္ပဋိဘယံ ဘယာနကဘာဝတော ပဿိတွာ တတော မုစ္စနတ္ထဉ္စ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိရတော ပဗ္ဗဇိတွာ ''ကထံ နု ခေါ ဓမ္မစရိယံ သမ္မာပဋိပတ္တိံ ပူရေယျံ, စျာနသမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေယျ''န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာကုသလဓမ္မပဋမဇ္ဈာနာဒိအဘိရတော တဒါ အဟံ အာသိန္တိ အတ္ထော။

၃၆. ပဟိတာတိ မာတာပိတူဟိ ပေသိတာ။ **ဧကမာနသာ**တိ သမာနဇ္ဈာသယာ ပုဗ္ဗေ မယာ ဧကစ္ဆန္ဒာ မနာပစာရိနော မာတာပိတူဟိ ပဟိတတ္တာ ပန မမ ပဋိက္ကူလံ အမနာပံ ဝဒန္တာ။ **ကာမေဟိ မံ နိမန္တေန္တိ** တိ မာတာပိတူဟိ တ

ကောမာနသာ ကာမေဟိ မံ နိမန္တေန္တိ။ **ကုလဝံသံ ဓာရေဟီ**တိ ဃရာတသံ သဏ္ဌပေန္တော အတ္တနော ကုလဝံသံ ဓာရေဟိ ပတိဋ္ဌပေဟီတိ ကာမေဟိ မံ နိမန္တေသုန္တိ အတ္ထော။

၃၇. ယံ တေသံ ဝစနံ ဝုတ္တံ န္တိ တေသံ မမ ပိယသဟာယာနံ ယံ ဝစနံ ဝုတ္တံ။ **ဂိဟိဓမ္မေ သုခာဝဟ** န္တိ ဂိဟိဘာဝေ သတိ ဂဟဌ္ဌဘာဝေ ဌိတဿ ပုရိသဿ ဉာယာနုဂတတ္တာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဿ သမ္ပရာယိကဿ စ သုခဿ အာဝဟနတော သုခါဝဟံ။ **တံ မေ အဟောသိ ကဌိန**န္တိ တံ တေသံ မယှံ သဟာယာနံ မာတာပိတူနဉ္စ ဝစနံ ကေဝလေနေဝ နေက္ခမ္မာဘိရတတ္တာ အမနာပဘာဝေန မေ ကဌိနံ ဖရုသံ ဒိဝသံ သန္တတ္တဖာလသဒိသံ ဥဘောပိ ကဏ္ဏေ ဈာပေန္တံ ဝိယ အဟောသိ။

၃၈. တေ မံ တဒာ ဥက္ခိပန္တ န္တိ တေ မယှံ သဟာယာ မာတာပိတူဟိ အတ္တနော စ ဥပနိမန္တနဝသေန အနေကတရံ ဥပနိယမာနေ ကာမေ ဥဒ္ဓမုဒ္ဓံ ခိပန္တံ ဆဍ္ဍေန္တံ ပဋိက္ခိပန္တံ မံ **ပုစ္ဆိံသု။ ပတ္ထိတံ မမာ** တိ ဣတော ဝိသုဒ္ဓတရံ ကိံ နု ခော ဣမိနာ ပတ္ထိတန္တိ မယှာ အဘိပတ္ထိတံ မမ တံ ပတ္ထနံ ပုစ္ဆိံသု – ''ကိံ တွံ ပတ္ထယသေ, သမ္မ, ယဒိ ကာမေ န ဘုဉ္ဇသီ''တိ။

၃၉. အတ္ထကာမော တိ အတ္တနော အတ္ထကာမော, ဟပဘိရူတိ အတ္ထော။ ''အတ္တကာမော''တိပိ ပာဠိ။ **ဟိတေသိန** န္တိ မယှံ ဟိတေသီနံ ပိယသဟာယာနံ။ ကေစိ ''အတ္ထကာမဟိတေသိန''န္တိ ပဌန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။

၄၀. ပိတု မာတု စ သာဝယုန္တိ တေ မယှံ သဟာယာ အနိဝတ္တနီယံ မမ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒံ ဝိဒိတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမတာဒီပကံ မယှံ ဝစနံ ပိတု မာတု စ သာဝေသုံ။ ''ယဂ္ဃေ, အမ္မတာတာ, ဇာနာထ, ကေဝလေနေဝ မဟာကဉ္စနကုမာရော ပဗ္ဗဇိဿတိ, န သော သက္ကာ ကေနစိ ဥပာယေန ကာမေသု ဥပနေတု''န္တိ အဝေစုံ။ **မာတာပိတာ ဧဝမာဟု**တိ တဒာ မယှံ မာတာပိတရော မမ သဟာယေဟိ ဝုတ္တံ မမ ဝစနံ သုတွာ ဧဝမာဟံသု – ''သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇာမ, ဘော''တိ, ယဒိ မဟာကဉ္စနကုမာရဿ နေက္ခမ္မံ အဘိရုစိတံ, ယံ တဿ အဘိရုစိတံ, တဒမှာကမ္ပိ အဘိရုစိတမေဝ, တသ္မာ **သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇာမ, ဘော**တိ။ ''ဘော''တိ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ အာလပနံ။ ''ပဗ္ဗဇာမ ခေါ''တိပိ ပာဌော, ပဗ္ဗဇာမ ဧဝါတိ အတ္ထော။ မဟာသတ္တဿ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒံ ဝိဒိတွာ ဥပကဉ္စနာဒယော ဆ ဘာတရော ဘဂိနီ စ ကဉ္စနဒေဝီ ပဗ္ဗဇိတုကာမာဝ အဟေသုံ, တေန တေပိ မာတာပိတူဟိ ဃရာဝာသေန နိမန္တိယမာနာ န ဣစ္ဆိံသုယေဝ။ တသ္မာ ဧဝမာဟံသု ''သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇာမ, ဘော''တိ။

ဧတ္ထ ပန ဝတွာ မဟာသတ္တံ မာတာပိတရော ပဏ္ဏောသိတွာ အတ္တနောပိ အဓိပ္ပာယံ တဿ အာစိက္ခိတွာ ''တာတ, ယဒိ ပဗ္ဗဇိတုကာမောသိ, အသီတိကောဋိဓနံ တဝ သန္တကံ ယထာသုခံ ဝိဿဇ္ဇေဟီ''တိ အာဟံသု။ အထ နံ မဟာပုရိသော ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တံ ဟဝိသိ။ တေန သဒ္ဓိံ မာတာပိတရော ဆ ဘာတရော စ ဘဂိနီ စ ဧကော အသော ဧကော အသီ ဧကော စ သဟာယော ဃရာဝါသံ ပဟာယ အဂမံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

၄၁. ''ဥဘော မာတာ ပိတာ မယှံ, ဘဂိနီ စ သတ္တ ဘာတရော။
အမိတဓနံ ဆဍ္ဍယိတွာ, ပဝိသိမ္ဟာ မဟာဝန''န္တိ။

ဇာတကဋ္ဌကထာယံ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၄.၁၄.၇၇ ဘိသဇာတကဝဏ္ဏနာ) ပန ''မာတာပိတူသု ကာလံကတေသု တေသံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ မဟာသတ္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ နိက္ခမီ''တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ စ တေ ဗောဓိသတ္တပ္ပမုခါ ဧကံ ပဒုမသရံ နိဿာယ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ အဿမံ ကတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝနမူလဖလာဟာရာ ယာပယိံသု။ တေသု ဥပကဉ္စနာဒယော အဋ္ဌ ဇနာ တရေနေ ဖလာဖလံ အာဟရိတွာ ဧကေသိံ ပဟာသာဏဖလကေ အတ္တနော ဣတရေသဉ္စ ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ ဃဏ္ဍိသညံ ဒတွာ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသံ အာဒာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ပဝိသန္တိ။ သေသာပိ ဃဏ္ဍိသညာယ ပဏ္ဏသာလတော နိက္ခမိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ပာပုဏနကောဋ္ဌာသံ အာဒာယ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။

အပရဘာဂေ ဘိသာနိ အာဟရိတ္ွာ တထေဝ ဓာဒန္တိ။ တတ္ထ တေ ဃောရတပာ ပရမဓိတိန္ဒြိယာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောန္တာ ဝိဟရိံသု။ အထ နေသံ သီလတေဇေန သက္ကဿ ဘဝနံ ကမ္ပိ။ သက္ကော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ''ဣမေ ဣသယော ဝီမံသိဿာမီ''တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန မဟာသတ္တဿ ကောဋ္ဌာသေ တယော ဒိဝသေ အန္တရဓာပေသိ။ မဟာသတ္တော ပဌမဒိဝသေ ကောဋ္ဌာသံ အဒိသွာ ''မမ ကောဋ္ဌာသော ပမုဋ္ဌော ဘဝိဿတီ''တိ စိန္တေသိ။ ဒုတိယဒိဝသေ ''မမ ဒေါသေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဏာမနဝသေန မမ ကောဋ္ဌာသံ န ဌပိတံ မညေ''တိ စိန္တေသိ။ တတိယဒိဝသေ ''တံ ကာရဏံ သုတွာ ခမာပေဿာမီ''တိ သာယန္ဟသမယေ ဃဏ္ဍိသညံ ဒတွာ တာယ သညာယ သဗ္ဗေသု သန္နိပတိတေသု တမတ္ထံ အာရောစေတွာ တီသုပိ ဒိဝသေသု တေဟိ ဇေဋ္ဌကောဋ္ဌာသဿ ဌပိတဘာဝံ သုတွာ ''တုမှေဟိ မယှံ ကောဋ္ဌာသော ဌပိတော, မယာ ပန န လဒ္ဓော, ကိံ နု ခော ကာရဏ''န္တိ အာဟ။ တံ သုတွာ သဗ္ဗေဝ သံဝေဂပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။

တသ္မိံ အဿမေ ရုက္ခဒေဝတာပိ အတ္တနော ဘဝနတော ဩတရိတွာ တေသံ သန္တိကေ နိသီဒိ။ မနုဿာနံ ဟတ္ထတော ပလာယိတွာ အရညံ ပဝိဋ္ဌော ဧကော ဝါရဏော အဟိတုဏ္ဍိကဟတ္ထတော ပလာယိတွာ မုတ္တော သပ္ပကီဠာပနကော ဧကော ဝါနရော စ တေဟိ ဣသီဟိ ကတပရိစယာ တဒာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌံသု။ သက္ကောပိ ''ဣသိဂဏံ ပရိဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ အဒိဿမာနကာယော တတ္ထေဝ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဗောဓိသတ္တဿ ကနိဋ္ဌော ဥပကဏ္ဏကတာပသော ဥဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ သေသာနံ အပစိတိံ ဒဿေတွာ ''အဟံ သညံ ပဋ္ဌပေတွာ အတ္တာနံ ဧဝ သောဓေတုံ လဘာမီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အာမ, လဘသီ''တိ ဝုတ္တေ ဣသိဂဏမဇ္ဈေ ဌတွာ သပထံ ကရောန္တော –

''အဿံ ဂဝံ ရဇတံ ဇာတရူပံ၊ ဘရိယဉ္စ သော ဣဓ လဘတံ မနာပံ။
ပုတ္တေဟိ ဒါရေဟိ သမင်္ဂီ ဟောတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၇၈) –

ဣမံ ကထံ အဘာသိ။ ဣမဉှိ သော ''ယတ္တကာနိ ပိယဝတ္ထူနိ ဟောန္တိ, တေဟိ ဝိပ္ပယောဂေ တတ္တကာနိ ဒုက္ခာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ''တိ ဝတ္ထုကာမေ ဂရဟန္တော အာဟ။

တံ သုတွာ ဣသိဂဏော ''မာရိသ, မာ ကထယ, အတိဘာရိယော တေ သပထော''တိ ကဏ္ဏေ ပိဒဟိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ''အတိဘာရိယော တေ သပထော, န, တွံ တာတ, ဂဏှာသိ, တဝ ပတ္တာသနေ နိသီဒါ''တိ အာဟ။ သေသာပိ သပထံ ကရောန္တာ ယထာက္ကမံ –

''မာလဉ္စ သော ကာသိကစန္ဒနဉ္စ၊ ဓာရေတု ပုတ္တဿ ဗဟူ ဘဝန္တု။
ကာမေသု တိဗ္ဗံ ကုရုတံ အပေက္ခံ၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

''ပဟူတဓညော ကသိမာ ယသဿီ၊ ပုတ္တေ ဂိဟီ ဓနိမာ သဗ္ဗကာမေ။
ဝယံ အပဿံ ဃရမာဝသာတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

''သော ခတ္တိယော ဟောတု ပသယှကာရီ၊ ရာဇာဘိရာဇာ ဗလဝါ ယသဿီ။
သစာတုရန္တံ မဟိမာဝသာတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

''သော ဗြာဟ္မဏော ဟောတု အဝီတရာဂေါ၊ မုဟုတ္တနက္ခတ္တပထေသု ယုတ္တော။
ပူဇေတု နံ ရဋ္ဌပတီ ယသဿီ၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

''အဇ္ဈာယကံ သဗ္ဗသမန္တဝေဒံ၊ တပဿိနံ မညတု သဗ္ဗလောကော။
ပူဇေန္တု နံ ဇာနပဒါ သမေစ္စ၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

''စတုဿဒံ ဂါမဝရံ သမိဒ္ဓံ၊ ဒိန္နဉှိ သော ဘုဉ္ဇတု ဝါသဝေန။
အဝီတရာဂေါ မရဏံ ဥပေတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

“သော ကမဏီ ဟောတု သဟာယမဇ္ဈေ၊ နစ္စေဟိ ဂီတေဟိ ပမောဒမာနော။
သော ရာဇတော ဗ္ယသနမာလတ္ထ ကိဉ္စိ၊ ဘိသာနိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

“တံ ကေရာဇာ ပထဝိံ ဝိဇေတွာ၊ ဣတ္ထီသဟဿဿ ဌပေတု အဂ္ဂေ။
သီမန္တိနီနံ ပဝရာ ဘတတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏ ယာ အဟာသိ။

“ဣသီနဉ္ဟိ သာ သဗ္ဗသမာဂတာနံ၊ ဘုဉ္ဇေယျ သာဒုံ အဝိကမ္ပမာနာ။
စရာတု လာဘေန ဝိကတ္ထမာနာ၊ ဘိသာနိ တေ ဗ္ရာဟဏ ယာ အဟာသိ။

“အာတသိကော ဟောတု မဟာဝိဟာရေ၊ နဝကမ္မိကော ဟောတု ဂဇင်္ဂလာယံ။
အာလောကသန္ဓိံ ဒိဝသံ ကရောတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

“သော ဗဇ္ဈတံ ဟာသသတေဟိ ဆမ္မဟိ၊ ရမ္မာ ဝနာ နီယတု ရာဇဓာနိံ။
တုတ္တေဟိ သော ဟညတု ဟာစနေဟိ၊ ဘိသာနိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏ ယော အဟာသိ။

“အလက္ကမာလီ တိပုကဏ္ဏပိဋ္ဌော၊ လဋ္ဌိဟတော သပ္ပမုခံ ဥပေတု။
သကစ္ဆဗန္ဓော ဝိသိခံ စရာတု၊ ဘိသာနိ တေ ဗ္ရာဟ္မဏ ယော အဟာသီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၇၉-၉၀) –

ဣမာ ကထာယော အတေစုံ။

တတ္ထ **တိဗ္ဗ**န္တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု ဗဟလံ အပေက္ခံ ကရောတု။ **ကသိမာ**တိ သမ္ပန္နကသိကမ္မော။ **ပုတ္တေ ဂိဟီ ဓနိမာ သဗ္ဗကာမေ**တိ ပုတ္တေ လဘတု, ဂိဟီ ဟောတု, သတ္တဝိဓေန ဓနေန ဓနိမာ ဟောတု, ရူပါဒိဘေဒေ သဗ္ဗကာမေ လဘတု။ **ဝယံ အပဿ**န္တိ မဟလ္လကကာလေပိ အပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ဝယံ အပဿန္တော ပဉ္စကာမဂုဏသမိဒ္ဓံ ဃရမေဝ အာဝသတု။ **ရာဇာဘိရာဇာ**တိ ရာဇူနံ အန္တရေ အတိရာဇာ။ **အဝီတရာကေ**တိ ပုရောဟိတဋ္ဌာနတဏှာယ သတဏှော ဟာ။ **တပဿိန**န္တိ တပသီလံ, သီလသမ္ပန္နောတိ နံ မညတု။ **စတုဿဒ**န္တိ အာကိဏ္ဏမနုဿတာယ မနုဿေဟိ ပဟူတဓညတာယ ဓညေန သုလဘအရုတာယ အရူဟိ သမ္ပန္နောဒကတာယ ဥဒကေနာတိ စတူဟိ ဥဿန္နံ။ **တသဝေနာ**တိ တသဝေန ဒိန္နံ ဝိယ အစလံ, တသဝတော လဒ္ဓဝရာနုဘာဝေနေဝ ရာဇာနံ အာရာဓေတွာ တေန ဒိန္နန္တိပိ အတ္ထော။ **အဝီတရာကေ**တိ အဝိဂတရာကေ ကဒ္ဒမေ သူကရော ဝိယ ကာမပင်္ကေ နိမုဂ္ဂေဝ ဟောတု။

ကမဏီတိ ကမဇေဋ္ဌကော။ **တ**န္တိ တံ ဣတ္ထိံ။ **ကေရာဇာ**တိ အဂ္ဂရာဇာ။ **ဣတ္ထီသဟဿဿာ**တိ ဝစနမဋ္ဌတာယ ဝုတ္တံ။ သောဠသန္နံ ဣတ္ထိသဟဿာနံ အဂ္ဂဋ္ဌာနေ ဌပေတူတိ အတ္ထော။ **သီမန္တိနီန**န္တိ သီမန္တဓရာနံ, ဣတ္ထီနန္တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗသမာဂတာန**န္တိ သဗ္ဗေသံ သန္နိပတိတာနံ မဇ္ဈေ နိသီဒိတွာ။ **အဝိကမ္ပမာနာ**တိ အနောသက္ကမာနာ သာဒုရသံ ဘုဉ္ဇတူတိ အတ္ထော။ **စရာတု လာဘေန ဝိကတ္ထမာနာ**တိ လာဘဟေတု သိင်္ဂါရဝေသံ ဂဟေတွာ လာဘံ ဥပ္ပာဒေတုံ စရတု။ **အာတသိကော**တိ အာတသဇဂ္ဂနကော။ **ဂဇင်္ဂလာယ**န္တိ ဧဝံနာမကေ နဂရေ။ တတ္ထ ကိရ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ သုလဘာ။ **အာလောကသန္ဓိံ ဒိဝသ**န္တိ ဧကဒိဝသေန ဧကမေဝ တတပာနံ ကရောတု။ သော ကိရ ဒေဝပုတ္တော ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ ဂဇင်္ဂလနဂရံ နိဿာယ ယောဇနိကေ မဟာဝိဟာရေ အာတသိကော သင်္ဃတ္ထေရော ဟုတွာ ဇိဏ္ဏော ဝိဟာရေ နဝကမ္မာနိ ကရောန္တော မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိ, တံ သန္ဓာယာဟ။

ဟာသသတေဟီတိ ဗဟူဟိ ဟာသေဟိ။ **ဆမ္မဟီ**တိ စတူသု ဟဒေသု ဂီတယ ကဋ္ဌိဘာဂေ စာတိ ဆသု ဌာနေသု။ **တုတ္တတေဟီ**တိ ဒွိကဏ္ဍကာဟိ ဒီဃလဋ္ဌိဟိ။ **ဟာစနေဟီ**တိ ရဿဟာစနေဟိ, အင်္ကုသကေဟိ တ။ **အလက္ကမာလီ**တိ အဟိတုဏ္ဍိကေန ကဏ္ဍေ ပရိက္ခိပိတွာ ဌပိတာယ အလက္ကမာလာယ သမန္နာဂတော။ **တိပုကဏ္ဏပိဋ္ဌော**တိ တိပုပိဋ္ဌန္ဓနေန ပိဋ္ဌန္ဓိတပိဋ္ဌကဏ္ဏော ကဏ္ဏပိဋ္ဌော။ **လဋ္ဌိဟတော**တိ သပ္ပကီဠာပနံ သိက္ခာပယမာနော လဋ္ဌိယာ ဟတော ဟုတွာ။ သဗ္ဗံ တေ ကာမဘောဂံ ဃရာတသံ အတ္တနာ အတ္တနာ အနုဘူတဒုက္ခဉ္စ ဇိဂုစ္ဆန္တာ တထာ တထာ သပထံ ကရောန္တာ ဧဝမာဟံသု။

အထ ဗောဓိသတ္တော “သဗ္ဗေဟိ ဣမေဟိ သပထော ကတော, မယာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သပထံ ကရောန္တော –

“ယော ဝေ အနဋ္ဌံဝ နဋ္ဌန္တိ စာဟ၊ ကာမေဝ သော လဘတံ ဘုဉ္ဇတဉ္စ။
အဂါရမဇ္ဈေ မရဏံ ဥပေတု၊ ယော ဝါ ဘောန္တော သင်္ကတိ ကဉ္စိ ဒေဝ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၉၁) –

ဣမံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဘောန္တော** တိ ဘဝန္တော။ **သင်္ကတိ** တိ အာသင်္ကတိ။ **ကဉ္စိ** တိ အညတရံ။

အထ သက္ကော “သဗ္ဗေပိမေ ကာမေသု နိရပေက္ခာ”တိ ဇာနိတွာ သံဝိဂ္ဂမာနသော န ဣမေသု ကေနစိပိ ဘိသာနိ နီတာနိ, နာပိ တယာ အနဋ္ဌံ နဋ္ဌန္တိ ဝုတ္တံ, အပိစ အဟံ တုမှေ ဝီမံသိတုကာမော အန္တရဓာပေသိန္တိ ဒဿေန္တော –

“ဝီမံသမာနော ဣသိနော ဘိသာနိ၊ တီရေ ဂဟေတွာန ထလေ နိဓေသိံ။
သုဒ္ဓါ အပါပါ ဣသယော ဝသန္တိ၊ ဧတာနိ တေ ဗြဟ္မစာရီ ဘိသာနီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၉၅) –

ဩသာနကထမာဟ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော –

“န တေ နဋာ နော ပန ကီဠနေယျာ၊ န ဗန္ဓဝါ နော ပန တေ သဟာယာ။
ကိသ္မိံ ဝုပတ္ထမ္ဘ သဟဿနေတ္တ၊ ဣသီဟိ တွံ ကီဠသိ ဒေဝရာဇာ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၉၆) –

သက္ကံ တဇ္ဇေသိ။

အထ နံ သက္ကော –

“အာစရိယော မေသိ ပိတာ စ မယှံ၊ ဧသော ပတိဋ္ဌာ ခလိတဿ ဗြဟ္မေ။
ဧကာပရာဓံ ခမ ဘူရိပည၊ န ပဏ္ဍိတာ ကောဓဗလာ ဘဝန္တီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၉၇) –

ခမာပေသိ။

မဟာသတ္တော သက္ကဿ ဒေဝရညော ခမိတွာ သယံ ဣသိဂဏံ ခမာပေန္တော –

“သုဝါသိတံ ဣသိနံ ဧကရတ္တံ၊ ယံ ဝါသဝံ ဘူတပတိဒ္ဒသာမ။
သဗ္ဗေဝ ဘောန္တော သုမနာ ဘဝန္တု၊ ယံ ဗြာဟ္မဏော ပစ္စုပါဒီ ဘိသာနီ”တိ။ (ဇာ. ၁.၁၄.၉၈) –

အာဟ။

တတ္ထ **န တေ နဋာ**တိ, ဒေဝရာဇ, မယံ တဝ နဋာ ဝါ ကီဠိတဗ္ဗယုတ္တကာ ဝါ န ဟောမ။ နာပိ တဝ ဉာတကာ, **သဟာယာ** ဟဿံ ကာတဗ္ဗာ။ အထ တွံ **ကိသ္မိံ ဝုပတ္ထမ္ဘ** တိ ကိံ ဥပတ္ထမ္ဘကံ ကတွာ, ကိံ နိဿာယ ဣသီဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠသီတိ အတ္ထော။ **ဧသော ပတိဋ္ဌာ** တိ ဧသော တဝ ဟဒ္ဒဋ္ဌာယာ အဇ္ဇ မမ ခလိတဿ အပရာဓဿ ပတိဋ္ဌာ ဟောတု။ **သုဝါသိတန္တိ** အာယသ္မန္တာနံ ဣသီနံ ဧကရတ္တိမ္ပိ ဣမသ္မိံ အရညေ ဝသိတံ သုဝသိတမေဝ။ ကိံကာရဏာ? **ယံ ဝါသဝံ ဘူတပတိံ** အဒ္ဒသာမ။ သစေ ဟိ မယံ နဂရေ အဝသိမှာ, န ဣမံ အဒ္ဒသာမ။ **ဘောန္တော** တိ ဘဝန္တော။ သဗ္ဗေပိ **သုမနာ ဘဝန္တု** တုဿန္တု, သက္ကဿ ဒေဝရညော ခမန္တု, ကိံကာရဏာ? **ယံ ဗြာဟ္မဏော ပစ္စုပါဒီ ဘိသာနိ** ယသ္မာ တုမှာကံ အာစရိယော ဘိသာနိ အလဘီတိ။ သက္ကော ဣသိဂဏံ ဝန္ဒိတွာ ဒေဝလောကံ ဂတော။ ဣသိဂဏောပိ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

တအ ဥပကဋ္ဌနာဒယော ဆ ဘာတရော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာကဿပအနုရုဒ္ဓပုဏ္ဏအာနန္ဒတ္ထေရာ, ဘဂိနီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, အသီ ခုဇ္ဇုတ္တရာ, အသော စိတ္တော ဂဟပတိ, ရက္ခဒေဝတာ သာတာဂိရော, တရဏော ဟလိလေယ္ယနာကေ, တနရော မဓုတသိင္ဂော, သင္ကော ကာဠုဒာယီ, မဟာကဋ္ဌနတာပသော လောကနာထော။

တဿ ဣဓာပိ ဟေတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒသ ဟာရမိယော နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ အစ္စန္တမေဝ ကာမေသု အနပေက္ခတာဒယော ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

ဘိသစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. သောဏပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ

၄၂. ပဉ္စမေ **နဂရေ ဗြဟ္မဝဍ္ဍနေ** တိ ဗြဟ္မဝဍ္ဍနနာမကေ နဂရေ။ **ကုလဝရေ**တိ အဂ္ဂကုလေ။ **သေဋ္ဌေ** တိ ဟသံသတမေ။ **မဟာသာလေ**တိ မဟာသာရေ။ **အဇာယဟ**န္တိ အဇာယိံ အဟံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တသ္မိံ ကာလေ ''ဗြဟ္မဝဍ္ဍန''န္တိ လဒ္ဓနာမေ ဗာရာဏသိနဂရေ **ယဒာ ဟောမိ** ဘတမိ ပဋိဝသာမိ, တအ အဘိဇာတသမ္ပတ္တိယာ ဥဒိတောဒိတဘာဝေန အင္ဂေ ဝိဇ္ဇာဝတသမ္ပတ္တိယာ သေဋ္ဌေ အသီတိကောဋိဝိဘဝတာယ မဟာသာလေ ဗြာဟ္မဏကုလေ အဟံ ဥပ္ပဇ္ဇိန္တိ။

တအ ဟိ မဟာသတ္တော ဗြဟ္မလောကတော စဝိတ္ွာ ဗြဟ္မဝဍ္ဍနနဂရေ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ အညတရဿ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ ''သောဏကုမာရော''တိ နာမံ ကရိံသု။ တဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ အညောပိ သတ္တော ဗြဟ္မလောကာ စဝိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ မာတုယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ ဇာတဿ ''နန္ဒကုမာရော''တိ နာမံ ကရိံသု။ တေသံ ဥဂ္ဂဟိတဝေဒါနံ သဗ္ဗသိပ္ပနိပ္ဖတ္တိပ္ပတ္တာနံ ဝယပ္ပတ္တာနံ ရူပသမ္ပဒံ ဒိသွာ တုဋ္ဌာဟုတွာ မာတာပိတရော ''ဃရဗန္ဓနေန ဗန္ဓိဿာမာ''တိ ပဌမံ သောဏကုမာရံ အာဟံသု – ''တာတ, တေ ပတိရူပကုလတော အာရိကံ အာနေဿာမ, တွံ ကုဋုမ္ဗံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ''တိ။

မဟာသတ္တော ''အလံ မယှံ ဃရာဝါသေန, အဟံ ယာဝဇီဝံ တုမှေ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ တုမှာကံ အစ္စယေန ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ အာဟ။ မဟာသတ္တဿ ဟိ တအ တယောပိ ဘဝ အာဒိတ္တံ အဂါရံ ဝိယ အင္ဂါရကာသု ဝိယ စ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ ဝိသေသတော ပနေသ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော အဟောသိ။ တဿ အဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တာ တေ ပုနပ္ပုနံ ကထေန္တာပိ တဿ စိတ္တံ အလဘိတွာ နန္ဒကုမာရံ အာမန္တေတွာ ''တာတ, တေန ဟိ တွံ ကုဋုမ္ဗံ ပဋိပဇ္ဇာဟီ''တိ ဝတွာ တေနာပိ ''နာဟံ မမ ဘာတရာ ဆဍ္ဍိတခေဠံ သီသေန ဥက္ခိပါမိ, အဟမ္ပိ တုမှာကံ အစ္စယေန ဘာတရာ သဒ္ဓိံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ ဝုတ္တေ ''ဣမေ ဒွေ တရုဏာ ကာမေ ဇဟန္တိ, ကိမင်္ဂ ပန မယန္တိ သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇိဿာမာ''တိ စိန္တေတွာ ''တာတ, ကိံ တေ အမှာကံ အစ္စယေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ, သဗ္ဗေ သဟေဝ ပဗ္ဗဇာမာ''တိ ဝတွာ ဉာတီနံ အဘာဗ္ဗယုတ္တကံ ဒတွာ အသဓနံ ဘုဇိဿံ ကတွာ ရညော အာရောစေတွာ သဗ္ဗံ ဓနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ မဟာအနံ ပဝတ္တေတွာ စတ္တာရောပိ ဇနာ ဗြဟ္မဝဍ္ဍနနဂရာ နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ပဒုမပုဏ္ဏရိကမဏ္ဍိတံ မဟာသရံ နိဿာယ ရမဏီယေ ဝနသဏ္ဍေ အဿမံ မာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ ဝသိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

၄၃. ''တဒာပိ လောကံ ဒိသွာန, အန္ဓီဘူတံ တမောတ္ထဋံ။
စိတ္တံ ဘဝတော ပတိကုဋတိ, တုတ္တဝေဂဟတံ ဝိယ။

၄၄. ''ဒိသွာန ဝိဝိဓံ ပာပံ, ဧဝံ စိန္တေသဟံ တဒါ။
ကဒါဟံ ဂေဟာ နိက္ခမ္မ, ပဝိသိဿာမိ ကာနနံ။

၄၅. ''တဒာပိ မံ နိမန္တိံသု, ကာမဘောဂေဟိ ဉာတယော။
တေသမ္ပိ ဆန္ဒမာစိက္ခိံ, မာ နိမန္တေထ တေဟိ မံ။

၄၆. ''ယော မေ ကနိဋ္ဌကော ဘာတာ, နန္ဒော နာမာသိ ပဏ္ဍိတော။
သောပိ မံ အနုသိက္ခန္တော, ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယိ။

၄၇. ‘‘အဟံ သောဏော စ နန္ဒော စ၊ ဥဘော မာတာပိတာ မမ။
တအာပိ ဘောဂေ ဆဍ္ဍေတွာ၊ ဟဝိသိမှာ မဟာဝန’’န္တိ။

တတ္ထ **တအာပီ**တိ ယအာ အဟံ ဗ္ရဟ္မဝဍ္ဎနနဂရေ သောဏော နာမ ဗ္ရာဟ္မဏကုမာရော အဟောသိံ, တအာပိ။ **လောကံ ဒိသ္ဝတနာ**တိ သကလမ္ပိ သတ္တလောကံ ပညာစက္ခုနာ ပဿိတွာ။ **အန္ဓီဘူတ** န္တိ ပညာစက္ခုဝိရဟေန အန္ဓဇာတံ အန္ဓဘာဝံ ပတ္တံ။ **တမောတ္ထဋ္ဌ** န္တိ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရေန အဘိဘူတံ။ **စိတ္တံ ဘဝတော ပတိကုဋ္ဌတီ** တိ ဇာတိအာဒိသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန ကာမာဒိဘဝတော မမ စိတ္တံ သင်္ကုဋ္ဌတိ သန္နိလီယတိ န ဝိသရတိ။ **တုတ္တဝေဂဟတံ ဝိယာ** တိ တုတ္တံ ဝုစ္စတိ အယောကဏ္ဍကသီသော ဒီဃဒဏ္ဍော, ယော ပတောဒောတိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝေဂသာ အဘိဟတော ယထာ ဟတ္ထာဇာနီယော သံဝေဂပ္ပတ္တော ဟောတိ, ဧဝံ မမ စိတ္တံ တအာ ကာမာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏေန သံဝေဂပ္ပတ္တန္တိ ဒဿေတိ။

ဒိသွတန ဝိဝိဓံ ဟာပန္တိ ဂေဟံ အာဝသန္တေဟိ ဃရာဝါသနိမိတ္တံ ဆန္ဒဒေါသာဒိဝသေန ကရီယမာနံ နာနာဝိဓံ ပဏာတိပာတာဒိပာပကမ္မဉ္စ တန္နိမိတ္တဉ္စ နေသံ လာမကဘာဝံ ပဿိတွာ။ **ဧဝံ စိန္တေသဟံ တအာ** တိ ‘‘ကအာ နု ခေါ အဟံ မဟာဟတ္ထီ ဝိယ အယဗန္ဓနံ ဃရဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ ဂေဟတော နိက္ခမနဝသေန ဝနံ ပဝိသိဿာမီ’’တိ ဧဝံ တအာ သောဏကုမာရကာလေ စိန္တေသိံ အဟံ။ **တအာပိ မံ နိမန္တိံသု** တိ န ကေဝလံ အယောဃရပဏ္ဍိတာဒိကာလေယေဝ, အထ ခေါ တအာပိ တသ္မိံ သောဏကုမာရကာလေပိ မံ မာတာပိတုအာဒယော ဉာတယော ကာမဘောဂိနော ကာမဓာတုသဟာယာ ‘‘ဧဟိ, တာတ, ဣမံ အသီတိကောဋိဓနံ ဝိဘဝံ ပဋိပဇ္ဇ, ကုလဝံသံ ပတိဋ္ဌာပေဟီ’’တိ ဥဋ္ဌာရေဟိ ဘောဂေဟိ နိမန္တယိံသု။ **တေသမ္ပိ ဆန္ဒမာစိက္ခိံ** န္တိ တေသမ္ပိ မမ ဉာတီနံ တေဟိ ကာမဘောဂေဟိ မာ မံ နိမန္တယိတ္ထာတိ အတ္တနော ဆန္ဒမ္ပိ အာစိက္ခိံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာယ နိန္နဇ္ဈာသယမ္ပိ ကထေသိံ, ယထာဇ္ဈာသယံ ပဋိပဇ္ဇထာတိ အဓိပ္ပာယော။

သောပိ မံ အနု သိက္ခန္တော တိ ‘‘ဣမေ ကာမာ နာမ အပ္ပဿာအာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟူပာယာသာ’’တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃၄; ၂.၄၃-၄၅; ပါစိ.၄၁၇) နယေန နာနပ္ပကာရံ ကာမေသု အာဒီနဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ယထာဟံ သီလာဒီနိ သိက္ခန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇံ ရောစေသိံ။ သောပိ နန္ဒပဏ္ဍိတော တထေဝ တဿ နေက္ခမ္မေန မံ အနုသိက္ခန္တော **ပဗ္ဗဇ္ဇံ သမရောစယီ**တိ။ **အဟံ သောဏော စ နန္ဒော စာ** တိ တသ္မိံ ကာလေ သောဏနာမကော အဟံ မယှံ ကနိဋ္ဌဘာတာ နန္ဒော စာတိ။ **ဥဘော မာတာပိတာ မမာ**တိ ‘‘ဣမေ နာမ ပုတ္တကာ ဧဝံ တရုဏကာလေပိ ကာမေ ဇဟန္တိ, ကိမင်္ဂ ပန မယ’’န္တိ ဥပ္ပန္နသံဝေဂါ မာတာပိတရော စ။ **ဘောဂေ ဆဍ္ဍေတွာ** တိ အသီတိကောဋိဝိဘဝသမိဒ္ဓေ မဟာ ဘောဂေ အနပေက္ခစိတ္တာ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ ပရိစ္စဇိတွာ မယံ စတ္တာရောပိ ဇနာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ **မဟာဝနံ** နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယေန ပဝိသိမှာ တိ အတ္ထော။

ပဝိသိတွာ စ တေ တတ္ထ ရမဏီယေ ဘူမိဘာဂေ အဿမံ မာပေတွာ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိတွာ တတ္ထ ဝသိံသု။ တေ ဥဘောပိ ဘာတရော မာတာပိတရော ပဋိဇဂ္ဂိံသု။ တေသု နန္ဒပဏ္ဍိတော ‘‘မယာ အာဘတဖလာဖလာနေဝ မာတာပိတရော ခာဒာပေဿာမီ’’တိ ဟိယျော စ ပုရိမကေစရဂဟိတဋ္ဌာနတော စ ယာနိ တာနိ အဝသေသာနိ ဖလာဖလာနိ ဟတောဝ အာနေတွာ မာတာပိတရော ခာဒာပေတိ။ တေ တာနိ ခာဒိတွာ မုခံ ဝိက္ခာလေတွာ ဥပေါသထိကာ ဟောန္တိ။ သောဏပဏ္ဍိတော ပန ဒူရံ ဂန္တွာ မဓုရမဓုရာနိ သုပက္ကာနိ အာဟရိတွာ ဥပနာမေတိ။ အထ နံ တေ ‘‘တာတ, ကနိဋ္ဌေန အာဘတာနိ မယံ ခာဒိတွာ ဥပေါသထိကာ ဇာတာ, ဣမာနိ နော အတ္ထော နတ္ထီ’’တိ ဝဒန္တိ။ ဣတိ တဿ ဖလာဖလာနိ ပရိဘောဂံ န လဘန္တိ ဝိနဿန္တိ, ပုနဒိဝသာဒီသုပိ တထေဝတိ, ဧဝံ သော ပဉ္စာဘိညတာယ ဒူရမ္ပိ ဂန္တွာ အာဟရတိ, တေ ပန န ခာဒန္တိ။

အထ မဟာသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘မာတာပိတရော သုခုမာလာ, နန္ဒော စ ယာနိ တာနိ အပက္ကာနိ ဒုပ္ပက္ကာနိ ဖလာဖလာနိ အာဟရိတွာ ခာဒာပေတိ, ဧဝံ သန္တေ ဣမေ န စိရံ ပဝတ္တိဿန္တိ, တရေဿာမိ န’’န္တိ။ အထ နံ အာမန္တေတွာ ‘‘နန္ဒ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ဖလာဖလံ အာဟရိတွာ မမာဂမနံ ပတိမာနေဟိ, ဥဘော ဧကတောဝ ခာဒာပေဿာမာ’’တိ အာဟ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ အတ္တနော ပုညံ ပစ္စာသီသန္တော န တဿ ဝစနမကာသိ။ မဟာသတ္တော တံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ‘‘န တွံ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ ကရောသိ, အဟံ ဇေဋ္ဌော, မာတာပိတရော စ မမေဝ ဘာရော, အဟမေဝ နေ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမိ, တွံ ဣတော အညတ္ထ ယာဟီ’’တိ တဿ အစ္ဆရံ ပဟရိ။

သော တေန ပဏ္ဏာမိတော တတ္ထ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော တံ ဝန္ဒိတွာ မာတာပိတူနံ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ အတ္တနော ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ကသိဏံ ဩလောကေတွာ တံဒိဝသမေဝ အဋ္ဌ စ သမာပတ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ စိန္တေသိ – "ကိံ နု ခေါ အဟံ သိနေရုပာဒတော ရတနတလုံ အာဟရိတွာ မမ ဘာတု ပဏ္ဏသာလာပရိဝေဏံ အာကိရိတွာ ခမာပေဿာမိ, ဥဒာဟု အနောတတ္တတော ဥဒကံ အာဟရိတွာ ခမာပေဿာမိ? အထ တ မေ ဘာတာ ဒေဝတာဝသေန ခမေယျ, စတ္တာရော မဟာရာဇာနော သက္ကဉ္စ ဒေဝရာဇာနံ အာနေတွာ ခမာပေဿာမိ, ဧဝံ ပန န သောဘိဿတိ, အယံ ခေါ မနောဇဝေ ဗြဟ္မဝမုနရာဇာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ အဂ္ဂရာဇာ, တံ အာဒိံ ကတွာ တ သဗ္ဗေ ရာဇာနော အာနေတွာ ခမာပေဿာမိ, ဧဝံ သန္တေ မမ ဘာတု ဂုဏော သကလဇမ္ဗုဒီပံ အဝတ္ထရိတွာ ဂမိဿတိ, စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ပညာယိဿတီ"တိ။

သော တာဝဒေဝ ဣဒ္ဓိယာ ဂန္တွာ ဗြဟ္မဝမုနနဂရေ တဿ ရညော နိဝေသနဒွါရေ ဩတရိတွာ "ဧကော တာပသော တုမှေဟ ဒဋ္ဌုကာမော"တိ ရညော အာရောစာပေတွာ တေန ကတောကာသော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "အဟံ အတ္တနော ဗလေန သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ တဝ ဒဿာမီ"တိ။ "ကထံ ပန တုမှေဟ, ဘန္တေ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဒဿထာ"တိ? "မဟာရာဇ, ကဿစိ ဝဓဒ္ဓေဒံ အကတွာ အတ္တနော ဣဒ္ဓိယာဝ ဂဟေတွာ ဒဿာမီ"တိ မဟတိယာ သေနာယ သဒ္ဓိံ တံ အာဒာယ ကောသလရဋ္ဌံ ဂန္တွာ နဂရဿ အဝိဒူရေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝေသေတွာ "ယုဒ္ဓံ ဝါ နော ဒေတု, ဝသေ ဝါ ဝတ္တတူ"တိ ကောသလရညော ဒူတံ ပာဟေသိ။ တေန ကုဇ္ဈိတွာ ယုဒ္ဓသဇ္ဇေန ဟုတွာ နိက္ခန္တေန သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓေ အာရဒ္ဓေ အတ္တနော ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန ယထာ ဒွိန္နံ သေနာနံ ပီဠနံ န ဟောတိ, ဧဝံ ကတွာ ယထာ စ ကောသလရာဇာ တဿ ဝသေ ဝတ္တတိ, ဧဝံ ဝစနပဋိဝစနဟရဏေဟိ သံဝိဒဟိ။ ဧတေနုပာယေန သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇာနော တဿ ဝသေ ဝတ္တာပေသိ။

သော တေန ပရိဝုတော နန္ဒပဏ္ဍိတံ အာဟ – "ဘန္တေ, တုမှေဟိ ယထာ မယှံ ပဋိညာတံ, တထာ ကတံ, ဗဟူ ပကာရာ မေ တုမှေဟ, ကိမဟံ တုမှာကံ ကရိဿာမိ, အဟဥဟိ တေ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဥပမုရဇ္ဇမ္ပိ အတုံ ဣစ္ဆာမိ, ကိမင်္ဂ ပန ဟတ္ထိအဿရထမဏိမုတ္တာပတဥ္ဌရဇတသုဝဏ္ဏာအသိအာသပရိဇနပရိစ္ဆေဒ"န္တိ? တံ သုတွာ နန္ဒပဏ္ဍိတော "န မေ တေ, မဟာရာဇ, ရဇ္ဇေန အတ္ထော, နာပိ ဟတ္ထိယာနာဒီဟိ, အပိ စ ခေါ တေ ရဇ္ဇေ အသုကသ္မိံ နာမ အဿမေ မမ မာတာပိတရော ပဗ္ဗဇိတွာ ဝသန္တိ။ တွာဟံ ဥပဋ္ဌဟန္တော ဧကသ္မိံ အပရာဓေ မမ ဇေဋ္ဌဘာတိကေန သောဏပဏ္ဍိတေန နာမ မဟေသိနာ ပဏ္ဏာမိတော, သွာဟံ တံ အာဒာယ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ခမာပေဿာမိ, တဿ မေ တွံ ခမာပနေ သဟာယော ဟောဟီ"တိ။ ရာဇာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ စတုဝီသတိအက္ခောဘဏီ ပရိမာဏာယ သေနာယ ပရိဝုတော ဧကေသတရာဇူဟိ သဒ္ဓိံ နန္ဒပဏ္ဍိတံ ပုရက္ခတွာ တံ အဿမပဒံ ပတွာ စတုရင်္ဂုလပ္ပဒေသံ မုဉ္စိတွာ အာကာသေ ဌိတေန ကာဇေန အနောတတ္တတော ဥဒကံ အာဟရိတွာ ဟာနီယံ ပဋိသာမေတွာ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ မာတာပိတူနံ အာသန္နပ္ပဒေသေ နိသိန္နံ ဇုာနရတိသမပ္ပိတံ မဟာသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ နန္ဒပဏ္ဍိတော နံ ခမာပေသိ။ မဟာသတ္တော နန္ဒပဏ္ဍိတံ မာတရံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ အတ္တနာ ယာဝဇီဝံ ပိတရံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တေသံ ပန ရာဇူနံ –

"အာနန္ဒော စ ပမောဒော စ၊ သဒာ ဟသိတကီဠိတံ။
မာတရံ ပရိစရိတွာန၊ လဗ္ဘမေတံ ဝိဇာနတာ။

"အာနန္ဒော စ ပမောဒော စ၊ သဒာ ဟသိတကီဠိတံ။
ပိတရံ ပရိစရိတွာန၊ လဗ္ဘမေတံ ဝိဇာနတော။

"အနုဉ္စ ပေယျဝဇ္ဇဉ္စ၊ အတ္တစရိယာ စ ယာ ဣဓ။
သမာနတ္တတာ စ ဓမ္မေသု၊ တတ္ထ တတ္ထ ယထာရဟံ။
ဧတေ ခေါ သင်္ဂဟာ လောကေ၊ ရထဿာဏီဝ ယာယတော။

"ဧတေ စ သင်္ဂဟာ နာဿု၊ န မာတာ ပုတ္တကာရဏာ။
လဘေထ မာနံ ပူဇံ ဝါ၊ ပိတာ ဝါ ပုတ္တကာရဏာ။

‘‘ယသ္မာ စ သင်္ဂဟာ ဧတေ၊ သမ္မပေက္ခန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
တသ္မာ မဟတ္တံ ပပ္ပောန္တိ၊ ပါသံသာ စ ဘဝန္တိ တေ။

‘‘ဗြဟ္မာတိ မာတာပိတရော၊ ပုဗ္ဗာစရိယာတိ ဝုစ္စရေ။
အာဟုနေယျာ စ ပုတ္တာနံ၊ ပဇာယ အနုကမ္ပကာ။

‘‘တသ္မာ ဟိ နေ နမဿေယျ၊ သက္ကရေယျ စ ပဏ္ဍိတော။
အန္နေန အထ ပါနေန၊ ဝတ္ထေန သယနေန စ။
ဥစ္ဆာဒနေန နှာပနေန၊ ပါဒါနံ ဓောဝနေန စ။

‘‘တာယ နံ ပါရိစရိယာယ၊ မာတာပိတူသု ပဏ္ဍိတာ။
ဣဓေဝ နံ ပသံသန္တိ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတီ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၀.၁၇၆-၁၈၃) –

ဗုဒ္ဓလီဠှာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ, တံ သုတွာ သဗ္ဗေပိ တေ ရာဇာနော သဗလကာယာ ပသီဒိံသု။ အထ နေ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ‘‘အနာဒီသု အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ’’တိ ဩဝဒိတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တေ သဗ္ဗေပိ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ တ အာယုပရိယောသာနေ ဒေဝနဂရံ ပူရယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ‘‘ဣတော ပဋ္ဌာယ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂဟီ’’တိ မာတရံ နန္ဒပဏ္ဍိတံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ အတ္တနာ ယာဝဇီဝံ ပိတရံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တေ ဥဘောပိ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနာ အဟေသုံ။

တဒာ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ, နန္ဒပဏ္ဍိတော အာနန္ဒတ္ထေရော, မနောဇော ရာဇာ သာရိပုတ္တတ္ထေရော, ကောသလရာဇာနော အသီတိမဟာထေရာ စေဝ အညတရထေရာ စ, စတုဝီသတိအက္ခောဘဏီပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, သောဏပဏ္ဍိတော လောကနာထော။

တဿ ကိဉ္စာပိ သာတိသယာ နေက္ခမ္မပါရမီ, တထာပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသပါရမိယော စ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ တထာ အစ္စန္တမေဝ ကာမေသု အနပေက္ခတာ, မာတာပိတူသု တိဗ္ဗော သဂါရဝသပ္ပတိဿဘာဝေ , မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနေန အတိတ္တိ, သတိပိ နေသံ ဥပဋ္ဌာနေ သဗ္ဗကာလံ သမာပတ္တိဝိဟာရေဟိ ဝီတိနာမနန္တိ ဧဝမာဒယော မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

သောဏပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နေက္ခမ္မပါရမီ နိဋ္ဌိတာ။

၆. တေမိယစရိယာဝဏ္ဏနာ

၄၈. ဆဋ္ဌေ **ကာသိရာဇဿ အတြဇော** တိ ကာသိရညော အတြဇော ပုတ္တော **ယဒာ ဟောမိ,** တဒါ **မူဂပက္ခောတိ နာမေန, တေမိယောတိ ဝဒန္တိ** မန္တိ တေမိယောတိ နာမေန မူဂပက္ခဝတာဓိဋ္ဌာနေန ‘‘မူဂပက္ခော’’တိ မာတာပိတရော အာဒီ ကတွာ သဗ္ဗေဝ မံ ဝဒန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ မဟာသတ္တဿ ဟိ ဇာတဒိဝသေ သကလကာသိရဋ္ဌေ ဒေဝေ ဝဿိ, ယသ္မာ စ သော ရညော စေဝ အမစ္စာဒီနဉ္စ ဟဒယံ ဥဋ္ဌာရေန ပီတိသိနေဟေန တေမယမာနော ဥပ္ပန္နော, တသ္မာ ‘‘တေမိယကုမာရော’’တိ နာမံ အဟောသိ။

၄၉. **သောဠသိတ္ထိသဟဿာန** န္တိ သောဠသန္နံ ကာသိရညော ဣတ္ထာကရသဟဿာနံ။ **န ဝိဇ္ဇတိ ပုမော** တိ ပုတ္တော န လဗ္ဘတိ။ န ကေဝလဉ္စ ပုတ္တော ဧဝ, ဓီတာပိဿ နတ္ထိ ဧဝ။ **အဟောရတ္တာနံ အစ္စယေန, နိဗ္ဗတ္တော အဟမေကကော** တိ အပုတ္တကဿေဝ တဿ ရညော ဗဟူနံ သံဝစ္ဆရာနံ အတီတတ္တာ အနေကေသံ အဟောရတ္တာနံ အပဂမနေန သက္ကဒတ္တိယော အဟမေကကောဝ ဗောဓိပရိယေသနံ စရမာနော, တဒါ တဿ ပုတ္တော ဟုတွာ ဥပ္ပန္နောတိ သတ္ထာ ဝဒတိ။

တတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ကာသိရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ သောဠသသဟဿာ ဣတ္ထိယော အဟေသုံ။ တာသု ဧကာပိ ပုတ္တံ ဝါ ဓီတရံ ဝါ န လဘတိ။ နာဂရာ ''အမှာကံ ရညော ဝံသာနုရက္ခကော ဧကောပိ ပုတ္တော နတ္ထိ''တိ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဇာတာ သန္နိပတိတွာ ရာဇာနံ ''ပုတ္တံ ပတ္ထေဟီ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ သောဠသသဟဿာ ဣတ္ထိယော ''ပုတ္တံ ပတ္ထေထာ''တိ အာဏာပေသိ။ တာ စန္ဒာဒီနံ ဥပဋ္ဌာနာဒီနိ ကတွာ ပတ္ထေ န္တိယောပိ န လဘိံသု။ အဂ္ဂမဟေသီ ပနဿ မဒ္ဒရာဇဓီတာ စန္ဒာဒေဝီ နာမ သီလသမ္ပန္နာ အဟောသိ။ ရာဇာ ''တွံပိ ပုတ္တံ ပတ္ထေဟီ''တိ အာဟ။ သာ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ ဥပေါသထိကာ ဟုတွာ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေတွာ ''သစာဟံ အခဏ္ဍသီလာ, ဣမိနာ မေ သစ္စေန ပုတ္တော ဥပ္ပဇ္ဇတူ''တိ သစ္စကိရိယမကာသိ။ တဿာ သီလတေဇေန သက္ကဿ အာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ''စန္ဒာဒေဝိယာ ပုတ္တပဋိလာဘဿ ဥပာယံ ကရိဿာမီ''တိ တဿာ အနုစ္ဆဝိကံ ပုတ္တံ ဥပဓာရေန္တော ဗောဓိသတ္တံ တာဝတိံသဘဝနေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တတ္ထ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ တတော စဝိတွာ ဥပရိဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိတုကာမံ ဒိသွာ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''သမ္မ, တယိ မနုဿလောကေ ဥပ္ပန္နေ ပာရမိယော စ တေ ပူရေဿန္တိ, မဟာဇနဿ စ ဝုဍ္ဍိ ဘဝိဿတိ, အယံ ကာသိရညော စန္ဒာ နာမ အဂ္ဂမဟေသီ ပုတ္တံ ပတ္ထေတိ, တဿာ ကုစ္ဆိယံ ဥပ္ပဇ္ဇာဟီ''တိ အာဟ။

သော ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွာ တဿာ ကုစ္ဆိယံ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ တဿ သဟာယာ ပဉ္စသတာ ဒေဝပုတ္တာ ခီဏာယုကာ ဒေဝလောကာ စဝိတွာ တဿေဝ ရညော အမစ္စဘရိယာနံ ကုစ္ဆီသု ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိံသု။ ဒေဝီ ဂဗ္ဘဿ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ အဒါသိ။ သာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ ဓညပုညလက္ခဏသမ္ပန္နံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တံဒိဝသမေဝ အမစ္စဂေဟေသု ပဉ္စကုမာရသတာနိ ဝိဇာယိံသု။ ဥဘယမ္ပိ သုတွာ ရာဇာ ''မမ ပုတ္တဿ ပရိဝါရာ ဧတေ''တိ ပဉ္စန္နံ ဓာတိသတာနံ ပဉ္စဓာတိသတာနိ ပေသေတွာ ကုမာရပသာဓနာနိ စ ပေသေသိ။ မဟာသတ္တဿ ပန အတိဒီဃာဒိအဒေါသဝိဝဇ္ဇိတာ အလမ္ဗုတ္ထနာ မဓုရထညာ စတုသဋ္ဌိဓာတိယော ဒတွာ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကတွာ စန္ဒာဒေဝိယာပိ ဝရံ အဒါသိ။ သာ ဂဟိတကံ ကတွာ ဌပေသိ။ အရကော မဟာတာ ပရိဝါရေန ဝဍ္ဍတိ။ အထ နံ ဧကမာသိကံ အလင်္ကရိတွာ ရညော သန္တိကံ အာနယိံသု။ ရာဇာ ပိယပုတ္တံ ဩလောကေတွာ အာလိင်္ဂိတွာ အင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ ရမယမာနော နိသီဒိ။

၅၀. တသ္မိံ ခဏေ စတ္တာရော စောရာ အာနီတာ။ ရာဇာ တေသု ဧကဿ သကဏ္ဋကကာဟိ ကသာဟိ ပဟာရသဟဿံ အာဏာပေသိ, ဧကဿ သင်္ခလိကာယ ဗန္ဓိတွာ ဗန္ဓနာဂာရပ္ပဝေသနံ, ဧကဿ သရီရေ သတ္တိပ္ပဟာရဒါနံ, ဧကဿ သူလာရောပနံ။ မဟာသတ္တော ပိတု ကထံ သုတွာ သံဝေဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ ''အဟော မမ ပိတာ ရဇ္ဇံ နိဿာယ ဘာရိယံ နိရယဂါမိကမ္မံ ကရောတီ''တိ စိန္တေသိ။ ပုနဒိဝသေ နံ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ အလင်္ကတသိရိ သယနေ နိပဇ္ဇာပေသုံ။

သော ထောကံ နိဒ္ဒာယိတွာ ပဋိဗုဒ္ဓော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ သေတစ္ဆတ္တံ ဩလောကေန္တော မဟန္တံ သိရိဝိဘဝံ ပဿိ။ အထဿ ပကတိယာပိ သံဝေဂပ္ပတ္တဿ အတိရေကတရံ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ''ကုတော နု ခေါ အဟံ ဣမံ ရာဇဂေဟံ အာဂတော''တိ ဥပဓာရေန္တော ဇာတိဿရဉာဏေန ဒေဝလောကတော အာဂတဘာဝံ ဉတွာ တတော ပရံ ဩလောကေန္တော ဥဿဒနိရယေ ပက္ကဘာဝံ ပဿိ။ တတော ပရံ ဩလောကေန္တော တသ္မိံယေဝ နဂရေ ရာဇဘာဝံ ပဿိ။ အထ သော ''အဟံ ဝီသတိဝဿာနိ ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ အသီတိဝဿသဟဿာနိ ဥဿဒနိရယေ ပစ္စိံ, ဣဒာနိ ပုနပိ ဣမသ္မိံ စောရဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တောသ္မိ, ပိတာပိ မေ ဟိယျော စတူသု စောရေသု အာနီတေသု တထာရူပံ ဖရုသံ နိရယသံဝတ္တနိကံ ကထံ ကထေသိ။ သ စေ ဣမိနာ အဝိဒိတဝိပုလာနတ္ထာဝဟေန ရဇ္ဇေန အတ္တော, ကထံ နု ခေါ ဣမမှာ စောရဂေဟာ မုစ္စေယျ''န္တိ စိန္တေန္တော နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ဧကာ ဒေဝဓီတာ ''တာတ တေမိယကုမာရ, မာ ဘာယိ, တီဏိ အင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ တဝ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ''တိ သမဿာသေသိ။ တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ရဇ္ဇသင်္ခါတာ အနတ္ထတော မုစ္စိတုကာမော သောဠသသံဝစ္ဆရာနိ တီဏိ အင်္ဂါနိ အစလာဓိဋ္ဌာနဝသေန အဓိဋ္ဌဟိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ကိစ္ဆာလဒ္ဓံ ပိယံ ပုတ္တ''** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **ကိစ္ဆာလဒ္ဓ** န္တိ ကိစ္ဆေန ကသိရေန စိရကာလပတ္ထနာယ လဒ္ဓံ။ **အဘိဇာတ** န္တိ ဇာတိသမ္ပန္နံ။ ကာယဇုတိယာ စေဝ ဉာဏဇုတိယာ စ သမန္နာဂတတ္တာ **ဇုတိန္ဓရံ။ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရယိတွာန, သယနေ ပေါသေတိ မံ**

ပိတာတိ ပိတာ မေ ကာသိရာဇာ “မာ နံ ကုမာရံ ရဇ္ဇေ တ ဥဿာဟေ တ”တိ ဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ သိရိသယနေ သယာပေတွာ မဟန္တေန ပရိဟာရေန မံ ပောသေတိ။

၅၁. **နိဒ္ဒာယမာနော သယနဝရေ ပဗုဇ္ဈိတွာ** အဟံ ဩလောကေန္တော **ပဏ္ဍရံ** သေတစ္ဆတ္တံ **အဒ္ဒသံ။ ယေနာဟံ နိရယံ ဂတော**တိ ယေန သေတစ္ဆတ္တေန တတော တတိယေ အတ္တဘာဝေ အဟံ နိရယံ ဂတော, သေတစ္ဆတ္တဿ သေန ရဇ္ဇံ ဝဒတိ။

၅၂. **သဟ ဒိဋ္ဌဿ မေ ဆတ္တ**န္တိ တံ သေတစ္ဆတ္တံ ဒိဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌဝတော မေ သဟ တေန ဒဿနေန, ဒဿနသမကာလမေဝါတိ အတ္ထော။ **တာသော ဥပ္ပဇ္ဇိ ဘေရဝေ**တိ သုပရိဝိဒိတာဒီနဝတ္တာ ဘယာနကော စိတ္တုတြာသော ဥဒပါဒိ။ **ဝိနိစ္ဆယံ သမာပန္နော, ကထာဟံ ဣမံ မုဉ္စိဿ**န္တိ ကထံ နု ခေါ အဟံ ဣမံ ရဇ္ဇံ ကာဠကဏ္ဏိံ မုဉ္စေယျန္တိ ဧဝံ ဝိစာရဏံ အာပဇ္ဇိံ။

၅၃. **ပုဗ္ဗသာလောဟိတာ မယှ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ကေသိံ အတ္တဘာဝေ မမ မာတုဘူတပုဗ္ဗာ တသိံ ဆတ္တေ အဓိဝတ္ထာ **ဒေဝတာ** မယှံ **အတ္ထကာမိနီ** ဟိတေသိနီ။ **သာ မံ ဒိသွာန ဒုက္ခိတံ, တီဟိ ဌာနေဟိ ယောဇယီ**တိ သာ ဒေဝတာ မံ တထာ စေတောဒုက္ခေန ဒုက္ခိတံ ဒိသွာ မူဂပက္ခဗဓိရဘာဝသင်္ခာတေဟိ တီဟိ ရဇ္ဇဒုက္ခတော နိက္ခမနကာရဏေဟိ ယောဇေသိ။

၅၄. **ပဏ္ဍိစ္စယ**န္တိ ပဏ္ဍိစ္စံ, အယမေဝ ဝါ ပာဌော။ **မာ ဝိဘာဝယာ**တိ မာ ပကာသေဟိ။ **ဗာလမတော**တိ ဗာလောတိ ဉာတော။ **သဗ္ဗော** တိ သကလော အယံ ဇနော စေဝ ဗဟိဇနော စ။ **ဩစိနာယတူ**တိ နီဟရထေတံ ကာဠကဏ္ဏိန္တိ အဝဇာနာတု။ **ဧဝံ တဝ အတ္ထော ဘဝိဿတီ**တိ ဧဝံ ယထာဝုတ္တနယေန အဝဇာနိတဗ္ဗဘာဝေ သတိ တုယှံ ဂေဟတော နိက္ခမနေန **ဟိတံ** ဟာရမိပရိပူရဏံ ဘဝိဿတိ။

၅၅. **ဧဝံ ဝုတ္တာ**ဟံ တဿာ ဝိဿ ဝဏ္ဏိ အင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာဟိတိ ဝစနံ။ **အတ္ထကာမာသိ မေ အမ္မာ** တိ အမ္မ ဒေဝတေ, မမ အတ္ထကာမာ အသိ။ **ဟိတကာမာ**တိ တဿေဝ ပရိယာယဝစနံ။ အတ္ထောတိ တ တ္ထေ သုခံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိတန္တိ တဿ ကာရဏဘူတံ ပုညံ။

၅၆. **သာဂရေဝ ထလံ လဘိ**န္တိ စောရဂေဟေ ဝတာဟံ ဇာတော, အဟု မေ မဟာဝတာနတ္တောတိ သောကသာဂရေ ဩသီဒန္တော တဿာ ဒေဝတာယ အဟံ ဝစနံ သုတွာ သာဂရေ ဩသီဒန္တော ဝိယ ထလံ ပတိဋ္ဌံ **အလဘိံ,** ရဇ္ဇကုလတော နိက္ခမနောပာယံ အလဘိန္တိ အတ္ထော။ **တယော အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိ**န္တိ ယာဝ ဂေဟတော နိက္ခမိံ, တာဝ တီဏိ အင်္ဂါနိ ကာရဏာနိ အဓိဋ္ဌဟိံ။

၅၇. ဣဒါနိ တာနိ သရူပတော ဒဿေတုံ **“မူဂေ အဟောသိ”**န္တိ ကထမာဟ။ တတ္ထ **ပက္ခော** တိ ပီဌသပ္ပိ။ သေသံ သုဝိညေယ္ယမေဝ။

ဧဝံ ပန မဟာသတ္တေ ဒေဝတာယ ဒိန္နနယေ ဌတွာ ဇာတဝဿတော ပဋ္ဌာယ မူဂဒိဘာဝေန အတ္တာနံ ဒဿေန္တေ မာတာပိတရော ဓာတိအာဒယော စ “မူဂနံ ဟနုပရိယောသာနံ နာမ ဧဝရူပံ န ဟောတိ, ဗဓိရာနံ ကဏ္ဏသောတံ နာမ ဧဝရူပံ န ဟောတိ, ပီဌသပ္ပီနံ ဟတ္ထပာဒာ နာမ ဧဝရူပါ န ဟောန္တိ, ဘဝိတဗ္ဗမေတ္ထ ကာရဏေန, ဝီမံသိဿာမ န”န္တိ စိန္တေတွာ “ခီရေန တာဝ ဝီမံသိဿာမာ”တိ သကလဒိဝသံ ခီရံ န ဒေန္တိ။ သော သုဿန္တောပိ ခီရတ္ထာယ သဒ္ဒံ န ကရောတိ။

အထဿ မာတာ “ပုတ္တော မေ ဆာတော, ခီရမဿ ဒေထာ”တိ ခီရံ အပါယေသိ။ ဧဝံ အန္တရန္တရာ ခီရံ အဒတွာ ဧကသံဝစ္ဆရံ ဝီမံသန္တာပိ အန္တရံ န ပဿိံသု။ တတော “ကုမာရကာ နာမ ပူဝခဇ္ဇကံ ပိယာယန္တိ, ဖလာဖလံ ပိယာယန္တိ, ကီဠနဘဏ္ဍကံ ပိယာယန္တိ, ဘောဇနံ ပိယာယန္တီ”တိ တာနိ တာနိ ပလောဘနီယာနိ ဥပနေတွာ ဝီမံသနဝသေန ပလောဘေန္တာ ယာဝ ပဉ္စဝဿကာလာ အန္တရံ န ပဿိံသု။ အထ နံ “အရကာ နာမ အဂ္ဂိတော ဘာယန္တိ, မတ္တဟတ္ထ

ထိတော ဘာယန္တိ, သပ္ပတော ဘာယန္တိ, ဥက္ခိတ္တာသိကပုရိသတော ဘာယန္တိ, တေဟိ ဝိမံသိဿာမာ”တိ ယထာ တေဟိဿ အနတ္ထော န ဇာယတိ, တထာ ပုရိမမေဝ သံဝိဒဟိတွာ အတိဘယာနကာကာရေန ဥပဂစ္ဆန္တေ ကာရေသုံ။

မဟာသတ္တော နိရယဘယံ အာဝဇ္ဇေတွာ “ဣတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန နိရယော ဘာယိတဗ္ဗော”တိ နိစ္စလောဝ ဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ ဝီမံသိတွာ အန္တရံ န ပဿန္တာ ပုန “အရကာ နာမ သမဇ္ဇတ္ထိကာ ဟောန္တီ”တိ သမဇ္ဇံ ကာရေတွာပိ မဟာသတ္တံ သာဏိယာ ပရိက္ခိပိတွာ အဇာနန္တဿေဝ စတူသု ပဿေသု သင်္ခသဒ္ဒေဟိ ဘေရိသဒ္ဒေဟိ စ သဟသာ ဧကနိန္နာဒံ ကာရေတွာပိ အန္ဓကာရေ ဃဋ္ဋေဟိ ဒီပံ ဥပနေတွာ သဟသာ အာလောကံ ဒဿေတွာပိ သကလသရီရံ ဖာဏိတေန မက္ခေတွာ ဗဟုမက္ခိကေ ဌာနေ နိပဇ္ဇာပေတွာပိ နှာပနာဒီနိ အကတွာ ဥစ္စာရပဿာဝမတ္ထကေ နိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခိတွာပိ တတ္ထ စ ပလိပန္နံ သယမာနံ ပရိဟာသေဟိ အကူ ကောသနေဟိ စ ဃဋ္ဋေတွာပိ ဟေဋ္ဌာမဉ္စေ အင်္ဂါကပလ္လံ ကတွာ ဥဏှဟသန္တာပေန ပီဠေတွာပိတိ ဧဝံ နာနာဝိဓေဟိ ဥပာယေဟိ ဝီမံသန္တာပိဿ အန္တရံ န ပဿိံသု။

မဟာသတ္တော ဟိ သဗ္ဗတ္ထ နိရယဘယမေဝ အာဝဇ္ဇေတွာ အဓိဋ္ဌာနံ အဝိကောပေန္တော နိစ္စလောဝ အဟောသိ။ ဧဝံ ပန္နရသဝဿာနိ ဝီမံသိတွာ အထ သောဠသဝဿကာလေ “ပီဌသပ္ပိနော တ ဟောန္တု မူဂဗဓိရာ တ ရဇနီယေသု အရဇ္ဇန္တာ ဒုဿနီယေသု အဒုဿန္တာ နာမ နတ္ထီ”တိ နာဋကာနိဿ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ ဝီမံသိဿာမာ”တိ ကုမာရံ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ ဒေဝပုတ္တံ ဝိယ အလင်္ကရိတွာ ဒေဝဝိမာနကပ္ပံ ပုပ္ဖဂန္ဓအာမာဒီဟိ ကောမောဒပမောဒံ ဟသာဒံ အာရောပေတွာ ဥတ္တမရူပဓရော ဘာဝဝိလာသသမ္ပန္နာ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂ က္ကတ္ထိယော ဥပဋ္ဌပေသုံ – “ဂစ္ဆထ နစ္စာဒီဟိ ကုမာရံ အဘိရမာပေထာ”တိ။ တာ ဥပဂန္တွာ တထာ ကာတုံ တယမိံသု။ သော ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နတာယ “ဣမာ မေ သရီရသမ္ဖဿံ မာ ဝိန္ဒိံသူ”တိ အဿာသပဿာသေ နိရုန္ဓိ။ တာ တဿ သရီရသမ္ဖဿံ အဝိန္ဒန္တိယော “ထဒ္ဓသရီရော ဧသ, နာယံ မနုဿော, ယက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ ပက္ကမိံသု။

ဧဝံ သောဠသ ဝဿာနိ သောဠသဟိ မဟာဝီမံသာဟိ အနေကာဟိ စ ခုဒ္ဒကဝီမံသာဟိ ပရိဂ္ဂဏှိတုံ အသက္ကုဏိတွာ မာတာပိတရော “တာတ, တေမိယကုမာရ, မယံ တဝ အမူကဒိဘာဝံ ဇာနာမ, န ဟိ တေသံ ဧဝရူပာနိ မုခကဏ္ဏာသောတဟာအနိ ဟောန္တိ, တွံ အမှေဟိ ပတ္ထေတွာ လဒ္ဓပုတ္တကော, မာ နော နာသေဟိ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇူနံ သန္တိကာ ဂရဟတော မောစေဟီ”တိ သဟ ဝိသုံ ဝိသုဉ္စ အနေကတရံ ယာစိံသု။ သော တေဟိ ဧဝံ ယာစိယမာနောပိ အသုဏန္တော ဝိယ ဟုတွာ နိပဇ္ဇိ။

၅၈. အထ ရာဇာ မဟာသတ္တဿ ဥဘော ဟဒေ ကဏ္ဏသောတေ ဇိဝှဟံ ဥဘော စ ဟတ္ထေ ကုသလေဟိ ပုရိသေဟိ ဝီမံသာပေတွာ “ယဒိပိ အပီဌသပ္ပိအာဒီနံ ဝိယဿ ဟာအဒယော, တထာပိ အယံ ပီဌသပ္ပိ မူဂဗဓိရော မညေ, ဤဒိသေ ကာဠကဏ္ဏိပုရိသေ ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ဝသန္တေ တယော အန္တရာယာ ပညာယန္တိ ဇီဝိတဿ ဝါ ဆတ္တဿ ဝါ မဟေသိယာ ဝါ”တိ လက္ခဏပာဌကေဟိ ဣအနိ ကထိတံ။ ဇာတဒိဝသေ ပန “တုမှာကံ အေမနဿပရိဟရဏတ္ထံ ‘ဓညပုညလက္ခဏော’တိ ဝုတ္တ”န္တိ အမစ္စေဟိ အာရောစိတံ သုတွာ အန္တရာယဘယေန ဘီတော “ဂစ္ဆထ နံ အဝမင်္ဂလရထေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပစ္ဆိမဒွာရေန နီဟရာပေတွာ အာမကသုသာနေ နိခဏထာ”တိ အာဏာပေသိ။ တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ဟဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂေါ အဟောသိ – “စိရဿံ ဝတ မေ မနောရထော မတ္ထကံ ပာပုဏိဿတီ”တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“တတော မေ ဟတ္ထပာဒေ စာ”** တိအာဒိ။

တတ္ထ **မဒ္ဒိယာ** တိ မဒ္ဒနဝသေန ဝီမံသိတွာ။ **အနူနတ** န္တိ ဟတ္ထာဒီဟိ အဝိကလတံ။ **နိန္ဒိံသု** န္တိ “ဧဝံ အနူနာဝယဝေပိ သမာနော မူကဒိ ဝိယ ဒိဿမာနော “ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ အဘဗ္ဗော, ကာဠကဏ္ဏိပုရိသော အယ”န္တိ ဂရဟိံသု။ “နိဒ္ဒိံသု”န္တိပိ ပဌော, ဝဒိံသူတိ အတ္ထော။

၅၉. ဆဍ္ဍနံ အနုမောဒိသု န္တိ ရာဇဒဿနတ္ထံ အာဂတာ သဗ္ဗေပိ ဇနပဒတသိနော သေနာပတိပုရောဟိတပ္ပမုခာ ရာဇပုရိသာ တေ သဗ္ဗေပိ **ဧကမနာ** သမာနစိတ္တာ **ဟုတွာ** အန္တရာယပရိဟရဏတ္ထံ ရညော အာဏတ္တာ ဘူမိယံ နိခဏနဝသေန မမ ဆဍ္ဍနံ မုခသင်္ကောစံ အကတွာ အဘိမုခဘာဝေန သာဓု သုဋ္ဌု ကာဒံ ကတ္တဗ္ဗမေတတိ အနုမောဒိံသု။

၆၀. သော မေ အတ္ထော သမိဇ္ဈထာ တိ ယဿတ္ထာယ ယဒတ္ထံ တတော မူဂဒိဘာဝါဓိဋ္ဌာနဝသေန ဒုက္ကရ စရဏံ စိဏ္ဏံ စရိတံ, သော အတ္ထော မမ သမိဇ္ဈတိ။ တေသံ မမ မာတာပိတုအာဒီနံ **မတိံ** အဓိပ္ပာယံ **သုတွာ သော** အဟံ မမ အဓိပ္ပာယသမိဇ္ဈနေန **ဟဋ္ဌော** အနုပဓာရေတွာ ဘူမိယံ နိခဏနာနုဇာနနေန **သံဝိဂ္ဂမာနသော** ဝ အဟောသိန္တိ ဝစနသေသေန သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၁. ဧဝံ ကုမာရဿ ဘူမိယံ နိခဏနေ ရညာ အာဏတ္တေ စန္ဒာဒေဝီ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ, “ဒေဝ, တုမှေဟိ မယှံ ဝရော ဒိန္နော, မယာ စ ဂဟိတကံ ကတွာ ဌပိတော, တံ မေ ဒါနိ ဒေထာ”တိ။ “ဂဏှ, ဒေဝီ”တိ။ “ပုတ္တဿ မေ ရဇ္ဇံ ဒေထာ”တိ။ “ပုတ္တော တေ ကာဠကဏ္ဏီ, န သက္ကာ ဒါတု”န္တိ။ “တေန ဟိ, ဒေဝ, ယာဝဇီဝံ အဒေန္တော သတ္တ ဝဿာနိ ဒေထာ”တိ။ “တမ္ပိ န သက္ကာ”တိ။ “ဆ ဝဿာနိ, ပဉ္စစတ္တာရိတီဏိဒွေဧကံ ဝဿံ, သတ္တ မာသေ, ဆပဉ္စစတ္တာရောတယောဒွေဧကံ မာသံအဍ္ဍမာသံသတ္တာဟံ ဒေထာ”တိ။ သာဓု ဂဏှာဟာတိ။

သာ ပုတ္တံ အလင်္ကာရာပေတွာ “ဝေမိယကုမာရဿ ဣဒံ ရဇ္ဇ”န္တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ နဂရံ အလင်္ကာရာပေတွာ ပုတ္တံ ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ အာရောပေတွာ သေတစ္ဆတ္တံ မတ္ထကေ ကာရာပေတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာဂတံ အလင်္ကတသိရိသယနေ နိပဇ္ဇာပေတွာ သဗ္ဗရတ္တိံ ယာစိ – “တာတ ဝေမိယ, တံ နိဿာယ သောဠသ ဝဿာနိ နိဒ္ဒံ အလဘိတွာ ရောဒမာနာယ မေ အက္ခီနိ ဥပ္ပက္ကာနိ, သောကေန ဟဒယံ ဘိဇ္ဇတိ ဝိယ, တဝ အပီဌသပ္ပိ အာဒိဘာဝံ ဇာနာမိ, မာ မံ အနာထံ ကရီ”တိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ဆ ဒိဝသေ ယာစိ။ ဆဋ္ဌေ ဒိဝသေ ရာဇာ သုနန္ဒံ နာမ သာရထိံ ပက္ကောသာပေတွာ “သွေ ပာတောဝ အဝမင်္ဂလရထေန ကုမာရံ နီဟရိတွာ အာမကသုသာနေ ဘူမိယံ နိခဏိတွာ ပထဝိဝမုနကကမ္မံ ကတွာ ဧဟီ”တိ အာဟ။ တံ သုတွာ ဒေဝီ “တာတ, ကာသိရာဇာ တံ သွေဝ အာမကသုသာနေ နိခဏိတုံ အာဏာပေသိ။ သွေဝ မရဏံ ပာပုဏိဿတီ”တိ အာဟ။

မဟာသတ္တော တံ သုတွာ “ဝေမိယ, သောဠသ ဝဿာနိ တယာ ကတော ဝါယာမော မတ္ထကံ ပတ္တော”တိ ဟဋ္ဌော ဥဒဂ္ဂေ အဟောသိ။ မာတုယာ ပနဿ ဟဒယံ ဘိဇ္ဇနာကာရံ ဝိယ အဟောသိ။ အထ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပာတောဝ သာရထိ ရထံ အာဒာယ ဒွါရေ ဌပေတွာ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ “ဒေဝိ, မာ မယှံ ကုဇ္ဈိ, ရညော အာဏာ”တိ ပုတ္တံ အာလိင်္ဂိတွာ နိပန္နံ ဒေဝိံ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန အပနေတွာ ကုမာရံ ဥက္ခိပိတွာ ပါသာဒါ ဩတရိ။ ဒေဝီ ဥရံ ပဟရိတွာ မဟာသဒ္ဒေန ပရိဒေဝိတွာ မဟာတလေ ဩဟီယိ။

အထ နံ မဟာသတ္တော ဩလောကေတွာ “မယိ အကထေန္တေ မာတု သောကော ဗလဝါ ဘဝိဿတီ”တိ ကထေ တုကာမော ဟုတွာပိ “သစေ ကထေဿာမိ သောဠသ ဝဿာနိ ကတော ဝါယာမော မောဃော ဘဝိဿတိ, အကထေန္တော ပနာဟံ အတ္တနော စ မာတာပိတူနဉ္စ ပစ္စယော ဘဝိဿာမီ”တိ အဓိဝါသေသိ။ သာရထိ “မဟာသတ္တံ ရထံ အာရောပေတွာ ပစ္ဆိမဒွါရာဘိမုခံ ရထံ ပေသေဿာမီ”တိ ပါစီနဒွါရာဘိမုခံ ပေသေသိ။ ရထော နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဒေဝတာနုဘာဝေန တိယောဇနဋ္ဌာနံ ဂတော။ မဟာသတ္တော သုဋ္ဌုတရံ တုဋ္ဌစိတ္တော အဟောသိ။ တတ္ထ ဝနဃဋံ့ သာရထိဿ အာမကသုသာနံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာသိ။ သော “ဣဒံ ဌာနံ သုန္ဒရ”န္တိ ရထံ ဩက္ကမာပေတွာ မဂ္ဂပဿေ ဌပေတွာ ရထာ ဩရုယှ မဟာသတ္တဿ အာဘရဏဘဏ္ဍံ ဩမုဉ္စိတွာ ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ဌပေတွာ ကုဒါလံ အာဒာယ အဝိဒူရေ အာဝါဋံ့ ခဏိတုံ အာရဘိ။ တေန ဝုတ္တံ **“နှာပေတွာ အနုလိမ္ပိတွာ”** တိအာဒိ။

တတ္ထ **နှာပေတွာ**တိ သောဠသဟိ ဂန္ဓောဒကဃဋေဟိ နှာပေတွာ။ **အနုလိမ္ပိတွာ** တိ သုရဘိဝိလေပနေန ဝိလိမ္ပေတွာ။ **ဝေဌေတွာ ရာဇဝေဌနန္တိ** ကာသိရာဇူနံ ပဝေဏိယာဂတံ ရာဇမကုဋံ့ သီသေ ပဋိမုဉ္စိတွာ။ **အဘိသိဉ္စိတွာ**တိ တသ္မိံ ရာဇကုလေ ရာဇာဘိသေကနိယာမေန အဘိသိဉ္စိတွာ။ **ဆတ္တေန ကာရေသုံ ပုရံ ပဒက္ခိဏ** န္တိ သေတစ္ဆတ္တေန ဓာရိယမာနေန မံ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကာရေသုံ။

၆၂. သတ္တာဟံ ဓာရယိတွာန တိ မယှံ မာတု စန္ဒာဒေဝိယာ ဝရလာဘဝသေန လဒ္ဓံ သတ္တာဟံ မမ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရယိတွာ။ **ဥဂ္ဂတေ ရဝိမဏ္ဍလေ** တိ တတော ပုနဒိဝသေ သူရိယမဏ္ဍလေ ဥဂ္ဂတမတ္တေ အဝမင်္ဂလရထေန မံ နဂရတော **နီဟရိတွာ** ဘူမိယံ နိခဏနတ္ထံ **သာရထိ** သုနန္ဒော **ဝနမုပဂစ္ဆိ**။

၆၃. သဇ္ဇသ္သ န္တိ သန္နဒ္ဓေ အသ္သံ, ယုဂေ ယောဇိတသ္သံ မေ ရထံ မဂ္ဂတော ဥက္ကမာပနဝသေန ဧကောကာ သေ ကတ္ဝာ။ **ဟတ္ထမုစ္စိတော** တိ မုစ္စိတဟတ္ထော, ရထပာစနတော မုတ္တဟတ္ထောတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဟတ္ထမုစ္စိတော**တိ ဟတ္ထမုတ္တော မမ ဟတ္ထတော မုစ္စိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ကာသု**န္တိ အာဝါဋံ။ **နိခာတု**န္တိ နိခဏိတုံ။

၆၄-၅. ဣတိ သော ယဒတ္ထံ မယာ သောဠသ ဝဿာနိ မူဂဝတာဒိအဓိဋ္ဌာနေန ဒုက္ကရစရိယာ အဓိဋ္ဌိတာ, တံ ဒဿေတုံ **"အဓိဋ္ဌိတမဓိဋ္ဌာန"** န္တိ ကထာဒ္ဝယမာဟ။

တတ္ထ **တဇ္ဇေန္တော ဝိဝိဓကာရဏာ** တိ ဒ္ဝိမာသိကကာလတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သောဠသဝဿံဝစ္ဆရာ ထညပဋိသေဓနာဒီဟိ ဝိဝိဓေဟိ နာနပ္ပကာရေဟိ ကာရဏေဟိ တဇ္ဇယန္တော ဘယဝိဒ္ဓံသနဝသေန ဝိဟေဌိယမာနော။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

အထ မဟာသတ္တော သုနန္ဒေ ကာသုံ ခဏန္တေ "အယံ မေ ဝါယာမကာလော"တိ ဥဋ္ဌာယ အတ္တနော ဟတ္ထပာဒေ သမ္ဗာဟိတ္ဝာ ရထာ ဩတရိတုံ မေ ဗလံ အတ္ထီတိ ဥတ္ဝာ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တာဝဒေဝဿ ဟာဒပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ တဝပုဏ္ဏဘတ္တစမ္မံ ဝိယ ဥဂ္ဂန္တွာ ရထဿ ပစ္ဆိမန္တံ အာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ။ သော ဩတရိတွာ ကတိပယေ ဝါရေ အပရာပရံ စင်္ကမိတွာ "ယောဇနသတမ္ပိ ဂန္တုံ မေ ဗလံ အတ္ထီ"တိ ဉတွာ ရထံ ပစ္ဆိမန္တေ ဂဟေတွာ ကုမာရကာနံ ကီဠနယာနကံ ဝိယ ဥက္ခိပိတွာ "သစေ သာရထိ မယာ သဒ္ဓိံ ပဋိဝိရုဇ္ဈေယျ, အတ္ထိ မေ ပဋိဝိရုဇ္ဈိတုံ ဗလ"န္တိ သလ္လက္ခေတွာ ပသာဓနတ္ထာယ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေသိ။ တင်္ခဏညေဝ သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ဝိဿကမ္မံ အာဏာပေသိ – "ဂစ္ဆ ကာသိရာဇပုတ္တံ အလင်္ကရောဟီ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ ဝတွာ ဒိဗ္ဗေဟိ စ မာနုသေဟိ စ အလင်္ကာရေဟိ သက္ကံ ဝိယ တံ အလင်္ကရိ။ သော ဒေဝရာဇလီဠာယ သာရထိဿ ခဏနောကာသံ ဂန္တွာ အာဝါဋတီရေ ဌတွာ –

"ကိန္နု သန္တရမာနောဝ, ကာသုံ ခဏသိ သာရထိ။
ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ, ကိံ ကာသုယာ ကရိဿသီ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၃) –

အာဟ။

တေန ဥဒ္ဓံ အနောလောကေတွာဝ –

"ရညော မူဂော စ ပက္ခော စ, ပုတ္တော ဇာတော အစေတသော။
သောမှိ ရညာ သမဇ္ဈိဋ္ဌော, ပုတ္တံ မေ နိခဏံ ဝနေ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄) –

ဝုတ္တေ မဟာသတ္တော –

"န ဗဓိရော န မူဂောသ္မိ, န ပက္ခော န စ ဝီကလော။
အဓမ္မံ သာရထိ ကယိရာ, မံ စေ တ္ဝံ နိခဏံ ဝနေ။

"ဦရူ ဗာဟုဉ္စ မေ ပဿ, ဘာသိတဉ္စ သုဏောဟိ မေ။
အဓမ္မံ သာရထိ ကယိရာ, မံ စေ တ္ဝံ နိခဏံ ဝနေ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၅-၆) –

ဝတ္ဝာ ပုန တေန အာဝါဋခဏနံ ပဟာယ ဥဒ္ဓံ ဩလောကေတွာ တဿ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ "မနုဿော ဝါ ဒေဝတာ"တိ အဇာနန္တေန –

"ဒေဝတာ နုသိ ဂန္ဓဗ္ဗော, အဒု သက္ကော ပုရိန္ဒဒေါ။
ကော ဝါ တ္ဝံ ကဿ ဝါ ပုတ္တော, ကထံ ဇာနေမု တံ မယ"န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၇) –

ဝုတ္တေ –

‘‘နမှဟိ ဒေဝတေ န ဂန္ဓဗ္ဗော၊ နာပိ သက္ကော ပုရိန္ဒဒော။
ကာသိရညော အဟံ ပုတ္တော၊ ယံ ကာသုယာ နိခညသိ။

‘‘တဿ ရညော အဟံ ပုတ္တော၊ ယံ တွံ သမ္မူပဇီဝသိ။
အဓမ္မံ သာရထိ ကယိရာ၊ မံ စေ တွံ နိခဏံ ဝနေ။

‘‘ယဿ ရုက္ခဿ ဆာယာယ၊ နိသီဒေယျ သယေယျ ဝါ။
န တဿ သာခံ ဘဉ္ဇေယျ၊ မိတ္တဒုဗ္ဘော ဟိ ပာပကော။

‘‘ယထာ ရုက္ခော တထာ ရာဇာ၊ ယထာ သာခာ တထာ အဟံ။
ယထာ ဆာယူပဂေ ပေါသော၊ ဧဝံ တွမသိ သာရထိ။
အဓမ္မံ သာရထိ ကယိရာ၊ မံ စေ တွံ နိခဏံ ဝနေ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၈-၁၁) –

အာဒိနာ နယေန ဓမ္မံ ဒေသေတွာ တေန နိဝတ္တနတ္ထံ ယာစိတော အနိဝတ္တနကာရဏံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒံ တဿ စ ဟေတုံ နိရယဘယာဒိကံ အတီတဘဝေ အတ္တနော ပဝတ္တိံ ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ တာယ ဓမ္မကထာယ တာယ စ ပဋိပတ္တိယာ တသ္မိမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမေ ဇာတေ ရညော ဣဏံ –

‘‘ရထံ နိယျာတယိတွာန၊ အနဏော ဧဟိ သာရထိ။
အနဏဿ ဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ဧတံ ဣသီဟိ ဝဏ္ဏိတ’’န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၄) –

ဝတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။

သော ရထံ အာဘရဏာနိ စ ဂဟေတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ရာဇာ တာဝဒေဝ ‘‘မဟာသတ္တဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ’’တိ နဂရတော နိက္ခမိ သဒ္ဓိံ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ဣတ္ထာဂာရေဟိ နာဂရဇာနပဒေဟိ စ။ မဟာသတ္တောပိ ခော သာရထိံ ဥယျောဇေတွာ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဇာတော။ တဿ စိတ္တံ ဉတွာ သက္ကော ဝိဿကမ္မံ ပေသေသိ – ‘‘တေမိယပဏ္ဍိတော ပဗ္ဗဇိတုကာမော, တဿ အဿမပဒံ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ စ မာပေဟီ’’တိ။ သော ဂန္တွာ တိယောဇနိကေ ဝနသဏ္ဍေ အဿမံ မာပေတွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနစင်္ကမနပေါက္ခရဏီဖလရုက္ခသမ္ပန္နံ ကတွာ သဗ္ဗေ စ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ မာပေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ သက္ကဒတ္တိယဘာဝံ ဉတွာ ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသိတွာ ဝတ္ထာနိ အပနေတွာ တာပသဝေသံ ဂဟေတွာ ကဋ္ဌတ္ထရေ နိသိန္နော အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော, ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန အဿမေ နိသီဒိ။

ကာသိရာဇာပိ သာရထိနာ ဒဿိတမဂ္ဂေန ဂန္တွာ အဿမံ ပဝိသိတွာ မဟာသတ္တေန သဟ သမာဂန္တွာ ကတပဋိသန္ထာရော ရဇ္ဇေန နိမန္တေသိ။ တေမိယပဏ္ဍိတော တံ ပဋိက္ခိပိတွာ အနေကာကာရတော ကာရံ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တာယ စ ကာမာဒီနဝပဋိသံယုတ္တာယ စ ဓမ္မိယာ ကထာယ ရာဇာနံ သံဝေဇေသိ။ သော သံဝိဂ္ဂမာနသော ဃရာဝါသေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ အမစ္စေ ဣတ္ထာဂာရေ စ ပုစ္ဆိ။ တေပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ အဟေသုံ။ အထ ရာဇာ စန္ဒာဒေဝိံ အာဒိံ ကတွာ သောဠသ သဟဿေ ဩရောဓေ စ အမစ္စာဒိကေ စ ပဗ္ဗဇိတုကာမေ ဉတွာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေသိ – ‘‘ယေ မမ ပုတ္တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ, တေ ပဗ္ဗဇန္တူ’’တိ။ သုဝဏ္ဏကောဋ္ဌာဂါရာဒီနိ စ ဝိဝရာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ နာဂရာ စ ယထာပသာရိတေယေဝ အာပဏေ ဝိဝဋဒွါရာနေဝ ဂေဟာနိ စ ပဟာယ ရညော သန္တိကံ အဂမံသု။ ရာဇာ မဟာဇနေန သဒ္ဓိံ မဟာသတ္တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိ။ သက္ကဒတ္တိယံ တိယောဇနိကံ အဿမပဒံ ပရိပူရိ။

သာမန္တရာဇာနော ‘‘ကာသိရာဇာ ပဗ္ဗဇိတော’’တိ သုတွာ ‘‘ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဟေဿာမ’’တိ နဂရံ ပဝိသိတွာ ဒေဝနဂရသဒိသံ နဂရံ သတ္တရတနဘရိတံ ဒေဝဝိမာနကပ္ပံ ရာဇနိဝေသနဉ္စ ဒိသွာ ‘‘ဣမံ ဓနံ နိဿာယ ဘယေန ဘဝိတဗ္ဗ’’န္တိ တာဝဒေဝ နိက္ခမိတွာ ဟယာသုံ။ တေသံ အာဂမနံ သုတွာ မဟာသတ္တော ဝနန္တံ ဂန္တွာ အာကာသေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ တေ သဗ္ဗေ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိံသု။ ဧဝံ အပရေပိ အပရေပီတိ မဟာသမာ

ဂမော အဟောသိ။ သဗ္ဗေ ဖလာဖလာနိ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တိ။ ယော ကာမာဒိဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ, တဿ စိတ္တံ ဉတွာ မဟာသတ္တော တတ္ထ ဂန္တွာ အာကာသေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

သော ဓမ္မဿဝနသပ္ပာယံ လဘိတွာ သမာပတ္တိယော အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ဧဝံ အပရာပိ အပရာ ပီတိ သဗ္ဗေပိ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနာ အဟေသုံ။ တိရစ္ဆာနဂတာပိ မဟာသတ္တေ ဣသိဂဏေပိ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဆသု ကာမသဂ္ဂေသု နိဗ္ဗတ္တိံသု။ မဟာသတ္တဿ ဗြဟ္မစရိယံ စိရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ ပဝတ္တိတ္ထ။ တဒါ ဆတ္တေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အဟောသိ, သာရထိ သာရိပုတ္တတ္ထေရော, မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ, ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, တေမိယပဏ္ဍိတော လောကနာထော။

တဿ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ ဣဓ မတ္ထကံ ပတ္တာ, သေသပါရမိယောပိ ယထာရဟံ နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ မာသဇာတကာလတော ပဋ္ဌာယ နိရယဘယံ ပါပဘီရုတာ ရဇ္ဇဇိဂုစ္ဆာ နေက္ခမ္မနိမိတ္တံ မူကဒိဘာဝါဓိဋ္ဌာနံ တတ္ထ စ ဝိရောဓိပ္ပစ္စယသမောဓာနေပိ နိစ္စလဘာဝေါတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝါ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

တေမိယစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဓိဋ္ဌာနပါရမီ နိဋ္ဌိတာ။

၇. ကပိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၆၇. သတ္တမေ **ယဒါ အဟံ ကပိ အာသိ**န္တိ ယသ္မိံ ကာလေ အဟံ ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော အဿပောတကပ္ပမာဏော မဟာသရီရော ကပိ ဟောမိ။ **နဒီကူလေ ဒရီသယေ**တိ ဧကိဿာ နဒိယာ တီရေ ဧကသ္မိံ ဒရီဘာဂေ ယဒါ ဝါသံ ကပ္ပေမီတိ အတ္ထော။

တဒါ ကိရ ဗောဓိသတ္တော ယူထပရိဟရဏံ အကတွာ ဧကစရော ဟုတွာ ဝိဟာသိ။ တဿာ ပန နဒိယာ ဝေမဇ္ဈေ ဧကော ဒီပကော နာနပ္ပကာရေဟိ အမ္ဗပနသာဒီဟိ ဖလရုက္ခေဟိ သမ္ပန္နော။ ဗောဓိသတ္တော ထာမဇဝသမ္ပန္နတာယ နဒိယာ ဩရိမတီရတော ဥပ္ပတိတွာ ဒီပကဿ ပန နဒိယာ စ မဇ္ဈေ ဧကော ပိဋ္ဌိပါသာဏော အတ္ထိ, တသ္မိံ ပတတိ။ တတော ဥပ္ပတိတွာ တသ္မိံ ဒီပကေ ပတတိ။ သော တတ္ထ နာနပ္ပကာရာနိ ဖလာဖလာနိ ခါဒိတွာ သာယံ တေနေဝ ဥပါယေန ပစ္စာဂန္တွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေပိ တထေဝ ကရောတိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဧကော ကုမ္ဘီလော သပဇာပတိကော တဿံ နဒိယံ ဝသတိ။ တဿ ဘရိယာ ဗောဓိသတ္တံ အပရာပရံ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တဿ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠံ ဥပ္ပါဒေတွာ ကုမ္ဘီလံ အာဟ – "မယှံ ခေါ, အယျပုတ္တ, ဣမဿ ဝါနရဿ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠော ဥပ္ပန္နော"တိ။ သော "သာဓု, ဘဒ္ဒေ, လစ္ဆသီ"တိ ဝတွာ "အဇ္ဇ တံ သာယံ ဒီပကတော အာဂစ္ဆန္တမေဝ ဂဏှိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ နိပဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိဝသံ ဧကစရံ စရိတွာ သာယနှသမယေ ဒီပကေ ဌိတောဝ ပါသာဏံ ဩလောကေတွာ "အယံ ပါသာဏော ဣဒါနိ ဥစ္စတရော ခါယတိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ"န္တိ စိန္တေသိ။ မဟာသတ္တဿ ဟိ ဥဒကပ္ပမာဏဉ္စ ပါသာဏပ္ပမာဏဉ္စ သုဝဝတ္ထာပိတမေဝ ဟောတိ။ တေနဿ ဧတဒဟောသိ – "အဇ္ဇ ဣမိဿာ နဒိယာ ဥဒကံ နေဝ ဟာယတိ, အထ စ ပနာယံ ပါသာဏော မဟာ ဟုတွာ ပညာယတိ, ကစ္စိ နု ခေါ ဧတ္ထ မယှံ ဂဏှနတ္ထာယ ကုမ္ဘီလော နိပန္နော"တိ?

သော "ဝီမံသိဿာမိ တာဝ န"န္တိ တတ္ထေဝ ဌတွာ ပါသာဏေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ဝိယ "ဘော, ပါသာဏာ"တိ ဝတွာ ပဋိဝစနံ အလဘန္တော ယာဝတတိယံ "ဘော, ပါသာဏာ"တိ အာဟ။ ပါသာဏော ပဋိဝစနံ န ဒေတိ။ ပုနပိ ဗောဓိသတ္တော "ကိံ, ဘော ပါသာဏ, အဇ္ဇ မယှံ ပဋိဝစနံ န ဒေသီ"တိ အာဟ။ ကုမ္ဘီလော "အဒ္ဓါ အယံ ပါသာဏော အညေသု ဒိဝသေသု ဝါနရိန္ဒဿ ပဋိဝစနံ ဒေတိ မညေ, အဇ္ဇ ပန မယာ ဩတ္ထတတ္တာ န ဒေတိ, ဟန္ဒာဟံ ဒဿာမိဿ ပဋိဝစန"န္တိ စိန္တေတွာ "ကိံ ဝါနရိန္ဒာ"တိ အာဟ။ "ကောသိ တွံ"န္တိ? "အဟံ ကုမ္ဘီလော"တိ ။

‘‘ကိမတ္ထံ ဗွေ့ နိပန္နောသီ’’တိ? ‘‘တဝ ဟဒယံ ပတ္ထယမာနော’’တိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘အညော မေ ဂ မနမဂ္ဂေါ နတ္ထိ, ပဋိရုဒ္ဓံ ဝတ မေ ဂမန’’န္တိ။ တေန ဝုတ္တံ –

‘‘ပိဋ္ဌိတော သုသုမာရေန, ဂမနံ န လဘာမဟံ’’။

၆၈. ‘‘ယမ္ဟေဟာကာသေ အဟံ ဌတ္ဝာ၊ ဩရော ဟရံ ပတာမဟံ။
တတ္ထဋ္ဌိ သတ္တုဝ၀ေကော၊ ကုမ္ဘီလော လုဒ္ဒဒဿနော’’တိ။

တတ္ထ **‘‘ပိဋ္ဌိတော သုသုမာရေနာ’’**တိ အဒ္ဓကထာယ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ။ **‘‘ယမ္ဟေဟာကာသေ’’**တိ ကထာယ ဟာကဋ္ဌံ ကရောတိ။ တတ္ထ **ယမ္ဟေဟာကာသေ**တိ ယသ္မိံ နဒီမဇ္ဈေ ဌိတပိဋ္ဌိပာသာဏသင်္ခါတေ ပဒေသေ **ဌတ္ဝာ။ ဩရာ**တိ ဒီပ ကသင်္ခါတာ ဩရတီရာ။ **ဟရ**န္တိ တအ မမ ဝသနဋ္ဌာနဘူတံ နဒိယာ ပရတီရံ။ **ပတာမဟ**န္တိ ဥပ္ပတိတ္ဝာ ပတာမိ အဟံ။ **တတ္ထဋ္ဌိ** တိ တသ္မိံ ပိဋ္ဌိပာသာဏပ္ပဒေသေ **သတ္တုဝ**ဘူတော **ဝေကော** ဧကေန္တေနေဝ ဃာတကော ပစ္စတ္ထိကော **လုဒ္ဒ ဒဿနော** ဃောရရူပေ ဘယာနကဒဿနော နိသီဒိ။

အထ မဟာသတ္တော စိန္တေသိ – ‘‘အညော မေ ဂမနမဂ္ဂေါ နတ္ထိ, အဇ္ဇ မယာ ကုမ္ဘီလော ဝဉ္စေတဗ္ဗော, ဧဝဉ္စ ဟိ အယဉ္စ မဟတာ ဟာပတော မယာ ပရိမောစိတော သိယာ, မယှဉ္စ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ’’န္တိ။ သော ကုမ္ဘီလံ အာဟ – ‘‘သ မ္မ, ကုမ္ဘီလ, အဟံ တုယှံ ဥပရိ ပတိဿာမီ’’တိ။ ကုမ္ဘီလော ‘‘တနရိန္ဒ, ပပဉ္စ အကတွာ က္လတော အာဂစ္ဆာ ဟီ’’တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော ‘‘အဟံ အာဂစ္ဆာမိ, တွံ ပန အတ္တနော မုခံ ဝိဝရိတွာ မံ တဝ သန္တိကံ အာဂတကာလေ ဂဏှာဟီ’’တိ အတေစ။ ကုမ္ဘီလာနဉ္စ မုခေ ဝိဝဋေ အက္ခီနိ နိမ္မီလန္တိ။ သော တံ ကာရဏံ အသလ္လက္ခေန္တော မုခံ ဝိဝရိ။ အထဿ အက္ခီနိ နိမ္မီလိံသု။ သော မုခံ ဝိဝရိတွာ သဗ္ဗသော နိမ္မီလိတက္ခိ ဟုတ္ဝာ နိပဇ္ဇိ။ မဟာသတ္တော တ ဿ တထာဘာဝံ ဉတွာ ဒီပကတော ဥပ္ပတိတော ဂန္တွာ ကုမ္ဘီလဿ မတ္ထကံ အက္ကမိတွာ တတော ဥပ္ပတန္တ တော ဝိဇ္ဇုလတာ ဝိယ ဝိဇ္ဇောတမာနော ပရတီရေ အဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၆၉. ‘‘သော မံ အသံသိ ဧဟီတိ၊ အဟမ္ပေမီတိ တံ ဝဒိံ။
တဿ မတ္ထကမက္ကမ္မ၊ ပရကူလေ ပတိဋ္ဌဟိ’’န္တိ။

တတ္ထ **အသံသီ**တိ အဘာသိ။ **အဟမ္ပေမီ** တိ အဟမ္ပိ အာဂစ္ဆာမိတိ **တံ** ကထေသိံ။

ယဿ ပန တံ ဒီပကံ အမ္ဗဇမ္ဗုပနသာဒိဖလရုက္ခသဏ္ဍမဏ္ဍိတံ ရမဏီယံ နိတသယောဂ္ဂဉ္စ, ‘‘အာဂစ္ဆာမီ’’တိ ပန ပဋိညာယ ဒိန္နတ္တာ သစ္စံ အနုရက္ခန္တော မဟာသတ္တောပိ ‘‘အာဂမိဿာမေတ’’တိ တထာ အကာသိ။ တေန ဝု တ္တံ –

၇၀. ‘‘န တဿ အလိကံ ဘဏိတံ၊ ယထာ တစံ အကာသဟ’’န္တိ။
ယသ္မာ စေတံ သစ္စာနုရက္ခဏံ အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ကတံ, တသ္မာ အာဟ –

‘‘သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ၊ သော မေ သစ္စပာရမီ’’တိ။

ကုမ္ဘီလော ပန တံ အစ္ဆရိယံ ဒိသွာ ‘‘က္လမိနာ တနရိန္ဒေန အတိအစ္ဆေရကံ ကတ’’န္တိ စိန္တေတွာ ‘‘ဘော တ နရိန္ဒ, က္လမသ္မိံ လောကေ စတူဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော အမိတ္တေ အဘိဘဝတိ, တေ သဗ္ဗေပိ တုယှံ အ ဗ္ဘန္တရေ အတ္ထိ မညေ’’တိ အာဟ –

‘‘ယဿေတေ စတုရော ဓမ္မာ၊ တနရိန္ဒ၊ ယထာ တဝ။
သစ္စံ ဓမ္မော ဓိတိ စာဂေါ၊ ဒိဋ္ဌံ သော အတိဝတ္တတီ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၂.၁၄၇)။

တတ္ထ **ယဿာ** တိ ယဿ ကဿစိ ပုဂ္ဂလဿ။ **ဧတေ**တိ က္လအနိ ဝတ္တဗ္ဗေ ပစ္စက္ခတော ဒဿေတိ။ **စတု ရော ဓမ္မာ**တိ စတ္တာရော ဂုဏာ။ **သစ္စ** န္တိ ဝစီသစ္စံ, ‘‘မမ သန္တိကံ အာဂမိဿာမီ’’တိ ဝတွာ မုသာ တဒံ အကတွာ

အာဂတော တေတိ တေံ တေ ဝစီသစ္စံ။ **ဓမ္မော** တိ ဝိစာရဏပညာ, “ဧဝံ ကတေ ဣဒံ နာမ ဘဝိဿတီ”တိ ပဝတ္တာ တေ
သော ဝိစာရဏပညာ။ **ဓိတီ**တိ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝီရိယံ ဝုစ္စတိ, တေမ္ပိ တေ အတ္ထိ။ **စာဂေ**တိ အတ္တပရိစ္စာဂေ, တွံ အ
တ္တာနံ ပရိစ္စဇိတွာ မမ သန္တိကံ အာဂတော, ယံ ပနာဟံ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိံ, မယှမေဝေသ ဒေါသော ။ **ဒိဋ္ဌံ** ပစ္
စာမိတ္တံ။ **သော အတိဝတ္တတီ** တိ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ယထာ တဝ ဧဝံ ဧတေ စတ္တာရော ဓမ္မာ အတ္ထိ, သော
ယထာ မံ တွံ အဇ္ဇ အတိက္ကန္တော, တထေဝ အတ္တနော ပစ္စာမိတ္တံ အတိက္ကမတိ အဘိဘဝတီတိ။

ဧဝံ ကုမ္ဘီလော ဗောဓိသတ္တံ ပသံသိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂတော။ တဒါ ကုမ္ဘီလော ဒေဝဒတ္တော
အဟောသိ, တဿ ဘရိယာ စိဉ္စမာဏဝိကာ, ကပိရာဇာ ပန လောကနာထော။

တဿ ကဏ္ဍပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသပဟရမိယော နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဥဒကဿ ဟာသာဏဿ စ
ပမာဏဝဝတ္ထာနေန ဉာအနိ ဟာသာဏော ဥစ္စတရော ခာယတီတိ ပရိဂ္ဂဏှနဝသေန ဟာသာဏဿ ဥပရိ သုသုမာရဿ
သ နိပန္နဘာဝဇာနနံ, ဟာသာဏေန ကထနာပဒေသေန တဿတ္ထဿ နိစ္ဆယဂမနံ, သုသုမာရဿ ဥပရိ အက္ကမိတွာ
တ သဟသာ ပရတီရေ ပတိဋ္ဌာနဝသေန သီဃကာရိတာယ တဿ မဟတာ ဟာပတော ပရိမောစနံ, အတ္တနော ဇီဝိတရက္ခ
ဏံ, သစ္စတစာနုရက္ခဏဉ္စာတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝတ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

ကပိရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. သစ္စတာပသစရိယာဝဏ္ဏနာ

အဋ္ဌမေ **တာပသော သစ္စသဝှယော** တိ သစ္စသဒ္ဒေန အဝှာတဗ္ဗော သစ္စနာမကော **တာပသော ယဒါ** ယဒါ
မိံ ကာလေ **ဟောမိ,** တဒါ။ **သစ္စေန လောကံ ပာလေသိ** န္တိ အတ္တနော အဝိသံဝါဒိဘာဝေန သတ္တလောကံ ဇမ္ဗုဒီပေ တတ္
ထ တတ္ထ သတ္တနိကာယံ ဟာပတော နာနာဝိဓာ အနတ္ထတော စ ရက္ခိံ။ **သမဂ္ဂံ ဇနမကာသဟ** န္တိ တတ္ထ တတ္ထ က
လဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒပန္နံ မဟာဇနံ ကလဟေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ သာမဂ္ဂိယံ အာနိသံသကထနေန သမဂ္ဂံ အဝိဝဒမာနံ
သမ္မောဒမာနံ အဟမကာသိံ။

တဒါ ဟိ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ အညတရသ္မိံ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ “သစ္
စော”တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ သိပ္ပံ
ဥဂ္ဂဏှိတွာ နစိရဿေဝ သဗ္ဗသိပ္ပာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော။ အာစရိယေန အနုညာတော ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွာ
မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ တေဟိ အဘိနန္ဒိယမာနော တေသံ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ ကတိပါဟံ တေသံ သန္တိကေ
ဝသိ။ အထ နံ မာတာပိတရော ပတိရူပေန အရေန သံယောဇေတုကာမာ သဗ္ဗံ ဝိဘဝဇာတံ အာစိက္ခိတွာ ဃရာဝါသေန နိ
မန္တေသုံ။

မဟာသတ္တော နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော အတ္တနော နေက္ခမ္မပဋိပတ္တိံ ပရိဗျူဟေတုကာမော ဃရာဝါသေ အာဒီနဝံ ပဗ္
ဗဇ္ဇာယ အာနိသံသဉ္စ နာနပ္ပကာရတော ကထေတွာ မာတာပိတူနံ အဿုမုခါနံ ရောဒမာနာနံ အပရိမာဏံ ဘောဂက္ခန္
ဓံ အနန္တံ ယသံ မဟန္တဉ္စ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟာနာဂေဝ အယသင်္ခလိကံ ဃရဗန္ဓနံ ဆိန္ဒိတွာ နိက္ခမိတွာ
ဟိမဝန္တပ္ပဒေသံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝနမူလဖလာဖလေဟိ ယာပေန္တော နစိရဿေဝ အဋ္ဌ သမာပ
တ္တိယော ပဉ္စ စ အဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠယမာနော သမာပတ္တိဝိဟာရေန ဝိဟရတိ။

သော ကေဒိဝသံ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ လောကံ ဩလောကေန္တော အဒ္ဒသ သကလဇမ္ဗုဒီပေ မနုဿေ ယေဘုယျေန ဟ
ဏာတိပာတာဒိဒသအကုသလကမ္မပထပသုတေ ကာမနိအနံ ကာမာဓိကရဏံ အညမညံ ဝိဟေဌေန္တေ။ ဒိသွာ ဧဝံ စိန္တေသိ
– “န ခော ပန မေတံ ပတိရူပံ, ယဒိဒံ ဣမေ သတ္တေ ဧဝံ ပာပပသုတေ ဝိဟေဌေန္တေ စ ဒိသွာ အဇ္ဈုပေက္ခဏံ။ အဟဉှိ
ဟိ ‘သတ္တေ သံသာရပင်္ကတော ဥဒ္ဓရိတွာ နိဗ္ဗာနထလေ ပတိဋ္ဌပေဿာမီ’တိ မဟာသမ္ဗောဓိယာနံ ပဋ္ဌိပန္နော, တ
သ္မာ တံ ပဋိညံ အဝိသံဝါဒေန္တော ယံနူနာဟံ မနုဿပထံ ဂန္တွာ တေ တေ သတ္တေ ပာပတော ဩရမာပေယျံ, ဝိဝာ
ဒဉ္စ နေသံ ဝူပသမေယျ”န္တိ။

ဧဝံ ပန စိန္တေတွာ မဟာသတ္တော မဟာကရုဏာယ သမုဿာဟိတော သန္တံ သမာပတ္တိသုခံ ပဟာယ ကြဒ္ဓိယာ တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာ တေသံ စိတ္တာနုကူလံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ကလဟဝိဂ္ဂဟဝိတာအပနေ့ သတ္တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဥ္စ သမ္ပရာယိကဥ္စ ဝိရောစေ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ အညမညံ သမဂ္ဂေ သဟိတေ အကာသိ။ အနေကာကာရတော ကာရဥ္စ ဟာပေ အာဒီနဝံ ဝိဘာဝေန္တော တတော သတ္တေ ဝိဝေစေတွာ ကေစ္စေ ဒသသု ကုသလကမ္မပထဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။ ကေစ္စေ ပဗ္ဗာဇေတွာ သီလသံဝရေ ကြန္ဒြိယဂုတ္တိယံ သတိသမ္ပဇညေ ပဝိဝေကတသေ စျာနာဘိညာသု စ ယထာရဟံ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၇၁. ''ပုနာပရံ ယအာ ဟောမိ၊ တာပသော သစ္စသဝှယော။
သစ္စေန လောကံ ဟလေသိ၊ သမဂ္ဂံ ဇနမကာသဟ''န္တိ။

ကြဓာပိ မဟာပုရိသဿ ဟေဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသဟရမိယော နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဂုဏာနုဘာဝေ စ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

သစ္စတာပသစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. ဝဋ္ဋပေါတကစရိယာဝဏ္ဏနာ

၇၂. နဝမေ **မဂဓေ ဝဋ္ဋပေါတကော** တိအာဒီသု အယံ သင်္ခေပတ္ထော – မဂဓရဋ္ဌေ အညတရသ္မိံ အရညပ္ပဒေသေ ဝဋ္ဋကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အဏ္ဍကောသံ ပအာလေတွာ အစိရနိက္ခန္တတာယ **တရုဏော** မံသပေသိဘူတော, တတော ဧဝ အဇာတပက္ခော ဝဋ္ဋကစ္ဆာပကော ယအာ အဟံ **ကုလာဝကေယေဝ ဟောမိ**။

၇၃. **မုခတုဏ္ဍကေနာဟရိတွာ** တိ မယ္ဟံ မာတာ အတ္တနော မုခတုဏ္ဍကေန ကာလေန ကာလံ ကေစရံ အာဟရိတွာ မံ ပောသေတိ။ **တဿာ ဖဿေန ဇီဝာမိ** တိ ပရိသေဒနတ္ထဥ္စေဝ ပရိဘာဝနတ္ထဥ္စ သမ္မဒေဝ ကာလေန ကာလံ မမံ အဓိသယနဝသေန ဖုသန္တိယာ တဿာ မမ မာတုယာ သရီရသမ္ဖဿေန ဇီဝာမိ ဝိဟရာမိ အတ္တဘာဝံ ပဝတ္တေမိ။ **နတ္ထိ မေ ကာယိကံ ဗလန္တိ** မယှံ ပန အတိတရုဏတာယ ကာယသန္နိဿိတံ ဗလံ နတ္ထိ။

၇၄. **သံဝစ္ဆရေ** တိ သံဝစ္ဆရေ သံဝစ္ဆရေ။ **ဂိမှဟသမယေ**တိ ဂိမှဟကာလေ။ သုက္ခရုက္ခသာခာနံ အညမညံ သင်္ဃဋ္ဋနသမုပ္ပန္နေန အဂ္ဂိနာ တသ္မိံ ပဒေသေ **ဒဝဍာဟော ပဒိပ္ပတိ** ပဇ္ဇလတိ, သော တထာ ပဒီပိတော။ **ဥပဂစ္ဆတိ အမှာကန္တိ** မယ္ဟံ မာတာပိတူနဥ္စာတိ အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနပ္ပဒေသံ အတ္တနော ပတိဋ္ဌာနဿ အသုဒ္ဓဿာပိ သုဒ္ဓဘောဝကရဏေန ဟဝနတော **ဟဝကော**တိ စ ဂတမဂ္ဂေ ကြန္ဓနဿ ဘသ္မဘာဝဝဟနတော **ကဏှဝတ္တနီ** တိ စ လဒ္ဓနာမော အဂ္ဂိ ဝနရုက္ခဂစ္ဆေ ဒဟန္တော ကာလေန ကာလံ ဥပဂစ္ဆတိ။

၇၅. ဧဝံ ဥပဂမနတော တအာပိ **သဒ္ဒာယန္တော** တိ ''ဓမဓမ''ကြတိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကရောန္တော, အနုရဝဒဿနေ့ဟာတံ အဝဂ္ဂိနော။ **မဟာသိခီ**တိ ပဗ္ဗတကူဋ္ဌသဒိသာနံ ကြန္ဓနာနံ ဝသေန မဟတိယော သိခာ ဧတဿာတိ မဟာသိခီ။ **အနုပုဗ္ဗေန** အနုက္ကမေန တံ အရညပ္ပဒေသံ **စျာပေန္တော** ဒဟန္တော **အဂ္ဂိ မမ** သမီပဋ္ဌာနံ **ဥပာဂမိ**။

၇၆. **အဂ္ဂိဝေဂဘယာ** တိ ဝေဂေန အာဂစ္ဆတော အဂ္ဂိနော ဘယေန **ဘီတာ။ တသိတာ**တိ စိတ္တုတြာသသမုဋ္ဌိတေန ကာယဿ ဆမ္ဘိတတ္တေန စ ဥတ္တြာသာ။ **မာတာပိတာ**တိ မာတာပိတရော။ **အတ္တာနံ ပရိမောစယု** န္တိ အဂ္ဂိနာ အနုပဒ္ဒုတဋ္ဌာနဂမနေန အတ္တနော သောတ္ထိဘာဝမကံသု။ မဟာသတ္တော ဟိ တအာ မဟာဂေဏ္ဍုကပ္ပမာဏော မဟာသရီရော အဟောသိ။ တံ မာတာပိတရော ကေနစိ ဥပာယေန ဂဟေတွာ ဂန္တုံ အသက္ကုဏန္တာ အတ္တသိနေဟေန စ အဘိဘုယ္ယမာနာ ပုတ္တသိနေဟံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိံသု။

၇၇. **ဟာဒေ ပက္ခေ ပဇဟာမိ** တိ အတ္တနော ဥဘော ဟာဒေ ဥဘော ပက္ခေ စ ဘူမိယံ အာကာသေ စ ဂမနသဇ္ဇေ ကရောန္တော ပသာရေမိ ကြရိယာမိ တယမာမိ။ ''ပဋိဟာမိ''တိပိ ဟဌော, ဝေဟာသဂမနယောဂ္ဂေ ကာတုံ ဉာဟာမီတိ အတ္ထော။ ''ပတီဟာမိ''တိပိ ပဌန္တိ။ တဿတ္ထော – ဟာဒေ ပက္ခေ စ ပတိ ဝိသုံ ဉာဟာမိ, ဂမနတ္ထံ တယမာမိ, တံ ပန တ

ယာမကရဏတ္ထမေဝ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **နတ္ထိ မေ ကာယိကံ ဗလံ။ သောဟံ အဂတိကော တတ္ထာ** တိ သော အဟံ ဧဝံဘူတော ဟာဒပက္ခဝေကလ္လေန ဂမနဝိရဟိတော မာတာပိတူနံ အပဂမနေန တ အပ္ပဋိသရဏော, တတ္ထ အဝဂ္ဂိဥပဒ္ဒုတေ ဝနေ, တသ္မိံ တ ကုလာဝကေ ဌိတောဝ ဧဝံ ဣအနိ ဝတ္တဗ္ဗာကာရေန တအာ စိန္တေသိံ။ ဒုတိယဋ္ဌေတ္ထ **အဟန္တိ** နိပာတမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၇၈. ဣအနိ တအာ အတ္တနော စိန္တိတာကာရံ ဒဿေတုံ **"ယေသာဟ"**န္တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **ယေသာဟံ ဥပဓာဝေယ္ယံ, ဘီတော တသိတဝေဓိတော** တိ မရဏဘယေန ဘီတော တတော ဧဝ စိတ္တုတ္ရာသေန တသိတော သရီရကမ္ပနေန ဝေဓိတော ယေသမဟံ ပက္ခန္တရံ တေရဟိ အဝဂ္ဂိဥပဒ္ဒုတော ဇလဒုဂ္ဂံ ဝိယ မညမာနော ပဝိသိတုံ ဥပဓာဝေယ္ယံ **တေ** မမ မာတာပိတရော **မံ ဧကကံ ဧဝ ဩဟာယ** ဇဟိတ္ဝာ **ပက္ကန္တာ။ ကထံ မေ အဇ္ဇ ကာတဝေ**တိ ကထံ နု ခော မယာ အဇ္ဇ ကာတဗ္ဗံ, ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသမ္မူဋ္ဌေဟာ ဟုတ္ဝာ ဌိတော ပုန စိန္တေသိ – "ဣမသ္မိံ လောကေ သီလဂုဏော နာမ အတ္ထိ, သစ္စဂုဏော နာမ အတ္ထိ, အတီတေ ဟရမိယော ပူရေတ္ဝာ ဗောဓိတလေ နိသီဒိတ္ဝာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓာ သီလသမာဓိပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာ သစ္စာနုဒယကာရုညခန္တိသမန္နာဂတာ သဗ္ဗသတ္တေသု သမပ္ပဝတ္တမေတ္တာဘာဝနာ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓာ နာမ အတ္ထိ, တေဟိ စ ပဋိဝိဒ္ဓော ဧကန္တနိယျာနဂုဏော ဓမ္မော အတ္ထိ, မယိ စာပိ ဧကံ သစ္စံ အတ္ထိ။ သံဝိဇ္ဇမာနော ဧကော သဘာဝဓမ္မော ပညာယတိ, တသ္မာ အတီတဗုဒ္ဓေ စေဝ တေဟိ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏေ စ အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ မယိ ဝိဇ္ဇမာနံ သစ္စံ သဘာဝဓမ္မံ ဂဟေတ္ဝာ သစ္စကိရိယံ ကတ္ဝာ အဂ္ဂိံ ပဋိက္ကမာပေတ္ဝာ အဇ္ဇ မယာ အတ္တနော စေဝ ဣဓ တသိနံ သေသပာဏီနဉ္စ သောတ္ထိဘာဝံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ ဧဝံ ပန စိန္တေတ္ဝာ မဟာသတ္တော အတ္တနော အာနုဘာဝေ ဌတ္ဝာ ယထာစိန္တိတံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၇၉. "အတ္ထိ လောကေ သီလဂုဏော၊ သစ္စံ သောစေယျနုဒ္ဒယာ။
တေန သစ္စေန ကာဟာမိ၊ သစ္စကိရိယမုတ္တမံ။

၈၀. "အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ ဓမ္မဗလံ၊ သရိတ္ဝာ ပုဗ္ဗကေ ဇိနေ။
သစ္စဗလမဝဿာယ၊ သစ္စကိရိယမကာသဟ"န္တိ။

၈၁. တတ္ထ မဟာသတ္တော အတီတေ ပရိနိဗ္ဗုတာနံ ဗုဒ္ဓာနံ ဂုဏေ အာဝဇ္ဇေတ္ဝာ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနံ သစ္စသဘာဝံ အာရဗ္ဘ ယံ ကထံ ဝတ္ဝာ တအာ သစ္စကိရိယမကာသိ, တံ ဒဿေတုံ **"သန္တိ ပက္ခာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **သန္တိ ပက္ခာ အပတနာ** တိ မယှံ ပက္ခာ နာမ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘန္တိ, နော စ ခော သက္ကာ တေဟိ ဥပ္ပတိတုံ အာကာသေန ဂန္တုန္တိ အပတနာ။ **သန္တိ ပာအာ အဝဉ္စနာ** တိ ပာအာပိ မေ အတ္ထိ, တေဟိ ပန ဝဉ္စိတုံ ပဒတရဂမနေန ဂန္တုံ န သက္ကာတိ အဝဉ္စနာ။ **မာတာပိတာ စ နိက္ခန္တာ** တိ ယေ မံ အညတ္ထ နေယျုံ, တေပိ မရဏဘယေန မမ မာတာပိတရော နိက္ခန္တာ။ **ဇာတဝေဒအာ**တိ အဂ္ဂိံ အာလပတိ။ သော ဟိ ဇာတောဝ ဝေဒိယတိ, ဓူမဇာလုဋ္ဌာနေန ပညာယတိ, တသ္မာ "ဇာတဝေဒအော"တိ ဝုစ္စတိ။ **ပဋိက္ကမာ** တိ ပဋိဂစ္ဆ နိဝတ္တာတိ ဇာတဝေဒံ အာဏာပေတိ။

ဣတိ မဟာသတ္တော "သစေ မယှံ ပက္ခာနံ အတ္ထိဘာတေ, တေ စ ပသာရေတွာ အာကာသေ အပတနဘာတေ, ပာအာနံ အတ္ထိဘာတေ, တေ စ ဥက္ခိပိတ္ဝာ အဝဉ္စနဘာတေ, မာတာပိတူနံ မံ ကုလာဝကေယေဝ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ ပလာတဘာတေ စ သစ္စသဘာဝဘူတော ဧဝ, ဇာတဝေဒ, ဧတေန သစ္စေန တွံ ဣတော ပဋိက္ကမာ"တိ ကုလာဝကေ နိပန္နောဝ သစ္စကိရိယံ အကာသိ။ တဿ သဟ သစ္စကိရိယာယ သောဠသကရီသမတ္တေ ဌာနေ ဇာတဝေဒအော ပဋိက္ကမိ။ ပဋိက္ကမန္တော စ န ဈာယမာနောဝ အရညံ ဂတော, ဥဒကေ ပန ဩပိလာပိတဥက္ကာ ဝိယ တတ္ထေဝ နိဗ္ဗာယိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၈၂. "သဟ သစ္စေ ကတေ မယှံ၊ မဟာပဇ္ဇလိတော သိခီ။
ဝဇ္ဇေသိ သောဠသကရီသာနိ၊ ဥဒကံ ပတ္ဝာ ယထာ သိခီ"တိ။

သာ ပနေသာ ဇောဓိသတ္တသ္သ ဝဋ္ဋကယောနိယံ တသ္မိံ သမယေ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ အာဝဇ္ဇနပုဗ္ဗိကာ သစ္စကိရိယာ အနုဿရဏာတိ အာဟ **“သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ, ဧသာ မေ သစ္စပာရမီ”** တိ။ တေနေဝ ဟိ တဿ ဌာနဿ သကလေပိ ကပ္ပေ အဂ္ဂိနာ အနဘိဘဝနီယတ္တာ တံ ကပ္ပဋ္ဌိယပာဋိဟာရိယံ နာမ ဇာတံ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော သစ္စကိရိယဝသေန အတ္တနော တတ္ထ တသီနံ သတ္တာနဉ္စ သောတ္ထိံ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

တအာ မာတာပိတရော ဧတရဟိ မာတာပိတရော အဟေသုံ, ဝဋ္ဋကရာဇာ ပန လောကနာထော။

တဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသပာရမိယောပိ ယထာရဟံ နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ အဝဂ္ဂိမ္ပိ တထာ ဘေရဝတာကာရေန အဝတ္ထရိတွာ အာဂစ္ဆန္တေ တသ္မိံ ဝယေ ဧကောဝ ဟုတွာပိ သာရဒံ အနာပဇ္ဇိတွာ သစ္စာဒိဓမ္မဂုဏေ ဗုဒ္ဓဂုဏေ စ အနုဿရိတွာ အတ္တနော ဧဝ အာနုဘာဝံ နိဿာယ သစ္စကိရိယာယ တတ္ထ တသီနမ္ပိ သတ္တာနံ သောတ္ထိဘာဝါဟဒနာဒယော အာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။

ဝဋ္ဋပောတကစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. မစ္ဆရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၈၃. ဒသမေ **ယဒာ ဟောမိ, မစ္ဆရာဇာ မဟာသရေ** တိ အတီတေ မစ္ဆယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကောသလရဋ္ဌေ သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနေ ပောက္ခရဏိဋ္ဌာနေ ဝလ္လိဂဟနပရိက္ခိတ္တေ ဧကသ္မိံ မဟာသရေ မစ္ဆာနံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ရဉ္ဇနတော ယအာ အဟံ ရာဇာ ဟောမိ, မစ္ဆဂဏပရိဝုတော တတ္ထ ပဋိဝသာမိ တအာ။ **ဉဏှေဟ**တိ ဉဏှကာလေ ဂိမှသမယေ။ **သူရိယသန္တာပေ**တိ အာဒိစ္စသန္တာပေန။ **သရေ ဥဒက ခီယထာ**တိ တသ္မိံ သရေ ဥဒကံ ခီယိတ္ထ ဆိဇ္ဇိတ္ထ။ တသ္မိဥ္စဟိ ရဋ္ဌေ တအာ ဒေဝေါ န ဝဿိ, သဿာနိ မိလာယိံသု, တပိအာဒီသု ဥဒကံ ပရိက္ခယံ ပရိယာအနံ အဂမာသိ, မစ္ဆကစ္ဆပာ ကလလဂဟနံ ပဝိသိံသု။ တသ္မိမ္ပိ သရေ မစ္ဆာ ကဒ္ဒမဂဟနံ ပဝိသိတွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ နိလီယိံသု။

၈၄. **တတော**တိ တတော ဥဒကပရိက္ခယတော အပရဘာဂေ။ **ကုလလသေနကာ**တိ ကုလလာစေဝ သေနာ စ။ **ဘက္ခယန္တိ ဒိဝါရတ္တိံ, မစ္ဆေ ဥပနိသီဒိယာ**တိ တတ္ထ တတ္ထ ကလလပိဋ္ဌေ ဥပနိသီဒိတွာ ကလလဂဟနံ ပဝိသိတွာ နိပန္နေ မစ္ဆေ **ကာကာ** တ ဣတရေ တ ဒိဝါ စေဝ ရတ္တိဉ္စ ကဏ္ဏယဂ္ဂသဒိသေဟိ တုဏ္ဍေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ကောဋ္ဋေတွာ နီဟရိတွာ ဝိပ္ဖန္ဒမာနေ ဘက္ခယန္တိ။

၈၅. အထ မဟာသတ္တော မစ္ဆာနံ တံ ဗျသနံ ဒိသွာ မဟာကရုဏာယ သမုဿာဟိတဟဒယော “ဌပေတွာ မံ ဣမေ မမ ဉာတကေ ဣမသ္မာ ဒုက္ခာ မောစေတုံ သမတ္ထော နာမ အညော နတ္ထိ, ကေန နု ခော အဟံ ဥပာယေန တေ ဣတော ဒုက္ခတော မောစေယျ”န္တိ စိန္တေန္တော “ယံနူနာဟံ ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ အာစိဏ္ဏသမာစိဏ္ဏံ မယိ စ သံဝိဇ္ဇမာနံ သစ္စဓမ္မံ နိဿာယ သစ္စကိရိယံ ကတွာ ဒေဝံ ဝဿာပေတွာ မမ ဉာတိသင်္ဃဿ ဇီဝိတဒာနံ ဒဒေယျံ, တေန စ သကလဿာပိ အာဟာရူပဇီဝိနော သတ္တလောကဿ မဟာဥပကာရော သမ္ပာဒိတော မယာ”တိ နိစ္ဆယံ ကတွာ ဒေဝံ ဝဿာပေတုံ သစ္စကိရိယံ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဧဝံ စိန္တေသဟ”** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **သဟ ဉာတီဟိ ပီဠိတော**တိ မယှံ ဉာတီဟိ သဒ္ဓိံ တေန ဥဒကပရိက္ခယေန ပီဠိတော။ **သဟာ**တိ တ နိပါတမတ္တံ။ မဟာကာရုဏိကတာယ တေန ဗျသနေန ဒုက္ခိတေဟိ ဉာတီဟိ ကာရဏဘူတေဟိ ပီဠိတော, ဉာတိသင်္ဃဒုက္ခဒုက္ခိတောတိ အတ္ထော။

၈၆. **ဓမ္မတ္ထ** န္တိ ဓမ္မဘူတံ အတ္ထံ, ဓမ္မတော တ အနပေတံ အတ္ထံ။ ကိံ တံ? **သစ္စံ။ အဒ္ဒသပဿယ** န္တိ မယှံ ဉာတီနဉ္စ အပဿယံ အဒ္ဒသံ။ **အတိက္ခယ** န္တိ မဟာဝိနာသံ။

၈၇. **သဒ္ဓမ္မ** န္တိ သတံ သာဓူနံ ဗုဒ္ဓါဒီနံ ကေသ္သာပိ ဟဏိနော အပဟိံသနသင္ခါတံ ဓမ္မံ။ **အနုဿရိတ္တတာ။ ပရမတ္ထံ ဝိစိန္တယန္တိ** တံ ခော ပန ပရမတ္ထံ သစ္စံ အဝိပရီတသဘာဝံ ကတ္တာ စိန္တယန္တော။ **ယံ လောကေ ဓုဝသဿတ** န္တိ ယဒေတံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ကေသ္သာပိ ဟဏိနော အပဟိံသနံ, တံ သဗ္ဗကာလံ တထဘာဝေန ဓုဝံ သဿတံ ဝိစိန္တယံ သစ္စကိရိယံ အကာသိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၈. ဣဒါနိ တံ ဓမ္မံ မဟာသတ္တော အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနံ ဂဟေတ္တာ သစ္စဝစနံ ပယောဇေတုကာမော ကာလဝဏ္ဏံ ကဒ္ဒမံ ဒ္ဒိဓာ ဝိယူဟိတ္တာ အဥ္ဇနရုက္ခသာရဃဋ္ဋိကဝဏ္ဏမဟာသရီရော သုဓောတလောဟိတကမဏိသဒိသာနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီ လေတ္တာ အာကာသံ ဥလ္လောကေန္တော **"ယတော သရာမိ အတ္တာန"** န္တိ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ယတော သရာမိ အတ္တာန** န္တိ ယတော ပဋ္ဌာယ အဟံ အတ္တဘာဝသင္ခါတံ အတ္တာနံ သရာမိ အနုဿ ရာမိ။ **ယတော ပတ္တောသ္မိ ဝိညုတ** န္တိ ယတော ပဋ္ဌာယ တာသု တာသု ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု ဝိညုတံ ဝိဇာနနဘာဝံ ပ တ္တောသ္မိ, ဥဒ္ဒံ အာရောဟနဝသေန ဣတော ယာဝ မယ္ဟံ ကာယဝစီကမ္မာနံ အနုဿရဏသမတ္ထတာ ဝိညုတပ္ပတ္ တိ ဧဝ, ဧတ္ထန္တရေ သမာနဇာတိကာနံ ခာဒနဋ္ဌာနေ နိဗ္ဗတ္တောပိ တဏ္ဍုလကဏပ္ပမာဏမ္ပိ မစ္ဆံ မယာ န ခာဒိတပု ဗ္ဗံ, အညမ္ပိ ကဥ္စိ **ဟဏံ သဥ္စိစ္စ ဟိံသိတံ** ဗာဓိတံ **နာဘိဇာနာမိ,** ပဂေဝ ဇီဝိတာ ဝေရောပိတံ။

၈၉. **ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေနာ** တိ "ယဒေတံ မယာ ကသ္သစိ ဟဏဿ အပဟိံသနံ ဝုတ္တံ, သစေ ဧတံ သစ္စံ တထံ အ ဝိပရီတံ, ဧတေန သစ္စဝစနေန **ပဇ္ဇုန္နော** မေဃော **အဘိဝဿတု,** ဉာတိသင်္ဃံ မေ ဒုက္ခာ ပမောစေတူ"တိ ဝတ္တာ ပုန အတ္တနော ပရိစာရိကစေဋကံ အာဏာပေန္တော ဝိယ ပဇ္ဇုန္နံ ဒေဝရာဇာနံ အာလပန္တော **"အဘိတ္ထနယာ"** တိ ကထမာ ဟ။

တတ္ထ **အဘိတ္ထနယ ပဇ္ဇုန္နာ** တိ ပဇ္ဇုန္နော ဝုစ္စတိ မေဃော, အယံ ပန မေဃဝသေန လဒ္ဓနာမံ ဝဿဝလာဟ ကဒေဝရာဇာနံ အာလပတိ။ အယံ ဟိဿ အဓိပ္ပာယော – ဒေဝေ နာမ အနဘိတ္ထနယန္တေ ဝိဇ္ဇုလတာ အနိစ္ဆာရေန္တေ ဘော ပဝဿန္တောပိ န သောဘတိ, တသ္မာ တ္ဝံ အဘိတ္ထနယန္တော ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆာရေန္တော ဝဿာပေဟီတိ။ **နိဓိံ ကာကဿ နာသယာ** တိ ကာကာ ကလလံ ပဝိသိတွာ ဌိတေ မစ္ဆေ တုဏ္ဍေန ကောဋေတွာ နီဟရိတွာ ခါဒန္တိ ,
တသ္မာ တေသံ အန္တောကလလေ မစ္ဆာ "နိဓီ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ တံ ကာကသင်္ဃဿ နိဓိံ ဒေဝံ ဝဿာပေန္တော ဥဒ ကေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ နာသေဟိ။ **ကာကံ သောကာယ ရန္ဓေဟီ** တိ ကာကသင်္ဃော ဣမသ္မိံ မဟာသရေ ဥဒကေန ပုဏ္ဏေ မစ္ဆေ အလဘမာနော သောစိဿတိ, တံ ကာကဂဏံ တ္ဝံ ဣမံ ကဒ္ဒမံ ပူရေန္တော သောကာယ ရန္ဓေဟိ, သောက ဿတ္ထာယ ပန ဝဿာပယထ, ယထာ အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏံ သောကံ ပာပုဏာတိ, ဧဝံ ကရောဟီတိ အတ္ထော။ **မစ္ဆေ သောကာ ပမောစယာ** တိ မမ ဉာတကေ သဗ္ဗေဝ မစ္ဆေ ဣမမှာ မရဏသောကာ ပမောစေဟိ။ "မဥ္စ သောကာ ပမောစယာ"တိ (ဇာ. ၁.၁.၇၅) **ဇာတကေ** ပဌန္တိ။ တတ္ထ **စ**-ကာရော သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော, မဥ္စ မမ ဉာတကေ စာတိ သဗ္ဗေဝ မရဏသောကာ ပမောစေဟိ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၇၅)။ မစ္ဆာနညူပိ အနုဒကဘာဝေန ပစ္စတ္ထိကာနံ ဃာသဘာဝံ ဂစ္ဆ ဆာမာတိ မဟာမရဏသောကော, မဟာသတ္တဿ ပန တေသံ အနယဗ္ဗသနံ ပဋိစ္စ ကရုဏာယတော ကရုဏာပတိရူပ မုခေန သောကသမ္ဘဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ပရိစာရိကစေဋကံ အာဏာပေန္တော ဝိယ ပဇ္ဇုန္နံ အာလပိတ္တာ သကလေ ကောသ လရဋ္ဌေ မဟာဝဿံ ဝဿာပေသိ။ မဟာသတ္တဿ ဟိ သီလတေဇေန သစ္စကိရိယာယ သမကာလမေဝ သက္ကဿ သ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော "ကိံ နု ခော"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ဝဿ သဝလာဟကဒေဝရာဇာနံ ပက္ကောသာပေတွာ "တာတ, မဟာပုရိသော မစ္ဆရာဇာ ဉာတီနံ မရဏသောကေန ဝဿာပနံ ဣစ္ဆတိ, သကလံ ကောသလရဋ္ဌံ ဧကမေဃံ ကတ္တာ ဝဿာပေဟီ"တိ အာဟ။

သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဧကံ ဝလာဟကံ နိဝါသေတွာ ဧကံ ပါရုပိတွာ မေဃဂီတံ ကယန္တော ပာစီန လောကဓာတုအဘိမုခော ပက္ခန္ဒိ။ ပာစီနဒိသာဘာဂေ ခလမဏ္ဍလမတ္တံ ဧကံ မေဃမဏ္ဍလံ ဥဋ္ဌာယ သတပဋလံ သဟ ဿပဋလံ ဟုတွာ အဘိတ္ထနယန္တံ ဝိဇ္ဇုလတာ နိစ္ဆာရေန္တံ အဓောမုခဌပိတဥဒကကုမ္ဘာကာရေန ဝိဿန္ဒမာနံ သကလံ ကောသလရဋ္ဌံ မဟောဃေန အဇ္ဈောတ္ထရိ။ ဒေဝေ အစ္ဆိန္နဓာရံ ဝဿန္တော မုဟုတ္တေနေဝ တံ မဟာသ

ရံ ပူရေသိ။ မဇ္ဈာ မရဏာဘယတော မုစ္စိံသု။ ကာကာဒယော အပတိတွာ အပေဟသုံ။ န ကေဝလံ မဇ္ဈာ ဧဝ, မနုဿာပိ ဝိ ဝိဓသေဿာနိ သမ္ပာဒေန္တော စတုပ္ပဒေဒယောပိတိ သဗ္ဗေပိ ဝဿူပဇီဝိနော ကာယိကစေတသိကဒုက္ခတော မုစ္စိံသု။ တေန ဝုတ္တံ –

၉၀. ''သဟ ကတေ သစ္စဝရေ၊ ပဇ္ဇုန္နော အဘိဂဇ္ဇိယ။
ထလံ နိန္နဉ္စ ပူရေန္တော၊ ခဏေန အဘိဝဿထာ''တိ။

တတ္ထ **ခဏေန အဘိဝဿထာ** တိ အဒန္ဓာယိတ္ဝာ သစ္စကိရိယခဏေနေဝ အဘိဝဿိ။

၉၁. **ကတ္ဝာ ဝီရိယမုတ္တမန္တိ** ဒေဝေ အဝဿန္တေ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ ကောသဇ္ဇံ အနာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဉာတတ္ထစရိ ယာသမ္ပာဒနမုခေန မဟတော သတ္တနိကာယဿ ဟိတသုခနိပ္ဖာဒနံ ဥတ္တမံ ဝီရိယံ ကတ္ဝာ။ **သစ္စတေဇဗလဿိတော** မမ သစ္စာနုဘာဝဗလသန္နိဿိတော ဟုတ္ဝာ တအာ **မဟာမေဃံ ဝဿာပေသိံ** ။ ယသ္မာ စေတဒေဝံ, တသ္မာ **''သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ, ဧသာ မေ သစ္စပာရမီ''**တိ မဟာမစ္ဆရာဇကာလေ အတ္တနော သစ္စပာရမိယာ အနညသာဓာရဏ ဘာဝံ ဒဿေသိ ဓမ္မရာဇာ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော မဟာကရုဏာယ သမုဿာဟိတဟဒယော သကလရဋ္ဌေ မဟာဝဿံ ဝဿာပနဝသေန မဟာဇနံ မရဏဒုက္ခတော မောစေတ္ဝာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ ယထာကမ္မံ ဂတော။

တဒါ ပဇ္ဇုန္နော အာနန္ဒတ္ထေရော အဟောသိ, မစ္ဆဂဏာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, မစ္ဆရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသပာရမိယောပိ နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ အတ္တနော သမာနဇာတိကာနံ ခာဒန ဌာနေ မစ္ဆယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ တဏ္ဍုလကဏမတ္တမ္ပိ မစ္ဆံ အာဒိံ ကတ္ဝာ ကဿစိပိ ပာဏိနော အခာဒနံ, တိဋ္ဌတု ခာဒနံ ကေသတ္တဿပိ အဝိဟေဌနံ, တထာ သစ္စကရဏေန ဒေဝဿ ဝဿာပနံ, ဥဒကေ ပရိက္ခီဏေ ကလလဂဟနေ နိမုဇ္ဇနဝသေန အတ္တနာ အနုဘဝမာနံ ဒုက္ခံ ဝိရာဘာဝေန အဂဏေတ္ဝာ ဉာတိသင္ဃဿေဝ တံ ဒုက္ခံ အတ္တနော ဟဒယေ ကတ္ဝာ အသဟန္တဿ သဗ္ဗဘာဝေန ကရုဏာယနာ, တထာ စ ပဋိပတ္တီတိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာ တ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

မစ္ဆရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ကဏှဒီပါယနစရိယာဝဏ္ဏနာ

၉၂. ကောဒသမေ **ကဏှဒီပါယနော ဣသီ**တိ ဧဝံနာမကော တာပသော။ ဗောဓိသတ္တော ဟိ တဒါ ဒီပါယနော နာမ အတ္တနော သဟာယံ မဏ္ဍဗ္ယတာပသံ သူလေ ဥတ္တာသိတံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ တဿ သီလဂုဏေန တံ အဝိဇဟန္တော တိယာမရတ္တိံ သူလံ နိဿာယ ဌိတော တဿ သရီရတော ပဃ္ဃရိတ္ဝာ ပတိတပတိတေဟိ လောဟိတဗိန္ဒူဟိ သုက္ခေ ဟိ ကာဠဝဏ္ဏသရီရတာယ ''ကဏှဒီပါယနော''တိ ပာကဋော အဟောသိ။ **ပရောပညာသဝဿာနီ** တိ သာဓိကာနိ ပညာ သဝဿာနိ, အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **အနဘိရတော စရိံ အဟန္တိ** ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သာမညေ အဘိရတိယာ အဘာဝတော အနဘိရတော ဟုတ္ဝာ သမဏဓမ္မံ စရိံ။ ပဗ္ဗဇိတ္ဝာ သတ္တာဟမေဝ ဟိ တဒါ မဟာသတ္တော အဘိရတော ဗြဟ္မစရိယံ စရိ။ တတော ပရံ အနဘိရတိတသံ ဝသိ။

ကသ္မာ ပန မဟာပုရိသော အနေကသတသဟဿသု အတ္တဘာဝေသု နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော ဗြဟ္မစရိယတသံ အဘိရမိတ္ဝာ ဣမ တံ နာဘိရမိ? ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ စဉ္စလဘာဝတော။ ကသ္မာ စ ပုန န အကရံ အဇ္ဈာဝသီတိ? ပဌမံ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယေန ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိ။ အထဿ အယောနိသောမနသိကာရေန အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော တံ ဝိနောဒေတုမသက္ကောန္တောပိ ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ သဒ္ဒဟိတ္ဝာ တာဝ မဟန္တံ ဝိဘဝံ ပဟာယ အကရဿ္မာ နိ က္ခမန္တော ယံ ပဇဟိ, ပုန တဒတ္ထမေဝ နိဝတ္တော, ''ဋ္ဌေမူကေ စပလော ဝတာယံ ကဏှဒီပါယနော''တိ ဣမံ အပတ ဒံ ဇိဂုစ္ဆန္တော အတ္တနော ဟိရောတ္တပ္ပဘာဒဘာယေန။ အပိ စ ပဗ္ဗဇ္ဇာပုညံ နာမေတံ ဝိညူဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပသတ္ထံ, တေ

ဟိ စ အနုဋ္ဌိတံ, တသ္မာပိ သဟာပိ ဒုက္ခေန သဟာပိ ဒောမနဿေန အဿုမုခော ရောဒမာနောပိ ဗ္ရဟ္မစရိယတသံ ဝသိ, န တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

''သဒ္ဓါယ နိက္ခမ္မ ပုန နိဝတ္တော၊ သော ဧဠမူဂေ၀ စပလော ဝတာယံ။
ဧတဿ တဒဿ ဇိဂုစ္ဆမာနော၊ အကာမကော စရာမိ ဗ္ရဟ္မစရိယံ။
ဝိညုပ္ပသတ္ထဉ္စ သတဉ္စ ဌာနံ၊ ဧဝမ္ပဟံ ပုညကရော ဘဝါမီ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၆၆)။

၉၃. န ကောစိ ဧတံ ဇာနာတီတိ ဧတံ **မမ အနဘိရတိမနံ** ဗ္ရဟ္မစရိယတသေ အဘိရတိဝိရဟိတစိတ္တံ ကောစိ မနုဿ ဘူတော န ဇာနာတိ။ ကသ္မာ? **အဟဉ္ဟိ ကဿစိ နာစိက္ခိ** မမ **မာနသေ** စိတ္တေ **အရတိ စရတိ** ပဝတ္တတီတိ ကဿ စိပိ န ကထေသိံ, တသ္မာ န ကောစိ မနုဿဘူတော ဧတံ ဇာနာတီတိ။

၉၄. ''သဗ္ရဟ္မစာရီ မဏ္ဍဗျော၊ သဟာယော မေ မဟာကပိ။
ပုဗ္ဗကမ္မသမာယုတ္တော၊ သူလမာရောပနံ လဘိ။

.

သဗ္ရဟ္မစာရီ တိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ သမာနသိက္ခတာယ သဗ္ရဟ္မစာရီ။ **မဏ္ဍဗျော** တိ ဧဝံနာမကော။ **သဟာယော**တိ ဂိဟိကာလေ ပဗ္ဗဇိတကာလေ စ ဒဠှမိတ္တတာယ ပိယသဟာယော။ **မဟာကပိ**တိ မဟာနုဘာဝေ ကပိ။ **ပုဗ္ဗကမ္မသမာယုတ္တော, သူလမာရောပနံ လဘိ** တိ ကတောကာသေန အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မေန ယုတ္တော သူလာရောပနံ လဘိ, သူလံ ဥတ္တာသိတောတိ။

တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – အတီတေ ဝံသရဋ္ဌေ ကောသမ္ဗိယံ ကောသမ္ဗိကော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ နိဂမေ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, နာမေန ဒီပာယနော နာမ။ တာဒိသဿေဝ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ ပုတ္တော ဗြာဟ္မဏကုမာရော တဿ ပိယသဟာယော အဟောသိ, နာမေန မဏ္ဍဗျော နာမ။ တေ ဥဘောပိ အပရဘာဂေ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ကာမေသု ဒောသံ ဒိသွာ မဟာဓနံ ပဝတ္တေတွာ ကာမေ ပဟာယ ဉာတိမိတ္တပရိဇနဿ ရောဒန္တဿ ပရိဒေဝန္တဿ နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ အဿမံ ကတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဝနမူလဖလာဟာရေန ယာပေန္တော ပရောပဏ္ဏာသဝဿာနိ ဝသိံသု, ကာမစ္ဆန္ဒံ ဝိက္ခမ္ဘေတုံ နာသက္ခိံသု, တေ ဈာနမတ္တမ္ပိ န နိဗ္ဗတ္တေသုံ။

တေ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဇနပဒစာရိကံ စရန္တာ ကာသိရဋ္ဌံ သမ္ပာပုဏိံသု။ တတ္ထေကသ္မိံ နိဂမေ ဒီပာယနဿ ဂိဟိသဟာယော မဏ္ဍဗျော နာမ ပဋိဝသတိ။ တေ ဥဘောပိ တဿ သန္တိကံ ဥပသင်္ကမိံသု။ သော တေ ဒိသွာ အတ္တမနော ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟိ။ တေ တတ္ထ တီဏိ စတ္တာရိ ဝဿာနိ ဝသိတွာ တံ အာပုစ္ဆိတွာ စာရိကံ စရန္တာ ဗာရာဏသိသမီပေ အတိမုတ္တကသုသာနေ ဝသိံသု။ တတ္ထ ဒီပာယနော ယထာဘိရန္တံ ဝိဟရိတွာ ပုန တသ္မိံ နိဂမေ မဏ္ဍဗျဿ အတ္တနော သဟာယဿ သန္တိကံ ဂတော။ မဏ္ဍဗျတာပသော တတ္ထေဝ ဝသိ။

အထေကဒိဝသံ ဧကော စောရော အန္တောနဂရေ စောရိကံ ကတွာ ဓနသာရံ အာဒာယ နိက္ခန္တော ပဋိဗုဒ္ဓေဟိ ဂေဟသာမိကေဟိ နဂရာရက္ခကမနုဿေဟိ စ အနုဗဒ္ဓော နိဒ္ဓမနေန နိက္ခမိတွာ ဝေဂေန သုသာနံ ပဝိသိတွာ တာပသဿ ပဏ္ဏသာလဒွာရေ ဘဏ္ဍိကံ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိ။ မနုဿာ ဘဏ္ဍိကံ ဒိသွာ ''အရေ ဒုဋ္ဌဇဋိလ, ရတ္တိံ စောရိကံ ကတွာ ဒိဝါ တာပသဝေသေန စရသီ''တိ တဇ္ဇေတွာ ပောထေတွာ တံ အာဒာယ ရညော ဒဿယိံသု။ ရာဇာ အနုပပရိက္ခိတွာဝ ''သူလေ ဥတ္တာသေထာ''တိ အာဟ။ တံ သုသာနံ နေတွာ ခဒိရသူလေ အာရောပယိံသု။ တာပသဿ သရီရေ သူလံ န ပဝိသတိ။ တတော နိမ္ဗသူလံ အာဟရိံသု, တမ္ပိ န ပဝိသတိ။ တတော အယသူလံ အာဟရိံသု, တမ္ပိ န ပဝိသတိ။ တာပသော ''ကိံ နု ခော မေ ပုဗ္ဗကမ္မ''န္တိ စိန္တေသိ။ တဿ ဇာတိဿရဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တေန ပုဗ္ဗကမ္မံ အဒ္ဒသ – သော ကိရ ပုရိမတ္တဘာဝေ ဝဍ္ဍကီပုတ္တော ဟုတွာ ပိတု ရုက္ခတစ္ဆနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဧကံ မက္ခိကံ ဂဟေတွာ ကောဝိဠာရသကလိကာယ သူလေန ဝိယ ဝိဇ္ဈိ။ တဿ တံ ပာပံ ကမ္မသ္မိံ ဌာနေ ဩကာသံ လဘိ။ သော ''န သက္ကာ က

တော ဟပတော မုစ္စိတုံ''န္တိ ဥတွာ ရာဇပုရိသေ အာဟ – ''သစေ မံ သူလေ ဥတ္တာသေတုကာမတ္ထ, ကောဝိဠာရသူလံ အာဟရထာ''တိ။ တေ တထာ ကတွာ တံ သူလေ ဥတ္တာသေတွာ အာရက္ခံ ဒတွာ ပက္ကမိံသု။

တဒါ ကဏှဒီပာယနော ''စိရဒိဋ္ဌော မေ သဟာယော''တိ မဏ္ဍဗျဿ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တော တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဧကမန္တံ ဌိတော ''ကိံ, သမ္မ, ကာရကောသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အကာရကောမှီ''တိ ဝုတ္တေ ''အတ္တနော မနောပဒေါသံ ရက္ခိတုံ သက္ခိ န သက္ခီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''သမ္မ, ယေဟိ အဟံ ဂဟိတော, နေဝ တေသံ န ရညော ဥပရိ မယှံ မနောပဒေါသော အတ္ထီ''တိ။ ''ဧဝံ သန္တေ တာဒိသဿ သီလဝတော ဆာယာ မယှံ သုခါ''တိ ဝတွာ ကဏှဒီပာယနော သူလံ နိဿာယ နိသီဒိ။ အာရက္ခကပုရိသာ တံ ပဝတ္တိံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ''အနိသာမေတွာ မေ ကတ''န္တိ ဝေဂေန တတ္ထ ဂန္တွာ ''ကသ္မာ, ဘန္တေ, တွံ သူလံ နိဿာယ နိသိန္နောသီ''တိ ဒီပာယနံ ပုစ္ဆိ။ ''မဟာရာဇ, ဣမံ တာပသံ ရက္ခန္တော နိသိန္နောသ္မီ''တိ။ ''ကိံ ပန တွံ ဣမဿ ကာရကဘာဝံ ဉတွာ ဧဝံ ကရောသီ''တိ။ သော ကမ္မဿ အဝိသောဓိတဘာဝံ အာစိက္ခိ။ အထဿ ဒီပာယနော ''ရညာ နာမ နိသမ္မကာရိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ။

''အလသော ဂိဟီ ကာမဘောဂီ န သာဓု, အသညတော ပဗ္ဗဇိတော န သာဓု။
ရာဇာ န သာဓု အနိသမ္မကာရီ, ယော ပဏ္ဍိတော ကောဓနော တံ န သာဓူ''တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၁၂၇; ၁.၅.၄; ၁.၁၀.၁၅၃; ၁.၁၅.၂၂၉) –

အာဒီနိ ဝတွာ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။

ရာဇာ မဏ္ဍဗျတာပသဿ နိဒ္ဒောသဘာဝံ ဉတွာ ''သူလံ ဟရထာ''တိ အာဏာပေသိ။ သူလံ ဟရန္တာ ဟရိတုံ နာသက္ခိံသု။ မဏ္ဍဗျော အာဟ – ''မဟာရာဇ, အဟံ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မဒေါသေန ဧဝရူပံ အယသံ ပတ္တော, မမ သရီရတော သူလံ ဟရိတုံ န သက္ကာ, သစေပိ မယှံ ဇီဝိတံ အတုကာမော, ကကစေန ဣမံ သူလံ စမ္မသမံ ကတွာ ဆိန္ဒာပေဟီ''တိ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ သူလံ အန္တောယေဝ အဟောသိ, န ကစ္ဆိ ပိဠံ ဇနေသိ။ တဒါ ကိရ သုခုမံ သကလိကဟီရံ ဂဟေတွာ မက္ခိကာယ ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဝေသေသိ, တံ တဿ အန္တော ဧဝ အဟောသိ။ သော တေန ကာရဏေန အမရိတွာ, အတ္တနော အာယုက္ခယေနေဝ မရိ, တသ္မာ အယမ္ပိ န မတောတိ။ ရာဇာ တာပသေ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေတွာ ဥဘောပိ ဥယျာနေယေဝ ဝသာပေန္တော ပဋိဇဂ္ဂိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သော အာဏိမဏ္ဍဗျော နာမ ဇာတော။ သော ရာဇာနံ ဥပနိဿာယ တတ္ထေဝ ဝသိ။ ဒီပာယနော ပန တဿ ဝဏံ ဖာသုကံ ကရိတွာ အတ္တနော ဂိဟိသဟာယမဏ္ဍဗျဿေဝ ဃရံ ပဏ္ဏသာလမေဝ ဂတော။ တေန ဝုတ္တံ –

၉၅. ''တမဟံ ဥပဠဟိတွာန, အာရောဂျမနုပာပယိံ။
အာပုစ္ဆိတွာန အာဂစ္ဆိံ, ယံ မယှံ သကမဿမ''န္တိ။

တတ္ထ **အာပုစ္ဆိတွာန** တိ မယှံ သဟာယံ မဏ္ဍဗျတာပသံ အာပုစ္ဆိတွာ။ **ယံ မယှံ သကမဿမ** န္တိ ယံ တံ မယှံ ဂိဟိသဟာယေန မဏ္ဍဗျဗြာဟ္မဏေန ကာရိတံ သကံ မမ သန္တကံ အဿမပဒံ ပဏ္ဏသာလာ, တံ ဥပာဂစ္ဆိံ။

၉၆. တံ ပန ပဏ္ဏသာလံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ သဟာယဿ အာရောစေသုံ။ သော သုတွာဝ တုဋ္ဌစိတ္တော သပုတ္တဒါရော ဗဟုဂန္ဓမာလဖာဏိတာဒီနိ အာဒာယ ပဏ္ဏသာလံ ဂန္တွာ ဒီပာယနံ ဝန္ဒိတွာ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ပါနကံ ပာယေတွာ အာဏိမဏ္ဍဗျဿ ပဝတ္တိံ သုဏန္တော နိသီဒိ။ အထဿ ပုတ္တော ယညဒတ္တကုမာရော နာမ စင်္ကမနကောဋိယံ ဂေဏ္ဍုကေန ကီဠိ။ တတ္ထ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကေ အာသိဝိသော ဝသတိ။ ကုမာရေန ဘူမိယံ ပဟတဂေဏ္ဍုကော ဂန္တွာ ဝမ္မိကဗိလေ အာသိဝိသဿ မတ္ထကေ ပတိ။ ကုမာရော အဇာနန္တော ဗိလေ ဟတ္ထံ ပဝေသေသိ။

အထ နံ ကုဒ္ဓော အာသိဝိသော ဟတ္ထေ ဍံသိ။ သော ဝိသဝေဂေန မုစ္ဆိတော တတ္ထေဝ ပတိ။ အထဿ မာတာပိတရော သပ္ပေန ဒဋ္ဌဘာဝံ ဉတွာ ကုမာရံ ဥက္ခိပိတွာ တာပသဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ''ဘန္တေ, ဩသဓေန ဝါ မန္တေန ဝါ ပုတ္တကံ နော နိရောဂံ ကရောထာ''တိ အာဟံသု။ သော ''အဟံ ဩသဓံ န ဇာနာမိ, နာဟံ ဝေဇ္ဇကမ္မံ ကရိဿာမိ, ပဗ္ဗဇိတောမှီ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဘန္တေ, ဣမသ္မိံ ကုမာရကေ မေတ္တံ ကတွာ သစ္စကိရိယံ ကရော

ထာ''တိ။ တာပသော ''သာဓု သစ္စကိရိယံ ကရိဿာမီ''တိ ဝတွာ ယညဒတ္တဿ သီသေ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ သစ္စကိ ရိယံ အကာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **''သဟာယော ဗြာဟ္မဏော မယှံ''** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **အာဂန္တွာ ဟဟုနာဂတ** န္တိ အတိထိအဘိဂမနံ အဘိဂမိံသု။

၉၇. ဝဋ္ဋမနုက္ခိပ န္တိ ခိပနဝဋ္ဋသဏ္ဌာနတာယ ''ဝဋ္ဋ''န္တိ လဒ္ဓနာမံ ဂေဏ္ဍုကံ အနုက္ခိပန္တော, ဂေဏ္ဍုကကီ ဠံ ကီဠန္တောတိ အတ္ထော။ **အာသိဝိသမကောပယီ**တိ ဘူမိယံ ပဋိဟတော ဟုတွာ ဝမ္မိကဗိလဂတေန ဂေဏ္ဍုကေန တ တ္ထ ဌိတံ ကဏှာသပ္ပံ သီသေ ပဟရိတွာ ရောသေသိ။

၉၈. ဝဋ္ဋဂတံ မဂ္ဂံ, အန္ဝေဝသန္တော တိ တေန ဝဋ္ဋေန ဂတံ မဂ္ဂံ ဂဝေသန္တော။ **အာသိဝိသဿ ဟတ္ထေန, ဥ တ္တမင်္ဂံ ပရာမသီ**တိ ဝမ္မိကဗိလံ ပဝေသိတေန အတ္တနော ဟတ္ထေန အာသိဝိသဿ သီသံ ဖုသိ။

၉၉. ဝိသဗလဿိတော တိ ဝိသဗလနိဿိတော အတ္တနော ဝိသဝေဂံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနကသပ္ပော။ **အဍံသိ အာရ ကံ ခဏေ**တိ တသ္မိံ ပရာမသိတက္ခဏေ ဧဝ တံ ဗြာဟ္မဏကုမာရံ ဍံသိ။

၁၀၀. သဟဒဋ္ဌော တိ ဍံသေန သဟေဝ, ဒဋ္ဌသမကာလမေဝ။ **အာသိဝိသေနာ**တိ ဃောရဝိသေန။ **တေနာ**တိ တေန အ ရကဿ ဝိသဝေဂေန မုစ္ဆိတဿ **ဘူမိယံ** ပတနေန **အဟံ ဒုက္ခိတော** အဟောသိံ။ **မမ တပသိ တံ ဒုက္ခ**န္တိ တံ အရက ဿ မာတာပိတူနဉ္စ ဒုက္ခံ မမ တပသိ, မယှံ သရီရေ ဝိယ မမ ကရုဏာယ တပေသိ။

၁၀၁. တ္ယာဟ န္တိ တေ တဿ အရကဿ မာတာပိတရော အဟံ ''မာ သောစထ, မာ ပရိဒေဝထာ''တိအာဒိနာ န ယေန သမဿာသေတွာ။ **သောကသလ္လိတေ** တိ သောကသလ္လဝန္တေ။ **အဂ္ဂ** န္တိ သေဋ္ဌံ တတော ဧဝ **ဝရံ** ဥတ္တမံ သစ္စကိရိယံ အကာသိံ။

၁၀၂. ဣဒါနိ တံ သစ္စကိရိယံ သရူပေန ဒဿေတုံ **''သတ္တာဟမေဝ''** တိ ကထမာဟ။

တတ္ထ **သတ္တာဟမေဝ** တိ ပဗ္ဗဇိတဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သတ္တ အဟာနိ ဧဝ။ **ပသန္နစိတ္တော** တိ ကမ္မဖလသဒ္ဓာ ယ ပသန္နမာနသော။ **ပုညတ္ထိကော** တိ ပုညေန အတ္ထိကော, ဓမ္မစ္ဆန္ဒယုတ္တော။ **အထာပရံ ယံ စရိတ**န္တိ အထ တ သ္မာ သတ္တာဟာ ဥတ္တရိ ယံ မမ ဗြဟ္မစရိယစရဏံ။

၁၀၃. အကာမကောတဟီတိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနိစ္ဆန္တော ဧဝ။ **ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု** တိ သစေ အတိရေက ပညာသဝဿာနိ အနဘိရတိတသံ ဝသန္တေန မယာ ကဿစိ အဇာနာပိတဘာဝေ သစ္စော, ဧတေန သစ္စေန ယညဒ တ္တကုမာရဿ သောတ္ထိ ဟောတု, ဇီဝိတံ ပဋိလဘတူတိ။

ဧဝံ ပန မဟာသတ္တေန သစ္စကိရိယာယ ကတာယ ယညဒတ္တဿ သရီရတော ဝိသံ ဘဿိတွာ ပထဝိံ ဟဝိသိ။ ကုမာရော အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ မာတာပိတရော ဩလောကေတွာ ''အမ္မ, တာတာ''တိ ဝတွာ ဝုဋ္ဌာသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၀၄. ''သဟ သစ္စေ ကတေ မယှံ, ဝိသဝေဂေန ဝေဓိတော။
အဗုဇ္ဈိတွာန ဝုဋ္ဌာသိ, အရောဂေ စာသိ မာဏဝေ''တိ။

တဿတ္ထော – မမ သစ္စကရဏေန **သဟ** သမာနကာလမေဝ တတော ပုဗ္ဗေ **ဝိသဝေဂေန ဝေဓိတော** ကမ္ပိတော ဝိသညိဘာဝေန အဗုဇ္ဈိတွာ ဌိတော ဝိဂတဝိသတ္တာ ပဋိလဒ္ဓသညော သဟသာ **ဝုဋ္ဌာသိ** ။ သော **မာဏဝေ** ကုမာရော ဝိ သဝေကဘာဝေန **အရောဂေ စ** အဟောသီတိ။

ဣဒါနိ သတ္တာ တဿာ အတ္တနော သစ္စကိရိယာယ ပရမတ္ထဟာရမိဘာဝံ ဒဿေန္တော **''သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ, သော မေ သစ္စပာရမီ''**တိ အာဟ။ တံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ ။ **ဇာတကဋ္ဌကထာယံ** (ဇာ. အဋ္ဌ. ၄.၁၀.၆၂) ပန ''မဟာ

သတ္တာသ္သ သစ္စကိရိယာယ ကုမာရသ္သ ထနပ္ပဒေသတော ဥဒ္ဓံ ဝိသံ ဘဿိတွာ ဝိဂတံ။ အရကဿ ပိတု သစ္စကိရိယာယ ကဋိတော ဥဒ္ဓံ, မာတု သစ္စကိရိယာယ အဝသိဋ္ဌသရီရတော ဝိသံ ဘဿိတွာ ဝိဂတ”န္တိ အာဂတံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ –

“ယသ္မာ အဟံ နာဘိနန္ဒိံ ကဒာစိ၊ ဒိသွာနဟံ အတိထိံ တသကာလေ။
န စာပိ မေ အပ္ပိယတံ အဝေဒုံ၊ ဗဟုဿုတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ စ။
အကာမကော တပိ အဟံ ဒဒါမိ၊ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။
ဟတံ ဝိသံ ဇီဝတု ယညဒတ္တော။

“အာသီဝိသော တာတ ပဟူတတေဇော၊ ယော တံ အဒံသီ ပတရာ ဥဒိစ္စ။
တသ္မိဉ္စ မေ အပ္ပိယတာယ အဇ္ဇ၊ ပိတရိ စ တေ နတ္ထိ ကောစိ ဝိသေသော။
ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု၊ ဟတံ ဝိသံ ဇီဝတု ယညဒတ္တော”တိ။

တတ္ထ **တသကာလေ**တိ ဝသနတ္ထာယ ဂေဟံ အာဂတကာလေ။ **န စာပိ မေ အပ္ပိယတံ အဝေဒုံ** န္တိ ဗဟုဿုတာပိ သမဏဗြာဟ္မဏာ အယံ နေဝ အဟံ အဘိနန္ဒတိ, န အမ္ဟေ ပဟတိ ဣမံ မမ အပ္ပိယဘာဝံ နေဝ ဇာနိံသု။ အဟဉ္ဟိ တေ ပိ ယစက္ခုဟိယေဝ ဩလောကေမီတိ ဒီပေတိ။ **ဧတေန သစ္စေနာ** တိ သစေ အဟံ ဒဒမာနောပိ ဝိဟာကံ အသဒ္ဒဟိတွာ အတ္တနော အနိစ္ဆာယ ဒေမိ, အနိစ္ဆဘာဝဉ္စ မေ ပရေ န ဇာနန္တိ, ဧတေန သစ္စေန **သုဝတ္ထိ ဟောတူ** တိ အတ္ထော။ ဣတရ ကထာယ, **တာတာ**တိ ပုတ္တံ အာလပတိ။ **ပဟူတတေဇော**တိ ဗလဝဝိသော။ **ပတရာ**တိ ပဒရာ, အယမေဝ တ ပာဌော။ **ဥဒိစ္စာ**တိ ဥဒ္ဓံ ဂန္တွာ, ဝမ္မိကဗိလတော ဥဋ္ဌဟိတွာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တာတ ယညဒတ္တ, **တသ္မိဉ္စ** အာသိဝိသေ တဝ စ **ပိတရိ** အပ္ပိယဘာဝေန မယှံ **ကောစိ** ဝိသေသော နတ္ထိ, တဉ္စ ပန အပ္ပိယဘာဝံ ဌပေတွာ **အဇ္ဇ** မယာ န ကောစိ ဇာနာပိတပုဗ္ဗော, သစေ ဧတံ သစ္စံ, **ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူ** တိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ကုမာရေ အရောဂေ ဇာတေ တဿ ပိတရံ “အဟံ ဒဒန္တေန နာမ ကမ္မဉ္စ ဖလဉ္စ သဒ္ဒဟိတွာ ဒာတဗ္ဗ”န္တိ ကမ္မဖလသဒ္ဓာယ နိယောဇေတွာ သယံ အနဘိရတိံ ဝိနောဒေတွာ ဈာနာဘိညာယော ဥပ္ပာဒေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။

တဒာ မဏ္ဍဗျော အာနန္ဒတ္ထေရော အဟောသိ, တဿ ဘရိယာ ဝိသာခါ, ပုတ္တော ရာဟုလတ္ထေရော, အာဏိမဏ္ဍဗျော သာရိပုတ္တတ္ထေရော, ကဏှဒီပါယနော လောကနာထော။

တဿ ဣဓ ဟဒ္ဓိယာ အာရုဠ္ဟာ သစ္စပါရမီ, သေသာ စ ပါရမိယော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ အနဝသေသမဟာဗောဓိပရိစ္စာကဒယော ဂုဏာနုဘာဝါ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

ကဏှဒီပါယနစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. မဟာသုတသောမစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၀၅. ဒွါဒသမေ **သုတသောမော မဟီပတီ**တိ ဧဝံနာမော ခတ္တိယော။ မဟာသတ္တော ဟိ တဒါ ကုရုရဋ္ဌေ ဣန္ဒပတ္တနဂရေ ကောရဗျဿ ရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ တံ သုတဝိတ္တတာယ စန္ဒသမာနသော မ္မဝရဝဏ္ဏတာယ စ “သုတသောမော”တိ သဉ္ဇာနိံသု။ တံ ဝယပ္ပတ္တံ သဗ္ဗသိပ္ပနိပ္ဖတ္တိပ္ပတ္တံ မာတာပိတရော ရဇ္ဇေ အဘိသိဉ္စိံသု။ **ဂဟိတော ပေါရိသာဒေနာ**တိ ပုရိသာနံ မနုဿာနံ အဒနတော ခါဒနတော “ပေါရိသာဒော”တိ လဒ္ဓနာမေန ဗာရာဏသိရညာ ဒေဝတာဗလိကမ္မတ္ထံ ဂဟိတော။

ဗာရာဏသိရာဇာ ဟိ တဒါ မံသံ ဝိနာ အဘုဉ္ဇန္တော အညံ မံသံ အလဘန္တေန ဘတ္တကာရကေန မနုဿမံသံ ခါဒါပိတော ရသတဏှာယ ဗန္ဓော ဟုတွာ မနုဿေ ဃာတေတွာ မနုဿမံသံ ခါဒန္တော “ပေါရိသာဒော”တိ လဒ္ဓနာမော အမစ္စပရိသဇ္ဇပ္ပမုခေဟိ နာဂရေဟိ နေဂမဇာနပဒေဟိ စ ဥဿာဟိတေန ကာဠဟတ္ထိနာ နာမ အတ္တနော

သေနာပတိနာ “ဒေဝ, ယဒိ ရဇ္ဇေန အတ္ထိကော မနုဿမံသခါဒနတော ဝိရမာဟီ”တိ ဝုတ္တော “ရဇ္ဇံ ပဇဟန္တောပိ မနုဿမံသခါဒနတော န ဝိရမိဿာမီ”တိ ဝတွာ တေဟိ ရဇ္ဇာ ပဗ္ဗာဇိတော အရညံ ပဝိသိတွာ ကေသ္မိံ နိဂြောဓ ရုက္ခမူလေ ဝသန္တော ခါဏုပ္ပဟာရေန ပါဒေ ဇာတဿ ဝဏဿ ဖာသုဘာဝါယ “သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဧကသတခတ္တိ ယာနံ ဂလလောဟိတေန ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ”တိ ဒေဝတာယ အာယာစနံ ကတွာ သတ္တာဟံ အနာဟာရတာယ ဝဏေ ဖာသုကေ ဇာတေ “ဒေဝတာနုဘာဝေန မေ သောတ္ထိ အဟောသီ”တိ သညာယ “ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မတ္ထံ ရာဇာနော အာနေဿာမီ”တိ ဂစ္ဆန္တော အတီတဘဝေ သဟာယဘူတေန ယက္ခေန သမာဂန္တွာ တေန ဒိန္နမန္တဗလေန အဓိကတရထာမဇဝပရက္ကမသမ္ပန္နော ဟုတွာ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေယေဝ သတရာဇာနော အာနေတွာ အတ္တနော ဝသနနိဂြောဓရုက္ခေ ဩလမ္ဗေတွာ ဗလိကမ္မကရဏသဇ္ဇော အဟောသိ။

အထ တသ္မိံ ရုက္ခေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ တံ ဗလိကမ္မံ အနိစ္ဆန္တီ “ဥပါယေန နံ နိသေဓေဿာမီ”တိ ပဗ္ဗဇိ တရူပေန တဿ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ တေန အနုဗန္ဓော တိယောဇနံ ဂန္တွာ ပုန အတ္တနော ဒိဗ္ဗရူပမေဝ ဒဿေ တွာ “တွံ မုသာဝါဒီ တယာ ‘သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရာဇာနော အာနေတွာ ဗလိကမ္မံ ကရိဿာမီ’တိ ပဋိဿုတံ။ ဣဒါနိ ယေ ဝါ တေ ဝါ ဒုဗ္ဗလရာဇာနော အာနေသိ။ ဇမ္ဗုဒီပေ ဇေဋ္ဌကံ သုတသောမရာဇာနံ သစေ အာနေဿသိ, န မေ တေ ဗလိကမ္မေန အတ္ထော”တိ အာဟ။

သော “ဒိဋ္ဌော မေ အတ္တနော ဒေဝတာ”တိ တုဿိတွာ “သာမိ, မာ စိန္တယိ, အဟံ အဇ္ဇေဝ သုတသောမံ အာနေဿာမီ”တိ ဝတွာ ဝေဂေန မိဂါဇိနဥယျာနံ ဂန္တွာ အသံဝိဟိတာယ အာရက္ခာယ ပေါက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ ပဒုမိနိပတ္တေန သီသံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ အန္တောဥယျာနဂတေယေဝ ဗလဝပစ္စူသေ သမန္တာ တိယောဇနံ အာရက္ခံ ဂဏှိံသု။ မဟာသတ္တော ပါတောဝ အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ နဂရတော နိက္ခမိ။ တဒါ တက္ကသိလတော နန္ဒော နာမ ဗြာဟ္မဏော စတဿော သတာရဟာ ဂါထာယော ဂဟေတွာ ဝီသယောဇနသတံ မဂ္ဂံ အတိက္ကမ္မ တံ နဂရံ ပတ္တော ရာဇာနံ ပါစီနဒွါရေန နိက္ခမန္တံ ဒိသွာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိတွာ “ဇယတု ဘဝံ, မဟာရာဇာ”တိ ဝတွာ ဇယာပေသိ။

ရာဇာ ဟတ္ထိနာ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကုတော နု, တွံ ဗြာဟ္မဏ, အာဂစ္ဆသိ, ကိမိစ္ဆသိ, ကိံ တေ ဒဇ္ဇ”န္တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော “တုမှေဟ ‘သုတဝိတ္တကာ’တိ သုတွာ စတဿော သတာရဟာ ဂါထာယော အာဒါယ တုမှာကံ ဒေသေတုံ အာဂတောမှီ”တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော တုဋ္ဌမာနသော ဟုတွာ “အဟံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ နှာယိတွာ အာဂန္တွာ သောဿာမိ, တွံ မာ ဥက္ကဏ္ဌီ”တိ ဝတွာ “ဂစ္ဆထ ဗြာဟ္မဏဿ အသုကဂေဟေ နိဝါသံ ဃာသစ္ဆာဒနဉ္စ သံဝိဒဟထာ”တိ အာဏာပေတွာ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ မဟန္တံ အာရက္ခံ သံဝိဓာယ ဩဏ္ဍာရိကာနိ အာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတွာ မဿုကမ္မံ ကာရေတွာ ဥဗ္ဗဋ္ဋိတသရီရော ပေါက္ခရဏိယာ ရာဇဝိဘဝေန နှာယိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဥဒကဂ္ဂဟဏသာဋကေ နိဝါသေတွာ အဋ္ဌာသိ။

အထဿ ဂန္ဓမာလာလင်္ကာရေ ဥပဟရိံသု။ ပေါရိသာဒေါ “အလင်္ကတကာလေ ရာဇာ ဘာရိကော ဘဝိဿတိ, သလ္လဟုကကာလေယေဝ နံ ဂဏှိဿာမီ”တိ နဒန္တော ခဂ္ဂံ ပရိဝတ္တေန္တော “အဟမသ္မိ ပေါရိသာဒေါ”တိ နာမံ သာဝေတွာ ဥဒကာ နိက္ခမိ။ တဿ သဒ္ဒံ သုတွာ ဟတ္ထာရောဟာဒယော ဟတ္ထိအာဒိတော ဘဿိံသု။ ဗလကာယော ဒူရေ ဌိတော တတောဝ ပလာယိ။ ဣတရော အတ္တနော အာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဥရေန နိပဇ္ဇိ။ ပေါရိသာဒေါ ရာဇာနံ ဥက္ခိပိတွာ ခန္ဓေ နိသီဒါပေတွာ သမ္မုခဋ္ဌာနေယေဝ အဋ္ဌာရသဟတ္ထံ ပါကာရံ လင်္ဃိတွာ ပုရတော ပဂလိတမဒမတ္တဝရဝါရဏေ ကုမ္ဘေ အက္ကမိတွာ ပဗ္ဗတကူဋာနိ ဝိယ ပါတေန္တော တတဇဝတနိပိ အဿရတနာနိ ပိဋ္ဌိယံ အက္ကမိတွာ ပါတေန္တော ရထသီသေ အက္ကမိတွာ ပါတေန္တော ဘမရိကံ ဘမန္တော ဝိယ နီလကာနိ နိဂြောဓပတ္တာနိ မဒ္ဒန္တော ဝိယ ဧကဝေဂေနေဝ တိယောဇနမဂ္ဂံ ဂန္တွာ ကဉ္စိ အနုဗန္ဓန္တံ အဒိသွာ သဏိကံ ဂစ္ဆန္တော သုတသောမဿ ကေသေဟိ ဥဒကဗိန္ဒူနိ အတ္တနော ဥပရိ ပတန္တာနိ “အဿုဗိန္ဒူနီ”တိ သညာယ “ကိမိဒံ သုတသောမောပိ မရဏံ အနုသောစန္တော ရောဒတီ”တိ အာဟ။

မဟာသတ္တော “နာဟံ မရဏတော အနုသောစာမိ, ကုတော ရောဒနာ, အပိ စ ခေါ သင်္ဂရံ ကတွာ သစ္စာပနံ နာမ ပဏ္ဍိတာနံ အာစိဏ္ဏံ, တံ န နိပ္ဖဇ္ဇတီ”တိ အနုသောစာမိ။ ကဿပဒသဗလေန ဒေသိတာ စတဿော သတာရဟာဂါထာ

ယော အာဒါယ တက္ကသိလတော အာဂတဿ ဗြာဟ္မဏဿ အာဂန္တုကဝတ္တံ ကာရေတွာ “နှာယိတွာ အာဂန္တွာ သုဏိဿာမိ, ယာဝ မမာဂမနာ အာဂမေဟီ”တိ သင်္ဂရံ ကတွာ ဥယျာနံ ဂတော, တတ္ထ တာ ကထာယော သောတုံ အဒတွာ မံ ဂဏှာဟီတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

“ဂဟိတော ပောရိသာဒေန, ဗြာဟ္မဏေ သင်္ဂရံ သရိ”န္တိ။

တတ္ထ **ဗြာဟ္မဏေ သင်္ဂရံ သရိ** န္တိ နန္ဒဗြာဟ္မဏေ အတ္တနာ ကတံ ပဋိညံ အနုဿရိံ။

၁၀၆. အာဝုဏိတွာ ကရတ္တလေ တိ တတ္ထ တတ္ထ ဥယျာနာဒီသု ဂန္တွာ အတ္တနော ဗလေန အာနီတာနံ ကေသတလတ္တိယာနံ ဟတ္ထတလေ ဆိဒ္ဒံ ကတွာ ရဇ္ဇုံ လမ္ဗနတ္ထံ ရဇ္ဇုံ ပဋိမုဥ္စိတွာ။ **ဧတေသံ ပမိလာပေတွာ**တိ ဧတေ ကေသတလတ္တိယေ ဇီဝဂ္ဂါဟံ ဂဟေတွာ ဥဒ္ဓံပာဒေ အဓောသိရေ ကတွာ ပဏှိယာ သီသံ ပဟရန္တော ဘမဏဝသေန ဟတ္ထတလေ အာဝုဏိတွာ ရုက္ခေ အာလမ္ဗနဝသေန သဗ္ဗသော အာဟာရူပစ္ဆေဒေန စ သဗ္ဗထာ ပမိလာပေတွာ ဝိသောသေတွာ ခေဒာပေတွာတိ အတ္ထော။ **ယညတ္ထေ** တိ ဗလိကမ္မတ္ထေ သာခေတဗ္ဗေ။ **ဥပနယီ မမန္တိ** မံ ဥပနေသိ။

၁၀၇. တထာ ဥပနီယမာနော ပန မဟာသတ္တော ပောရိသာဒေန “ကိံ တွံ မရဏတော ဘာယသီ”တိ ဝုတ္တေ “နာဟံ မရဏတော ဘာယာမိ, တဿ ပန ဗြာဟ္မဏဿ မယာ ကတော သင်္ဂရော န ပရိမောစိတော”တိ အနုသောစာမိ။ “သစေ မံ ဝိဿဇ္ဇေဿသိ, တံ ဓမ္မံ သုတွာ တဿ စ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ပုန အာဂမိဿာမီ”တိ။ “နာဟမိဒံ သဒ္ဒဟာမိ, ယံ တွံ မယာ ဝိဿဇ္ဇိတော ဂန္တွာ ပုန မမ ဟတ္ထံ အာဂမိဿသီ”တိ။ “သမ္မ ပောရိသာဒ, မယာ သဒ္ဓိံ ကောစရိယကုလေ သိက္ခိတော သဟာယော ဟုတွာ ‘အဟံ ဇီဝိတဟေတုပိ န မုသာ ကထေမီ’တိ ကိံ န သဒ္ဒဟသီ”တိ? ကိဉ္စာပိ မေ ဧတေန တစာမတ္တကေန –

“အသိဉ္စ သတ္တိဉ္စ ပရာမသာမိ, သပထမ္ပိ တေ သမ္မ အဟံ ကရောမိ။
တယာ ပမုတ္တော အနဏော ဘဝိတွာ, သစ္စာနုရက္ခီ ပုနရာဝဇိဿ”န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၀၇) –

မဟာသတ္တေန ဣမာယ ကထာယ ဝုတ္တာယ ပောရိသာဒေ “အယံ သုတသောမော ‘ခတ္တိယေဟိ အကတ္တဗ္ဗံ သပထံ ကရောမီ’တိ ဝဒတိ, ဂန္တွာ အနာဂစ္ဆန္တောပိ မမ ဟတ္ထတော န မုစ္စိဿတီ”တိ စိန္တေတွာ –

“ယော တေ ကတော သင်္ဂရော ဗြာဟ္မဏေန, ရဇ္ဇေ သကေ ကေသရိယေ ဌိတေန။
တံ သင်္ဂရံ ဗြာဟ္မဏ သပ္ပဒာယ, သစ္စာနုရက္ခီ ပုနရာဝဇဿူ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၀၈) –

ဝိဿဇ္ဇေသိ။

မဟာသတ္တော ရာဟုမုခာ မုတ္တော စန္ဒော ဝိယ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော ခိပ္ပမေဝ တံ နဂရံ သမ္ပာပုဏိ။ သေနာပိဿ “သုတသောမရာဇာ ပဏ္ဍိတော, ပောရိသာဒံ ဒမေတွာ သီဟမုခာ ပမုတ္တမတ္တဝရတရဏော ဝိယ အာဂမိဿတီ”တိ စ “ရာဇာနံ ပောရိသာဒဿ ဒတွာ အာဂတာ”တိ ဂရဟာဘယေန စ ဗဟိနဂရေယေဝ နိဝိဋ္ဌာ တံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ကစ္စိတ္ထ, မဟာရာဇ, ပောရိသာဒေန န ကိလမိတော”တိ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ပောရိသာဒေန မယှံ မာတာပိတူဟိပိ ဒုက္ကရံ ကတံ, တထာရူပေ နာမ စဏ္ဍော သာဟသိကော မမံ သဒ္ဒဟိတွာ မံ ဝိဿဇ္ဇေသီ”တိ ဝုတ္တေ ရာဇာနံ အလင်္ကရိတွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ အာရောပေတွာ ပရိဝါရေတွာ နဂရံ ပာဝိသိ။ တံ ဒိသွာ သဗ္ဗေ နာဂရာ တုဿိံသု။

သောပိ ဓမ္မသောဏ္ဍတာယ မာတာပိတရောပိ အနုပသင်္ကမိတွာ နိဝေသနံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏံ ပက္ကောသာပေတွာ တဿ မဟန္တံ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ဓမ္မဂရုတာယ သယံ နီစာသနေ နိသီဒိတွာ “တုမှေဟိ မယှံ အာဘတာ သတာရဟကထာ သုဏောမိ အာစရိယာ”တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော မဟာသတ္တေန ယာစိတကာလေ ဂန္ဓေဟိ ဟတ္

ထေ ဥဗ္ဗဋ္ဋေတွာ ပသိဗ္ဗကတော မနောရမံ ပောတ္ထကံ နီဟရိတွာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဂဟေတွာ "တေန ဟိ , မဟာရာဇ, သုဏောဟီ"တိ ပောတ္ထကံ တစေန္တော ကထာ အဘာသိ –

"သကိဒေဝ သုတသောမ၊ သဗ္ဘိ ဟောတိ သမာဂမော။
သာ နံ သင်္ဂတိ ပာလေတိ၊ နာသဗ္ဘိ ဗဟုသင်္ဂမော။

"သဗ္ဘိရေဝ သမာသေထ၊ သဗ္ဘိ ကုဗ္ဗေထ သန္ထဝံ။
သတံ သဒ္ဓမ္မမညာယ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော။

"ဇီရန္တိ ဝေ ရာဇရထာ သုစိတ္တာ၊ အထော သရီရမ္ပိ ဇရံ ဥပေတိ။
သတဉ္စ ဓမ္မော န ဇရံ ဥပေတိ၊ သန္တော ဟဝေ သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တိ။

"နဘဉ္စ ဒူရေ ပထဝီ စ ဒူရေ၊ ပါရံ သမုဒ္ဒဿ တဒါဟု ဒူရေ။
တတော ဟဝေ ဒူရတရံ ဝဒန္တိ၊ သတဉ္စ ဓမ္မော အသတဉ္စ ရာဇာ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၁၁-၄၁၄၊ ၄၄၅-၄၄၈)။

တာ သုတွာ မဟာသတ္တော "သဖလံ မေ အာဂမန"န္တိ တုဋ္ဌစိတ္တော "ဣမာ ကထာ နေဝ သာဝကဘာသိတာ, န ဣသိဘာသိတာ, န ကဝိဘာသိတာ, န ဒေဝဘာသိတာ, သဗ္ဗညုနာဝ ဘာသိတာ။ ကိံ နု ခော အဂ္ဃ"န္တိ စိန္တေန္တော "ဣမံ သကလမ္ပိ စက္ကဝါဠံ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သတ္တရတနပုဏ္ဏံ ကတွာ ဒိန္နေပိ နေဝ အနုစ္ဆဝိကံ ကတံ နာမ ဟောတိ, အဟံ ခော ပနဿ တိယောဇနသတိကေ ကုရုရဋ္ဌေ သတ္တယောဇနိကေ ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ ရဇ္ဇံ အတုံ ပဟော မိ။ ရဇ္ဇံ ကာတုံ ပနဿ ဘာဂ္ယံ နတ္ထိ, တထာ ဟိဿ အင်္ဂလက္ခဏာနုသာရေန အပ္ပါနုဘာဝတာ ဒိဿတိ, တသ္မာ ဒိ န္နမ္ပိ ရဇ္ဇံ န ဣမဿမ္ပိ တိဋ္ဌတီ"တိ စိန္တေတွာ "အာစရိယ, တုမှေဟ အညေသံ ခတ္တိယာနံ ဣမာ ကထာယော ဒေသေ တွာ ကိံ လဘထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဧကေကာယ သတံ သတံ, မဟာရာဇ, တေနေဝ သတာရဟကထာ နာမ ဇာတာ"တိ။ အထ ဿ မဟာသတ္တော "တွံ အာစရိယ, အတ္တနာ ဂဟေတွာ ဝိစရဏဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃံ န ဇာနာသီ"တိ။

"သဟဿိယာ ဣမာ ကထာ၊ နယိမာ ကထာ သတာရဟာ။
စတ္တာရိ တွံ သဟဿာနိ၊ ခိပ္ပံ ဂဏှာဟိ ဗြာဟ္မဏာ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၁၅)။

စတ္တာရိ သဟဿာနိ အပေတွာ ဧကဉ္စ သုခယာနကံ ဒတွာ မဟတာ သက္ကာရသမ္မာနေနေဝ တံ ဥယျောဇေ တွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ "အဟံ ဗြာဟ္မဏေန အာဘတံ သဒ္ဓမ္မရတနံ ပူဇေတွာ တဿ စ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ အာဂမိဿာမီတိ ပောရိသာဒဿ ပဋိညံ ဒတွာ အာဂတော။ တတ္ထ ယံ ဗြာဟ္မဏဿ ကတ္တဗ္ဗံ ပဋိပဇ္ဇိ တဗ္ဗံ တံ ကတံ, ဣဒါနိ ပောရိသာဒဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမီ"တိ ဝုတွာ "တေန ဟိ, တာတ သုတသောမ, ကိံ နာမေတံ ကထေသိ, စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ စောရံ ဂဏှာပိဿာမ, မာ ဂစ္ဆ စောရဿ သန္တိက"န္တိ ယာစိံသု။ သောဠသသ ဟဿာ နာဋကိတ္ထိယော သေသပရိဇနာပိ "အမှေဟ အနာထေ ကတွာ ကုဟိံ ဂစ္ဆသိ ဒေဝ"တိ ပရိဒေဝိံသု။ "ပုနပိ ကိရ ရာဇာ စောရဿ သန္တိကံ ဂမိဿတီ"တိ ဧကကောလာဟလံ အဟောသိ။

မဟာသတ္တော "ပဋိညာယ သစ္စာပနံ နာမ သာဓူနံ သပ္ပုရိသာနံ အာစိဏ္ဏံ, သောပိ မမံ သဒ္ဒဟိတွာ ဝိဿဇ္ဇေ သိ, တသ္မာ ဂမိဿာမိယေဝ"တိ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ သေသဇနံ အနုသာသေတွာ အဿုမုခေန နာနပ္ပကာရံ ပရိဒေဝန္တေန ဣတ္ထာဂာရာဒိနာ ဇနေန အနုဂတော နဂရာ နိက္ခမ္မ တံ ဇနံ နိဝတ္တေတုံ မဂ္ဂေ ဒဏ္ဍကေန တိရိယံ လေခံ ကတွာ "ဣမံ မမ လေခံ မာ အတိက္ကမိံသူ"တိ ဝတွာ အဂမာသိ။ မဟာဇနော တေဇဝတော မဟာသတ္တဿ အာဏံ အတိက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော မဟာသဒ္ဒေန ကန္ဒိတွာ ရောဒိတွာ နိဝတ္တိ။ ဗောဓိသတ္တော အာဂတမဂ္ဂ ဂေနေဝ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **"အပုစ္ဆိ မံ ပောရိသာဒေ"** တိအာဒိ။

တတ္ထ **ကိံ တွံ ဣစ္ဆသိ နိသဇ္ဇ** န္တိ တွံ အတ္တနော နဂရံ ဂန္တွာ မမ ဟတ္ထတော နိဿဇ္ဇနံ ကိံ ဣစ္ဆသိ, တွံ "မယာ တက္ကသိလာဒီသု စိရပရိစိတော သစ္စတဒီ စာ"တိ ဝဒသိ, တသ္မာ **ယထာ မတိ တေ ကာဟာမိ,** ယထာရုစိ တေ က ရိဿာမိ။ **ယဒိ မေ တွံ ပုနေဟိသီ**တိ သစေ ပုန တွံ ဇေဝံသေနေဝ မမ သန္တိကံ အာဂမိဿသိ။

၁၀၈. ပဏ္ဍေဟ အာဂမန်ံ မမာတိ ပဂေဝ မမ အာဂမနံ **တဿ** ဟေရိသာဒဿ **ပဋိဿုဏိတွာ** ဟာတော၀ အာဂမိဿာမီတိ ပဋိဿဝံ ကတွာ။ **ရဇ္ဇံ နိယျာတယိ တအာ** တိ တအာ ဟေရိသာဒဿ သန္တိကံ ဂန္တုကာမော "ဣဒံ တေ ရဇ္ဇံ ပဋိပဇ္ဇထာ"တိ မာတာပိတူနံ တိယောဇနသတိကံ ရဇ္ဇံ နိယျာတေသိ။

၁၀၉. ကသ္မာ ပန ရဇ္ဇံ နိယျာတယိတ္ထိ? **အနုဿရိတွာ သတံ ဓမ္မံ** န္တိ ယသ္မာ ပန ပဋိညာယ သစ္စာပနံ နာမ သတံ သာဓူနံ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ ပဝေဏီ ကုလဝံသော, တသ္မာ တံ သစ္စဟရမိတာဓမ္မံ **ပုဗ္ဗကံ** ဟေရာဏံ ဖိနေဟိ ဗုဒ္ဓာ ဒီဟိ သေဝိတံ အနုဿရိတွာ သစ္စံ အနုရက္ခန္တော တဿ **ဗြာဟ္မဏဿ ဓနံ ဒတွာ** အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ **ဟေရိသာဒံ ဥပာဂမိ**။

၁၁၀. နတ္ထိ မေ သံသယော တတ္ထာ တိ တသ္မိံ ဟေရိသာဒဿ သန္တိကံ ဂမနေ "အယံ မံ ကိံ နု ခေါ ဃာတေသ္သတိ, ဥအာဟု နော"တိ မယှံ သံသယော နတ္ထိ။ "စဏ္ဍော သာဟသိကော မယာ သဒ္ဓိံ ကေသတခတ္တိယေ ဒေဝတာယ ဗလိကမ္မကရဏသဇ္ဇော ကေန္တေနေ၀ ဃာတေဿတိ"တိ ဇာနန္တော ဧ၀ ကေဝလံ သစ္စတစံ အနုရက္ခန္တော အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ တံ ဥပာဂမိ။ ယသ္မာ စေတဒေဝံ, တသ္မာ သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ, သော မေ ပရမတ္ထဘာဝပ္ပတ္တာ သစ္စပာရမီတိ။

ဥပာဂတေ ပန မဟာသတ္တေ ဝိကသိတပုဏ္ဍရီကပဒုမသဿိရိကမဿ မုခံ ဒိသွာ "အယံ ဝိဂတမရဏဘယော ဟုတွာ အာဂတော, ကိဿ နု ခေါ သေ အာနုဘာဝေ"တိ စိန္တေန္တော "တဿ မညေ ဓမ္မဿ သုတတ္တာ အယံ ဧဝံ တေဇတ နိဗ္ဘယော စ ဇာတော, အဟမ္ပိ တံ သုတွာ တေဇတ နိဗ္ဘယော စ ဘဝိဿာမီ"တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဟေရိသာဒေ မဟာသတ္တံ အာဟ – "သုဏောမ သတာရဟကထာယော ယာသံ သဝနတ္ထံ တွံ အတ္တနော နဂရံ ဂ တော"တိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော "အယံ ဟေရိသာဒေ ဟာပဓမ္မော, ဣမံ ထောကံ နိဂ္ဂဟေတွာ လဇ္ဇာပေတွာ က ထေဿာမီ"တိ –

"အဓမ္မိကဿ လုဒ္ဒဿ၊ နိစ္စံ လောဟိတပာဏိနော။
နတ္ထိ သစ္စံ ကုတော ဓမ္မော၊ ကိံ သုတေန ကရိဿသိ"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၂၇) –

ဝတွာ ပုန တေန သုဋ္ဌုတရံ သဉ္ဇာတသဝနာဒရေန –

"သုတွာ ဓမ္မံ ဝိဇာနန္တိ၊ နရာ ကလျာဏပာပကံ။
အပိ ကထာ သုဏိတွာန၊ ဓမ္မေ မေ ရမတေ မနော"တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၄၄) –

ဝုတ္တေ "အယံ အတိဝိယ သဉ္ဇာတာဒရော သောတုကာမော, ဟန္ဒဿ ကထေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ "တေန ဟိ သ မ္မ, သာဓုကံ သုဏောဟိ မနသိကရောဟီ"တိ ဝတွာ နန္ဒဗြာဟ္မဏေန ကထိတနိယာမေနေ၀ ကထာနံ သက္ကစ္စံ ထုတိံ ကတွာ ဆကာမာဝစရဒေဝလောကေ ကောလာဟလံ ကတွာ ဒေဝတာသု သာဓုကာရံ ဒဒမာနာသု မဟာသတ္တော ဟေရိသာဒဿ –

"သကိဒေဝ မဟာရာဇ၊ သဗ္ဘိ ဟောတိ သမာဂမော။
သာ နံ သင်္ဂတိ ပာလေတိ၊ နာသဗ္ဘိ ဗဟုသင်္ဂမော။

"သဗ္ဘိရေဝ သမာသေထ၊ သဗ္ဘိ ကုဗ္ဗေထ သန္ထဝံ။
သတံ သဒ္ဓမ္မမညာယ၊ သေယျော ဟောတိ န ပာပိယော။

"ဇီရန္တိ ဝေ ရာဇရထာ သုစိတ္တာ၊ အထော သရီရမ္ပိ ဇရံ ဥပေတိ။
သတဥ္စ ဓမ္မော န ဇရံ ဥပေတိ၊ သန္တော ဟဝေ သဗ္ဘိ ပဝေဒယန္တိ။

‘‘နဘဉ္စ ဒူရေ ပထဝီ စ ဒူရေ၊ ဟရံ သမုဒ္ဒဿ တအာဟု ဒူရေ။
တတော ဟဝေ ဒူရတရံ ဝဒန္တိ၊ သတဉ္စ ဓမ္မော အသတဉ္စ ရာဇာ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၄၁၁-၄၁၄) –

ဓမ္မံ ကထေသိ။ တဿ တေန သုကထိတတ္တာ စေဝ အတ္တနော စ ပုညာနုဘာဝေန ကထာ သုဏန္တဿေဝ သကလ သရီရံ ပဉ္စဝဏ္ဏာယ ပီတိယာ ပရိပူရိ။ သော ဗောဓိသတ္တေ မုဒုစိတ္တော ဟုတွာ ‘‘သမ္မ သုတသောမ, အာတဗ္ဗယုတ္တ ကံ ဟိရညာဒိံ န ပဿာမိ, ဧကေကာယ ကထာယ ဧကေကံ ဝရံ ဒဿာမီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ မဟာသတ္တော ‘‘တွံ အတ္တနောပိ ဟိတာနိ အဇာနန္တော ပရဿ ကိံ နာမ ဝရံ ဒဿသီ’’တိ အပသာဒေတွာ ပုန တေန ‘‘ဝရံ ဂဏှာဟထာ’’တိ ယာစိတော သဗ္ဗပဌမံ ‘‘အဟံ စိရကာလံ တံ အရောဂံ ပဿေယျ’’န္တိ ဝရံ ယာစိ။ သော ‘‘အယံ ဣအနိ မေ ဝဓိတွာ မံသံ ခာဒိတုကာမဿ မဟာနတ္ထကရဿ မယှမေဝ ဇီဝိတမိစ္ဆတီ’’တိ တုဋ္ဌမာနသော ဝဉ္စေတွာ ဝရဿ ဂဟိတဘာ ဝံ အဇာနန္တော အဒာသိ။ မဟာသတ္တော ဟိ ဥပာယကုသလတာယ တဿ စိရံ ဇီဝိတုကာမတာပဒေသေန အတ္တနော ဇီဝိ တံ ယာစိ။ အထ ‘‘ပရောသတံ ခတ္တိယာနံ ဇီဝိတံ ဒေဟီ’’တိ ဒုတိယံ ဝရံ, တေသံ သကေ ရဋ္ဌေ ပဋိပဟဒနံ တတိယံ ဝရံ, မနု ဿမံသခာဒနတော ဝိရမဏံ စတုတ္ထံ ဝရံ ယာစိ။ သော တီဏိ ဝရာနိ ဒတွာ စတုတ္ထံ ဝရံ အဒာတုကာမော ‘‘အညံ ဝရံ ဂ ဏှာဟီ’’တိ ဝတွာပိ မဟာသတ္တေန နိပ္ပီဠိယမာနော တမ္ပိ အဒာသိယေဝ။

အထ ဗောဓိသတ္တော ပောရိသာဒံ နိဗ္ဗိသေဝနံ ကတွာ တေနေဝ ရာဇာနော မောစာပေတွာ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇာပေတွာ တ အရကာနံ ကဏ္ဏတော သုတ္တဝဋ္ဋိ ဝိယ သဏိကံ ရတ္တုယော နီဟရိတွာ ပောရိသာဒေန ဧကံ တစံ အာဟရာပေတွာ ဟသာဘာဏေန ဃံသိတွာ သစ္စကိရိယံ ကတွာ တေသံ ဟတ္ထတလာနိ မက္ခေသိ။ တင်္ခဏံ ဝေ ဖာသုကံ အဟောသိ။ ဒ္ဝိ ဟာတီဟံ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ တေ အရောဂေ ကာရေတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ အဘိဖ္ဖနကသဘာဝံ မိတ္တသန္ထဝံ ကာရေတွာ တေဟိ သဒ္ဓိံ တံ ဗာရာဏသိံ နေတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ‘‘အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ’’တိ တေ ရာဇာနော အတ္တနော အတ္တနော နဂရံ ပေသေတွာ ဣန္ဒပတ္ထနဂရတော အာဂတာယ အတ္တနော စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ပရိဝုတော အတ္တနော နဂရံ ဂတော တုဋ္ဌပမုဒိတေန နာဂရဇနေန သမ္ပရိဝါရိယမာနော အန္တေပုရံ ပဝိသိတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ မဟာ တလံ အဘိရုဟိ။

အထ မဟာသတ္တော ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ ဒေဝသိကံ မဟာအနာနိ ပဝတ္တေန္တော သီလာနိ ပရိပူရေန္ တော ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တော ဟာရမိယော အနုဗ္ဗူဟေသိ။ တေပိ ရာဇာနော မဟာသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အနာဒီ နိ ပုညာနိ ကတွာ အာယုပရိယောသာနေ သဂ္ဂပုရံ ပူရယိံသု။

တဒာ ပောရိသာဒော အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော အဟောသိ, ကာဠဟတ္ထိအမစ္စော သာရိပုတ္တတ္ထေရော, နန္ဒဗြာ ဟ္မဏော အာနန္ဒတ္ထေရော, ရုက္ခဒေဝတာ မဟာကဿပတ္ထေရော, ရာဇာနော ဗုဒ္ဓပရိသာ, မာတာပိတရော မဟာရာဇ ကုလာနိ, သုတသောမမဟာရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသဟာရမိယောပိ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာ။ တထာ **အလီနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာယ** (စရိ ယာ အဋ္ဌ. ၂.၇၄ အာဒယော) ဝိယ မဟာသတ္တဿ ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

မဟာသုတသောမစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သစ္စဟာရမီ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. သုဝဏ္ဏသာမစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၁၁. တေရသမေ **သာမော ယဒာ ဝနေ အာသိ**န္တိ ဟိမဝန္တဿိ မိဂသမ္မတာယ နာမ နဒိယာ တီရေ မဟတိ အရ ညေ သာမော နာမ တာပသကုမာရော ယဒာ အဟောသိ။ **သက္ကေန အဘိနိမ္မိတော** တိ သက္ကဿ ဒေဝနမိန္ဒဿ ဥပဒေသသမ္ပတ္တိယာ ဇာတတ္တာ သက္ကေန နိဗ္ဗတ္တိတော ဇနိတော။ တတ္ရာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – အတီတေ ဗာရာဏ သိတော အဝိဒူရေ နဒိယာ တီရေ ဧကော နေသာဒကမော အဟောသိ။ တတ္ထ ဇေဋ္ဌနေသာဒဿ ပုတ္တော ဇာတော။ တ ဿ ‘‘ဒုကူလော’’တိ နာမမကံသု။ တဿာ ဝေ နဒိယာ ပရတီရေပိ ဧကော နေသာဒကမော အဟောသိ။ တတ္ထ ဇေဋ္ဌ

နေသာဒဿ ဓီတာ ဇာတာ။ တဿာ “ပါရိကာ”တိ နာမမကံသု။ တေ ဥဘောပိ ဗြဟ္မလောကတော အာဂတာ သုဒ္ဓသတ္တာ။ တေသံ ဝယပ္ပတ္တာနံ အနိစ္ဆမာနာနံယေဝ အာဝါဟဝိဝါဟံ ကရိံသု။ တေ ဥဘောပိ ကိလေသသမုဒ္ဒံ အနောတရိတွာ ဗြဟ္မာနော ဝိယ ဧကတော ဝသိံသု။ န စ ကိဉ္စိ နေသာဒကမ္မံ ကရောန္တိ။

အထ ဒုကူလံ မာတာပိတရော “တာတ, တွံ နေသာဒကမ္မံ န ကရောသိ, နေဝ ဃရာဝါသံ ဣစ္ဆသိ, ကိံ နာမ ကရိဿသီ”တိ အာဟံသု။ သော “တုမှေသု အနုဇာနန္တေသု ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အာဟ။ “တေန ဟိ ပဗ္ဗဇာဟီ”တိ။ ဒွေပိ ဇနာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ယသ္မိံ ဌာနေ မိဂသမ္မတာ နာမ နဒီ ဟိမဝန္တတော ဩတရိတွာ ဂင်္ဂံ ပတ္တာ, တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဂင်္ဂံ ပဟာယ မိဂသမ္မတာဘိမုခါ အဘိရုဟိံသု။ တဒါ သက္ကဿ ဘဝနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော တံ ကာရဏံ ဉတွာ ဝိဿကမ္မုနာ တသ္မိံ ဌာနေ အဿမံ မာပေသိ။ တေ တတ္ထ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိတွာ သက္ကဒတ္တိယေ အဿမေ ကာမာဝစရမေတ္တံ ဘာဝေတွာ ပဋိဝသိံသု။ သက္ကောပိ တေသံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ။

သော ဧကဒိဝသံ “တေသံ စက္ခူ ပရိဟာယိဿန္တီ”တိ ဉတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, တေ စက္ခူနံ အန္တရာယော ပညာယတိ, ပဋိဇဂ္ဂနကံ ပုတ္တံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဇာနာမိ တုမှာကံ သုဒ္ဓစိတ္တတံ, တသ္မာ ပါရိကာယ ဥတုနိကာလေ နာဘိံ ဟတ္ထေန ပရာမသေယျာထ , ဧဝံ တေ ပုတ္တော ဇာယိဿတိ, သော တေ ဥပဋ္ဌဟိဿတီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ဒုကူလပဏ္ဍိတော တံ ကာရဏံ ပါရိကာယ အာစိက္ခိတွာ တဿာ ဥတုနိကာလေ နာဘိံ ပရာမသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝလောကာ စဝိတွာ တဿာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ, သာ ဒသမာသစ္စယေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ တေနေဝဿ “သုဝဏ္ဏသာမော”တိ နာမံ ကရိံသု။ တံ အပရဘာဂေ ဝဍ္ဎိတွာ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကမှိ မာတာပိတရော ရက္ခန္တာ အဿမေ နိသီဒာပေတွာ သယမေဝ ဝနမူလဖလာဖလတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ။

အထေကဒိဝသံ ဝနေ ဖလာဖလံ အာဒာယ နိဝတ္တိတွာ အဿမပဒတော အဝိဒူရေ မေဃေ ဥဋ္ဌိတေ ရုက္ခမူလံ ပဝိသိတွာ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဌိတာနံ သရီရတော သေဒဂန္ဓမိဿကေ ဥဒကေ တသ္မိံ ဝမ္မိကဗိလေ ဌိတဿ အာသိဝိသဿ နာသာပုဋံ ပဝိဋ္ဌေ အာသိဝိသော ကုဇ္ဈိတွာ နာသာဝါတေန ပဟရိ။ ဒွေပိ အန္ဓာ ဟုတွာ ပရိဒေဝမာနာ ဝိစရိံသု။ အထ မဟာသတ္တော “မမ မာတာပိတရော အတိစိရာယန္တိ, ကာ နု ခေါ တေသံ ပဝတ္တီ”တိ ပဋိမဂ္ဂံ ဂန္တွာ သဒ္ဒမကာသိ။ တေ တဿ သဒ္ဒံ သဉ္ဇာနိတွာ ပဋိသဒ္ဒံ ကတွာ ပုတ္တသိနေဟေန “တာတ သာမ, ဣဓ ပရိပန္ထော အတ္ထိ, မာ အာဂမီ”တိ ဝတွာ သဒ္ဒါနုသာရေန သယမေဝ သမာဂမိံသု။ သော “ကေန တေ ကာရဏေန စက္ခူနိ ဝိနဋ္ဌာနီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “တာတ, မယံ န ဇာနာမ, ဒေဝေ ဝဿန္တေ ရုက္ခမူလေ ဝမ္မိကမတ္ထကေ ဌိတာ, အထ န ပဿာမာ”တိ ဝုတ္တမတ္တေ ဧဝ အညာသိ “တတ္ထ အာသိဝိသေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တေန ကုဒ္ဓေန နာသာဝါတော ဝိဿဋ္ဌော ဘဝိဿတီ”တိ။

အထ “မာ စိန္တယိတ္ထ, အဟံ တေ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ”တိ မာတာပိတရော အဿမံ နေတွာ တေသံ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒိသဉ္စရဏဋ္ဌာနေ ရဇ္ဇုကေ ဗန္ဓိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေ အဿမေ ဌပေတွာ ဝနမူလဖလာဖလာနိ အာဟရတိ, ပါတောဝ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇတိ, ပါနီယံ အာဟရတိ, ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတိ, ဒန္တကဋ္ဌမုခေါဒကာနိ ဒတွာ မဓုရဖလာဖလံ ဒေတိ။ တေဟိ မုခေ ဝိက္ခာလိတေ သယံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ တေသံ အဝိဒူရေယေဝ အစ္ဆတိ – “ကိံ နု ခေါ ဣမေ အာဏာပေန္တီ”တိ။ ဝိသေသေန စ မေတ္တံ ဗဟုလမကာသိ, တေနဿ သတ္တာ အပ္ပဋိကူလာ အဟေသုံ ။ ယထာ စဿ သတ္တာ, ဧဝံ သတ္တာနံ သော ဗောဓိသတ္တော အပ္ပဋိကူလော။ ဧဝံ သော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဖလာဖလတ္ထာယ အရညံ ဂစ္ဆန္တောပိ အာဂစ္ဆန္တောပိ မိဂဂဏပရိဝုတော ဧဝ အဟောသိ။ သီဟဗျဂ္ဃာဒိဝိပက္ခသတ္တာပိ တေန သဒ္ဓိံ အတိဝိယ ဝိဿတ္ထာ, မေတ္တာနုဘာဝေန ပနဿ ဝသနဋ္ဌာနေ အညမညံ တိရစ္ဆာနဂတာ မုဒုစိတ္တတံ ပဋိလဘိံသု။ ဣတိ သော သဗ္ဗတ္ထ မေတ္တာနုဘာဝေန အဘီရူ အနုတြာသီ ဗြဟ္မာ ဝိယ အဝေရော ဝိဟာသိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ပဝနေ သီဟဗျဂ္ဃေ စ, မေတ္တာယမုပနာမယိ”** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ **မေတ္တာယမုပနာမယိန္တိ** မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော, မေတ္တာဘာဝနာယ ကုရူရကမ္မန္တေ သီဟဗျဂ္ဃေပိ ဖရိံ, ပဂေဝ သေသသတ္တေတိ အဓိပ္ပာယော။ အထ ဝါ မေတ္တာ အယတိ ပဝတ္တတိ ဧတေနာတိ မေတ္တာယော, မေတ္တာဘာဝနာ။ တံ မေတ္တာယံ ဥပနာမယိံ သတ္တေသု အနောဓိသော ဥပနေသိံ။ “သီဟဗျဂ္ဃေဟီ”တိပိ ပါဌော။ တဿတ္ထော – န ကေဝလမဟမေဝ, အထ ခေါ ပဝနေ သီဟဗျဂ္ဃေဟိ, ယသ္မိံ မဟာဝနေ တဒါ အဟံ ဝိဟရာမိ, တတ္ထ

သီဟဗျဂ္ဃေဟိ သဒ္ဓိံ အဟံ သတ္တေသု မေတ္တံ ဥပနာမေသိံ။ သီဟဗျဂ္ဃာပိ ဟိ တဒါ မမာနုဘာဝေန သတ္တေသု မေတ္တစိတ္တံ ပဋိလဘိံသု, ပဂေဝ ဣတရေ သတ္တာတိ ဒဿေတိ။

၁၁၂. ပသာဒမိဂဝရာဟေဟီတိ ပသာဒမိဂေဟိ စေဝ ဝနသူကရေဟိ စ။ **ပရိတရေတွာ**တိ ဧတေဟိ အတ္တာနံ ပရိတရိတံ ကတွာ တသ္မိံ အရညေ **ဝသိံ**။

၁၁၃. ဣဒါနိ တဒါ အတ္တနော မေတ္တာဘာဝနာယ လဒ္ဓံ အာနိသံသံ မတ္ထကပ္ပတ္တိဉ္စဿ ဒဿေတုံ **“န မံ ကောစိ ဥတ္တသတီ”**တိ ဩသာနဂါထမာဟ။ တဿတ္ထော – သသဗိဠာရာဒိကော ဘီရုကဇာတိကောပိ **ကောစိ** သတ္တော **မံ န ဥတ္တသတိ** န ဥဗ္ဗိဇ္ဇတိ။ အဟမ္ပိ **ကဿစိ** သီဟဗျဂ္ဃာဒိတိရစ္ဆာနတော ယက္ခာဒိအမနုဿတော လုဒ္ဒလောဟိတပါဏိမနုဿတောတိ ကုတောစိပိ **န ဘာယာမိ**။ ကသ္မာ? ယသ္မာ **မေတ္တာဗလေနုပတ္ထဒ္ဓေါ** စိရကာလံ ဘာဝိတာယ မေတ္တာပါရမိတာယာနုဘာဝေန ဥပတ္ထမ္ဘိတော တသ္မိံ **ပဝနေ** မဟာအရညေ **တဒါ ရမာမိ** အဘိရမာမီတိ။ သေသံ သုဝိညေယျမေဝ။

ဧဝံ ပန မဟာသတ္တော သဗ္ဗသတ္တေ မေတ္တာယန္တော မာတာပိတရော စ သာဓုကံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ဧကဒိဝသံ အရညတော မဓုရဖလာဖလံ အာဟရိတွာ အဿမေ ဌပေတွာ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ “ပါနီယံ အာဒါယ အာဂမိဿာမီ”တိ မိဂဂဏပရိဝုတော ဒွေဝ မိဂေ ဧကတော ကတွာ တေသံ ပိဋ္ဌိယံ ပါနီယဃဋံ ဌပေတွာ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ နဒီတိတ္ထံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ သမယေ ဗာရာဏသိယံ ပီဠိယက္ခော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သော မိဂမံသလောဘေန မာတရံ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ သန္နဒ္ဓပဉ္စာဝုဓော ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ မိဂေ ဝဓိတွာ မံသံ ခါဒိတွာ စရန္တော မိဂသမ္မတံ နဒိံ ပတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာမဿ ပါနီယဂဟဏတိတ္ထံ ပတ္တော။ မိဂပဒဝလဉ္စံ ဒိသွာ ဂစ္ဆန္တော တံ တထာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “မယာ ဧတ္တကံ ကာလံ ဧဝံ ဝိစရန္တော မနုဿော န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော, ဒေဝေါ နု ခေါ ဧသ နာဂေါ နု ခေါ, သစာဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိဿာမိ, သဟသာ ပက္ကမေယျာတိ။ ယံနူနာဟံ ဧတံ ဝိဇ္ဈိတွာ ဒုဗ္ဗလံ ကတွာ ပုစ္ဆေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ မဟာသတ္တံ နှာတွာ ဝါကစီရံ နိဝါသေတွာ အဇိနစမ္မံ ဧကံသံ ကရိတွာ ပါနီယဃဋံ ပူရေတွာ ဥက္ခိပိတွာ ဝါမံသကူဋေ ဌပနကာလေ “ဣဒါနိ တံ ဝိဇ္ဈိတုံ သမယော”တိ ဝိသပီတေန သရေန ဒက္ခိဏပဿေ ဝိဇ္ဈိ။ သရော ဝါမပဿေန နိက္ခမိ။ တဿ ဝိဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ မိဂဂဏော ဘီတော ပလာယိ။

သာမပဏ္ဍိတော ပန ဝိဒ္ဓေါပိ ပါနီယဃဋံ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ အနဝသုမ္ဘေတွာ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ သဏိကံ ဩတာရေတွာ ဝါလုကံ ဗျူဟိတွာ ဌပေတွာ ဒိသံ ဝဝတ္ထပေတွာ မာတာပိတူနံ ဝသနဋ္ဌာနဒိသာဘာဂေန သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇိတွာ မုခေန လောဟိတံ ဆဍ္ဍေတွာ “မမ ကောစိ ဝေရီ နာမ နတ္ထိ, မမပိ ကတ္ထစိ ဝေရံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ ဣမံ ဂါထမာဟ –

“ကော နု မံ ဥသုနာ ဝိဇ္ဈိ၊ ပမတ္တံ ဥဒဟာရကံ။
ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော ဝေဿော၊ ကော မံ ဝိဒ္ဓါ နိလီယတီ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၉၆)။

တံ သုတွာ ရာဇာ “အယံ မယာ ဝိဇ္ဈိတွာ ပထဝိယံ ပါတိတောပိ နေဝ မံ အက္ကောသတိ န ပရိဘာသတိ, မမ ဟဒယမံသံ သမ္မာဟန္တော ဝိယ ပိယဝစနေန သမုဒါစရတိ, ဂမိဿာမိဿ သန္တိက”န္တိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိတွာ အတ္တာနံ အတ္တနော စ ဝိဒ္ဓဘာဝံ အာဝိကတွာ “ကော တွံ ကဿ ဝါ ပုတ္တော”တိ မဟာသတ္တံ ပုစ္ဆိ။

သော “သာမော နာမာဟံ ဒုကူလပဏ္ဍိတဿ နာမ နေသာဒက္ကသိနော ပုတ္တော, ကိဿ ပန မံ ဝိဇ္ဈီ”တိ အာဟ။ သော ပဌမံ “မိဂသညာယာ”တိ မုသာဝါဒံ ဝတွာ “အဟံ ဣမံ နိရပရာဓံ အကာရဏေန ဝိဇ္ဈိ”န္တိ အနုသောစိတွာ ယထာဘူတံ အာဝိကတွာ တဿ မာတာပိတူနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပုစ္ဆိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ တေသံ အတ္တာနံ အာဝိကတွာ တေဟိ ကတပဋိသန္ထာရော “သာမော မယာ ဝိဒ္ဓေါ”တိ ဝတွာ တေ ပရိဒေဝန္တေ သောကသမာပန္နေ “ယံ သာမေန ကတ္တဗ္ဗံ ပရိစာရိကကမ္မံ, တံ ကတွာ အဟံ တေ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ သမဿာသေတွာ သာမဿ သန္တိကံ အာနေသိ။ တေ တတ္ထ ဂန္တွာ နာနပ္ပကာရံ ပရိဒေဝိတွာ တဿ ဥရေ ဟတ္ထံ ဌပေတွာ “ပုတ္တဿ မေ သရီရေ ဥသုမာ ဝတ္တတေဝ, ဝိသဝေဂေန ဝိသညိတံ အာပန္နော ဘဝိဿတီတိ နိဗ္ဗိသဘာဝတ္ထာယ သစ္စကိရိယံ ကရိဿာမာ”တိ စိန္တေတွာ –

‘‘ယံ ကိဉ္စိတ္ထိ ကတံ ပုညံ၊ မယှဉ္စေဝ ပိတုစ္စ တေ။
သဗ္ဗေန တေန ကုသလေန၊ ဝိသံ သာမဿ ဟညတူ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၃၈၈) –

မာတရာ,

‘‘ယံ ကိဉ္စိတ္ထိ ကတံ ပုညံ၊ မယှဉ္စေဝ မာတုစ္စ တေ။
သဗ္ဗေန တေန ကုသလေန၊ ဝိသံ သာမဿ ဟညတူ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၃၉၆) –

ပိတရာ,

‘‘ပဗ္ဗတ္ယာဟံ ဂန္ဓမာဒနေ၊ စိရရတ္တနိဝါသိနီ။
န မေ ပိယတရော ကောစိ၊ အညော သာမေန ဝိဇ္ဇတိ။
ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန၊ ဝိသံ သာမဿ ဟညတူ’’တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၃၉၈) –

ဒေဝတာယ စ သစ္စကိရိယာယ ကတာယ မဟာသတ္တော ခိပ္ပံ ဝုဋ္ဌာသိ။ ပဒုမပတ္တပလာသေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ ဝိနိဝဋ္ဋေတွာ အာဗာဓော ဝိဂတော။ ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနံ အရောဂံ ဟကတိကမေဝ အဟောသိ။ မာတာပိတူနံ စက္ခူနိ ဥပ္ပဇ္ဇိံသု။ ဣတိ မဟာသတ္တဿ အရောဂတာ, မာတာပိတူနဉ္စ စက္ခုပ္ပဋိလာဘော, အရုဏုဂ္ဂမနံ, တေသံ စတုန္နမ္ပိ အဿမေယေဝ အဝဋ္ဌာနန္တိ သဗ္ဗံ ဧကက္ခဏေယေဝ အဟောသိ။

အထ မဟာသတ္တော ရညာ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ‘‘ဓမ္မံ စရ, မဟာရာဇ’’တိအာဒိနာ (ဇာ. ၂.၂၂.၄၁၁-၄၁၂) ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဥတ္တရိမ္ပိ ဩဝဒိတွာ ပဉ္စ သီလာနိ အဒာသိ ။ သော တဿ ဩဝါဒံ သိရသာ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယနော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ သဒ္ဓိံ မာတာပိတူဟိ အဘိညာသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒတ္ထေရော အဟောသိ, ဒေဝဓီတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, သက္ကော အနုရုဒ္ဓေ, ပိတာ မဟာကဿပတ္ထေရော, မာတာ ဘဒ္ဒကာပိလာနီ, သာမပဏ္ဍိတော လောကနာထော။

တဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ သေသပာရမိယော နိဒ္ဓာရေတဗ္ဗာ။ တထာ ဝိသပီတေန သလ္လေန ဒက္ခိဏပဿေ ဝိဒ္ဓေ ပဝိသိတွာ တမပဿတော ဝိနိဝိဇ္ဈနဝသေန ဝိဒ္ဓေပိ ကိဉ္စိ ကာယဝိကာရံ အကတွာ ဥဒကဃဋံ ဘူမိယံ နိက္ခိပနံ, ဝဓကေ အညာတေပိ ဉာတေ ဝိယ စိတ္တဝိကာရာဘာဝေ, ပိယဝစနေန သမုဒာစာရော, မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနပုညတော မယှံ ပရိဟာနီတိ အနုသောစနမတ္တံ, အရောဂေ ဇာတေ ရညော ကာရုညံ မေတ္တဉ္စ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဓမ္မဒေသနာ, ဩဝါဒအနန္တိ ဧဝမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

သုဝဏ္ဏသာမစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. ဧကရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၁၄. စုဒ္ဒသမေ **ဧကရာဇာတိ ဝိဿုတော** တိ ဧကရာဇာတိ ဣမိနာ အန္ဝတ္ထနာမေန ဇမ္ဗုဒီပတလေ ပာကဋော။

မဟာသတ္တော ဟိ တဒါ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဝယပ္ပတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပနိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော ဟုတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ကုသလသီလာစာရသဒ္ဓါသုတာဒိအနညသာဓာရဏဂုဏဝိသေသယောဂေန ဟာရမိပရိဘာဝနေန စ ဇမ္ဗုဒီပတလေ အဒုတိယတ္တာ ပဓာနဘာဝေန စ ‘‘ဧကရာဇာ’’တိ ပကာသနာမော အဟောသိ။ **ပရမံ သီလံ အဓိဋ္ဌာယာ** တိ သုပရိသုဒ္ဓကာယိကဝါစသိကသံဝရသဥ္ဇာတဥ္စေဝ သုပရိသုဒ္ဓမနောသမာစာရသဥ္ဇာတဥ္စ ပရမံ ဥတ္တမံ ဒသကုသလကမ္မပထသီလံ သမာဒါနဝသေန စ အဝီတိက္ကမနဝသေန စ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အနုဋ္ဌဟိတွာ။ **ပသာသာမိ မဟာမဟိန္တိ** တိယောဇနသတိကေ ကာသိရဋ္ဌေ မဟတိံ မဟိံ အနုသာသာမိ ရဇ္ဇံ ကာရေမိ။

၁၁၅. ဒသကုသလကမ္မပထေတိ ပါဏာတိပါတာဝေရမဏိ ယာဝ သမ္မာဒိဋ္ဌီတိ ဧတသ္မိံ ဒသဝိဓေ ကုသလကမ္မပထေ, ဧတော တ အနဝသေသတော သမာဒာယ ဝတ္တာမိ။ **စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟီ**တိ ဒါနံ ပိယဝစနံ အတ္ထစရိယာ သမာနတ္တတာတိ ဣမေဟိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သင်္ဂဏှနကာရဏေဟိ ယဒါ ဧကရာဇာတိ ဝိဿုတော ဟောမိ, တဒါ ယထာရဟံ **မဟာဇနံ သင်္ဂဏှာမီ**တိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၁၆. ဧဝံ ဒသကုသလကမ္မပထသီလပရိပူရဏံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ မဟာဇနသင်္ဂဏှနန္တိ ယထာဝုတ္တေန ဣမိနာ အာကာရေန **အပ္ပမတ္တဿ။ ဣဓလောကေ ပရတ္ထ စာ**တိ ဣမသ္မိံ လောကေ ယံ အပ္ပမဇ္ဇနံ, တတ္ထ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေ အတ္ထေ, ပရလောကေ ယံ အပ္ပမဇ္ဇနံ တတ္ထ သမ္ပရာယိကေ အတ္ထေ အပ္ပမတ္တဿ မေ သတောတိ အတ္ထော။ **ဒဗ္ဗသေနော**တိ ဧဝံနာမကော ကောသလရာဇာ။ **ဥပဂန္တွာ**တိ စတုရင်္ဂိနိံ သေနံ သန္နယှိတွာ အဗ္ဘုယျာနဝသေန မမ ရဇ္ဇံ ဥပဂန္တွာ။ **အစ္ဆိန္ဒိ သော ပုရံ မမာ**တိ မမ ဗာရာဏသိနဂရံ ဗလက္ကာရေန ဂဏှိ သော။

တတြာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ – မဟာသတ္တော ဟိ တဒါ နဂရဿ စတူသု ဒွါရေသု စတဿော မဇ္ဈေ ဧကံ နိဝေသနဒွါရေ ဧကန္တိ ဆ ဒါနသာလာယော ကာရေတွာ ကပဏဒ္ဓိကာဒီနံ ဒါနံ ဒေတိ, သီလံ ရက္ခတိ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောတိ, ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော အင်္ကေ နိသိန္နံ ပုတ္တံ ပရိတောသယမာနော ဝိယ သဗ္ဗသတ္တေ ပရိတောသယမာနော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတိ။ တဿေကော အမစ္စော အန္တေပုရံ ပဒုဿိတွာ အပရဘာဂေ ပါကဋော ဇာတော။ အမစ္စာ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ ပရိဂ္ဂဏှန္တော တံ အတ္တနာ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ တံ အမစ္စံ ပက္ကောသာပေတွာ ''အန္ဓဗာလ, အယုတ္တံ တေ ကတံ, န တွံ မမ ဝိဇိတေ ဝသိတုံ အရဟသိ, အတ္တနော ဓနဉ္စ ပုတ္တဒါရဉ္စ ဂဟေတွာ အညတ္ထ ယာဟီ''တိ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေသိ။

သော ကောသလဇနပဒံ ဂန္တွာ ဒဗ္ဗသေနံ နာမ ကောသလရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တော အနုက္ကမေန တဿ ဝိဿာသိကော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ တံ ရာဇာနံ အာဟ – ''ဒေဝ, ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ နိမ္မက္ခိကမဓုပဋလသဒိသံ, အတိမုဒုကော ရာဇာ, သုခေနေဝ တံ ရဇ္ဇံ ဂဏှိတုံ သက္ကောသီ''တိ။ ဒဗ္ဗသေနော ဗာရာဏသိရညော မဟာနုဘာဝတာယ တဿ ဝစနံ အသဒ္ဒဟန္တော မနုဿေ ပေသေတွာ ကာသိရဋ္ဌေ ဂါမဃာတာဒီနိ ကာရေတွာ တေသံ စောရာနံ ဗောဓိသတ္တေန ဓနံ ဒတွာ ဝိဿဇ္ဇိတဘာဝံ သုတွာ ''အတိဝိယ ဓမ္မိကော ရာဇာ''တိ ဉတွာ ''ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ''တိ ဗလဝါဟနံ အာဒါယ နိယျာသိ ။ အထ ဗာရာဏသိရညော မဟာယောဓာ ''ကောသလရာဇာ အာဂစ္ဆတီ''တိ သုတွာ ''အမှာကံ ရဇ္ဇသီမံ အနောက္ကန္တမေဝ နံ ပေါထေတွာ ဂဏှာမာ''တိ အတ္တနော ရညော ဝဒိံသု။

ဗောဓိသတ္တော ''တာတာ, မံ နိဿာယ အညေသံ ကိလမနကိစ္စံ နတ္ထိ, ရဇ္ဇတ္ထိကာ ရဇ္ဇံ ဂဏှန္တု, မာ ဂမိတ္ထာ''တိ နိဝါရေသိ။ ကောသလရာဇာ ဇနပဒမဇ္ဈံ ပါဝိသိ။ မဟာယောဓာ ပုနပိ ရညော တထေဝ ဝဒိံသု။ ရာဇာ ပုရိမနယေနေဝ နိဝါရေသိ။ ဒဗ္ဗသေနော ဗဟိနဂရေ ဌတွာ ''ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု ယုဒ္ဓံ ဝါ''တိ ဧကရာဇဿ သာသနံ ပေသေသိ။ ဧကရာဇာ ''နတ္ထိ မယာ ယုဒ္ဓံ, ရဇ္ဇံ ဂဏှာတူ''တိ ပဋိသာသနံ ပေသေသိ။ ပုနပိ မဟာယောဓာ ''ဒေဝ, န မယံ ကောသလရညော နဂရံ ပဝိသိတုံ ဒေမ, ဗဟိနဂရေယေဝ နံ ပေါထေတွာ ဂဏှာမာ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ ပုရိမနယေနေဝ နိဝါရေတွာ နဂရဒွါရာနိ အဝါပုရာပေတွာ မဟာတလေ ပလ္လင်္ကမဇ္ဈေ နိသီဒိ။ ဒဗ္ဗသေနော မဟန္တေန ဗလဝါဟနေန နဂရံ ပဝိသိတွာ ဧကမ္ပိ ပဋိသတ္တုံ အပဿန္တော သဗ္ဗရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတံ ကတွာ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္တွာ မဟာတလံ အာရုယှ နိရပရာဓံ ဗောဓိသတ္တံ ဂဏှာပေတွာ အာဝါဋေ နိခဏာပေသိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''ဒဗ္ဗသေနော ဥပဂန္တွာ၊ အစ္ဆိန္ဒိ သော ပုရံ မမ။

၁၁၇. ''ရာဇူပဇီဝေ နိဂမေ၊ သဗလဋ္ဌေ သရဋ္ဌကေ။
သဗ္ဗံ ဟတ္ထဂတံ ကတွာ၊ ကာသုယာ နိခဏီ မမ''န္တိ။

တတ္ထ **ရာဇူပဇီဝေ**တိ အမစ္စပါရိသဇ္ဇဗြာဟ္မဏဂဟပတိအာဒိကေ ရာဇာနံ ဥပနိဿာယ ဇီဝန္တေ။ **နိဂမေ**တိ နေဂမေ။ **သဗလဋ္ဌေ**တိ သေနာပရိယာပန္နတာယ ဗလေ တိဋ္ဌန္တီတိ ဗလဋ္ဌာ, ဟတ္ထာရောဟာဒယော, ဗလဋ္ဌေဟိ သဟာတိ သဗလဋ္ဌေ။ **သရဋ္ဌကေ**တိ သဇနပဒေ, ရာဇူပဇီဝေ နိဂမေ စ အညေ စ **သဗ္ဗံ ဟတ္ထဂတံ ကတွာ။ ကာသုယာ နိခဏီ မမ**န္တိ သဗလဝါဟနံ သကလံ မမ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ မမ္ပိ ဂလပ္ပမာဏေ အာဝါဋေ နိခဏာပေသိ။ **ဇာတကေပိ** –

‘‘အနုတ္တရေ ကာမဂုဏေ သမိဒ္ဓေ၊ ဘုတွာန ပုဗ္ဗေ ဝသိ ဧကရာဇာ။
သော အနိ ဒုဂ္ဂေ နရကမှိ ခိတ္တော၊ နပ္ပဇ္ဇဟေ ဝဏ္ဏဗလံ ပုရာဏ’’န္တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၉) –

အာဝါဋေ ခိတ္တဘာဝေါ အာဂတော။ **ဇာတကဋ္ဌကထာယံ** (ဇာ. အဋ္ဌ. ၃.၄.၉) ပန ‘‘သိက္ကာယ ပက္ခိပါပေတွာ ဥတ္တရုမ္မာရေ ဟေဋ္ဌာသီသကံ ဩလမ္ဗေသီ’’တိ ဝုတ္တံ။

မဟာသတ္တော စောရရာဇာနံ အာရဗ္ဘ မေတ္တံ ဘာဝေတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ကာသုတော ဥဂ္ဂန္တွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ တေန ဝုတ္တံ –

၁၁၈. ‘‘အမစ္စမဏ္ဍလံ ရဋ္ဌံ၊ ဖီတံ အန္တေပုရံ မမ။
အစ္ဆိန္ဒိတွာန ဂဟိတံ၊ ပိယပုတ္တံဝ ပဿဟ’’န္တိ။

တတ္ထ **အမစ္စမဏ္ဍလ**န္တိ တသ္မိံ တသ္မိံ ရာဇကိစ္စေ ရညော အမာ သဟ ဝတ္တန္တီတိ အမစ္စာ, သဒ္ဓိံ တ တေသံ မဏ္ဍလံ သမူဟံ။ **ဖီတ**န္တိ ဖလိတဟနေန နဂရဇနပဒာဒီဟိ သမိဒ္ဓံ **ရဋ္ဌံ**။ ဣတ္ထာဂါရဒါသိဒါသပရိဇနေဟိ စေဝ ဝတ္ထာဘရဏာဒိဥပဘောဂူပကရဏေဟိ စ သမိဒ္ဓံ **မမ အန္တေပုရဉ္စ** အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟိတကံ ဂဏှာပန္တံ အမိတ္တရာဇာနံ ယာယ အတ္တနော **ပိယပုတ္တံဝ ပဿိံ အဟံ,** တာယ ဧဝံဘူတာယ မေတ္တာယ မေ သမော သကလလောကေ နတ္ထိ, တသ္မာ ဧဝံဘူတာ သော မေ မေတ္တာပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီဘာဝံ ပတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

ဧဝံ ပန မဟာသတ္တေ တံ စောရရာဇာနံ အာရဗ္ဘ မေတ္တံ ဖရိတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နေ တဿ သရီရေ ဒါဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ‘‘ဍယှာမိ ဍယှာမီ’’တိ ဘူမိယံ အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ။ ‘‘ကိမေတ’’န္တိ ဝုတ္တေ, မဟာရာဇ, တုမှေဟိ နိရပရာဓံ ဓမ္မိကရာဇာနံ အာဝါဋေ နိခဏာပယိတ္ထာတိ။ ‘‘တေန ဟိ ဝေဂေန ဂန္တွာ တံ ဥဒ္ဓရထာ’’တိ အာဟ။ ပုရိသာ ဂန္တွာ တံ ရာဇာနံ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသိန္နံ ဒိသွာ အာဂန္တွာ ဒုဗ္ဗသေနဿ အာရောစေသုံ။ သော ဝေဂေန ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေတွာ ‘‘တုမှာကံ ရဋ္ဌံ တုမှေဝ ကာရေထ, အဟံ တေ စောရေ ပဋိဗာဟိဿာမီ’’တိ ဝတွာ တဿ ဒုဋ္ဌာမစ္စဿ ရာဇာဏံ ကာရေတွာ ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ရဇ္ဇံ အမစ္စာနံ နိယျာတေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ မဟာဇနံ သီလာဒိဂုဏေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယနော အဟောသိ။

တဒါ ဒုဗ္ဗသေနော အာနန္ဒတ္ထေရော အဟောသိ, ဧကရာဇာ လောကနာထော။

တဿ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဆသု ဒါနသာလာသု ဆသတသဟဿဝိဿဇ္ဇနေန ပစ္စတ္ထိကရညော သကလရဇ္ဇပရိစ္စာဂေန စ ဒါနပါရမီ, နိစ္စသီလဥပေါသထကမ္မဝသေန ပဗ္ဗဇိတဿ အနဝသေသသီလသံဝရဝသေန စ သီလပါရမီ, ပဗ္ဗဇ္ဇာဝသေန ဈာနာဓိဂမဝသေန စ နေက္ခမ္မပါရမီ, သတ္တာနံ ဟိတာဟိတဝိစာရဏဝသေန ဒါနသီလာဒိသံဝိဓာနဝသေန စ ပညာပါရမီ, ဒါနာဒိပုညသမ္ဘာရဿ အဗ္ဘုဿဟနဝသေန ကာမဝိတက္ကာဒိဝိနောဒနဝသေန စ ဝီရိယပါရမီ, ဒုဋ္ဌာမစ္စဿ ဒုဗ္ဗသေနရညော စ အပရာဓသဟနဝသေန ခန္တိပါရမီ, ယထာပဋိညံ ဒါနာဒိနာ အဝိသံဝါဒနဝသေန စ သစ္စပါရမီ, ဒါနာဒီနံ အစလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနဝသေန အဓိဋ္ဌာနပါရမီ, ပစ္စတ္ထိကေပိ ဧကန္တေန ဟိတူပသံဟာရဝသေန မေတ္တာဈာနနိဗ္ဗတ္တနေန စ မေတ္တာပါရမီ, ဒုဋ္ဌာမစ္စေန ဒုဗ္ဗသေနေန စ ကတာပရာဓေ ဟိတေသီဟိ အတ္တနော အမစ္စာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တိတေ ဥပကာရေ စ အဇ္ဈုပေက္ခဏေန ရဇ္ဇသုခပ္ပတ္တကာလေ ပစ္စတ္ထိကရညာ နရကေ ခိတ္တကာလေ သမာနစိတ္တတာယ စ ဥပေက္ခာပါရမီ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

‘‘ပနုဇ္ဇ ဒုက္ခေန သုခံ ဇနိန္ဒ၊ သုခေန ဝါ ဒုက္ခမသယှသာဟိ။
ဥဘယတ္ထ သန္တော အဘိနိဗ္ဗုတတ္တာ၊ သုခေ စ ဒုက္ခေ စ ဘဝန္တိ တုလျာ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၁၂)။

ယသ္မာ ပနေတ္ထ မေတ္တာပါရမီ အတိသယဝတီ, တသ္မာ တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ သာ ဧဝ ပါဠိံ အာရုဠှာ။ တထာ ဣဓ မဟာသတ္တဿ သဗ္ဗသတ္တေသု ဩရသပုတ္တေ ဝိယ သမာနုကမ္ပတာဒယော ဂုဏဝိသေသာ နိဒ္ဓါရေတဗ္ဗာတိ။

ကေရာဇစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

မေတ္တာပာရမီ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. မဟာလောမဟံသစရိယာဝဏ္ဏနာ

၁၁၉. ပန္နရသမေ “သုသာနေ သေယ္ယံ ကပ္ပေမိ”တိ ဧတ္ထာယံ အနုပုဗ္ဗိကထာ –

မဟာသတ္တော ဟိ တဒာ မဟတိ ဥဠာရဘောဂေ ကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဒိသာပာမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ ဂရုတသံ ဝသန္တော သဗ္ဗသိပ္ပာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ပတွာ ကုလဃရံ အာဂန္တွာ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ဉာတကေဟိ “ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေဟီ”တိ ယာစိယမာနောပိ အနိစ္စတာမနသိကာရမုခေန သဗ္ဗဘဝေသု အဘိဝမုမာနသံဝေ ကေ ကာယေ စ အသုဘသညံ ပဋိလဘိတွာ ဃရာဝါသပလိဗောဓခိဘူတံ ကိလေသဂဟနံ အနောကဟေတွာဝ စိရကာလ သမ္ဘရိစိတံ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယံ ဥပဗ္ရူဟယမာနော မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတုကာမော ဟုတွာ ပုန စိန္တေသိ – “သစာဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ဂုဏသမ္ဘာဝနာပာကဋော ဘဝိဿာမီ”တိ။

သော လာဘသက္ကာရံ ဇိဂုစ္ဆန္တော ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုပဂန္တွာ “ပဟောမိ စာဟံ လာဘာလာဘာဒီသု နိဗ္ဗိကာရော ဟောတု”န္တိ အတ္တာနံ တက္ကေန္တော “ဝိသေသတော ပရပရိဘဝသဟနာဒိပဋိပဒံ ပူရေန္တော ဥပေက္ခာပာရမိံ မတ္ထကံ ပာပေဿာမီ”တိ နိဝတ္ထဝတ္ထေနေဝ ဂေဟတော နိက္ခမိတွာ ပရမသလ္လေခဝုတ္တိကောပိ အဗလဗလော အမန္ဒမန္ဒော ဝိယ ပရေသံ အစိတ္တကရူပေန ဟီဠိတပရိဘူတော ဟုတွာ ကမနိဂမရာဇဓာနီသု ဧကရတ္တိဝါသေနေဝ ဝိစရ တိ။ ယတ္ထ ပန မဟန္တံ ပရိဘဝံ ပဋိလဘတိ, တတ္ထ စိရမ္ပိ ဝသတိ။ သော နိဝတ္ထဝတ္ထေ ဇိဏ္ဏေ ပိလောတိကခဏ္ဍေန တသ္မိမ္ပိ ဇိဏ္ဏေ ကေနစိ ဒိန္နံ အဂ္ဂဏှဟန္တော ဟိရိကောပီနပဋိစ္ဆာဒနမတ္တေနေဝ စရတိ။ ဧဝံ ဂစ္ဆန္တေ ကာလေ ဧကံ နိဂမကမံ အဂမာသိ။

တတ္ထ ကမအရကာ ခုတ္တဇာတိကာ ဝေဓဝေရော ကေစိ ရာဇဝလ္လဘာနံ ပုတ္တနတ္တုအသာဒယော စ ဥဒ္ဓတာ ဥန္နဋ္ဌာ စပလာ မုခရာ ဝိကိဏ္ဏတစာ ကာလေန ကာလံ ကီဠာဗဟုလာ ဝိစရန္တိ။ ဒုဂ္ဂတေ မဟလ္လကေ ပုရိသေ စ ဣတ္ထိယော စ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ဘသ္မပုဋ္ဌေန ပိဋ္ဌိယံ အာကိရန္တိ, ကေတကီပဏ္ဏံ ကဏ္ဏသောတေ ဩလမ္ဗေန္တိ, တေန ဝိပ္ပကာရေန ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကေန္တေ ယထာဝဇ္ဇကီဠိတံ ဒဿေတွာ ဥပဟာသန္တိ။ မဟာပုရိသော တသ္မိံ နိဂမေ တေ ဧဝံ ဝိစရန္တေ ခုတ္တအရကေ ဒိသွာ “လဒ္ဓေ ဝတ အနိ မေ ဥပေက္ခာပာရမိယာ ပရိပူရဏူပာယော”တိ စိန္တေတွာ တတ္ထ ဝိဟာသိ။ တံ တေ ခုတ္တအရကာ ပဿိတွာ ဝိပ္ပကာရံ ကာတုံ အာရဘန္တိ။

မဟာသတ္တော တံ အသဟန္တော ဝိယ စ တေဟိ ဘာယန္တော ဝိယ စ ဥဌ္ဌဟိတွာ ဂစ္ဆတိ။ တေ တံ အနုဗန္ဓန္တိ။ သော တေဟိ အနုဗန္ဓိယမာနော “ဧတ္ထ နတ္ထိ ကောစိ ပဋိဝတ္တာ”တိ သုသာနံ ဂန္တွာ အဋ္ဌိကံ သီသူပဓာနံ ကတွာ သယတိ။ ခုတ္တအရကာပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ဩဠာရာနာဒိကံ နာနပ္ပကာရံ ဝိပ္ပကာရံ ကတွာ ပက္ကမန္တိ။ ဧဝံ တေ ဒိဝ သေ ဒိဝသေ ကရောန္တိ ဧဝ။ ယေ ပန ဝိညူ ပုရိသာ, တေ ဧဝံ ကရောန္တေ ပဿန္တိ။ တေ တေ ပဋိဗာဟိတွာ “အယံ မဟာနုဘာဝေ တပဿီ မဟာယောဂီ”တိ စ ဉတွာ ဥဠာရံ သက္ကာရသမ္မာနံ ကရောန္တိ။ မဟာသတ္တော ပန သဗ္ဗတ္ထ ဧကသဒိသောဝ ဟောတိ မဇ္ဈတ္တဘူတော။ တေန ဝုတ္တံ **“သုသာနေ သေယ္ယံ ကပ္ပေမိ”** တိအာဒိ။

တတ္ထ **သုသာနေ သေယ္ယံ ကပ္ပေမိ, ဆဝဋ္ဌိကံ ဥပနိဓာယာ** တိ အာမကသုသာနေ ဆဍ္ဍိတကဠေဝရတော သော ဏသိင်္ဂလာဒီဟိ တဟိံ တဟိံ ဝိက္ခိတ္တေသု အဋ္ဌိကေသု ဧကံ အဋ္ဌိကံ သီသူပဓာနံ ကတွာ သုစိမ္ဟိ စ အသုစိမ္ဟိ စ သမာနစိတ္တတာယ တသ္မိံ သုသာနေ သေယ္ယံ ကပ္ပေမိ, သယာမီတိ အတ္ထော။ **ကာမဏ္ဍလာ** တိ ကမအရကာ။ **ရူပံ ဒဿေန္တိနပ္ပကန္တိ** ယထာဝဇ္ဇကီဠိတာယ ဩဠာရနဥပဟာသနဥမ္မိဟနာဒီဟိ ကဏ္ဏသောတေ သလာကပ္ပဝေသနာ ဒီဟိ စ အတိကက္ခဠံ အနပ္ပကံ နာနပ္ပကာရံ ရူပံ ဝိကာရံ ကရောန္တိ။

၁၂၀. အပရေတိ တေသု ဧဝ ကမအရကေသု ဧကစ္စေ။ **ဥပဟယနာနူပနေန္တီ** တိ “အယံ ဣမေသု ပရိဘဝဝသေန ဝေရူပံ ဝိပ္ပကာရံ ကရောန္တေသု န ကိဉ္စိ ဝိကာရံ ဒဿေတိ, သမ္မာနနေ နု ခေါ ကီဒိသော”တိ ပရိဂ္ဂဏှဟန္တာ ဝိဝိဓံ ဗဟုံ

ဂန္ဓမာလံ ဘောဇနံ အညာနိ စ ဥပဟယနာနိ ပဏ္ဏာကာရာနိ ဥပနေန္တိ ဥပဟရန္တိ။ အပရေဟိ တ တေဟိ အနာစာရကမအရ ကေဟိ အညေ ဝိညူ မနုဿာ "အယံ ဣမေသံ ဇဝံ ဝိဝိဓမ္ပိ ဝိပ္ပကာရံ ကရောန္တာနံ န ကုပ္ပတိ, အညဒတ္ထု ခန္တိ မေတ္တာနုဒ္ဒယံယေဝ တေသု ဥပဋ္ဌပေတိ, အဟော အစ္ဆရိယပုရိသော"တိ **ဟဋ္ဌာ** "ဇဟု ဝတိမေဟိ တေသိံ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇ န္တေဟိ အပုညံ ပသုတ"န္တိ **သံဝိဂ္ဂမာနသာဝ** ဟုတ္ဝာ **ဇဟုံ** ဂန္ဓမာလံ **ဝိဝိဓံ** ဘောဇနံ အညာနိ စ ဥပဟယနာနိ ဥပနေန္တိ ဥ ပဟရန္တိ။

၁၂၁. ယေ မေ ဒုက္ခံ ဥပဟရန္တိ တိ ယေ ကမအရကာ မယှံ သရီရဒုက္ခံ ဥပဟရန္တိ ဥပနေန္တိ။ "ဥပဒဟန္တီ"တိပိ ပဌော, ဥပ္ပာဒေန္တီတိ အတ္ထော။ **ယေ စ ဒေန္တိ သုခံ မမာ** တိ ယေ စ ဝိညူ မနုဿာ မမ မယှံ သုခံ ဒေန္တိ, မာလာဂန္ဓဘောဇနာဒိသုခူပကရဏေဟိ မမ သုခံ ဥပဟရန္တိ။ **သဗ္ဗေသံ သမကော ဟောမိ** တိ ကတ္ထစိပိ ဝိကာရာနုပ္ပတ္တိယာ သမာနစိတ္တတာယ ဝိဝိဓာနမ္ပိ တေသံ ဇနာနံ သမကော ဧကသဒိသော ဟောမိ ဘဝာမိ။ **ဒယာ ကောပော န ဝိဇ္ဇတီ** တိ ယသ္မာ မယှံ ဥပကာရကေ မေတ္တစိတ္တတာသင်္ခာတာ ဒယာ, အပကာရကေ မနောပဒေသသင်္ခာတော ကော ပေါပိ န ဝိဇ္ဇတိ, တသ္မာ သဗ္ဗေသံ သမကော ဟောမီတိ ဒဿေတိ။

၁၂၂. ဣတိ ဘဂဝါ တဒါ ဥပကာရီသု အပကာရီသု စ သတ္တေသု သမပဝတ္တတ္တိဏာသမ္မာရဿ အတ္တနော သမာနစိ တ္တတာ ဝိကာရာဘာဝေ ယာ စ လောကဓမ္မေသု အနုပလိတ္တတာ အဟောသိ, တံ ဒဿေတုံ **"သုခဒုက္ခေ တုလာဘူ တော"**တိ ဩသာနကထမာဟ။

တတ္ထ **သုခဒုက္ခေ** တိ သုခေ စ ဒုက္ခေ စ။ **တုလာဘူတော**တိ သမကံ ဂဟိတတုလာ ဝိယ ဩနတိဥန္နတိအပနတိ ဝဇ္ဇေတ္ဝာ မဇ္ဈတ္တဘူတော, သုခဒုက္ခဂ္ဂဟဏေနေဝ စေတ္ထ တံနိမိတ္တဘာဝတော လာဘာလာဘာပိ ဂဟိတာတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။ **ယသေသူ**တိ ကိတ္တိသု။ **အယသေသူ**တိ နိန္ဒာသု။ **သဗ္ဗတ္ထ** တိ သဗ္ဗေသု သုခာဒီသု လောကဓမ္မေသု။ ဣတိ ဘဂဝါ တဒါ သဗ္ဗသတ္တေသု သဗ္ဗလောကဓမ္မေသု စ အနညသာဓာရဏံ အတ္တနော မဇ္ဈတ္တဘာဝံ ကိတ္တေတ္ဝာ တေန တသိံ အတ္တဘာဝေ အတ္တနော ဥပေက္ခာပာရမိယာ သိခာပ္ပတ္တဘာဝံ ဝိဘာဝေန္တော **"သော မေ ဥပေက္ခာပာရ မီ"**တိ ဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။

ဣဓာပိ မဟာသတ္တဿ ပဌမံ အနပာရမီ နာမ ဝိသေသတော သဗ္ဗဝိဘဝပရိစ္စာဂေ "ယေ ကေစိ ဣမံ သရီရံ ဂဟေ တ္ဝာ ယံကိဉ္စိ အတ္တနော ဣစ္ဆိတံ ကရောန္တူ"တိ အနပေက္ခဘာဝေန အတ္တနော အတ္တဘာဝပရိစ္စာဂေ စ အနပာရမီ, ဟီနာဒိကဿ သဗ္ဗဿ အကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏံ သီလပာရမီ, ကာမဿာဒဝိမုခဿ ဂေဟတော နိက္ခန္တဿ သတော ကာယေ အသုဘာသညာနုဗျူဟနာ နေက္ခမ္မပာရမီ, သမ္မောဓိသမ္ဘာရာနံ ဥပကာရဓမ္မပရိဂ္ဂဟဏေ တပ္ပဋိပက္ခပ္ပ ပဟာနေ စ ကောသလ္လံ အဝိပရီတတော ဓမ္မသဘာဝစိန္တနာ စ ပညာပာရမီ , ကာမဝိတက္ကာဒိဝိနောဒနံ ဒုက္ခာဓိတသနဝီ ရိယဉ္စ ဝီရိယပာရမီ, သဗ္ဗာပိ အဓိတသနခန္တိ ခန္တိပာရမီ, ဝစီသစ္စံ သမာအနာဝိသံတဒနေန ဝိရတိသစ္စဉ္စ သစ္စပာရ မီ , အနဝဇ္ဇဓမ္မေ အစလသမာအနာဓိဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာနပာရမီ, အနောဓိသော သဗ္ဗသတ္တေသု မေတ္တာနုဒ္ဒယဘာဝတော မေ တ္တာပာရမီ, ဥပေက္ခာပာရမီ ပနဿ ယထာဝုတ္တဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ ဒသ ပာရမိယော လဗ္ဘန္တိ။ ဥပေက္ခာပာ ရမီ စေတ္ထ အတိသယဝတီတိ ကတ္ဝာ သာယေဝ ဒေသနံ အာရုဠှာ။ တထာ ဣဓ မဟာသတ္တဿ မဟန္တံ ဘောဂက္ခ န္ဓံ မဟန္တဉ္စ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟာဘိနိက္ခမနသဒိသံ ဂေဟတော နိက္ခမနံ, တထာ နိက္ခမိတ္ဝာ လာဘသက္ကာရံ ဇိဂုစ္ဆတော ပရေသံ သမ္ဘာဝနံ ပရိဟရိတုကာမဿ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ စိတ္တေနေဝ အနဝသေသံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏေ အဓိဋ္ဌဟိတ္ဝာ ပရမသုခဝိဟာရော, ပရမပ္ပိစ္ဆတာ, ပဝိဝေကာဘိရတိ, ဥပေက္ခာဏာဓိပ္ပာယေန အတ္တနော ကာယ ဇီဝိတနိရပေက္ခာ, ပရေဟိ အတ္တနော ဥပရိ ကတဝိပ္ပကာရာဓိတသနံ, ဥက္ကံသဂတသလ္လေခဝုတ္တိ, ဇောဓိသမ္ဘာရပဋိပ က္ခာနံ ကိလေသာနံ တနုဘာဝေန ခီဏာသတနံ ဝိယ ပရေသံ ဥပကာရာပကာရေသု နိဗ္ဗိကာရဘာဝဟေတုဘူတေန သဗ္ဗတ္ထ မဇ္ဈတ္တဘာဝေန သမုဋ္ဌာပိတော လောကဓမ္မေဟိ အနုပလေပေ, သဗ္ဗပာရမီနံ မုဒ္ဒဘူတာယ ဥပေက္ခာပာရမိယာ သိခာပ္ပတ္တီတိ ဝေမာဒယော ဂုဏာနုဘာဝ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာတိ။

မဟာလောမဟံသစရိယာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥပေက္ခာပာရမီ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယဝဂ္ဂဿ အတ္ထဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဥဒ္ဒာနကထာဝဏ္ဏနာ

“ယုဓဉ္စယော” တိအာဒိကာ ဥဒ္ဒာနကထာ။ တတ္ထ **ဘိသေနာ**တိ ဘိသာပဒေသေန **မဟာကဉ္စနစရိယံ** (စရိယာ. ၃.၃၄ အာဒယော) ဒဿေတိ။ **သောဏနန္ဒော** တိ ဣမိနာ **သောဏပဏ္ဍိတစရိယံ** (စရိယာ. ၃.၄၂ အာဒယော) ဒဿေတိ။ တထာ **မူဂပက္ခော** တိ မူဂပက္ခာပဒေသေန **တေမိယပဏ္ဍိတစရိယံ** (စရိယာ. ၃.၄၈ အာဒယော) ဒဿေတိ။ **ဥပေက္ခာပဟရမိသီသေန မဟာလောမဟံသစရိယံ** (စရိယာ. ၃.၁၁၉ အာဒယော) ဒဿေတိ။ **အာသိ ဣတိ ဝုဋ္ဌော မဟေသိနာ** တိ ယထာ, သာရိပုတ္တ, တုယှံ တေရပဟိ ဒေသိတံ, ဣတိ ဧဝံ ဣမိနာ ဝိဓာနေန မဟန္တာနံ အနပာရမိအာဒီနံ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ ဒေသနတော မဟေသိနာ တအ ဗောဓိသတ္တဘူတေန မယာ ဝုဋ္ဌော စိဏ္ဏံ စရိတံ ပဋိပန္နံ အာသိ အဟောသီတိ အတ္ထော ။ ဣအနိ ဟာရမိပရိပူရဏဝသေန စိရကာလပ္ပဝတ္တိတံ ဣမ ဝုတ္တံ အဝုတ္တဉ္စ အတ္တနော ဒုက္ကရကိရိယံ ကေဖ္ဖျံ ကတွာ ယဒတွ ထံ သာ ပဝတ္တိတာ, တဉ္စ သင်္ခေပေနေဝ ဒဿေတုံ **“ဧဝံ ဗဟုဗ္ဗိဓ”** န္တိ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဧဝ**န္တိ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန။ **ဗဟုဗ္ဗိဓံ ဒုက္ခ** န္တိ အကိတ္တိပဏ္ဍိတာဒိကာလေ ကာရပဏ္ဏာဒိအာဟာရတာယ တဉ္စ ယာစကဿ ဒတွာ အာဟာရူပစ္ဆေဒာဒိနာ စ ဗဟုဝိဓံ နာနပ္ပကာရံ ဒုက္ခံ။ တထာ ကုရုရာဇာဒိကာလေ သက္ကသမ္ပတ္တိသဒိသာ **သမ္ပတ္တီ စ ဗဟုဗ္ဗိဓာ။ ဘဝာဘဝေ** တိ ခုဒ္ဒကေ စေဝ မဟန္တေ စ ဘဝေ။ ဘဝာဘဝေ တ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော အနုဘဝိတွာ ဗဟုဝိဓေဟိ ဒုက္ခေဟိ အဝိဟညမာနော ဗဟုဝိဓာဟိ စ သမ္ပတ္တီဟိ အနာကမ္ပိယမာနော ဟာရမိပရိပူရဏပသုတော ဧဝ ဟုတွာ တဒနုရူပံ ပဋိပတ္တိံ ပဋိပန္နော ဥတ္တမံ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ သဗ္ဗညုတံ **ပတ္တော,** အဓိဂတောသ္မီတိ အတ္ထော။

ဣအနိ ယာသံ ဟာရမီနံ ပရိပူရဏတ္ထံ သော ဒုက္ကရစရိယာ စိရံ ပဝတ္တိတာ, တာသံ အနဝသေသတော ပရိပုဏ္ဏာဘာဝံ တေန စ ပတ္တဗ္ဗဖလဿ အတ္တနာ အဓိဂတဘာဝံ ဒဿေတုံ **“ဒတွာ အတဗ္ဗကံ အနံ, သီလံ ပူရေတွာ အသေသတော”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ဒတွာ အတဗ္ဗကံ အန** န္တိ တအ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈိတုံ အဂ္ဂယာနပဋိပဒံ ပဋိပန္နေန မဟာဗောဓိသတ္တေန အတဗ္ဗံ ဒေယျဓမ္မံ ဗာဟိရံ ရဇ္ဇာဒိံ အဇ္ဈတ္တိကံ အတ္တပရိစ္စာဂေတိ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂပရိယောသာနံ အနပာရမိအနဥပပာရမိအနပရမတ္ထပာရမိပ္ပဘေဒံ အနံ အနဝသေသတော သမ္မာဒေတွာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အကိတ္တိဗ္ရာဟ္မဏကာလေ** (စရိယာ. ၁.၁ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁၃.၈၃ အာဒယော) **သင်္ခဗ္ရာဟ္မဏကာလေ** တိ (စရိယာ. ၁.၁၁ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁၀.၃၉ အာဒယော) ဧဝမာဒီသု ဣမ အာဂတေသု အနာဂတေသု စ **ဝိသယှဟသေဋ္ဌိကာလေ** (ဇာ. ၁.၄.၁၅၇ အာဒယော) **ဝေလာမကာလေ**တိ (အ. နိ. ၉.၂၀) ဧဝမာဒီသုပိ အနပာရမိယာ မဟာပုရိသဿ ပူရိတတွ တဘာတနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ ပနဿ **သသပဏ္ဍိတကာလေ** –

> “ဘိက္ခာယ ဥပဂတံ ဒိသွာ, သကတ္တာနံ ပရိစ္စဇိံ။
> အနေန မေ သမော နတ္ထိ, ဧသာ မေ အနပာရမီ”တိ။ (စရိယာ. ၁. တဿုဒ္ဒာန) –

ဧဝံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ အနပာရမီ ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ ဣတရေသု ပန ယထာရဟံ ဟာရမိဥပပာရမိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သီလံ ပူရေတွာ အသေသတောတိ တထာ အနဝသေသတော ကာယိကော သံဝရော, ဝါစသိကော သံဝရော, ကာယိကဝါစသိကော သံဝရော, ဣန္ဒြိယသံဝရော, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, သုဝိသုဒ္ဓါဇီဝတာတိ ဧဝမာဒိကံ ဗောဓိသတ္တသီလံ သမ္မာဒေန္တေန သီလပာရမိသီလဥပပာရမိသီလပရမတ္ထပာရမိပ္ပဘေဒံ ပူရေတဗ္ဗံ သဗ္ဗံ သီလံ ပူရေတွာ သမ္မဒေဝ သမ္ပာဒေတွာ။ ဣဓာပိ **သီလဝနာဂရာဇကာလေ** (စရိယာ. ၂.၁ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁.၇၂) **စမ္ပေယျနာဂရာဇကာလေ** တိ (စရိယာ. ၂.၂၀ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁၅.၂၄၀ အာဒယော) ဧဝမာဒီသု ဣမ အာဂတေသု, အနာဂတေသု စ **မဟာကပိကာလေ** (စရိယာ. ၃.၆၇ အာဒယော; ဇာ. ၁.၇.၈၃ အာဒယော; ၁.၁၆.၁၇၈ အာဒယော) **ဆဒ္ဒန္တကာလေ** တိ (ဇာ. ၁.၁၆.၉၇ အာဒယော)

ဝေမာဒီသု မဟာသတ္တဿ သီလပာရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝတနံ့ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ့ ပနဿ **သင်္ခပာလ ကာလေ** –

“သူလေဟိ ဝိနိဝိဇ္ဈန္တေ၊ ကောင္ဋယန္တေပိ သတ္တိဘိ။
ဘောဇပုတ္တေ န ကုပ္ပာမိ၊ ဧသာ မေ သီလပာရမီ”တိ။ (စရိယာ. ၂.၉၁) –

ဧဝံ အတ္တပရိစ္စာဂံ ကရောန္တဿ သီလပာရမီ ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ ဣတရေသု ပန ယထာရဟံ ပာရမိဥပပာရမိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နေက္ခမ္မေ ပာရမိံ ဂန္တွာ တိ တထာ တိဝိဓေပိ မဟာဘိနိက္ခမနေ ပာရမိံ ပရမုက္ကံသံ ဂန္တွာ။ တတ္ထ **ယုဓဉ္စယ ကာလေ** (စရိယာ. ၃.၁ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁၁.၇၃ အာဒယော) **သောမနဿကုမာရကာလေ** တိ (စရိယာ. ၃.၇ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁၅.၂၁၁ အာဒယော) ဝေမာဒီသု ဣဓ အာဂတေသု, အနာဂတေသု စ **ဟတ္ထိပာလကုမာရကာလေ** (ဇာ. ၁.၁၅.၃၃၇ အာဒယော) **မဃဒေဝကာလေ**တိ (မ. နိ. ၂.၃၀၈ အာဒယော; ဇာ. ၁.၁.၉) ဝေမာဒီသု မဟာရဇ္ဇံ ပဟာယ နေက္ခမ္မပာရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝတနံ့ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ့ ပနဿ **စူဠသုတသောမကာလေ** –

“မဟာရဇ္ဇံ ဟတ္ထဂတံ၊ ခေဠပိဏ္ဍံဝ ဆဍ္ဍယိံ။
စဇတော န ဟောတိ လဂ္ဂနံ၊ ဧသာ မေ နေက္ခမ္မပာရမီ”တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ)။

ဧဝံ နိဿင်္ဂတာယ ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ နိက္ခမန္တဿ နေက္ခမ္မပာရမီ ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ ဣတရေသု ပန ယထာရဟံ ပာရမိဥပပာရမိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပဏ္ဍိတေ ပရိပုစ္ဆိတွာ တိ ကိံ ကုသလံ ကိံ အကုသလံ ကိံ သာဝဇ္ဇံ ကိံ အနဝဇ္ဇန္တိအာဒိနာ ကုသလာဒိဓမ္မဝိဘာဂံ ကမ္မကမ္မဖလဝိဘာဂံ သတ္တာနံ ဥပကာရာဝဟံ အနဝဇ္ဇကမ္မာယတနသိပ္ပာယတနဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာဒိံ ပဏ္ဍိတေ သပ္ပညေ ပရိပုစ္ဆိတွာ။ ဧတေန ပညာပာရမိံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဝိဓုရပဏ္ဍိတကာလေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၁၃၄၆ အာဒယော) **မဟာဂေါဝိန္ဒ ပဏ္ဍိတကာလေ** (ဒီ. နိ. ၂.၂၉၃ အာဒယော; စရိယာ ၁.၃၇ အာဒယော) **ကုဒ္ဒာလပဏ္ဍိတကာလေ** (ဇာ. ၁.၁.၇၀) **အရကပဏ္ဍိတ ကာလေ** (ဇာ. ၁.၂.၃၇ အာဒယော) **ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇကကာလေ မဟောသဓပဏ္ဍိတကာလေ** တိ (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) ဝေမာဒီသု ပညာပာရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝတနံ့ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ့ ပနဿ **သေနကပဏ္ဍိတကာလေ** –

“ပညာယ ဝိစိနန္တောဟံ၊ ဗြာဟ္မဏံ မောစယိံ ဒုခါ။
ပညာယ မေ သမော နတ္ထိ၊ ဧသာ မေ ပညာပာရမီ”တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနက္ကထာ) –

အန္တောဘတ္တဂတံ သပ္ပံ ဒဿေန္တဿ ပညာပာရမီ ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ **ဝီရိယံ ကတွာန ဥတ္တမန္တိ** သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပာပေတုံ သမတ္ထတာယ ဥတ္တမံ ပဓာနံ ဝီရိယန္တိ ဝိဝိဓမ္ပိ ဝီရိယပာရမိံ ကတွာ ဥပ္ပာဒေတွာ။ တတ္ထ **မဟာသီလဝရာဇကာလေ** (ဇာ. ၁.၁.၅၁) **ပဉ္စာဝုဓကုမာရကာလေ** (ဇာ. ၁.၁.၅၅) **မဟာတနရိန္ဒကာလေ**တိ (ဇာ. ၁.၁.၅၇) ဝေမာဒီသု ဝီရိယပာရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝတနံ့ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလံ့ ပနဿ **မဟာဇနကကာလေ** –

“အတီရဒဿီ ဇလမဇ္ဈေ၊ ဟတာ သဗ္ဗေဝ မာနုသာ။
စိတ္တဿ အညထာ နတ္ထိ၊ ဧသာ မေ ဝီရိယပာရမီ”တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနက ထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ) –

ဧဝံ မဟာသမုဒ္ဒံ တရန္တဿ ဝီရိယပာရမီ ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။

ခန္တိယာ ပါရမိံ ဂန္တွာ တိ အဓိဝါသနခန္တိအာဒိ ခန္တိပရမုက္ကံသဘာဝံ ပါပေန္တော ခန္တိယာ ပါရမိံ ပရမကောဋိံ ဂန္တွာ, ခန္တိပါရမိံ သမ္ပာဒေတွာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **မဟာကပိကာလေ** (စရိယာ. ၃.၆၇ အာဒယော; ဇာ. ၁.၇.၈၃ အာဒယော) **မဟိံသရာဇကာလေ** (ဇာ. ၁.၃.၈၂ အာဒယော) **ရုရုမိဂရာဇကာလေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၁၁၇ အာဒယော) **ဓမ္မဒေဝပုတ္တကာလေ**တိ (ဇာ. ၁.၁၁.၂၆ အာဒယော) ဧဝမာဒီသု ခန္တိပါရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ **ခန္တိဝါဒိကာလေ** –

> "အစေတနံ ဝ ကောဋ္ဋေန္တေ၊ တိဏှေန ဖရသုနာ မမံ။
> ကာသိရာဇေ န ကုပ္ပာမိ၊ ဧသာ မေ ခန္တိပါရမီ"တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ) –

ဧဝံ အစေတနဘာဝေန ဝိယ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တဿ ခန္တိပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

ကတွာ ဒဠှမဓိဋ္ဌာန န္တိ ကုသလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနံ တဿ တဿ ပါရမိသမာဒါနဿ တဒုပကာရကသမာဒါနဿ စ အဓိဋ္ဌာနံ ဒဠှတရံ အသိထိလံ ကတွာ, တံ တံ ဝတသမာဒါနံ အနိဝတ္တိဘာဝေန အဓိဋ္ဌဟိတွာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ဇောတိပါလကာလေ** (မ. နိ. ၂.၂၈၂ အာဒယော) **သရဘင်္ဂကာလေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၅၀ အာဒယော) **နေမိကာလေ**တိ (စရိယာ. ၁.၄၀ အာဒယော; ဇာ. ၂.၂၂.၄၂၁ အာဒယော) ဧဝမာဒီသု အဓိဋ္ဌာနပါရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ **တေမိယကုမာရကာလေ** –

> "မာတာပိတာ န မေ ဒေဿာ၊ အတ္တာ မေ န စ ဒေဿိယော။
> သဗ္ဗညုတံ ပိယံ မယှံ၊ တသ္မာ ဝတမဓိဋ္ဌဟိ"န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၆၅) –

ဧဝံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ဝတံ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

သစ္စဝါစာနုရက္ခိယာ တိ သစ္စဝါစံ အနုရက္ခိတွာ ဇီဝိတန္တရာယေပိ အနရိယဝေါဟာရံ ဂူထံ ဝိယ ဇိဂုစ္ဆန္တော ပရိဟရိတွာ သဗ္ဗသော အဝိသံဝါဒိဘာဝံ ရက္ခိတွာ။ တတ္ထ **ကပိရာဇကာလေ** (စရိယာ. ၃.၆၇ အာဒယော) **သစ္စတာပသကာလေ မစ္ဆရာဇကာလေ**တိ ဧဝမာဒီသု သစ္စပါရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ **မဟာသုတသောမကာလေ** –

> "သစ္စဝါစံ အနုရက္ခန္တော၊ စဇိတွာ မမ ဇီဝိတံ။
> မောစေသိံ ဧကသတံ ခတ္တိယေ၊ ဧသာ မေ သစ္စပါရမီ"တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ) –

ဧဝံ ဇီဝိတံ စဇိတွာ သစ္စံ အနုရက္ခန္တဿ သစ္စပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

မေတ္တာယ ပါရမိံ ဂန္တွာ တိ သဗ္ဗသတ္တေသု အနောဓိသော ဟိတူပသံဟာရလက္ခဏာယ မေတ္တာယ ပါရမိံ ပရမုက္ကံသတံ ပတွာ။ တတ္ထ **စူဠဓမ္မပါလကာလေ** (ဇာ. ၁.၅.၄၄ အာဒယော) **မဟာသီလဝရာဇကာလေ** (ဇာ. ၁.၁.၅၁) **သာမပဏ္ဍိတကာလေ**တိ (စရိယာ. ၃.၁၁၁ အာဒယော; ဇာ. ၂.၂၂.၂၉၆ အာဒယော) ဧဝမာဒီသု မေတ္တာပါရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧကန္တေန ပနဿ **သုဝဏ္ဏသာမကာလေ** –

> "န မံ ကောစိ ဥတ္တာသတိ၊ နပိဟံ ဘာယာမိ ကဿစိ။
> မေတ္တာဗလေနုပတ္ထဒ္ဓော၊ ရမာမိ ပဝနေ တဒါ"တိ။ (စရိယာ. ၃.၁၁၃) –

ဧဝံ ဇီဝိတမ္ပိ အနောလောကေတွာ မေတ္တာယန္တဿ မေတ္တာပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

သမ္မာနနာဝမာနနေတိ သက္ကစ္စံ ပူဇာသက္ကာရာဒိနာ သမ္မာနနေ ဩဉ္ဈာဘနာဒိနာ အဝမာနနေ စ သဗ္ဗတ္ထ လောကဓမ္မေ သမကော သမစိတ္တော နိဗ္ဗိကာရော ဟုတွာ ဥတ္တမံ အနုတ္တရံ လဗ္ဗညုတံ အဓိဂတောသ္မီတိ အတ္

ထော။ တတ္ထ **မဟာတနရိန္ဒကာလေ** (ဇာ. ၁.၁.၅၇) **ကာသိရာဇကာလေ ခေမဗ္ဗာဟ္မဏကာလေ အင္ဂိသေနပရိဗ္ဗာဇကကာလေ**တိ (ဇာ. ၁.၇.၅၄ အာဒယော) ဧဝမာဒီသု ဥပေက္ခာပာရမိယာ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။ ကေဝလ္ဝ န ပနဿ **မဟာလောမဟံသကာလေ** –

> ''သုသာနေ သေယ္ယံ ကပ္ပေမိ၊ ဆဝဋ္ဌိကံ ဥပနိဓာယဟံ။
> ကမဏ္ဍလာ ဥပာဂန္တွာ၊ ရူပံ ဒဿေန္တိနပ္ပကာ''န္တိ။ (စရိယာ. ၃.၁၁၉) –

ဧဝံ ကမအာရကေသု သြဋ္ဌုဘနာဒီဟိ စေဝ မာလာဂန္ဓုပဟာရာဒီဟိ စ သုခဒုက္ခံ ဥပ္ပာဒေန္တေသုပိ ဥပေက္ခံ အနတိဝတ္တန္တဿ ဥပေက္ခာပာရမီ ပရမတ္ထပာရမီ နာမ ဇာတာ။ ဣတိ ဘဂဝတ –

> ''ဧဝံ ဗဟုဗ္ဗိဓံ ဒုက္ခံ၊ သမ္ပတ္တီ စ ဗဟုဗ္ဗိဓာ။
> ဘဝါဘဝေ အနုဘဝိတွာ၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမ''န္တိ။ –

သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂန္တွာ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ အတ္တနာ ကတံ ဒုက္ကရစရိယံ သင်္ခေပေနေဝ ဝတွာ ပုန –

> ''ဒတွာ ဒာတဗ္ဗကံ ဒာနံ၊ သီလံ ပူရေတွာ အသေသတော။
> နေက္ခမ္မေ ပာရမိံ ဂန္တွာ၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။
>
> ''ပဏ္ဍိတေ ပရိပုစ္ဆိတွာ၊ ဝီရိယံ ကတွာန မုတ္တမံ။
> ခန္တိယာ ပာရမိံ ဂန္တွာ၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။
>
> ''ကတွာ ဒဠှမဓိဋ္ဌာနံ၊ သစ္စဝါစာနုရက္ခိယ။
> မေတ္တာယ ပာရမိံ ဂန္တွာ၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။
>
> ''လာဘာလာဘေ ယသာယသေ၊ သမ္မာနနာဝမာနနေ။
> သဗ္ဗတ္ထ သမကော ဟုတွာ၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမ''န္တိ။ –

အတ္တနာ သမ္မဒေဝ ပရိပူရိတာ ဒသ ပာရမိယော ဒဿေတိ။

ပကိဏ္ဏကကထာ

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ ဌတွာ မဟာဗောဓိယာနပဋိပတ္တိယံ ဥဿာဟဇာတာနံ ကုလပုတ္တာနံ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ သဗ္ဗပာရမီသု **ပကိဏ္ဏကကထာ** ကထေတဗ္ဗာ။

တတြိဒံ ပဉှာကမ္မံ – ကာ ပနေတာ ပာရမိယော? ကေနဋ္ဌေန ပာရမိယော? ကတိဝိဓာ စေတာ? ကော တာသံ ကမော? ကာနိ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနိ? ကော ပစ္စယော? ကော သံကိလေသော? ကိံ ဝေါဒါနံ? ကော ပဋိပက္ခော? ကာ ပဋိပတ္တိ? ကော ဝိဘာဂေါ? ကော သင်္ဂဟော? ကော သမ္ပာဒနူပါယော? ကိတ္တကေန ကာလေန သမ္ပာဒနံ? ကော အာနိသံသော? ကိံ စေတာသံ ဖလန္တိ?

တတြိဒံ ဝိဿဇ္ဇနံ – **ကာ ပနေတာ ပာရမိယော**တိ? တဏှာမာနဒိဋ္ဌီဟိ အနုပဟတာ ကရုဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ ဒါနာဒယော ဂုဏာ ပာရမိယော။

ကေနဋ္ဌေန ပာရမိယော တိ? ဒါနသီလာဒိဂုဏဝိသေသယောဂေန သတ္တုတ္တမတာယ ပရမာ မဟာသတ္တာ ဗောဓိသတ္တာ, တေသံ ဘာဝေါ ကမ္မံ ဝါ ပာရမီ, ဒါနာဒိကိရိယာ။ အထ ဝါ ပရတီတိ ပရမော, ဒါနာဒိဂုဏာနံ ပူရကော ပာလကော စာတိ ဗောဓိသတ္တော, ပရမဿ အယံ, ပရမဿ ဝါ ဘာဝေါ, ကမ္မံ ဝါ ပာရမီ, ဒါနာဒိကိရိယာဝ။ အထ ဝါ ပရံ သတ္တံ အတ္တနိ မဝတိ ဗန္ဓတိ ဂုဏဝိသေသယောဂေန, ပရံ ဝါ အဓိကတရံ မဇ္ဇတိ သုဇ္ဈတိ သံကိလေသမလတော, ပရံ

တ သေဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ ဝိသေသေန မယတိ ဂစ္ဆတိ, ပရံ တ လောကံ ပမာဏာဘူတေန ဉာဏဝိသေသေန ဣက္ခလောကံ ဝိယ မုနာတိ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, ပရံ တ အတိဝိယ သီလာဒိဂုဏဂဏံ အတ္တနော သန္တာနေ မိနောတိ ပက္ခိပတိ, ပရံ တ အတ္တဘူတတော ဓမ္မကာယတော အညံ ပဋိပက္ခံ တ တဒနတ္တကရံ ကိလေသစောရဂဏံ မိနာတိ ဟိံသတီတိ ပရမော, မဟာသတ္တော။ ပရမသ္သ အယန္တိအာဒိ ဝုတ္တနယေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဟရေ တ နိဗ္ဗာနေ မဇ္ဇတိ သုဇ္ဈတိ သတ္တော စ သောဓေတိ, တတ္ထ တ သတ္တေ မဝတိ ဗန္ဓတိ ယောဇေတိ, တံ တ မယတိ ဂစ္ဆတိ ဂမေတိ စ, မုနာတိ တ တံ ယာထာဝတော , တတ္ထ တ သတ္တေ မိနောတိ ပက္ခိပတိ, ကိလေသာရယော တ သတ္တာနံ တတ္ထ မိနာတိ ဟိံသတီတိ ဟာရမိ, မဟာပုရိသော။ တသ္သ ဘာတေ ကမ္မံ တ ဟာရမိတာ, အနာဒိကိရိယာဝ။ ဣမိနာ နယေန ဟာရမီသဒ္ဒတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကတိဝိဓာတိ? သင္ခေပတော ဒသဝိဓာ။ တာ ပန ဟဋ္ဌိယံ သရူပတော အာဂတာယေဝ။ ယထာဟ –

“ဝိစိနန္တော တအာ ဒက္ခိံ၊ ပဌမံ အနဟာရမိံ။
ပုဗ္ဗကေဟိ မဟေသီဟိ၊ အနုစိဏ္ဏံ မဟာပထ”န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၁၆) –

အာဒိ။ ယထာ စာဟ – “ကတိ နု ခော, ဘန္တေ, ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ? ဒသ ခော, သာရိပုတ္တ, ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ။ ကတမေ ဒသ? အနံ ခော, သာရိပုတ္တ, ဗုဒ္ဓကာရကော ဓမ္မော, သီလံ, နေက္ခမ္မံ, ပညာ, ဝီရိယံ, ခန္တိ, သစ္စံ, အဓိဋ္ဌာနံ, မေတ္တာ, ဥပေက္ခာ ဗုဒ္ဓကာရကော ဓမ္မော။ ဣမေ ခော, သာရိပုတ္တ, ဒသ ဗုဒ္ဓကာရကာ ဓမ္မာ”တိ။ ဣဒမတေစ ဘဂဝတ, ဣဒံ ဝတ္တတ သုဂတော အထာပရံ ဧတဒဝေစ သတ္ထာ –

“အနံ သီလဉ္စ နေက္ခမ္မံ၊ ပညာ ဝီရိယေန ပဉ္စမံ။
ခန္တိ သစ္စမဓိဋ္ဌာနံ၊ မေတ္တုပေက္ခာတိ တေ ဒသာ”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၁.၇၆ ထောကံ ဝိသဒိသံ)။

ကေစိ ပန “ဆဗ္ဗိဓာ”တိ ဝဒန္တိ။ တံ တာသံ သင္ဂဟဝသေန ဝုတ္တံ။ သော ပန သင္ဂဟော ပရတော အာဝိ ဘဝိသ္သတိ။

ကော တာသံ ကမောတိ? ဧတ္ထ **ကမော**တိ ဒေသနာက္ကမော, သော စ ပဌမသမာအနဟေတုကော, သမာအနံ ပဝိစယဟေတုကံ, ဣတိ ယထာ အာဒိမ္ဟိ ပဝိစိတာ သမာဒိန္နာ စ, တထာ ဒေသိတာ။ တတ္ထ အနံ သီလသ္သ ဗဟူပကာရံ သုကရဉ္စာတိ တံ အာဒိမ္ဟိ ဝုတ္တံ။ အနံ သီလပရိဂ္ဂဟိတံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသန္တိ အနာနန္တရံ သီလံ ဝုတ္တံ။ သီလံ နေက္ခမ္မပရိဂ္ဂဟိတံ, နေက္ခမ္မံ ပညာပရိဂ္ဂဟိတံ, ပညာ ဝီရိယပရိဂ္ဂဟိတာ, ဝီရိယံ ခန္တိပရိဂ္ဂဟိတံ, ခန္တိ သစ္စပရိဂ္ဂဟိတာ, သစ္စံ အဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတံ, အဓိဋ္ဌာနံ မေတ္တာပရိဂ္ဂဟိတံ, မေတ္တာ ဥပေက္ခာပရိဂ္ဂဟိတာ မဟပ္ဖလာ ဟောတိ မဟာနိသံသာတိ မေတ္တာနန္တရမုပေက္ခာ ဝုတ္တာ။ ဥပေက္ခာ ပန ကရုဏာပရိဂ္ဂဟိတာ ကရုဏာ စ ဥပေက္ခာပရိဂ္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “ကထံ ပန မဟာကာရုဏိကာ ဗောဓိသတ္တာ သတ္တေသု ဥပေက္ခကာ ဟောန္တီ”တိ? “ဥပေက္ခိတဗ္ဗယုတ္တေသု ကဉ္စိ ကာလံ ဥပေက္ခကာ ဟောန္တိ , န ပန သဗ္ဗတ္ထ သဗ္ဗအာ စာ”တိ ကေစိ။ အပရေ ပန – “န သတ္တေသု ဥပေက္ခကာ, သတ္တကတေသု ပန ဝိပ္ပကာရေသု ဥပေက္ခကာ ဟောန္တီ”တိ။

အပရော နယော – ပစုရဇနေသုပိ ပဝတ္တိယာ သဗ္ဗသတ္တသာဓာရဏတ္တာ အပ္ပဖလတ္တာ သုကရတ္တာ စ အာဒိမ္ဟိ **အနံ** ဝုတ္တံ။ သီလေန အယကပဋိဂ္ဂဟကသုဒ္ဓိတော ပရာနုဂ္ဂဟံ ဝတ္တတ ပရပီဠာနိဝတ္တိဝစနတော ကိရိယဓမ္မံ ဝတ္တတ အကိရိယဓမ္မဝစနတော ဘောဂသမ္ပတ္တိဟေတုံ ဝတ္တတ ဘဝသမ္ပတ္တိဟေတုဝစနတော စ အနသ္သ အနန္တရံ **သီလံ** ဝုတ္တံ။ နေက္ခမ္မေန သီလသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိတော ကာယဝစီသုစရိတံ ဝတ္တတ မနောသုစရိတဝစနတော ဝိသုဒ္ဓသီလသ္သ သုခေနေဝ ဈာန သမိဇ္ဈနတော ကမ္မာပရာဓပ္ပဟာနေန ပယောဂသုဒ္ဓိံ ဝတ္တတ ကိလေသာပရာဓပ္ပဟာနေန အာသယသုဒ္ဓိဝစနတော ဝီတိက္ကမပ္ပဟာနေန စိတ္တသ္သ ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနဝစနတော စ သီလသ္သ အနန္တရံ **နေက္ခမ္မံ** ဝုတ္တံ။ ပညာယ နေက္ခမ္မသ္သ သိဒ္ဓိပရိသုဒ္ဓိတော ဈာနာဘာဝေန ပညာဘာဝဝစနတော “သမာဓိပဒဋ္ဌာနာ ဟိ ပညာ, ပညာပစ္စုပဋ္ဌာနော စ သမာဓိ”။ သမထနိမိတ္တံ ဝတ္တတ ဥပေက္ခာနိမိတ္တဝစနတော ပရဟိတဇ္ဈာနေန ပရဟိတကရဏူပာယကောသလ္လဝစနတော စ နေက္ခမ္မသ္သ အနန္တရံ **ပညာ** ဝုတ္တာ။ ဝီရိယာရမ္ဘေန ပညာကိစ္စသိဒ္ဓိတော သတ္တသုညတာဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိံ ဝတ္တတ သတ္တဟိတာယ အာရမ္ဘသ္သ အစ္ဆရိယတာဝစနတော ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ ဝတ္တတ ပဂ္ဂဟနိမိတ္တဝစနတော နိသမ္မ

မကာရိတံ ဝတ္တတ ဥဋ္ဌာနဝစနတော စ “နိသမ္မကာရိနော ဟိ ဥဋ္ဌာနံ ဖလဝိသေသမာဝဟတီ”တိ ပညာယ အနန္တရံ **ဝီရိယံ** ဝုတ္တံ။

ဝီရိယေန တိတိက္ခာသိဒ္ဓိတော “ဝီရိယဝတော ဟိ အာရဒ္ဓဝီရိယတ္တာ သတ္တသင်္ခါရေဟိ ဥပနီတံ ဒုက္ခံ အဘိဘုယ္ယ ဝိဟရတိ”။ ဝီရိယဿ တိတိက္ခာလင်္ကာရဘာဝတော “ဝီရိယဝတော ဟိ တိတိက္ခာ သောဘတိ”။ ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ဝတ္တတ သမထနိမိတ္တဝစနတော အစ္စာရဒ္ဓေန ဥဒ္ဓစ္စဒောသပ္ပဟာနဝစနတော “ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ ဟိ ဥဒ္ဓစ္စဒောသော ပဟီယတိ”။ ဝီရိယဝတော သာတစ္စကရဏဝစနတော “ခန္တိဗဟုလော ဟိ အနုဒ္ဓတော သာတစ္စကာရီ ဟောတိ”။ အပ္ပမာဒဝတော ပရဟိတကိရိယာရမ္ဘေ ပစ္စုပကာရတဏှာဟာဘာဝဝစနတော “ယာထာဝတော ဓမ္မနိဇ္ဈာနေ ဟိ သတိ တဏှာ န ဟောတိ”။ ပရဟိတာရမ္ဘေ ပရမေပိ ပရကတဒုက္ခသဟနတာဝစနတော စ ဝီရိယဿ အနန္တရံ **ခန္တိ** ဝုတ္တာ။ သစ္စေန ခန္တိယာ စိရာဓိဋ္ဌာနတော အပကာရိနော အပကာရခန္တိံ ဝတ္တတ တဒုပကာရကရဏေ အဝိသံဝါဒနဝစနတော ခန္တိယာ အပတဒတစာဝိကမ္ပနေန ဘူတတဒိတာယ အဝိဇဟနဝစနတော သတ္တသုညတာဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိံ ဝတ္တတ တဒုပဗ္ရူဟိတဉာဏသစ္စဝစနတော စ ခန္တိယာ အနန္တရံ **သစ္စံ** ဝုတ္တံ။

အဓိဋ္ဌာနေန သစ္စသိဒ္ဓိတော “အစလာဓိဋ္ဌာနဿ ဟိ ဝိရတိ သိဇ္ဈတိ”။ အဝိသံဝါဒိတံ ဝတ္တတ တတ္ထ အစလဘာဝဝစနတော “သစ္စသန္ဓော ဟိ အနာဒီသု ပဋိညာနုရူပံ နိစ္စလော ပဝတ္တတိ”။ ဉာဏသစ္စံ ဝတ္တတ သမ္ဘာရေသု ပဝတ္တိ နိဋ္ဌာပနဝစနတော “ယထာဘူတဉာဏတ ဟိ ဗောဓိသမ္ဘာရေ အဓိဋ္ဌာတိ, တေ စ နိဋ္ဌာပေတိ ပဋိပက္ခေဟိ အကမ္ပိယဘာဝတော”တိ သစ္စဿ အနန္တရံ **အဓိဋ္ဌာနံ** ဝုတ္တံ။ မေတ္တာယ ပရဟိတကရဏသမာဒာနာဓိဋ္ဌာနသိဒ္ဓိတော အဓိဋ္ဌာနံ ဝတ္တတ ဟိတူပသံဟာရဝစနတော “ဗောဓိသမ္ဘာရေ ဟိ အဓိတိဋ္ဌမာနော မေတ္တာဝိဟာရီ ဟောတိ”။ အစလာဓိဋ္ဌာနဿ သမာဒာနာဝိကောပနေန သမာဒာနသမ္ဘဝတော စ အဓိဋ္ဌာနဿ အနန္တရံ **မေတ္တာ** ဝုတ္တာ။ ဥပေက္ခာယ မေတ္တာဝိသုဒ္ဓိတော သတ္တေသု ဟိတူပသံဟာရံ ဝတ္တတ တဒပရာဓေသု ဥဒာသီနတာဝစနတော မေတ္တာဘာဝနံ ဝတ္တတ တန္နိဿန္ဒဘာဝနာဝစနတော ဟိတကာမသတ္တေပိ ဥပေက္ခကောတိ အစ္ဆရိယဂုဏတာဝစနတော စ မေတ္တာယ အနန္တရံ **ဥပေက္ခာ** ဝုတ္တာတိ ဧဝမေတာသံ ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကာနိ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနီ တိ ဧတ္ထ အဝိသေသေန တာဝ သဗ္ဗာပိ ဟာရမိယော ပရာနုဂ္ဂဟလက္ခဏာ, ပရေသံ ဥပကာရကရဏရသာ, အဝိကမ္ပနရသာ တ, ဟိတေသိတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဗုဒ္ဓတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနာ တ, မဟာကရုဏာပဒဋ္ဌာနာ, ကရုဏူပာယကောသလ္လပဒဋ္ဌာနာ တ။

ဝိသေသေန ပန ယသ္မာ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ အတ္တူပကရဏပရိစ္စာဂစေတနာ **အနပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ ကာယဝစီသုစရိတံ အတ္ထတော အကတ္တဗ္ဗဝိရတိကတ္တဗ္ဗကရဏစေတနာဒယော စ **သီလပာရမိတာ**။ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော အာဒီနဝဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမော ကာမဘဝေဟိ နိက္ခမနစိတ္တုပ္ပာဒော **နေက္ခမ္မပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော ဓမ္မာနံ သာမညဝိသေသလက္ခဏာဝဗောဓော **ပညာပာရမိတာ** ။ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော ကာယစိတ္တေဟိ ပရဟိတာရမ္ဘော **ဝီရိယပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ သတ္တသင်္ခါရာပရာဓသဟနံ အဒေါသပ္ပဓာနော တဒာကာရပ္ပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒော **ခန္တိပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ ဝိရတိစေတနာဒိဘေဒံ အဝိသံဝါဒနံ **သစ္စပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ အစလသမာဒာနာဓိဋ္ဌာနံ တဒာကာရပ္ပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒော **အဓိဋ္ဌာနပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော လောကဿ ဟိတသုခူပသံဟာရော အတ္ထတော အဗျာပါဒော **မေတ္တာပာရမိတာ,** ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ အနုနယပဋိဃဝိဒ္ဓံသနီ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု သတ္တသင်္ခါရေသု သမပ္ပဝတ္တိ **ဥပေက္ခာပာရမိတာ**။

တသ္မာ ပရိစ္စာဂလက္ခဏာ **အနပာရမီ,** ဒေယ္ယဓမ္မေ လောဘဝိဒ္ဓံသနရသာ, အနာသတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဘဝဝိဘဝသမ္ပတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနာ တ, ပရိစ္စဇိတဗ္ဗဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ။ သီလနလက္ခဏာ **သီလပာရမီ,** သမာဓာနလက္ခဏာ ပတိဋ္ဌာနလက္ခဏာ စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒုဿီလျဝိဒ္ဓံသနရသာ, အနဝဇ္ဇရသာ တ, သောစေယျပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဟိရောတ္တပ္ပပဒဋ္ဌာနာ။ ကာမတော စ ဘဝတော စ နိက္ခမနလက္ခဏာ **နေက္ခမ္မပာရမီ,** တဒာဒီနဝဝိဘာဝနရသာ, တတော ဧဝ ဝိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ, သံဝေဂပဒဋ္ဌာနာ။ ယထာသဘာဝပဋိဝေဓလက္ခဏာ **ပညာပာရမီ,** အက္ခလိတပဋိဝေဓလက္ခဏာ တ ကု

သလိဿာသခိတ္တဥသုပဋ္ဌိဝေဓော ဝိယ, ဝိသယောဘာသနရသာ ပဒီပေါ ဝိယ, အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ အရညဂတသုဒေသိကော ဝိယ, သမာဓိပဒဋ္ဌာနာ, စတုသစ္စပဒဋ္ဌာနာ တ။ ဥဿာဟလက္ခဏာ **ဝီရိယပါရမီ,** ဥပတ္ထမ္ဘနရသာ, အသံသီဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ, သံဝေဂပဒဋ္ဌာနာ တ။ ခမနလက္ခဏာ **ခန္တိပါရမီ,** ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသဟနရသာ, အဓိဝါသနပစ္စုပဋ္ဌာနာ, အဝိရောဓပစ္စုပဋ္ဌာနာ တ, ယထာဘူတဒဿနပဒဋ္ဌာနာ။ အဝိသံဝါဒနလက္ခဏာ **သစ္စပါရမီ,** ယထာသဘာဝဝိဘာဝနရသာ, သာဓုတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ, သောရစ္စပဒဋ္ဌာနာ။ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု အဓိဋ္ဌာနလက္ခဏာ **အဓိဋ္ဌာနပါရမီ,** တေသံ ပဋိပက္ခာဘိဘဝနရသာ, တတ္ထ အစလတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ဗောဓိသမ္ဘာရပဒဋ္ဌာနာ။ ဟိတာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ **မေတ္တာပါရမီ,** ဟိတူပသံဟာရရသာ, အာဃာတဝိနယနရသာ တ, သောမ္မဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ, သတ္တာနံ မနာပဘာဝဒဿနပဒဋ္ဌာနာ။ မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ **ဥပေက္ခာပါရမီ,** သမဘာဝဒဿနရသာ, ပဋိဃာနုနယဝူပသမပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ကမ္မဿကတာပစ္စဝေက္ခဏပဒဋ္ဌာနာ။

ဧတ္ထ စ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတတာ အနာဒီနံ ပရိစ္စာဂါဒိလက္ခဏာသု ဝိသေသနဘာဝေန ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာနိ ဟိ အနာဒီနိ ဗောဓိသတ္တသန္တာနေ ပဝတ္တာနိ အနာဒိပါရမိယော နာမ ဟောန္တိ။

ကော ပစ္စယော တိ? အဘိနီဟာရော တာဝ ပါရမီနံ ပစ္စယော။ ယော ဟိ အယံ –

“မနုဿတ္တံ လိင်္ဂသမ္ပတ္တိ၊ ဟေတု သတ္ထာရဒဿနံ။
ပဗ္ဗဇ္ဇာ ဂုဏသမ္ပတ္တိ၊ အဓိကာရော စ ဆန္ဒတာ။
အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ၊ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတီ”တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၅၉) –

ဧဝံ ဝုတ္တော အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနသမ္ဘာဒိတော “တိဏ္ဏော တာရေယျံ မုတ္တော မောစေယျံ ဒန္တော ဒမေယျံ သန္တော သမေယျံ အဿတ္ထော အဿာသေယျံ ပရိနိဗ္ဗုတော ပရိနိဗ္ဗာပေယျံ သုဒ္ဓေါ သောဓေယျံ ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျ”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တော အဘိနီဟာရော။ သော အဝိသေသေန သဗ္ဗပါရမီနံ ပစ္စယော။ တပ္ပဝတ္တိယာ ဟိ ဥဒ္ဓံ ပါရမီနံ ပဝိစယုပဋ္ဌာနသမာဒာနာဓိဋ္ဌာနနိပ္ဖတ္တိယော မဟာပုရိသာနံ သမ္ဘဝန္တိ။

တတ္ထ **မနုဿတ္တ** န္တိ မနုဿတ္တဘာဝေါ။ မနုဿတ္တဘာဝေယေဝ ဟိ ဌတွာ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္ထေန္တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န နာဂသုပဏ္ဏာဒိဇာတီသု ဌိတဿ။ ကသ္မာတိ စေ? ဗုဒ္ဓဘာဝဿ အနနုစ္ဆဝိကဘာဝတော။

လိင်္ဂသမ္ပတ္တီ တိ မနုဿတ္တဘာဝေ ဌိတဿာပိ ပုရိသဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတ္ထိယာ န ပဏ္ဍကနပုံသကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ တ သမိဇ္ဈတိ။ ကသ္မာတိ စေ? ယထာဝုတ္တကာရဏတော လက္ခဏပါရိပူရိယာ အဘာဝတော စ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – “အဋ္ဌာနမေတံ, ဘိက္ခဝေ, အနဝကာသော, ယံ ဣတ္ထီ အရဟံ အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ (အ. နိ. ၁.၂၇၉; ဝိဘ. ၈၀၉) ဝိတ္ထာရော။ တသ္မာ မနုဿဇာတိကဿာပိ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ ဌိတဿ ပဏ္ဍကာဒီနံ တ ပတ္ထနာ န သမိဇ္ဈတိ။

ဟေတူတိ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ။ မနုဿပုရိသဿာပိ ဟိ ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿေဝ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။

သတ္ထာရဒဿန န္တိ သတ္ထုသမ္မုခီဘာဝေါ။ ဓရမာနကဗုဒ္ဓဿေဝ ဟိ သန္တိကေ ပတ္ထေန္တဿ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, ပရိနိဗ္ဗုတေ ပန ဘဂဝတိ စေတိယဿ သန္တိကေ တ ဗောဓိမူလေ တ ပဋိမာယ တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကာနံ တ သန္တိကေ ပတ္ထနာ န သမိဇ္ဈတိ။ ကသ္မာ? အဓိကာရဿ ဗလဝဘာဝတဘာဝတော။ ဗုဒ္ဓါနံ ဧဝ ပန သန္တိကေ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, အဇ္ဈာသယဿ ဥဋ္ဌာရဘာဝေန တဒဓိကာရဿ ဗလဝဘာဝတပတ္တိတော။

ပဗ္ဗဇ္ဇာ တိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပတ္ထေန္တဿာပိ ကမ္မကိရိယဝါဒီသု တာပသေသု တ ဘိက္ခူသု တ ပဗ္ဗဇိတဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, နော ဂိဟိလိင်္ဂေ ဌိတဿ။ ကသ္မာ? ဗုဒ္ဓဘာဝဿ အနနုစ္ဆဝိကဘာဝတော။ ပ

ဗုဒ္ဓဖိတာ ဧဝ ဟိ မဟာဗောဓိသတ္တာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဓိဂစ္ဆန္တိ, န ဂဟဋ္ဌဘူတာ, တသ္မာ ပဏိဓာနကာလေ စ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင္ဂံ ဧဝ ဟိ ယုတ္တရူပံ ကိစ္စ ဂုဏသမ္ပတ္တိအဓိဋ္ဌာနဘာဝတော။

ဂုဏသမ္ပတ္တီတိ အဘိညာဒိဂုဏသမ္ပဒါ။ ပဗ္ဗဇိတဿာပိ ဟိ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနော ပဉ္စာဘိညဿေဝ ပတ္ထနာ သမိဇ္ဈတိ, န ယထာဝုတ္တဂုဏသမ္ပတ္တိယာ ဝိရဟိတဿ။ ကသ္မာ? ဟရမိပဝိစယဿ အသမတ္ထဘာဝတော, ဉပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ အဘိညာသမ္ပတ္တိယာ စ သမန္နာဂတတ္တာ မဟာပုရိသာ ကတာဘိနီဟာရာ သယမေဝ ဟရမိပဝိစေတုံ သမတ္ထာ ဟောန္တိ။

အဓိကာရောတိ အဓိကော ဉပကာရော။ ယထာဝုတ္တဂုဏသမ္ပန္နောပိ ဟိ ယော အတ္တနော ဇီဝိတမ္ပိ ဗုဒ္ဓာနံ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ တသ္မိံ ကာလေ အဓိကံ ဉပကာရံ ကရောတိ, တဿေဝ အဘိနီဟာရော သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။

ဆန္ဒတာတိ ကတ္တုကာမတာကုသလစ္ဆန္ဒော။ ယဿ ဟိ ယထာဝုတ္တဓမ္မသမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အတ္ထာယ မဟန္တော ဆန္ဒော မဟတီ ပတ္ထနာ မဟတီ ကတ္တုကာမတာ အတ္ထိ, တဿေဝ သမိဇ္ဈတိ, န ဣတရဿ။

တတြိဒံ ဆန္ဒမဟန္တတာယ ဩပမ္မံ – ယော သကလစက္ကဝာဠဂဗ္ဘံ ဧကောဒကီဘူတံ အတ္တနော ဗာဟုဗလေနေဝ ဥတ္တရိတ္ဝာ ပါရံ ဂန္တုံ သမတ္ထော, သော ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏာတီတိ သုတ္ဝာ တံ ဒုက္ကရတော အဒဟန္တော ''အဟံ တံ ဥတ္တရိတ္ဝာ ပါရံ ဂမိဿာမီ''တိ ဆန္ဒဇာတော ဟောတိ, န တဿ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ ယော သကလစက္ကဝာဠံ ဝီတစ္စိကာနံ ဝိဂတဓူမာနံ အင်္ဂါရာနံ ပူရံ ဟဒေဟိ အက္ကမန္တော အတိက္ကမိတ္ဝာ ပရဘာဂံ ပါပုဏိတုံ သမတ္ထော။ပေ.။ န တဿ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ ယော သကလစက္ကဝာဠံ သတ္တိသူလေဟိ သုနိသိတဖလေဟိ နိရန္တရံ အာကိဏ္ဏံ ဟဒေဟိ အက္ကမန္တော အတိက္ကမိတ္ဝာ။ပေ.။ န တဿ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ ယော သကလစက္ကဝာဠံ နိရန္တရံ ဃနဝေဠုဂုမ္ဗသဉ္ဆန္နံ ကဏ္ဋကလတာဝနဂဟနံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတ္ဝာ ပရဘာဂံ ဂန္တုံ သမတ္ထော။ ပေ.။ န တဿ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ။ တထာ ယော ''စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ သတသဟဿဉ္စ ကပ္ပေ နိရယေ ပစ္စိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပတ္တဗ္ဗ''န္တိ သုတ္ဝာ တံ ဒုက္ကရတော အဒဟန္တော ''အဟံ တတ္ထ ပစ္စိတ္ဝာ ဗုဒ္ဓတ္တံ ပါပုဏိဿာမီ''တိ ဆန္ဒဇာတော ဟောတိ, န တဿ သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတီတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝေဒိတဗ္ဗော ဆန္ဒဿ မဟန္တတာဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧဝံ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော ပနာယံ အဘိနီဟာရော အတ္ထတော တေသံ အဋ္ဌန္နံ အင်္ဂါနံ သမောဓာနေန တထာပဝတ္တော စိတ္တုပ္ပာဒောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော သမ္မဒေဝ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပဏိဓာနလက္ခဏော။ ''အဟော ဝတာဟံ အနုတ္တရံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈေယျံ, သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတသုခံ နိပ္ဖာဒေယျ''န္တိ ဧဝမာဒိပတ္ထနာရသော, ဗောဓိသမ္ဘာရဟေတုဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော, မဟာကရုဏာပဒဋ္ဌာနော, ဉပနိဿယသမ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနော တ။ အစိန္တေယျံ ဗုဒ္ဓဘူမိံ အပရိမာဏံ သတ္တလောကဟိတဉ္စ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိယာ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မမူလဘူတော ပရမဘဒ္ဒကော ပရမကလျာဏော အပရိမေယျပ္ပဘာဝေ ပုညဝိသေသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ယဿ စ ဉပ္ပတ္တိယာ သဟေဝ မဟာပုရိသော မဟာဗောဓိယာနပဋိပတ္တိံ ဩတိဏ္ဏော နာမ ဟောတိ နိယတဘာဝသမဓိဂမနတော တတော အနိဝတ္တနသဘာဝတ္တာ ဗောဓိသတ္တောတိ သမညံ ပဋိလဘတိ, သဗ္ဗဘာဝေန သမ္မာသမ္ဗောဓိယံ သမာသတ္တမာနသတာ ဗောဓိသမ္ဘာရသိက္ခာသမတ္ထတာ စဿ သန္တိဋ္ဌတိ။ ယထာဝုတ္တာဘိနီဟာရသမိဇ္ဈနေန ဟိ မဟာပုရိသာ သဗ္ဗညုတညာဏာဓိဂမနပုဗ္ဗလိင်္ဂေန သယမ္ဘုညာဏေန သမ္မဒေဝ သဗ္ဗဟရမိယော ပဝိစိနိတ္ဝာ သမာဒာယ အနုက္ကမေန ပရိပူရေန္တိ။ တထာ ကတမဟာဘိနီဟာရော ဟိ သုမေဓပဏ္ဍိတော ပဋိပဇ္ဇိ။ ယထာဟ –

''ဟန္ဒ ဗုဒ္ဓကရေ ဓမ္မေ၊ ဝိစိနာမိ ဣတော စိတော။
ဉဒ္ဓံ အဓော ဒသ ဒိသာ၊ ယာဝတာ ဓမ္မဓာတုယာ။
ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိံ၊ ပဌမံ ဒာနပါရမိ''န္တိ။ (ဗု. ဝံ. ၂.၁၁၅-၁၁၆) –

ဝိတ္ထာရော။ တဿ စ အဘိနီဟာရဿ စတ္တာရော ပစ္စယာ စတ္တာရော ဟေတူ စတ္တာရိ စ ဗလာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တတ္ထ ကတမေ **စတ္တာရော ပစ္စယာ** ? ဣဓ မဟာပုရိသော ပဿတိ တထာဂတံ မဟတာ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန အစ္ဆရိယဗ္ဘုတံ ပာဋိဟာရိယံ ကရောန္တံ။ တဿ တံ နိဿာယ တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ မဟာဗောဓိယံ စိတ္တံ သန္တိဋ္ဌတိ – “မဟာနုဘာဝတ ဝတာယံ ဓမ္မဓာတု, ယဿာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ ဘဂဝတ ဇံ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မော အစိန္တေယျာနုဘာဝေ စာ”တိ ။ သော တမေဝ မဟာနုဘာဝဒဿနံ နိဿာယ တံ ပစ္စယံ ကတွာ သမ္ဗောဓိယံ အဓိမုစ္စန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဌပေတိ။ အယံ **ပဌမော ပစ္စယော** မဟာဘိနီဟာရာယ။

န ဟေဝ ခေါ ပဿတိ တထာဂတဿ ယထာဝုတ္တံ မဟာနုဘာဝတံ, အပိ စ ခေါ သုဏာတိ “ဒေဝိသော စ ဒေဝိသော စ ဘဂဝတ”တိ။ သော တံ နိဿာယ တံ ပစ္စယံ ကတွာ သမ္ဗောဓိယံ အဓိမုစ္စန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဌပေတိ။ အယံ **ဒုတိယော ပစ္စယော** မဟာဘိနီဟာရာယ။

န ဟေဝ ခေါ ပဿတိ တထာဂတဿ ယထာဝုတ္တံ မဟာနုဘာဝတံ, နပိ တံ ပရတော သုဏာတိ, အပိ စ ခေါ တထာဂတဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ “ဒသဗလသမန္နာဂတော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော”တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၂.၂၁-၂၂) ဗုဒ္ဓါနုဘာဝပဋိသံယုတ္တံ ဓမ္မံ သုဏာတိ။ သော တံ နိဿာယ တံ ပစ္စယံ ကတွာ သမ္ဗောဓိယံ အဓိမုစ္စန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဌပေတိ။ အယံ **တတိယော ပစ္စယော** မဟာဘိနီဟာရာယ။

န ဟေဝ ခေါ ပဿတိ တထာဂတဿ ယထာဝုတ္တံ မဟာနုဘာဝတံ, နပိ တံ ပရတော သုဏာတိ, နပိ တထာဂတဿ ဓမ္မံ သုဏာတိ, အပိ စ ခေါ ဥဠာရဇ္ဈာသယော ကလျာဏာဓိမုတ္တိကော “အဟမေတံ ဗုဒ္ဓဝံသံ ဗုဒ္ဓတန္တိံ ဗုဒ္ဓပဝေဏိံ ဗုဒ္ဓဓမ္မတံ ပရိပါလေဿာမီ”တိ ယာဝဒေဝ ဓမ္မံ ဧဝ သက္ကရောန္တော ဂရုကရောန္တော မာနေန္တော ပူဇေန္တော ဓမ္မံ အပစာယမာနော တံ နိဿာယ တံ ပစ္စယံ ကတွာ သမ္ဗောဓိယံ အဓိမုစ္စန္တော တတ္ထ စိတ္တံ ဌပေတိ။ အယံ **စတုတ္ထော ပစ္စယော** မဟာဘိနီဟာရာယ။

တတ္ထ ကတမေ **စတ္တာရော ဟေတူ** မဟာဘိနီဟာရာယ? ဣဓ မဟာပုရိသော ပကတိယာ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော ဝ ဟောတိ ပုရိမကေသု ဗုဒ္ဓေသု ကတာဓိကာရော။ အယံ **ပဌမော ဟေတု** မဟာဘိနီဟာရာယ။ ပုန စပရံ မဟာပုရိသော ပကတိယာ ကရုဏာဇ္ဈာသယော ဟောတိ ကရုဏာဓိမုတ္တော သတ္တာနံ ဒုက္ခံ အပနေတုကာမော အပိ စ အတ္တနော ကာယဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ။ အယံ **ဒုတိယော ဟေတု** မဟာဘိနီဟာရာယ။ ပုန စပရံ မဟာပုရိသော သကလမ္ပိ ဝဋ္ဋဒုက္ခံ တော သတ္တဟိတာယ စ ဒုက္ကရစရိယတော သုစိရမ္ပိ ကာလံ ဃဋေန္တော တယမန္တော အနိဗ္ဗိန္နော ဟောတိ အနုတ္ရာသီ ယာဝ ဣစ္ဆိတတ္ထနိပ္ဖတ္တိ။ အယံ **တတိယော ဟေတု** မဟာဘိနီဟာရာယ။ ပုန စပရံ မဟာပုရိသော ကလျာဏမိတ္တသန္နိဿိတော ဟောတိ, ယော အဟိတတော နိဝါရေတိ, ဟိတေ ပတိဋ္ဌပေတိ။ အယံ **စတုတ္ထော ဟေတု** မဟာဘိနီဟာရာယ။

တတ္ရာယံ မဟာပုရိသဿ ဥပနိဿယသမ္ပဒာ – ဧကန္တေနေဝဿ ယထာ အဇ္ဈာသယော သမ္ဗောဓိနိန္နော ဟောတိ သမ္ဗောဓိပောဏော သမ္ဗောဓိပဗ္ဘာရော, တထာ သတ္တာနံ ဟိတစရိယာ။ ယတော စာနေန ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ သမ္ဗောဓိယာ ပဏိဓာနံ ကတံ ဟောတိ မနသာ တစာယ စ “အဟမ္ပိ ဒေဝိသော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ သမ္မဒေဝ သတ္တာနံ ဟိတသုခံ နိပ္ဖာဒေယျ”န္တိ။ ဇံ သမ္ပန္နူပနိဿယဿ ပနဿ ဣမာနိ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ လိင်္ဂါနိ ဘဝန္တိ ယေဟိ သမန္နာဂတဿ သာဝကဗောဓိသတ္တေဟိ စ ပစ္စေကဗောဓိသတ္တေဟိ စ မဟာဝိသေသော မဟန္တံ နာနာကရဏံ ပညာယတိ ဣန္ဒြိယတော ပဋိပတ္တိတော ကောသလ္လတော စ။ ဣဓ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော မဟာပုရိသော ယထာ ဝိသဒိန္ဒြိယော ဟောတိ ဝိသဒဉာဏော, န တထာ ဣတရေ။ ပရဟိတာယ ပဋိပန္နော ဟောတိ, န အတ္တဟိတာယ။ တထာ ဟိ သော ယထာ ဗဟုဇနဟိတာယ ဗဟုဇနသုခာယ လောကာနုကမ္ပာယ အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခာယ ဒေဝမနုဿာနံ ပဋိပဇ္ဇတိ, န တထာ ဣတရေ။ တတ္ထ စ ကောသလ္လံ အာဝဟတိ ဌာနုပ္ပတ္တိကပဋိဘာနေန ဌာနာဌာနကုသလ တာယ စ။

တထာ မဟာပုရိသော ပကတိယာ အနုဇ္ဈာသယော ဟောတိ အနာဘိရတော, သတိ ဒေယျဓမ္မေ ဒေတိ ဧဝ, န အနုတော သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ, သတတံ သမိတံ သံဝိဘာဂသီလော ဟောတိ, ပမုဒိတောဝ ဒေတိ အာဒရဇာတော, န ဥအာသီန စိတ္တော, မဟန္တမ္ပိ အနံ ဒတွာ န စ အနေန သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, ပဂေဝ အပ္ပံ, ပရေသဥ္စ ဥဿာဟံ ဇနေန္တော

အနေ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, အနပဋ္ဌိသံယုတ္တံ ဓမ္မကထံ ကရောတိ, အညေ စ ပရေသံ ဒေန္တေ ဒိသွာ အတ္တမနော ဟောတိ, ဘယဋ္ဌာနေသု စ ပရေသံ အဘယံ ဒေတီတိ ဧဝမာဒီနိ အနဇ္ဈာသယသ္သ မဟာပုရိသသ္သ အနဟာရမိယာ လိင်္ဂါနိ။

တထာ ဟဏ္ဏာတိပာတာဒီဟိ ဟပဓမ္မေဟိ ဟိရီယတိ ဩတ္တပ္ပတိ, သတ္တာနံ အဝိဟေဌနဇာတိကော ဟောတိ သောရတော သုခသီလော အသဌော အမာယာဝီ ဥဇုဇာတိကော သုဝစော သောဝစဿကရဏီယေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော မုဒုဇာတိကော အတ္ထဒ္ဓော အနတိမာနီ, ပရသန္တကံ နာဒိယတိ အန္တမသော တိဏသလာကံ ဥပာဒာယ, အတ္တနော ဟတ္ထေ နိက္ခိတ္တံ ဣဏံ တ ဂဟေတွာ ပရံ န ဝိသံဝာဒေတိ, ပရသ္မိံ တ အတ္တနော သန္တကေ ဗ္ဗာမူဠ္ဟေ ဝိသ္သရိတေ တတံ သညာပေတွာ ပဋိဟာဒေတိ ယထာ တံ န ပရဟတ္ထဂတံ ဟောတိ, အလောလုပ္ပော ဟောတိ, ပရပရိဂ္ဂဟေသု ဟပကံ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပာဒေတိ, ဣတ္ထိဗ္ဗသနာဒီနိ ဒူရတော ပရိဝဇ္ဇေတိ, သစ္စတာဒီ သစ္စသန္ဓော ဘိန္နာနံ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ အနုပ္ပဒာတာ, ပိယတာဒီ မိဟိတပုဗ္ဗင်္ဂမော ပုဗ္ဗဘာသီ အတ္ထတာဒီ ဓမ္မတာဒီ အနဘိဇ္ဈာလု အဗ္ယာပန္နစိတ္တော အဝိပရီတဒဿနော, ကမ္မဿကတာဉာဏေန သစ္စာနုလောမိကဉာဏေန ကတညူ ကတဝေဒီ ဝုဍ္ဍာပစာယီ သုဝိသုဒ္ဓါဇီဝေ ဓမ္မကာမော ပရေပိ ဓမ္မေ သမာဒပေတာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အကိစ္စတော သတ္တေ နိတရေတာ ကိစ္စေသု ပတိဋ္ဌာပေတာ အတ္တနာ စ တတ္ထ ကိစ္စေ ယောဂံ အာပဇ္ဇိတာ, ကတွာ တ ပန သယံ အကတ္တဗ္ဗံ သီဃညေဝ တတော ပဋိဝိရတော ဟောတီတိ ဧဝမာဒီနိ သီလဇ္ဈာသယသ္သ မဟာပုရိသသ္သ သီလဟာရမိယာ လိင်္ဂါနိ။

တထာ မန္ဒကိလေသော ဟောတိ မန္ဒနီဝရဏော, ပဝိဝေကဇ္ဈာသယော အဝိက္ခေပဗဟုလော, န တဿ ဟပကာ ဝိတက္ကာ စိတ္တံ အန္ဒတဿဝန္တိ, ဝိဝေကဂတဿ စဿ အပ္ပကသိရေနေဝ စိတ္တံ သမာဓိယတိ, အမိတ္တပက္ခေပိ တုဝဋ္ဋံ မေတ္တစိတ္တတာ သန္တိဋ္ဌတိ, ပဂေဝ ဣတရသ္မိံ, သတိမာ စ ဟောတိ စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ, မေဓာဝီ စ ဟောတိ ဓမ္မောဇပညာယ သမန္နာဂတော, နိပကော စ ဟောတိ တာသု တာသု ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု, အာရဒ္ဓဝီရိယော စ ဟောတိ သတ္တာနံ ဟိတကိရိယာသု, ခန္တိဗလသမန္နာဂတော စ ဟောတိ သဗ္ဗသဟော, အစလာဓိဋ္ဌာနော စ ဟောတိ ဒဠှသမာဒာနော , အဇ္ဈုပေက္ခကော စ ဟောတိ ဥပေက္ခာဋ္ဌာနီယေသု ဓမ္မေသူတိ ဧဝမာဒီနိ မဟာပုရိသဿ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယာဒီနံ ဝသေန နေက္ခမ္မဟာရမိအာဒီနံ လိင်္ဂါနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဧဝမေတေဟိ ဗောဓိသမ္ဘာရလိင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ မဟာပုရိသဿ ယံ ဝုတ္တံ ''မဟာဘိနီဟာရာယ ကလ္ယာဏမိတ္တသန္နိဿယော ဟေတူ''တိ။ တတ္ထိဒံ သင်္ခေပတော ကလ္ယာဏမိတ္တလက္ခဏံ – ဣဓ ကလ္ယာဏမိတ္တော သဒ္ဓါသမ္ပန္နော ဟောတိ သီလသမ္ပန္နော သုတသမ္ပန္နော စာဂသမ္ပန္နော ဝီရိယသမ္ပန္နော သတိသမ္ပန္နော သမာဓိသမ္ပန္နော ပညာသမ္ပန္နော။ တတ္ထ သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိယာ သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ ကမ္မဖလဉ္စ, တေန သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ဟေတုဘူတံ သတ္တေသု ဟိတေသိတံ န ပရိစ္စဇတိ, သီလသမ္ပတ္တိယာ သတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပော ဂရု ဘာဝနီယော စောဒကော ပာပဂရဟီ ဝတ္တာ ဝစနက္ခမော, သုတသမ္ပတ္တိယာ သတ္တာနံ ဟိတသုခါဝဟံ ဂမ္ဘီရံ ဓမ္မကထံ ကတ္တာ ဟောတိ, စာဂသမ္ပတ္တိယာ အပ္ပိစ္ဆော ဟောတိ သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော, ဝီရိယသမ္ပတ္တိယာ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ သတ္တာနံ ဟိတပဋိပတ္တိယံ, သတိသမ္ပတ္တိယာ ဥပဋ္ဌိတသတိ ဟောတိ အနဝဇ္ဇဓမ္မေသု, သမာဓိသမ္ပတ္တိယာ အဝိက္ခိတ္တော ဟောတိ သမာဟိတစိတ္တော, ပညာသမ္ပတ္တိယာ အဝိပရီတံ ပဇာနာတိ, သော သတိယာ ကုသလာကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဂတိယော သမန္နေသမာနော ပညာယ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတံ ယထာဘူတံ ဇာနိတွာ သမာဓိနာ တတ္ထ ဧကဂ္ဂစိတ္တော ဟုတွာ ဝီရိယေန အဟိတာ သတ္တေ နိသေဓေတွာ ဟိတေ နိယောဇေတိ။ တေနာဟ –

> ''ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော၊ ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
> ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ၊ နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကော''တိ။ (အ. နိ. ၇.၃၇; နေတ္တိ. ၁၁၃) –

ဧဝံ ဂုဏသမန္နာဂတဉ္စ ကလ္ယာဏမိတ္တံ ဥပနိဿာယ မဟာပုရိသော အတ္တနော ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိံ သမ္မဒေဝ ပရိယောဒပေတိ။ သုဝိသုဒ္ဓါသယပယောဂေ စ ဟုတွာ စတူဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော န စိရေနေဝ အဋ္ဌင်္ဂေ သမောဓာနေတွာ မဟာဘိနီဟာရံ ကရောန္တော ဗောဓိသတ္တဘာဝေ ပတိဋ္ဌာတိ အနိဝတ္တိဓမ္မော နိယတော သမ္မောဓိပရာယနော။

တသ္သိမာနိ **စတ္တာရိ ဖလာနိ။ အဇ္ဈတ္တိကဖလံ** ယာ သမ္မာသမ္ဗောဓိယံ အတ္တသန္နိဿယာ ဓမ္မဂါရဝေန အဘိရုစိ ကေန္တနိန္နဇ္ဈာသယတာ, ယာယ မဟာပုရိသော အတ္တာဓိပတိ လဇ္ဇာပဿယော အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော စ ဟုတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပါပုဏာတိ။ **ဗာဟိရဖလံ** ယာ သမ္မာသမ္ဗောဓိယံ ပရသန္နိဿယာ အဘိရုစိ ကေန္တနိန္နဇ္ဈာသယတာ, ယာယ မဟာပုရိသော လောကာဓိပတိ မာနာပဿယော အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော စ ဟုတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပါပုဏာတိ။ **ဥပနိဿယဖလံ** ယာ သမ္မာသမ္ဗောဓိယံ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ အဘိရုစိ ကေန္တနိန္နဇ္ဈာသယတာ, ယာယ မဟာပုရိသော တိက္ခိန္ဒြိယော ဝိသဒဓာတုကော သတိသန္နိဿယော အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော စ ဟုတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပါပုဏာတိ။ **ပယောဂဖလံ** ယာ သမ္မာသမ္ဗောဓိယံ တဇ္ဇာပယောဂသမ္ပဒာ သက္ကစ္စကာရိတာ သာတစ္စကာရိတာ, ယာယ မဟာပုရိသော ဝိသုဒ္ဓပယောဂေ နိရန္တရကာရီ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နော စ ဟုတွာ ပါရမိယော ပူရေတွာ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပါပုဏာတိ။

ဧဝမယံ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ စတူဟိ ဟေတူဟိ စတူဟိ စ ဗလေဟိ သမ္ပန္နသမုဒါဂမော အဋ္ဌင်္ဂသမောဓာနသမ္ပာဒိတော အဘိနီဟာရော ပါရမီနံ ပစ္စယော မူလကာရဏဘာဝတော။ ယဿ စ ပဝတ္တိယာ မဟာပုရိသေ **စတ္တာရော အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတာ ဓမ္မာ** ပတိဋ္ဌဟန္တိ, သဗ္ဗသတ္တနိကာယံ အတ္တနော ဩရသပုတ္တံ ဝိယ ပိယစိတ္တေန ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ န စဿ စိတ္တံ ပုတ္တသံကိလေသဝသေန သံကိလိဿတိ။ သတ္တာနံ ဟိတသုခါဝဟော စဿ အဇ္ဈာသယော ပယောဂေ စ ဟောတိ။ အတ္တနော စ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ ဥပရူပရိ ဝဍ္ဎန္တိ ပရိပစ္စန္တိ စ။ ယတော စ မဟာပုရိသော ဥဠာရတမေန ပုညာဘိသန္ဒေန ကုသလာဘိသန္ဒေန ပဝတ္တိယာ ပစ္စယေန သုခဿာဟာရေန သမန္နာဂတော သတ္တာနံ ဒက္ခိဏေယျော ဥတ္တမဂါရဝဋ္ဌာနံ အသဒိသံ ပုညက္ခေတ္တဉ္စ ဟောတိ။ ဧဝမနေကဂုဏော အနေကာနိသံသော မဟာဘိနီဟာရော ပါရမီနံ ပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ယထာ စ အဘိနီဟာရော, ဧဝံ မဟာကရုဏာ ဥပါယကောသလ္လဉ္စ။ တတ္ထ **ဥပါယကောသလ္လံ** နာမ ဒါနာဒီနံ ဗောဓိသမ္ဘာရဘာဝဿ နိမိတ္တဘူတာ ပညာ, ယာဟိ မဟာကရုဏူပါယကောသလ္လတာဟိ မဟာပုရိသာနံ အတ္တသုခနိရပေက္ခတာ နိရန္တရံ ပရဟိတကရဏပသုတတာ သုဒုက္ကရေဟိပိ မဟာဗောဓိသတ္တစရိတေဟိ ဝိသာဒါဘာဝတော ပသာဒသမ္ဗုဒ္ဓိဒဿနသဝနာနုဿရဏကာလေသုပိ သတ္တာနံ ဟိတသုခပ္ပဋိလာဘဟေတုဘာဝတော စ သမ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ ဟိဿ ပညာယ ဗုဒ္ဓဘာဝသိဒ္ဓိ, ကရုဏာယ ဗုဒ္ဓကမ္မသိဒ္ဓိ, ပညာယ သယံ တရတိ, ကရုဏာယ ပရေ တာရေတိ, ပညာယ ပရဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိ, ကရုဏာယ ပရဒုက္ခပဋိကာရံ အာရဘတိ, ပညာယ စ ဒုက္ခေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ကရုဏာယ ဒုက္ခံ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တထာ ပညာယ နိဗ္ဗာနာဘိမုခော ဟောတိ, ကရုဏာယ ဝဋ္ဋံ ပါပုဏာတိ, တထာ ကရုဏာယ သံသာရာဘိမုခော ဟောတိ, ပညာယ တတြ နာဘိရမတိ, ပညာယ စ သဗ္ဗတ္ထ ဝိရဇ္ဇတိ, ကရုဏာနုဂတတ္တာ န စ န သဗ္ဗေသံ အနုဂ္ဂဟာယ ပဝတ္တော, ကရုဏာယ သဗ္ဗေပိ အနုကမ္ပတိ, ပညာနုဂတတ္တာ န စ န သဗ္ဗတ္ထ ဝိရတ္တစိတ္တော, ပညာယ စ အဟံကာရမမံကာရာဘာဝေါ, ကရုဏာယ အာလသိယဒီနတာဘာဝေါ, တထာ ပညာကရုဏာဟိ ယထာက္ကမံ အတ္တပရနာထတာ ဓီရဝီရဘာဝေါ, အနတ္တန္တပအပရန္တပတာ, အတ္တဟိတပရဟိတနိပ္ဖတ္တိ, နိဗ္ဘယာဘီသနကဘာဝေါ, ဓမ္မာဓိပတိလောကာဓိပတိတာ, ကတညုပုဗ္ဗကာရိဘာဝေါ, မောဟတဏှာဝိဂမော, ဝိဇ္ဇာစရဏသိဒ္ဓိ, ဗလဝေသာရဇ္ဇနိပ္ဖတ္တီတိ သဗ္ဗဿာပိ ပါရမိတာဖလဿ ဝိသေသေန ဥပါယဘာဝတော ပညာကရုဏာ ပါရမီနံ ပစ္စယော။ ဣဒဉ္စ ဒွယံ ပါရမီနံ ဝိယ ပဏိဓာနဿာပိ ပစ္စယော။

တထာ ဥဿာဟဥမ္မင်္ဂအဝတ္ထာနဟိတစရိယာ စ ပါရမီနံ ပစ္စယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, ယာ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ **ဗုဒ္ဓဘူမိယော**တိ ဝုစ္စန္တိ။ တတ္ထ **ဥဿာဟော** နာမ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ အဗ္ဘုဿဟနဝီရိယံ။ **ဥမ္မင်္ဂေါ** နာမ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု ဥပါယကောသလ္လဘူတာ ပညာ။ **အဝတ္ထာနံ** နာမ အဓိဋ္ဌာနံ အစလာဓိဋ္ဌာနတာ။ **ဟိတစရိယာ** နာမ မေတ္တာဘာဝနာ ကရုဏာဘာဝနာ စ။

တထာ နေက္ခမ္မပဝိဝေကအလောဘအဒေါသအမောဟနိဿရဏပ္ပဘေဒာ **ဆ အဇ္ဈာသယာ**။ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယာ ဟိ ဗောဓိသတ္တာ ဟောန္တိ ကာမေသု ဃရာဝါသေ စ ဒေါသဒဿာဝိနော, တထာ ပဝိဝေကဇ္ဈာသယာ သင်္ဂဏိကာယ ဒေါသဒဿာဝိနော, အလောဘဇ္ဈာသယာ လောဘေ ဒေါသဒဿာဝိနော, အဒေါသဇ္ဈာသယာ ဒေါသေ ဒေါသဒဿာဝိနော, အမောဟဇ္ဈာသယာ မောဟေ ဒေါသဒဿာဝိနော, နိဿရဏဇ္ဈာသယာ သဗ္ဗဘဝေသု ဒေါသဒဿာဝိနောတိ။ တသ္မာ ဧတေ ဗောဓိသတ္တာနံ ဆ အဇ္ဈာသယာ ဒါနာဒီနံ ပါရမီနံ ပစ္စယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ န ဟိ လောဘာဒီသု အာဒီန

ဝဒဿနေန အလောဘာဒီနံ အဓိကဘာဝေန စ ဝိနာ အနာဒိဟာရမိယော သမ္ဘဝန္တိ, အလောဘာဒီနဥ္ဟိ အဓိကဘာဝေန ပ
ရိစ္စာကဒိနိန္နစိတ္တတာ အလောဘဇ္ဈာသယာဒိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယထာ စေတေ ဧဝံ အနဇ္ဈာသယတာဒယောပိ ဗောဓိယာ စရန္တာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ အနာဒိဟာရမိနံ ပစ္စယော။ အန
ဇ္ဈာသယတာယ ဟိ ဗောဓိသတ္တာ တပ္ပဋိပက္ခေ မစ္ဆေရေ အာဒီနဝဒဿာဝိနော ဟုတွာ သမ္မဒေဝ အနဟာရမိံ ပရိပူ
ရေန္တိ။ သီလဇ္ဈာသယတာယ ဒုဿီလျေ အာဒီနဝဒဿာဝိနော ဟုတွာ သမ္မဒေဝ သီလဟာရမိံ ပရိပူရေန္တိ။ နေက္ခမ္မ
မဇ္ဈာသယတာယ ကာမေသု ဃရာတသေ စ , ယထာဘူတဉာဏဇ္ဈာသယတာယ အညာဏေ ဝိစိကိစ္ဆာယ စ, ဝီရိယဇ္ဈာသ
ယတာယ ကောသဇ္ဇေ, ခန္တိယဇ္ဈာသယတာယ အက္ခန္တိယံ, သစ္စဇ္ဈာသယတာယ ဝိသံဝါဒေ, အဓိဋ္ဌာနဇ္ဈာသယ
တာယ အနဓိဋ္ဌာနေ, မေတ္တာဇ္ဈာသယတာယ ဗျာပါဒေ, ဥပေက္ခာဇ္ဈာသယတာယ လောကဓမ္မေသု အာဒီနဝဒဿ
ာဝိနော ဟုတွာ သမ္မဒေဝ နေက္ခမ္မာဒိဟာရမိယော ပရိပူရေန္တိ။ အနဇ္ဈာသယတာဒယော အနာဒိဟာရမီနံ နိပ္ဖတ္တိ
ကာရဏတ္တာ ပစ္စယော။

တထာ အပရိစ္စာဂပရိစ္စာကဒီသု ယထာက္ကမံ အာဒီနဝါနိသံသပစ္စဝေက္ခဏာ အနာဒိဟာရမီနံ ပစ္စယော။ တတ္
ထာယံ ပစ္စဝေက္ခဏာဝိဓိခေတ္တဝတ္ထုပ္ပဟိရညသုဝဏ္ဏကေမဟိံသအာသိအာသပုတ္တအာရာဒိပရိဂ္ဂဟဗ္ယာသတ္တစိတ္တာနံ
သတ္တာနံ ခေတ္တာဒီနံ ဝတ္ထုကာမဘာဝေန ဗဟုပတ္ထနီယဘာဝတော ရာဇစောရာဒိသာဓာရဏဘာဝတော ဝိဝာဒအဓိဋ္ဌာန
တော သပတ္တကရဏတော နိဿာရတော ပဋိလာဘပရိပာလနေသု ပရဝိဟေဌနဟေတုတော ဝိနာသနိမိတ္တဥ္စ သော
ကာဒိအနေကဝိဟိတဗျသနာဝဟတော တဒာသတ္တိနိဒါနဥ္စ မစ္ဆေရမလပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တာနံ အပါယူပပတ္တိဟေတု
ဘာဝတောတိ ဧဝံ ဝိဝိဓဝိပုလာနတ္ထာဝဟာနိ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထူနိ နာမ။ တေသံ ပရိစ္စာဂေယေဝ ဧကော သောတ္ထိဘာဝေ
တိ ပရိစ္စာဂေ အပ္ပမာဒော ကရဏီယော။

အပိ စ ယာစကော ယာစမာနော အတ္တနော ဂုယှဟဿ အာစိက္ခနတော “မယှံ ဝိဿာသိကော”တိ စ, “ပဟာယ
ဂမနီယမတ္တနော သန္တကံ ဂဟေတွာ ပရလောကံ ယာဟီတိ မယှံ ဥပဒေသကော”တိ စ, “အာဒိတ္တေ ဝိယ အကာရေ မ
ရဏဂ္ဂိနာ အာဒိတ္တေ လောကေ တတော မယှံ သန္တကဿ အပဝဟကသဟာယော”တိ စ, “အပဝဟိတဿ စ
ဿ အဈာပနနိက္ခေပဋ္ဌာနဘူတော”တိ စ အနသင္ဂါတေ ကလျာဏကမ္မသိံ သဟာယဘာဝတော သဗ္ဗသမ္ပတ္တီနံ
အဂ္ဂဘူတာယ ပရမဒုလ္လဘာယ ဗုဒ္ဓဘူမိယာ သမ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော စ “ပရမော ကလျာဏမိတ္တော”တိ စ ပစ္စဝေ
က္ခိတဗ္ဗံ။

တထာ “ဥဠာရေ ကမ္မနိ အနေနာဟံ သမ္ဘာဝိတော, တသ္မာ သာ သမ္ဘာဝနာ အဝိတထာ ကာတဗ္ဗာ”တိ စ, “ဧကန္တဘေဒိ
တာယ ဇီဝိတဿ အယာစိတေနာပိ မယာ အတဗ္ဗံ, ပဂေဝ ယာစိတေနာ”တိ စ, “ဥဠာရဇ္ဈာသယေဟိ ဂဝေသိတွာပိ အာ
တဗ္ဗတော သယမေဝ ဂတော မမ ပုညေနာ”တိ စ “ယာစကဿ အနာပဒေသေန မယှံဟမေတယမနုဂ္ဂဟော”တိ စ,
“အဟံ ဝိယ အယံ သဗ္ဗောပိ လောကော မယာ အနုဂ္ဂဟေတဗ္ဗော”တိ စ, “အသတိ ယာစကေ ကထံ မယှံ အနဟာရမီ ပူ
ရေယျာ”တိ စ, “ယာစကာနမေဝ စတ္ထာယ မယာ သဗ္ဗော ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော”တိ စ, “မံ အယာစိတွာတဝ မမ သန္တ
ကံ ယာစကာ ကအာ သယမေဝ ဂဏှေယျု”န္တိ စ, “ကထမဟံ ယာစကာနံ ပိယော စဿံ မနာပေ”တိ စ, “ကထံ တ
တေ မယှံ ပိယာ စဿု မနာပ”တိ စ, “ကထံ တဟံ ဒဒမာနော ဒတွာပိ စ အတ္တမနော စဿံ ပမုဒိတော ပီတိသောမန
ဿဇာတော”တိ စ, “ကထံ တ မေ ယာစကာ ဘဝေယျုံ ဥဠာရော စ အနဇ္ဈာသယော”တိ စ, “ကထံ တဟမယာစိတော
ဧဝ ယာစကာနံ ဟဒယမညာယ ဒဒေယျ”န္တိ စ, “သတိ ဓနေ ယာစကေ စ အပရိစ္စာဂေ မဟတီ မယှံ ဝဥ္စနာ”တိ စ,
“ကထံ တဟံ အတ္တနော အင်္ဂါနိ ဇီဝိတံ တပိ ယာစကာနံ ပရိစ္စဇေယျ”န္တိ စ ပရိစ္စာဂနိန္နတာ ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ။ အပိ
စ “အတ္ထော နာမာယံ နိရပေက္ခံ အာယကမနုဂစ္ဆတိ, ယထာ တံ နိရပေက္ခံ ခေပကံ ကိဋ္ဌကော”တိ စ အတ္ထေ နိရပေ
က္ခတာယ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ။

ယာစမာနော ပန ယဒိ ပိယပုဂ္ဂလော ဟောတိ, “ပိယော မံ ယာစတီ”တိ သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ အထ ဥဒာသီန
ပုဂ္ဂလော ဟောတိ, “အယံ မံ ယာစမာနော အဒ္ဓာ ဣမိနာ ပရိစ္စာဂေန မိတ္တော ဟောတီ”တိ သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတ
ဗ္ဗံ။ ဒဒန္တောပိ ဟိ ယာစကာနံ ပိယော ဟောတီတိ။ အထ ပန ဝေရီ ပုဂ္ဂလော ယာစတိ, “ပစ္စတ္ထိကော မံ ယာစတိ,

အယံ မံ ယာစမာနော အဒ္ဓာ ဣမိနာ ပရိစ္စာဂေန ဝေရီ ပိယော မိတ္တော ဟောတီ”တိ ဝိသေသေန သောမနဿံ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ပိယပုဂ္ဂလေ ဝိယ မဇ္ဈတ္တဝေရိပုဂ္ဂလေသုပိ မေတ္တာပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကရုဏံ ဥပဋ္ဌပေတွာဝ ဒါတဗ္ဗံ။

သစေ ပနဿ စိရကာလပရိဘာဝိတတ္တာ လောဘဿ ဒေယျဓမ္မဝိသယာ လောဘဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျုံ, တေန ဗောဓိသတ္တပဋိညေန ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ “နနု တယာ သပ္ပုရိသ သမ္ဗောဓာယ အဘိနီဟာရံ ကရောန္တေန သဗ္ဗသတ္တာနံ ဥပကာရတ္ထာယ အယံ ကာယော နိဿဋ္ဌော တပ္ပရိစ္စာဂမယဉ္စ ပုညံ, တတ္ထ နာမ တေ ဗာဟိရေပိ ဝတ္ထုသ္မိံ အဘိသင်္ဂပ္ပဝတ္တိ ဟတ္ထိသိနာနသဒိသီ ဟောတိ, တသ္မာ တယာ န ကတ္ထစိ သင်္ဂေါ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော။ သေယျထာပိ နာမ မဟတော ဘေသဇ္ဇရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော မူလံ မူလတ္ထိကာ ဟရန္တိ, ပပဋိကံ တစံ ခန္ဓံ ဝိဋပံ သာရံ သာခံ ပလာသံ ပုပ္ဖံ ဖလံ ဖလတ္ထိကာ ဟရန္တိ, န တဿ ရုက္ခဿ ‘မယှံ သန္တကံ ဧတေ ဟရန္တီ’တိ ဝိတက္ကသမုဒါစာရော ဟောတိ, ဧဝမေဝ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဥဿုက္ကမာပဇ္ဇန္တေန မယာ မဟာဒုက္ခေ အကတညုကေ နိစ္စာသုစိမှိ ကာယေ ပရေသံ ဥပကာရာယ ဝိနိယုဇ္ဇမာနေ အဏုမတ္တောပိ မိစ္ဆာဝိတက္ကော န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော။ ကော ဝါ ဧတ္ထ ဝိသေသော အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု မဟာဘူတေသု ဧကန္တဘေဒနဝိကိရဏဝိဒ္ဓံသနဓမ္မေသု, ကေဝလံ ပန သမ္မောဟဝိဇမ္ဘိတမေတံ, ယဒိဒံ ဧတံ မမ ဧသောဟမသ္မိ ဧသော မေ အတ္တာတိ အဘိနိဝေသော။ တသ္မာ ဗာဟိရေသု ဝိယ အဇ္ဈတ္တိကေသုပိ ကရစရဏနယနာဒီသု မံသာဒီသု စ အနပေက္ခေန ဟုတွာ ‘တံ တဒတ္ထိကာ ဟရန္တူ’တိ နိဿဋ္ဌစိတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ။

ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခတော စဿ သမ္ဗောဓာယ ပဟိတတ္တဿ ကာယဇီဝိတေသု နိရပေက္ခဿ အပ္ပကသိရေနေဝ ကာယဝစီမနောကမ္မာနိ သုဝိသုဒ္ဓါနိ ဟောန္တိ။ သော သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီမနောကမ္မန္တော ဝိသုဒ္ဓါဇီဝေ ဉာယပဋိပတ္တိယံ ဌိတော အပါယုပါယကောသလ္လသမန္နာဂမေန ဘိယျောသောမတ္တာယ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စာဂေန အဘယဒါနသဒ္ဓမ္မဒါနေဟိ စ သဗ္ဗသတ္တေ အနုဂ္ဂဏှိတုံ သမတ္ထော ဟောတီတိ အယံ တာဝ ဒါနပါရမိယံ ပစ္စဝေက္ခဏာနယော။

သီလပါရမိယံ ပန ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ဣဒဉှိ သီလံ နာမ ဂင်္ဂေါဒကာဒီဟိ ဝိသောဓေတုံ အသက္ကုဏေယျဿ ဒေါသမလဿ ဝိက္ခာလနဇလံ, ဟရိစန္ဒနာဒီဟိ ဝိနေတုံ အသက္ကုဏေယျဿ ရာဂါဒိပရိဠာဟဿ ဝိနယနံ, ဟာရမကုဋကုဏ္ဍလာဒီဟိ ပစုရဇနာလင်္ကာရေဟိ အသာဓာရဏော သာဓူနံ အလင်္ကာရဝိသေသော, သဗ္ဗဒိသာဝါယနတော အကိတ္တိမော သဗ္ဗကာလာနုရူပေါ စ သုရဘိဂန္ဓော, ခတ္တိယမဟာသာလာဒီဟိ ဒေဝတာဟိ စ ဝန္ဒနီယာဒိဘာဝါဝဟနတော ပရမော ဝသီကရဏမန္တော, စာတုမဟာရာဇိကာဒိဒေဝလောကာရောဟဏသောပါနပန္တိ, ဈာနာဘိညာနံ အဓိဂမူပါယော, နိဗ္ဗာနမဟာနဂရဿ သမ္ပာပကမဂ္ဂေါ, သာဝကဗောဓိပစ္စေကဗောဓိသမ္မာသမ္ဗောဓီနံ ပတိဋ္ဌာနဘူမိ, ယံ ယံ ဝါ ပနိစ္ဆိတံ ပတ္ထိတံ, တဿ တဿ သမိဇ္ဈနူပါယဘာဝတော စိန္တာမဏိကပ္ပရုက္ခါဒိကေ စ အတိသေတိ။

ဝုတ္တဉ္စေတံ ဘဂဝတာ – “ဣဇ္ဈတိ, ဘိက္ခဝေ, သီလဝတော စေတောပဏိဓိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၇; အ. နိ. ၈.၃၅)။ အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ – “အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယော စ အဿံ မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာ’တိ, သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ”တိအာဒိ (မ. နိ. ၁.၆၅)။ တထာ “အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကုသလာနိ သီလာနီ”တိ (အ. နိ. ၁၁.၁)။ “ပဉ္စိမေ, ဂဟပတယော, အာနိသံသာ သီလဝတော သီလသမ္ပဒါယာ”တိအာဒိသုတ္တာနဉ္စ (ဒီ. နိ. ၂.၁၅၀; ၃.၃၁၆; အ. နိ. ၅.၂၁၃; မဟာဝ. ၂၈၅) ဝသေန သီလဿ ဂုဏာ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။ တထာ **အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမ** သုတ္တာဒီနံ (အ. နိ. ၇.၇၂) ဝသေန သီလဝိရဟေ အာဒီနဝါ။ ပီတိသောမနဿနိမိတ္တတော အတ္တာနုဝါဒပရာနုဝါဒဒဏ္ဍဒုဂ္ဂတိဘယာဘာဝတော ဝိညူဟိ ပါသံသဘာဝတော အဝိပ္ပဋိသာရဟေတုတော သောတ္ထိဋ္ဌာနတော အတိဇနသာပတေယျာဓိပတေယျာယုရူပဋ္ဌာနဗန္ဓုမိတ္တသမ္ပတ္တီနံ အတိသယနတော စ သီလံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ သီလဝတော ဟိ အတ္တနော သီလသမ္ပဒါဟေတု မဟန္တံ ပီတိသောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – “ကတံ ဝတ မယာ ကုသလံ, ကတံ ကလျာဏံ, ကတံ ဘီရုတ္တာဏ”န္တိ။

တထာ သီလဝတော အတ္တာ န ဥပဝဒတိ, န ပရေ ဝိညူ, ဒဏ္ဍဒုဂ္ဂတိဘယာနံ သမ္ဘဝေါ ဧဝ နတ္ထိ။ “သီလဝါ ပုရိသပုဂ္ဂလော ကလျာဏဓမ္မော”တိ ဝိညူနံ ပါသံသော ဟောတိ။ တထာ သီလဝတော ယွာယံ “ကတံ ဝတ မယာ ပါပံ, ကတံ လုဒ္ဒံ, ကတံ ကိဗ္ဗိသ”န္တိ ဒုဿီလဿ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သော န ဟောတိ။ သီလဉ္စ နာမေတံ အပ္ပမာဒါဓိ

ဠာနတော ဘောဂဗျသနာဒိပရိဟာရမုခေန မဟတော အတ္ထဿ သာဓနတော မင်္ဂလဘာဝတော စ ပရမံ သောတ္ထိဋ္ဌ
ဌာနံ, နိပ္ပီနဇစ္စောပိ သီလဝ ခတ္တိယမဟာသာလာဒီနံ ပူဇနီယော ဟောတီတိ ကုလသမ္ပတ္တိ အတိသေတိ သီလသမ္ပဒါ,
“တံ ကိံ မညသိ, မဟာရာဇ? ဣဓ တေ အဿ ဒါသော ကမ္မကရော”တိအာဒိဝစနဉ္စေတ္ထ (ဒီ. နိ. ၁.၁၈၆) သာဓကံ။ စော
ရာဒီဟိ အသာဓာရဏတော ပရလောကာနုဂမနတော မဟပ္ဖလဘာဝတော သမထာဒိဂုဏာဓိဋ္ဌာနတော စ ဗာဟိရဓနံ အတိ
သေတိ သီလံ။ ပရမဿ စိတ္တိဿရိယဿ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော ခတ္တိယာဒီနံ ဣဿရိယံ အတိသေတိ သီလံ။
သီလနိမိတ္တညှိ တံတံသတ္တနိကာယေသု သတ္တာနံ ဣဿရိယံ, ဝဿသတဒီဃပ္ပမာဏတော ဇီဝိတတော ဧကာဟမ္ပ
ပိ သီလဝတော ဇီဝိတဿ ဝိသိဋ္ဌတာဝစနတော သတိ စ ဇီဝိတေ သိက္ခာနိက္ခိပနဿ မရဏတာဝစနတော သီလံ ဇီဝိတ
တော ဝိသိဋ္ဌတရံ ။ ဝေရီနမ္ပိ မနုညဘာဝတဝဟနတော ဇရာရောဂဝိပတ္တီဟိ အနဘိဘဝနီယတော စ ရူပသမ္ပတ္တိ အတိ
သေတိ သီလံ။ ဟာသာဒဟမ္မိယာဒိဌာနဝိသေသေ ရာဇယုဝရာဇသေနာပတိအာဒိဌာနဝိသေသေ စ အတိသေတိ သီလံ သုခ
ဝိသေသာဓိဋ္ဌာနဘာဝတော။ သဘာဝသိနိဒ္ဓေ သန္တိကာဝစရေပိ ဗန္ဓုဇနေ မိတ္တဇနေ စ အတိသေတိ ဧကန္တဟိတသမ္ပာ
ဒနတော ပရလောကာနုဂမနတော စ “န တံ မာတာပိတာ ကယိရာ”တိအာဒိဝစနဉ္စေတ္ထ (ဓ. ပ. ၄၃) သာဓကံ။ တထာ ဟ
တ္ထိအဿရထပတ္တိဗလကာယေဟိ မန္တာဂဒသောတ္ထာနပ္ပယောဂေဟိ စ ဒုရာရက္ခံ အတ္တာနံ အာရက္ခာဘာဝေ
န သီလမေဝ ဝိသိဋ္ဌတရံ အတ္တာဓီနတော အပရာဓီနတော မဟာဝိသယတော စ။ တေနေတဟ – “ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ
ဓမ္မစာရိ”န္တိအာဒိ (ဇာ. ၁.၁၀.၁၀၂)။ ဧဝမနေကဂုဏသမန္နာဂတံ သီလန္တိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အပရိပုဏ္ဏာ စေဝ
သီလသမ္ပဒါ ဟာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ အပရိသုဒ္ဓာ စ ဟာရိသုဒ္ဓိံ။

သစေ ပနဿ ဒီဃရတ္တံ ပရိစယေန သီလပဋိပက္ခာ ဓမ္မာ ဒေါသာဒယော အန္တရန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ, တေန
ဗောဓိသတ္တပဋိညေန ဧဝံ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – နနု တယာ သမ္ဗောဓာယ ပဏိဓာနံ ကတံ, သီလဝိကလေန စ န သက္ကာ
လောကိယာပိ သမ္ပတ္တိယော ဟာပုဏိတုံ, ပဂေဝ လောကုတ္တရာ, သဗ္ဗသမ္ပတ္တီနံ ပန အဂ္ဂဘူတာယ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ အဓိ
ဌာနဘူတေန သီလေန ပရမုက္ကံသဂတေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ “ကိကီဝ အဏ္ဍ”န္တိအာဒိနာ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၉; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ
၄. ၁.၇) ဝုတ္တနယေန သမ္မာ သီလံ ရက္ခန္တေန သုဋ္ဌုတရံ တယာ ပေသလေန ဘဝိတဗ္ဗံ။

အပိ စ တယာ ဓမ္မဒေသနာယ ယာနတ္တယေ သတ္တာနံ အဝတာရဏပရိပါစနာနိ ကာတဗ္ဗာနိ, သီလဝိကလဿ စ
ဝစနံ န ပစ္စေတဗ္ဗံ ဟောတိ, အသပ္ပာယာဟာရဝိစာရဿ ဝိယ ဝေဇ္ဇဿ တိကိစ္ဆနံ, တသ္မာ ကထာဟံ သဒ္ဒေယျ
ယော ဟုတွာ သတ္တာနံ အဝတာရဏပရိပါစနာနိ ကရေယျန္တိ သဘာဝပရိသုဒ္ဓသီလေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ ကိဉ္စ ဈာနာဒိဂု
ဏဝိသေသယောဂေန မေ သတ္တာနံ ဥပကာရကရဏသမတ္ထတာ ပညာပာရမိအာဒိပရိပူရဏဉ္စ, ဈာနာဒယော စ ဂုဏာ သီ
လပာရိသုဒ္ဓိံ ဝိနာ န သမ္ဘဝန္တီတိ သမ္မဒေဝ သီလံ ပရိသောဓေတဗ္ဗံ။

တထာ “သမ္ဗာဓော ဃရာဝါသော ရဇောပထော”တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၁.၁၉၁; သံ. နိ. ၂.၁၅၄; မ. နိ. ၁.၂၉၁; ၂.၁၀) ဃ
ရာဝါသေ, “အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာ ကာမာ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃၄; ပာစိ. ၁၇၅) “မာတာပိ ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ”တိအာဒိနာ
(မ. နိ. ၁.၁၇၈) စ ကာမေသု, “သေယျထာပိ ပုရိသော ဣဏံ အာဒါယ ကမ္မန္တေ ပယောဇေယျ”တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ.
၁.၂၁၈) ကာမစ္ဆန္ဒာဒီသု အာဒီနဝဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန “အဗ္ဘောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ”တိအာဒိနာ
(ဒီ. နိ. ၁.၁၉၁; သံ. နိ. ၂.၁၅၄) ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီသု အာနိသံသပဋိသင်္ခါဝသေန နေက္ခမ္မပာရမိယံ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝေဒိတဗ္
ဗာ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ, ဝိတ္ထာရော ပန ဒုက္ခက္ခန္ဓ- (မ. နိ. ၁.၁၆၃ အာဒယော) အာသိဝိသောပမသုတ္တာ- (သံ.
နိ. ၄.၂၃၈) ဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ “ပညာယ ဝိနာ အနာဒယော ဓမ္မာ န ဝိသုဇ္ဈန္တိ, ယထာသကံ ဗျာပာရသမတ္ထာ စ န ဟောန္တိ”တိ ပညာ
ဂုဏာ မနသိကာတဗ္ဗာ။ ယထေဝ ဟိ ဇီဝိတေန ဝိနာ သရီရယန္တံ န သောဘတိ, န စ အတ္တနော ကိရိယာသု ပဋိပတ္တိသမ
တ္ထံ ဟောတိ, ယထာ စ စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဝိညာဏေန ဝိနာ ယထာသကံ ဝိသယေသု ကိစ္စံ ကာတုံ နပ္ပဟောန္တိ,
ဧဝံ သဒ္ဓါဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ပညာယ ဝိနာ သကိစ္စပဋိပတ္တိယံ အသမတ္ထာနီတိ ပရိစ္စာဂါဒိပဋိပတ္တိယံ ပညာ ပဓာနကာ
ရဏံ။ ဥမ္မီလိတပညာစက္ခုကာ ဟိ မဟာဗောဓိသတ္တာ အတ္တနော အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိပိ ဒတွာ အနတ္တုက္ကံသကာ အပရဝ
မ္ဘကာ စ ဟောန္တိ, ဘေသဇ္ဇရုက္ခာ ဝိယ ဝိကပ္ပရဟိတာ ကာလတ္တယေပိ သောမနဿဇာတာ။ ပညာဝသေန ဟိ ဥ
ပာယကောသလ္လယောဂတော ပရိစ္စာဂေါ ပရဟိတပ္ပဝတ္တိယာ အနုပာရမိဘာဝံ ဥပေတိ။ အတ္တတ္ထညှိ အနံ ဝမိုသဒိ
သံ ဟောတိ။

တထာ ပညာယ အဘာဝေန တဏှာဒိသံကိလေသာဝိယောဂတော သီလဿ ဝိသုဒ္ဓိ ဧဝ န သမ္ဘဝတိ, ကုတော သဗ္ဗညုဂုဏာဓိဋ္ဌာနဘာဝေါ။ ပညဝါ ဧဝ စ ဃရာဝါသေ ကာမဂုဏေသု သံသာရေ စ အာဒီနဝံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဈာနသမာပတ္တိယံ နိဗ္ဗာနေ စ အာနိသံသံ သုဋ္ဌု သလ္လက္ခေန္တော ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နိဗ္ဗာနာဘိမုခော ပရေ စ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာပေတိ။ ဝီရိယဉ္စ ပညာဝိရဟိတံ ယထိစ္ဆိတမတ္ထံ န သာဓေတိ ဒုရာရမ္ဘဘာဝတော။ ဝရမေဝ ဟိ အနာရမ္ဘော ဒုရာရမ္ဘတော, ပညာသဟိတေန ပန ဝီရိယေန န ကိဉ္စိ ဒုရဓိဂမံ ဥပာယပဋိပတ္တိတော။ တထာ ပညဝါ ဧဝ ပရာပကာရာဒီနံ အဓိဝါသနကဇာတိကော ဟောတိ, န ဒုပ္ပညော။ ပညာဝိရဟိတဿ စ ပရေဟိ ဥပနီတာ အပကာရာ ခန္တိယာ ပဋိပက္ခမေဝ အနုဗြူဟေန္တိ, ပညဝတော ပန တေ ခန္တိသမ္ပတ္တိယာ ပရိဗြူဟနဝသေန အဿာ ထိရဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ။ ပညဝါ ဧဝ တီဏိပိ သစ္စာနိ နေသံ ကာရဏာနိ ပဋိပက္ခေ စ ယထာဘူတံ ဇာနိတွာ ပရေသံ အဝိသံဝါဒကော ဟောတိ။

တထာ ပညာဗလေန အတ္တာနံ ဥပတ္ထမ္ဘေတွာ ဓိတိသမ္ပဒါယ သဗ္ဗပါရမီသု အစလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနော ဟောတိ။ ပညဝါ ဧဝ စ ပိယမဇ္ဈတ္တဝေရိဝိဘာဂံ အကတွာ သဗ္ဗတ္ထ ဟိတူပသံဟာရကုသလော ဟောတိ။ တထာ ပညာဝသေန လာဘာလာဘာဒိလောကဓမ္မသန္နိပါတေ နိဗ္ဗိကာရတာယ မဇ္ဈတ္တော ဟောတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗာသံ ပါရမီနံ ပညာဝ ပါရိသုဒ္ဓိဟေတူတိ ပညာဂုဏာ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။ အပိ စ ပညာယ ဝိနာ န ဒဿနသမ္ပတ္တိ, အန္တရေန စ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒံ န သီလသမ္ပဒါ, သီလဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါဝိရဟိတဿ န သမာဓိသမ္ပဒါ, အသမာဟိတေန စ န သက္ကာ အတ္တဟိတမတ္တမ္ပိ သာဓေတုံ, ပဂေဝ ဥက္ကံသဂတံ ပရဟိတန္တိ ပရဟိတာယ ပဋိပန္နေန "နနု တယာ သက္ကစ္စံ ပညာယ ပါရိဝုဒ္ဓိယံ အာယောဂေါ ကရဏီယော"တိ ဗောဓိသတ္တေန အတ္တာ ဩဝဒိတဗ္ဗော။ ပညာနုဘာဝေန ဟိ မဟာသတ္တော စတုရဓိဋ္ဌာနာဓိဋ္ဌိတော စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ လောကံ အနုဂ္ဂဏှန္တော သတ္တေ နိယျာနမဂ္ဂေ အဝတာရေတိ, ဣန္ဒြိယာနိ စ နေသံ ပရိပါစေတိ။

တထာ ပညာဗလေန ခန္ဓာယတနာဒီသု ပဝတ္တိနိဝတ္တိယော ယာထာဝတော ပရိဇာနန္တော အနာဒယော ဂုဏေ ဝိသေသနိဗ္ဗေဓဘာဂိယဘာဝံ နယန္တော ဗောဓိသတ္တသိက္ခာယ ပရိပူရကာရီ ဟောတီတိ ဧဝမာဒိနာ အနေကာကာရဝေါကာရေ ပညာဂုဏေ ဝဝတ္ထပေတွာ ပညာပါရမီ အနုဗြူဟေတဗ္ဗာ။

တထာ ဒိဿမာနာနိပိ လောကိယာနိ ကမ္မာနိ နိဟီနဝီရိယေန ပါပုဏိတုံ အသက္ကုဏေယျာနိ, အဂဏိတခေဒေန ပန အာရဒ္ဓဝီရိယေန ဒုရဓိဂမံ နာမ နတ္ထိ။ နိဟီနဝီရိယော ဟိ "သံသာရမဟောဃတော သဗ္ဗသတ္တေ သန္တာရေဿာမီ"တိ အာရဘိတုမေဝ န သက္ကုဏာတိ။ မဇ္ဈိမော အာရဘိတွာ အန္တရာ ဝေသာနမာပဇ္ဇတိ။ ဥက္ကဋ္ဌဝီရိယော ပန အတ္တသုခနိရပေက္ခော အာရမ္ဘပါရမိမဓိဂစ္ဆတီတိ ဝီရိယသမ္ပတ္တိ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။ အပိ စ "ယဿ အတ္တနော ဧဝ သံသာရပင်္ကတော သမုဒ္ဓရဏတ္ထမာရမ္ဘော, တဿာပိ န ဝီရိယဿ သိထိလဘာဝေ မနောရထာနံ မတ္ထကပ္ပတ္တိ သက္ကာ သမ္ဘာဝေတုံ, ပဂေဝ သဒေဝကဿ လောကဿ သမုဒ္ဓရဏတ္ထံ ကတာဘိနီဟာရေနာ"တိ စ "ရာဂါဒီနံ ဒောသဂဏာနံ မတ္တမဟာဂဇာနံ ဝိယ ဒုန္နိဝာရဘာဝတော တန္နိဒါနာနဉ္စ ကမ္မသမာဒါနာနံ ဥက္ခိတ္တာသိကဝဓကသဒိသဘာဝတော တန္နိမိတ္တာနဉ္စ ဒုဂ္ဂတီနံ သဗ္ဗဒါ ဝိဝဋမုခဘာဝတော, တတ္ထ နိယောဇကာနဉ္စ ပါပမိတ္တာနံ သဒါ သန္နိဟိတဘာဝတော တဒေါဝါဒကာရိတာယ စ ဗာလဿ ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ သတိ သမ္ဘဝေ ယုတ္တံ သယမေဝ သံသာရဒုက္ခတော နိဿရိတုန္တိ မိစ္ဆာဝိတက္ကာ ဝီရိယာနုဘာဝေန ဒူရီဘဝန္တီ"တိ စ "ယဒိ ပန သမ္ဗောဓိ အတ္တာဓီနေန ဝီရိယေန သက္ကာ သမဓိဂန္တုံ, ကိမေတ္ထ ဒုက္ကရ"န္တိ စ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဝီရိယဂုဏာ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။

တထာ ခန္တိ နာမာယံ နိရဝသေသဂုဏပဋိပက္ခဿ ကောဓဿ ဝိဓမနတော ဂုဏသမ္ပာဒနေ သာဓူနမပ္ပဋိဟတမာယုဓံ, ပရာဘိဘဝသမတ္ထာနံ အလင်္ကာရော, သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဗလသမ္ပဒါ, ကောဓဂ္ဂိဝိနယနဥဒကဓာရာ, ကလျာဏဿ ကိတ္တိသဒ္ဒဿ သဉ္ဇာတိဒေသော, ပါပပုဂ္ဂလာနံ ဝစီဝိသဝူပသမကရော မန္တာဂဒေါ, သံဝရေ ဌိတာနံ ပရမာ ဓီရပကတိ, ဂမ္ဘီရာသယတာယ သာဂရော, ဒေါသမဟာသာဂရဿ ဝေလာ, အပါယဒွါရဿ ပိဒဟနကဝါဋံ, ဒေဝဗြဟ္မလောကာနံ အာရောဟဏသောပါနံ, သဗ္ဗဂုဏာနံ အဓိဝါသနဘူမိ, ဥတ္တမာ ကာယဝစီမနောဝိသုဒ္ဓီတိ မနသိကာတဗ္ဗံ။

အပိ စ “ဧတေ သတ္တာ ခန္တိသမ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော ဣဓလောကေ တပ္ပန္တိ, ပရလောကေ စ တပနီယဓမ္မာနု
ယောဂတော”တိ စ “ယဒိပိ ပရာပကာရနိမိတ္တံ ဒုက္ခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ပန ဒုက္ခဿ ခေတ္တဘူတော အတ္တဘာဝေ
ဗီဇဘူတဉ္စ ကမ္မံ မယာဝ အဘိသင်္ခတ”န္တိ စ “တဿ စ ဒုက္ခဿ အာဏဏျကာရဏမေတ”န္တိ စ “အပကာရ
ကေ အသတိ ကထံ မယှံ ခန္တိသမ္ပဒါ သမ္ဘဝတီ”တိ စ “ယဒိပါယံ ဧတရဟိ အပကာရကော, အယံ နာမ ပုဗ္ဗေ
အနေန မယှံ ဥပကာရော ကတော”တိ စ “အပကာရော ဧဝ ဝါ ခန္တိနိမိတ္တတာယ ဥပကာရော”တိ စ “သဗ္ဗေပိမေ
သတ္တာ မယှံ ပုတ္တသဒိသာ, ပုတ္တကတာပရာဓေသု စ ကော ကုဇ္ဈိဿတီ”တိ စ “ယေန ကောဓပိသာစာဝေသေန
အယံ မယှံ အပရဇ္ဈတိ, သွာယံ ကောဓဘူတာဝေသော မယာ ဝိနေတဗ္ဗော”တိ စ, “ယေန အပကာရေန ဣဒံ မယှံ ဒု
က္ခံ ဥပ္ပန္နံ, တဿ အဟမ္ပိ နိမိတ္တ”န္တိ စ, “ယေဟိ ဓမ္မေဟိ အပကာရော ကတော, ယတ္ထ စ ကတော, သဗ္ဗေပိ
တေ တသ္မိံ ဧဝ ခဏေ နိရုဒ္ဓါ ကဿိဒါနိ ကေန ကောပေါ ကာတဗ္ဗော”တိ စ, “အနတ္တတာယ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ကော ကဿ
သ အပရဇ္ဈတီ”တိ စ ပစ္စဝေက္ခန္တေန ခန္တိသမ္ပဒါ အနုဗြူဟေတဗ္ဗာ။

ယဒိ ပနဿ ဒီဃရတ္တံ ပရိစယေန ပရာပကာရနိမိတ္တကော ကောဓော စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌေယျ, တေန
ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခိတဗ္ဗံ – “ခန္တိ နာမေသာ ပရာပကာရဿ ပဋိပက္ခပဋိပတ္တီနံ ပစ္စုပကာရကာရဏ”န္တိ စ “အပ
ကာရော စ မယှံ ဒုက္ခုပနိသာ သဒ္ဓါတိ ဒုက္ခုပ္ပာဒနေန သဒ္ဓါယ သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတိသညာယ စ ပစ္စယော”တိ
စ, “ဣန္ဒြိယပကတိ ဟေသာ ယဒိဒံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိသယသမာယောဂေါ။ တတ္ထ အနိဋ္ဌဝိသယသမာယောဂေါ မယှံ န
သိယာတိ တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ”တိ စ “ကောဓဝသိကော သတ္တော ကောဓေန ဥမ္မတ္တော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော, တ
တ္ထ ကိံ ပစ္စပကာရေန”တိ စ “သဗ္ဗေပိမေ သတ္တာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဩရသပုတ္တာ ဝိယ ပရိပါလိတာ, တသ္မာ န
တတ္ထ မယာ စိတ္တကောပေါ ကာတဗ္ဗော”တိ စ, “အပရာဓကေ စ သတိ ဂုဏေ ဂုဏဝတိ မယာ ကောပေါ န ကာတဗ္ဗ
ဗော”တိ စ, “အသတိ ဂုဏေ ဝိသေသေန ကရုဏာယိတဗ္ဗော”တိ စ “ကောပေန စ မယှံ ဂုဏယသာ နိဟီယန္တီ”တိ စ,
“ကုဇ္ဈနေန မယှံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏဒုက္ခသေယျာဒယော သပတ္တကန္တာ အာဂစ္ဆန္တီ”တိ စ, “ကောဓော စ နာမာယံ သဗ္ဗ
ဟိတကာရကော သဗ္ဗဟိတဝိနာသကော ဗလဝါ ပစ္စတ္ထိကော”တိ စ, “သတိ စ ခန္တိယာ န ကောစိ ပစ္စတ္ထိ
ကော”တိ စ, “အပရာဓကေန အပရာဓနိမိတ္တံ ယံ အာယတိံ လဒ္ဓဗ္ဗံ ဒုက္ခံ သတိ စ ခန္တိယာ မယှံ တဒဘာဝေ”တိ
စ, “စိန္တနေန ကုဇ္ဈန္တေန စ မယာ ပစ္စတ္ထိကောယေဝ အနုဝတ္တိတော ဟောတီ”တိ စ, “ကောဓေ စ မယာ ခန္တိ
ယာ အဘိဘူတေ တဿ အသဘူတော ပစ္စတ္ထိကော သမ္မဒေဝ အဘိဘူတော ဟောတီ”တိ စ, “ကောဓနိမိတ္တံ ခန္တိ
ဂုဏပရိစ္စာဂေါ မယှံ န ယုတ္တော”တိ စ, “သတိ စ ကောဓေ ဂုဏဝိရောဓပစ္စနီကဓမ္မေ ကထံ မေ သီလာဒိဓမ္မာ ပာရိ
ပူရိံ ဂစ္ဆေယျုံ, အသတိ စ တေသု ကထာဟံ သတ္တာနံ ဥပကာရဗဟုလော ပဋိညာနုရူပံ ဥတ္တမံ သမ္ပတ္တိံ ပာပုဏိဿ
သာမီ”တိ စ, “ခန္တိယာ စ သတိ ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပါဘာဝတော သမာဟိတဿ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော
သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တတော နိဗ္ဗာနဉ္စ အသင်္ခတာမတသန္တပဏီတတာဒိဘာဝတော နိဇ္ဈာနံ ခမန္တိ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ စ အစိန္
တေယျာပရိမေယျပ္ပဘာဝါ”တိ။

တတော စ အနုလောမိယံ ခန္တိယံ ဌိတော ကေဝလာ ဣမေ အတ္တတ္တနိယဘာဝရဟိတာ ဓမ္မမတ္တာ ယထာသကံ
ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝယန္တိ, န ကုတောစိ အာဂစ္ဆန္တိ, န ကုဟိဉ္စိ ဂစ္ဆန္တိ, န စ ကတ္ထစိ ပတိဋ္ဌိတာ, န စေတ္
ထ ကောစိ ကဿစိ ဗျာပါရောတိ အဟံကာရမမံကာရာနဓိဋ္ဌာနတာ နိဇ္ဈာနံ ခမတိ, ယေန ဗောဓိသတ္တော ဗောဓိယာ
နိယတော အနာဝတ္တိဓမ္မော ဟောတီတိ ဧဝမာဒိနာ ခန္တိပါရမိယာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာ သစ္စေန ဝိနာ သီလာဒီနံ အသမ္ဘဝတော ပဋိညာနုရူပံ ပဋိပတ္တိယာ အဘာဝတော စ, သစ္စဓမ္မာတိက္ကမေ
စ သဗ္ဗပါပဓမ္မာနံ သမောသရဏတော အသစ္စသန္ဓဿ အပစ္စယိကဘာဝတော အာယတိဉ္စ အနာဒေယျဝစနတာဝ
ဟနတော သမ္ပန္နသစ္စဿ စ, သဗ္ဗဂုဏာဓိဋ္ဌာနဘာဝတော သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရာနံ ပါရိသုဒ္ဓိပါရိပူရိ
သာမတ္ထိယတော သဘာဝဓမ္မာဝိသံဝါဒနေန သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရကိစ္စကရဏတော ဗောဓိသတ္တပဋိပတ္တိယာ စ, ပရိနိပ္ဖတ္
တိတောတိအာဒိနာ သစ္စပါရမိယာ သမ္ပတ္တိယော ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။

တထာ အနာဒိသု ဒဠှသမာဒါနံ တံပဋိပက္ခသန္နိပါတေ စ နေသံ အစလာဓိဋ္ဌာနံ တတ္ထ စ ဓီရဝီရဘာဝံ ဝိနာ န အ
နာဒိသမ္ဘာရာ သမ္ဘောဓိနိမိတ္တာ သမ္ဘဝန္တီတိအာဒိနာ အဓိဋ္ဌာနေ ဂုဏာ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။

တထာ ‘‘အတ္တဟိတမတ္တေ အဝတိဋ္ဌန္တေနာပိ သတ္တေသု ဟိတစိတ္တတံ ဝိနာ န သက္ကာ ဣဓလောကပရ
လောကသမ္ပတ္တိယော ဟာပုဏိတုံ, ပဂေဝ သဗ္ဗသတ္တေ နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိယံ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမေနာ’’တိ စ, ‘‘ပဏ္ဍာ သဗ္ဗသ
တ္တာနံ လောကုတ္တရသမ္ပတ္တိံ အာကင်္ခန္တေန ဣာအနိ လောကိယသမ္ပတ္တိအာကင်္ခာ ယုတ္တရူပာ’’တိ စ, ‘‘ဣာအနိ
အာသယမတ္တေန ပရေသံ ဟိတသုခူပသံဟာရံ ကာတုံ အသက္ကောန္တော ကဒာ ပယောဂေန တံ သာဓေဿာမီ’’တိ စ,
‘‘ဣာအနိ မယာ ဟိတသုခူပသံဟာရေန သံဝဍ္ဍိတာ ပဏ္ဍာ ဓမ္မသံဝိဘာဂသဟာယာ မယှံ ဘဝိဿန္တီ’’တိ စ, ‘‘ဧတေဟိ
ဝိနာ န မယှံ ဗောဓိသမ္ဘာရာ သမ္ဘဝန္တိ, တသ္မာ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏဝိဘူတိနိပ္ဖတ္တိကာရဏတ္တာ မယှံ ဧတေ ပရမံ ပုည
က္ခေတ္တံ အနုတ္တရံ ကုသလာယတနံ ဥတ္တမံ ကရဝဋ္ဌာန’’န္တိ စ, သဝိသေသံ သတ္တေသု သဗ္ဗေသု ဟိတဇ္ဈာသ
ယတာ ပစ္စုပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ , ကိဉ္စ ကရုဏာဓိဋ္ဌာနတောပိ သဗ္ဗသတ္တေသု မေတ္တာ အနုဗြူဟေတဗ္ဗာ။ ဝိမရိယာဒီကတေ
န ဟိ စေတသာ သတ္တေသု ဟိတသုခူပသံဟာရနိရတဿ တေသံ အဟိတဒုက္ခာပနယနကာမတာ ဗလဝတီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ
ဒဠ္ဟမူလာ။ ကရုဏာ စ သဗ္ဗေသံ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အာဒိ စရဏံ ပတိဋ္ဌာ မူလံ မုခံ ပမုခန္တိ ဧဝမာဒိနာ မေတ္တာယ ဂုဏာ
ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။

တထာ ‘‘ဥပေက္ခာယ အဘာဝေ သတ္တေဟိ ကတာ ဝိပ္ပကာရာ စိတ္တဿ ဝိကာရံ ဥပ္ပာဒေယျုံ, သတိ စ စိတ္တ
ဝိကာရေ အနာဒီနံ သမ္ဘာရာနံ သမ္ဘဝေါ ဧဝ နတ္ထီ’’တိ စ, ‘‘မေတ္တာသိနေဟေန သိနေဟိတေ စိတ္တေ ဥပေက္ခာယ ဝိနာ
သမ္ဘာရာနံ ပာရိသုဒ္ဓိ န ဟောတီ’’တိ စ, ‘‘အနုပေက္ခကော သမ္ဘာရေသု ပုညသမ္ဘာရံ တဗ္ဗိပာကဉ္စ သတ္တဟိတတ္ထံ ပရိဏာ
မေတုံ န သက္ကောတီ’’တိ စ, ‘‘ဥပေက္ခာယ အဘာဝေ ဒေယျပဋိဂ္ဂါဟကာနံ ဝိဘာဂံ အကတွာ ပရိစ္စဇိတုံ န သက္
ကောတီ’’တိ စ, ‘‘ဥပေက္ခာရဟိတေန ဇီဝိတပရိက္ခာရာနံ ဇီဝိတဿ စ အန္တရာယံ အမနသိကရိတွာ သီလဝိသောဓနံ ကာ
တုံ န သက္ကောတီ’’တိ စ, တထာ ဥပေက္ခာဝသေန အရတိရတိသဟဿဝ နေက္ခမ္မဗလသိဒ္ဓိတော ဥပပတ္တိတော ဣ
က္ခဏဝသေန သဗ္ဗသမ္ဘာရကိစ္စနိပ္ဖတ္တိတော အစ္စာရဒ္ဓဿ ဝီရိယဿ အနုပေက္ခဏေ ပဓာနကိစ္စာကရဏတော ဥ
ပေက္ခတော ဧဝ တိတိက္ခာနိဇ္ဈာနသမ္ဘဝတော ဥပေက္ခာဝသေန သတ္တသင်္ခါရာနံ အဝိသံဝါဒနတော လောကဓမ္မာနံ အ
ဇ္ဈုပေက္ခဏေန သမာဒိန္နဓမ္မေသု အစလာဓိဋ္ဌာနသိဒ္ဓိတော ပရာပကာရာဒီသု အနာဘောဂဝသေနေဝ မေတ္တာဝိဟာရနိပ္
ဖတ္တိတောတိ သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရာနံ သမာအနာဓိဋ္ဌာနဟာရိပူရိနိပ္ဖတ္တိယော ဥပေက္ခာနုဘာဝေန သမ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဧဝမာဒိ
နာ နယေန ဥပေက္ခာဟာရမီ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ အပရိစ္စာဂပရိစ္စာကာဒီသု ယထာက္ကမံ အာဒီနတနိသံသပစ္စဝေက္ခ
ဏာ အနာဒိပာရမီနံ ပစ္စယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တထာ သပရိက္ခာရာ ပဉ္စဒသ စရဏဓမ္မာ ပဉ္စ စ အဘိညာယော။ တတ္ထ **စရဏဓမ္မာ** နာမ သီလသံဝရော, ဣန္ဒြိ
ယေသု ဂုတ္တဒွာရတာ, ဘောဇနေ မတ္တညုတာ, ဇာဂရိယာနုယောဂေ, သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ, စတ္တာရိ ဈာနာနိ စ။ တေသု
သီလာဒီနံ စတုန္နံ တေရသာပိ ဓုတဓမ္မာ အပ္ပိစ္ဆတာဒယော စ ပရိက္ခာရာ။ သဒ္ဓမ္မေသု **သဒ္ဓာယ** ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃသီလ
စာဂဒေဝတူပသမာနုဿတိလူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇန- သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနပသာဒနီယဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏတဒဓိမုတ္တတာ ပ
ရိက္ခာရော။ **ဟိရောတ္တပ္ပာနံ** အကုသလာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏအပာယာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏကုသလဓမ္မုပတ္ထမ္ဘန-
ဘာဝပစ္စဝေက္ခဏဟိရောတ္တပ္ပရဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နပုဂ္ဂလသေနတဒဓိမုတ္တတာ။ **ဗာဟုသ
စ္စဿ** ပုဗ္ဗယောဂပရိပုစ္ဆက- ဘာဝသဒ္ဓမ္မာဘိယောဂအနဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာဒိပရိစယပရိပက္ကိန္ဒြိယတာကိလေသဒူ
ရီဘာဝအပ္ပဿုတ- ပရိဝဇ္ဇနဗဟုဿုတသေဝနတဒဓိမုတ္တတာ။ **ဝီရိယဿ** အပာယဘယပစ္စဝေက္ခဏ- ဂမနဝီထိပစ္
စဝေက္ခဏဓမ္မမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏထိနမိဒ္ဓဝိနောဒနကုသီတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇန- အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝနသမ္မပ္
ပဓာနပစ္စဝေက္ခဏတဒဓိမုတ္တတာ ။ **သတိယာ** သတိသမ္ပဇညမုဋ္ဌဿတိပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနဥပဋ္ဌိတဿတိပုဂ္ဂလသေ
ဝနတဒဓိမုတ္တတာ။ **ပညာယ** ပရိပုစ္ဆကဘာရဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိဟာဒနဒုပ္ပညပုဂ္ဂလ- ပရိဝဇ္ဇနပညဝ
န္တပုဂ္ဂလသေဝနဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏတဒဓိမုတ္တတာ။ စတုန္နံ ဈာနာနံ သီလာဒိစတုက္ကံ အဋ္ဌတိံသာယ အာ
ရမ္မဏေသု ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာ အာဝဇ္ဇနာဒိဝသီဘာဝကရဏဉ္စ ပရိက္ခာရော။ တတ္ထ သီလာဒီဟိ ပယောဂသုဒ္ဓိယာ သတ္
တာနံ အဘယအနေ အာသယသုဒ္ဓိယာ အာမိသအနေ ဥဘယသုဒ္ဓိယာ ဓမ္မအနေ သမတ္ထော ဟောတီတိအာဒိနာ စရဏာ
ဒီနံ အနာဒိသမ္ဘာရာနံ ပစ္စယဘာဝေါ ယထာရဟံ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗော။ အတိဝိတ္ထာရဘယေန န နိဒ္ဒါရယိမှာတိ။ ဧဝံ သမ္ပတ္တိစ
က္ကာဒယောပိ အနာဒီနံ ပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကော သံကိလေသောတိ? အဝိသေသေန တဏှာဟာဒီဟိ ပရာမဋ္ဌဘာဝေါ ဟာရမီနံ သံကိလေသော, ဝိသေသေန ပန
ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဝိကပ္ပာ အနပာရမိယာ သံကိလေသော။ သတ္တကာလဝိကပ္ပာ သီလပာရမိယာ, ကာမဘဝတဒုပသ

မေသု အဘိရတိအနဘိရတိဝိကပ္ပာ နေက္ခမ္မဟာရမိယာ, အဟံ မမာတိ ဝိကပ္ပာ ပညာဟာရမိယာ, လီနုဒ္ဓစ္စဝိကပ္ပာ ဝီရိယဟာရမိယာ, အတ္တပရဝိကပ္ပာ ခန္တိဟာရမိယာ, အဒိဋ္ဌာဒီသု ဒိဋ္ဌာဒိဝိကပ္ပာ သစ္စဟာရမိယာ, ဗောဓိသမ္ဘာရတဗ္ဗိပက္ခေသု အေသဂုဏဝိကပ္ပာ အဓိဋ္ဌာနဟာရမိယာ, ဟိတာဟိတဝိကပ္ပာ မေတ္တာဟာရမိယာ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိကပ္ပာ ဥပေက္ခာဟာရမိယာ သံကိလေသောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကိံ ဝောဒာနန္တိ? တဏှာဟာဒီဟိ အနုပဃာတော ယထာဝုတ္တဝိကပ္ပဝိရဟော စ ဝောဒာနံ ဝောဒာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အနုပဟတာ ဟိ တဏှာဟာမာနဒိဋ္ဌိကောဓူပနာဟမက္ခပဠာသကုသ္သာမစ္ဆရိယ- မာယာသာဌေယ္ယထမ္ဘသာရမ္ဘမဒပ္ပမာဒာဒီဟိ ကိလေသေဟိ ဒေယ္ယဓမ္မပဋိဂ္ဂာဟကဝိကပ္ပာဒိရဟိတာ စ အနာဒိဟာရမိယော ပရိသုဒ္ဓာ ပဘဿရာ ဘဝန္တီတိ။

ကော ပဋိပက္ခော တိ? အဝိသေသေန သဗ္ဗေပိ သံကိလေသာ သဗ္ဗေပိ အကုသလာ ဓမ္မာ ဝောဒာနံ ပဋိပက္ခော, ဝိသေသေန ပန ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာ မစ္ဆေရာဒယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အပိ စ ဒေယ္ယဓမ္မပဋိဂ္ဂာဟကအနဖလေသု အလောဘာအောသာမောဟဂုဏယောဂတော လောဘအောသမောဟပဋိပက္ခံ အနံ, ကာယာဒိအောသဝဏ္ဏာပဂမတော လောဘာဒိပဋိပက္ခံ သီလံ, ကာမသုခပရူပဃာတအတ္တကိလမထပရိဝဇ္ဇနတော အောသတ္တယပဋိပက္ခံ နေက္ခမ္မံ, လောဘာဒီနံ အန္ဓီကရဏတော ဉာဏဿ စ အနန္ဓီကရဏတော လောဘာဒိပဋိပက္ခာ ပညာ , အလီနာနုဒ္ဓတဉာယာရမ္ဘဝသေန လောဘာဒိပဋိပက္ခံ ဝီရိယံ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသုညတာနံ ခမနတော လောဘာဒိပဋိပက္ခာ ခန္တိ, သတိပိ ပရေသံ ဥပကာရေ အပကာရေ စ ယထာဘူတပ္ပဝတ္တိယာ လောဘာဒိပဋိပက္ခံ သစ္စံ, လောကဓမ္မေ အဘိဘုယ္ယ ယထာသမာဒိန္နေသု သမ္ဘာရေသု အစလနတော လောဘာဒိပဋိပက္ခံ အဓိဋ္ဌာနံ, နီဝရဏဝိဝေကတော လောဘာဒိပဋိပက္ခာ မေတ္တာ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု အနုနယပဋိဃဝိဒ္ဓံသနတော သမပ္ပဝတ္တိတော စ လောဘာဒိပဋိပက္ခာ ဥပေက္ခာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကာ ပဋိပတ္တီ တိ? အနဟာရမိယာ တာဝ သုခူပကရဏသရီရဇီဝိတပရိစ္စာဂေန ဘယာပနုဒနေန ဓမ္မောပဒေသေန စ ဗဟုဓာ သတ္တာနံ အနုဂ္ဂဟကရဏံ ပဋိပတ္တိ။ တတ္ထ အာမိသအနံ အဘယအနံ ဓမ္မအနန္တိ အာတဗ္ဗဝတ္ထုဝသေန တိဝိဓံ အနံ။ တေသု ဗောဓိသတ္တဿ အာတဗ္ဗဝတ္ထု အဇ္ဈတ္တိကံ ဗာဟိရန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ ဗာဟိရံ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယ္ယန္တိ ဒသဝိဓံ။ အန္နာဒီနံ ခာဒနီယဘောဇနီယာဒိဝိဘာဂေန အနေကဝိဓံ။ တထာ ရူပာရမ္မဏံ ယာဝ ဓမ္မာရမ္မဏန္တိ အာရမ္မဏတော ဆဗ္ဗိဓံ။ ရူပာရမ္မဏာဒီနဥ္စ နီလာဒိဝိဘာဂေန အနေကဝိဓံ။ တထာ မဏိကနကရဇတမုတ္တာပဝဠာဒိ, ခေတ္တဝတ္ထုအာရာမာဒိ, အာသိအာသကေမဟိံသာဒိ နာနာဝိဓဝိတ္တူပကရဏဝသေန အနေကဝိဓံ။

တတ္ထ မဟာပုရိသော ဗာဟိရံ ဝတ္ထုံ ဒေန္တော "ယော ယေန အတ္ထိကော, တံ တဿ ဒေတိ, ဒေန္တော စ တဿ အတ္ထိကော"တိ သယမေဝ ဇာနန္တော အယာစိတောပိ ဒေတိ ပဂေဝ ယာစိတော။ မုတ္တစာဂေ ဒေတိ, နော အမုတ္တစာဂေ, ပရိယတ္တံ ဒေတိ, နော အပရိယတ္တံ သတိ ဒေယ္ယဓမ္မေ။ န ပစ္စုပကာရသန္နိဿိတော ဒေတိ။ အသတိ ဒေယ္ယဓမ္မေ ဟိ ပရိယတ္တေ သံဝိဘာဂရဟံ သံဝိဘဇတိ။ န စ ဒေတိ ပရူပဃာတာဝဟံ သတ္ထဝိသမဇ္ဇာဒိကံ, နာပိ ကီဠနကံ ယံ အနတ္ထုပ္ပသံဟိတံ ပမာဒာဝဟဥ္စ။ န စ ဂိလာနဿ ယာစကဿ ဟနဘောဇနာဒိအသပ္ပာယံ ပမာဏရဟိတံ တ ဒေတိ, ပမာဏယုတ္တံ ပန သပ္ပာယမေဝ ဒေတိ။

တထာ ယာစိတော ဂဟဋ္ဌာနံ ဂဟဋ္ဌာနုစ္ဆဝိကံ ဒေတိ, ပဗ္ဗဇိတာနံ ပဗ္ဗဇိတာနုစ္ဆဝိကံ ဒေတိ, မာတာပိတရော ဉာတိသာလောဟိတာ မိတ္တာမစ္စာ ပုတ္တအရအာသကမ္မကရာတိ ဧတေသု ကဿစိ ပီဠံ အဇနေန္တော ဒေတိ, န စ ဥဠာရံ ဒေယ္ယဓမ္မံ ပဋိဇာနိတ္တ လူခံ ဒေတိ, န စ လာဘသက္ကာရသိလောကသန္နိဿိတော ဒေတိ, န စ ပစ္စုပကာရသန္နိဿိတော ဒေတိ, န စ ဖလပာဋိကင်္ခီ ဒေတိ အညတ္ထ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ, န စ ယာစကေ ဒေယ္ယဓမ္မံ တ ဇိဂုစ္ဆန္တော ဒေတိ, န စ အသညတာနံ ယာစကာနံ အက္ကောသကရောသကာနမ္ပိ အပဝိဒ္ဓံ အနံ ဒေတိ, အညဒတ္ထု ပသန္နစိတ္တော အနုကမ္ပန္တော သက္ကစ္စမေဝ ဒေတိ, န စ ကောတူဟလမင်္ဂလိကော ဟုတွာ ဒေတိ, ကမ္မဖလမေဝ ပန သဒ္ဒဟန္တော ဒေတိ, နပိ ယာစကေ ပယိရုပာသနာဒီဟိ ပရိကိလေသေတွာ ဒေတိ, အပရိကိလေသန္တော ဧဝ ပန ဒေတိ, န စ ပရေသံ ဝဉ္စနာဓိပ္ပာယော ဘေဒနာဓိပ္ပာယော တ အနံ ဒေတိ, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဧဝ ဒေတိ, နပိ ဖရုသဝါစော ဘာကုဋိမုခော အနံ ဒေတိ, ပိယဝါဒီ ပန ပုဗ္ဗဘာသီ မိတဝစနော ဟုတွာ ဒေတိ , ယသ္မိဥ္စ ဒေယ္ယဓမ္မေ ဥဠာရမနုညတာယ တ စိရပရိစ

ယေန ဝါ ဂေဓသဘာဝတာယ ဝါ လောဘဓမ္မော အဓိမတ္တော ဟောတိ, ဇာနန္တော ဗောဓိသတ္တော တံ ခိပ္ပမေဝ ပဋိဝိနောဒေတွာ ယာစကေ ပရိယေသိတွာပိ ဒေတိ, ယဉ္စ ဒေယျဝတ္ထု ပရိတ္တံ ယာစကောပိ ပစ္စုပဋ္ဌိတော, တံ အစိန္တေတွာပိ အတ္တာနံ ဗာဓေတွာ ဒေန္တော ယာစကံ သမ္မာနေတိ ယထာ တံ အကိတ္တိပဏ္ဍိတော။ န စ မဟာပုရိသော အတ္တနော ပုတ္တဒါရဒါသကမ္မကရပေါရိသေ ယာစိတော တေ အသညာပေတွာ ဒောမနဿပ္ပတ္တေ ယာစကာနံ ဒေတိ, သမ္မဒေဝ ပန သညာပေတွာ သောမနဿပ္ပတ္တေ ဒေတိ။ ဒေန္တော စ ယက္ခရက္ခသပိသာစာဒီနံ ဝါ မနုဿာနံ ကုရူရကမ္မန္တာနံ ဝါ ဇာနန္တော န ဒေတိ, တထာ ရဇ္ဇမ္ပိ တာဒိသာနံ န ဒေတိ။ ယေ လောကဿ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ အနတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ, ယေ ပန ဓမ္မိကာ ဓမ္မေန လောကံ ပါလေန္တိ, တေသံ ဒေတိ။ ဧဝံ တာဝ ဗာဟိရဒါနေ ပဋိပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အဇ္ဈတ္တိကဒါနံ ပန ဒွီဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကထံ? ယထာ နာမ ကောစိ ပုရိသော ဃာသစ္ဆာဒနဟေတု အတ္တာနံ ပရဿ နိဿဇ္ဇတိ, ဝိဓေယျဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ ဒါသဗျံ, ဧဝမေဝ မဟာပုရိသော သမ္ဗောဓိဟေတု နိရာမိသစိတ္တော သတ္တာနံ အနုတ္တရံ ဟိတသုခံ ဣစ္ဆန္တော အတ္တနော ဒါနပါရမိံ ပရိပူရေတုကာမော အတ္တာနံ ပရဿ နိဿဇ္ဇတိ, ဝိဓေယျဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ ယထာကာမကရဏီယတံ။ ကရစရဏနယနာဒိအင်္ဂပစ္စင်္ဂံ တေန တေန အတ္ထိကာနံ အကမ္ပိတော အနောလီနော အနုပ္ပဒေတိ, န တတ္ထ သဇ္ဇတိ န သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ ယထာ တံ ဗာဟိရဝတ္ထုသ္မိံ, တထာ ဟိ မဟာပုရိသော ဒွီဟိ အာကာရေဟိ ဗာဟိရဝတ္ထုံ ပရိစ္စဇတိ ယထာသုခံ ပရိဘောဂာယ ဝါ ယာစကာနံ တေသံ မနောရထံ ပရိပူရေန္တော, အတ္တနော ဝသီဘာဝါယ ဝါ, တတ္ထ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ မုတ္တစာဂေ, ဧဝမဟံ နိဿင်္ဂဘာဝနာယ သမ္ဗောဓိံ ပါပုဏိဿာမီတိ။ ဧဝံ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုသ္မိံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ယံ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု ဒီယမာနံ ယာစကဿ ဧကန္တေနေဝ ဟိတာယ သံဝတ္တတိ, တံ ဒေတိ, န ဣတရံ။ န စ မဟာပုရိသော မာရဿ မာရကာယိကာနံ ဒေဝတာနံ ဝါ ဝိဟိံသာဓိပ္ပာယာနံ အတ္တနော အတ္တဘာဝံ အင်္ဂပစ္စင်္ဂါနိ ဝါ ဇာနမာနော ဒေတိ "မာ တေသံ အနတ္ထော အဟောသီ"တိ။ ယထာ စ မာရကာယိကာနံ, ဧဝံ တေဟိ အနွာဝိဋ္ဌာနမ္ပိ န ဒေတိ, နပိ ဥမ္မတ္တကာနံ။ ဣတရေသံ ပန ယာစိယမာနော သမနန္တရမေဝ ဒေတိ, တာဒိသာယ ယာစနာယ ဒုလ္လဘဘာဝတော တာဒိသဿ စ ဒါနဿ ဒုက္ကရဘာဝတော။

အဘယဒါနံ ပန ရာဇတော စောရတော အဂ္ဂိတော ဥဒကတော ဝေရိပုဂ္ဂလတော သီဟဗျဂ္ဃာဒိဝါဠမိဂတော နာဂယက္ခရက္ခသပိသာစာဒိတော သတ္တာနံ ဘယေ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ တတော ပရိတ္တာဏဘာဝေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓမ္မဒါနံ ပန အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ အဝိပရီတာ ဓမ္မဒေသနာ, ဩပါယိကော ဟိတဿ ဥပဒေသော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထဝသေန ယေန သာသနေ အနောတိဏ္ဏာနံ အဝတာရဏံ ဩတိဏ္ဏာနံ ပရိပါစနံ။ တတ္ထာယံ နယော – သင်္ခေပတော တာဝ ဒါနကထာ သီလကထာ သဂ္ဂကထာ ကာမာနံ အာဒီနဝေ သံကိလေသော စ နေက္ခမ္မေ အာနိသံသော။ ဝိတ္ထာရတော ပန သာဝကဗောဓိယံ အဓိမုတ္တစိတ္တာနံ သရဏဂမနံ သီလသံဝရော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ ဘောဇနေ မတ္တညုတာ ဇာဂရိယာနုယောဂေ သတ္တ သဒ္ဓမ္မာ အဋ္ဌတိံသာယ အာရမ္မဏေသု ကမ္မကရဏဝသေန သမထာနုယောဂေ ရူပကာယာဒီသု ဝိပဿနာဘိနိဝေသေသု ယထာရဟံ အဘိနိဝေသမုခေန ဝိပဿနာနုယောဂေ, တထာ ဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒါ သမ္မတ္တဂဟဏံ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ဆ အဘိညာ စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ သာဝကဗောဓီတိ ဧတေသံ ဂုဏသံကိတ္တနဝသေန ယထာရဟံ တတ္ထ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာပနာ ပရိယောဒပနာ စ။ တထာ ပစ္စေကဗောဓိယံ သမ္မာသမ္ဗောဓိယဉ္စ အဓိမုတ္တာနံ သတ္တာနံ ယထာရဟံ ဒါနာဒိပါရမီနံ သဘာဝရသလက္ခဏာဒိသံကိတ္တနမုခေန တီသုပိ အဝတ္ထာသု တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ မဟာနုဘာဝတာဝိဘာဝနေန ယာနဒွယေ ပတိဋ္ဌာပနာ ပရိယောဒပနာ စ။ ဧဝံ မဟာပုရိသော သတ္တာနံ ဓမ္မဒါနံ ဒေတိ။

တထာ မဟာပုရိသော သတ္တာနံ အာမိသဒါနံ ဒေန္တော "ဣမိနာဟံ ဒါနေန သတ္တာနံ အာယုဝဏ္ဏသုခဗလပဋိဘာနာဒိသမ္ပတ္တိဉ္စ ရမဏီယံ အဂ္ဂဖလသမ္ပတ္တိဉ္စ နိပ္ဖာဒေယျ"န္တိ အန္နဒါနံ ဒေတိ, တထာ သတ္တာနံ ကာမကိလေသပိပါသာဝူပသမာယ ပါနံ ဒေတိ, တထာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာယ ဟိရောတ္တပ္ပာလင်္ကာရဿ စ နိပ္ဖတ္တိယာ ဝတ္ထာနိ ဒေတိ, တထာ ဣဒ္ဓိဝိဓဿ စေဝ နိဗ္ဗာနသုခဿ စ နိပ္ဖတ္တိယာ ယာနံ ဒေတိ, တထာ သီလဂန္ဓနိပ္ဖတ္တိယာ ဂန္ဓံ ဒေတိ, တထာ ဗုဒ္ဓဂုဏသောဘာနိပ္ဖတ္တိယာ မာလာဝိလေပနံ ဒေတိ, ဗောဓိမဏ္ဍာသနနိပ္ဖတ္တိယာ အာသနံ ဒေတိ, တ

ထာဂတသေယျာနိပ္ဖတ္တိယာ သေယျံ ဒေတိ, သရဏဘာဝနိပ္ဖတ္တိယာ အာဝသထံ ဒေတိ, ပဉ္စစက္ခုပဋိလာဘာယ ပဒီပေယျံ ဒေတိ, ဗျာမပ္ပဘာနိပ္ဖတ္တိယာ ရူပဒါနံ ဒေတိ, ဗြဟ္မဿရနိပ္ဖတ္တိယာ သဒ္ဒဒါနံ ဒေတိ, သဗ္ဗလောကဿ ပိယဘာဝါယ ရသဒါနံ ဒေတိ, ဗုဒ္ဓသုခုမာလဘာဝါယ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ ဒေတိ, အဇရာမရဘာဝါယ ဘေသဇ္ဇဒါနံ ဒေတိ, ကိလေသဒါသဗျဝိမောစနတ္ထံ ဒါသာနံ ဘုဇိဿတာဒါနံ ဒေတိ, သဒ္ဓမ္မာဘိရတိယာ အနဝဇ္ဇခိဍ္ဍာရတိဟေတုဒါနံ ဒေတိ, သဗ္ဗေပိ သတ္တေ အရိယာယ ဇာတိယာ အတ္တနော ပုတ္တဘာဝူပနယနာယ ပုတ္တဒါနံ ဒေတိ, သကလဿပိ လောကဿ ပတိဘာဝူပဂမနာယ ဒါရဒါနံ ဒေတိ, သုဘလက္ခဏသမ္ပတ္တိယာ သုဝဏ္ဏမဏိမုတ္တာပဝါဠာဒိဒါနံ, အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ နာနာဝိဓဝိဘူသနဒါနံ, သဒ္ဓမ္မကောသာဓိဂမာယ ဝိတ္တကောသဒါနံ, ဓမ္မရာဇဘာဝါယ ရဇ္ဇဒါနံ, ဈာနာဒိသမ္ပတ္တိယာ အာရာမုယျာနတဠာကဝနဒါနံ, စက္ကင်္ကိတေဟိ ပါဒေဟိ ဗောဓိမဏ္ဍူပသင်္ကမနာယ စရဏဒါနံ, စတုရောဃနိတ္ထရဏာယ သတ္တာနံ သဒ္ဓမ္မဟတ္ထဒါနတ္ထံ ဟတ္ထဒါနံ, သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိပဋိလာဘာယ ကဏ္ဏနာသာဒိဒါနံ, သမန္တစက္ခုပဋိလာဘာယ စက္ခုဒါနံ, "ဒဿနသဝနာနုဿရဏပါရိစရိယာဒီသု သဗ္ဗကာလံ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတသုခါဝဟော, သဗ္ဗလောကေန စ ဥပဇီဝိတဗ္ဗော မေ ကာယော ဘဝေယျာ"တိ မံသလောဟိတာဒိဒါနံ, "သဗ္ဗလောကုတ္တမော ဘဝေယျ"န္တိ ဥတ္တမင်္ဂဒါနံ ဒေတိ။

ဧဝံ ဒဒန္တော စ န အနေသနာယ ဒေတိ, န စ ပရောပဃာတေန, န ဘယေန, န လဇ္ဇာယ, န ဒက္ခိဏေယျရောသနေန, န ပဏီတေ သတိ လူခံ, န အတ္တုက္ကံသနေန, န ပရဝမ္ဘနေန, န ဖလာဘိသင်္ခါယ, န ယာစကဇိဂုစ္ဆာယ, န အစိတ္တီကာရေန ဒေတိ, အထ ခေါ သက္ကစ္စံ ဒေတိ, သဟတ္ထေန ဒေတိ, ကာလေန ဒေတိ, စိတ္တီကတွာ ဒေတိ, အဝိဘာဂေန ဒေတိ။ တီသု ကာလေသု သောမနဿိတော ဒေတိ, တတော ဧဝ စ ဒတွာ န ပစ္ဆာနုတာပီ ဟောတိ။ န ပဋိဂ္ဂဟကဝသေန မာနာဝမာနံ ကရောတိ, ပဋိဂ္ဂဟကာနံ ပိယသမုဒါစာရော ဟောတိ ဝဒညူ ယာစယောဂေါ သပရိဝါရဒါယကော။ အန္နဒါနဉှိ ဒေန္တော "တံ သပရိဝါရံ ကတွာ ဒဿာမီ"တိ ဝတ္ထာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဒေတိ။ တထာ ဝတ္ထဒါနံ ဒေန္တော "တံ သပရိဝါရံ ကတွာ ဒဿာမီ"တိ အန္နာဒီဟိ သဒ္ဓိံ ဒေတိ။ ယာနဒါနာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တထာ ရူပဒါနံ ဒေန္တော ဣတရာရမ္မဏာနိပိ တဿ ပရိဝါရံ ကတွာ ဒေတိ, ဧဝံ သေသေသုပိ။ တတ္ထ ရူပဒါနံ နာမ နီလပီတလောဟိတဩဒါတာဒိဝဏ္ဏာသု ပုပ္ဖဝတ္ထဓာတူသု အညတရံ လဘိတွာ ရူပဝသေန အာဘုဇိတွာ "ရူပဒါနံ ဒဿာမိ, ရူပဒါနံ မယှ"န္တိ စိန္တေတွာ တာဒိသေ ဒက္ခိဏေယျေ ဒါနံ ပတိဋ္ဌာပေတိ သဝတ္ထုကံ ကတွာ။ ဧတံ **ရူပဒါနံ** နာမ။

သဒ္ဒဒါနံ ပန ဘေရိသဒ္ဒါဒိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ သဒ္ဒံ ကန္ဒမူလာနိ ဝိယ ဥပ္ပါဋေတွာ နီလုပ္ပလဟတ္ထကံ ဝိယ စ ဟတ္ထေ ဌပေတွာ ဒါတုံ န သက္ကာ, သဝတ္ထုကံ ပန ကတွာ ဒေန္တော သဒ္ဒဒါနံ ဒေတိ နာမ။ တသ္မာ ယဒါ "သဒ္ဒဒါနံ ဒဿာမီ"တိ ဘေရိမုဒိင်္ဂါဒီသု အညတရေန တူရိယေန တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဥပဟာရံ ကရောတိ ကာရေတိ စ, "သဒ္ဒဒါနံ မေ"တိ ဘေရိအာဒီနိ ဌပေတိ ဌပါပေတိ စ။ ဓမ္မကထိကာနံ ပန သရဘေသဇ္ဇံ တေလဖာဏိတာဒိံ ဒေတိ, ဓမ္မဿဝနံ ဃောသေတိ, သရဘညံ ဘဏတိ, ဓမ္မကထံ ကထေတိ, ဥပနိသိန္နကကထံ အနုမောဒနကထဉ္စ ကရောတိ ကာရေတိ စ, တဒါ **သဒ္ဒဒါနံ** နာမ ဟောတိ။

တထာ ဂန္ဓဒါနံ မူလဂန္ဓာဒီသု အညတရံ ရဇနီယံ ဂန္ဓဝတ္ထုံ ပိံသိတမေဝ ဝါ ဂန္ဓံ ယံကိဉ္စိ လဘိတွာ ဂန္ဓဝသေန အာဘုဇိတွာ "ဂန္ဓဒါနံ ဒဿာမိ, ဂန္ဓဒါနံ မယှ"န္တိ ဗုဒ္ဓရတနာဒီနံ ပူဇံ ကရောတိ ကာရေတိ စ, ဂန္ဓပူဇနတ္ထာယ အဂရုစန္ဒနာဒိကေ ဂန္ဓဝတ္ထုကေ ပရိစ္စဇတိ။ ဣဒံ **ဂန္ဓဒါနံ** ။

တထာ မူလရသာဒီသု ယံကိဉ္စိ ရဇနီယံ ရသဝတ္ထုံ လဘိတွာ ရသဝသေန အာဘုဇိတွာ "ရသဒါနံ ဒဿာမိ, ရသဒါနံ မယှ"န္တိ ဒက္ခိဏေယျာနံ ဒေတိ, ရသဝတ္ထုမေဝ ဝါ ဓညဂဝါဒိကံ ပရိစ္စဇတိ။ ဣဒံ **ရသဒါနံ**။

တထာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ မဉ္စပီဌာဒိဝသေန အတ္ထရဏပါဝုရဏာဒိဝသေန စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒါ ဟိ မဉ္စပီဌဘိသိဗိမ္ဗောဟနာဒိကံ နိဝါသနပါရုပနာဒိကံ ဝါ သုခသမ္ဖဿံ ရဇနီယံ အနဝဇ္ဇံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထုံ လဘိတွာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝသေန အာဘုဇိတွာ "ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ ဒဿာမိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ မယှ"န္တိ ဒက္ခိဏေယျာနံ ဒေတိ။ ယထာဝုတ္တံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထုံ လဘိတွာ ပရိစ္စဇတိ, ဣဒံ **ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ** ။

ဓမ္မအနံ ပန ဓမ္မာရမ္မဏာသု အဓိပ္ပေတတ္တာ သြဇဟနဇီဝိတဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သြဇာဒီသု ဟိ အညတရံ ရဇနီယံ ဝတ္ထုံ လဘိတ္ဝာ ဓမ္မာရမ္မဏဝသေန အာဘုဇိတ္ဝာ "ဓမ္မအနံ ဒဿာမိ, ဓမ္မအနံ မယှံ"န္တိ သပ္ပိနဝနီတာဒိ **သြဇအနံ** ဒေတိ။ အမ္ဗဟနာဒိအတ္ထဲဝိဓေ **ဟနအနံ** ဒေတိ, **ဇီဝိတအနန္တိ** အာဘုဇိတ္ဝာ သလာကဘတ္တပက္ခိကဘတ္တာဒီနိ ဒေတိ, အဖာသုကဘာဝေန အဘိဘူတာနံ ဗ္ယာဓိတာနံ ဝေဇ္ဇေ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ, ဇာလံ ဖာလာပေတိ, ကုမိနံ ဝိဒ္ဓံသာပေတိ, သကုဏပဉ္စရံ ဝိဒ္ဓံသာပေတိ, ဗန္ဓနေန ဗဒ္ဓာနံ သတ္တာနံ ဗန္ဓနမောက္ခံ ကာရေတိ, မာဃာတဘေရိံ စရာပေတိ, အညာနိ စ သတ္တာနံ ဇီဝိတပရိတ္တာဏတ္ထံ ဝေရူပါနိ ကမ္မာနိ ကရောတိ ကာရာပေတိ စ။ ဣဒံ **ဓမ္မအနံ** နာမ။

သဗ္ဗမေတံ ယထာဝုတ္တံ အနသမ္ပဒံ သကလလောကဟိတသုခါယ ပရိဏာမေတိ။ အတ္တနော စ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ အကုပ္ပာယ ဝိမုတ္တိယာ အပရိက္ခယဿ ဆန္ဒဿ အပရိက္ခယဿ ဝီရိယဿ အပရိက္ခယဿ သမာဓိဿ အပရိက္ခယဿ ပဋိဘာနဿ အပရိက္ခယဿ ဉာဏဿ အပရိက္ခယာယ ဝိမုတ္တိယာ ပရိဏာမေတိ ။ ဣမဥ္စ အနပါရမိံ ပဋိပဇ္ဇန္တေန မဟာသတ္တေန ဇီဝိတေ အနိစ္စသညာ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ တထာ ဘောဂေသု, ဗဟုသာဓာရဏတာ စ နေသံ မနသိကာတဗ္ဗာ, သတ္တေသု စ မဟာကရုဏာ သတတံ သမိတံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ ဧဝဉှိ ဘောဂေ ဂဟေတဗ္ဗသာရံ ဂဏှန္တော အာဒိတ္တတော ဝိယ အဂါရတော သဗ္ဗံ သာပတေယ္ယံ အတ္တာနဥ္စ ဗဟိ နီဟရန္တော န ကိဉ္စိ သေသေတိ, န ကတ္ထစိ ဝိဘာဂံ ကရောတိ, အညဒတ္ထု နိရပေက္ခော နိဿဇ္ဇတိ ဧဝ။ အယံ တာဝ အနပါရမိယာ ပဋိပတ္တိက္ကမော။

သီလပါရမိယာ ပန အယံ ပဋိပတ္တိက္ကမော – ယသ္မာ သဗ္ဗညုသီလာလင်္ကာရေဟိ သတ္တေ အလင်္ကရိတုကာမေန မဟာပုရိသေန အာဒိတော အတ္တနော ဧဝ တာဝ သီလံ ဝိသောဓေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ စ စတူဟိ အာကာရေဟိ သီလံ ဝိသုဇ္ဈတိ – အဇ္ဈာသယဝိသုဒ္ဓိတော, သမာအနတော, အဝီတိက္ကမနတော, သတိ စ ဝီတိက္ကမေ ပုန ပဋိပါကတိကကရဏတော။ ဝိသုဒ္ဓာသယတာယ ဟိ ဧကစ္စော အတ္တာဓိပတိ ဟုတ္ဝာ ပါပဇိဂုစ္ဆနသဘာဝတာ အဇ္ဈတ္တံ ဟိရိဓမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတ္ဝာ သုပရိသုဒ္ဓသမာစာရော ဟောတိ။ တထာ ပရတော သမာအနေ သတိ ဧကစ္စော လောကာဓိပတိ ဟုတ္ဝာ ပါပတော ဥတ္တသန္တော သြတ္တပ္ပဓမ္မံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတ္ဝာ သုပရိသုဒ္ဓသမာစာရော ဟောတိ။ ဣတိ ဥဘယထာပိ ဧတေ အဝီတိက္ကမနတော သီလေ ပတိဋ္ဌဟန္တိ။ အထ ပန ကအစိ သတိသမ္မောသေန သီလဿ ခဏ္ဍာဒိဘာဝေ သိယာ။ တာယယေဝ ယထာဝုတ္တာယ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပတ္တိယာ ခိပ္ပမေဝ နံ ဝုဋ္ဌာနာဒိနာ ပဋိပါကတိကံ ကရောတိ။

တယိဒံ သီလံ ဝါရိတ္တံ, စာရိတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ။ တတ္ထာယံ ဗောဓိသတ္တဿ ဝါရိတ္တသီလေ ပဋိပတ္တိက္ကမော – သဗ္ဗသတ္တေသု တထာ ဒယာပန္နစိတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ယထာ သုပိနန္တေနပိ န အာဃာတော ဥပ္ပဇ္ဇေယျ။ ပရူပကာရနိရတတာယ ပရသန္တကော အလဂဒ္ဒော ဝိယ န ပရာမသိတဗ္ဗော။ သစေ ပဗ္ဗဇိတော ဟောတိ, အဗ္ရဟ္မစရိယတောပိ အာရာစာရီ ဟောတိ သတ္တဝိဓမေထုနသံယောဂဝိရဟိတော, ပဂေဝ ပရဒါရဂမနတော။ သစေ ပန အပဗ္ဗဇိတော ဂဟဋ္ဌော သမာနော ပရေသံ အရေသု သဒါ ဟာပကံ စိတ္တမ္ပိ န ဥပ္ပာဒေတိ။ ကထေန္တော စ သစ္စံ ဟိတံ ပိယံ ဝစနံ ပရိမိတမေဝ စ ကာလေန ဓမ္မိံ ကထံ ဘာသိတာ ဟောတိ, သဗ္ဗတ္ထ အနဘိဇ္ဈာလု အဗျာပန္နစိတ္တော အဝိပရီတဒဿနော ကမ္မဿကတဉာဏေန စ သမန္နာဂတော သမ္မဂ္ဂတေသု သမ္မာပဋိပန္နေသု နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓော ဟောတိ နိဝိဋ္ဌပေမော။

ဣတိ စတုရာပါယဝဋ္ဋဒုက္ခာနံ ပထဘူတေဟိ အကုသလကမ္မပထေဟိ အကုသလဓမ္မေဟိ စ သြရမိတ္ဝာ သဂ္ဂမောက္ခာနံ ပထဘူတေသု ကုသလကမ္မပထေသု ပတိဋ္ဌိတဿ မဟာပုရိသဿ ပရိသုဒ္ဓာသယပယောဂတာယ ယထာဘိပတ္ထိတာ သတ္တာနံ ဟိတသုခူပသံဟိတာ မနောရထာ သီဃံ သီဃံ အဘိနိပ္ဖဇ္ဇန္တိ, ပါရမိယော ပရိပူရေန္တိ။ ဧဝံဘူတော ဟိ အယံ။ တတ္ထ ဟိံသာနိဝတ္တိယာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယအနံ ဒေတိ, အပ္ပကသိရေနေဝ မေတ္တာဘာဝနံ သမ္ပာဒေတိ, ဧကာဒသ မေတ္တာနိသံသေ အဓိဂစ္ဆတိ, အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ အပ္ပာတင်္ကော, ဒီဃာယုကော သုခဗဟုလော လက္ခဏဝိသေသေ ပါပုဏာတိ, ဒောသဝါသနဥ္စ သမုစ္ဆိန္ဒတိ။

တထာ အဒိန္နာအနနိဝတ္တိယာ စောရာဒီဟိ အသာဓာရဏေ ဘောဂေ အဓိဂစ္ဆတိ။ ပရေဟိ အနာသင်္ကနီယော ပိယော မနာပော ဝိဿသနီယော ဝိဘဝသမ္ပတ္တီသု အလဂ္ဂစိတ္တော ပရိစ္စာဂသီလော လောဘဝါသနဥ္စ သမုစ္ဆိန္ဒတိ။

အဗ္ဗုဟ္မစရိယနိဝတ္တိယာ အလောလော ဟောတိ သန္တကာယစိတ္တော, သတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေ အပရိသင်္ကနီယော , ကလျာဏော စသ္သ ကိတ္တိသဒ္ဒော အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ, အလဂ္ဂစိတ္တော ဟောတိ မာတုကမေသု အလုဒ္ဓာသယော, နေက္ခမ္မဗဟုလော လက္ခဏဝိသေသေ အဓိဂစ္ဆတိ, လောဘတသနဥ္စ သမုစ္ဆိန္ဒတိ။

မုသာဝါဒနိဝတ္တိယာ သတ္တာနံ ပမာဏဘူတော ဟောတိ ပစ္စယိကော ထေတော အာဒေယျဝစနော, ဒေဝတာနံ ပိယော မနာပေ, သုရဘိဂန္ဓမုခေ အာရက္ခိတကာယဝစီသမာစာရော, လက္ခဏဝိသေသေ စ အဓိဂစ္ဆတိ, ကိလေသတသနဥ္စ သမုစ္ဆိန္ဒတိ။

ပေသုညနိဝတ္တိယာ ပရူပက္ကမေဟိပိ အဘေဇ္ဇကာယော ဟောတိ အဘေဇ္ဇပရိတရော, သဒ္ဓမ္မေသု စ အဘေဇ္ဇဇနကသဒ္ဓေ, ဒဠ္ဟမိတ္တော ဘဝန္တရပရိစိတာနံ ဝိယ သတ္တာနံ ဧကန္တပိယော အသံကိလေသဗဟုလော။

ဖရုသဝါစာနိဝတ္တိယာ သတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေ သုခသီလော မဓုရဝစနော သမ္ဘာဝနီယော, အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတော စသ္သ သရော နိဗ္ဗတ္တတိ။

သမ္ဖပ္ပလာပနိဝတ္တိယာ သတ္တာနံ ပိယော ဟောတိ မနာပေ ဂရု ဘာဝနီယော စ အာဒေယျဝစနော ပရိမိတာလာပေ။ မဟေသက္ခော စ ဟောတိ မဟာနုဘာဝေ, ဌာနုပ္ပတ္တိကေန ပဋိဘာနေန ပဉှာနံ ဗျာကရဏကုသလော, ဗုဒ္ဓဘူမိယဥ္စ ဧကာယ ဧဝ ဝါစာယ အနေကဘာသာနံ သတ္တာနံ အနေကေသံ ပဉှာနံ ဗျာကရဏသမတ္ထော ဟောတိ။

အနဘိဇ္ဈာလုတာယ ဣစ္ဆိတလာဘီ ဟောတိ, ဥဠာရေသု စ ဘောဂေသု ရုစိံ ပဋိလဘတိ, ခတ္တိယမဟာသာလာဒီနံ သမ္မတော ဟောတိ, ပစ္စတ္ထိကေဟိ အနဘိဘဝနီယော, ဣန္ဒြိယဝေကလ္လံ န ဟာပုဏာတိ, အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော စ ဟောတိ။

အဗျာပါဒေန ပိယဒဿနော ဟောတိ, သတ္တာနံ သမ္ဘာဝနီယော ပရဟိတာဘိနန္ဒိတာယ စ သတ္တေ အပ္ပကသိရေနေဝ ပသာဒေတိ, အလူခသဘာဝေ စ ဟောတိ မေတ္တာဝိဟာရီ, မဟေသက္ခော စ ဟောတိ မဟာနုဘာဝေ။

မိစ္ဆာဒဿနာဘာဝေန ကလျာဏေ သဟာယေ ပဋိလဘတိ, သီသစ္ဆေဒမ္ပိ ဟာပုဏန္တော ပါပကမ္မံ န ကရောတိ, ကမ္မဿကတာဒဿနတော အကောတူဟလမင်္ဂလိကော စ ဟောတိ, သဒ္ဓမ္မေ စသ္သ သဒ္ဓါ ပတိဋ္ဌိတာ ဟောတိ မူလဇာတာ, သဒ္ဒဟတိ စ တထာဂတာနံ ဗောဓိံ, သမယန္တရေသု နာဘိရမတိ ဥက္ကာရဋ္ဌာနေ ဝိယ ရာဇဟံသော , လက္ခဏတ္တယပရိဇာနနကုသလော ဟောတိ, အန္တေ စ အနာဝရဏဉာဏလာဘီ, ယာဝ ဗောဓိံ န ဟာပုဏာတိ, တာဝ တသ္မိံ တသ္မိံ သတ္တနိကာယေ ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော စ ဟောတိ, ဥဠာရုဠာရာ သမ္ပတ္တိယော ဟာပုဏာတိ။ ဣတိ ဟိဒံ သီလံ နာမ သဗ္ဗသမ္ပတ္တီနံ အဓိဋ္ဌာနံ, သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ပဘဝဘူမိ, သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အာဒိ စရဏံ မုခံ ပမုခန္တိ ဗဟုမာနနံ ဥပ္ပာဒေတွာ ကာယဝစီသံယမေ ဣန္ဒြိယဒမနေ အာဇီဝဝိသုဒ္ဓိယံ ပစ္စယပရိဘောဂေသု စ သတိသမ္ပဇညဗလေန အပ္ပမတ္တေန လာဘသက္ကာရသိလောကံ မိတ္တမုခပစ္စတ္ထိကံ ဝိယ သလ္လက္ခေတွာ “ကိကီဝ အဏ္ဍ”န္တိအာဒိနာ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၉; ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၇) ဝုတ္တနယေန သက္ကစ္စံ သီလံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ အယံ တာဝ တရိတ္တသီလေ ပဋိပတ္တိက္ကမော။

စာရိတ္တသီလေ ပန ပဋိပတ္တိ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – ဣဓ ဗောဓိသတ္တော ကလျာဏမိတ္တာနံ ဂရုဋ္ဌာနိယာနံ အဘိတဒနံ ပစ္စုဋ္ဌာနံ အဉ္ဇလိကမ္မံ သာမီစိကမ္မံ ကာလေန ကာလံ ကတ္တာ ဟောတိ, တထာ တေသံ ကာလေန ကာလံ ဥပဋ္ဌာနံ ကတ္တာ ဟောတိ, ဂိလာနာနံ ကာယဝေယျာဝဋိကံ။ သုဘာသိတပဒာနိ သုတွာ သာဓုကာရံ ကတ္တာ ဟောတိ, ဂုဏဝန္တာနံ ဂုဏေ ဝဏ္ဏေတာ ပရေသံ အပကာရေ ခန္တာ, ဥပကာရေ အနုဿရိတာ, ပုညာနိ အနုမောဒိတာ, အတ္တနော ပုညာနိ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ပရိဏာမေတာ, သဗ္ဗကာလံ အပ္ပမာဒဝိဟာရီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သတိ စ အစ္စယေ အစ္စယတော ဒိသွာ တာဒိသာနံ သဟဓမ္မိကာနံ ယထာဘူတံ အာဝိကတ္တာ, ဥတ္တရိ စ သမ္မာပဋိပတ္တိံ သမ္မဒေဝ ပရိပူရေတာ။

တထာ အတ္တနော အနုရူပာသု အတ္ထူပသံဟိတာသု သတ္တာနံ ကိတိကတ္တဗ္ဗတာသု ဒက္ခော အနလသော သဟာယဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဥပ္ပန္နေသု စ သတ္တာနံ ဗျာဓိအာဒိဒုက္ခေသု ယထာရဟံ ပတိကာရဝိဓာယကော။ ဉာတိဘောဂါဒိဗျသနပတိတေသု သောကာပနောဒနော ဥလ္လုမ္ပနသဘာဝဝဋ္ဌိတော ဟုတွာ နိဂ္ဂဟာရဟာနံ ဓမ္မေနေဝ နိဂ္ဂဏှနကော ယာဝဒေဝ အကုသလာ ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပနာယ။ ပဂ္ဂဟာရဟာနံ ဓမ္မေနေဝ ပဂ္ဂဏှနကော

ကော။ ယာနိ ပုရိမကာနံ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ ဥဠာရတမာနိ ပရမဒုက္ကရာနိ အစိန္တေယျာနုဘာဝါနိ သတ္တာနံ ဧကန္တ ဟိတသုခာဝဟာနိ စရိတာနိ, ယေဟိ နေသံ ဗောဓိသမ္ဘာရာ သမ္မဒေဝ ပရိပါကံ အဂမံသု, တာနိ သုတွာ အနုဗုဒ္ဓေ အနု ဟွာသော တေပိ မဟာပုရိသာ မနုဿာ ဧဝ, ကမေန ပန သိက္ခာပဟိပူရိယာ ဘာဝိတတ္တဘာဝါ တာဒိသာယ ဥဠာရ တမာယ အာနုဘာဝသမ္ပတ္တိယာ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု ဥက္ကံသပာရမိပ္ပတ္တာ အဟေသုံ, တသ္မာ မယာပိ သီလာဒိသိက္ခာသု သမ္မဒေဝ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ယာယ ပဋိပတ္တိယာ အဟမ္ပိ အနုက္ကမေန သိက္ခံ ပရိပူရေတွာ ဧကန္တတော တံ ပဒံ အနု ပာပုဏိဿာမီတိ သဒ္ဓာပုရေစာရိကံ ဝီရိယံ အဝိဿဇ္ဇေန္တော သမ္မဒေဝ သီလေသု ပရိပူရကာရီ ဟောတိ။

တထာ ပဋိစ္ဆန္နကလျာဏော ဟောတိ ဝိဝဋာပရာဓော, အပ္ပိစ္ဆော သန္တုဋ္ဌော ပဝိဝိတ္တော အသံသဋ္ဌော ဒုက္ခသဟော အပရိတဿနဇာတိကော အနုဒ္ဓတော အနုန္နဋော အစပလော အမုခရော အဝိကိဏ္ဏဝါစော သန္တိန္ဒြိ ယော သန္တမာနသော ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝရဟိတော အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု အာရဒ္ဓဝီရိယော ပဟိတတ္တော ကာယေ စ ဇီဝိတေ စ နိရပေက္ခော, အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကာယေ ဇီဝိတေ ဝါ အပေက္ခံ နာဓိဝါသေတိ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ, ပဂေဝ အဓိမတ္တံ။ သဗ္ဗေပိ ဒုဿီလျဟေတုဘူ တေ ကောဓူပနာဟာဒိကေ ဥပက္ကိလေသေ ပဇဟတိ ဝိနောဒေတိ။ အပ္ပမတ္တကေန စ ဝိသေသာဓိဂမေန အပရိတုဋ္ဌော ဟောတိ, န သင်္ကောစံ အာပဇ္ဇတိ, ဥပရူပရိ ဝိသေသာဓိဂမာယ ဝါယမတိ။

ယေန ယထာလဒ္ဓာ သမ္ပတ္တိ ဟာနဘာဂိယာ ဝါ ဌိတိဘာဂိယာ ဝါ န ဟောတိ, တထာ မဟာပုရိသော အန္ဓာနံ ပရိဏာ ယကော ဟောတိ, မဂ္ဂံ အာစိက္ခတိ, ဗဓိရာနံ ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ သညံ ဒေတိ, အတ္ထမနုဂ္ဂဟေတိ, တထာ မူဂါနံ။ ပီဌသပ္ပိကာနံ ပီဌံ ဒေတိ ယာနံ ဒေတိ ဝါ ဟေတိ ဝါ။ အဿဒ္ဓာနံ သဒ္ဓာပဋိလာဘာယ ဝါယမတိ, ကုသီတာနံ ဥဿာဟဇနနာ ယ, မုဋ္ဌဿတီနံ သတိသမာဓာနာယ, ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တာနံ သမာဓိသမ္ပဒါယ, ဒုပ္ပညာနံ ပညာဓိဂမာယ ဝါယမတိ။ ကာမစ္ဆန္ဒပရိယုဋ္ဌိတာနံ ကာမစ္ဆန္ဒပဋိဝိနောဒနာယ ဝါယမတိ။ ဗျာပါဒထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတာနံ ဝိစိကိစ္ဆာဝိနောဒနာယ ဝါယမတိ။ ကာမဝိတက္ကာဒိအပကတာနံ ကာမဝိတက္ကာဒိမိစ္ဆာဝိတက္ကဝိနောဒနာယ ဝါယမတိ။ ပုဗ္ဗ ကာရီနံ သတ္တာနံ ကတညုတံ နိဿာယ ပုဗ္ဗဘာသီ ပိယဝါဒီ သင်္ဂဟကော သဒိသေန အဓိကေန ဝါ ပစ္စုပကာရေန သမ္မာနေတာ ဟောတိ။

အာပဒာသု သဟာယကိစ္စံ အနုတိဋ္ဌတိ။ တေသံ တေသဉ္စ သတ္တာနံ ပကတိသဘာဝဉ္စ ပရိဇာနိတွာ ယေဟိ ယထာ သံဝသိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တေဟိ တထာ သံဝသတိ။ ယေသု စ ယထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဟောတိ, တေသု တထာ ပဋိပဇ္ဇ တိ။ တဉ္စ ခော အကုသလတော ဝုဋ္ဌာပေတွာ ကုသလေ ပတိဋ္ဌာပနဝသေန, န အညထာ။ ပရစိတ္တာနုရက္ခဏာ ဟိ ဗော ဓိသတ္တာနံ ယာဝဒေဝ ကုသလာဘိဝမိုယာ။ တထာ ဟိတဇ္ဈာသယေနာပိ ပရော န ဟိံသိတဗ္ဗော, န ဘဏ္ဍိတဗ္ဗော, န မ င်္ကုဘာဝမာပာဒေတဗ္ဗော, န ပရဿ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗံ, န နိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ န စောဒေတဗ္ဗော, န နီစတရံ ပဋိပန္န နဿ အတ္တာ ဥစ္စတရေ ဌပေတဗ္ဗော, န စ ပရေသု သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အသေဝိနာ ဘဝိတဗ္ဗံ, န အတိသေဝိနာ ဘဝိတဗ္ ဗံ, န အကာလသေဝိနာ။

သေဝိတဗ္ဗယုတ္တေ ပန သတ္တေ ဒေသကာလာနုရူပံ သေဝတိ။ န စ ပရေသံ ပုရတော ပိယေ ဝိဂရဟတိ, အပ္ပိယေ ဝါ ပသံသတိ။ န အဝိဿဋ္ဌဝိဿာသီ ဟောတိ။ န ဓမ္မိကံ ဥပနိမန္တနံ ပဋိက္ခိပတိ။ န သညတ္တိံ ဥပဂစ္ဆတိ, နာဓိကံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ။ သဒ္ဓာသမ္ပန္နေ သဒ္ဓာနိသံသကထာယ သမ္ပဟံသတိ။ သီလသုတစာဂပညာသမ္ပန္နေ ပညာသမ္ပန္န ကထာယ သမ္ပဟံသတိ။ သစေ ပန ဗောဓိသတ္တော အဘိညာဗလပ္ပတ္တော ဟောတိ, ပမာဒာပန္နေ သတ္တေ အဘိညာ ဗလေန ယထာရဟံ နိရယာဒိကေ ဒဿေန္တော သံဝေဇေတွာ အဿဒ္ဓာဒိကေ သဒ္ဓာဒီသု ပတိဋ္ဌာပေတိ။ သာသနေ ဩတာရေတိ။ သဒ္ဓာဒိဂုဏသမ္ပန္နေ ပရိပါစေတိ။ ဧဝမယံ မဟာပုရိသဿ စာရိတ္တဘူတော အပရိမာဏော ပုညာဘိသန္ဒ အော ကုသလာဘိသန္ဒော ဥပရူပရိ အဘိဝမုတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိ စ ယာ သာ “ကိံ သီလံ ကေနဋ္ဌေန သီလ”န္တိအာဒိနာ ပုစ္ဆံ ကတွာ “ပါဏာတိပါတာဒီဟိ ဝိရမန္တဿ ဝ တ္တပဋိပတ္တိံ ဝါ ပူရေန္တဿ စေတနာဒယော ဓမ္မာ သီလ”န္တိအာဒိနာ နယေန နာနပ္ပကာရတော သီလဿ ဝိတ္ထာရ ကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆ အာဒယော) ဝုတ္တာ, သာ သဗ္ဗာပိ ဣဓ အာဟရိတွာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ကေဝလဉှိ တ တ္ထ သာဝကဗောဓိသတ္တဝသေန သီလကထာ အာဂတာ, ဣဓ မဟာဗောဓိသတ္တဝသေန ကရုဏူပာယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမံ

ကတ္ွတ ဝတ္တဗ္ဗာတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ ယတော ဣဒံ သီလံ မဟာပုရိသော ယထာ န အတ္တနော ဒုဂ္ဂတိယံ ပရိက္ကိ
လေသဝိမုတ္တိယာ သုဂတိယမ္ပိ, န ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိယာ, န စက္ကဝတ္တိ, န ဒေဝ, န သက္က, န မာရ, န ဗ္ရဟ္မသမ္ပတ္တိယာ ပရိ
ဏာမေတိ, တထာ န အတ္တနော တေဝိဇ္ဇတာယ, န ဆဠဘိညတာယ , န စတုပ္ပဋိသမ္ဘိဒါဓိဂမာယ, န သာဝကဗောဓိယာ, န
ပစ္စေကဗောဓိယာ, ပရိဏာမေတိ, အထ ခော သဗ္ဗညုဘာဝေန သဗ္ဗသတ္တာနံ အနုတ္တရသီလာလင်္ကာရသမ္ပာဒနတ္ထ
မေဝ ပရိဏာမေတီတိ။ အယံ သီလပာရမိယာ ပဋိပတ္တိက္ကမော။

တထာ ယသ္မာ ကရုဏူပာယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ အာဒီနဝဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမာ ကာမေဟိ စ ဘဝေဟိ စ နိက္ခမနဝ
သေန ပဝတ္တာ ကုသလစိတ္တုပ္ပတ္တိ နေက္ခမ္မပာရမီ, တသ္မာ သကလသံကိလေသနိတသနဋ္ဌာနတာယ ပုတ္တဒါရာ
ဒီဟိ မဟာသမ္ဗာဓတာယ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒိနာနာဝိဓကမ္မန္တာဓိဋ္ဌာနဗျာကုလတာယ စ ဃရာဝါသဿ နေက္ခမ္မဿ
ဆာဒီနံ အနောကာသတံ, ကာမာနဉ္စ သတ္ထဓာရာလဂ္ဂမဓုဗိန္ဒု ဝိယ စ အဝလိယှပဟမာနာ ပရိတ္တဿာဒါ ဝိပုလာနတ္ထာ
နုဗန္ဓာတိ စ, ဝိဇ္ဇုလတောဘာသေန ဂဟေတဗ္ဗနစ္စံ ဝိယ ပရိတ္တကာလူပလဗ္ဘာ, ဥမ္မတ္တကာလင်္ကာရော ဝိယ ဝိပရီ
တသညာယ အနုဘဝိတဗ္ဗာ, ကရီသာဝစ္ဆာဒနာ ဝိယ ပတိကာရဘူတာ, ဥဒကတေမိတင်္ဂုလိယာ တန္နူဒကပာနံ ဝိယ အတိ
တ္တိကရာ, ဆာတဇ္ဈတ္တဘောဇနံ ဝိယ သာဗာဓာ, ဗဠိသာမိသံ ဝိယ ဗျသနသန္နိပါတကာရဏံ, အဂ္ဂိသန္တာပော ဝိယ
ကာလတ္တယေပိ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတာ, မက္ကဋလေပော ဝိယ ဗန္ဓနိမိတ္တံ, ဃာတကာဝစ္ဆာဒနာ ဝိယ အနတ္ထ
စ္ဆာဒနာ, သပတ္တကမတသော ဝိယ ဘယဋ္ဌာနဘူတာ, ပစ္စတ္ထိကပေါသကော ဝိယ ကိလေသမာရာဒီနံ အာမိသဘူ
တာ, ဆဏသမ္ပတ္တိယော ဝိယ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ, ကောဋရဂ္ဂိ ဝိယ အန္တောအပဟကာ, ပုရာဏကူပဝလမ္ဗီဗီရဏမဓုပိဏ္ဍံ
ဝိယ အနေကာဒီနတ, လောဏူဒကပာနံ ဝိယ ပိပာသာဟေတုဘူတာ, သုရာမေရယံ ဝိယ နီစဇနသေဝိတာ, အပ္ပဿာဒတာ
ယ အဋ္ဌိကင်္ကလူပမာတိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၃၄; ၂.၄၂; ပာစိ. ၄၁၇; မဟာနိ. ၃; စူဠနိ. ခဂ္ဂဝိသာဏသုတ္တနိဒ္ဒေသ ၁၄၇)
စ နယေန အာဒီနဝံ သလ္လက္ခေတ္ွတ တဗ္ဗိပရိယာယေန နေက္ခမ္မေ အာနိသံသံ ပဿန္တေန နေက္ခမ္မပဝိဝေကာဥ
ပသမသုခာဒိသု နိန္နပောဏပဗ္ဘာရစိတ္တေန နေက္ခမ္မပာရမိယံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပန နေက္ခမ္မံ ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလ
ကံ, တသ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ တာဝ အနုဋ္ဌာတဗ္ဗာ။ ပဗ္ဗဇ္ဇမနုတိဋ္ဌန္တေန စ မဟာသတ္တေန အသတိ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒေ ကမ္မဝါဒီနံ
ကိရိယဝါဒီနံ တာပသပရိဗ္ဗာဇကာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အနုဋ္ဌာတဗ္ဗာ။

ဥပ္ပန္နေသု ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု တေသံ သာသနေ ဧဝ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗံ။ ပဗ္ဗဇိတ္ွတ စ ယထာဝုတ္တေ သီလေ ပတိဋ္ဌိ
တေန တဿာ ဧဝ ဟိ သီလပာရမိယာ ဝေါဒါပနတ္ထံ ဓုတဂုဏာ သမာဒါတဗ္ဗာ။ သမာဒိန္နဓုတဓမ္မာ ဟိ မဟာပုရိသာ
သမ္မဒေဝ တေ ပရိဟရန္တာ အပ္ပိစ္ဆာသန္တုဋ္ဌသလ္လေခပဝိဝေကအသံသဂ္ဂဝီရိယာရမ္ဘသုဘရတာဒိ- ဂုဏသလိ
လဝိက္ခာလိတကိလေသမလတာယ အနဝဇ္ဇသီလဝတဂုဏပရိသုဒ္ဓသဗ္ဗသမာစာရာ ပောရာဏေ အရိယဝံသတ္တယေ ပတိဋ္ဌိ
တာ စတုတ္ထံ ဘာဝနာရာမတာသင်္ခာတံ အရိယဝံသံ အဓိဂန္တုံ စတ္တာရီသာယ အာရမ္မဏေသု ယထာရဟံ ဥပစာရပ္ပနာ
ဘေဒံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တိ။ ဧဝံ ဟိဿ သမ္မဒေဝ နေက္ခမ္မပာရမီ ပရိပူရိတာ ဟောတိ။

ဣမသ္မိံ ပန ဌာနေ တေရသဟိ ဓုတဓမ္မေဟိ သဒ္ဓိံ ဒသ ကသိဏာနိ, ဒသ အသုဘာနိ, ဒသာနုဿတိယော, စတ္တာ
ရော ဗ္ရဟ္မဝိဟာရာ, စတ္တာရော အာရုပ္ပာ, ဧကာ သညာ, ဧကံ ဝဝတ္ထာနန္တိ စတ္တာရီသာယ သမာဓိဘာဝနာယ ကမ္မ
မဋ္ဌာနာနိ ဘာဝနာဝိဓာနဉ္စ ဝိတ္ထာရတော ဝတ္တဗ္ဗာနိ။ တံ ပနေတံ သဗ္ဗံ ယသ္မာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၂၂ အာဒ
ယော, ၄၇, ၅၅) သဗ္ဗာကာရတော ဝိတ္ထာရေတ္ွတ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေဝလဥ္ဟိ
တတ္ထ သာဝကဗောဓိသတ္တဿ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဣဓ မဟာဗောဓိသတ္တဿ ဝသေန ကရုဏူပာယကောသလ္လပုဗ္
ဗင်္ဂမံ ကတ္ွတ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အယမေဝ ဝိသေသောတိ။ ဧဝမေတ္ထ နေက္ခမ္မပာရမိယာ ပဋိပတ္တိက္ကမော ဝေဒိတဗ္
ဗော။

တထာ ပညာပာရမိံ သမ္ပာဒေတုကာမေန ယသ္မာ ပညာ အာလောကော ဝိယ အန္ဓကာရေန မောဟေန သဟ န ဝတ္တ
တိ, တသ္မာ မောဟကာရဏာနိ တာဝ ဗောဓိသတ္တေန ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထိမာနိ မောဟကာရဏာနိ – အရတိ တန္ဒိ
ဝိဇမ္ဘိတာ အာလသိယံ ဂဏသင်္ဂဏိကာရာမတာ နိဒ္ဒာသီလတာ အနိစ္ဆယသီလတာ ဉာဏသ္မိံ အကုတူဟလတာ မိစ္ဆာ
ဓိမာနော အပရိပုစ္ဆကတာ ကာယဿ န သမ္မာပရိဟာရော အသမာဟိတစိတ္တတာ ဒုပ္ပညာနံ ပုဂ္ဂလာနံ သေဝနာ ပညဝ
န္တာနံ အပယိရုပာသနာ အတ္တပရိဘဝေါ မိစ္ဆာဝိကပ္ပော ဝိပရီတာဘိနိဝေသော ကာယဒဠှဟီဗဟုလတာ အသံဝေဂသီလတာ

ပဉ္စ နီဝရဏာနိ။ သင်္ခေပတော ယေ ဝါ ပန ဓမ္မေ အာသေဝတော အနုပ္ပန္နာ ပညာ နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နာ ပရိဟာယတိ။ ဣတိ ဣမာနိ သမ္မောဟကာရဏာနိ ပရိဝဇ္ဇေန္တေန ဗာဟုသစ္စေ ဈာနာဒီသု စ ယောဂေါ ကရဏီယော။

တတ္ထာယံ ဗာဟုသစ္စဿ ဝိသယဝိဘာဂေါ – ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒွါဒသာယတနာနိ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ ဒွါဒသပဒိကော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒော တထာ သတိပဋ္ဌာနာဒယော ကုသလာဒိဓမ္မပ္ပကာရဘေဒါ စ, ယာနိ စ လောကေ အနဝဇ္ဇာနိ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ, ယော စ သတ္တာနံ ဟိတသုခဝိဓာနယောဂ္ဂေါ ဗျာကရဏဝိသေသော, ဣတိ ဧဝံ ပကာရံ သကလမေဝ သုတဝိသယံ ဥပါယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ပညာယ သတိယာ ဝီရိယေန စ သာဓုကံ ဥဂ္ဂဟဏသဝနဓာရဏပရိစယပရိပုစ္ဆာဟိ ဩဂါဟေတွာ တတ္ထ စ ပရေသံ ပတိဋ္ဌာပနေန သုတမယာ ပညာ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗာ။

တထာ သတ္တာနံ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု ဌာနုပ္ပတ္တိကပဋိဘာနဘူတာ အာယာပါယဥပါယကောသလ္လဘူတာ စ ပညာ ဟိတေသိတံ နိဿာယ တတ္ထ တတ္ထ ယထာရဟံ ပဝတ္တေတဗ္ဗာ။ တထာ ခန္ဓာဒီနံ သဘာဝဓမ္မာနံ အာကာရပရိဝိတက္ကနမုခေန တေ နိဇ္ဈာနံ ခမာပေန္တေန စိန္တာမယာ ပညာ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗာ။ ခန္ဓာဒီနံယေဝ ပန သလက္ခဏသာမညလက္ခဏပရိဂ္ဂဟဏဝသေန လောကိယပရိညာ နိဗ္ဗတ္တေန္တေန ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာပညာ သမ္ပာဒေတဗ္ဗာ။ ဧဝဉှိ နာမရူပမတ္တမိဒံ ယထာရဟံ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ နိရုဇ္ဈတိ စ, န ဧတ္ထ ကောစိ ကတ္တာ ဝါ ကာရေတာ ဝါ, ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စံ, ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠနဋ္ဌေန ဒုက္ခံ, အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန အနတ္တာတိ အဇ္ဈတ္တိကဓမ္မေ ဗာဟိရကဓမ္မေ စ နိဗ္ဗိသေသံ ပရိဇာနန္တော တတ္ထ အာသင်္ဂံ ပဇဟန္တော ပရေ စ တတ္ထ တံ ဇဟာပေန္တော ကေဝလံ ကရုဏာဝသေနေဝ ယာဝ န ဗုဒ္ဓဂုဏာ ဟတ္ထတလံ အာဂစ္ဆန္တိ, တာဝ ယာနတ္တယေ သတ္တေ အဝတာရဏပရိပါစနေဟိ ပတိဋ္ဌပေန္တော ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တိယော အဘိညာယော စ လောကိယာ ဝသီဘာဝံ ပါပေန္တော ပညာယ မတ္ထကံ ပါပုဏာတိ။

တတ္ထ ယာ ဣမာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏံ စေတောပရိယဉာဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ ယထာကမ္မူပဂဉာဏံ အနာဂတံသဉာဏန္တိ သပရိဘဏ္ဍာ ပဉ္စလောကိယအဘိညာသင်္ခါတာ ဘာဝနာပညာ, ယာ စ ခန္ဓာယတနဓာတုဣန္ဒြိယသစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပာဒါဒိဘေဒေသု ဘူမိဘူတေသု ဓမ္မေသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန ဉာဏပရိစယံ ကတွာ သီလဝိသုဒ္ဓိစိတ္တဝိသုဒ္ဓီတိ မူလဘူတာသု ဣမာသု ဒွီသု ဝိသုဒ္ဓီသု ပတိဋ္ဌာယ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ- ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓီတိ သရီရဘူတာ ဣမာ ပဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော သမ္ပာဒေန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗာ လောကိယလောကုတ္တရဘေဒါ ဘာဝနာပညာ, တာသံ သမ္ပာဒနဝိဓာနံ ယသ္မာ “တတ္ထ ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတီတိအာဒိကံ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ကာတုကာမေန အာဒိကမ္မိကေန ယောဂိနာ”တိ အာဒိနာ “ခန္ဓာတိ ရူပက္ခန္ဓော ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော”တိအာဒိနာ စ ဝိသယဝိဘာဂေန သဒ္ဓိံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၃၀ အာဒယော) သဗ္ဗာကာရတော ဝိတ္ထာရေတွာ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ သာဝကဗောဓိသတ္တဿ ဝသေန ပညာ အာဂတာ, ဣဓ မဟာဗောဓိသတ္တဿ ဝသေန ကရုဏူပါယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗာ, ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိံ အပါပေတွာ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယံယေဝ ဝိပဿနာ ဌပေတဗ္ဗာတိ အယမေဝ ဝိသေသော။ ဧဝမေတ္ထ ပညာပါရမိယာ ပဋိပတ္တိက္ကမော ဝေဒိတဗ္ဗော။

တထာ ယသ္မာ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ ကတာဘိနီဟာရေန မဟာသတ္တေန ပါရမိပရိပူရဏတ္ထံ သဗ္ဗကာလံ ယုတ္တပ္ပယုတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ အာဗဒ္ဓပရိကရေန, တသ္မာ ကာလေန ကာလံ “ကော နု ခော အဇ္ဇ မယာ ပုညသမ္ဘာရော ဉာဏသမ္ဘာရော ဝါ ဥပစိတော, ကိံ ဝါ မယာ ပရဟိတံ ကတ”န္တိ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပစ္စဝေက္ခန္တေန သတ္တဟိတတ္ထံ ဥဿာဟော ကရဏီယော။ သဗ္ဗေသမ္ပိ သတ္တာနံ ဥပကာရာယ အတ္တနော ပရိဂ္ဂဟဘူတံ ဝတ္ထုံ ကာယေ ဇီဝိတေ စ နိရပေက္ခစိတ္တေန ဩဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောတိ ကာယေန ဝါစာယ ဝါ, တံ သဗ္ဗံ သမ္ဗောဓိယံ နိန္နစိတ္တေနေဝ ကာတဗ္ဗံ, ဗောဓိယာ ပရိဏာမေတဗ္ဗံ။ ဥဠာရေဟိ ပရိတ္တေဟိ စ ကာမေဟိ ဝိနိဝတ္တစိတ္တေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗာသုပိ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု ဥပါယကောသလ္လံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

တသ္မိံ တသ္မိံ သတ္တဟိတေ အာရဒ္ဓဝီရိယေန ဘဝိတဗ္ဗံ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိသဗ္ဗသဟေန အဝိသံဝါဒိနာ။ သဗ္ဗေပိ သတ္
တာ အနောဓိသော မေတ္တာယ ကရုဏာယ စ ဖရိတဗ္ဗာ။ ယာ ကာစိ သတ္တာနံ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိ, သဗ္ဗာ သာ အတ္တနိ ပဋိကင်
ခိတဗ္ဗာ။ သဗ္ဗေသဉ္စ သတ္တာနံ ပုညံ အဗ္ဘနုမောဒိတဗ္ဗံ။ ဗုဒ္ဓါနံ မဟန္တတာ မဟာနုဘာဝတာ အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိ
တဗ္ဗာ။ ယဉ္စ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကရောတိ ကာယေန ဝါစာယ ဝါ, တံ သဗ္ဗံ ဗောဓိနိန္နစိတ္တပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကာတဗ္ဗံ။ ဣမိနာ ဟိ
ဥပာယေန အနာဒီသု ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿ ထာမဝတော ဒဠှပရက္ကမဿ မဟာသတ္တဿ ဗောဓိသတ္တဿ
အပရိမေယျော ပုညသမ္ဘာရော ဉာဏသမ္ဘာရော စ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဥပစီယတိ။

အပိ စ သတ္တာနံ ပရိဘောဂတ္ထံ ပရိပါလနတ္ထဉ္စ အတ္တနော သရီရံ ဇီဝိတဉ္စ ပရိစ္စဇိတွာ ခုပ္ပိပါသာသီတုဏှ
ဝါတာတပါဒိဒုက္ခပတိကာရော ပရိယေသိတဗ္ဗော ဥပနေတဗ္ဗော စ။ ယဉ္စ ယထာဝုတ္တဒုက္ခပတိကာရဇံ သုခံ အတ္တနာ
ပဋိလဘတိ, တထာ ရမဏီယေသု အာရာမုယျာနပါသာဒတဠာကာဒီသု အရညာယတနေသု စ ကာယစိတ္တသန္တာပါဘာ
ဝေန အဘိနိဗ္ဗုတတ္တာ အတ္တနာ သုခံ ပဋိလဘတိ, ယဉ္စ သုဏာတိ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါ မဟာဗောဓိသတ္တာ စ နေက္ခ
မ္မပဋိပတ္တိယံ ဌိတာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဘူတံ ဈာနသမာပတ္တိသုခံ အနုဘဝန္တီတိ, တံ သဗ္ဗံ သဗ္ဗသတ္တေ
သု အနောဓိသော ဥပသံဟရတီတိ။ အယံ တာဝ နယော အသမာဟိတဘူမိယံ ပတိဋ္ဌိတဿ။

သမာဟိတဘူမိယံ ပန ပတိဋ္ဌိတော အတ္တနာ ယထာနုဘူတံ ဝိသေသာဓိဂမနိဗ္ဗတ္တံ ပီတိံ ပဿဒ္ဓိံ သုခံ သမာဓိံ
ယထာဘူတဉာဏဉ္စ သတ္တေသု အဓိမုစ္စန္တော ဥပသံဟရတိ ပရိဏာမေတိ။ တထာ မဟတိ သံသာရဒုက္ခေ တဿ စ
နိမိတ္တဘူတေ ကိလေသာဘိသင်္ခါရဒုက္ခေ နိမုဂ္ဂံ သတ္တနိကာယံ ဒိသွာ တတြာပိ ဆေဒနဘေဒနဖာလနပိံသနဂ္ဂိသန္
တာပနာဒိဇနိတာ ဒုက္ခာ တိဗ္ဗာ ခရာ ကဋုကာ ဝေဒနာ နိရန္တရံ စိရကာလံ ဝေဒိယန္တေ နာရကေ, အညမညံ ကုဇ္ဈနသန္တာသ
နဝိဟေဌနဟိံသနပရာဓီနတာဒီဟိ မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝန္တေ တိရစ္ဆာနဂတေ, ဇောတိမာလာကုလသရီရေ ခုပ္ပိပါသာဝါ
တာတပါဒီဟိ ဍယှမာနေ စ ဝိသုဿမာနေ စ ဝန္တခေဠာဒိအာဟာရေ ဥဒ္ဓဗာဟုံ ဝိရဝန္တေ နိဇ္ဈာမတဏှိကာဒိကေ
မဟာဒုက္ခံ ဝေဒိယမာနေ ပေတေ စ, ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ မဟန္တံ အနယဗျသနံ ပါပုဏန္တေ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိကာရဏာ
ယောဂေန ဒုဗ္ဗဏ္ဏဒုဒ္ဒသိကဒလိဒ္ဒါဒိဘာဝေန ခုပ္ပိပါသာဒိအာဗာဓယောဂေန ဗလဝန္တေဟိ အဘိဘဝနီယတော ပရေ
သံ ဝဟနတော ပရာဓီနတော စ, နာရကေ ပေတေ တိရစ္ဆာနဂတေ စ, အတိသယန္တေ အပါယဒုက္ခနိဗ္ဗိသေသံ ဒုက္ခမနုဘ
ဝန္တေ မနုဿေ စ, တထာ ဝိသယဝိသပရိဘောဂဝိက္ခိတ္တစိတ္တတာယ ရာဂါဒိပရိဠာဟေန ဍယှမာနေ ဝါတဝေဂသ
မုဋ္ဌိတဇာလာသမိဒ္ဓသုက္ခကဋ္ဌသန္နိပါတေ အဂ္ဂိက္ခန္ဓေ ဝိယ အနုပသန္တပရိဠာဟဝုတ္တိကေ အနုပသန္တနိပါတပ
ရာဓီနေ ကာမာဝစရဒေဝေ စ, မဟတာ ဝါယာမေန ဝိဒူရမာကာသံ ဝိဂါဟိတသကုန္တာ ဝိယ ဗလဝတာ ဒူရေ ပါဏိနာ ခိတ္
တသရာ ဝိယ စ, သတိပိ စိရပ္ပဝတ္တိယံ အနိစ္စန္တိကတာယ ပါတပရိယောသာနာ အနတိက္ကန္တဇာတိဇရာမရဏာ ဧဝ
ရူပါရူပါဝစရဒေဝေ စ ပဿန္တေန မဟန္တံ သံဝေဂံ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ မေတ္တာယ ကရုဏာယ စ အနောဓိသော သတ္တာ
ဖရိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ စ ဗောဓိသမ္ဘာရေ နိရန္တရံ ဥပစိနန္တေန ယထာ ပါရမိယော ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ,
ဧဝံ သက္ကစ္စကာရိနာ သာတစ္စကာရိနာ အနောလီနဝုတ္တိနာ ဥဿာဟော ပဝတ္တေတဗ္ဗော, ဝီရိယပါရမီ ပရိပူရေတ
ဗ္ဗာ။

အပိ စ အစိန္တေယျာပရိမေယျဝိပုလောဠာရဝိမလနိရုပမနိရူပက္ကိလေသဂုဏနိစယနိဓာနဘူတဿ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ
သ ဥဿုက္ကိတွတ သမ္ပဟံသနယောဂ္ဂံ ဝီရိယံ နာမ အစိန္တေယျာနုဘာဝမေဝ, ယံ န ပစုရဇနာ သောတုမ္ပိ သက္ကု
ဏန္တိ, ပဂေဝ ပဋိပဇ္ဇိတုံ။ တထာ ဟိ တိဝိဓာ အဘိနီဟာရစိတ္တုပ္ပတ္တိ, စတဿော ဗုဒ္ဓဘူမိယော, စတ္တာရိ သင်္ဂဟ
ဝတ္ထူနိ, ကရုဏေကရသတာ, ဗုဒ္ဓဓမ္မေသု သစ္ဆိကရဏေန ဝိသေသပစ္စယော နိဇ္ဈာနခန္တိ, သဗ္ဗဓမ္မေသု နိရုပလေ
ပေါ, သဗ္ဗသတ္တေသု ပိယပုတ္တသညာ, သံသာရဒုက္ခေဟိ အပရိခေဒေါ, သဗ္ဗဒေယျဓမ္မပရိစ္စာဂေါ, တေန စ နိရတိ
မာနတာ, အဓိသီလာဒိအဓိဋ္ဌာနံ, တတ္ထ စ အစဉ္စလတာ, ကုသလကိရိယာသု ပီတိပါမောဇ္ဇံ, ဝိဝေကနိန္နစိတ္တတာ, ဈာ
နာနုယောဂေါ, အနဝဇ္ဇဓမ္မေန အတိတ္တိ, ယထာသုတဿ ဓမ္မဿ ပရေသံ ဟိတဇ္ဈာသယေန ဒေသနာ, သတ္တာနံ
ဉာယေ နိဝေသနာ, အာရမ္ဘဒဠှတာ, ဓီရဝီရဘာဝေါ, ပရာပဝါဒပရာပကာရေသု ဝိကာရာဘာဝေါ, သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ, သမာ
ပတ္တီသု ဝသီဘာဝေါ, အဘိညာသု ဗလပ္ပတ္တိ, လက္ခဏတ္တယာဝဗောဓော, သတိပဋ္ဌာနာဒီသု ယောဂကမ္မာဘိ
ယောဂေန လောကုတ္တရမဂ္ဂသမ္ဘာရသမ္ဘရဏံ, နဝလောကုတ္တရာဝက္ကန္တီတိ ဧဝမာဒိကာ သဗ္ဗာပိ ဗောဓိသမ္ဘာရပဋိပ
တ္တိ ဝီရိယာနုဘာဝေနေဝ သမိဇ္ဈတီတိ အဘိနီဟာရတော ယာဝ မဟာဗောဓိ အနောဿဇ္ဇန္တေန သက္ကစ္စံ နိရန္တရံ
ဝီရိယံ ယထာ ဥပရူပရိ ဝိသေသာဝဟံ ဟောတိ, ဧဝံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ သမ္ပဇ္ဇမာနေ စ ယထာဝုတ္တေ ဝီရိယေ ခန္တိသစ္စ

စာဓိဋ္ဌာနာဒယော စ ဒါနသီလာဒယော စ သဗ္ဗေပိ ဗောဓိသမ္ဘာရာ တဒဓီနဝုတ္တိတာယ သမ္ပန္နာ ဧဝ ဟောန္တီတိ ခန္တိ
အာဒီသုပိ ဣမိနာဝ နယေန ပဋိပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဣတိ သတ္တာနံ သုခူပကရဏပရိစ္စာဂေန ဗဟုဓာ အနုဂ္ဂဟကရဏံ ဒါနေန ပဋိပတ္တိ, သီလေန တေသံ ဇီဝိတသာပ
တေယျဒါရရက္ခာအဘေဒပိယဟိတဝစနာဝိဟိံသာဒိကာရဏာနိ, နေက္ခမ္မေန တေသံ အာမိသပဋိဂ္ဂဟဏဓမ္မဒါနာဒိ
နာ အနေကဝိဓာ ဟိတစရိယာ, ပညာယ တေသံ ဟိတကရဏူပါယကောသလ္လံ, ဝီရိယေန တတ္ထ ဥဿာဟာရမ္ဘအသံ
ဟီရာနိ, ခန္တိယာ တဒပရာဓသဟနံ, သစ္စေန နေသံ အဝဉ္စနတဒုပကာရကိရိယာသမာဒါနာဝိသံဝါဒနာဒိ, အဓိဋ္ဌာနေန တ
ဒုပကာရကရဏေ အနတ္ထသမ္ပာတေပိ အစလနံ, မေတ္တာယ နေသံ ဟိတသုခာနုစိန္တနံ, ဥပေက္ခာယ နေသံ ဥပကာရာပကာ
ရေသု ဝိကာရာနာပတ္တီတိ ဧဝံ အပရိမာဏေ သတ္တေ အာရဗ္ဘ အနုကမ္ပိတသဗ္ဗသတ္တဿ မဟာဗောဓိသတ္တဿ
ပုထုဇ္ဇနေဟိ အသာဓာရဏော အပရိမေယျော ပုညဉာဏသမ္ဘာရူပစယော ဧတ္ထ ပဋိပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယော စေတာ
သံ ပစ္စယော ဝုတ္တော, တဿ စ သက္ကစ္စံ သမ္ပာဒနံ။

ကော ဝိဘာဂေါတိ? ဒသ ပါရမိယော, ဒသ ဥပပါရမိယော, ဒသ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ သမတ္တိံသပါရမိယော။
တတ္ထ ကတာဘိနီဟာရဿ ဗောဓိသတ္တဿ ပရဟိတကရဏာဘိနိန္နာသယပယောဂဿ ကဏှဓမ္မဝေါကိဏ္
ဏာ သုက္ကဓမ္မာ ပါရမိယော ဧဝ, တေဟိ အဝေါကိဏ္ဏာ သုက္ကဓမ္မာ ဥပပါရမိယော, အကဏှအသုက္ကာ ပရမ
တ္ထပါရမိယောတိ ကေစိ။ သမုဒါဂမနကာလေသု ဝါ ပူရိယမာနာ ပါရမိယော, ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ ပုဏ္ဏာ ဥပပါရမိယော,
ဗုဒ္ဓဘူမိယံ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏာ ပရမတ္ထပါရမိယော။ ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ ဝါ ပရဟိတကရဏတော ပါရမိယော,
အတ္တဟိတကရဏတော ဥပပါရမိယော, ဗုဒ္ဓဘူမိယံ ဗလဝေသာရဇ္ဇသမဓိဂမေန ဥဘယဟိတပရိပူရဏတော ပရမတ္ထပါ
ရမိယော။

ဧဝံ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု ပဏိဓာနာရမ္ဘပရိနိဋ္ဌာနေသု တေသံ ဝိဘာဂေါတိ အပရေ။ ဒေါသူပသမကရုဏာ
ပကတိကာနံ ဘဝသုခဝိမုတ္တိသုခပရမသုခပ္ပတ္တာနံ ပုညူပစယဘေဒတော တဗ္ဗိဘာဂေါတိ အညေ။ လဇ္ဇာသတိမာနာပသ္
သယာနံ လောကုတ္တရဓမ္မာဓိပတီနံ သီလသမာဓိပညာဂရုကာနံ တာရိတတရိတတာရယိတူနံ အနုဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသမ္မာသမ္
ဗုဒ္ဓာနံ ပါရမီ, ဥပပါရမီ, ပရမတ္ထပါရမီတိ ဗောဓိသတ္တဿုပ္ပတ္တိတော ယထာဝုတ္တဝိဘာဂေါတိ ကေစိ။ စိတ္တပ
ဏိဓိတော ယာဝ ဝစီပဏိဓိ, တာဝ ပဝတ္တာ သမ္ဘာရာ ပါရမိယော, ဝစီပဏိဓိတော ယာဝ ကာယပဏိဓိ, တာဝ ပဝတ္တာ ဥပ
ပါရမိယော, ကာယပဏိဓိတော ပဘုတိ ပရမတ္ထပါရမိယောတိ အပရေ။ အညေ ပန “ပရပုညာနုမောဒနဝသေန ပဝတ္တာ
သမ္ဘာရာ ပါရမိယော, ပရေသံ ကာရာပနဝသေန ပဝတ္တာ ဥပပါရမိယော, သယံကရဏဝသေန ပဝတ္တာ ပရမတ္ထပါရမိ
ယော”တိ ဝဒန္တိ။

တထာ ဘဝသုခာဝဟော ပုညဉာဏသမ္ဘာရော ပါရမီ, အတ္တနော နိဗ္ဗာနသုခာဝဟော ဥပပါရမီ, ပရေသံ တဒုဘယသုခာ
ဝဟော ပရမတ္ထပါရမီတိ ဧကေ။ ပုတ္တဒါရဓနာဒိဥပကရဏပရိစ္စာဂေါ ပန ဒါနပါရမီ, အင်္ဂပရိစ္စာဂေါ ဒါနဥပပါရမီ,
အတ္တနော ဇီဝိတပရိစ္စာဂေါ ဒါနပရမတ္ထပါရမီတိ။ တထာ ပုတ္တဒါရာဒိကဿ တိဝိဓဿာပိ ဟေတု အဝီတိက္ကမနဝ
သေန တိဿော သီလပါရမိယော, တေသု ဧဝ တိဝိဓေသု ဝတ္ထူသု အာလယံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ နိက္ခမနဝသေန တိဿော
နေက္ခမ္မပါရမိယော, ဥပကရဏင်္ဂဇီဝိတတဏှံ သမူဟနိတွာ သတ္တာနံ ဟိတာဟိတဝိနိစ္ဆယကရဏဝသေန တိသ္
သော ပညာပါရမိယော။ ယထာဝုတ္တဘေဒါနံ ပရိစ္စာဂါဒီနံ ဝါယမနဝသေန တိဿော ဝီရိယပါရမိယော, ဥပကရဏင်္ဂ
ဇီဝိတန္တရာယကရာနံ ခမနဝသေန တိဿော ခန္တိပါရမိယော, ဥပကရဏင်္ဂဇီဝိတဟေတု သစ္စာပရိစ္စာဂဝသေန တိသ္
သော သစ္စပါရမိယော, ဒါနာဒိပါရမိယော အကုပ္ပာဓိဋ္ဌာနဝသေနေဝ သမိဇ္ဈန္တီတိ, ဥပကရဏာဒိဝိနာသေပိ အစလာဓိဋ္
ဌာနဝသေန တိဿော အဓိဋ္ဌာနပါရမိယော, ဥပကရဏာဒိဥပဃာတကေသုပိ သတ္တေသု မေတ္တာယ အဝိဇဟနဝသေန
တိဿော မေတ္တာပါရမိယော, ယထာဝုတ္တဝတ္ထုတ္တယဿ ဥပကာရာပကာရေသု သတ္တသင်္ခာရေသု မဇ္ဈတ္တ
တာပဋိလာဘဝသေန တိဿော ဥပေက္ခာပါရမိယောတိ ဧဝမာဒိနာ ဧတာသံ ဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

ကော သင်္ဂဟော တိ? ဧတ္ထ ပန ယထာ ဧတာ ဝိဘာဂတော တိံသဝိဓာပိ ဒါနပါရမိအာဒိဘာဝတော ဒသဝိဓာ, ဧဝံ ဒါ
နသီလခန္တိဝီရိယဈာနပညာသဘာဝေန ဆဗ္ဗိဓာ။ ဧတာသု ဟိ နေက္ခမ္မပါရမီ သီလပါရမိယာ သင်္ဂဟိတာ, တဿာ ပ
ဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝေ, နီဝရဏဝိဝေကဘာဝေ ပန ဈာနပါရမိယာ ကုသလဓမ္မဘာဝေ ဆဟိပိ သင်္ဂဟိတာ။ သစ္စပါရမီ သီလပါရမိ

ယာ ကေဒေသော ဧဝ ဝစီဝိရတိသစ္စပက္ခေ, ဉာဏသစ္စပက္ခေ ပန ပညာပါရမိယာ သင်္ဂဟိတာ။ မေတ္တာပါရမိ ဈာနပါရမိယာ ဧဝ။ ဥပေက္ခာပါရမီ ဈာနပညာပါရမီဟိ။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ သဗ္ဗာဟိပိ သင်္ဂဟိတာတိ။

ဧတေသဉ္စ ဒါနာဒီနံ ဆန္နံ ဂုဏာနံ အညမညသမ္ဗန္ဓာနံ ပဉ္စဒသယုဂလာဒီနိ ပဉ္စဒသယုဂလာဒိသာဓကာနိ ဟောန္တိ။ သေယျထိဒံ – ဒါနသီလယုဂလေန ပရဟိတာဟိတာနံ ကရဏာကရဏယုဂလသိဒ္ဓိ, ဒါနခန္တိယုဂလေန အလောဘာဒေါသယုဂလသိဒ္ဓိ, ဒါနဝီရိယယုဂလေန စာဂသုတယုဂလသိဒ္ဓိ, ဒါနဈာနယုဂလေန ကာမဒေါသပ္ပဟာနယုဂလသိဒ္ဓိ။ ဒါနပညာယုဂလေန အရိယယာနဓုရယုဂလသိဒ္ဓိ, သီလခန္တိဒွယေန ပယောဂါသယသုဒ္ဓိဒွယသိဒ္ဓိ, သီလဝီရိယဒွယေန ဘာဝနာဒွယသိဒ္ဓိ, သီလဈာနဒွယေန ဒုဿီလျပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနဒွယသိဒ္ဓိ, သီလပညာဒွယေန ဒါနဒွယသိဒ္ဓိ, ခန္တိဝီရိယယုဂလေန ခမာတေဇဒွယသိဒ္ဓိ, ခန္တိဈာနယုဂလေန ဝိရောဓာနုရောဓပ္ပဟာနယုဂလသိဒ္ဓိ, ခန္တိပညာယုဂလေန သုညတာခန္တိပဋိဝေဓဒုကသိဒ္ဓိ, ဝီရိယဈာနဒုကေန ပဂ္ဂဟာဝိက္ခေပဒုကသိဒ္ဓိ, ဝီရိယပညာဒုကေန သရဏဒုကသိဒ္ဓိ, ဈာနပညာဒုကေန ယာနဒုကသိဒ္ဓိ , ဒါနသီလခန္တိတ္တိကေန လောဘဒေါသမောဟပ္ပဟာနတ္တိကသိဒ္ဓိ, ဒါနသီလဝီရိယတ္တိကေန ဘောဂဇီဝိတကာယသာရာဒါနတ္တိကသိဒ္ဓိ, ဒါနသီလဈာနတ္တိကေန ပုညကိရိယဝတ္ထုတ္တိကသိဒ္ဓိ, ဒါနသီလပညာတိကေန အာမိသာဘယဓမ္မဒါနတ္တိကသိဒ္ဓီတိ။ ဧဝံ ဣတရေဟိပိ တိကေဟိ စတုက္ကာဒီဟိ စ ယထာသမ္ဘဝံ တိကာနိ စ စတုက္ကာဒီနိ စ ယောဇေတဗ္ဗာနိ။

ဧဝံ ဆဗ္ဗိဓာနမ္ပိ ပန ဣမာသံ ပါရမီနံ စတူဟိ အဓိဋ္ဌာနေဟိ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗပါရမီနံ သမူဟသင်္ဂဟတော ဟိ **စတ္တာရိ အဓိဋ္ဌာနာနိ,** သေယျထိဒံ – သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ, စာဂါဓိဋ္ဌာနံ, ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ, ပညာဓိဋ္ဌာနန္တိ။ တတ္ထ အဓိတိဋ္ဌတိ ဧတေန, ဧတ္ထ ဝါ အဓိတိဋ္ဌတိ, အဓိဋ္ဌာနမတ္တမေဝ ဝါ တန္တိ အဓိဋ္ဌာနံ, သစ္စဉ္စ တံ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ, သစ္စဿ ဝါ အဓိဋ္ဌာနံ, သစ္စံ အဓိဋ္ဌာနမေတဿာတိ ဝါ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ တတ္ထ အဝိသေသတော တာဝ လောကုတ္တရဂုဏေ ကတာဘိနီဟာရဿ အနုကမ္ပိတသဗ္ဗသတ္တဿ မဟာသတ္တဿ ပဋိညာနုရူပံ သဗ္ဗပါရမိပရိဂ္ဂဟတော သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ။ တာသံ ပဋိပက္ခပရိစ္စာဂတော စာဂါဓိဋ္ဌာနံ ။ သဗ္ဗပါရမိတာဂုဏေဟိ ဥပသမတော ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ။ တေဟိ ဧဝ ပရဟိတောပါယကောသလ္လတော ပညာဓိဋ္ဌာနံ။

ဝိသေသတော ပန ယာစကဇနံ အဝိသံဝါဒေတွာ ဒဿာမီတိ ပဋိဇာနနတော ပဋိညံ အဝိသံဝါဒေတွာ ဒါနတော ဒါနံ အဝိသံဝါဒေတွာ အနုမောဒနတော မစ္ဆရိယာဒိပဋိပက္ခပရိစ္စာဂတော ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကဒါနဒေယျဓမ္မက္ခယေသု လောဘဒေါသမောဟဘယဝူပသမတော ယထာရဟံ ယထာကာလံ ယထာဝိဓာနဉ္စ ဒါနတော ပညုတ္တရတော စ ကုသလဓမ္မာနံ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ ဒါနံ။ တထာ သံဝရသမာဒါနဿ အဝီတိက္ကမနတော ဒုဿီလျပရိစ္စာဂတော ဒုစ္စရိတဝူပသမနတော ပညုတ္တရတော စ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ သီလံ။ ယထာပဋိညံ ခမနတော, ပရာပရာဓဝိကပ္ပပရိစ္စာဂတော, ကောဓပရိယုဋ္ဌာနဝူပသမနတော, ပညုတ္တရတော, စ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာ ခန္တိ။ ပဋိညာနုရူပံ ပရဟိတကရဏတော, ဝိသာဒပရိစ္စာဂတော, အကုသလဝူပသမနတော, ပညုတ္တရတော စ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ ဝီရိယံ။ ပဋိညာနုရူပံ လောကဟိတာနုစိန္တနတော, နီဝရဏပရိစ္စာဂတော, စိတ္တဝူပသမနတော, ပညုတ္တရတော စ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ ဈာနံ။ ယထာပဋိညံ ပရဟိတူပါယကောသလ္လတော, အနုပါယကိရိယာပရိစ္စာဂတော, မောဟဇပရိဠာဟဝူပသမနတော, သဗ္ဗညုတာပဋိလာဘတော စ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာ ပညာ။

တတ္ထ ဉေယျပဋိညာနုဝိဓာနေဟိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ။ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမပရိစ္စာဂေဟိ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ။ ဒေါသဒုက္ခဝူပသမေဟိ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ။ အနုဗောဓပဋိဝေဓေဟိ ပညာဓိဋ္ဌာနံ။ တိဝိဓသစ္စပရိဂ္ဂဟိတံ ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ။ တိဝိဓစာဂပရိဂ္ဂဟိတံ ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ။ တိဝိဓဝူပသမပရိဂ္ဂဟိတံ ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ။ တိဝိဓဉာဏပရိဂ္ဂဟိတံ ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ ပညာဓိဋ္ဌာနံ။ သစ္စာဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ စာဂူပသမပညာဓိဋ္ဌာနာနိ အဝိသံဝါဒနတော ပဋိညာနုဝိဓာနတော စ, စာဂါဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ သစ္စူပသမပညာဓိဋ္ဌာနာနိ ပဋိပက္ခပရိစ္စာဂတော သဗ္ဗပရိစ္စာဂဖလတ္တာ စ, ဥပသမာဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ သစ္စစာဂပညာဓိဋ္ဌာနာနိ ကိလေသပရိဠာဟဝူပသမနတော ကာမူပသမနတော ကာမပရိဠာဟဝူပသမနတော စ, ပညာဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ သစ္စစာဂူပသမာဓိဋ္ဌာနာနိ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမတော ဉာဏာနုပရိဝတ္တနတော စာတိ ဧဝံ သဗ္ဗာပိ ပါရမိယော သစ္စပ္ပဘာဝိတာ စာဂပရိဗျူဠှိတာ ဥပသမောပဗြူဟိတာ ပညာပရိသုဒ္ဓါ။ သစ္စဉှိ ဧတာသံ ဇနကဟေတု။ စာဂေါ ပရိဂ္ဂဟကဟေတု, ဥပသမော ပရိဝုဒ္ဓိဟေတု, ပညာ ပါရိသုဒ္ဓိဟေတု။ တထာ အာဒိမှိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ သစ္စပဋိညတ္တာ, မဇ္ဈေ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ ကတပဏိဓာနဿ ပရဟိတာ

ယ အတ္တပရိစ္စာဂတော။ အန္တေ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ သဗ္ဗူပသမပရိယောသာနတ္တာ။ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု ပညာဓိဋ္ဌာနံ တသ္မိံ သတိ သမ္ဘဝတော အသတိ အဘာဝတော ယထာပဋိညဉ္စ ဘာဝတော။

တတ္ထ မဟာပုရိသာ သတတမတ္တဟိတပရဟိတကရေဟိ ဂရုပိယဘာဝကရေဟိ သစ္စစာဂါဓိဋ္ဌာနေဟိ ဂိဟိဘူတာ အာမိသဒါနေန ပရေ အနုဂ္ဂဏှန္တိ။ တထာ အတ္တဟိတပရဟိတကရေဟိ ဂရုပိယဘာဝကရေဟိ ဥပသမပညာဓိဋ္ဌာနေဟိ စ ပဗ္ဗဇိတဘူတာ ဓမ္မဒါနေန ပရေ အနုဂ္ဂဏှန္တိ။

တတ္ထ အန္တိမဘဝေ ဗောဓိသတ္တဿ စတုရဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏံ။ ပရိပုဏ္ဏစတုရဓိဋ္ဌာနဿ ဟိ စရိမကဘဝူပပတ္တီတိ ဧကေ။ တတြ ဟိ ဂဗ္ဘောက္ကန္တိဋ္ဌိတိအဘိနိက္ခမနေသု ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန သတော သမ္ပဇာနော သစ္စာဓိဋ္ဌာနပရိပူရိယာ သမ္ပတိဇာတော ဥတ္တရာဘိမုခေါ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂန္တွာ သဗ္ဗာ ဒိသာ ဩလောကေတွာ သစ္စာနုပရိဝတ္တိနာ ဝစသာ – “အဂ္ဂေါဟမသ္မိ လောကဿ, ဇေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿ, သေဋ္ဌောဟမသ္မိ လောကဿာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၃၁; မ. နိ. ၃.၂၀၇) တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိ။

ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန ဇိဏ္ဏာတုရမတပဗ္ဗဇိတဒဿာဝိနော စတုဓမ္မပဒေသကောဝိဒဿ ယောဗ္ဗနာရောဂျဇီဝိတသမ္ပတ္တိမဒါနံ ဥပသမော။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန မဟတော ဉာတိပရိဝဋ္ဋဿ ဟတ္ထဂတဿ စ စက္ကဝတ္တိရဇ္ဇဿ အနပေက္ခပရိစ္စာဂေါတိ။

ဒုတိယေ ဌာနေ အဘိသမ္ဗောဓိယံ စတုရဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ ကေစိ။ တတ္ထ ဟိ ယထာပဋိညံ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အဘိသမယော, တတော ဟိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန သဗ္ဗကိလေသူပက္ကိလေသပရိစ္စာဂေါ, တတော ဟိ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန ပရမူပသမပ္ပတ္တိ, တတော ဟိ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန အနာဝရဏဉာဏပဋိလာဘော, တတော ဟိ ပညာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ။ တံ အသိဒ္ဓံ, အဘိသမ္ဗောဓိယာပိ ပရမတ္ထဘာဝတော။

တတိယေ ဌာနေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ စတုရဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ အညေ။ တတ္ထ ဟိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ ဒွါဒသဟိ အာကာရေဟိ အရိယသစ္စဒေသနာယ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ သဒ္ဓမ္မမဟာယာဂကရဏေန စာဂါဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ သယံ ဥပသန္တဿ ပရေသံ ဥပသမနေန ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ ဝေနေယျာနံ အာသယာဒိပရိဇာနနေန ပညာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ။ တဒပိ အသိဒ္ဓံ, အပရိယောသိတတ္တာ ဗုဒ္ဓကိစ္စဿ။

စတုတ္ထေ ဌာနေ ပရိနိဗ္ဗာနေ စတုရဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ အပရေ။ တတြ ဟိ ပရိနိဗ္ဗုတတ္တာ ပရမတ္ထသစ္စသမ္ပတ္တိယာ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေန စာဂါဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ သဗ္ဗသင်္ခါရူပသမေန ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ။ ပညာပယောဇနပရိနိဋ္ဌာနေန ပညာဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏန္တိ။ တတြ မဟာပုရိသဿ ဝိသေသေန မေတ္တာခေတ္တေ အဘိဇာတိယံ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ သစ္စာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏမဘိဗျတ္တံ, ဝိသေသေန ကရုဏာခေတ္တေ အဘိသမ္ဗောဓိယံ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ ပညာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏမဘိဗျတ္တံ, ဝိသေသေန မုဒိတာခေတ္တေ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ စာဂါဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏမဘိဗျတ္တံ, ဝိသေသေန ဥပေက္ခာခေတ္တေ ပရိနိဗ္ဗာနေ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏမဘိဗျတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

တတြ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ သံဝါသေန သီလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ သံဝေါဟာရေန သောစေယျံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ အာပဒါသု ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂတဿ သာကစ္ဆာယ ပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ သီလာဇီဝစိတ္တဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန ဒေါသာဂတိံ န ဂစ္ဆတိ အဝိသံဝါဒနတော။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန လောဘာဂတိံ န ဂစ္ဆတိ အနဘိသင်္ဂတော။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန ဘယာဂတိံ န ဂစ္ဆတိ အနပရာဓတော။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒာဂမေန မောဟာဂတိံ န ဂစ္ဆတိ ယထာဘူတာဝဗောဓတော။

တထာ ပဌမေန အဒုဋ္ဌော အဓိတသေတိ, ဒုတိယေန အလုဒ္ဓော ပဋိသေဝတိ, တတိယေန အဘိတော ပရိဝဇ္ဇေတိ, စတုတ္ထေန အသမ္မူဠှော ဝိနောဒေတိ။ ပဌမေန နေက္ခမ္မသုခပ္ပတ္တိ, ဣတရေဟိ ပဝိဝေကဉပသမသမ္ဗောဓိသုခပ္ပတ္တိယော ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တထာ ဝိဝေကဇပီတိသုခသမာဓိဇပီတိသုခအပီတိဇကာယသုခသတိပာရိသုဒ္ဓိဇ-ဉပေက္ခာသုခပ္ပတ္တိယော စေတေဟိ စတူဟိ ယထာက္ကမံ ဟောန္တိ။ ဝေမနေကဂုဏာနုဗန္ဓေဟိ စတူဟိ အဓိဋ္ဌာနေဟိ သဗ္ဗပာရမိသမူဟသင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စ စတူဟိ အဓိဋ္ဌာနေဟိ သဗ္ဗပာရမိသင်္ဂဟော, ဧဝံ ကရုဏာပညာ ဟိပီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သဗ္ဗောပိ ဟိ ဗောဓိသမ္ဘာရော ကရုဏာပညာဟိ သင်္ဂဟိတော။ ကရုဏာပညာပရိဂ္ဂဟိတာ ဟိ အနာဒိဂုဏာ မဟာဗောဓိသမ္ဘာရာ ဘဝန္တိ ဗုဒ္ဓတ္တသိဒ္ဓိပရိယောသာနာတိ။ ဝေမေတာသံ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကော သမ္ပာဒနူပါယော တိ? သကလဿာပိ ပုညာဒိသမ္ဘာရဿ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ဉဒ္ဒိဿ အနဝသေသသမ္ဘရဏံ အဝေကလ္လကာရိတာယောဂေန, တတ္ထ စ သက္ကစ္စကာရိတာ အာဒရဗဟုမာနယောဂေန, သာတစ္စကာရိတာ နိရန္တရယောဂေန, စိရကာလာဒိယောဂေ စ အန္တရာ အဝေသာနာပဇ္ဇနေနာတိ။ တံ ပနဿ ကာလပရိမာဏံ ပရတော အာဝိဘဝိဿတိ။ ဣတိ စတုရင်္ဂယောဂေ တောသံ ဟာရမီနံ သမ္ပာဒနူပါယော။ တထာ မဟာသတ္တေန ဗောဓာယ ပဋိပဇ္ဇန္တေန သမ္မာသမ္ဗောဓာယ ဗုဒ္ဓါနံ ပုရေတရမေဝ အတ္တာ နိယျာတေတဗ္ဗော – “ဣမာဟံ အတ္တဘာဝံ ဗုဒ္ဓါနံ နိယျာတေမီ”တိ။ တံတံပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုဉ္စ ပဋိလာဘတော ပုရေတရမေဝ အနုမုခေ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ “ယံ ကိဉ္စိ မယှံ ဉပ္ပဇ္ဇနကံ ဇီဝိတပရိက္ခာရဇာတံ, သဗ္ဗံ တံ သတိ ယာစကေ ဒဿာမိ, တေသံ ပန ဒိန္နာဝသေသံ ဧဝ မယာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ”န္တိ။

ဧဝံ ဟိဿ သမ္မဒေဝ ပရိစ္စာကာယ ကတေ စိတ္တာဘိသင်္ခါရေ ယံ ဉပ္ပဇ္ဇတိ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု အဝိညာဏကံ သဝိညာဏကံ တ, တတ္ထ ယေ ဣမေ ပုဗ္ဗေ အဒေ့ အကတပရိစယော, ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုဿ ပရိတ္တဘာဝေ, ဉဠာရမနုညတာ, ပရိက္ခယစိန္တာတိ **စတ္တာရော အနဝိနိဗန္ဓာ,** တေသု ယဒာ မဟာဗောဓိသတ္တဿ သံဝိဇ္ဇမာနေသု ဒေယျဓမ္မေသု ပစ္စုပဋ္ဌိတေ စ ယာစကဇနေ အဒေ့ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ န ကမတိ။ တေန နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ “အဒ္ဓါဟံ အဒေ့ ပုဗ္ဗေ အကတပရိစယော, တေန မေ ဧတရဟိ အတုကမျတာ စိတ္တေ န သဏ္ဌာတီ”တိ။ သော ဧဝံ မေ ဣတော ပရံ အနာဘိရတံ စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, ဟန္ဒာဟံ ဣတော ပဋ္ဌာယ အနံ ဒဿာမိ, နနု မယာ ပဋိကစ္စေဝ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု ယာစကာနံ ပရိစ္စတ္တန္တိ အနံ ဒေတိ မုတ္တစာဂေ ပယတပာဏိ တေသဂ္ဂရတော ယာစယောဂေ အနသံဝိဘာဂရတော။ ဧဝံ မဟာသတ္တဿ **ပဌမော အနဝိနိဗန္ဓော** ဟတော ဟောတိ ဝိဟတော သမုစ္ဆိန္နော။

တထာ မဟာသတ္တော ဒေယျဓမ္မဿ ပရိတ္တဘာဝေ သတိ ဝေကလ္လေ စ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – “အဟံ ခော ပုဗ္ဗေ အအနသီလတာယ ဧတရဟိ ဧဝံ ပစ္စယဝိကလော ဇာတော , တသ္မာ ဣဒါနိ မယာ ပရိတ္တေန တ ဟီနေန တ ယထာလဒ္ဓေန ဒေယျဓမ္မေန အတ္တာနံ ပီဠေတွာပိ အနမေဝ အာတဗ္ဗံ, ယေနာဟံ အာယတိမ္ပိ အနပါရမိံ မတ္ထကံ ပါပေဿာမီ”တိ။ သော ဣတရီတရေန တံ အနံ ဒေတိ မုတ္တစာဂေ ပယတပာဏိ တေသဂ္ဂရတော ယာစယောဂေ အနသံဝိဘာဂရတော။ ဧဝံ မဟာသတ္တဿ **ဒုတိယော အနဝိနိဗန္ဓော** ဟတော ဟောတိ ဝိဟတော သမုစ္ဆိန္နော။

တထာ မဟာသတ္တော ဒေယျဓမ္မဿ ဉဠာရမနုညတာယ အအာတုကမျတာစိတ္တေ ဉပ္ပဇ္ဇမာနေ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – “နနု တယာ သပ္ပုရိသ ဉဠာရတမာ သဗ္ဗသေဋ္ဌာ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အဘိပတ္ထိတာ, တသ္မာ တဒတ္ထံ တယာ ဉဠာရမနုညေ ဧဝ ဒေယျဓမ္မေ အတုံ ယုတ္တရူပ”န္တိ။ သော ဉဠာရံ မနုညဉ္စ ဒေတိ မုတ္တစာဂေ ပယတပာဏိ တေသ္သဂ္ဂရတော ယာစယောဂေ အနသံဝိဘာဂရတော။ ဧဝံ မဟာပုရိသဿ **တတိယော အနဝိနိဗန္ဓော** ဟတော ဟောတိ ဝိဟတော သမုစ္ဆိန္နော။

တထာ မဟာသတ္တော အနံ ဒေန္တော ယဒာ ဒေယျဓမ္မဿ ပရိက္ခယံ ပဿတိ, သော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – “အယံ ခော ဘောကာနံ သဘာဝေ, ယဒိဒံ ခယဓမ္မတာ ဝယဓမ္မတာ စ။ အပိ စ မေ ပုဗ္ဗေ တာဒိသဿ အနဿ အကတတ္တာ ဧဝံ ဘောကာနံ ပရိက္ခယော ဒိဿတိ, ဟန္ဒာဟံ ယထာလဒ္ဓေန ဒေယျဓမ္မေန ပရိတ္တေန တ ဝိပုလေန တ အနမေဝ ဒဒေယျံ, ယေနာဟံ အာယတိံ အနပါရမိယာ မတ္ထကံ ပါပုဏိဿာမီ”တိ။ သော ယထာလဒ္ဓေန အနံ ဒေတိ မုတ္တစာဂေ ပယတပာဏိ တေသဂ္ဂရတော ယာစယောဂေ အနသံဝိဘာဂရတော။ ဧဝံ မဟာသတ္တဿ **စတုတ္ထော အနဝိနိဗန္ဓော** ဟတော ဟောတိ ဝိဟတော သမုစ္ဆိန္နော။ ဧဝံ ယေ ယေ အနပါရမိယာ ဝိနိဗန္ဓဘူတာ အနတ္ထာ, တေသံ တေသံ ယထာရဟံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဋိဝိနောဒနံ ဉပါယော။ ယထာ စ အနပါရမိယာ, ဧဝံ သီလပါရမိအာဒီသုပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အပိ စ ယံ မဟာသတ္တဿ ဗုဒ္ဓာနံ အတ္တသန္နိယျာတနံ, တံ သမ္ဗဒေဝ သဗ္ဗဟာရမိနံ သမ္ဘာဒနူဟယော။ ဗုဒ္ဓာနဉှိ အတ္တာနံ နိယျာတေတွာ ဌိတော မဟာပုရိသော တတ္ထ တတ္ထ ဗောဓိသမ္ဘာရဟာရိပူရိယာ ဃဋ္ဋေန္တော တယမန္တော သရီရဿ သုခူပကရဏာနဉ္စ ဥပစ္ဆေဒကေသု ဒုဿဟေသုပိ ကိစ္ဆေသု ဒုရဘိသမ္ဘဝေသုပိ သတ္တသင္ခါရသမုပနီတေသု အနတ္ထေသု တိဗ္ဗေသု ဟဏဟာရေသု "အယံ မယှာ အတ္တဘာဝေ ဗုဒ္ဓာနံ ပရိစ္စတ္တော, ယံ တ တံ တ ဧတ္ထ ဟောတူ"တိ တံနိမိတ္တံ န ကမ္ပတိ န ဝေဓတိ, ဤသကမ္ပိ အညထတ္တံ န ဂစ္ဆတိ, ကုသလာရမ္ဘေ အညဒတ္ထု အစလာဓိဋ္ဌာနော၀ ဟောတိ, ဧဝံ အတ္တသန္နိယျာတနမ္ပိ ဧတာသံ သမ္ဘာဒနူဟယော။

အပိ စ သမာသတော ကတာဘိနီဟာရဿ အတ္တနိ သိနေဟဿ ပရိသောသနံ ပရေသု စ သိနေဟဿ ပရိဝဍ္ဎနံ ဧတာသံ သမ္ဘာဒနူဟယော။ သမ္မာသမ္ဗောဓိသမဓိဂမာယ ဟိ ကတမဟာပဏိဓာနဿ မဟာသတ္တဿ ယာထာဝတော ပရိဇာနနေန သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနုပလိတ္တဿ အတ္တနိ သိနေဟော ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆတိ, မဟာကရုဏာသမာသေဝနေန ပန ပိယပုတ္တေ ဝိယ သဗ္ဗသတ္တေ သမ္ပဿမာနဿ တေသု မေတ္တာကရုဏာသိနေဟော ပရိဝဍ္ဎတိ, တတော စ တံတဒဝတ္ထာနုရူပံ အတ္တပရသန္တာနေသု လောဘာဒေသမောဟဝိဂမေန ဝိဒူရီကတမစ္ဆရိယာဒိဗောဓိသမ္ဘာရပဋိပက္ခော မဟာပုရိသော အနပိယဝစနအတ္ထစရိယာသမာနတ္တတာသင်္ခါတေဟိ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ စတုရဓိဋ္ဌာနာနုဂတေဟိ အစ္စန္တံ ဇနဿ သင်္ဂဟကရဏေန ဥပရိ ယာနတ္တယေ အဝတာရဏံ ပရိပါစနဉ္စ ကရောတိ။

မဟာသတ္တာနဉှိ မဟာကရုဏာ မဟာပညာ စ အနေန အလင်္ကတာ, အနံ ပိယဝစနေန, ပိယဝစနံ အတ္ထစရိယာယ, အတ္ထစရိယာ သမာနတ္တတာယ အလင်္ကတာ သင်္ဂဟိတာ စ။ တေသံ သဗ္ဗေပိ သတ္တေ အတ္တနာ နိဗ္ဗိသေသေ ကတွာ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ သဗ္ဗတ္ထ သမာနသုခဒုက္ခတာယ သမာနတ္တတာယ သိဒ္ဓိ။ ဗုဒ္ဓဘူတာနမ္ပိ စ တေဟေဝ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ စတုရဓိဋ္ဌာနပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓေဟိ ဇနဿ အစ္စန္တိကသင်္ဂဟကရဏေန အဘိဝိနယနံ သိဇ္ဈတိ။ အနဉှိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာနံ စာဂါဓိဋ္ဌာနေန ပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓံ, ပိယဝစနံ သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန, အတ္ထစရိယာ ပညာဓိဋ္ဌာနေန, သမာနတ္တတာ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနေန ပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓံ။ တထာဂတာနဉှိ သဗ္ဗသာဝကပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ သမာနတ္တတာ ပရိနိဗ္ဗာနေ။ တတ္ထ ဟိ နေသံ အဝိသေသတော ဧကီဘာဝေါ။ တေနေတဟ "နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ နာနတ္တ"န္တိ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

"သစ္စော စာဂီ ဥပသန္တော၊ ပညဝါ အနုကမ္ပကော။
သမ္ဘတသဗ္ဗသမ္ဘာရော၊ ကံ နာမတ္ထံ န သာဓယေ။

"မဟာကာရုဏိကော သတ္ထာ၊ ဟိတေသီ စ ဥပေက္ခကော။
နိရပေက္ခော စ သဗ္ဗတ္ထ၊ အဟော အစ္ဆရိယော ဇိနော။

"ဝိရတ္တော သဗ္ဗဓမ္မေသု၊ သတ္တေသု စ ဥပေက္ခကော။
သဒါ သတ္တဟိတေ ယုတ္တော၊ အဟော အစ္ဆရိယော ဇိနော။

"သဗ္ဗဒါ သဗ္ဗသတ္တာနံ၊ ဟိတာယ စ သုခါယ စ။
ဥယျုတ္တော အကိလာသူ စ၊ အဟော အစ္ဆရိယော ဇိနော"တိ။

ကိတ္တကေန ကာလေန သမ္ပာဒန န္တိ? ဟေဋ္ဌိမေန တာဝ ပရိစ္ဆေဒေန စတ္တာရိ အသင်္ချေယျာနိ မဟာကပ္ပသတသဟဿဉ္စ, မဇ္ဈိမေန အဋ္ဌ အသင်္ချေယျာနိ မဟာကပ္ပသတသဟဿဉ္စ, ဥပရိမေန ပန သောဠသ အသင်္ချေယျာနိ မဟာကပ္ပသတသဟဿဉ္စ။ ဧတေ စ ဘေဒါ ယထာက္ကမံ ပညာဓိကသဒ္ဓါဓိကဝီရိယာဓိကဝသေန ဉာတဗ္ဗာ။ ပညာဓိကာနဉှိ သဒ္ဓါ မန္ဒာ ဟောတိ ပညာ တိက္ခာ, သဒ္ဓါဓိကာနံ ပညာ မဇ္ဈိမာ ဟောတိ, ဝီရိယာဓိကာနံ ပညာ မန္ဒာ, ပညာနုဘာဝေန စ သမ္မာသမ္ဗောဓိ အဘိဂန္တဗ္ဗာတိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

အပရေ ပန "ဝီရိယဿ တိက္ခမဇ္ဈိမမုဒုဘာဝေန ဗောဓိသတ္တာနံ အယံ ကာလဝိဘာဂေါ"တိ ဝဒန္တိ။ အဝိသေသေန ပန ဝိမုတ္တိပရိပါစနီယာနံ ဓမ္မာနံ တိက္ခမဇ္ဈိမမုဒုဘာဝေန ယထာဝုတ္တကာလဘေဒေန ဗောဓိသမ္ဘာရာ တေသံ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တီတိ တယောပေတေ ကာလဘေဒါ ယုတ္တာတိပိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ တိဝိဓာ ဟိ ဗောဓိသတ္တာ အဘိနီဟာရက္ခဏေ ဘဝ

န္တိ ဥဂ္ဃဋိတညူဝိပဉ္စိတညူနေယျဘေဒေန။ တေသု ယော ဥဂ္ဃဋိတညူ, သော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သမ္မုခါ စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ သုဏန္တော ဂါထာယ တတိယပဒေ အပရိယောသိတေယေဝ ဆဟိ အဘိညာဟိ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ အရဟတ္တံ အဓိဂန္တုံ သမတ္ထူပနိဿယော ဟောတိ, သစေ သာဝကဗောဓိယံ အဓိမုတ္တော သိယာ။

ဒုတိယော ဘဂဝတော သမ္မုခါ စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ သုဏန္တော အပရိယောသိတေယေဝ ဂါထာယ စတုတ္ထပဒေ ဆဟိ အဘိညာဟိ အရဟတ္တံ အဓိဂန္တုံ သမတ္ထူပနိဿယော ဟောတိ, ယဒိ သာဝကဗောဓိယံ အဓိမုတ္တော သိယာ။

ဣတရော ပန ဘဂဝတော သမ္မုခါ စတုပ္ပဒိကံ ဂါထံ သုတွာ ပရိယောသိတာယ ဂါထာယ ဆဟိ အဘိညာဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တုံ သမတ္ထူပနိဿယော ဟောတိ။

တယောပေတေ ဝိနာ ကာလဘေဒေန ကတာဘိနီဟာရာ ဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ လဒ္ဓဗျာကရဏာ စ အနုက္ကမေန ပါရမိယော ပူရေန္တာ ယထာက္ကမံ ယထာဝုတ္တဘေဒေန ကာလေန သမ္မာသမ္ဗောဓိံ ပါပုဏန္တိ။ တေသု တေသု ပန ကာလဘေဒေသု အပရိပုဏ္ဏေသု တေ တေ မဟာသတ္တာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဝေဿန္တရဒါနသဒိသံ မဟာဒါနံ ဒေန္တာပိ တဒနုရူပေ သီလာဒိသဗ္ဗပါရမိဓမ္မေ အာစိနန္တာပိ ပဉ္စ မဟာပရိစ္စာဂေ ပရိစ္စဇန္တာပိ ဉာတတ္ထစရိယာ လောကတ္ထစရိယာ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာ ပရမကောဋိံ ပါပေန္တာပိ အန္တရာ စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဘဝိဿန္တီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ဉာဏဿ အပရိပစ္စနတော ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ အပရိနိဋ္ဌာနတော။ ပရိစ္ဆိန္နကာလနိပ္ဖာဒိတံ ဝိယ ဟိ သဿံ ယထာဝုတ္တကာလပရိစ္ဆေဒေန ပရိနိပ္ဖာဒိတာ သမ္မာသမ္ဗောဓိ တဒန္တရာ သဗ္ဗုဿာဟေန ဝါယမန္တေနာပိ န သက္ကာ အဓိဂန္တုန္တိ ပါရမိပါရိပူရီ ယထာဝုတ္တကာလဝိသေသေန သမ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ကော အာနိသံသောတိ? ယေ တေ ကတာဘိနီဟာရာနံ ဗောဓိသတ္တာနံ –

“ဧဝံ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ၊ ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ။
သံသရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ၊ ကပ္ပကောဋိသတေဟိပိ။

“အဝီစိမှိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ တထာ လောကန္တရေသု စ။
နိဇ္ဈာမတဏှာ ခုပ္ပိပါသာ၊ န ဟောန္တိ ကာလကဉ္ဇိကာ။

“န ဟောန္တိ ခုဒ္ဒကာ ပါဏာ၊ ဥပပဇ္ဇန္တာပိ ဒုဂ္ဂတိံ။
ဇာယမာနာ မနုဿေသု၊ ဇစ္စန္ဓာ န ဘဝန္တိ တေ။

“သောတဝေကလ္လတာ နတ္ထိ၊ န ဘဝန္တိ မူဂပက္ခိကာ။
ဣတ္ထိဘာဝံ န ဂစ္ဆန္တိ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနပဏ္ဍကာ။

“န ဘဝန္တိ ပရိယာပန္နာ၊ ဗောဓိယာ နိယတာ နရာ။
မုတ္တာ အာနန္တရိကေဟိ၊ သဗ္ဗတ္ထ သုဒ္ဓဂေါစရာ။

“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ န သေဝန္တိ၊ ကမ္မကိရိယဒဿနာ။
ဝသမာနာပိ သဂ္ဂေသု၊ အသညံ နူပပဇ္ဇရေ။

“သုဒ္ဓါဝါသေသု ဒေဝေသု၊ ဟေတု နာမ န ဝိဇ္ဇတိ။
နေက္ခမ္မနိန္နာ သပ္ပုရိသာ၊ ဝိသံယုတ္တာ ဘဝါဘဝေ။
စရန္တိ လောကတ္ထစရိယာယော၊ ပူရေန္တိ သဗ္ဗပါရမီ”တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဇာ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ; အပ. အဋ္ဌ. ၁.ဒူရေနိဒါနကထာ) –

ဧဝံ သံဝဏ္ဏိတာ အာနိသံသာ။ ယေ စ “သတော သမ္ပဇာနော, အာနန္ဒ, ဗောဓိသတ္တော တုသိတာ ကာယာ စဝိတွာ မာတုကုစ္ဆိံ ဩက္ကမတီ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၂၀၀; ဒီ. နိ. ၂.၁၇) သောဠသ အစ္ဆရိယဗ္ဘုတဓမ္မပ္ပကာရာ, ယေ စ

“သီတံ ဗျပဂတံ ဟောတိ, ဥဏှဉ္စ ဥပသမ္မတီ”တိအာဒိနာ (ဗု. ဝံ. ၂.၈၃) “ဇာယမာနေ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဗောဓိသတ္တေ အယံ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု သင်္ကမ္ပတိ သမ္ပကမ္ပတိ သမ္ပဝေဓတီ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၃.၂၀၁; ဒီ. နိ. ၂.၃၂) စ ဒွတ္တိံသ ပုဗ္ဗနိမိတ္တပ္ပကာရာ, ယေ တ ပနညေပိ ဗောဓိသတ္တာနံ အဓိပ္ပာယသမိဇ္ဈနံ ကမ္မာဒီသု ဝသီဘာဝေတိ ဧဝမာဒယော တတ္ထ တတ္ထ **ဇာတကဗုဒ္ဓဝံသာ**ဒီသု ဒဿိတာကာရာ အာနိသံသာ, တေ သဗ္ဗေပိ ဧတာသံ အာနိသံသာ။ တထာ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌဘေဒအလောဘာဒောသာဒိဂုဏယုဂလာဒယော စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိ စ ယသ္မာ ဗောဓိသတ္တော အဘိနီဟာရတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ပိတုသမော ဟောတိ ဟိတေသိတာယ, ဒက္ခိဏေယျကော ဂရု ဘာဝနီယော ပရမဉ္စ ပုညက္ခေတ္တံ ဟောတိ ဂုဏဝိသေသယောဂေန။ ယေဘုယျေန စ မနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, အမနုဿာနံ ပိယော ဟောတိ, ဒေဝတာဟိ အနုပာလီယတိ, မေတ္တာကရုဏာပရိဘာဝိတသန္တာနတာယ ဝါဠမိဂါဒီဟိ စ အနဘိဘဝနီယော ဟောတိ, ယသ္မိံ ယသ္မိဉ္စ သတ္တနိကာယေ ပစ္စာဇာယတိ, တသ္မိံ တသ္မိံ ဥဠာရေန ဝဏ္ဏေန ဥဠာရေန ယသေန ဥဠာရေန သုခေန ဥဠာရေန ဗလေန ဥဠာရေန အာဓိပတေယျေန အညေ သတ္တေ အဘိဘဝတိ ပုညဝိသေသယောဂတော။

အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ အပ္ပာတင်္ကော, သုဝိသုဒ္ဓာ စဿ သဒ္ဓါ ဟောတိ သုဝိသဒါ, သုဝိသုဒ္ဓံ ဝီရိယံ, သတိသမာဓိပညာ သုဝိသဒါ, မန္ဒကိလေသော ဟောတိ မန္ဒဒရထော မန္ဒပရိဠာဟော, ကိလေသာနံ မန္ဒဘာဝေနေဝ သုဝစော ဟောတိ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ, ခမော ဟောတိ သောရတော, သခိလော ဟောတိ ပဋိသန္ထာရကုသလော, အက္ကောဓနော ဟောတိ အနုပနာဟီ, အမက္ခီ ဟောတိ အပဠာသီ, အနိဿုကီ ဟောတိ အမစ္ဆရီ, အသဌော ဟောတိ အမာယာဝီ, အထဒ္ဓော ဟောတိ အနတိမာနီ, အသာရဒ္ဓော ဟောတိ အပ္ပမတ္တော, ပရတော ဥပတာပသဟော ဟောတိ ပရေသံ အနုပတာပီ, ယသ္မိဉ္စ ကာမခေတ္တေ ပဋိဝသတိ, တတ္ထ သတ္တာနံ ဘယာဒယော ဥပဒ္ဒဝါ ယေဘုယျေန အနုပ္ပန္နာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ စ ဝူပသမ္မန္တိ, ယေသု စ အပာယေသု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တတ္ထ ပစုရဇနော ဝိယ ဒုက္ခေန အဓိမတ္တံ ပီဠီယတိ, ဘိယျောသောမတ္တာယ သံဝေဂမာပဇ္ဇတိ။ တသ္မာ မဟာပုရိသဿ ယထာရဟံ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ လဗ္ဘမာနာ ဧတေ သတ္တာနံ ပိတုသမတာဒက္ခိဏေယျတာဒယော ဂုဏဝိသေသာ အာနိသံသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာ အာယုသမ္ပဒါ ရူပသမ္ပဒါ ကုလသမ္ပဒါ ဣဿရိယသမ္ပဒါ အာဒေယျဝစနတာ မဟာနုဘာဝတာတိ ဧတေပိ မဟာပုရိသဿ ပါရမီနံ အာနိသံသာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ **အာယုသမ္ပဒါ** နာမ တဿံ တဿံ ဥပပတ္တိယံ ဒီဃာယုကတာ စိရဋ္ဌိတိကတာ, တာယ ယထာရဒ္ဓာနိ ကုသလသမာဒာနာနိ ပရိယောသာပေတိ, ဗဟုဉ္စ ကုသလံ ဥပစိနောတိ။ **ရူပသမ္ပဒါ** နာမ အဘိရူပတာ ဒဿနီယတာ ပာသာဒိကတာ, တာယ ရူပပ္ပမာဏာနံ သတ္တာနံ ပသာဒါဝဟော ဟောတိ သမ္ဘာဝနီယော။ **ကုလသမ္ပဒါ** နာမ ဥဠာရေသု ကုလေသု အဘိနိဗ္ဗတ္တိ, တာယ ဇာတိမဒါဒိမဒမတ္တာနမ္ပိ ဥပသင်္ကမနီယော ဟောတိ ပယိရုပာသနီယော, တေန တေ နိဗ္ဗိသေဝနေ ကရောတိ။ **ဣဿရိယသမ္ပဒါ** နာမ မဟာဝိဘဝတာ မဟေသက္ခတာ မဟာပရိဝါရတာ စ, တာဟိ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗေ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သင်္ဂဏှိတုံ, နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗေ ဓမ္မေန နိဂ္ဂဟေတုဉ္စ သမတ္ထော ဟောတိ။

အာဒေယျဝစနတာ နာမ သဒ္ဒေယျတာ ပစ္စယိကတာ, တာယ သတ္တာနံ ပမာဏဘူတော ဟောတိ, အလင်္ဃနီယာ စဿ အာဏာ ဟောတိ။ **မဟာနုဘာဝတာ** နာမ အာနုဘာဝမဟန္တတာ, တာယ ပရေဟိ န အဘိဘူယတိ, သယမေဝ ပန ပရေ အညဒတ္ထု အဘိဘဝတိ ဓမ္မေန သမေန ယထာဘူတဂုဏေဟိ စ, ဧဝမေတေ အာယုသမ္ပဒါဒယော မဟာပုရိသဿ ပါရမီနံ အာနိသံသာ, သယဉ္စ အပရိမာဏဿ ပုညသမ္ဘာရဿ ပရိဝုဍ္ဎိဟေတုဘူတာ ယာနတ္တယေ သတ္တာနံ အဝတာရဏဿ ပရိပါစနဿ စ ကာရဏဘူတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ကိံ ဖလန္တိ? သမာသတော တာဝ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝေါ ဧတာသံ ဖလံ, ဝိတ္ထာရတော ပန ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏအသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာဒိအနေကဂုဏဂဏသမုဇ္ဇလရူပကာယသမ္ပတ္တိ- အဓိဋ္ဌာနသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇဆအသာဓာရဏဉာဏအဋ္ဌာရသာဝေဏိက- ဗုဒ္ဓဓမ္မပ္ပဘုတိအနန္တာပရိမာဏ ဂုဏသမုဒယောပသောဘိနီ ဓမ္မကာယသိရီ။ ယာဝတာ ပန ဗုဒ္ဓဂုဏာ ယေ အနေကေဟိပိ ကပ္ပေဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာပိ ဝါစာယ ပရိယောသာပေတုံ န သက္ကာ, ဣဒမေတာသံ ဖလံ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ –

“ဗုဒ္ဓောပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ၊ ကပ္ပမ္ပိ စေ အညမဘာသမာနော။
ခီယေထ ကပ္ပော စိရဒီဃမန္တရေ၊ ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၃၀၄; ၃.၁၄၁; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၄၂၅; ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၅၃; စရိယာ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ)။

ဧဝမေတ္ထ ဟာရမီသု ပကိဏ္ဏကကထာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယံ ပန ဟဋ္ဌိယံ **“ဒတ္တ အာတဗ္ဗကံ အန”** န္တိအာဒိနာ သဗ္ဗာပိ ဟာရမီ ကေဇ္ဈ ဒဿေတွာ ပရတော **“ကောသဇ္ဇံ ဘယတော ဒိသွာ”**တိအာဒိနာ ပရိယောသာနကထာဒွယံ ဝုတ္တံ, တံ ယေဟိ ဝီရိယာရမ္ဘမေတ္တာဘာဝနာ အပ္ပမာဒဝိဟာရေဟိ ယထာဝုတ္တာ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ ဝိသဒဘာဝံ ဂတာ သမ္မာသမ္ဗောဓိသင်္ခာတာ စ အတ္တနော ဝိမုတ္တိ ပရိပာစိတာ, တေဟိ ဝေနေယျာနမ္ပိ ဝိမုတ္တိပရိပာစနာယ ဩဝါဒအနုတ္တံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ **ကောသဇ္ဇံ ဘယတော ဒိသွာ, ဝီရိယာရမ္ဘဉ္စ ခေမတော** တိ ဣမိနာ ပဋိပက္ခော အာဒီနဝဒဿနမုခေန ဝီရိယာရမ္ဘေ အာနိသံသံ ဒဿေတိ။ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဟောထ** တိ ဣမိနာ ဝီရိယာရမ္ဘေ နိယောဇေတိ။ ယသ္မာ စ –

“သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ၊ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ။
သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသန”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၁၈၃; ဒီ. နိ. ၂.၉၀; နေတ္တိ. ၃၀၊ ၅၀) –

သင်္ခေပတော ။ ဝိတ္ထာရတော ပန သကလေန ဗုဒ္ဓဝစနေန ပကာသိတာ သဗ္ဗာပိ သမ္ပတ္တိယော ဧကန္တေနေဝ သမ္မပ္ပဓာနာဓီနာ, တသ္မာ ဘဂဝါ ဝီရိယာရမ္ဘေ နိယောဇေတွာ **“ဧသာ ဗုဒ္ဓါနုသာသနီ”**တိ အာဟ။

တတြာယံ သင်္ခေပတ္ထော – ယွာယံ သဗ္ဗသံကိလေသမူလဘာဝတော သဗ္ဗာနတ္ထဝိဓာယကန္တိ ကောသဇ္ဇံ ဘယတော တပ္ပဋိပက္ခတော စတူဟိ ယောဂေဟိ အနုပဒ္ဒဝဘာဝသာဓနတော ဝီရိယာရမ္ဘဉ္စ ခေမတော ဒိသွာ အဓိသီလသိက္ခာဒိသမ္ပာဒနဝသေန ဝီရိယဿ အာရမ္ဘော သမ္မပ္ပဓာနာနုယောဂေ, တတ္ထ ယံ သမ္မဒေဝ နိယောဇနံ, “အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဟောထာ”တိ, ဧသာ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ အနုသာသနီ အနုသိဋ္ဌိ ဩဝါဒေါတိ။ သေသကထာသုပိ ဣမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အယံ ပန ဝိသေသော – **ဝိဝါဒန္တိ** ဝိရုဒ္ဓဝါဒံ, ဆဝိဝါဒဝတ္ထုဝသေန ဝိဝဒနန္တိ အတ္ထော။ **အဝိဝါဒန္တိ** ဝိဝါဒပဋိပက္ခံ မေတ္တာဝစီကမ္မံ, မေတ္တာဘာဝနံ ဝါ။ အထ ဝါ **အဝိဝါဒန္တိ** အဝိဝါဒဟေတုဘူတံ ဆဗ္ဗိဓံ သာရဏီယဓမ္မံ။ **သမဂ္ဂါ** တိ အဝဂ္ဂါ, ကာယေန စေဝ စိတ္တေန စ သဟိတာ အဝိရဟိတာ အဝိယုတ္တာတိ အတ္ထော။ **သခိလာ**တိ သက္ခီလာ မုဒုသီလာ, အညမညမှိ မုဒုဟဒယာတိ အတ္ထော။ **ဧသာ ဗုဒ္ဓါနုသာသနီ**တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဝိဝါဒမနုပဂမ္မ ယဒိဒံ ဆသာရဏီယဓမ္မပရိပူရဏဝသေန သမဂ္ဂတာသေ နိယောဇနံ, ဧသာ ဗုဒ္ဓါနံ အနုသိဋ္ဌီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ သမဂ္ဂတာသွဟိ ဝသမာနာ သီလဒိဋ္ဌိသာမညဂတာ အဝိဝဒမာနာ သုခေနေဝ တိဿော သိက္ခာ ပရိပူရေဿန္တီတိ သတ္ထာ သမဂ္ဂတာသေ နိယောဇနံ အတ္တနော သာသနန္တိ ဒဿေသိ။

ပမာဒန္တိ ပမဇ္ဇနံ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပမုဿနံ အကုသလေသု စ ဓမ္မေသု စိတ္တဝေဿဂ္ဂံ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ – “တတ္ထ ကတမော ပမာဒော, ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ ပဉ္စသု ဝါ ကာမဂုဏေသု စိတ္တဿ ဝေါဿဂ္ဂေါ ဝေါဿဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ ကုသလာနံ ဝါ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာယ အသက္ကစ္စကိရိယတာ, အသာတစ္စကိရိယတာ, အနဋ္ဌိတကိရိယတာ, ဩလီနဝုတ္တိတာ, နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ, နိက္ခိတ္တဓုရတာ အနာသေဝနာ အဘာဝနာ အဗဟုလီကမ္မံ။ပေ။ ယော ဧဝရူပေါ ပမာဒော ပမဇ္ဇနာ ပမဇ္ဇိတတ္တံ, အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒော”တိ (ဝိဘ. ၈၄၆)။

အပ္ပမာဒန္တိ အပ္ပမဇ္ဇနံ။ တံ ပမာဒဿ ပဋိပက္ခတော ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အတ္ထတော ဟိ အပ္ပမာဒော နာမ သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော, “သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော”တိ စ နိစ္စံ ဥပဋ္ဌိတာယ သတိယာ ဧဝေတံ နာမံ။ အပရေ ပန “သတိသမ္ပဇညပ္ပဓာနာ တထာ ပဝတ္တာ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာ အပ္ပမာဒော”တိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန အပ္ပမာဒဘာဝနာ နာမ ဝိသုံ ကောစိ ဓမ္မော နတ္ထိ။ ယာ ဟိ ကာစိ ပုညကိရိယာ ကုသလကိရိယာ, သဗ္ဗာ သာ အပ္ပမာဒဘာဝနာတွေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဝိသေသတော ပန ဝိဝဋ္ဋူပနိဿယံ သရဏဂမနံ ကာယိကဝါစသိကသံဝရဋ္ဌ ဥပဟအယ သဗ္ဗာ သီလဘာဝနာ, သဗ္ဗ
ဗာ သမာဓိဘာဝနာ, သဗ္ဗာ ပညာဘာဝနာ, သဗ္ဗာ ကုသလဘာဝနာ, အနဝဇ္ဇဘာဝနာ , အပ္ပမာဒဘာဝနာ။ "အပ္ပမာအော"တိ
ဟိ ဣဒံ ပဒံ မဟန္တံ အတ္ထံ ဒီပေတိ, မဟန္တံ အတ္ထံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ တိဋ္ဌတိ, သကလမ္ပိ တေပိဋကံ ဗုဒ္ဓဝစနံ အာဟ
ရိတွာ အပ္ပမာဒပဒဿ အတ္ထံ ကထေန္တော ဓမ္မကထိကော "အတိတ္ထေန ပက္ခန္ဒော"တိ န ဝတ္တဗ္ဗော။
ကသ္မာ? အပ္ပမာဒပဒဿ မဟန္တဘာဝတော။ တထာ ဟိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ကုသိနာရာယံ ယမကသာလာနမန္တရေ ပရိနိဗ္ဗ
ဗာနသမယေ နိပန္နော အဘိသမ္ဗောဓိတော ပဋ္ဌာယ ပဉ္စစတ္တာလီသာယ ဝဿေသု အတ္တနာ ဘာသိတံ ဓမ္မံ ဧကေနေဝ
ပဒေန သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေန္တော "အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထာ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၁၈) ဘိက္ခူနံ ဩဝဒမာနော။ တထာ
စာဟ – "သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ ဇင်္ဂမာနံ ပါဏာနံ ပဒဇာတာနိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဟတ္ထိပဒေ သမောဓာ
နံ ဂစ္ဆန္တိ, ဟတ္ထိပဒံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေန, ဧဝမေဝ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ကု
သလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ, အပ္ပမာဒော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ"တိ (မ. နိ.
၁.၃၀၀ ထောကံ ဝိသဒိသံ)။ တတ္ထ အပ္ပမာဒဘာဝနံ သိခါပ္ပတ္တံ ဒဿေန္တော သတ္ထာ **"ဘာဝေထဋ္ဌင်္ဂိကံ မဂ္ဂ
ဂ"**န္တိ အာဟ။

တဿတ္ထော – ယော သော သီလာဒိခန္ဓတ္တယသင်္ဂဟော သမ္မာဒိဋ္ဌိပုဗ္ဗင်္ဂမော သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနံယေဝ အဋ္ဌန္န
နံ အင်္ဂါနံ ဝသေန အဋ္ဌင်္ဂိကော အရိယမဂ္ဂေါ, တံ ဘာဝေထ အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပာဒေထ။ ဒဿနမဂ္ဂမတ္တော အ
ဋ္ဌတွာ ဥပရိ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂါနံ ဥပ္ပာဒနဝသေန ဝဍ္ဎေထ, ဧဝံ တေ အပ္ပမာဒဘာဝနာ သိခါပ္ပတ္တာ ဘဝိဿတီတိ။ **သော**
ဗုဒ္ဓါနုသာသနီတိ ယဒိဒံ ကုသလေသု ဓမ္မေသု အပ္ပမဇ္ဇနံ, တဉ္စ ဥဿုက္ကာပေတွာ အရိယမဂ္ဂဿ ဘာဝနာ သော
ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ အနုသိဋ္ဌိ ဩဝါဒောတိ။

ဣတိ ဘဂဝတ အရဟတ္တနိကူဋေနေဝ စရိယာပိဋကဒေသနံ နိဋ္ဌာပေသိ။ **ဣတ္ထံ သုဒ** န္တိအာဒီသု **ဣတ္ထ** န္တိ ကပ္ပ
ပေ စ သတသဟဿေတိအာဒိနာ (စရိယာ. ၁.၁) ပကာရေန။ **သုဒ**န္တိ နိပါတမတ္တံ။ **ဘဂဝါ**တိ ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ
ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ။ **အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိယ**န္တိ ပုရိမာသု အဘိတ္တိပဏ္ဍိတာဒိဇာတီသု အတ္တနော ပဋိပတ္တိဒုက္ကရကိရိယံ။
သမ္ဘာဝယမာနောတိ ဟတ္ထတလေ အာမလကံ ဝိယ သမ္မဒေဝ ပကာသေန္တော။ **ဗုဒ္ဓါပဒါနိယံ နာမာ**တိ ဗုဒ္ဓါနံ ပုရာတနက
မ္မံ ဟေရာဏံ ဒုက္ကရကိရိယံ အဓိကိစ္စ ပဝတ္တတ္တာ ဒေသိတတ္တာ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယန္တိ ဧဝံနာမကံ။ **ဓမ္မပရိယာယ**န္တိ ဓမ္မ
ဒေသနံ ဓမ္မဘူတံ တ ကာရဏံ။ **အဘာသိတ္ထ** တိ အဘာသိ။ ယံ ပနေတ္ထ န ဝုတ္တံ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တ
တာနတ္ထတ္တာ စ န ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နိဂမနကထာ

ဧတ္တာဝတာ စ –

ဝိသုဒ္ဓစရိတော သတ္ထာ၊ ဗုဒ္ဓိစရိယာယ ပါရဂူ။
သဗ္ဗစရိယာသု ကုသလော၊ လောကာစရိယော အနုတ္တရော။

ယံ အစ္ဆရိယဓမ္မာနံ၊ သဗ္ဗမစ္ဆရိယာတိဂေါ။
အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိယာနံ၊ အာနုဘာဝဝိဘာဝနံ။

ဒေသေသိ နာထော **စရိယာ-ပိဋကံ** ယဉ္စ တာဒိနော။
ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ ထေရာ၊ သင်္ဂါယိံသု တထေဝ စ။

တဿ အတ္ထံ ပကာသေတုံ၊ ပေါရာဏဋ္ဌကထာနယံ။
နိဿာယ ယာ သမာရဒ္ဓါ၊ အတ္ထသံဝဏ္ဏနာ မယာ။

ယာ တတ္ထ ပရမတ္ထာနံ၊ နိဒ္ဓါရေတွာ ယထာရဟံ။

ပကာသနာ **ပရမတ္ထ-ဒီပနီ** နာမ နာမတော။

သမ္ပတ္တာ ပရိနိဋ္ဌာနံ၊ အနာကုလဝိနိစ္ဆယာ။
သာဓိကာယဋ္ဌဝီသာယ၊ ဟဋ္ဌယာ ဘာဏာတရတော။

ဣတိ တံ သင္ခရောန္တေန၊ ယံ တံ အဓိဂတံ မယာ။
ပုညံ တဿာနုဘာဝေန၊ လောကနာထဿ သာသနံ။

ဩကဟေတ္ထတ ဝိသုဒ္ဓာယ၊ သီလာဒိပဋိပတ္တိယာ။
သဗ္ဗေပိ ဒေဟိနော ဟောန္တု၊ ဝိမုတ္တိရသဘာဂိနော။

စိရံ တိဋ္ဌတု လောကသ္မိံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ။
တသ္မိံ သကရတ နိစ္စံ၊ ဟောန္တု သဗ္ဗေပိ ဟာဏိနော။

သမ္မာ ဝဿတု ကာလေန၊ ဒေဝေါပိ ဇဂတီပတိ။
သဒ္ဓမ္မနိရတော လောကံ၊ ဓမ္မေနေဝ ပသာသတူတိ။

ဣတိ ဗဒရတိတ္ထဝိဟာရတသိနာ **အာစရိယဓမ္မပာလေန**

ကတာ

စရိယာပိဋကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။